KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA

72

1959

JÄLKIMMÄINEN OSA

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTON JULKAISEMA

HELSINKI 1962

Paasipaino, Helsinki 1962.

SISÄLLYSLUETTELO

Sivu

3. Palkkalautakunta 1

4. Kiinteistöhallinto **23**

Kiinteistölautakunta 23
Kiinteistövirasto 69
Asuntotuotantokomitea 82

5. Hankintatoimisto 85
6. Järjestelytoimisto 89
7. Koulutustoimikunta 95
8. Huoltokassa 97
9. Tilastotoimisto 98
10. Kaupunginarkisto 103
11. Verotusvalmistelu 107
12. Leski- ja orpoeläkekassa 112
13. Ulosottovirasto 114
14. Rakennustarkastustoimisto 120
15. Holhouslautakunta 122
16. Huoneenvuokralautakunnat 123
17. Palotoimi 125
18. Huoltotoimi 138
19. Lastensuojelu 167
20. Työnvälitys 197
21. Oikeusaputoimisto 217
22. Urheilu- ja retkeilytoiminta 220
23. Väestönsuojelu 232
24. Asutuslautakunta 236
25. Raittiuslautakunta 238
26. Nuorisotyö 242
27. Ammattioppilaslautakunta 250
28. Kotitalouslautakunta 252
29. Kaupunginkirjasto 255
30. Kaupunginmuseo 272
31. Musiikkilautakunta 277
32. Yleiset työt 281
33. Liikennelaitos 306
34. Satamahallinto 327
35. Teurastamo 351
36. Elintarvikekeskus 364
37. Puutavara- ja polttoainetoimisto 369
Hakemisto 373

3. Palkkalautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Palkkalautakuntaan kuuluivat v. 1959 seuraavat: sos. joht. Tapani Virkkunen puheenjohtajana sekä jäseninä: varat. Georg Ehrnrooth, tal.hoit. Sven Friberg, siht. Taisto Johteinen, siht. Aarne Koskinen, varat. Randall Nybom, varat. Jarl Nyman, asent. Eero Sainio ja toim.joht. Anni Voipio-Juvas (20. 1. 68 §). Varapuheenjohtajaksi lautakunta valitsi jäsen Ehrnroothin (20. 1. 119 §).

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli tekn.joht. Hjalmar Krogius (20. 1. 69 §).

Lautakunnan kokoukset päätettiin pitää keskiviikkoisin klo 16, paitsi heinäkuussa, jolloin kokouksia olisi vain kaksi (20. 1. 73 §, 18. 3. 392 §, 20. 5. 715 §, 10. 6. 840 §).

Kunkin kokouksen pöytäkirja sekä toimistopäällikön päätösluettelo päätettiin pitää yleisön nähtävänä kokousta seuraavan viikon torstaina (20. 1. 72 §).

Neuvotteluvaltuudet, -palkkiot ym. Palkkalautakunta päätti vahvistaa neuvottelupalkkioiden maksuperusteet siten, että niistä neuvotteluista, jotka pidetään kokonaan tai pääasiallisesti virka-aikana, ei palkkalautakunnan viranhaltijoille makseta eri korvausta, mutta muista neuvotteluista maksetaan puheenjohtajana toimivalle kaupungin edustajalle 3 000 mk ja muulle kaupungin edustajalle 2 000 mk neuvottelusta kuitenkin siten, että em. rajoitus virka-aikana suoritetuista neuvotteluista ei koske niitä neuvottelijoita, jotka eivät ole palkkalautakunnan viranhaltijoita (7. 1. 36 §, 13. 1. 54, 67 §, 20. 1. 120 §).

Toimistopäällikön palkkalautakunnalle lähettämän kirjelmän johdosta neuvottelupalkkioiden maksamista koskeva asia otettiin uudelleen käsiteltäväksi, jolloin päätettiin, 20. 1. tehtyä päätöstä muuttaen, että palkkalautakunnan viranhaltijalle maksetaan osittain tai kokonaan virka-ajan ulkopuolella pidetyistä neuvotteluista palkkiota, mikäli hän on toiminut puheenjohtajana, 3 000 mk ja muuna kaupungin edustajana toimimisesta 2 000 mk neuvottelusta sekä virka-aikana pidetyistä neuvotteluista vastaavasti 2 000 mk ja 1 500 mk (4. 2. 193 §, 11. 2. 223 §).

V:n 1958 viimeisellä neljänneksellä pidetyistä neuvotteluista maksettiin neuvottelupalkkioita puheenjohtajalle ja toimistopäällikölle yhteensä 138 000 mk sekä toim.joht. Oksaselle 2 000 mk (20. 1. 121 §).

Eräille palkkalautakunnan käytössä oleville tileille päätettiin anoa yht. 12 milj. mk:n lisämääräraha (11. 11. 1 957 §).

Merkittiin tiedoksi mm. tilien asemaa koskevat tiedotukset, samoin ratkaisemattomien asiain luettelo jne.

Toimisto. Palkkalautakunta päätti valita 30. palkkaluokkaan kuuluvaan työläisasiainhoitajan virkaan lainop.kand. Väinö Heinikaisen (27. 1. 151 §, 13. 2. T. 72 §).

Tilapäiseen apulaistoimistopäällikön virkaan, joka kuului 34. palkkaluokkaan, päätettiin valita 1. 2. lukien varat. Olavi Kaattari (27. 1. 152, 153 §, 17. 2. T.83 §).

Palkkalautakunta päätti suostua siihen, että apulaistoimistopäällikkö saa osallistua lautakunnan kokouksiin toisena esittelijänä ja esitellä hänelle toimistopäällikön harkinnan mukaan esiteltäviksi tulevia asioita (7. 10. 1 383 §, 14. 10. 1 454 §).

Palkkalautakunnan sihteerille Kaattarille myönnettiin palkatonta virkavapautta toistaiseksi ja enintään kertomusvuoden loppuun tp. apulaistoimistopäällikön viran hoitamista varten sekä edelleen v:n 1960 loppuun (27. 1. 153 § ,30. 12. 1 888 §.)

32. palkkaluokan sihteerin virkaa sijaisena hoitamaan valittiin palkkalautakunnan 29. palkkaluokan tp. sihteeri Juha Keso 15. 3. alkaen enintään kertomusvuoden loppuun ja 1. 1. 1960 lähtien ko. vuoden loppuun (27. 1. 154 §, 4. 2. 195 §, 11. 3. 355 §, 30. 12. 1 888 §).

Sen jälkeen kun palkkalautakunta oli 20. 5. valinnut 29. palkkaluokan tp. sihteerin virkaan apul.toimistopääll. Valo Varjolan, oli hän peruuttanut hakemuksensa 9. 6. Sittemmin palkkalautakunta valitsi ko. virkaan sen aikaisemmista hakijoista lainop.kand. Erkki Linturin (25. 3. 435 §, 13. 5. 666 §, 20. 5. 723 §, 6. 10. T. 446 §, 16. 9. 1 259 §, 23. 9. 1 305 §).

Pöytäkirjanpitäjäksi lautakunnan kokouksissa ja ao. toimituskirjojen laatijaksi päätettiin määrätä 32. palkkaluokan sihteerin viran haltija (14. 10. 1 455 §).

Palkkalautakunnan toimistoon päätettiin 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan valita rva Lahja Karppinen (7. 1. 16 §, 20. 1. 111 §) sekä palkata tilapäiseksi apulaiseksi Sirkka Uskali 4.—31. 8. väliseksi ajaksi 11. palkkaluokan mukaisella palkalla (15. 7. 978 §).

Palkkalautakunta päätti nimittää toimistonsa tilapäisiin virkoihin seuraavat: 34. palkkaluokan apul. toimistopäällikön virkaan varat. Olavi Kaattarin sekä 29. palkkaluokan sihteerin virkaan lainop. kand. Erkki Linturin, 14. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan rva Gertrud Tammion ja 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan rva Kirsti Kyytsösen, kaikki 1. 1. 1960 lukien kuitenkin korkeintaan v:n 1960 loppuun saakka (30. 12. 1 887 §).

Toimistoon päätettiin edelleen palkata lähetti v:ksi 1960 23 380 mk:n kuukausipalkalla (30. 12. 1 889 §).

Lautakunnan toimistossa suoritetusta ylityöstä esitetyt laskut hyväksyttiin (7. 1. 31 §, 15. 4. 510 §, 15. 7. 1 010 §, 28. 10. 1 547 §).

Viranhaltijain henkilökohtaisiin lisiin sovellettavat korotukset. Palkkalautakunta oli 11. 11. 1958 käsitellyt kysymystä, miten toimeenpantujen palkkojen järjestelyjen ja tarkistusten yhteydessä erilaisia korotuksia olisi sovellettava eri syistä maksettaviin henkilökohtaisiin lisiin. Palkkalautakunta oli saanut tehtäväkseen tutkia ja selvittää, millaisia yhtenäisiä periaatteita henkilökohtaisia palkanlisiä maksettaessa olisi noudatettava. Lisäksi lautakunnan oli tehtävä asiasta esitys kaupunginhallitukselle. Erityyppiset henkilökohtaiset lisät käsiteltiin erikseen tarkastelemalla kunkin kohdalla a) ikälisien, b) indeksikorotuksen, c) tasokorotuksen ja d) kuoppakorotuksen soveltamisen edellytyksiä. Palkkalautakunta päätti tehdä ko. asiasta esityksensä kaupunginhallitukselle (20. 1. 106 §, kunn.as.kok. n:o 22).

Sairaalalääkärien sekä tuberkuloosi- ja mielitautilääkärien palkkausmääräysten

voimassaoloajan jatkaminen. Kaupunginvaltuusto oli päättänyt, että mainittujen lääkärien palkkausmääräysten voimassaoloaikaa jatketaan toistaiseksi, kuitenkin kauintaan v:n 1959 loppuun. Lääkäriliiton kanssa oli sen jälkeen käydyissä neuvotteluissa päästy yksimielisyyteen siitä, että ko. palkkausmääräysten voimassaoloaikaa olisi jatkettava edelleen toistaiseksi. Näin ollen palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle ehdottaa kaupunginvaltuustolle edelleen esitettäväksi, että 26. 3. 1958 annettujen sairaalalääkärien palkkausmääräysten samoin kuin 11. 2. 1959 annettujen tuberkuloosi- ja mielitautilääkärien palkkausmääräysten ja kaupunginhallituksen päätöksellä 19. 2. 1959 Laakson sairaalan 26. palkkaluokan tp. apulaislääkärin palkkauksen järjestelystä tehdyn päätöksen voimassaoloaikaa jatkettaisiin 1. 1. 1960 lukien toistaiseksi (11. 11. 1 610 §).

Suomen Lääkäriliiton kanssa oli edelleen käyty neuvotteluja Koskelan sairaskodin ja Kustaankartanon vanhainkodin lääkärien palkkauksen järjestämiseksi, mikä Lääkäriliiton taholta oli esitetty tehtäväksi samalla tavalla kuin kaupungin tuberkuloosi- ja mielitautilääkärien palkkaus oli järjestetty. Neuvottelujen perusteella päätettiin kaupunginhallitukselle esittää valtuustolle edelleen esitettäväksi, että Koskelan sairaskodin 8 lääkärinvirkaa ja Kustaankartanon 2 lääkärinvirkaa siirrettäisiin ylempiin palkkaluokkiin ehdotuksen mukaisesti (11. 11. 1 611 §).

Viranhaltijain ylityö- ja sunnuntaityökorvausten laskeminen. Revisioviraston taholta oli pyydetty palkkalautakuntaa antamaan paremmat ohjeet em. asian selventämiseksi. Palkkalautakunta päättikin lähettää laaditun ohjetaulukon kaikille virastoille ja laitoksille käytettäväksi selventävänä apuvälineenä viranhaltijain ylityö- ja sunnuntaityökorvausten laskennassa (16. 12. 1 805 §).

Paloinsinöörin ja apulaispalomestarin sunnuntaityökorvauksen perusteet sammutuspalveluksessa. Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti oli paloinsinöörin ja apulaispalomestarin kuukausipalkan jakajana, silloin kun nämä viranhaltijat suorittavat sammutuspalvelua, käytetty lukua 200, mutta heidän sunnuntaityökorvaustensa muista perusteista ei ollut selvää määräystä. Asian johdosta käydyissa neuvotteluissa palkkalautakunnan toimistopäällikkö oli katsonut, että vuosilomasijaisten sunnuntaityökorvaukset oli maksettava samoja perusteita käyttäen kuin maksettaessa näitä korvauksia heille heidän varsinaisessa virassaan. Tämän mukaisesti oli palopäällikköpäivystystä suorittaneille palomestareille ja palomestaripäivystystä suorittaneille ruiskumestareille maksettu sunnuntaityökorvauksia 100 %:n mukaan. Tältä pohjalta olisi myös paloinsinöörille ja apulaispalomestarille suoritettava 100 %:n sunnuntaityökorvaukset heidän suorittaessaan palomestaripäivystystä. Tätä ei kuitenkaan voitu katsoa oikeudenmukaiseksi, koska mainitut viranhaltijat tällöin tulisivat edullisempaan asemaan kuin päivystyspalvelusta suorittavat palomestarit ja saisivat samasta työstä suuremmat korvaukset. Näin ollen olisi asiallisinta, että paloinsinöörille ja apulaispalomestarille suoritettaisiin sunnuntaityökorvauksia, silloin kun he suorittavat palomestaripäivystystä samoja perusteita käyttäen kuin sammutusosaston palomestareillekin. Tämän nojalla palolautakunta oli esittänyt, että teknillisen osaston paloinsinöörille ja sammutusosaston apulaispalomestarille suoritettaisiin sunnuntaityökorvauksia heidän suorittaessaan palomestaripäivystystä koko siitä ajasta, minkä he sunnuntaina tai juhlapäivänä toimivat päivystäjänä ja 1/5:sta siitä ajasta, minkä he näinä päivinä toimivat varapäivystäjinä. Korvaus määräytyisi kuitenkin heidän oman virkansa palkan perus-

teella. Palkkalautakunta päätti kaupunginhallitukselle puoltaa palolautakunnan em. esitystä (20. 1. 90 §).

Takautuvan palkankorotuksen suorittaminen ylityöstä ym. Akava oli esittänyt, että kaupunginhallituksen 2. 4. antamasta toimeenpanomääräyksestä 3 %:n palkankorotuksen suorittamisesta kaupungin palveluksessa oleville kertomusvuoden alusta lukien oli takautuva korotus jätetty pois viranhaltijain ylityön, päivystys- ja pyhätyön osalta. Mainittu yhdistys ilmoitti, ettei se voinut pitää asiallisena sitä, että käytännöllisiin syihin vetoamalla viranhaltijoille jätettiin suorittamatta heille kuuluvia korvauksia, varsinkaan kun viranhaltijat näin olivat joutuneet työntekijöihin nähden epäedullisempaan asemaan. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että ko. korotus oli toimeenpantu Kaupunkiliiton suosituksen perusteella, joten kaupungilla ei siis ollut mitään suoranaista lakiin tai sopimukseen perustuvaa velvollisuutta suorittaa mainittua korotusta yleensäkään, vielä vähemmän 1. 1. alkaen. Mitä sitten tulee ylityö-, päivystys- ja sunnuntaityökorvauksiin, voitiin hyvin katsoa, että nämä eivät ole varsinaista palkkaa, vaan lähinnä erillisiä palkkioita, joita ei yleensä ole taannehtivasti korotettu. Koska näillä korvauksilla suurimmalta osalta oli varsin pieni käytännöllinen merkitys viranhaltijoille, ei kohtuudella voitane vaatia, että kaupungin tilivirastot velvoitettaisiin ko. korotusten taannehtivasta laskemisesta aiheutuvaan hyvinkin hankalaan työhön. Kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että Akavan anomuksen ei tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin (3. 6. 779 §).

Teollisuuslaitosten insinöörien päivystyskorvausperusteet. Teollisuuslaitosten lautakunta oli v. 1957 esittänyt, että insinöörien c-luokan päivystys muutettaisiin b-luokan mukaiseksi kotipäivystykseksi. Koska esitys ei tältä osin johtanut tulokseen, voivat ko. insinöörit päivystäessään edelleenkin valita olinpaikkansa, mutta heidän liikkumisvapauttaan oli pitänyt rajoittaa siten, että heidät määrättiin oleskelemaan päivystyksen aikana tietyllä alueella puhelimitse tavattavissa eikä ao. puhelin saanut olla pitkiä aikoja varattuna. Tämän perusteella oli esitetty, että vesi-, kaasu-, ja sähkölaitoksen insinööripäivystäjille korvattaisiin c-luokan mukaisesta päivystysajasta aikaisemman 1/8:n sijasta 1/5. Päivystystyön järjestelystä annettujen määräysten 3 c-kohdan mukaan, jos viranhaltija voi vapaasti valita olinpaikkansa, mutta on tällöin kuitenkin velvollinen ilmoittamaan, missä hän on tavattavissa, on enintään 1/5:sta tätä varallaoloaikaa suoritettava hänelle korvaus. Nyt ko. päivystys, jossa päivystäjät eivät olleet velvollisia oleskelemaan asunnossaan, mutta olivat velvollisia ilmoittamaan puhelimen, millä he ovat tavoitettavissa nimenomaan määrätyltä alueelta, on jossakin määrin vaativampi kuin päivystysmääräysten 3c-kohdan mukainen päivystys. Koska em. 3c-kohta on kuitenkin lähin tähän rinnastettava päivystysmuoto, päätti palkkalautakunta suostua tehtyyn esitykseen (13. 1. 59 §).

Kaupunginhallitus oli oikeuttanut teollisuuslaitosten lautakunnan järjestämään Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitoksen käyttöpäivystyksen 1. 4. alkaen siten, että kerrallaan toimii päivystäjänä joko insinööri tai kemisti tai mestari sekä että päivystys luetaan päivystysluokkaan 3c. Teollisuuslaitosten lautakunta oli esittänyt päivystyskorvaukseksi ko. luokan enimmäiskorvausta eli 1/5 varallaoloajan yksinkertaisesta palkasta. Lautakunnan esityksen mukaan päivystäjän tulee olla puhelimella tavattavissa ja hänen on päivittäin suoritettava tunnin kestävä tarkastuskierros. Järjestelytoimisto ei pitänyt mainittua tarkastuskäyntiä tarpeellisena. Tämän huomioon ottaen ja aikaisempaan käytäntöön viitaten, vesilaitoksen insinööripäivystä-

jälle oli aikaisemmin korvattu päivystys 1/8:lla palkasta, palkkalautakunta päätti vahvistaa ko. käyttöpäivystyksen korvausperusteeksi 1/10 varallaoloon käytetystä ajasta (24. 6. 901 §).

Rakennusmestarien palkankorotus. Helsingin Kunnallisrakennusmestarit olivat esittäneet, että kaupunki oli ollut pakotettu sijoittamaan alimman palkkausluokan vakinaisia rakennusmestareita vastaavan rakennusmestarin tehtäviin työttömyystyömailla, joihin kuuluivat myöskin katurakennusosaston miesmäärältään suurimmat työmaat. Rakennusmestarin virkoja vakinaistettaessa v. 1947 ne oli ryhmitelty neljään palkkaluokkaan, joista alimmat, 20. ja 22., olivat tarkoitetut työmaan nuoremman ja vanhemman apulaisrakennusmestarin sekä vastaavasti 24. ja 26. vastaavan mestarin palkkaluokiksi. Nykyinen tilanne oli johtanut apulaisrakennusmestareiden palkkauksen ilmeiseen epäsuhteeseen niihin vaatimuksiin ja vastuuseen nähden, joita työmaan vastaavalle rakennusmestarille asetetaan, mistä syystä em. yhdistys oli anonut mainittujen palkkojen korottamista. Rakennusvirasto oli myöntänyt, että esitetty asiantila oli totuudenmukainen ja tilanne oli vienyt siihen, että työmaiden vastaavat mestarit useissa tapauksissa saivat saman palkan kuin heidän alaisensa apulaisrakennusmestarit. Palkankorotusesitystä oli näin ollen pidettävä kohtuullisena. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että virkamiesten palkkaus rakentuu yleensä vakanssiperiaatteelle eikä ns. henkilöperiaatteelle. Vakanssit taasen on määrätty keskimääräistä vastuuta yms. palkan suuruuteen vaikuttavia tekijöitä ja yleensä normaaliolosuhteita silmälläpitäen. Koska työttömyystöitä ei voitu pitää normaali-ilmiönä, vaan poikkeusajan vaatimina erikoistöinä, pidettiin kohtuullisena, että em. rakennusmestareille maksettaisiin näistä tehtävistä erityispalkkaa. Palkkio olisi kuitenkin määrättävä samansuuruisena markkamääräisenä lisäyksenä huolimatta siitä, kuuluiko ao. rakennusmestari 20. tai 22. palkkaluokan virkaan. Palkkalautakunta päätti esittää lausunnossaan kaupunginhallitukselle, että niille 20. ja 22. palkkaluokan rakennusmestareille, jotka toimivat vastaavina mestareina ja jotka täyttävät vastaavalle mestarille asetetut edellytykset, voitaisiin suorittaa markkamääräinen 6 000 mk:n suuruinen erityispalkkio (4. 2. 182 §).

Mielisairaanhoitajien eräitä etuisuuksia komennusajalta koskeva asia. Mielisairaanhoitajain Liitto oli maininnut, että eräät Kivelän sairaalan mielitautiosaston hoitajat ja hoitajattaret oli komennettu kuukauden ajaksi Nummelan sairaalan hoitajiksi. Tältä ajalta heille oli annettu ilmainen ruoka ja majoitus. Samanaikaisesti ko. hoitajat ovat joutuneet suorittamaan vuokran Kivelän sairaalassa sijaitsevasta asunnostaan, vaikka eivät ole siellä asuneet komennusaikanaan. Hoitajat ovat lisäksi komennusaikana matkustaneet Helsinkiin, joita matkakustannuksia kaupunki ei ole korvannut. Näin ollen liitto esitti, että ko. hoitajille korvattaisiin komennuksen aiheuttamat kustannukset 6 500 mk:lla kuukaudessa. Sairaalalautakunta oli puoltanut em. anomusta siltä osin, joka koski matkakustannusten korvaamista, sen sijaan vuokran korvaamista ei pidetty perusteltuna. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että matkustussäännössä ei ole nimenomaista määräystä komennuksista, mutta ilmeisesti näiden on katsottava sisältyvän »virkamatka»-käsitteeseen sen laajassa merkityksessä. Näin ollen on ko. viranhaltijoille suoritettava korvaus todellisista matkakustannuksista sekä päivärahaa, mikäli heille ei, kuten nyt kyseessä olevassa tapauksessa, ole voitu järjestää ilmaista asuntoa ja ruokaa. Yleensä jokainen virkamatkalla oleva joutuu maksamaan vuokran asunnos-

taan kotipaikkakunnallaan ja mikäli viranhaltija komennuksen aikana vapaana ollessaan on matkustanut Helsinkiin tai muualle, on se hänen oma asiansa eikä kaupunki ole velvollinen korvaamaan tällaisista matkoista aiheutuneita kustannuksia. Mielisairaanhoitajain Liitolle ja sairaalalautakunnalle päätettiin näin ollen ilmoittaa, ettei palkkalautakunta katsonut ko. esityksen antavan aihetta toimenpiteisiin (18. 2. 254 §).

Palkkiot, erikoiskorvaukset ym. Palkkalautakunta antoi kertomusvuoden aikana lukuisia lausuntoja, jotka koskivat palkkioiden korottamista, niiden perusteiden tarkistamista ym.

Asuntotuotantokomitea mm. oli ilmoittanut, että ao. reviisori oli huomauttanut siitä, että komitean palveluksessa olevat henkilöt eivät ole oikeutettuja nostamaan oman auton käytöstä korvausta käydessään työmaakokouksissa, koska heille näistä maksetaan eri palkkio. Palkkalautakunta päätti lausunnossaan kaupunginhallitukselle esiintuoda käsityksenään asiasta seuraavaa: Kaupunginhallituksen vahvistamien ohjeiden mukaan ei ole estettä kilometrikorvauksen suorittamiseen ko. tapauksissa, koska mainituissa ohjeissa ei millään tavoin tehdä eroa erilaisten virkatehtävien välillä, jotka auton käyttöä edellyttävät. Se seikka maksetaanko kokouksesta, johon ajetaan, erikseen kokouspalkkio, ei ole asiaan vaikuttava seikka kilometrikorvausta maksettaessa. Sen sijaan kokouspalkkiota ei työmaakokoukseen osallistuville toimihenkilöille pitäisi maksaa, koska virkasäännön 30 §:n 2 kappaleen mukaan kokouspalkkioita ei makseta ao. elimen alaisille viranhaltijoille lautakuntien, laitosten tai toimikuntien itsenäisesti asettamien tilapäisluontoisten valiokuntien ja jaostojen kokouksista. Työmaakokoukset on nim. katsottava tällaisiksi asuntotuotantokomitean itsenäisesti asettamiksi jaostoiksi. Kun kaupunginhallitus oli 19. 3. 1959 asettanut erityisen komitean tutkimaan kokouspalkkiojärjestelmää kokonaisuudessaan, olisi asiasta tiedotettava myöskin sanotulle komitealle (9. 9. 1 225 §).

Porolahden kansakoulun johtaja Sakari Aro oli anonut 192 000 mk:n *korvausta* siitä *ylimääräisestä työstä,* jota hän oli joutunut suorittamaan 23. 2. 1956 — 1. 11. 1958 välisenä aikana ko. koulua rakennettaessa. Yleisten töiden lautakunta oli antamassaan lausunnossa viitannut kaupunginhallituksen 30. 1. 1958 antamaan ohjeeseen, jonka mukaan viranhaltijan yleensä tulee korvauksetta avustaa toimialaansa liittyvien uusien rakennuskohteiden suunnittelussa, ellei suunnitteluapua ole pidettävä virkasäännön mukaan korvattavana ylityönä tai ellei häneltä ole pyydetty lausuntoa tms., jonka erikseen korvaaminen on kohtuullista. Koska nyt suoritettu ansiokas asiantuntijatoiminta oli tapahtunut suureksi osaksi ennen mainitun ohjeen antamista ja koska myös useille muille johtajaopettajille oli myönnetty korvaukset vastaavanlaisesta työstä, esitti yleisten töiden lautakunta, että Arolle myönnettäisiin 138 000 mk:n korvaus. Palkkalautakunta huomautti omassa lausunnossaan kaupunginhallitukselle, että koska tarkemmat selvitykset työhön käytetystä tuntimäärästä ym. asian ratkaisuun vaikuttavista seikoista puuttuvat, ei ollut mahdollisuutta palkkion kohtuullisuuden arvosteluun, mistä syystä vain viitattiin yleisten töiden lautakunnan lausuntoon (13. 1. 62 §).

Liikaa maksetun palkan takaisinperiminen. Helsingin Opettajayhdistys oli kirjelmässään kaupunginhallitukselle huomauttanut siitä, että useilta kansakoulunopettajilta oli heinäkuun palkanmaksun yhteydessä pidätetty osa palkasta liikaa

maksettujen palkkojen takaisinperimiseksi ilman kaupungin päättävien viranomaisten päätöksiä ja ao. opettajia kuulematta. Palkkalautakunta päätti lausunnossaan ilmoittaa, että kansakoulujen toimistossa oli laadittu liikaa maksettuja palkkoja koskeva yksityiskohtainen selvitys, jonka nojalla palkkojen oikaisuun ja takaisinperintään oli ryhdytty. Lisäksi huomautettiin siitä, että tähän mennessä oli virheellisesti suoritettu palkkojen maksu yleensä korjattu maksavan viranomaisen toimesta, ilman että ao. palkansaajaa olisi asiassa erityisemmin kuultu. Kuitenkin katsottiin tässä tapauksessa asialliseksi sellainen menettely, että niille opettajille, joilta palkkoja takaisin peritään, lähetetään postitse kirjallinen ilmoitus, josta asianomaiset saavat tietoonsa ne perusteet, joiden nojalla palkkojen oikaisut on suoritettu (5. 8. 1 080 §).

Reservin kertausharjoitusten ajalta maksettavan palkan määrääminen. Raastuvanoikeuden rikosasiainnotaari Risto Bergqvist, joka samanaikaisesti oli toiminut Helsingin hovioikeuden ylimääräisenä viskaalina, oli ollut kutsuttuna reservin kertausharjoituksiin 1.—14. 6. Tältä ajalta hänelle oli maksettu reserviläispalkkaa 13 825 mk. Hovioikeuden sihteerin ilmoituksen mukaan Bergqvistin heinäkuun palkasta, 76 245 mk:sta, tultaisiin pidättämään koko em. määrä. Kaupunginvaltuuston v. 1953 tekemän päätöksen mukaisesti oli myöskin kaupungin maksamasta palkasta ko. viranhaltijalta pidätettävä hänelle maksetun reserviläispalkan määrä. Tällöin kuitenkin kahdenkertainen pidätys koituisi asianomaiselle kohtuuttomaksi. Toisaalta ei kaupungilta voitaisi vaatia, että se yksinään vastaisi niistä ylimääräisistä menoista, jotka aiheutuisivat siitä, että Bergqvistiltä pidätettäisiin reserviläispalkan määrä ainoastaan yhden kerran. Näin ollen raastuvanoikeus oli esittänyt, että se oikeutettaisiin maksamaan ko. henkilölle viimeksi kuluneen kesäkuun palkka, 49 010 mk, vähennettynä raastuvaoikeuden maksamaa palkkaa vastaavalla osalla Bergqvistin reserviläispalkasta. Oikeudenmukaisin jakoperuste olisi nim. se, että kaupunki ja valtio osallistuisivat ko. kustannuksiin niiden maksamien palkkojen mukaisessa suhteessa. Palkkalautakunta yhtyi tähän käsitykseen, mutta koska tällainen kanta kuitenkin merkitsi osittaista kaupungille tulevasta edusta luopumista, päätti lautakunta lähettää asian kaupunginhallituksen ratkaistavaksi (15. 7. 999 §).

Maidontarkastamon laboratorioapulaisten ja pesijöiden työaika. Maidontarkastamo oli tiedustellut ko. apulaisten työaikaa, jota koskeva kysymys oli ollut palkkalautakunnan käsiteltävänä v. 1953. Mainittujen virkasuhteisten laboratorioapulaisten mielestä oli epäoikeudenmukaista, että heitä pidettiin iltavuorossa yhtä kauan kuin niitä kaupungin viranhaltijoita, joilla oli säännöllinen päivätyö, minkä vuoksi he katsoivat, että ko. iltavuoroja olisi lyhennettävä ainakin tunnilla. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa maidontarkastamolle,. että koska mainitut työolosuhteet työvuorotteluun nähden ovat suunnilleen samanlaiset kuin v. 1953, jolloin kaupunginhallitus vahvisti heidän ja pesijöiden työajan 6 ½ tunniksi, ei palkkalautakunta voi tässä yhteydessä antaa lausuntoa siitä, olisiko aihetta ko. viranhaltijain työaikaan nähden poiketa vallitsevasta käytännöstä. Päätöstä perusteltiin sillä, että ei ole tutkittu, millä tavalla näiden viranhaltijain työaika voitaisiin tarkoituksenmukaisesti järjestää työaikalain puitteissa, eikä palkkalautakunnan tehtäviin kuulu mainitunlaisen tutkimuksen suorittaminen. Sitä vastoin palkkalautakunta saattoi ilmoittaa maidontarkastamolle, että sanotut viranhaltijat kuuluvat työaikalain alaisuuteen (27. 5. 757 §, 3. 6. 780 §).

Matkustussäännön tulkintaa koskeva tiedustelu. Revisiovirasto oli pyytänyt palkkalautakunnan tulkintaa seuraavissa tapauksissa: 1) Onko viranhaltija virkamatkan aikana oikeutettu ylityöpalkkioon? Jos on, millä perusteella palkkio lasketaan? 2) Kun autonkuljettaja viipyy virkamatkalla yhden päivän yöpymättä, mutta kuitenkin vähän yli 12 t, niin onko hän oikeutettu päivärahaan ja ylityöpalkkioon 8 t:n yli menevältä osalta? 3) Miten on tulkittava matkustussäännön 12 §:n määräys korotetusta päivärahasta sellaisessa tapauksessa, että asianomainen viipyy kahdessa kaupungissa yhteensä vähintään 6 t (esim. 4+2 t), mutta ei kummassakaan yksistään 6 t? Palkkalautakunta päätti lausuntonaan esittää revisiovirastolle seuraavaa: 1) V. 1951 oli käsiteltäessä ko. asiaa ylityökorvauksen maksamiseen nähden katsottu, että virkamatkasta maksettu matkustussäännön mukainen korvaus sisältää myöskin korvauksen virkamatkan aikana tehdystä työstä. Oli siis todettava, että ylityökorvauksen maksaminen ei lainkaan tule kysymykseen niiden viranhaltijain kohdalla, jotka eivät ole työaikalain alaisia eikä myöskään niiden viranhaltijain kohdalla, jotka virkamatkan aikana eivät tosiasiallisesti suorita työtä normaalia työaikaa enemmän, jolloin matkustukseen ja vieraalla paikkakunnalla oloon varsinaisen työajan lisäksi käytettyä aikaa ei oteta huomioon sen paremmin varsinaisena kuin ylityöaikanakaan. 2) Viranhaltija-asemassa oleva autonkuljettaja, joka on virkamatkan aikana yhdessä tai useammassa jaksossa suorittanut autonajoa enemmän kuin 8 t päivää kohti, on oikeutettu ylityökorvaukseen 8 t:n yli menevältä ajalta. Työaikaan luetaan myös odotusaika, joka on oltava autossa tai sen välittömässä läheisyydessä. 3) Matkustussäännön 12 §:n määräys korotetusta päivärahasta edellyttää ainoastaan, että virkamatkalla oleva henkilö saman päivän kuluessa oleskelee yhteensä kuusi tuntia sellaisella paikkakunnalla, jossa tapahtuneesta oleskelusta on suoritettava korotettu päiväraha. Tällöin hän voi saman päivän kuluessa oleskella useammallakin tarkoitetunlaisella paikkakunnalla, kunhan yhteisaika täyttää määräyksen edellytyksen, eli että oleskelu on yhteensä kestänyt vähintään 6 t (20. 1. 107 §, 27. 1. 149 §).

Kuukausipalkkaisten, työsopimussuhteisten toimihenkilöiden työehtosopimusasia. Helsingin Kunnallisten Työntekijäin ja Viranhaltijain Keskusjärjestö oli tehnyt esityksen, että ko. toimihenkilöitä ja työntekijöitä koskevia työehtosopimusneuvotteluja, jotka olivat olleet katkenneina pitkän ajan, ryhdyttäisiin jatkamaan mahdollisimman pian. Palkkalautakunnan toimisto ilmoitti, että ko. neuvotteluja oli käyty viimeksi v:n 1956 lopulla, jolloin neuvottelut katkesivat, koska eräissä kohdissa ei ollut voitu päästä yksimielisyyteen. Koska mitään estettä ei ollut neuvottelujen jatkamiselle, päätti palkkalautakunta, että ao. neuvotteluihin ryhdytään (2. 12. 1 722 §).

Kaupunginhallitus oli pyytänyt palkkalautakunnan lausuntoa liikennelaitoksen lautakunnan esityksestä, joka tarkoitti *uuden liikennehenkilöstön ottamista* laitoksen palvelukseen *työsopimussuhteeseen*. Kunnallisten Työntekijäin ja Viranhaltijain Keskusjärjestö oli tehnyt ehdotuksen neuvotteluihin ryhtymisestä ko. asian johdosta. Palkkalautakunnan toimiston toimesta oli neuvottelut aloitettu 13. 7. ja Keskusjärjestölle toimitettu jäljennökset asiakirjoista tiedoksi. Palkkalautakunta päätti hyväksyä suoritetut toimenpiteet (15. 7. 1 031 §).

Työntekijäin lomaetujen muuttamista koskeva kysymys. Vt Eino Saastamoinen ym. olivat tehneet aloitteen, missä esitettiin työntekijäin lomasääntö muutettavaksi

sellaiseksi, että vuosilomaedut viranhaltijoilla ja työntekijöillä olisivat samanlaiset. Palkkalautakunta päätti lausunnossaan kaupunginhallitukselle huomauttaa siitä, että aloitteen käsittely oli odottanut työehtosopimusneuvottelujen tulosta ja näissä ei työntekijäin vuosilomaetuihin ollut sovittu muutoksia tehtäväksi. Jo nyt oli kaupungin työntekijöillä huomattavasti yleisen vuosilomalain sisältämiä lomaetuja paremmat lomaedut. Yleisen vuosilomalain muuttamisesta oli valmistunut komitean mietintö, missä ehdotettiin ko. etuja lisättäväksi siten, että kultakin kuukaudelta myönnettävä loma olisi 1 ½ työpäivää niillekin, jotka ovat olleet alle 5 v työssä. Mikäli lakia muutetaan mainitulla tavalla, olisi kaupungin työntekijäin lomaoikeus vieläkin huomattavasti suurempi kuin yleisen lainsäändännön mukainen lomaoikeus. Näin ollen katsottiin, että aloitteen ei tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin (22. 4. 560 §).

Neuvotteluoikeudet. Kuntien Konemestarit -nimiselle yhdistykselle myönnettyä neuvotteluoikeutta koskeva Kaupunkiliiton ilmoitus merkittiin tiedoksi (22. 4. 549 §).

Rakennusviraston katurakennusosaston tuntipalkkaisten mittausmiesten siirtämisestä kuukausipalkalle olivat vtt Saastamoinen ja Meltti tehneet aloitteen, mistä kaupunginhallitus oli pyytänyt palkkalautakunnan lausuntoa. Asia oli ollut usein käsiteltävänä, mm. viimeksi 19. 3. 1957 palkkalautakunta oli antanut asiasta lausuntonsa perustellen sitä käsitystä, että olisi pidättäydyttävä uusien kuukausipalkkaisten työsuhteiden perustamisesta. Saman kantansa esittäen palkkalautakunta päätti uudessa lausunnossaan ehdottaa, että aloitteen ei tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin (24. 6. 897 §, 15. 7. 995 §, 5. 8. 1 063 §, ks. v:n 1957 II osan s. 16).

Eräiden virastotapojen yhdenmukaistaminen. Kaupunginhallituksen koulutustoimikunta oli tehnyt esityksen em. asiasta huomauttaen mm., että kaupungin edun mukaista olisi virastotavoissa päästä yhtenäiselle kannalle. Tämän vuoksi pyydettiin kaupunginhallitusta antamaan tarkempia määräyksiä virka-ajan noudattamisen valvonnasta, aamiaistauon ja kahvitauon pituudesta ym. Palkkalautakunta päätti lausunnossaan esittää, että virka-ajan noudattamisen valvonta voidaan kussakin laitoksessa järjestää siten kuin se tarkoituksenmukaisimmin on toteutettavissa. Aamiaistauon pituus oli jo eräissä toimipaikoissa muutettu puolesta tunnista tunniksi. Kahvitaukoa pidettiin sellaisena seikkana, joka olisi jätettävä kunkin laitoksen johdon määräämisvaltaan (15. 7. 998 §).

Uuden työehtosopimuksen solmiminen. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli irtisanonut entisen työehtosopimuksen 31. 1. 1958 päättyväksi 1. 5. 1958 sekä esittänyt samalla ehdotuksen uudeksi työehtosopimukseksi. Uudesta työehtosopimuksesta oli v:n 1958 maaliskuusta alkaen käyty pitkällisiä neuvotteluja kaupungin neuvottelijain tehtyä omasta puolestaan ehdotuksen uudeksi sopimukseksi. Neuvotteluissa tehtyjen molemminpuolisten myönnytysten jälkeen päästiin asiassa yksimielisyyteen. Työehtosopimukseen sovittiin tehtäväksi seuraavat huomattavammat muutokset: 1) Työntekijäin työaika tulee olemaan kautta vuoden 45 t viikossa, kuitenkin siten, että vuorotyössä viikottainen työaika on keskimäärin enintään 45 t. 2) Työehtosopimukseen otetaan erityinen tuotantopalkkiota koskeva määräys. 3) Ylityössä annetaan työntekijöille sopivin väliajoin 15 minuutin työaikaan luettava ruokailutauko. 4) Palkanmaksussa siirrytään kertomusvuoden syyskuun alusta uuteen järjestelmään, jonka mukaan työntekijöille suoritetaan

joka toinen viikko ennakkotili ja joka toinen viikko varsinainen tili. 5) Työehtosopimuksen 11 §:ssä olevat työntekijäin kuljetuksia ja matkakorvauksia koskevat määräykset uusitaan entistä selvempään muotoon. 6) Uusi työehtosopimus tulee voimaan heti sen tultua molemmin puolin allekirjoitetuksi. Sopimus on voimassa 1. 5. 1960 saakka, mistä lähtien voimassaolo jatkuu yhden vuoden kerrallaan. 7) Allekirjoituspöytäkirjassa sovittiin lisäksi, että a) työehtosopimuksen määräykset eivät koske työttömyystöitä; b) uuden työehtosopimuksen edellyttämään 45 tunnin työviikkoon siirrytään työehtosopimuksen allekirjoituspäivää seuraavan ensimmäisen palkanmaksukauden alusta lukien lukuun ottamatta kolmivuorotyötä, jonka osalta siirtyminen tapahtuu viimeistään 1. 8. 1959 päättyvän ylimenokauden aikana. Palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelutuloksen sekä kaupunginhallitukselle esittää kaupunginvaltuustolle edelleen esitettäväksi, että kaupungin ja Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välinen työehtosopimus hyväksyttäisiin siihen liittyvine allekirjoituspöytäkirjoineen neuvotteluissa sovitussa muodossa (8. 4. 474 §, kunn.as.kok. n:o 51).

Satamajäänsärkijöiden konepäällystön työehtosopimuksen uusiminen. Suomen Konemestariliitto oli tehnyt esityksen mainitun työehtosopimuksen uusimisesta, koska vastaavat miehistöä ja kansipäällystöä koskevat sopimuksetkin oli äskettäin uusittu. Palkkalautakunnan toimistossa oli laadittu uusi sopimusehdotus ja tämän pohjalta päästiin käydyissä neuvotteluissa yksimielisyyteen sopimustekstistä. Palkkalautakunta päätti näin ollen hyväksyä neuvottelutuloksen ja esittää kaupunginhallitukselle edelleen kaupunginvaltuustolle esitettäväksi, että kaupungin ja Suomen Konemestariliiton kesken tehtäisiin satamajäänsärkijäalusten Otson ja Turson konepäällystön palkkauksesta ja työehdoista sopimus, josta neuvotteluissa oli sovittu (11. 11. 1 593 §).

Satamajäänsärkijäin miehistöä koskevan työehtosopimuksen uusiminen. Suomen Merimies-Unioni oli 30. 10. 1958 sanonut irti 25. 1. 1957 tehdyn, kaupungin satamajäänsärkijäin miehistön palkkaus- ja työehtoja koskevan sopimuksen sekä esitti yksityiskohtaisen muutosehdotuksen. Muutokset koskivat mm. vapaan ruoan korvauksena maksettavaa vastiketta, palkanmaksukauden järjestämistä puolen kuukauden pituiseksi entisen 1 kk:n sijasta, ylityökorvauksen suorittamista pääsiäis-, helluntai- ym. aattoina kaikesta klo 13 jälkeen suoritettavasta työstä, työsuhteen päättymisen jälkeen suoritettavan asunto- ja ruokakorvauksen korottamista sekä yhden puolivapaapäivän antamista entisen lisäksi. Palkkalautakunnan toimiston toimesta oli käyty neuvotteluja Merimies-Unionin kanssa ja oltu myöskin yhteydessä merenkulkuhallitukseen ja eräisiin muihin kaupunkeihin. Unionin ehdottamat muutokset eivät aiheuttaneet sanottavia lisämenoja kaupungille ja koska Merimies-Unioni puolestaan oli hyväksynyt eräitä kaupungin taholta esitettyjä, lähinnä muodollisia muutoksia, päätti palkkalautakunta hyväksyä neuvottelutuloksen sekä esittää kaupunginhallitukselle edelleen kaupunginvaltuustolle esitettäväksi, että Suomen Merimies-Unionin kanssa tehtäisiin satamajäänsärkijäin miehistön palkka- ja työehdoista ao. pöytäkirjan mukainen työehtosopimus (25. 2. 286, kunn.as.kok. n:o 49).

Rakennusalan työehtosopimuksen urakkahinnoittelua koskevia uusia määräyksiä selostava Kaupunkiliiton toimiston yleiskirje esitettiin palkkalautakunnalle samoin kuin luettelo muutoksista urakkatöiden hinnoitteluun sekä palkkalautakunnan

toimistopäällikön asian johdosta lähettämä kiertokirje. Lautakunta päätti hyväksyä toimistopäällikön toimenpiteet asiassa (5. 8. 1 094 §).

Työntekijäin palkanmaksutavan muuttaminen. Revisiovirasto oli tehnyt esityksen, missä ehdotettiin, että kaupungin työntekijöille maksettaisiin palkka siten, että palkat maksettaisiin viikottain keskimääräisen ansion mukaan ja yksityiskohtainen laskeminen suoritettaisiin kahden tai useamman viikon väliajoin. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kaupunginhallitukselle, että uuden työehtosopimuksen 10 §:ssä on määrätty, että palkat työntekijöille maksetaan kerran viikossa siten, että joka toinen viikko suoritetaan ennakkotili ja joka toinen viikko varsinainen tili. Näin ollen ei revisioviraston esityksen enää tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin (15. 7. 558 §).

Erikoisammattimieslisän maksaminen eräille Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitoksen työntekijöille. Vesilaitoksen taholta oli ilmoitettu, että Pitkäkosken puhdistuslaitoksella tulee sen normaalikäytön alkaessa olemaan korjaus- ja huoltotöissä kaikkiaan 6 työntekijää, joita heidän työnsä mukaan kutsutaan laitosmiehiksi. Näistä on koulutuksen perusteella valittu neljä laitosmiestä, joista kaksi vastaa ensisijaisesti sähkölaitteista ja niiden korjauksesta ja huollosta, yksi varsinaisista kojeista yms. ja yksi putkistosta. Heidän lähimpinä esimiehinään ovat suoraan laitoksen ylikonemestari ja sähkömestari ilman väliportaita, minkä vuoksi ko. laitosmiehet joutuvat työskentelemään verrattain itsenäisesti. Heidän työsuorituksilleen on täten asetettava erikoisen suuret vaatimukset. Laitos anoi em. perusteilla, että näille työntekijöille myönnettäisiin 45 %:n erikoisammattimieslisä. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että palkkasopimuksen 12 §:n 71 kohdan mukaan voidaan mm. teollisuuslaitosten vastuunalaisessa asemassa oleville erikoisammattityöntekijöille palkkalautakunnan suostumuksella maksaa palkkaa, joka vähintään 25 %:lla tai enintään 45 %:lla ylittää ao. ohjetuntipalkan. Koska Pitkäkosken puhdistuslaitos oli aivan uusi ja sen huoltomiehiksi ilmeisesti oli valittava parhaat saatavissa olevat ammattimiehet, päätti palkkalautakunta ilmoittaa vesilaitokselle, että sen esityksessä mainituille erikoisammattityöntekijöille voitiin maksaa palkkasopimuksessa edellytettyä erikoislisää enintään 45 % ohjetuntipalkasta laskettuna. Lisän lopullinen suuruus oli kuitenkin määrättävä laitoksessa kunkin miehen kohdalla erikseen suoritettavan harkinnan mukaan (15. 4. 508 §).

Työsopimussuhteisten toimihenkilöiden ja työntekijäin työaika ja ylityökorvausperusteet. Kaupunginhallitus oli kehottanut 29. 5. 1958 palkkalautakuntaa selvittämään kysymyksen työsopimussuhteessa kuukausipalkalla kaupungin palveluksessa olevan henkilökunnan työajasta ja ylityökorvausperusteista koko laajuudessaan sekä tekemään kaupunginhallitukselle esityksen yhdenmukaisesta menettelystä tässä suhteessa. Palkkalautakunnan toimesta oli eri virastoilta ja laitoksilta hankittujen tilastotietojen mukaan ko. henkilöstöä 1. 9. 1958 kaikkiaan 1 308 henkeä. Tehtävien laatuun nähden todettiin mainittujen tietojen perusteella, että ko. henkilöstö jakautui monille eri aloille ja lukuisiin palkkaportaisiin. Näin ollen ei ollut mahdollista antaa koko kuukausipalkkaista työsopimussuhteista henkilöstöä koskevia työaika- ja ylityökorvausohjeita. Myöskään laitoksittain ei ohjeiden antaminen käynyt päinsä. Tarkoituksenmukaisimmaksi osoittautui sellainen menettely, että eri ammattiryhmille annettaisiin erillisiä määräyksiä. Mainitun henkilöstön ylityömääräyksiä ja -korvauksia koskeva ehdotus olikin laadittu, mutta palkka-

lautakunta päätti kuitenkin ilmoittaa kaupunginhallitukselle, että lautakunnan tarkoituksena on ryhtyä lähiaikoina uudelleen neuvotteluihin työehtosopimuksen aikaansaamiseksi kuukausipalkkaisten työsopimussuhteisten toimihenkilöiden ja työntekijäin sekä kaupungin välillä, mistä syystä asian ratkaiseminen olisi lykättävä toistaiseksi, mutta jos kaupunginhallitus nyt kuitenkin katsoisi asialliseksi saattaa lausuntopyynnön käsittämän asian ratkaisuun, niin palkkalautakunta esittää, että asiasta päätettäisiin em. ehdotuksen mukaisesti (3. 6. 772 §, 10. 6. 835 §).

Kulosaaren kartanon isännöitsijän tehtävien hoitaminen. Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestö oli esittänyt, että sen lomanviettopaikan, Kulosaaren kartanon isännöitsijänä toimivalle henkilölle myönnettäisiin varsinaisesta työstään vapautusta 2 kk:n ajaksi em. tehtävien hoitamista varten hänen työsuhteensa kaupunkiin silti katkeamatta. Vastaavanlainen esitys oli edellisenä kesänä ollut käsiteltävänä ko. kartanon talonmiehen työsuhteen osalta. Palkkalautakunta päätti lausunnossaan kaupunginhallitukselle esittää, että asia olisi käsiteltävä siten, että nimetylle henkilölle myönnettäisiin vuosittain vapautus työstä samalla kun todettaisiin, ettei työsuhde kaupunkiin tämän johdosta katkea. Vapautus olisi kuitenkin myönnettävä sillä edellytyksellä, ettei siitä aiheudu haittaa asianomaisen varsinaisen tehtävän hoitamiselle (8. 4. 471 §, 22. 4. 548 §).

Yleisluottamusmiehen määräämistä varatyömaille koskeva asia. Helsingin varatyöläisten luottamusmiestoimikunnan nimissä oli palkkalautakunnalle esitetty kirjelmä, missä vaadittiin, että kaupunki palkkaisi henkilön kaupungin varsinaisten yleisluottamusmiesten ohella hoitamaan varatyöntekijäin asioita. Rakennusvirasto oli antamassaan lausunnossa huomauttanut, että ao. osastojen tai laitosten pääluottamusmiehet voivat varsin hyvin hoitaa tehtävänsä myös työttömyystyömaiden osalta. Yhteisen pääluottamusmiehen määrääminen eri laitosten alaisille työmaille tuottaisi ilmeisiä hankaluuksia. Näin ollen rakennusvirasto ei katsonut asialliseksi pääluottamusmiehen määräämistä erikseen työttömyystyömaita varten. Palkkalautakunnan taholta esitettiin käsitys, että koska valtioneuvoston työttömyystöitä koskevissa ohjeissa ei ollut luottamusmiehen asettamista koskevia määräyksiä ja kun työttömyystöissä olevat työntekijät eivät työehtosopimukseen sisältyvän rajoituksen johdosta kuulu työehtosopimuksen piiriin, niin erityisen luottamusmiehen asettamiseen ei ole aihetta. Lopuksi huomautettiin vielä siitä, että työehtosopimuksen luottamusmiehiä koskevat määräykset eivät asiallisestikaan ole sovellettavissa työttömyystöissä oleviin, koska työttömyystyömaat eivät muodosta yhtenäistä työpaikkaa eivätkä ole erillisen laitoksen alaisia. Mainitun käsityksen mukainen lausunto päätettiin antaa kaupunginhallitukselle ja esittää, että em. esityksen ei tulisi antaa aihetta toimenpiteisiin (11. 2. 233 §).

Varatyöntekijäin vapunpäivän palkanmaksua koskeva kysymys. Satamalaitoksen Sompasaaren alaisen työmaan varatyöntekijäin kokouksessa, jossa oli läsnä 88 työntekijää oli käsitelty em. asiaa ja paheksuttu kaupungin kielteistä kantaa varatyöntekijäin palkanmaksun suhteen. Kokouksen puolesta lähetettiin palkkalautakunnalle kirjelmä, missä vaadittiin sellaisia toimenpiteitä, että vapunpäivän palkka tulisi turvatuksi myös varatöissä oleville työntekijöille. Koska vapunpäivä on v. 1944 annetun lain mukaan palkaton vapaapäivä ja koska työttömyystyöntekijät eivät

ole työehtosopimuksen alaisia, päätti palkkalautakunta, että kirjelmä ei anna aihetta toimenpiteisiin (20. 5. 704 §, v:n 1958 kert. II osan s. 13).

Sairauskorvauksen suorittaminen työttömyystöissä työskenteleville. Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön ja kaupungin välillä kertomusvuoden alkupuolella käydyissä työehtosopimusneuvotteluissa oli työntekijäin puolelta esitetty, että kaupungin järjestämissä työttömyystöissä työskenteleville olisi suoritettava sairausavustusta samalla tavalla kuin muillekin kaupungin työntekijöille. Kaupungin puolelta suostuttiin siihen, että työttömyystöissä maksettaisiin sairausavustusta rakennusalan työehtosopimuksen määräysten mukaisesti. Palkkalautakunta päätti hyväksyä neuvottelutuloksen sekä esittää kaupunginhallitukselle valtuustolle edelleen esitettäväksi, että kaupungin työttömyystöissä oleville suoritettaisiin 15. 4. 1959 alkaen sairausavustusta 13. 8. 1958 allekirjoitetun rakennusalan työehtosopimuksen 4 §:ssä olevien määräysten mukaisesti (8. 4. 475 §).

Sairauskorvausten suorittamista työttömyystöissä työskenteleville oli ehdotettu vt Vanhasen ym. valtuustoaloitteessa. Palkkalautakunta päätti lausunnossaan kaupunginhallitukselle esittää, että kun työttömyystöissä oleville maksettavasta sairauskorvauksesta oli päästy sopimukseen työehtosopimusneuvotteluissa, ei aloitteen tulisi enää antaa aihetta toimenpiteisiin (25. 2. 288 §, 22. 4. 557 §).

Virkojen perustaminen, järjestely ym. Palkkalautakunta antoi kertomusvuoden aikana lukuisia lausuntoja, jotka koskivat uusien virkojen perustamista, virkojen uudelleenjärjestelyä, vakinaistamista, virkanimikkeitten muuttamista jne. Uusien virkojen perustamisen yhteydessä palkkalautakunta esitti vain käsityksensä ehdotetun palkkaluokan sopivuudesta puuttumatta muuten viran tarpeellisuuden arvioimiseen. Myöskin palkankorotusanomuksista annettiin useita lausuntoja kaupunginhallitukselle.

Virkojen täyttäminen. Virastot ja laitokset esittivät usein virkojen täyttämistä niitä haettavaksi julistamatta. Yleensä palkkalautakunta suostui anomuksiin sillä ehdolla, että virkaan valittiin se henkilö, joka oli hoitanut virkaa tilapäisenä.

Oikeus virassa pysymiseen eroamisiän saavuttamisen jälkeen myönnettiin 10 viranhaltijalle. Useissa tapauksissa hylättiin asianomaisten ko. asiaa koskevat anomukset (7. 1. 21 §.) Myöskin annettiin kaupunginhallitukselle lausunto viranhaltijan oikeudesta pysyä virassaan 60 v täytettyään. Kunnallisista kodinhoitajista annetun lain mukaan kaupunginvaltuuston on tehtävä sosiaaliministeriölle esitys kodinhoitajan oikeuttamisesta pysymään virassaan siihen saakka, kunnes hän täyttää 62 v. Ko. lain 11 §:n mukaan kodinhoitaja on velvollinen eroamaan 60 v:n ikään tullessaan, mutta sosiaaliministeriö voi oikeuttaa hänet pysymään toimessaan aina 65 v:n ikään saakka. Kaupungin voimassa olevien määräysten mukaan kodinhoitajan pakollinen eroamisikä on 62 v. Koska ko. kodinhoitaja Hilja Nieminen oli terve ja täysin työkykyinen, päätettiin kaupunginhallitukselle puoltaa huoltoviraston esitystä, että Nieminen saisi pysyä virassaan siihen asti, jolloin hän täyttää 62 v. (18. 3. 381 §).

Sivutoimen hoitamiseen myönnettiin oikeus 88 viranhaltijalle.

Rahatoimiston tp. toimistoapulainen oli anonut oikeutta saada hoitaa ilmoittautumisten vastaanottajan tointa ruotsinkielisessä työväenopistossa lukuvuonna 1959/60. Koska mainitut oikeudet ratkaisee tilapäisten viranhaltijain osalta ao.

lautakunta, tässä tapauksessa kaupunginhallituksen yleisjaosto, päätti palkkalautakunta puoltaa tehtyä anomusta (26. 8. 1 153 §).

Paitsi oikeutta esim. koko lukukauden kestävään sivutoimen hoitamiseen myönnettiin eräissä tapauksissa lupia lyhyempiaikaisen sivutoimen pitoon, mm. luentojen pitämiseen parin viikon kursseilla (8. 4. 467 §).

Palkkalautakunta oli aikaisempina vuosina myöntänyt kaupungin viranhaltijoille ao. luvat *kaupungin hallinnollisen alueen ulkopuolella asumiseen*, mutta ratkaisuvallan siirtämiseksi tapahtuneen virkasäännön muutoksen jälkeen nämä luvat myönsi ao. lautakunta. Näin ollen palkkalautakunta myönsi kertomusvuonna mainitun luvan vain kahdelle sen toimiston viraohaltijalle (ks. v:n 1958 kunn. as. kok. n:o 45)

Konekirjoituslisiä myönnettiin 30 viranhaltijalle, *konekirjanpitolisiä* 36 viranhaltijalle sekä *pikakirjoituslisiä* 13 viranhaltijalle.

Konekirjoitus- ym. lisien korottaminen. Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistys oli maininnut, että kaupunginvaltuuston 25. 3. tekemän päätöksen mukaisesti korotettiin kaupungin viranhaltijain palkat 3 %. Koska korotusta ei toistaiseksi ollut otettu huomioon konekirjoitus- ym. lisien osalta, yhdistys esitti, että ko. lisät tarkistettaisiin samasta päivämäärästä vastaavalla tavalla. Palkkalautakunta huomautti, että valtuuston em. päätöksessä ei ollut mitään määräystä konekirjoitus- ym. lisistä, mutta sen sijaan kaupunginhallituksen 12. 2. 1959 tekemän päätöksen mukaan henkilökohtaisina lisinä maksettaville erikoislisille, kuten konekirjoitus-, pikakirjoitus- ym. lisät, on maksettava sekä indeksi- että tasokorotukset. Näin ollen lausunnossa kaupunginhallitukselle päätettiin esittää, että ko. lisät olisi korotettava 1. 3. lukien ehdotuksen mukaisesti (4. 11. 1 572 §).

Luontoisetukorvauksia vahvistettiin kertomusvuoden aikana lukuisissa tapauksissa. Eräät viranhaltijat vapautettiin kokonaan luontoisetukorvausten maksamisesta esim. heidän muutettuaan asumaan sairaalan ulkopuolelle. Luontoisetukorvausten määriä tarkistettiin muuttuneiden olosuhteiden perusteella, mihin saattoi vaikuttaa jääkaapin hankkiminen yms.

Luontoisetusäännön muuttaminen eräiden viranhaltijain ilmaista ateriaa koskevalta osalta. Palkkalautakunta oli v. 1958 antanut kaupunginhallitukselle lausuntonsa kansakoulujen ruoanjakajien ja kansakoulujen johtajien ym. viranhaltijain oikeudesta ilmaiseen ateriointiin. Kaupunginhallituksen pyydettyä uudelleen palkkalautakunnan lausuntoa mahdollisen muutoksen tekemiseksi luontoisetusäännön ao. kohtaan päätettiin mainitun säännön 20 § ehdottaa muutettavaksi seuraavaan muotoon: »Kansakoulujen johtajat, opettajat, koululääkärit, kouluhoitajat ja ruoanjakajat, ammattikoulujen opettajat sekä lastentarhojen henkilökunta ja lastensuojelu- ja nuorisonhuoltolaitosten hoitohenkilökunta saavat korvauksetta syödä oppilaille tarjottavaa ruokaa, mikäli heille nimenomaan on annettu tehtäväksi oppilaiden aterioinnin valvonta. Mainittu oikeus koskee kuitenkin vain yhtä ateriaa, olkoon se minkä niminen tahansa, päivässä.» (27. 5. 758 §, kunn.as.kok. n:o 96).

Kodinhoitajien luontoisetukorvaukset. Huoltolautakunnan hallintojaosto oli esittänyt, että kaupunginhallitus vahvistaisi kaupungin kunnallisille kodinhoitajille luovuttamista asunnoista perittävien korvausten perusteet, koska korvausten perimisestä puuttuvat riittävän selvät säännökset. Tähän saakka oli kodinhoitajilta peritty kiinteistöviraston talo-osaston kulloinkin vahvistama vuokra, mikä yleensä

oli jäänyt pienemmäksi kuin kunnallisista kodinhoitajista v. 1950 annetun lain 7 §:ssä tarkoitettu korvaus puuttuvista luontoiseduista. Ko. lainkohdan mukaan kodinhoitaja on oikeutettu peruspalkan lisäksi saamaan kunnollisen asunnon tai vastaavan korvauksen ja sosiaaliministeriön 9. 1. 1951 antaman päätöksen mukaan puuttuvista luontoiseduista kodinhoitajalle suoritettava korvaus on määrättävä paikkakunnan käypien hintojen mukaan. Näin ollen näyttää siltä, että kaupungin puolesta kodinhoitajille luovutetusta asunnosta perittävän vuokran enimmäismäärä olisi vahvistettava enintään puuttuvien luontoisetujen korvauksen määräiseksi eli toistaiseksi enintään 8 130 mk:ksi.

Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että sosiaaliministeriö oli 31. 12. 1958 vahvistanut kunnallisten kodinhoitajien puuttuvien luontoisetujen vähimmäiskorvausmäärät. IV kalleusryhmässä korvausten yhteismäärä huoneen ja keittiön asunnosta valoineen ja lämpöineen oli 6 800 mk/kk. Koska kaupungin kodinhoitajilleen maksaman palkkauksen ja valtion 6. palkkausluokan mukaisen palkkauksen erotus, joka peruspalkkojen kohdalla oli 8 130 mk, huomattavasti ylitti em. vähimmäiskorvauksen, katsottiin ettei ollut syytä kodinhoitajien palkkauksen muuttamiseen (11. 2. 232 §).

Luontoisetusäännön 18 §:n tulkinta. Helsingin Kunnallisvirkamiesyhdistys oli esittänyt, että lastentarhain lautakunnan omaksuma kanta, että lastenseimissä palvelevat lastenhoitajat ovat velvolliset maksamaan yhdestä työvuoronsa aikana tarjottavasta ateriasta päivittäin riippumatta siitä, syövätkö he tämän aterian vai eivät, on väärä, sillä yhdistyksen mielestä lastenhoitajia ei mitenkään voitu katsoa kuuluviksi ruokalahenkilökuntaan. Tästä syystä Kunnallisvirkamiesyhdistys oli pyytänyt palkkalautakunnan tulkintaa siitä, miten luontoisetusäännön 18 §:n 2 mom:n 1 kohtaa oli tässä tapauksessa sovellettava. Lastentarhain lautakunta oli ilmoittanut, että lastentarhain ja niihin liittyvien laitosten koko henkilökunta osallistuu ruoan valmistukseen tai valmiin ruoan käsittelyyn keittäjinä, apuna keittiössä ja ruoan jakelussa lapsille auttaen ja syöttäen sekä valvoen heidän ateriointiaan. Tämän perusteella lastentarhain lautakunta oli päättänyt, että luontoisetusäännön em. pykälän tarkoittamaan ryhmään kuuluvat mm. lastenhoitajat. Lastentarhoissa ym. laitoksissa tarjottiin pääateria klo 12—14 tienoilla ja välipala joko klo 11 tai klo 15. Maksuvelvollisuus ei koskenut nimenomaan pääateriaa, vaan yhtä ateriaa työvuoron aikana. Aikuisten ruokailu tapahtui joko ennen tai jälkeen lasten syöttämisen työajalla. Lastenhoitajien vapautuminen tästä koko muun henkilökunnan käyttämästä luontoisedusta ja sen korvaamisesta niinä päivinä viikossa, jolloin kullekin sattuu vapaa-aika keskipäivällä edellyttää, että järjestelmän toteuttamista voitaisiin valvoa. Koska kuitenkin lastenseimen johtajankin pääasiallinen tehtävä on lastenhoito omalla osastollaan, ei hänellä ole mahdollisuutta tarkkailla lastenhoitajien yksilöllistä ruokailua. Näin ollen lautakunta oli edelleen sitä mieltä, ettei lastenhoitajien vapauttamista ko. maksuvelvollisuudesta voitu puoltaa. Koska lastenhoitajien aterian nauttimiseen käytetty aika ei lyhentänyt hoitajien vapaa-aikaa, vaan luettiin heidän työajakseen, päätti palkkalautakunta hyväksyä lastentarhain lautakunnan ko. asiassa omaksuman tulkinnan (25. 2. 297 §, 11. 3. 351 §).

Ruokailua koskevien määräysten soveltaminen elintarvikekeskuksessa. Elintarvikekeskuksen lautakunta oli esittänyt, että keskuksen kuljetuselimessä ja keskus- sekä kasvisvarastossa työskentelevät, yhteensä 18 henkeä, jotka eivät osallistuneet

ruoan valmistukseen ja valmiin ruoan käsittelyyn, vapautettaisiin pakollisesta ruokailusta. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa elintarvikekeskuksen lautakunnalle, että kasvisvarastossa työskentelevät vapautetaan pakollisesta aterioinnista, koska ko. varasto sijaitsee n. 8 km:n päässä elintarvikekeskuksesta sekä että ruokatehtaassa yötyössä olevat vapautetaan toisesta ateriasta, jolloin heidät velvoitetaan maksamaan vain aamuaterioista (29. 4. 609 §).

Virka-asunnot. Kertomusvuonna käsiteltiin useita virka-asunnon määräämistä, vaihtamista tai asunnon poistamista virka-asuntoluettelosta koskevia asioita. Luontoisetuvastikkeita vahvistettiin ja niiden määriä muutettiin olosuhteissa tapahtuneiden muutosten mukaisesti. Eräissä tapauksissa oikeutettiin viranhaltija pitämään luonaan asumassa omaisensa (13. 1. 53 §, 15. 7. 1 003 §).

Puhelimet. Palkkalautakunta teki kertomusvuoden aikana useita virkapuhelimen asentamista, siirtämistä ym. koskevia päätöksiä. Lisäksi vahvistettiin eräitä puhelinmaksuja, esim. Tennistalon talonmies vapautettiin kaikista puhelinmaksuista (10. 6. 828 §). Muun muassa päätettiin, että niille kaupungin palveluksessa oleville kätilöille, joille oli myönnetty virkapuhelin, suoritettaisiin heidän virkapuhelimiensa neljännesvuosimaksut sekä enintään 225 puhelun maksu vuosineljänneksessä yleisen kaupunkitariffin mukaan (24. 6. 896 §).

Palkkalautakunta päätti ilmoittaa kaikille virastoille ja laitoksille, että milloin virkapuhelimen haltija on ollut poissa virantoimituksesta tai työstä hänelle myönnetyn virkavapauden tai muiden syiden takia yhtäjaksoisesti 2 kk tai sitä pitemmän ajan, hänelle ei tältä ajalta suoriteta neljännesvuosi- eikä puhelumaksuja (4. 11. 1 578 §).

Satamarakennusosaston rakennusmestari Karl Lindgren, jonka tehtäviin kuului huolehtiminen satamalaitoksen laiturien korjauksista sekä yleisistä laitteista, oli ilmoittanut joutuvansa ko. tehtävien hoitamiseksi käyttämään runsaasti kotipuhelintaan virkatehtävissä. Hänen on virka-ajan ulkopuolella otettava vastaan ilmoituksia kiireellisistä tapauksista ja vastaavasti annettava näissä tapauksissa ohjeita alaisilleen. Samoin hän oli joutunut liikkuessaan satama-alueilla ja eri puolilla kaupunkia käyttämään muita puhelimia virkatehtävien jouduttamiseksi. Tämän vuoksi satamalautakunta esitti, että kaupunki osallistuisi Lindgrenin itse hankkiman puhelimen kustannuksiin maksamalla puhelimen neljännesvuosimaksut. Palkkalautakunta katsoi, ettei anomuksessa ollut esitetty sellaisia perusteita, jotka osoittaisivat kaupungin edun vaativan virkapuhelimen myöntämistä rak.mest. Lindgrenille. Mikäli hänelle aiheutuu kustannuksia yleisö- ym. puhelimista virka-asioissa puhutuista puheluista, hänellä on mahdollisuus saada korvaus suorittamistaan puhelumaksuista. Näin ollen esitys päätettiin hylätä (18. 2. 259 §).

Sen johdosta, että eräät kiinteistöviraston maataloustyönjohtajat olivat anoneet virkapuhelimia koskevien maksujen tarkistamista, koska kaupungin maatilojen puhelimista puhutut puhelut aiheutuivat viranhoidosta, palkkalautakunta päätti ilmoittaa kiinteistövirastolle, että kaupunginhallitus oli määrännyt ko. puhelimet virastopuhelimiksi, joten anomus ei enää antanut aihetta toimenpiteisiin (10. 6. 826 §).

Sunnuntaityökorvauksen laskemista vuosilomapalkkaukseen koskeva esitys. Kuntien Teknilliset Toimihenkilöt -yhdistys oli esittänyt, että kun virkasäännön mukaan viranhaltijalle vuosiloma myönnetään oikeuksin täysiin palkkaetuihin, niin nämä

tarkoittavat myöskin kuukausipalkkaan liittyvää sunnuntaityökorvausta, mikä vakinaista vuorotyötä suorittaville jatkuvasti maksetaan. Yhdistys pyysi, että kertomusvuoden vuosilomapalkat maksettaisiin ao. kolmivuorotyötä suorittaville viranhaltijoille takautuvasti mainitulla tavalla korjattuna. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa yhdistykselle, että virkasäännön 36 §:n mukaan tosin viranhaltijalla on vuosiloma-aikanaan täydet palkkaetunsa, mutta tähän ei ole katsottu sisältyvän vakinaisesti vuorotyötä tekevien sunnuntaityökorvauksia. Noudatettu tulkinta perustui työneuvoston eräissä päätöksissä omaksumaan laintulkintaan. Niinpä mm. 28. 11. 1946 annetussa lausunnossa sanottiin: »— on tehtävä ero tuntipalkalla ja urakkapalkalla työskentelevien välillä. Työntekijäin vuosilomalain mukaan on vuosilomana annettava määräluku työpäiviä, joiksi lain 3 §:n 2 mom:n mukaan ei lueta sunnuntaita.» Lain mukaan on siis ainoastaan lomaan kuuluvilta työpäiviltä annettava täydet palkkaedut. Sunnuntai, joka sattuu loma-aikaan, pidentää sitä, mutta se on palkaton vapaapäivä. Tämän vuoksi ja kun lain säännöksiä loma-ajan palkan laskemisesta ei ole määrätty sovellettaviksi tuntipalkalla täysin viikoin työskenteleviin työntekijöihin, työneuvosto katsoi, että heidän loma-ajan palkkaansa laskettaessa ei ollut otettava huomioon sunnuntaityöstä maksettavaa korotusta, vaan että se oli laskettava heidän normaalituntipalkkansa perusteella. Mitä tuli urakkapalkalla työskenteleviin työntekijöihin, työneuvosto oli tullut siihen tulokseen, että heidän vuosilomapalkkaansa laskettaessa oli sunnuntaityöstä suoritettu korotus otettava huomioon. Vuosilomalain mukaan otetaan nim. loma-ajan palkan perusteeksi urakkatöissä keskimääräinen päiväansio, niin että työntekijän kolmen lähinnä edellisen kuukauden yhteenlaskettu ansio, ylityön korvausta lukuun ottamatta, jaetaan luvulla 75. Näin ollen on sunnuntaityökorotus otettava huomioon loma-ajan palkkaa laskettaessa urakkatyöntekijöille (15. 7. 1 016 §).

Vuosi- ja äitiysloman myöntämistä koskeva tulkintapäätös. Lastensuojeluvirasto oli tiedustellut, miten oli meneteltävä sellaisessa tapauksessa, jossa viranhaltijalle annetun vuosiloman oli keskeyttänyt synnytys ja sen perusteella myönnettävä äitiysloma. Palkkalautakunta päätti mainitulle virastolle ilmoittaa seuraavaa: Vaikka virkasäännön 41 §:n 3 mom:n mukaan äitiysloman myöntäminen ei vähennä viran haltijan oikeutta saada sairausloma- eikä tapaturmalomaetuja, ei ko. määräystä kuitenkaan voida tulkita siten, että vuosi-, sairaus- tai äitiyslomat eivät määrätyissä tapauksissa voisi sattua joko osaksi tai kokonaan päällekkäin. Milloin synnytys sattuu vuosiloman aikana, tulee vuosiloman ja äitiysloman kulkea rinnakkain vuosiloman loppuun saakka ja äitiysloman jatkua sen jälkeen siten kuin sitä koskevat aikamääritykset edellyttävät. Äitiysloman palkkaedut määräytyvät siten, että täysi palkka maksetaan vain siltä osalta synnytyksestä alkanutta kahden kuukauden pituista ajanjaksoa, joka sattuu vuosiloman päättymisen jälkeen ja sen jälkeiseltä ajalta 2/3 palkkaa + ikälisät. Jos tällaisessa tapauksessa kävisi niin, ettei viranhaltija saisi äitiyslomakorvausta lainkaan siltä ajalta äitiyslomaansa, joka sattuu yhteen vuosiloman kanssa, olisi meneteltävä siten, että äitiysloman kahden kuukauden pituinen täyteen palkkaan oikeuttava ajanjakso katsottaisiin alkavaksi vasta vuosiloman päätyttyä. Paitsi lastensuojeluvirastolle päätettiin edellä oleva ilmoittaa tulkintaohjeena myöskin muille kaupungin virastoille (15. 7. 952 §, 26. 8. 1 155 §).

Äitiysloma-ajan palkkaedut. Sairaalalautakunta oli tiedustellut Hesperian sairaalan alilääkärin Isabella v. Bonsdorffin oikeutta äitiysloman palkkaan, kun hän

oli jäänyt äitiyslomalle 12. 4. 1959 ja sen jälkeen vuosilomalle niin että tämä loppuisi 6. 8. Palkkalautakunnan sihteeri oli asiaa tiedusteltaessa ilmoittanut, että koska tri Bonsdorff oli 3. 3. lähtien määrätty hoitamaan viransijaisena avoimeksi tullutta apulaislääkärin virkaansa siihen asti, kunnes virka hakuteitse täytettäisiin, mikä tapahtui 18. 4., ei hän enää ollut oikeutettu äitiysloman palkkaan, koska virkaan valittiin toinen lääkäri. Se seikka, että hän ei ole voinut määräysten tai vakiintuneen käytännön mukaan tulla valituksi enää kolmanneksi kolmivuotiskaudeksi ko. virkaan, ei vaikuttanut asiaan. Kaupungin virkasääntöihin perustuvia sosiaalisia etuja voitiin luonnollisestikin maksaa vain niin kauan kuin niihin oikeutettu oli virkasuhteessa kaupunkiin. Vaikka tri v. Bonsdorff oli uudelleen valittu tp. kotihoidon alilääkäriksi 8. 5. 1959 lähtien, ei hän kuitenkaan voinut enää saada äitiysloma-ajan palkkaetuja, koska hän ei ollut ollut virkasäännön edellyttämää 9 kk:n aikaa välittömästi ennen äitiysloman nauttimista kaupungin palveluksessa. Asiasta oli neuvoteltu kaupungin lakimiehen kanssa, joka oli yhtynyt edellä esitettyyn käsitykseen. Näin ollen palkkalautakunta päätti hylätä tri v. Bonsdorffin palkkaetujen saamista äitiysloman ajalta koskevan anomuksen (15. 7. 1 059 §).

Koskelan sairaskodin sairaanhoitaja Birgit Eklund oli anonut äitiyslomaa 25. 4. lähtien lääkärintodistuksen perusteella, jonka mukaan laskettu synnytysaika oli 23. 5. Myöhemmin hän oli esittänyt todistuksen siitä, että synnytys oli tapahtunut vasta 2. 6. sekä lääkärintodistuksen, jonka perusteella hänelle olisi myönnettävä sairauslomaa 1.—30. 6. Koskelan sairaskodin taholta oli tiedusteltu ko. loma-aikojen palkan laskemista. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa asian johdosta seuraavaa: sairaanhoitaja Eklundille olisi myönnettävä täysipalkkaista äitiyslomaa ajaksi 25. 4. — 1. 6., minkä jälkeen hänelle olisi myönnettävä erillisenä sairauslomana niin ikään täysin palkkaeduin aika 2. — 30. 6. sekä sen jälkeen vielä äitiyslomaa ajaksi 1. — 27. 7. oikeuksin saada 2/3 peruspalkastaan ja ikälisät. Mikäli synnytys ei olisi viivästynyt, äitiysloman olisi tullut loppua 17. 7., mutta koska synnytys viivästyi 10 päivää, ko. viranhaltijalla oli virkasäännön mukaan oikeus saada vastaava lomanpidennys loman jälkipäässä (14. 10. 1 442 §).

Synnytysloman palkattoman osan muuttaminen sairauslomaksi. Palkkalautakunnan toim.apul. Kaarina Rokka oli ollut synnytyslomalla 21. 6. — 18. 7. ja 6. 8. — 30. 9. 1958, jolloin väliaika oli ollut palkatonta lomaa synnytyksen viivästyttyä. Myöhemmin hän oli esittänyt lääkärintodistuksen, minkä mukaan synnytyksen viivästymiseen oli syynä sairaustila, joka oli riippumaton raskaudesta. Lääkärintodistusten tarkastaja oli hyväksynyt ko. todistuksen katsoen sairauden raskaudentilasta riippumattomaksi ja palkattoman väliajan sairauden aiheuttamaksi työkyvyttömyysajaksi. Palkkalautakunta totesi, että virkasäännön mukaan synnytysloma ei vähennä ao. viranhaltijan oikeutta saada sairauslomaa, mistä syystä Rokan palkaton synnytysloma-aika 19. 7. — 5. 8. vahvistettiin sairausloma-ajaksi täysin palkkaeduin (20. 1. 115 §).

Virkavapautta täysin palkkaeduin myönnettiin viranhaltijoille 98 tapauksessa. Useita anomuksia hylättiin sillä perusteella, että asianomaisten katsottiin voivan käyttää esim. opintomatkaan vuosilomaansa.

Palkatonta virkavapautta myönnettiin 185 viranhaltijalle sekä *osapalkkaista virkavapautta* 36 viranhaltijalle.

Sairauslomasijaisten palkkaamiseen käytetty määräraha, yhteensä 2 840 515 mk, jakaantui eri laitosten ja virastojen kesken seuraavasti:

	mk		mk
Oikeusaputoimisto	201 925	Kaupunginkirjasto	2 030 640
Nuorisotyölautakunta.....	47 605	Kaupunginorkesteri	408 240
Kotitalouslautakunta	119 630	Teurastamo	32 475

Palkkaetujen myöntäminen virkavapauden ajalta. Palkkalautakunta oli aikaisemmin käsitellyt useita anomuksia, joissa eri viranhaltijat olivat pyytäneet palkkaetuja heille myönnetyn virkavapauden ajalta tehdäkseen ulkomaisia opintomatkoja kaupunginhallituksen myöntämän apurahan turvin. Anomukset oli yleensä käsitelty tapaus tapaukselta ja palkkaetuja myönnetty eri tavoin. Tässä suhteessa oli kaivattu yhtenäistä menettelyä ja uusi esitys oli laadittu siinä tarkoituksessa, että apurahan anojien tiedoksi saatetaan etukäteen opintomatkaan liittyvät ehdot myös virkavapauden ja sen ajalta maksettavien palkkaetujen osalta. Edellisenä vuonna jaettujen apurahojen suhteen, koska ne olivat melko runsaita, palkkalautakunta oli pitänyt oikeana, että palkkaetuja ei yleensä virkavapauden ajalta myönnetä. Poikkeuksia tästä yleisestä säännöstä voitaisiin tehdä ainoastaan silloin, kun oli erittäin painavia syitä olemassa, ettei apurahaa voitu käyttää hyväksi vuosiloman yhteydessä. Kaupunginkanslian laatiman ehdotuksen mukaisesti lautakunta päätti puoltaa 20:n, 45:n, 60:n tai 70 %:n palkkaetujen myöntämistä asianomaisen henkilön elatusvelvollisuudesta riippuen (11. 2. 217 §, 25. 2. 283 §, v:n 1958 II osa s. 20, kunn.as. kok. n:o 34).

Virkavapauden ajalta saadun palkan takaisinmaksuvelvollisuus. Sähkölaitoksen insinööri Unto Pakkala oli YK:n teknillisen avun osastolta saanut v. 1956 apurahan opintomatkaa varten. Virkavapauden ajalta hänelle myönnettiin 60 %:n palkkaedut sillä ehdolla, että hän pysyy kaupungin palveluksessa 3 v opintomatkansa päättymisestä lukien tai sitä ennen omasta aloitteestaan erotessaan maksaa takaisin virkavapauden ajalta saamansa palkkaedut. Nämä olivat 252 886 mk. Pakkala oli anonut, että hän saisi vapautusta 126 443 mk:n maksuvelvollisuudesta eli puolesta em. palkkaetuja perustellen anomustaan sillä, että kaupunki 1. 2. 1959 mennessä, jolloin anoja oli eronnut kaupungin palveluksesta, todennäköisesti oli jo hyötynyt runsaasti puolet kaupungille edellytetystä kokonaishyödystä 3 v:n palvelusaikana. Lisäksi hän mainitsi, ettei ko. ehdon liittyminen virkavapauteen siihen aikaan ollut yleisesti tiedossa, vaan mainittu ehto tuli anojan tietoon vasta palkkalautakunnan päätöksellä, joten hän joutui tavallaan pakosta sen hyväksymään. Palkkalautakunnan taholta huomautettiin, että aikaisemmin oli vastaavanlaisessa tapauksessa menetelty samoin kuin ko. anomuksessa oli ehdotettu. Näin ollen Pakkalan anomusta päätettiin puoltaa kaupunginhallitukselle (11. 2. 231 §).

Viransijaisuuspalkkioita muun syyn kuin sairauden takia myönnettiin kertomusvuonna tarkoitukseen varatusta 3 380 290 mk:n suuruisesta määrärahasta virastoille, laitoksille ym. seuraavasti:

	mk		mk
Terveysolojen valvontaosasto	208 980	Hesperian sairaala	305 990
Terveydenhuolto-osasto	307 105	Nikkilän sairaala	143 065

	mk		mk
Kotisairaanhoitotoimisto ...	155 000	Nikkilän B-sairaala, Salo ...	86 520
Kouluterveydenhoito-osasto.	50 130	Nummelan sairaala	12 585
Elintarvikkeiden valvonta-osasto	8 845	Laakson sairaala	163 575
Sairaalavirasto	9 770	Malmin sairaala	67 855
Marian sairaala	337 075	Valmistava poikien ammattikoulu	449 385
Auroran sairaala	1 009 405	Lastentarhat laitoksineen ...	65 005

Hautausapua myönnettiin 238 kuolinpesälle yhteensä 13 422 870 mk.

Ikälisät. Palkkalautakunnan toimistopäällikön päätösluetteloon sisältyi useita tuhansia ikälisänmyöntämisiä. Sitä paitsi palkkalautakunta antoi kaupunginhallitukselle eräitä lausuntoja ikälisien myöntämistä koskevissa asioissa.

Valtion tilapäisessä toimessa palvellun ajan hyväksilukeminen ikälisiä varten. Aikaisemmin, kun kysymyksessä oli ollut palvelu valtion tilapäisessä virkasuhteessa, palkkalautakunta oli katsonut, että palveluksen hyväksilukeminen oli ratkaistava virkasäännön 25 §:n 3 mom:n 3 kohdan, eli sen perusteella, oliko ao. viranhaltija valtiolla tilapäisessä toimessa suorittanut samankaltaisia tehtäviä kuin sittemmin saamassaan kunnallisessa virassa. Nyt oli kuitenkin palkkalautakunnan esittelijä käsityksenään esittänyt, että valtion tilapäisessä virkasuhteessa palveltu aika olisi luettava hyväksi virkasäännön 25 §:n 2 mom:n sanamuodon perusteella eli, että ko. aika olisi yleensä luettava hyväksi, mikäli ko. tilapäinen toimi oli ollut pääviran luontoinen. Palkkalautakunnan tähänastinen käytäntö perustui siihen vaatimukseen, että se valtion virkasuhde, jossa palveltu aika halutaan lukea hyväksi, oli ollut sellainen, jossa viranhaltija on oikeutettu ikälisiin. Koska valtion tilapäisissä toimissa ei maksettu ikälisiä, oli tähän asti katsottu, että ko. toimissa palveltua aikaa ei voitu lukea hyväksi virkasäännön 25 §:n 2 mom:n perusteella. Uutta virkasääntöä valmistelleen komitean ehdotuksen mukaan riittäisivät tämän jälkeen samat edellytykset kuin kaupungin palveluksenkin suhteen. Komitean omaksuman kannan mukaan oikeus palvelusajan laskemiseen laajeni tässä suhteessa huomattavasti entisestä. Palkkalautakunta päätti katsoa, että valtion tilapäisessä virkasuhteessa palveltu aika, milloin kysymyksessä on ollut pääviran luontoinen virkasuhde, on niillä edellytyksillä, jotka muuten ilmenevät virkasäännön 25 §:n 2 mom:sta, luettava hyväksi ikälisään nähden sanotun pykälän mainitun momentin mukaisesti (18. 2. 252 §).

Eläkkeitä myönnettiin kertomusvuoden aikana 526. Aikaisemmin myönnettyjä eläkkeitä oikaistiin tai korjattiin 70 tapauksessa. Kaupunginhallitukselle annettiin eläkkeitä koskevia lausuntoja 34. *Leskieläkkeitä* myönnettiin 142 ja *kasvatusapua* 39 tapauksessa.

Kaupungin palveluksesta valtion palvelukseen siirtyvän *veroviraston henkilökunnan ylimääräisistä eläkkeistä* annettiin lausunto kaupunginhallitukselle (3. 6. 784 §, 9. 9. 1 228 §, 21. 10. 1 481 §, kunn.as.kok. n:o 104).

Kaupunginhallitus oli alistanut tutkittavakseen palkkalautakunnan päätöksen, joka koski eläkkeen myöntämistä autonrahastaja Hulda Eklundille. Palkkalautakunta päätti selityksessään esittää, että ko. päätös oli tehty äänestyksen jälkeen, jolloin enemmistö päätti myöntää Eklundille täyden eläkkeen sillä perusteella, että

hänen työkyvyttömyytensä oli johtunut virantoimituksessa sattuneesta jalkojen paleltumisesta. Palkkalautakunnan vähemmistö sen sijaan oli sitä mieltä, että Eklundille olisi ollut myönnettävä 29 390 mk:n täyden eläkkeen sijasta 21 660 mk:n osaeläke, koska kaupungin lääkärintodistusten tarkastajan lausunto osoitti, ettei eläkkeenanojan työkyvyttömyys ollut aiheutunut hänen mainitsemastaan syystä (26. 8. 1 151 §).

Palkkalautakunta myönsi monissa tapauksissa *eläkkeellä oleville viranhaltijoille* oikeuden hoitaa omaa entistä virkaansa tai muuta virkaa sijaisena, jolloin palkkaedut yleensä määräytyivät siten, että eläkkeellä olevalle maksettiin hänen hoitamansa viran loppupalkan ja eläkkeensä välinen erotus korvauksena viranhoidosta.

Salon B-mielisairaalan ylihoitajan eläkeiän ja vaadittavien palvelusvuosien määrääminen. Sairaalalautakunta oli esittänyt, että ko. sairaalan ylihoitajan eroamisiäksi vahvistettaisiin 53 ikävuotta ja 25 palvelusvuotta, koska ao. viranhaltijan pääasialliset tehtävät ovat samat kuin osastonhoitajan. Palkkalautakunta päätti ilmoittaa sairaalalautakunnalle, että viranhaltijain eläkesäännön 5 §:n määräysten mukaan ovat mm. seuraavat viranhaltijat oikeutetut siirtymään eläkkeelle 53 ikä- ja 25 palvelusvuoden perusteella: mielisairaalan yöylihoitaja, apulaisyöylihoitaja, osastonhoitaja, sairaanhoitaja, mielisairaanhoitajatar ja mielisairaanhoitaja. Mielisairaalan ylihoitajaa ei sen sijaan ole mainittu erikseen, vaan on sanotun viranhaltijan katsottava kuuluvan sairaanhoidon alaiseen nimikkeeseen »ylihoitaja», jonka eläkeikä on 60 ja vaadittava palvelusaika 30 v. Vaikka Sairaalalautakunnan esittämät syyt ehkä puoltaisivatkin Salon B-mielisairaalan ylihoitajan rinnastamista mielisairaalan muuhun hoitohenkilökuntaan eläkeoikeuteen nähden, on otettava huomioon, että eläkeikärajaa ei eläkesäännön mukaan voida arvostella tehtävien vaan viran perusteella. Näin ollen, ellei eläkesääntöä muuteta siten, että ko. uusi virka määrätään, siihen sisältyvät poikkeukselliset tehtävät huomioon ottaen, eläkesäännön siihen poikkeusluokkaan, jossa täyden eläkkeen saamiseksi vaaditaan 53 ikä- ja 25 palveluvuotta, sairaalalautakunnan esitykseen ei voida suostua (20. 1. 94 §).

Rahatoimisto oli tiedustellut, kuinka suuri oli oleva se *kokonaiseläke,* joka oli maksettava leskieläkkeen saajille Hilda Heinoselle ja Selma Oksaselle. Heille oli kummallekin myönnetty v. 1918 kaupungin työssä tapaturmaisesti kuolleen miehensä jälkeen 144 mk:n suuruinen vuotuinen avustus. Valtio oli sittemmin eri lakien ja valtioneuvoston päätösten nojalla suorittanut kummankin saamiin tapaturmakorvauksiin ja huoltoeläkkeisiin kalliinajanlisät, joiden suuruus em. henkilöiden eläkeanomusten jättöhetkellä oli 16 246 mk vuodessa. Tällöin olivat kaupungin myöntämät ylimääräiset eläkkeet suuruudeltaan 4 230 mk/kk. Kaupunginvaltuusto oli 30. 5. 1956 päättänyt myöntää leskirouville Heinoselle ja Oksaselle kummallekin 1. 10. 1955 lukien niin suuren ylimääräisen leskieläkkeen, että se kaupungin heille myöntämän vahingonkorvauksen ja valtion heille maksaman kalliinajanlisän kanssa markkamääräisesti vastaa sanotusta ajankohdasta alkaen 4 230 mk:n suuruista kuukausieläkettä ja 1. 1. 1956 alkaen sellaista kuukausieläkettä, minkä suuruiseksi ylimääräiset eläkkeet valtuuston päätöksellä oli korotettu, niihin kulloinkin tulevine indeksikorotuksineen. Sekä Heinosen että Oksasen ylimääräiset eläkkeet olivat muutoksineen olleet 6 470 mk:n suuruiset kuukaudessa. Kun valtio nyt tulisi suorittamaan 194 856 mk:n suuruisen lisän kumpaankin eläkkeeseen vuodessa, oli todettava sen yhdessä em. 144 mk:n huoltoeläkkeen kanssa olevan 16 250 mk/kk, eli

huomattavasti yli kaupungin oman ylimääräisen eläkkeen suorittamiseksi asettaman rajan. Näin ollen ei Heinoselle eikä Oksaselle ollut lainkaan suoritettava kaupungin eläkettä niin kauan kuin valtion maksama korotus yhdessä alkuaan myönnetyn 144 mk:n suuruisen huoltoeläkkeen kanssa ylitti kaupungin myöntämän pienimmän ylimääräisen eläkkeen (27. 1. 145 §).

Esitykset. Palkkalautakunta päätti tehdä kaupunginhallitukselle mm. esityksen niiden viranhaltijain luettelon täydentämisestä, jotka eivät ole oikeutettuja ylityökorvaukseen (16. 12. 1 802 §).

Lausunnot. Paitsi edellä eri yhteyksissä mainittuja lausuntoja palkkalautakunta antoi kaupunginhallitukselle mm. seuraavia asioita koskevat lausunnot: vihannestukkutorin esimiehen tehtävistä maksettava korvaus (20. 1. 109 §); holhouslautakunnan vahtimestarin tehtävien hoitaminen (4. 2. 184 §); isotooppilaboratorioiden henkilökunnan talvilomien järjestäminen (25. 2. 290 §); sairaanhoitajakoulun ohjesääntöön tehtävät muutokset (25. 2. 291 §, 3. 6. 787 §); asuntotuotantokomitean toimiston töiden uudelleenjärjestely (25. 3. 431 §, 8. 4. 476 §); Vaatturiammattikoulun ottaminen kaupungin haltuun (8. 4. 470 §); rakennusviraston tilinpidon ja laskentatehtävien uudelleenjärjestely (22. 4. 546 §); kaupungin eri laitoksissa virkasuhteessa palvelevan henkilöstön siirtäminen keskuspesulan työsuhteiseksi henkilökunnaksi (3. 6. 785 §); liikennelaitoksen konttoreiden ja toimistojen virantoimitusajan muuttaminen (24. 6. 884 §); kassanhoitajalisän suorittaminen huoltokassaosaston toimentaja-kassanhoitajan sijaisina toimiville toimistoapulaisille (5. 8. 1 079 §); vesilaitoksen hankintapäällikön virasta pidättämisen johdosta tapahtuva virkatehtävien tilapäinen hoitaminen (23. 9. 1 300 §); talousop. Karjalaiselle liikaa maksettujen palkkaetujen jättäminen takaisinperimättä (30. 9. 1 346 §); puhelunvälittäjien työajan yhdenmukaistaminen (7. 10. 1 372 §); kansakoululainsäädännön mahdollista muuttamista koskeva ehdotus (21. 10. 1 502 §, 28. 10. 1 536 §, 2. 12. 1 736 §); sairaalain viranhaltijain lääkintähuollon uudelleenjärjestäminen (28. 10. 1 549 §, 18. 11. 1 633 §); vuosilomasijaisten vähentämiskomitean mietintö (11. 11. 1 605 §, 18. 11. 1 657 §, 25. 11. 1 697 §, 16. 12. 1 804 §); kaupungin sairaalahallinnon uudelleenjärjestämistä koskeva mietintö (2. 12. 1 733 §); ammattikoulujen ruoanjakajien vapauttaminen ateriamaksusta (9. 12. 1 774 §); työntekijäin lepoajan lyhentäminen pimeänä vuodenaikana 1 t:sta ½ t:iin (16. 12. 1 813 §) ja suunnittelevan työvoiman palkkausta ym. tutkivan komitean mietintö (16. 12. 1 815 §, 30. 12. 1 890 §).

4. Kiinteistöhallinto

Kiinteistölautakunta

Kiinteistölautakunnan kokoonpano. Kiinteistölautakuntaan kuuluivat v. 1959 puheenjohtajana dipl.ins. Kaarlo Pettinen, varapuheenjohtajana joht. Toivo Salmio sekä jäseninä varat. Lennart Ahva, kirvesmies Vilho Aittomäki, peltiseppä Yrjö Kivilinna, piirisiht. Ragnar Lönnqvist, kauppias Leo Mattila, fil.maist. Victor Procopé ja lakit.lis. Arne Öhman (19. 1. 81, 82 §). Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul.kaup.joht. Juho Kivistö.

Jaostojensa kokoonpanon määräsi lautakunta seuraavaksi: tonttijaoston puheenjohtaja varat. Ahva, varapuheenjohtaja fil.maist. Procopé, jäsen piirisiht. Lönnqvist sekä varajäsenet dipl.ins. Pettinen, lakit.lis. Öhman ja joht. Salmio; maatalous- ja metsäjaoston puheenjohtaja joht. Salmio, varapuheenjohtaja peltiseppä Kivilinna, jäsen dipl.ins. Pettinen sekä varajäsenet lakit.lis. Öhman, kirvesmies Aittomäki ja varat. Ahva; liikennejaoston puheenjohtaja kauppias Mattila, varapuheenjohtaja piirisiht. Lönnqvist, jäsen fil.maist. Procopé sekä varajäsenet varat. Ahva, joht. Salmio sekä lakit.lis. Öhman; asemakaavajaoston puheenjohtaja dipl.ins. Pettinen, varapuheenjohtaja peltiseppä Kivilinna, jäsen lakit.lis. Öhman sekä varajäsenet kauppias Mattila, kirvesmies Aittomäki, fil.maist. Procopé ja piirisiht. Lönnqvist; talojaoston puheenjohtaja lakit.lis. Öhman, varapuheenjohtaja kirvesmies Aittomäki, jäsen kauppias Mattila sekä varajäsenet fil.maist. Procopé, peltiseppä Kivilinna ja varat. Ahva (19. 1. 83 §).

Kiinteistölautakunnan kokoukset ja käsittelemät asiat. Lautakunnan kokousajat päätettiin pitää samoina kuin edellisenä vuonna (19. 1. 84 §).

Lautakunnalla oli kertomusvuonna 50 kokousta, tonttijaostolla 25, maatalous- ja metsäjaostolla 10, asemakaavajaostolla 11, liikennejaostolla 24 ja talojaostolla 18. Lautakunnan pöytäkirjojen pykäläluku oli 2 077, tonttijaoston 456, maatalous- ja metsäjaoston 61, asemakaavajaoston 26, liikennejaoston 174 ja talojaoston 77.

Lautakunnan kertomusvuonna käsittelemistä asioista mainittakoon seuraavat:

1. Kiinteistöviraston päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Ratkaisemattomien asioiden luettelo. Kiinteistölautakunnan diaariin ennen 1. 7. 1958 merkittyjen 26. 1. 1959 ratkaisematta olleiden asioiden luettelo tarkastettiin (26. 1. 137 §). Kaupunginhallitukselle annettiin pyydetty selvitys eräiden lausuntojen viipymisen syistä (28. 9. 1 509 §).

Vakuusasiakirjojen tarkastus. Lautakunta tarkasti kaupungin hallussa olevat myytyjen tonttien maksamatonta kauppahintaa ja rakennusvelvollisuutta koskevat velkakirjat (28. 12. 2 078 §).

Eräiden vuokrasopimusten siirtäminen teurastamolautakunnalle. Teurastamolautakunnan hallintoon oli siirretty 1. 1. 1960 lukien Agroksen alue sekä 1. 9. 1959 lukien sillä olevat rakennukset. Kiinteistölautakunta oli esittänyt myös aluetta koskevien vuokrasopimusten siirtämistä em. lautakunnalle (3. 8. 1 218 §, 5. 10. 1 545 §).

Kiinteistöviraston vuokrasopimusten luettelosta päätettiin siirtää 1. 1. 1960 lukien teurastamolautakunnalle seuraavat sopimukset: Öljyteollisuus Oy:n 300, 450 ja 730 m²:n määräaloja, Oy. Kekkosen 150 m²:n, Oy. Shell Ab:n 390 m²:n, Oy. Haikosen 500 m²:n, Suomen Hiilihappoteollisuus Oy:n 8 186 ja 6 000 m²:n määräaloja koskevat vuokrasopimukset sekä Oy. Shell Ab:n polttoainesäiliön pito-oikeutta ja Oy. Fargo Ab:n ja T. Pälikön rakennusten pito-oikeutta koskevat sopimukset (21. 12. 2 026 §).

Asuntotuotantokomitean ja kiinteistöviraston asuntotuotantotoimiston toimintaohjeiden vahvistamisesitys ym. Lautakunnan laadituttamat toimintaohjeet esitettiin kaupunginhallituksen vahvistettaviksi. Aikaisemmin tehty ehdotus tp. apulaisvirastopäällikön viran perustamisesta kiinteistövirastoon uudistettiin (19. 5. 827 §). Asuntotuotantotoimiston henkilökunnan kokoonpanon ja palkkauksen päätti lautakunta vahvistaa toistaiseksi (15. 6. 998 §).

Asuntolainat. Kaupungin asuntolainojen eräiden lainaehtojen määräämisestä ja velkakirjakaavakkeen vahvistamisesta lautakunta teki esityksen kaupunginhallitukselle (13. 4. 617 §). Asuntolainoista, jotka kaupunginhallitus 2. 4. oli varannut eri rakennusyrityksille asuntotuotannon tukemiseksi kertomusvuoden talousarvioon varatusta määrärahasta, myönnettiin kertomusvuonna seitsemän: 40 mmk Asunto Oy. Kannelkuja 4:lle (12. 10. 1 583 §), 40 mmk Bostads Ab. Grundböle -nimiselle yhtiölle (26. 10. 1 668 §), 125 mmk Kiinteistö Oy. Vuorenpeikontie 5:lle (2. 11. 1 713 §), 40 mmk Asunto Oy. Poutamäentie 14:lle (9. 11. 1 753 §), 28 mmk Asunto Oy. Poutamäentie 12:lle (23. 11. 1 853 §), 3.6 mmk Asunto Oy. Mäkipellontie 6:lle (30. 11. 1 898 §) sekä 40 mmk Asunto Oy. Kaarelantie 97:lle (14. 12. 1 969 §) eli yhteensä 316.6 mmk.

Käyttövaroistaan päätti lautakunta myöntää 100 000 mk kadunnimistön selitysteoksen tekijäpalkkioiksi (6. 4. 557 §, 23. 11. 1 854 §) sekä 16 000 mk kiinteistöoikeudellisten jatkokurssien kurssimaksun suorittamiseksi eräiden kiinteistöviraston viranhaltijoiden puolesta (13. 4. 618 §).

Lautakunnan ilmoitukset ja kuulutukset päätettiin julkaista seuraavissa sanomalehdissä: Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Suomen Sosialidemokraatti, Uusi Suomi ja Kansan Uutiset (19. 1. 85 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: määrärahan saamista saksan-, ranskan- ja venäjänkielisen Helsinki-esittelyvihkosen painattamiseen (19. 1. 88 §); kaupungin pääsisääntuloteiden suuntien hyväksymistä (9. 2. 219 §); esityksen tekemistä rautatiehallitukselle Pukinmäen alikulkusillan rakentamiseksi (6. 4. 556 §) sekä rautatien yli johtavan sillan rakentamiseksi Käpylään (20. 4. 667 §); kaupungin tarvitsemien autosuojien rakentamiseksi tarvittavan määrärahan varaamista v:n 1960 talousarvioon (19. 5. 830 §); viemäriveden puhdistamon rakentamista Merisatamaan (19. 5. 831 §); kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän viran lakkauttamista (29. 6. 1 036 §); matkailijakarttaerän saamista virastopäällikön käyttöön kaupungin ulkomaalaisille vieraille jaettavaksi (10. 8. 1 227 §); asemakaavalain nojalla asetettujen vakuuksien luovuttamista takaisin ao.

tontinomistajille (10. 8. 1 228 §); asuntotuotantomäärärahan merkitsemistä v:n 1960 talousarvioon (7. 9. 1 367 §); Runeberginkatu 4:ssä olevan kaasusäiliön siirtämiskysymystä (7. 9. 1 368 §); Pihlajamäen asuntoalueen tulotien sijainnin vahvistamista ja työluvan saamista maatalousministeriöltä (16. 11. 1 805 §).

Kaupunginhallituksen yleisjaostolle tehtiin esitys kiinteistöviraston sisäisten henkilökuljetusten järjestämisestä v. 1960 (1. 6. 911 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: väestönsuojien rakennussuunnitelmien ja piirustusten hyväksymistä (12. 1. 4 §, 16. 2. 260, 262 §); aloitteita kaupungin omistamien kiinteistöosakeyhtiöiden muuttamiseksi asunto-osakeyhtiöiksi (12. 1. 8, 9 §); aloitetta asuntotuotannon ja rakennustoiminnan järjestelyksi (12. 1. 11 §); kaupungin osallistumista Malmille suunnitellun liiketalon rakennushankkeeseen, laitosten ja virastojen sijoittamista ko. huonetiloihin ym. (26. 1. 141 §, 29. 6. 1 039 §, 24. 8. 1 291 §); sataman maanpuolisten rajojen tarkistamista (9. 2. 214 §); asuntoalueen varaamista Munkkiniemestä yliopistolliselle keskussairaalalle, Lapinlahden sairaalan hoitopaikkojen luovutusta, tonttialueen käyttöoikeutta ym. (9. 2. 216, 217 §); Sörnäisten sillan yleispiirustuksen hyväksymistä (2. 3. 363 §); Jorvaksentieltä Otaniemen—Lehtisaaren sillalle johtavan tien kunnostussuunnitelmaa (9. 3. 408 §); anomuksia lainan saamiseksi asuntorakennustoiminnan tukemiseen varatuista määrärahoista (23. 3. 506 §, 12. 10. 1 581 §, 19. 10. 1 632 §); jalkakäytävien rakentamista Helsingin—Turun valtatien varteen kaupungin rajalta Mäkkylän tasoylikäytävälle (17. 8. 1 255 §); omakotialueiden suunnittelemista koskevaa aloitetta (24. 8. 1 292 §); Fabianinkatu 27:ssä olevan talon purkamislupaa (31. 8. 1 323 §); vihannestukkutorin laajentamiskysymystä (5. 10. 1 544 §); kaupungin osallistumista Vesalan puron perkauskustannuksiin (7. 12. 1 934 §); selvityksen suorittamista asunto- ja talotyyppien sosiaalisten tekijöiden aiheuttamista häiriövaikutuksista nuorisokysymysten yhteydessä (21. 12. 2 025 §). Lisäksi annettiin lausunnot seuraavien komiteain ja toimikuntien mietinnöistä: sähkön ja kaasun aluejakokomitean (19. 1. 89 §), Lauttasaaren siltatoimikunnan (26. 1. 138 §), sairaalain henkilökunnan asuntokomitean (9. 2. 215 §), Ruoholahden sillan suunnittelutoimikunnan (21. 9. 1 452 §), uuden tielainsäädännön kaupungille aiheuttamia toimenpiteitä selvittämään asetetun komitean (12. 10. 1 580 §), moottoriajoneuvohuoltoasemakomitean (12. 10. 1 584 §) ja vuosilomasijaisten vähentämiskomitean mietinnöstä (21. 12. 2 023 §).

Tammisalon ja Herttoniemen uimarantaa koskevasta pakkolunastusasiasta annettiin selvitys kaupunginhallitukselle (12. 1. 10 §).

2. Kiinteistöviraston tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kaupunginvaltuuston kiinteistöjä koskevien päätösten toimeenpano. Kaupunginvaltuuston tekemät päätökset, jotka koskivat kiinteistöjen ostoa, myyntiä ja vuokrausta sekä aluevaihtoja, pantiin täytäntöön (ks. I osan ss. 67—95).

Eräiden katumaaksi merkittyjen määräalojen vastaanottaminen. Lautakunta päätti vastaanottaa korvauksetta Oy. C. T. Ward -nimiseltä yhtiöltä Haagan tilaan Tomt 3 Kv 75 RN:o 2^{351} kuuluvan n. 370 m²:n suuruisen määräalan (tonttijakokartan n:o 963 mukaisesti) (19. 5. 844 §);

Osuusliike Elannolta n. 121 m²:n suuruisen määräalan Elantola-nimisestä tilasta

RN:o 4^{213} Tapanilassa (kaup.mitt.osaston karttapiirros n:o 3218/722) (14. 9. 1 420 §) sekä ekon. Kaarlo Kannakselta 17 m²:n määräalan Haagassa sijaitsevasta Marianne-nimisestä tilasta RN:o 2^{208} (tonttijakokartta n:o 854) (21. 9. 1 463 §).

Asemakaavan toteuttamista varten ostetut määräalat. Kuusisaarentien rakentamista varten päätti lautakunta hankkia seuraavat maa-alueet [1]):

Tilan nimi ja RN:o	Myyjä	Lunastettava alue		Kaup. mitt. osaston karttapiirros n:o
		pinta-ala m²	hinta mk	
Beateberg I, 1^{921}				
» II, 1^{922}	Joht. Georg Rosenlew	580	92 000	2660/722
Tomt 2, 1^{924}	Fastighetsab. Dicos	45	9 000	2661/722
Jennyborg, 1^{927}	Vuorineuvos Vilhelm Lehtinen	80	16 000	2662/722
Bella Vista, 1^{931}	Dipl.ins. Ragnar Krogius	600	120 000	2663/722
Björkbacken, 1^{1141}	Dipl.ins. Sven Grönblom ja toim.joht. Roger Lindberg	160	32 000	2664/722
Grönalund, norra parcell, 1^{1142}	Ernst Krogiuksen perill.	750	200 000	2665/722
Larsro, 1^{1166}	Sigrid Krogiuksen perill.	1 000	200 000	2666/722
Pirkanrinne, 1^{1190}	Tekn. tri Pentti Mattila	310	61 000	2667/722
Mustakallio I, 1^{1192}	Rva Saimi Mustakallio	240	48 000	2668/722
Grantorp, 1^{1193}	Thyra Hurstinen, Kristina Talvela ja Carl Lindelöfin kuolinpesä	510	102 000	2669/722
Ulfåsa, 1^{932}	Apul.kaup.joht. Hjalmar Krogius	100	20 000	2670/722
»	Dipl.ins. Helge Krogius	1 810	362 000	2706/722
Sport, 1^{1151}	Fil. tri Paavo Päivänsalo ja rva Marja Päivänsalo	690	490 000	2671/722

Lisäksi päätettiin samaan tarkoitukseen ostaa n. 400 m²:n suuruinen vesialue em. Ulfåsa 1^{932} -nimisestä tilasta (karttapiirros n:o 2707/722) 4 000 mk:n kauppahinnasta (9. 2. 235 §).

Katu- ja puistoalueiksi päätettiin ostaa Tapanilasta autonkulj. Karl Rosvallin omistamasta Å 20 -nimisestä tilasta RN:o 5^{327} asemakaavan mukaiset, karttapiirroksesta n:o 2705/722 ilmenevät määräalat rakennuksineen 440 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta (9. 2. 237 §) sekä

Malmilta Oy. Vantaan Muisto -nimiseltä yhtiöltä n. 1 195 m²:n suuruinen, asemakaavassa puisto- ja katualueeksi merkitty määräala Tontti n:o 2 -nimisestä tilasta RN:o 8^{334} (karttapiirros n:o 2756/90) 275 000 mk:n käteisestä kauppahinnasta (27. 4. 704 §).

Marjaniemestä päätettiin ostaa asemakaavassa urheilualueeksi merkitty R.T. 57 -niminen tila RN:o 2^{643} (1 625 m²) kauppias Rauha Laineelta 400 000 mk:n kauppahinnasta (30. 11. 1 913 §).

Erään katualueen ostamista koskevan päätöksen muuttaminen. Lautakunta päätti muuttaa 1. 12. 1958 tekemäänsä päätöstä, joka koski liikk.harj. Arvo Majalahdelta Vanhan Tapanilantien leventämistä varten ostettavia määräaloja, siten että luovutus koski vain 71 m²:n määräalaa Kalliola -nimisestä tilasta RN:o 9^{213} Tapanilassa ja kauppahinnaksi tuli 11 000 mk (8. 6. 979 §).

Aluevaihdot. Lautakunta päätti suorittaa asemakaavan ja tonttijaon toteuttamista varten seuraavat aluevaihdot:

[1]) Kiint.ltk. 12. 1. 40 §, 9. 2. 235 §.

Helsingin Yliopiston kanssa korttelin n:o 404 rajan oikaisemiseksi Arkadian- ja Nervanderinkadun kulmassa siten, että korttelista merkittiin 22.2 m²:n määräala katumaaksi ja katumaasta liitettiin vastaavan suuruinen ala tonttiin n:o 1 (tonttijakokartta n:o 1531). Välirahaa ei kummaltakaan puolelta suoritettu (19. 5. 833 §);

Arvid Sohlströmin perikunnan osakkaiden kanssa siten, että nämä luovuttivat kaupungille asemakaavan mukaiset katu- ja puistoalueet, yht. 168.5 m², Tomt 3 Kv 43 -nimisestä tilasta RN:o 2^{460} Haagassa ja kaupunki luovutti osakkaille korttelin n:o 29043 tonttiin n:o 1 kuuluvan määräalan, 77 m², Backas- nimisestä tilasta RN:o 2^{805} tonttijakokartan n:o 1522 mukaisesti. Osakkaat suorittivat kaupungille välirahana 165 000 mk (9. 2. 224 §);

perustettavaa asunto-osakeyhtiötä varten päätettiin Backas- nimisestä tilasta RN:o 2^{791} Haagassa myydä korttelin n:o 29050 tonttiin n:o 5 kuuluva 14.2 m²:n määräala (tonttijakokartta n:o 767) 61 000 mk:n kauppahinnasta. Samalla päätti lautakunta ottaa vastaan korvauksetta 34.7 m²:n suuruisen, katualueeksi merkityn maa-alueen Kesämaa- nimisestä tilasta RN:o 2^{26} samoin Haagassa (28. 9. 1 516 §);

taiteilija Erkki Koposen ja hänen vaimonsa Martta Koposen kanssa siten, että nämä luovuttivat kaupungille n. 303 m²:n suuruisen, katualueeksi merkityn määräalan ja n. 117 m²:n suuruisen, puistoalueeksi merkityn määräalan Fridhem- nimisestä tilasta RN:o 4^{5} Oulunkylässä sekä että kaupunki luovutti em. henkilöille karttapiirroksen n:o 1011/722 mukaisesti korttelin n:o 28100 tonttiin n:o 1 kuuluvan 132.8 m²:n määräalan Oulunkylän kartano -nimisestä tilasta RN:o 6^{56}. Välirahana sai kaupunki 100 000 mk (8. 6. 973 §);

sen jälkeen kun tonttijaon muutos n:o 1605 olisi vahvistettu, komisario Mauno Mäenpään kanssa siten, että kaupunki sai 19.3 m²:n suuruisen, urheilualueeksi varatun määräalan Liden- nimisestä tilasta RN:o 2^{29} Talissa ja komisario Mäenpää yhtä suuren, korttelin n:o 46110 tonttiin n:o 10 kuuluvan määräalan Martis- nimisestä tilasta RN:o 2^{35} sekä suoritti kaupungille välirahana 9 400 mk (7. 9. 1 373 §);

kamreeri Katri Talvian kanssa siten, että kaupunki sai 519.7 m²:n suuruisen määräalan Mitzui- nimisestä tilasta RN:o 7^{233} ja n. 33 m²:n määräalan Pilslätt -nimisestä tilasta RN:o 7^{234}, jotka kuuluivat Et.-Kaarelan korttelin n:o 33136 tontteihin n:o 12 ja 13 ja kaupunki luovutti puolestaan 401.8 m²:n suuruisen saman korttelin tonttiin n:o 14 kuuluvan määräalan Kaarela-nimisestä tilasta RN:o 8^{359} tonttijakokartan n:o 1409 mukaisesti (9. 2. 227 §);

toimitusjohtaja Martti Karppisen kanssa siten, että kaupunki sai 149.4 m²:n suuruisen katumaaksi merkityn määräalan T. 1 K 125 -nimisestä tilasta RN:o 8^{315} Et.-Kaarelassa ja kaupunki luovutti toimitusjohtaja Karppiselle 280.7 m²:n suuruisen korttelin n:o 33128 tonttiin n:o 10 kuuluvan määräalan Kaarela-nimisestä tilasta RN:o 8^{359} tonttijakokartan n:o 1375 mukaisesti 98 245 mk:n käteisestä kauppahinnasta (23. 2. 329 §);

tarkastaja Tuomas Bryggarin kanssa siten, että kaupunki sai n. 380 m²:n katumaaksi merkityn määräalan U 82 -nimisestä tilasta RN:o 6^{147} Tapanilassa ja kaupunki luovutti tarkastaja Bryggarille 261.5 m²:n suuruisen, tonttijakokartan n:o 755 mukaan Malmin korttelin n:o 38112 tonttiin n:o 17 kuuluvan määräalan U 83 -nimisestä tilasta RN:o 6^{148}. Vaihdossa suoritettiin kaupungille välirahana 61 000 mk (16. 2. 275 §);

konemest. Yrjö Saarisen kanssa siten, että kaupungille luovutettiin n. 2 990

m²:n määräala Å 85 -nimisestä tilasta RN:o 5[376] Tapanilassa ja kaupunki luovutti konemest. Saariselle n. 270 m²:n suuruisen määräalan Sonaby- nimisestä tilasta RN:o 5[140] Malmilla kaupunkimittausosaston laatiman karttapiirroksen n:o 3346/722 mukaisesti. Välirahana suoritti kaupunki käteisellä 380 000 mk (9. 11. 1 781 §);

ekon. Clas Strömbergin kanssa siten, että kaupunki sai Kapelludden- nimisestä tilasta RN:o 2[898] Vartiokylässä 121.4 m²:n suuruisen, korttelin n:o 45201 tonttiin n:o 7 kuuluvan määräalan sekä 94.4 m²:n suuruisen puistoalueen Rusthollarintien varrelta ja luovutti ekon. Strömbergille omistamastaan Vartio- nimisestä tilasta RN:o 2[1005] siihen kuuluvan 102.6 m²:n suuruisen korttelin n:o 45201 tonttiin n:o 6 sisältyvän määräalan. Kaupunki suoritti välirahana 200 000 mk (21. 9. 1 465 §).

Vaihtosopimuksen tekeminen puolustusministeriön kanssa eräistä Haltiavuoren alueen ja Pihlajasaaren osista. Lautakunta päätti, että kaupunginvaltuuston 20. 5. tekemän päätöksen edellyttämä sopimus puolustusministeriön kanssa Itäisellä Pihlajasaarella olevan Tunnelialue-nimisen alueen sekä Haltialan Tomtbacka-nimiseen tilaan RN:o 1[2] kuuluvien määräalojen vaihdosta tehdään lautakunnan 23. 3. (505 §) hyväksymän sopimusluonnoksen mukaisesti siten muutettuna, että puolin ja toisin luovutettavien alueiden hallinta-aika alkaa 1. 6. kertomusvuonna (25. 5. 877 §, I osan s. 67).

Kaupunginhallitukselle ehdotettiin, että em. Pihlajasaaren alue määrättäisiin urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon (1. 6. 909 §).

Huutokaupalla myydyt tontit. Kertomusvuonna myytiin asuntoalueilta huutokaupalla seuraavat tontit:

Kortteli	Tontti	Ostaja	Tontin arviohinta mk	Tontin myyntihinta mk
29202	1	Varat. H. Haapaniemi [1]	17 160 000	37 100 000
»	2	Rakennusliike Vasa Oy. [1]	15 600 000	30 100 000
»	3	Hovioik. ausk. L. Haikonen [1]	14 560 000	28 100 000
29203	1	Vakiorakenne Oy. [1]	13 780 000	26 500 000
30053	4	Toim.joht. O. Karttunen [1]	15 600 000	37 300 000
30100	5	Rakennusliike Vasa Oy. [1]	13 200 000	27 100 000
»	7	Toim.joht. P. Tukiainen [1]	23 100 000	50 000 000
»	8	Toim.joht. L. Reunala [1]	9 900 000	23 800 000
»	10	Rakennusliike Palkki Oy. [1]	9 900 000	24 100 000
33128	6	Toim.joht. L. Reunala [1]	21 840 000	46 000 000
42048	1	» » » [2]	34 720 000	176 500 000
42049	2	Suomen Luonnonvarain tutkimussäätiö [3]	28 520 000	49 000 000
»	3	S. Honkavaara [3]	21 328 000	38 600 000
42050	1	K. Ojanen [3]	12 400 000	24 300 000
»	2	Metsäneuvos I. Perälä [3]	12 648 000	25 000 000
42059	1	Keskus Sato Oy. [3]	35 712 000	62 000 000
»	2	Varat. E. Liesivirta [3]	23 064 000	39 000 000
»	3	U. Hilpi [3]	23 064 000	41 000 000
»	4	Rakennustoimisto Palkki Oy. [3]	29 512 000	58 000 000
42061	1	Rakennusliike Vasa Oy. [3]	20 336 000	35 500 000
42062	1	Rakennustoimisto Palkki Oy. [3]	12 896 000	25 800 000
42065	1	Tiilirakenne Oy. [4]	14 080 000	29 200 000
»	2	Kerrosrakenne Oy. [4]	11 880 000	22 500 000
»	3	Toim.joht. L. Reunala [4]	6 820 000	12 000 000
»	4	» » » [4]	20 900 000	34 600 000
»	5	E. Pikarla [4]	20 680 000	35 700 000
42066	1	Palkki Oy. [4]	20 680 000	35 300 000
»	2	Rakennusliike Vasa Oy. [4]	13 860 000	24 600 000
»	3	HAKA [4]	14 960 000	30 100 000
»	4	Talousneuvos F. Ahvenainen [4]	13 640 000	26 500 000
»	5	M. ja T. Karjanlahti [4]	5 940 000	9 800 000
»	6	» » [4]	7 480 000	13 550 000
46045	1	SOK [5]	4 225 000	14 700 000
»	2	Otto Wuorio Oy. [6]	4 577 000	5 000 000

[1]) Kiint. ltk. 9. 11. 1 777 §. — [2]) S:n 15. 6. 1 009 §, 31. 8. 1 330 §. — [3]) S:n 29. 6. 1 057 §. — [4]) S:n 23. 3. 516 §. — [5]) S:n 29. 6. 1 053 §, 31. 8. 1 330 §. — [6]) S:n 21. 9. 1 455 §.

Em. huutokaupalla myydyistä tonteista mainittakoon, että korttelin n:o 42048 tontti n:o 1 myytiin rakennettavaa ostoskeskusta varten. Korttelin n:o 46045 tontit n:o 1 ja 2 olivat myös liiketalotontteja.

Tonttien eräiden kauppaehtojen tai niiden nojalla annettujen määräysten rikkomisesta voitiin tontin omistaja velvoittaa maksamaan kaupungille, paitsi vahingonkorvausta, enintään 1 mmk sopimussakkoa.

Kaasuliesien asentamista koskevan ehdon soveltaminen sekä sopimussakon määrääminen. Lautakunta päätti: 1) vahvistaa kaupungin myydessä tai vuokratessa kerros- tai rivitalotontteja ns. kaasunjakelualueelta kaasuliesien asentamisvelvollisuuden laiminlyömisestä johtuvan sopimussakon suuruudeksi 17 000 mk myydyn tai vuokratun tontin huoneyksikköä kohden; 2) myynnin ollessa kysymyksessä kytkeä kaasuliesien asentamisvelvollisuuden tontin rakentamisvelvollisuuteen; 3) määrätä, että kaasuliesien asentamisen vakuudeksi saadaan panttina käyttää tarpeellisin osin rakentamisvelvollisuuden vakuudeksi pantattuja haltijavelkakirjoja huonoimmalla etuoikeudella sekä 4) tonttien vuokrauksen ollessa kysymyksessä ottaa määräyksen vuokrasopimukseen kaasuliesien asentamisesta, jonka täyttämisestä vuokraaja antaa eri sitoumuksen, minkä vakuudeksi vuokraajan on pantattava tarpeellinen määrä vuokraoikeuteen rakennuksineen kiinnitettyjä haltijavelkakirjoja parhaalla etuoikeudella vuokramaksun kiinnityksen jälkeen (9. 3. 430 §).

Lautakunta päätti, että kerrostalo-, teollisuus- ja yleisen rakennuksen tonttien vuokrasopimuksissa käytetään sopimussakon enimmäismääränä 1 mmk, kuitenkin niin, että milloin tontille rakennettavaan rakennukseen on asennettava kaasuliedet, sakon enimmäismäärä on vähintään 17 000 mk huoneyksikköä kohti (13. 4. 620 §, 14. 12. 1 970 §).

Rakentamisvelvollisuuden täyttäminen. Lautakunta myönsi anomuksesta pidennystä tontteja koskevan rakentamisvelvollisuuden täyttämiselle asetettuun määräaikaan (26. 1. 148, 149, 150 §, 2. 2. 187 §, 9. 2. 233 §, 19. 5. 840 §, 30. 11. 1 905 §).

Kaupunginhallitukselle esitettiin asuntotonttien luovutusehtojen muuttamista siten, että myös huutokaupattavien tonttien kysymyksessä ollessa rakentamisvelvollisuuden täyttämisen vakuus määrättäisiin tonttien arviohinnan perusteella (31. 8. 1 337 §).

Kaupunginhallitukselle tehtiin myös rakentamismääräajan jatkamista koskevia esityksiä (19. 5. 845 §, 1. 6. 920 §, 2. 11. 1 718 §, 16. 11. 1 818 §, 21. 12. 2 040 §).

Maksunlykkäykset. Lautakunta myönsi lykkäystä tontin maksamattoman kauppahinnan lyhennyserän, erääntyneen vuosivuokran osan sekä kadun ja viemärin rakentamiskustannuksista ja katumaan arvosta määrätyn korvauksen lyhennyserän suorittamiseen ja määräsi suoritettavan viivästyskoron (12. 10. 1 589 §, 9. 11. 1 758, 1 776 §, 16. 11. 1 808, 1 819 §).

Selvitys hylättyjen asuntotonttianomusten määrästä, jonka tonttiosasto oli laatinut, merkittiin tiedoksi (14. 9. 1 421 §).

Asuntotonttien vuokrasopimuskaavakkeen vahvistaminen. Lautakunta päätti vahvistaa vuokrasopimuskaavakkeen käytettäväksi kaupungin asuntotontteja vuokrattaessa (13. 4. 619 §).

Vuokralle annetut asuntotontit. Kertomusvuonna annettiin vuokralle seuraavat asuntotontit (ks. myös I osan ss. 58—95):

Kortteli	Tontti	Vuokraaja	Vuokrakausi	Vuosivuokra mk
29061	1	Asunto Oy. Korppaantie 1 [2]	31. 12. 1962 31. 12. 2020	481 000 370 000 [1]
29202	6	Asunto Oy. Kivihaankuja 6 [2]	31. 12. 1962 31. 12. 2020	824 600 620 000 [1]
33120	2	Kiinteistö Oy. Kanneltie 4 [3]	31. 12. 1960 31. 12. 2020	1 183 000 910 000 [1]
33123	5	Puutalo Oy. [4]	31. 12. 1960 31. 12. 2020	240 500 185 000 [1]
»	6	Asuntosäästäjät [5]	31. 12. 1960 31. 12. 2020	240 500 185 000 [1]
»	7	Helsingfors Svenska Bostadsförening [6]	31. 12. 1960 31. 12. 2020	240 500 185 000 [1]
»	8	» » » [6]	31. 12. 1960 31. 12. 2020	240 500 [1] 185 000
33144	2	Asunto Oy. Pajupillintie [7]	31. 12. 1960 31. 12. 2020	240 500 185 000 [1]
45204	2	Asunto Oy. Klaavuntie 14 [8]	31. 12. 1962 31. 12. 2020	1 835 400 1 380 000 [1]
45208	2	Asunto Oy. Klaavuntie 6 [9]	31. 12. 1962 31. 12. 2020	1 406 500 1 057 500 [1]
»	3	Haka, perust. kiint. yhtiötä varten [10]	31. 12. 1962 31. 12. 2020	1 626 000 1 223 000 [1]
»	4	» » » » » [10]	31. 12. 1962 31. 12. 2020	1 576 100 1 185 000 [1]
»	5	» » » » » [10]	31. 12. 1962 31. 12. 2020	1 486 300 1 118 000 [1]
45209	5	Asunto Oy. Klaavuntie 9 [11]	31. 12. 1962 31. 12. 2020	1 476 300 1 110 000 [1]
45211	7	Asunto Oy. Säästökartano [12]	31. 12. 1962 31. 12. 2020	6 484 000 4 875 000 [1]
46043	4	Asunto Oy. Poutamäentie 14 [13]	31. 12. 1960 31. 12. 2020	1 578 200 1 214 000 [1]
»	5	Asunto Oy. Poutamäentie 12 [14]	31. 12. 1960 31. 12. 2020	937 300 721 000 [1]
46045	5	Osuusliike Elanto [15]	31. 12. 1960 31. 12. 2020	428 350 329 500 [1]
46046	2	Asunto Oy. Poutamäentie 4 [16]	31. 12. 1960 31. 12. 2020	288 000 222 100 [1]

Luettelossa mainituista tonteista vuokrattiin tontit n:o 1/29061 ja 6/29202 kaupunginvaltuuston 9. 9. ja vastaavasti 4. 11. vahvistamilla ehdoilla. 45. kaupunginosaan kuuluvien Puotilan tonttien vuokraehdot oli vahvistettu myös 4. 11. Lisäksi määrättiin mm. helsinkiläisen työvoiman käyttämisestä rakennustöissä ja myymälöiden tai liikehuoneistojen sijoittamisesta rakennuksiin.

Eräiden vuokrauspäätösten toimeenpano. Kaupunginvaltuuston 20. 5. tekemän päätöksen mukaisesti Sosiaalinen Asunnontuotanto Oy. Satolle vuokrattujen korttelin n:o 43201 tontin n:o 7 sekä korttelin n:o 43203 tonttien n:o 7—13 vuokra-aika määrättiin alkavaksi 1. 11. Samalla päätettiin merkitä Johan Johanssonin perikunnan vuokraoikeudet Herttoniemen huvila-alueisiin n:o 81 ja 82 puretuiksi 11. 6. (10. 8. 1 231 §).

Kaupunginvaltuuston 23. 9. tekemän päätöksen mukaan Rakennustoimisto Klaus Grothille vuokratun korttelin n:o 654 tontin n:o 1 vuokra-aika merkittiin

[1]) Indeksiin sidottu perusvuosivuokra. — [2]) Kiint. ltk 23. 11. 1 856 §. — [3]) S:n 13. 4. 625 §. — [4]) S:n 20. 7. 1 146 §. — [5]) S:n 8. 6. 963 §. — [6]) S:n 19. 5. 843 §. — [7]) S:n 23. 3. 511 §. — [8]) S:n 14. 12. 1 971 §. — [9]) S:n 7. 12. 1 937 §. — [10]) S:n 9. 11. 1 763 §. — [11]) S:n 9. 11. 1 764 §. — [12]) S:n 21. 12. 2 029 §. — [13]) S:n 29. 6. 1 050 §. — [14]) S:n 20. 7. 1 153 §, 3. 8. 1 186 §. — [15]) S:n 23. 3. 513 §, 21. 12. 2 030 §. — [16]) S:n 9. 3. 429 §.

alkavaksi 12. 10. sekä tonttia koskevat vanhat vuokraoikeudet samasta ajankohdasta päättyviksi (12. 10. 1 606 §).

Asuntotonttien ja -alueiden vuokrasopimusten jatkaminen. Kertomusvuoden kuluessa pidennettiin seuraavia asuntotontteja ja -alueita koskevat vuokrasopimukset:

Tontti tai alue	Vuokraaja	Vuokrakauden pidennyksen		Vuosivuokra mk
		alkaminen	päättyminen	
Haaga, Tomt 13 Kv 4 RN:o 2[283] (osa)	Santeri Kuismin [1])	1. 5. 1959	6 kk irtis.jälk.	20 000
» Et., korttelin n:o 91 tontti n:o 31	Kiinteistönomistajien Desinfektiokeskus Oy. [2])	1. 1. 1960	S:n	48 000
Herttoniemi, huvila-alue n:o 71	Severin Janhusen perikunta [3])	1. 1. 1959	3 kk irtis.jälk.	29 000
Kaivopuisto, huvila-alue n:o 1	Suomen Rakennustaiteen Museosäätiö [4])	1. 1. 1960	31. 12. 1964	16 000
Laajasalo, Tallbacka	G. Norrménin perikunta [5])	S:n	31. 12. 1961	52 000
Oulunkylä kortt. n:o 28036, tontti n:o 4	Ajuri Kaarlo Järvinen [6])	»	6 kk irtis.jälk.	22 000
» et. huvila-alue n:o 8, Sarkapelto 8	Bernhard Blaugrundin perikunta [7])	»	S:n	10 600
» it. huvila-alue, Torppamäki 8	Samuel Varpasen perikunta [8])	»	»	8 000
» it. huvila-alue, Kullobacka n:o 13 (osa)	Työntek. Karl Wilkman [9])	»	»	7 000
» it. huvila-alue n:o 17	Rak.mest. Eugen Lexander [10])	»	»	32 000
» Sarkapelto n:o 6	Kaupp. K. Berggren [11])	»	»	19 000

Kaivopuiston huvila-alueen n:o 1 vuokra-aikaa jatkettiin mm. sillä ehdolla, että rakennukset luovutetaan kaupungille korvauksetta 31. 12. 1964 purkamista varten.

Lisäksi päätti lautakunta jatkaa 1. 1. 1960—31. 12. 1964 väliseksi ajaksi Vallilan korttelin n:o 530 tontteja n:o 3—7, 9—12 ja 14, korttelin n:o 531 tontteja n:o 19—24, 26, 28, 30, 32, 34, 36—42 ja 44, korttelin n:o 536 tontteja n:o 3 A, 5, 25, 27 ja 29, korttelin n:o 537 tontteja n:o 2 ja 23, korttelin n:o 538 tonttia n:o 1, korttelin n:o 539 tontteja n:o 1, 3, 5 ja 7, korttelin n:o 540 tontteja n:o 2, 3, 5, 9, 11, 13, 15 ja 17, korttelin n:o 541 tontteja n:o 4 ja 6, korttelin n:o 542 tontteja n:o 3, 5, 7 ja 9, korttelin n:o 544 tontteja n:o 3—7, korttelin n:o 545 tontteja n:o 17, 19, 21, 23, 25 ja 27, korttelin n:o 546 tontteja n:o 4 ja 6, korttelin n:o 547 tontteja n:o 4 ja 6, korttelin n:o 549 tontteja n:o 15, 19 ja 21, korttelin n:o 550 tontteja n:o 3, 5, 7, 9, 11, 14, 16 ja 18 sekä korttelin n:o 551 tontteja n:o 1,3—10 ja 12 koskevia vuokraoikeuksia. Alkuvuokra, 24 000 mk, oli kiinteä 31. 12. 1961 saakka ja sidottiin sen jälkeen elinkustannusindeksiin, perusvuokrana 18 000 mk, lukuun ottamatta korttelin n:o 531 tonttia n:o 37 sekä korttelin n:o 537 tonttia n:o 2, joiden alkuvuokra oli 32 000 mk ja perusvuokra 24 000 mk sekä korttelin n:o 531 tontteja n:o 39—41, joiden yhteisenä perusvuokrana pidettiin 30 000 mk ja alkuvuokrana 40 000 mk. Vapaa siirto-oikeus poistettiin sopimuksista.

Korttelin n:o 540 tontin n:o 7 vuokraoikeutta päätettiin jatkaa 1. 1. 1960 alkaen toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk, 18 000 mk:n suuruisesta perusvuosivuokrasta sekä muuten samoilla ehdoilla kuin edellä lueteltujen tonttien (29. 6. 1 061 §).

---

[1]) Kiint.ltk. 6. 4. 573 §. — [2]) S:n 9. 2. 228 §. — [3]) S:n 12. 1. 27 §. — [4]) S:n 21. 9. 1 454 §). — [5]) S:n 23. 3. 514 §. — [6]) S:n 16. 2. 273 §. — [7]) S:n 7. 12. 1 936 §. — [8]) S:n 19. 10. 1 634 §. — [9]) S:n 16. 11. 1 813 §. — [10]) S:n 19. 5. 838 §. — [11]) S:n 19. 5. 839 §).

Myymäläalueen vuokraoikeuden jatkaminen. Osuusliike Elannon vuokraoikeutta 45 m²:n suuruiseen, myymälärakennuksen pitoa varten vuokrattuun määräalaan Herttoniemen siirtolapuutarhan alueella jatkettiin 1. 6. 1959—31. 5. 1964 väliseksi ajaksi 60 000 mk:n vuosivuokrasta, joka oli kiinteä 31. 3. 1960 saakka ja sen jälkeen sidottu elinkustannusindeksiin, perusvuosivuokra 50 000 mk (27. 4. 707 §).

Eräiden huvila-alueiden vuokraoikeuden jatkaminen. Voimistelu- ja Urheiluseura Uuraan Vilpas -nimisen yhdistyksen vuokraoikeutta Laajasalossa sijaitsevaan Rönnholmen-nimiseen huvila-alueeseen päätettiin pidentää 1. 1. lukien yhden vuoden ajaksi aikaisemmin noudatetuilla vuokraehdoilla (12. 1. 23 §).

Arkkit. Karl Vuorion vuokraoikeutta Bergvik-nimiseen alueeseen Tullisaaressa päätettiin jatkaa 1. 1. 1960—31. 12. 1961 väliseksi ajaksi 54 000 mk:n vuosivuokrasta (7. 9. 1 372 §).

Eräiden huvila-alueiden vuokraoikeuksien järjestely. Lautakunnan esitettyä kaupunginhallitukselle, että autoilija Erkki Forsströmiltä ja viilari Arvo Saariolta ostettaisiin Oulunkylän huvila-alueeseen n:o 23 kuuluvan korttelin n:o 28063 tontilla n:o 9 sijaitseva asuinrakennus 100 000 mk:n kauppahinnasta, sillä ehdolla että vuokraajat luopuisivat vuokraoikeudestaan mainittuun huvila-alueeseen, päätettiin 1. 1. 1960 alkaen vuokrata korttelista n:o 28062 autoilija Forsströmille tontti n:o 4 sekä viilari Saariolle tontti n:o 8, edellinen 12 300 mk:n ja jälkimmäinen 17 700 mk:n vuosivuokrasta (30. 11. 1 899 §).

Lautakunta päätti merkitä 1. 10. lukien Oulunkylän eteläisen huvilaryhmän alueen n:o 7 suuruudeksi 4 200 m² sekä periä v:n 1960 alusta lukien vuosivuokrana 59 400 mk. Samoin merkittiin Herman Santalan perillisille Hermannin korttelin n:o 657 vierestä vuokratun huvila-alueen suuruudeksi 1 859 m² aikaisemman 2 200 m²:n asemesta. Molemmista em. alueista vähennettiin asemakaavan mukaiseen katualueeseen kuuluvat määräalat (21. 9. 1 458, 1 459 §).

Lautakunta päätti, että Et.-Haagan kerrostalotonttien vapauttaminen vanhoista vuokraoikeuksista suoritetaan siten, että kaupunki pyrkii sopimuksiin vuokraajien kanssa rakennusten ostamiseksi ja vuokrasuhteiden purkamiseksi (24. 8. 1 301 §).

Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä eräillä Kaivopuiston, Meilahden, Et.-Haagan, Herttoniemen ja Oulunkylän vuokra-alueilla olevien rakennusten ostamisesta ja alueita koskevien vuokraoikeuksien lakkauttamisesta (16. 3. 483 §, 20. 4. 674, 679 §, 27. 4. 705 §, 29. 6. 1 071, 1 072 §, 7. 9. 1 378 §, 2. 11. 1 721, 1 722 §. 14. 12. 1 976 §, 21. 12. 2 038 §).

Asuntotontteja ja -alueita koskevien vuokrasopimusten päättyminen. Katrinayhdistys-Katrinaföreningen -nimiselle yhdistykselle oli vuokrattu korttelin n:o 29008 tontti n:o 5 vanhainkodin rakentamista varten. Yhdistyksen vuokraoikeus mainittuun tonttiin merkittiin anomuksesta päättyneeksi 31. 12. 1958 (16. 3. 471 §).

Kauppias Emil Viljasen vuokraoikeus Ruskeasuon huvila-alueeseen n:o 33 ja siihen liittyviin lisäalueisiin n:o 33 a ja 33 b sekä varat. Holger Thors'in vuokraoikeus Lauttasaaren huvila-alueeseen n:o 7 a merkittiin päättyneiksi, molemmat 31. 12. 1958 (23. 2. 324 §, 23. 3. 519 §).

Nti Aune Raudanpään vuokraoikeus Hermanni II:n korttelin n:o XV tonttiin n:o 2 merkittiin sanotuksi irti 30. 6. (30. 11. 1 907 §).

Kauppias Eero Ahtiaisen vuokraoikeus Tuomarinkylän asemakaavasuunnitelman

mukaisen korttelin n:o 35180 tonttiin n:o 1 päätettiin julistaa heti menetetyksi (9. 2. 221 §).

Myymäläalueen vuokraoikeuden irtisanominen. Osuusliike Elannon vuokraoikeus, joka koski kesämyymälän pitoa Talin siirtolapuutarhan vieressä olevalla alueella, merkittiin vuokraajan pyynnöstä sanotuksi irti 31. 12. (27. 4. 700 §).

Eräiden tontinvuokrien tarkistaminen. Pirkkolan liiketontin n:o 29/226 ja Maunulan liiketonttien n:o 11/219 ja 1/273 vuosivuokrat päätettiin kantaa täysimääräisinä 1. 1. lukien (16. 2. 279 §).

Kahvila-alueen vuokraoikeuden siirto. Humallahdessa sijaitsevan Mississippinimisen kahvila-alueen uudeksi vuokraajaksi hyväksyttiin 15. 9. alkaen Rudolf Steiner-koulun Kannatusyhdistys entisillä ehdoilla (tonttij. 14. 9. 331 §).

Sopimuksen tekeminen Osuustukkukaupan kanssa tontin käytöstä yleisenä jalkakäytävänä. Lautakunta päätti tehdä Osuustukkukaupan kanssa kaupunginhallituksen 20. 8. 1959 tekemässä päätöksessä edellytetyn sopimuksen, jonka mukaan Osuustukkukauppa luovutti sopimukseen liitettävän piirustuksen mukaan korttelin n:o 288 tontille n:o 17 tulevan jalkakäytävän yleiseen käyttöön (21. 9. 1 453 §, liikennej. 8. 6. 77 §).

Vuokralle annetut viljelysmaat. Kertomusvuoden kuluessa annettiin vuokralle seuraavat viljelysmaat [1]):

Alue	Vuokraaja	Vuokra mk
Kumpula, viljelyspalstat K^1, K^2 ja litt. S ja U, n. 2 ha	Gerda Vuorela [2])	40 000
» viljelyspalsta litt. Y Novilla, 0.45 ha	Juho Toivonen [3])	15 000
Laajalahti, kortt. n:o 8	Aune Sainio [4])	1 500
Marjaniemi, 400 m^2	Viktor Ylhäinen [5])	1 000
Tali, kortt. n:o 33018 tontti n:o 5 ja kortt. n:o 33019 tontti n:o 1—2, 1.76 ha	Emil Österberg [6])	8 800
Vanhakaupunki, viljelyspalsta Litt d, 2 ha	Ebba Vilkman [7])	40 000

Rva Elsa Steniuksen, jolle v. 1956 oli vuokrattu n. 0.32 ha:n määräala Munkkiniemen tilasta RN:o I^{1172}, vuokraoikeutta päätettiin jatkaa 1. 1. 1961 lukien kolmeksi vuodeksi irtisanomisaikana vuosi muuten entisillä ehdoilla, paitsi että asemakaavassa katumaaksi merkittyä aluetta koskeva vuokraoikeus sanottiin irti 1. 10. 1959 lukien ja uutena perusvuosivuokrana siitä lähtien pidettiin 6 100 mk (29. 6. 1 062 §).

Puutarhuri R. Holmqvistin Kumpulan puutarhapalstoja Litt. A ja D koskeva vuokrasopimus merkittiin päättyväksi 31. 3. (12. 1. 6 §).

Kesämökkien kaupungin maalla pitämisestä ym. perittävät korvaukset. Lautakunta päätti vuokrien tarkistamista varten sanoa irti seuraavat vuokrasopimukset ja jatkaa niitä v. 1960 jäljempänä mainituista vuosivuokrista: 1. 1. lukien: Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvaliidien Liitto, Tullisaari, 5 970 mk; Wärtsilä-yhtymä, Laajasalo, 50 000 mk; Duodecim Sairaala Oy:n hoitajattarien yhdistys, Laajasalo, 20 000 mk; NMKY, Vantaa, 25 000 mk; 1. 2. lukien: Suomen Demokraattisen Nuorisoliiton Helsingin ja Uudenmaan Piirijärjestö, Kulomaa, 5 000 mk; Imatran Voi-

[1]) Vuokra-aikana oli kertomusvuoden viljelyskausi. — [2]) Kiint.ltk. 12. 1. 25 §. — [3]) S:n 19. 1. 101 §. — [4]) S:n 1. 6. 924 §. — [5]) S:n 19. 5. 834 §. — [6]) S:n 23. 2. 325 §. — [7]) S:n 12. 1. 20 §.

ma Oy., Vantaan itäisen haaran ranta, 5 000 mk; 1. 5. lukien: Helsingin evankelisluterilaiset nuoret, Kuusisaaren palstat n:o 1, 2 ja 3, 80 100 mk; NNKY, Rajasaari n:o 133, 30 520 mk; 1. 11. lukien: Helsingin Kaupunkilähetys, Mäntysaari, 5 760 mk. Kalliolan Kannatusyhdistykselle Laajasalosta vuokratun alueen vuokraoikeutta päätettiin jatkaa, irtisanomisaika 1 kk, 1. 5. 1960 lukien korotetusta 20 000 mk:n vuosivuokrasta. Samalla lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle asiasta pyydetyn lausunnon sekä ilmoittaa em. korvausten tarkistuksista (5. 10. 1 554 §,

Teollisuustontin myynti Pitäjänmäeltä. Lautakunta päätti myydä Meijerien Keskusosuusliike Valiolle korttelin n:o 46032 tontin n:o 1, suuruudeltaan 35 000 m², joka oli ollut vuokrattuna osuusliikkeelle v:sta 1957 lukien. Kauppahinta oli 105 mmk. Tontti myytiin tehdaslaitoksen rakentamista varten; sen myyntiehdot olivat kaupunginvaltuuston vahvistamien Pitäjänmäen pohjoisen teollisuusalueen tonttien luovutusehtojen mukaiset (11. 5. 800 §, 15. 6. 1 004 §, 29. 6. 1 070 §). Tonttijaosto hyväksyi puolestaan esitetyt meijerin, voimalaitoksen sekä huoltokonttori- ja asuinrakennuksen piirustukset (tonttij. 19. 5. 168 §).

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokralleanto. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle mm. seuraavat varasto- ja pienteollisuusalueet:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi alkaa	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra mk
Lauttasaari, kortt. n:o VK 31126, tontti n:o 2, 1 224.9 m²	A. Järvisen Hitsaamo [2]	1. 5.1959	31. 3.1962	199 700
		1. 4.1962	30. 4.1989	153 100 [1]
» » » » » » » 3, 1 346.0 »	Metalli ja Lämpö Oy.[3]	1.11.1959	31. 3.1962	219 500
		1. 4.1962	30. 4.1989	168 300 [1]
» » » » » » » 4, 1 380.0 »	Hopeajaloste Oy.[4]	1. 5.1959	31. 3.1962	224 900
		1. 4.1962	30. 4.1989	172 500 [1]
» » » » » » » 5, 1 380.0 »	Mainospainamo Oy.[5]	1.11.1959	31. 3.1962	225 000
		1. 4.1962	30. 4.1989	172 500 [1]
» » » » » » » 6, 1 362.5 »	Oy. Värisulka [6]	1. 7.1959	31. 3.1962	222 100
		1. 4.1962	30. 4.1989	170 000 [1]
» » » » » » » 7, 1 264.9 »	Liikk.harj. Erich Tidlund [7]	1. 7.1959	31. 3.1962	206 200
		1. 4.1962	30. 4.1989	158 100 [1]
» » » » » » » 11, 1 980.7 »	Faktori Viljo Seitsamo[8]	1. 6.1959	31. 3.1962	322 900
		1. 4.1962	30. 4.1989	247 600 [1]
» » » » » » » 14, 1 557.6 »	Valutarve Oy.[9]	1. 1.1960	31. 3.1962	253 000
		1. 4.1962	30. 4.1989	194 700 [1]
» » » » » » » 15, 1 461.3 »	Oy. Hohto Ab.[4]	1. 5.1959	31. 3.1962	238 200
		1. 4.1962	30. 4.1989	182 700 [1]
» » » » » » » 16, 2 081.1 »	Oy. Interna Ab.[2]	1. 5.1959	31. 3.1962	339 200
		1. 4.1962	30. 4.1989	260 100 [1]
» » » » » » » 17, 1 484.3 »	Puunveisto Oy. [4]	1. 5.1959	31. 3.1962	241 900
		1. 4.1962	30. 4.1989	185 500 [1]
» » » » » » » 19, 1 214.1 »	Liikk.harj. Jozsef Pap[10]	1. 7.1959	31. 3.1962	198 000
		1. 4.1962	30. 4.1989	151 800 [1]
» » » » » » » 20, 1 340.0 »	Aarne Pietinen Oy.[3]	1.11.1959	31. 3.1962	218 400
		1. 4.1962	30. 4.1989	167 500 [1]
Pakila, kortt. n:o VK 34060, tontti n:o 1, 1 505.0 m² [11]	Tmi Pakilan Puu [12]	1. 1.1960	31. 3.1962	117 400
		1. 4.1962	31.12.1964	90 300 [1]
» » » » » » » 2, 1 155.0 » [11]	Muovimuoto Oy.[12]	1. 1.1960	31. 3.1962	90 100
		1. 4.1962	31.12.1964	69 300 [1]
» » » » 34102, » » 1, 1 500.0 » [11]	Tilaus Oy.[12]	1. 1.1960	31. 3.1962	117 000
		1. 4.1962	31.12.1964	90 000 [1]
» » » » » » » 2, 1 450.0 » [11]	Tmi Lankatyö [12]	1. 1.1960	31. 3.1962	113 100
		1. 4.1962	31.12.1964	87 000 [1]

[1]) Indeksiin sidottu perusvuosivuokra. — [2]) Kiint.ltk. 4. 5. 758 §. — [3]) S:n 19. 10. 1 637 §. — [4]) S:n 6. 4. 582 §. — [5]) S:n 2. 11. 1 719 §. — [6]) S:n 8. 6. 970 §. — [7]) S:n 8. 6. 969 §. — [8]) S:n 11. 5. 798 §. — [9]) S:n 21. 12. 2 037 §. — [10]) S:n 1. 6. 933 §. — [11]) Suunniteltua tonttia vastaava alue. — [12]) Kiint.ltk. 16. 11. 1 821 §.

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi alkaa	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra mk
Pakila, kortt. n:o VK 34 102, tontti n:o 3, 1 560.0 » [2]	Autokorjaamo Hartikainen ja Jokinen [3]	1. 1.1960	31. 3.1962	121 700
		1. 4.1962	31.12.1964	93 600 [1]
» » » » » » » 4, 1 890.0 » [2]	Maunulan Auto Service Oy. [3]	1. 1.1960	31. 3.1962	147 400
		1. 4.1962	31.12.1964	113 400 [1]
» » » » » » » 5, 3 150.0 » [2]	Tmi Elis Ranta [4]	1. 9.1959	31. 3.1962	245 700
		1. 4.1962	31. 8.1964	189 000 [1]
Malmi, » » 38073, (suunniteltu teollisuuskortteli) 600 m²:n suuruinen alue	Kcltek Oy. [5]	16.12.1959	3 kk irtis. jälk.	36 000
» » » VK 39123, tontti n:o 2, 5 956.0 m²	Valtatie Oy. [6]	16.10.1959	31. 3.1960	386 750
		1. 4.1960	15.10.1964	297 500 [1]
Herttoniemi, » » » 43071, » » 2, 1 795.9 »	Lasinpuhaltamo L. Karppinen Oy. [7]	1. 5.1959	31. 3.1960	163 400
		1. 4.1960	30. 4.1964	125 700 [1]
» » » » 43072, » » 7, 688.5 »	Helsingin Invaliidien Yhdistys [8]	1. 5.1959	31. 3.1960	62 700
		1. 4.1960	30. 4.1964	48 200 [1]
Pitäjänmäki, » » TK 46024, » » 2, 1 650.0 »	Petro-Valo Oy. [9]	16.9.1959	31. 3.1960	171 600
		1. 4.1960	31.12.1985	132 000 [1]
» » » » » » » 4, 3 770.7 »	Lasirakenne Oy. ja Telemetalli Oy. [10]	1. 1.1960	31. 3.1961	392 000
		1. 4.1961	31.12.1985	302 000 [1]
» » » » 46025, » » 4, 2 664.0 »	Oy. Axel v. Knorringin teknillinen toimisto [11]	1. 5.1959	31. 3.1960	270 000
		1. 4.1960	31.12.1985	213 100 [1]
» » » » » » » 5, 2 842.0 »	Kauppameijeri Oy. [12]	1. 9.1959	31. 3.1961	295 750
		1. 4.1961	31.12.1985	227 500 [1]
» » » » » » » 6, 4 110.1 »	Helsingin Talouskauppa Oy. [12]	1. 9.1959	31. 3.1961	427 700
		1. 4.1961	31.12.1985	329 000 [1]
Kyläsaari, ratapiha-alue, alue n:o 11 b, 775 m²	Tynnyrikeskus Oy. [13]	1. 7.1959	3 kk irtis. jälk.	93 000
» » » » 22 a, 600 »	Liikk.harj. Eino Kairaskorpi [14]	16. 6.1959	»	72 000
» » » » 23 a, 600 »	Halkokaupp. Eino Vihanto [14]	»	»	72 000
» » » » 32 a, 600 »	Rakennusliike Mäkiö Oy. [14]	»	»	72 000
» täytemaalta 1 200 m²	Vallilan Uusi Romukauppa [15]	1.10.1959	»	144 000
Uudenpellon varastoalue n:o 16, 1 100 m²	Rak.mest. Veikko Siipola [16]	1. 1.1960	»	132 000

Vuokralle annettujen Lauttasaaren pienteollisuustonttien vuokraehdot vahvisti kaupunginvaltuusto 25. 2.

Lautakunta oli päättänyt periaatteessa vuokrata Pakilaan suunnitellut pienteollisuustontit aluksi viiden vuoden vuokrasopimuksilla (8. 6. 971 §). Sen jälkeen kun alueen asemakaava olisi vahvistettu, noudatettaisiin kaupunginvaltuuston 9. 9. vahvistamia vuokraehtoja.

Alueen vuokraaminen Paraisten Kalkkivuori Oy:lle betoniasemaa varten. Lautakunta päätti vuokrata tulevalta teollisuusalueelta Herttoniemen teollisuusraiteen itäpuolelta Paraisten Kalkkivuori Oy:lle n. 6 600 m² käsittävän alueen elinkustannusindeksiä 130 vastaavasta 730 000 mk:n alkuvuosivuokrasta, joka oli kiinteä 31. 3. 1960 saakka, siten että perusvuosivuokra oli 560 000 mk, 1. 4. 1959—30. 4. 1963 väliseksi ajaksi sekä sen jälkeen 6 kk:n irtisanomisajan varassa. Vuokraehdoista mainittakoon, että vuokraajan oli varustettava betoniasema riittävän tehokkailla pölyn-

[1]) Indeksiin sidottu perusvuosivuokra. — [2]) Suunniteltua tonttia vastaava alue. — [3]) Kiint.ltk. 16. 11. 1 821 §. — [4]) S:n 13. 7. 1 120 §. — [5]) Tonttij. 14. 12. 447 §. — [6]) Kiint.ltk. 12. 10. 1 599 §. — [7]) S:n 27. 4. 711 §. — [8]) S:n 9. 2. 231 §. — [9]) S:n 14. 9. 1 406 §. — [10]) S:n 7. 12. 1 947 §. — [11]) S:n 6. 4. 581 §. — [12]) S:n 20. 7. 1 152 §). — [13]) Tonttij. 20. 7. 242 §. — [14]) S:n 15. 6. 194 §. — [15]) S:n 14. 9. 318 §. — [16]) Kiint.ltk. 21. 12. 2 033 §.

sitomislaitteilla (9. 2. 226 §, 2. 3. 365 §, 29. 6. 1 052 §). Betoniasemaa varten laaditut piirustukset hyväksyttiin (tonttij. 1. 6. 182 §).

Rakennusviraston puhtaanapito-osastolle luovutetut alueet. Rakennusviraston puhtaanapito-osaston käyttöön päätettiin luovuttaa toistaiseksi 1. 6. 1960 lukien Oy. Rudus Ab:ltä vapautuva 2 000 m²:n suuruinen hiekan varastointialue. Kuukausivuokra oli 20 000 mk (tonttij. 14. 9. 327 §).

Puhtaanapito-osastolle luovutettiin 1. 5. lukien n. 1 400 m²:n suuruinen alue n:o 11—12 korttelista n:o 178 Hernesaarenkadun eteläpuolella 420 000 mk:n vuosivuokrasta (tonttij. 16. 11. 416 §).

Sähkölaitoksen käyttöön luovutettu varastoalue. Sähkölaitoksen käyttöön päätettiin luovuttaa 1. 8. lukien toistaiseksi, irtisanomisaika 6 kk, 3 300 m²:n määräala Mäkelän varastoalueen luoteispuolelta varastotarkoitukseen 396 000 mk:n vuosivuokrasta (tonttij. 3. 8. 265 §).

Eräiden varastoalueiden pinta-alojen muutokset. Oy. Konela Ab:n Lauttasaaressa Vattuniementien varrella olevan varastoalueen suuruudeksi päätettiin 1. 7. lukien merkitä 1.225 m² entisen 7 000 m²:n asemesta ja vuosivuokraksi vastaavasti 147 000 mk aikaisemman 840 800 mk:n sijasta (tonttij. 29. 6. 230 §).

Kyläsaaren ratapiha-alueen eräiden vuokra-alueiden pinta-aloja päätettiin 16. 6. lukien laajentaa seuraavasti (suluissa entinen pinta-ala ja vuosivuokra): alue n:o 22, vuokraaja liikk.harj. Viljo Partti ja alue n:o 23, vuokraaja vartija Leonard Lähteenmäki, pinta-alat 600 (525) m², vuosivuokrat 72 000 (63 000) mk; alue n:o 28, vuokraaja urakoitsija F. Koskiruoho, pinta-ala 900 (600) m², vuosivuokra 108 000 (72 000) mk sekä alue n:o 32, vuokraaja Virta & Kumppanit, pinta-ala 900 (525) m², vuosivuokra 108 000 (63 000) mk (tonttij. 15. 6. 194 §).

Berner Oy:lle vuokratut Herttoniemen varastoalueet. Yhtiön vuokraoikeudet tilapäisvarastoalueisiin Sorvaajan- ja Asentajankadun risteyksessä merkittiin puretuiksi 30. 4. Sahaajankadun varrelta korttelista n:o 68 päätettiin yhtiölle vuokrata 1. 5. lukien 5 000 m²:n suuruinen varastoimisalue, irtisanomisaika 3 kk, 750 000 mk:n vuosivuokrasta (tonttij. 14. 4. 106 §).

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokraoikeuden jatkaminen. Malmin varasto- ja pienteollisuustontteja koskevia seuraavia vuokraoikeuksia jatkettiin 1. 6. 1959—31. 5. 1964 väliseksi ajaksi: tontti n:o 4/39123, 1 786 m², romukaupp. Aino Niemi, saman korttelin tontti n:o 6, 1 564 m², liikk.harj. J. Välilä sekä tontti n:o 4/39124, 1 628.7 m², Kelopuro & Tuuli, kaikki kolme entisillä vuokraehdoilla, J. Välilän sopimuksesta poistettiin kuitenkin vapaa siirto-oikeus;

sekä tontti n:o 5/39123, 1 564 m², Oy. Accumulator Ab., alkuvuosivuokra 31. 3. 1960 saakka 91 000 mk, perusvuosivuokra 70 000 mk ja tontti n:o 5/39124, 1 567.3 m², Munkkiniemen Puu Oy., alkuvuosivuokra 102 050 mk, perusvuosivuokra 78 500 mk, molemmat muuten entisillä vuokraehdoilla, paitsi että vuosivuokrat sidottiin elinkustannusindeksiin (16. 3. 475 §, 19. 10. 1 644 §).

Niittylän alueella jatkettiin 31. 12. 1985 saakka Koneteollisuus Oy:n vuokraoikeutta tonttiin n:o 4/TK 28296, Ka-Vi-Ka Oy:n vuokraoikeutta tonttiin n:o 2/TK 28299 sekä Rautavalmiste Oy:n vuokraoikeutta tonttiin n:o 2/TK 28296 (1. 6. 928 §, 17. 8. 1 268 §, 23. 11. 1 864 §).

Herttoniemen alueella pidennettiin 31. 12. 1986 päättyväksi Oy. Mineralplast Ab:n vuokraoikeutta tonttiin n:o 5/VK 43071, Piipposen Sarjatuote Oy:n vuokra-

oikeutta tonttiin n:o 13/VK 43071, Ripa Oy:n vuokraoikeutta tonttiin n:o 11/VK 43072, Temet Oy:n vuokraoikeutta tonttiin n:o 4/VK 43076 sekä Oy. Haikosen vuokraoikeutta tonttiin n:o 2/VK 43076 (3. 8. 1 177 §, 21. 9. 1 460 §, 9. 11. 1 766 §, 21. 12. 2 034 §).

Konepaja Oy:n vuokraoikeutta pienteollisuustonttiin n:o 15/VK 43071 jatkettiin 1. 4.—31. 12. 1960 väliseksi ajaksi, jolloin myös rakentamisajan pidennys päättyisi (28. 9. 1 502 §).

Kyläsaaressa jatkettiin Hakaniemen Romu Oy:n vuokraoikeutta pienteollisuustonttiin n:o 6/VK 665 entisillä ehdoilla 1. 7. 1958—31. 3. 1959 väliseksi ajaksi (tonttij. 16. 3. 56 §).

Ovila Oy:n vuokraoikeutta Taivalsaaren 3 500 m²:n suuruiseen alueeseen jatkettiin 1. 1. 1960 lukien, irtisanomisaika 6 kk (29. 6. 1 078 §).

Varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokrasopimusten päättyminen. Autoliikenne Oy:n ja T:mi Polifan vuokraoikeudet 830 ja 1 042 m²:n alueisiin sekä nuorisotyölautakunnan kerhoparakin pito-oikeus 12. kaupunginosan korttelissa n:o 369 Savonkadun varrella sanottiin irti 31. 1. 1960 päättyviksi (tonttij. 21. 10. 379 §, 2. 11. 392 §).

Halko- ja Ainespuu Oy:n vuokraoikeus korttelin n:o 171 tontteihin n:o 11 ja 12 Hernesaarenkadun eteläpuolella päätettiin sanoa irti 30. 4. päättyväksi (12. 1. 34 §).

Kauppakirjapaino Oy:n vuokraoikeus Pitäjänmäen tonttiin n:o 2/TK 46024 merkittiin anomuksesta päättyneeksi 30. 6. (13. 7. 1 111 §).

Kyläsaaren alueella merkittiin 30. 6. päättyviksi Särmäpuu Oy:n vuokraoikeus täytemaan varastoalueeseen n:o 11 b sekä Tynnyrikeskus Oy:n vuokraoikeus varastoalueeseen korttelissa n:o 665 (tonttij. 19. 5. 148 §, 20. 7. 242 §) ja romukauppias K. Koskisen vuokraoikeus tonttiin n:o 8 korttelissa n:o 660 päättyneeksi 31. 12. 1958 (12. 1. 31 §). Oy. Concrete Ab:lle myönnettiin em. korttelin tontin n:o 13 käyttöoikeuden pidennystä kertomusvuoden loppuun, jolloin vuokraoikeus päättyi (5. 10. 1 559 §). Oy. Saarenkatu 10 -nimisen yhtiön vuokraoikeus varastotonttiin n:o 10 em. korttelissa merkittiin päättyneeksi 31. 3. Tontti vapautettiin asunto- ja ulkoilutarkoituksiin. Samalla suoritettiin yhtiölle korvaus piirustusten ym. rakennusvalmisteluiden aiheuttamista kuluista (1. 6. 934 §, 13. 7. 1 113 §).

Oy. Skanoil Ab:n vuokraoikeus 2 000 m²:n suuruiseen bitumiastioiden varastointia varten Herttoniemestä vuokrattuun alueeseen merkittiin päättyneeksi 31. 12. 1958 (23. 3. 524 §) samoin Oy. Anti-Termo Ab:n vuokraoikeus tonttiin n:o 7/VK 43072 (12. 1. 32 §). Autoilija R. Boden ja maalarimestari Pauli Areman vuokraoikeus tonttiin n:o 8/VK 43071 julistettiin menetetyksi ja tontti vuokrattiin tekn. V. Suhoselle (11. 5. 797 §).

Rakennus- ja insinööritoimisto Yrjö Karjalainen Oy:n vuokraoikeus Malmin tonttiin n:o 2/VK 39123 merkittiin päättyneeksi 30. 6. (tonttij. 20.7. 238 §). Liikemies Väinö Lindgrenin vuokraoikeus tonttiin n:o 3/VK 39123 päätettiin julistaa menetetyksi (9. 2. 225 §).

Rakennus Oy. Matti Heusalan vuokra-oikeus Uudenpellon varastoalueeseen n:o 16 merkittiin päättyväksi 31. 12. (3. 8. 1 184 §).

Telakka-alueet. Salmisaaren Veneveistämö Oy:n vuokraoikeutta Vattuniemen tonttiin n:o 4/VK 31129 jatkettiin 30. 6. 1988 päättyväksi. Vuokraoikeuteen myön-

nettiin vapaa siirto-oikeus (12. 1. 19 §). Saman korttelin tontin n:o 6 uudeksi vuokraajaksi hyväksyttiin Oy. Maritim Ab. 1. 12. lukien (16. 11. 1 811 §).

Veneenrakentaja Thure Wickmanin perikunnan vuokraoikeutta 6 320 m²:n suuruiseen ja Ab. Silversundsvarvet—Hopeasalmen Veistämö Oy:n vuokraoikeutta 4 540 m²:n suuruiseen venetelakka-alueeseen Mustikkamaalla jatkettiin toistaiseksi 1. 7. lukien, irtisanomisaika 6 kk, edellistä 88 500 mk:n ja jälkimmäistä 63 600 mk:n vuosivuokrasta (9. 3. 425 §).

Itäisellä Ourat-saarella olevan 3 500 m²:n suuruisen telakka-alueen uudeksi vuokraajaksi hyväksyttiin koneasentaja Arto Leimu (tonttij. 14. 9. 329 §).

Hiekan varastoimispaikan luovuttaminen tie- ja vesirakennuspiirille. Lautakunta oikeutti Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiirin käyttämään korvauksetta n. 800 m²:n suuruista määräalaa Porvoontien ja Herttoniemen rautatien välillä talvikautena 1959/60 hiekan varastoimiseen (19. 10. 1 643 §).

Kivenmurskaamoalueen vuokraoikeuden päättyminen. Lautakunta päätti merkitä J. Järvisen Kiviveistämö Oy:n vuokraoikeuden 6 000 m²:n suuruiseen alueeseen Huopalahdentien itäpuolella 31. 12. päättyväksi (14. 12. 1 986 §).

Eräitä yksityisraiteita koskevat sopimukset. Lautakunta oli 26. 1. (153 §) kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa puoltanut 5. 7. 1956 asetetun toimikunnan ehdotusta raiteenpitojärjestelmän soveltamiseksi. Sen mukaan oli mm. muulla kaupungin alueella kuin raidekujalla sijaitsevia yksityisraiteita koskevat sopimukset ja luvat korvattava ensi tilassa luvalla, jossa raiteenpitoon myönnettiin oikeus kaupunginvaltuuston 22. 2. 1956 hyväksymän raiteenpitojärjestelmän mukaisilla ehdoilla.

Lautakunta päätti tämän johdosta uusia 1. 1. 1960 lukien toistaiseksi seuraavien raiteenpitäjien sopimukset: Pitäjänmäellä Sanoma Oy. ja Rake Oy.; Vallilassa Kone Oy. ja SOK; Sörnäisissä Oy. Aga Ab., Osuusliike Elanto, Helsingin Mylly Oy., Kone Oy., Tukkukauppojen Oy., Kontino Oy. sekä Wärtsilä-yhtymä Oy. Arabia. Kaupungille vuosittain vuokrana suoritettavat peruskorvaukset määrättiin. Korvaukset olivat virallisesta elinkustannusindeksistä riippuvia.

Oy. Aga Ab:n sopimukseen otettiin lisäehdot, joiden mukaan raiteen pitäjä hoiti raidetta käyttävän liikenteensä Vilhovuorenkadun eteläreunasta asti ja rajoitti liikennöimisen kaupungin ehkä määrääminä vuorokauden aikoina tapahtuvaksi sekä luovutti tonttinsa eteläkärjestä n. 20 m²:n määräalan kadunkulman pyöristämistä varten.

Näistä toimenpiteistä päätettiin ilmoittaa kaupunginhallitukselle (28. 9. 1 498 §).

OTK:n pääsopimukseen liittyvää Sörnäisten rantatien lisäraidesopimusta päätti lautakunta jatkaa 1. 1. 1960 lukien 40 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta toistaiseksi, irtisanomisaika 6 kk, kuitenkin kauintaan 31. 12. 1964 saakka, jonka jälkeen sovelletaan raiteenpitojärjestelmää (21. 12. 2 035 §).

Vallilan Puutavara Oy:n pistoraiteen pito-oikeuden päättyminen. Sopimus, joka koski tontille n:o 3+1/534 johtavan pistoraiteen pito-oikeutta Teollisuuskadulla, merkittiin päättyneeksi v:n 1958 lopussa, jolloin tonttia koskeva vuokrasopimuskin oli päättynyt (tonttij. 6. 4. 80 §).

Moottoriajoneuvojen huoltoasemat, polttoaineen jakelulaitteet ym. Tuusulan- ja Muurimestarintien kulmaukseen suunnitellun huoltoasema-alueen vuokraus toimitettiin huutokaupalla (13. 4. 636 §, 25. 5. 891 §, 8. 6. 980 §). Alue, jonka pinta-ala oli 3 900 m², vuokrattiin 20 vuodeksi 8. 6. lukien Oy. Esso Ab:lle 2 173 000 mk:n vuosi-

vuokrasta, joka oli sidottu viralliseen elinkustannusindeksiin, perusvuokrana 1 671 205 mk. Asemalle oli sijoitettava vähintään 3 jakelupylvästä (16. 11. 1 826 §, 21. 12. 2 031 §).

Leppäsuon huoltoasema-alue, suuruudeltaan 3 200 m², vuokrattiin huutokaupalla Oy. Shell Ab:lle 29. 9. lukien 10 vuodeksi. Mikäli asemakaavan toteuttaminen sitä vaatisi, oli vuokraaja kuitenkin velvollinen aikaisintaan 5 vuoden vuokra-ajan kuluttua siirtymään toiseen kaupungin osoittamaan paikkaan, jolloin vuokra-aikana olisi 10 vuotta siirtymisajankohdasta lukien. Yhtiö oikeutettiin pystyttämään paikalle neljä jakelulaitetta sekä väliaikainen siirrettävä myyntikioski, joka oli poistettava välittömästi huoltoasemarakennuksen valmistuttua (14. 9. 1 407 §, 21. 9. 1 473 a §, 5. 10. 1 562, 1 563 §). Alueelle sijoitetuista jakelulaitteista päätettiin 1. 12. lukien periä vuosivuokrana 3 868 800 mk, perusvuokrana 2 976 000 mk. Myyntikioskin piirustukset hyväksyttiin (23. 11. 1 868 §).

Kulosaaresta Itäisen moottoritien, Stjernvallintien sekä Itäisen Paikallistien väliseltä alueelta vuokrattiin kaupunginvaltuuston 17. 6. tekemän päätöksen mukaisesti Oy. Esso Ab:lle n. 1 800 m²:n suuruinen määräala 1. 7. lukien I luokkaan kuuluvan huoltoaseman rakentamista varten. Yhtiön esittämät piirustukset hyväksyttiin samalla (27. 4. 712 §, 13. 7. 1 119 §, ks. I osan s. 91). Lautakunta päätti veloittaa yhtiötä vanhan huoltoasemarakennuksen, joka oli määrätty purettavaksi 30. 4., pitämisestä entisellä paikallaan 1. 5.—30. 6. välisenä aikana 114 583 mk (23. 11. 1 869 §).

Lautakunta oli päättänyt vuokraehtojen tarkistamista varten sanoa irti 31. 12. päättyviksi yhteensä 15 huolto- ja jakeluasemaa koskevat vuokraoikeudet (21. 9. 1 466 §). Näitä päätettiin myöhemmin jatkaa toistaiseksi 1. 1. 1960 lukien, irtisanomisaika kuukausi, seuraavista perus- ja alkuvuokrista:

Oy. Esso Ab:n huoltoasemat: Olavinkadun varrella, perusvuosivuokra 1 546 000 mk, alkuvuokra 2 098 000 mk, Hakaniementorilla, 980 000 mk, 1 274 000 mk sekä Mannerheimintien varrella korttelin n:o 518 tontilla n:o 52, 1 513 000 mk, 1 966 000 mk ja jakeluasemat Merisatamassa sekä Toukolassa, molempien vuokrat 400 000 mk ja 520 000 mk;

Oy. Shell Ab:n huoltoasemat: Salomonkadun varrella, perusvuosivuokra 2 019 000 mk, alkuvuokra 2 624 000 mk sekä Länt. Brahenkadulla 991 000 mk, 1 288 000 mk ja jakeluasemat Et. Makasiinikadun varrella, Kampintorilla ja Vaasankadun varrella, kaikkien kolmen vuokrat 400 000 mk ja 520 000 mk sekä Liisantorilla, 200 000 mk ja 260 000 mk;

Vanhat-Old-Boys-Automiehet, jakeluasema Aleksis Kiven kadun varrella, Oy. Union Öljy Ab:n jakeluasema Mannerheimintien 50:ssä sekä Oy. Trustivapaa Bensiini, jakeluasema Haagassa Turunmaantien varrella, vuokrat 400 000 mk ja 520 000 mk;

Oy. Höyläämöntie 2, jakeluasema korttelin n:o 46027 tontilla n:o 1, perusvuosivuokra 600 000 mk, alkuvuokra 780 000 mk (7. 12. 1 944 §).

Oy. Esso Ab. oikeutettiin asentamaan huoltoasemalleen Olavinkadun varrella lisäjakelulaite 1. 9. lukien, perusvuosivuokra 78 000 mk ja vuosivuokra 102 000 mk (24. 8. 1 296 §) sekä jakeluasemalleen Toukolassa Hämeentien varrella 3 000 l:n vetoinen maanpäällinen säiliö jakelulaitteineen. Aseman perusvuokra korotettiin 1. 8. lukien 240 000 mk:aan ja alkuvuokra 312 000 mk:aan vuodessa (24. 8. 1 297 §).

Tmi H. A. Elfving oikeutettiin kertomusvuoden alusta pitämään omaa käyttöä varten asennettua farmarisäiliötä edelleen varastoalueella Kumpulantie 8, vuosivuokra 18 000 mk (19. 1. 108 §). Sopimus merkittiin anomuksesta 31. 12.päättyväksi (tonttij. 14. 9. 330 §).

Rakennusviraston puhtaanapito-osasto oikeutettiin 1. 1. lukien pitämään Kulosaaressa Pallokujan varrella, Maunulassa Metsäpurontie 16:n kohdalla sekä Pohj.-Haagassa Eliel Saarisentien ja Ilkantien risteyksessä yhtä farmarisäiliötä, 18 000 mk:n vuosikorvauksesta säiliötä kohden (9. 3. 421 §).

Oy. Shell Ab. oikeutettiin pitämään Munkkiniemessä Puistokadun varrella farmarisäiliötä, joka oli tarkoitettu rakennusviraston käyttöä varten 1. 4. lukien 18 000 mk:n vuosivuokrasta (25. 5. 887 §).

Oy. Gulf Oil Ab., jolle oli myönnetty oikeus kahden jakelulaitteen pitoon Munkkiniemen Pikkuniemen valkaman laiturilla, sai siirtää nämä jakelulaitteensa Meilahden sillan vieressä olevien venelaiturien läheisyyteen. Molemmista jakelulaitteista päätettiin periä kertomusvuoden purjehduskaudelta perusvuokrana 60 000 mk ja alkuvuokrana 78 000 mk (13. 7. 1 122 §).

Volvo-Auto Oy:n vuokrasopimus, joka koski lupaa maanalaisen polttoainesäiliön pitämiseen jakelulaitteineen Vallilassa korttelin n:o 534 tontilla n:o 5, merkittiin päättyneeksi 30. 10. 1957 (16. 3. 477 §).

Oy. Trustivapaa Bensiini -nimiselle yhtiölle Ihantola -nimisestä tilasta RN:o 3^{97} vuokrattua jakeluasemaa koskeva vuokraoikeus sanottiin irti 30. 4. päättyväksi (19. 1. 107 §).

Lautakunta päätti puolestaan hyväksyä esitetyt Oy. Union Öljy Ab:n Torpparinmäellä olevan huoltoaseman muutospiirustukset, joiden mukaan aseman pohjoispäähän rakennettiin siipirakennus pientä kahvilaa varten, edellyttäen, että 1. 11. alkaen alueen perusvuosivuokraksi merkitään 545 715 mk (26. 10. 1 670 §).

Mäkelän- ja Sofianlehdonkadun sekä Vähäkyröntien välisessä kolmiossa olevan Oy. Esso Ab:n huoltoaseman laajennuspiirustukset päätettiin hyväksyä ja määrätä perusvuosivuokraksi 1. 10. lukien 1 030 250 mk (13. 7. 1 108 §).

Oy. Shell Ab:n Liisantorin jakeluaseman uuden kioskin piirustukset hyväksyttiin (tonttij. 20. 7. 256 §).

Siirtolapuutarhat. Pakilan Siirtolapuutarhayhdistykselle myönnettiin oikeus myyntikioskin pitämiseen siirtolapuutarhansa alueella 2 000 mk:n korvauksesta 15. 6. — 15. 10. välisenä aikana kertomusvuonna. Kioskista saatiin myydä virvokkeita ym. ainoastaan Pakilan siirtolapuutarhaviljelijöille (25. 5. 883 §). Tonttijaosto hyväksyi puolestaan tonttiosastossa laaditut piirustukset (tonttij. 15. 6. 199 §).

Lautakunta päätti, että Talin siirtolapuutarhan aita oli sijoitettava Pajamäeltä Taliin ja Munkkivuoreen johtavan tien koillisreunaan, siten että tie pysyi yleisenä kävely- ja polkupyörätienä (8. 6. 980 §, 24. 8. 1 299 §).

Kaupunginhallitukselle antamassaan lausunnossa päätti lautakunta esittää, että liikennelaitokselle varattaisiin 1. 5. alkaen n. 50 m^2:n suuruinen osa Fylgia Koloniträdgårdsförening -nimisen yhdistyksen hallintaan kuuluneen siirtolapuutarha-alueen länsipäästä.

Yhdistyksen vuokraoikeutta alueen muuhun osaan päätti lautakunta jatkaa 1. 10. 1958—30. 9. 1962 väliseksi ajaksi. Liikennelaitokselle luovutettavan alueen

rajojen merkitseminen sekä asemakaavan laatiminen päätettiin antaa kaupunkimittausosaston ja asemakaavaosaston tehtäväksi (6. 4. 572 §).

Lautakunta päätti muuttaa Ruskeasuon siirtolapuutarhan vuokrasopimusta siten, että puutarhan alueesta siirtyy välittömästi kaupungin hallintaan Kiskontien länsirajan itäpuolella oleva alue, jolloin vuokramaksu 560 m²:n suuruisesta palstasta n:o 102 sekä pieneltä osalta palstaa n:o 103 lakkaa ja näiden asemesta kannetaan tavanomaista vuokraa 450 m²:n suuruisesta alueesta, joka kaupungin toimesta raivataan palstan n:o 99 pohjoispuolelle. Istutusten siirtäminen, palstan tasaus ja viimeistelytyöt annettiin tonttiosaston tehtäväksi.

Kaupunginhallitukselle esitettiin korvauksen suorittamista palstan n:o 102 omistajalle eräiden istutusten menetyksestä. Uuden palstan raivaus, siirtolapuutarhamajan, ruokamullan siirto ym. esitettiin annettavaksi katurakennusosaston tehtäväksi katutöiden yhteydessä (23. 11. 1 863 §).

Muuntamoalueet. Päätettiin, ettei sähkölaitokselle Haagasta ja Oulunkylästä kiinteistölautakunnan 2. 9. 1935 ja 1. 11. 1943 tekemillä päätöksillä muuntamoita varten luovutetuista määräaloista peritä vuokraa 1. 1. 1960 alkaen (23. 11. 1 862 §).

Sähkölaitoksen toimesta rakennettavan 20 muuntamon piirustukset hyväksyttiin (tonttij. 16. 3. 70, 73 §, 14. 4. 98 §, 20. 7. 252 §, 3. 8. 260 §).

Oy. Malmin Sähkölaitokselle päätettiin vuokrata Espoon Iso-Huopalahden kylästä Alberga- nimisestä tilasta RN:o 2^{929} muuntamoa sekä suurjännitejohtoa varten tarvittava määräala 4 000 mk:n vuosivuokrasta, irtisanomisaika 6 kk (5. 10. 1 560 §).

Kaapelirakennuksen pitäminen kaupungin maalla. Det Store Nordiske Telegrafselskab -nimiselle yhdistykselle myönnettiin oikeus 13. 6. 1957 lukien, irtisanomisaika 3 kk, pitää kaapelirakennustaan Jollaksen pohjoiskärjessä edelleen paikalla, joka kuului kaupungin Sirola-säätiöltä ostamaan alueeseen (21. 12. 2 032 §).

Liikennekioskin pystyttämislupa. Suomen Turistiauto Oy:lle myönnettiin tilapäinen lupa kevytrakenteisen liikennekioskin, pohjapinta-ala 2.9×3.9 m, pystyttämiseen Simonkadun aukiolle 2 000 mk:n kuukausivuokrasta. Lautakunta hyväksyi esitetyt piirustukset (29. 6. 1 058 §).

Pienoisgolfkentät. Kertomusvuoden kesäkaudeksi päätettiin vuokrata paikkoja pienoisgolfratoja varten samoilla ehdoilla kuin edellisenäkin vuonna. Korvaus paikkaa kohden oli edelleen 5 000 mk, lukuun ottamatta Katajanokka-seuralle vuokrattua paikkaa, jonka vuokra alennettiin 3 000 mk:ksi, koska toiminta paikalla voitiin aloittaa myöhemmin kuin muilla radoilla (tonttij. 14. 4. 105 §, 19. 5. 152, 153 §).

Katukahvilat. Kertomusvuoden kesäkautena oikeutettiin harjoittamaan ulkotarjoilua Colombia Kahvi Oy. Konservatoriotalon edustalla (27. 4. 710 §), Oy. Tit-Bit Ab. talon Toivonkatu 1—3:n jalkakäytävällä (tonttij. 6. 4. 84 §) sekä liikk. harj. Liisa Helake kahvilaliikkeensä ulkopuolella, talon Agricolankatu 13:n jalkakäytävällä (tonttij. 20. 7. 245 §). Kokonaiskorvaus lupaa kohden oli 10 000 mk.

Ulkonäyttelyalueet. Suomen Messut Osuuskunnalle päätettiin luovuttaa Messukenttä, Messukolmio, Stadionin eteläinen etupiha ja Mäntymäki suurmessujen ulkonäyttely- ym. alueeksi 1. 8. — 31. 10. 1960 väliseksi ajaksi 2.115 mmk:n vuokrasta tavanmukaisilla ehdoilla (21. 9. 1 456 §). Osuuskunnan anomus näyttelyalueen vuokran alentamiseksi ym. esitettiin kaupunginhallituksen ratkaistavaksi (9. 11. 1 779 §).

Lisäksi vuokrattiin samalle osuuskunnalle 12. 10. — 25. 11. 1959 väliseksi ajaksi

n. 1 000 m²:n suuruinen alue Messukentän eteläpäästä Neuvostoliiton teollisuusnäyttelyn ulkoalueeksi 43 000 mk:n vuokrasta (12. 10. 1 607 §).

Itävallan kaupalliselle edustukselle myönnettiin oikeus ilmapallonäytöksen järjestämiseen Mäntymäellä messujensa aikana 12. 4. (23. 3. 526 §).

Erilaisten koneiden, autojen, ym. lyhytaikaiseen näytteilläpitoon ja esittelyyn ulkosalla kaupungin alueella myönnettiin korvauksesta eräitä lupia (13. 7. 1 114 §, 30. 11. 1 909 §, tonttij. 1. 6. 183 §).

Lentokoneen liikennöimispaikka. Enso-Gutzeit Oy. oikeutettiin toistaiseksi käyttämään Laajalahden ranta-aluetta Kalastajatorpan ja Saunalahdentien välillä vesitasolentokoneensa liikennöimistä varten 10 000 mk:n vuosikorvauksesta (1. 6. 929 §).

Tähtikaukoputken jalustan asentamislupa. Lautakunta myönsi luvan n. 1.5 m:n korkuisen pylvään pystyttämiseen Patterinmäelle Pajamäen pohjoispuolella. Lupa myönnettiin yksityishenkilölle mm. sillä ehdolla, ettei kaukoputken käyttäjiltä peritty korvausta (13. 7. 1 112 §).

Tenniskenttämaksujen vahvistaminen. Kertomusvuodeksi päätettiin vahvistaa seuraavat maksut Hesperian tenniskenttien käytöstä: klo 7—15 välisenä aikana 300 mk/t ja klo 15—21 välisenä aikana 500 mk/t (1. 6. 927 §).

Avantouintipaikkojen vuokraaminen. Talvikaudeksi 1959/60 vuokrattiin kaksi avantouintipaikkaa. Korvaus paikkaa kohden oli 1 000 mk (9. 11. 1 767 §, 30. 11. 1 904 §).

Tonttiosaston hoitoon määrättiin: Kumpulan puutarhapalstat Litt. A ja D (12. 1. 6 §); korttelissa n:o 520 oleva tontti n:o 15 (16. 3. 459 §); tilat Sirkka RN:o 3^{790}, Sinervä RN:o 3^{791} ja Nurmi RN:o 3^{792} Pakilassa (6. 4. 558 §); Malmin tilat n:o 43^{a} RN:o 3^{53} ja n:o 42^{a} RN:o 3^{51} (1. 6. 907 §); Malmin tila n:o 10^{a} RN:o 6^{125}, sillä olevaa rakennusta ja siihen kuuluvaa tonttialuetta lukuun ottamatta (2. 11. 1 715 §); 2 497 m²:n määräala Pakilan tilasta Kinnula I RN:o 3^{150} ja Tapanilan tilaan Å 85 RN:o 5^{376} kuuluva 2 990 m²:n määräala (30. 11. 1 897 §); Uusitupa RN:o 3^{992} -niminen tila Pakilasta ja korttelin n:o 38121 tontti n:o 4 (7. 12. 1 933 §) sekä Vartiokylässä oleva R.T. 57-niminen tila RN:o 2^{643} (21. 12. 2 022 §). Lautakunta päätti siirtää Puotilan asemakaava-alueen rakennuksineen tonttiosaston hoitoon 1. 12. lukien, korttelien n:o 45213 ja 45215 rakennuksia lukuun ottamatta (16. 11. 1 828 §). Espoon Storhoplaksin kylässä oleva T.I.K. 142 Jungfrudansen -niminen tila, joka oli ostettu pakkohuutokaupassa, määrättiin tonttiosaston hoitoon. Osaston toimeksi annettiin toimenpiteisiin ryhtyminen tilan myymiseksi (5. 10. 1 550 §). 1. 1. 1960 alkaen siirrettiin tonttiosaston hoitoon Porvoontien ja ns. Marjaniemen ojan välinen 6.65 ha:n suuruinen alue tilasta Mäkelä RN:o 4^{3}, Lapinmäentien eteläpuolella sijaitseva n. 7 ha:n määräala tilasta Korpas RN:o 1^{36}, Storåker n:o 4 RN:o 1^{12} sekä Storåker n:o 3 RN:o 1^{86} nimiset tilat Pukinmäen yksinäistaloa ja ns. Kervolinin pellot käsittävä 3.35 ha:n suuruinen määräala tilasta Munkkiniemi RN:o 1^{1172} (23. 11. 1 851 §). Lautakunta päätti merkitä, että Hakaniemenrannan hallinto 1. 1. 1960 lukien kuului sille ja että ko. alue määrättiin tonttiosaston hoitoon (5. 10. 1 549 §, 12. 10. 1 586 §).

Vuokra-alueiden katselmukset. Kertomusvuoden vuosikatselmukset, jotka tapahtuivat ns. läntisellä alueella, pidettiin 5. 5. — 4. 6. ja 2. — 23. 9. Lautakunnan edus-

tajat katselmusten toimittamista varten valittiin, samoin määrättiin kunakin päivänä tarkastettavat vuokra-alueet (9. 3. 416 §, 13. 7. 1 115 §).

Katselmusten perusteella määrättyjen toimenpiteiden suorittamiseen myönnettiin joissakin tapauksissa lykkäystä (12. 1. 24 §, 19. 1. 97 §, 9. 2. 222 §, 19. 5. 836 §, 15. 6. 1 005, 1 006, 1 011 §).

Kantakaupungin eräiden osittain rakennettujen tonttien käytön tehostamiskysymys oli käsiteltävänä lautakunnan kokouksessa 26. 10. (1 681 §). Tonttijaosto, jonka valmisteltavaksi asia oli annettu, totesi suoritettuaan useampia katselmuksia, että olisi harkittava rakennuslain 52 §:n mukaisen rakentamiskehotuksen antamista eräiden tonttien omistajille (tonttij. 21. 11. 417 §, 30. 11. 430 §, 5. 12. 435 §).

Lauttasaaren katu- ja puistoalueilla olevien rasitusten selvitys. Tonttiosaston suorittamassa katselmuksessa todettiin, että Lauttasaaren katu- ja puistoalueilla oli aikaisemman omistajan vuokramiehiä ja nautintaoikeuksien haltijoita, yhteensä erilaisia rasituksia n. 60. Lautakunta päätti antaa tonttiosaston tehtäväksi näiden selvittämisen sekä puisto- ja katualueiden vapauttamisen asemakaavan edellyttämään kuntoon kaupungille siirtyneillä Lauttasaaren alueilla (4. 5. 759 §).

Poikkeuksen myöntäminen omakotitalossa asumisesta. Oikeus Aravan lainoittaman omakotitalon tai sen osan vuokralle antamiseen määräajaksi myönnettiin eräissä tapauksissa (tonttij. 23. 2. 39 §, 14. 4. 96 §, 4. 5. 126 §, 15. 6. 191 §, 17. 8. 281 §, 14. 9. 319 §).

Tilapäisten autosuojien rakentaminen eräille omakotialueille. Lautakunta päätti hyväksyä autosuojien rakentamisen omakotitonteille seuraavilla ehdoilla: 1) tilapäinen lupa myönnetään, irtisanomisaika yksi vuosi, 3 000 mk:n vuotuisesta korvauksesta, kuitenkin enintään viideksi vuodeksi; 2) autosuoja on rakennettava tonttijaoston hyväksymien piirustusten mukaan.

Autosuojien tyyppipiirustukset hyväksyttiin ja niiden myyntihinnaksi vahvistettiin 1 000 mk/kpl (9. 3. 415 §, 15. 6. 1 012 §, tonttij. 14 4. 100 §).

Lupia autosuojien pystyttämiseen myönnettiin eo. mukaisesti (tonttij. 29. 6. 223—225 §, 14. 9. 320 §).

Piirustusten hyväksyminen. Lautakunta hyväksyi vuoden aikana useita asuin-, tehdas- ym. rakennusten rakennus- ja muutospiirustuksia.

Lisäksi hyväksyttiin Espoon kunnan kaupungilta vuokraamalle n. 1.2 ha:n suuruiselle alueelle Iso-Huopalahdessa suunnitellun ammattikoulurakennuksen pääpiirustukset (10. 8. 1 236 §); Viikinmäen ampumarata-alueelle tulevien ammuntapaikkojen piirustukset (16. 3. 486 §) sekä Töölönlahden rantakahvila-alueen puistosuunnitelma (tonttij. 14. 4. 111 §).

Eräiden Marttilan ja Reimarlan vuokratonttien viemärien liittäminen kaupungin viemäriin. Lautakunta päätti suostua viemärien liittämiseen ja korottaa 1. 1. 1960 lukien korttelin n:o 46106 tonttien n:o 12 ja 13 perusvuokran 1 530 mk:sta 2 475 mk:aan sekä määrätä korttelin n:o 46124 tontin n:o 6 vuokran lisäksi 9 000 mk:n suuruisen lisävuokran, joka sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin, perusvuokrana 6 925 mk (2. 2. 179 §).

Kaupungin viemärin johtaminen yksityisen tontin kautta. Lautakunta päätti tehdä korttelin n:o 29069 tontin n:o 3 omistajan kanssa sopimuksen viemärin rakentamisesta eräillä ehdoilla (15. 6. 1 010 §).

Öljynpuristamo Oy:n kuljetus- ja putkisillan piirustusten hyväksyminen. Lauta-

kunta päätti hyväksyä yhtiön Suolakivenkadun yli rakennettavan kuljetinsillan ja Niittaajankadun yli rakennettavan putkisillan piirustukset. Laitteiden vuokra sidottiin indeksiin perusvuosivuokrana 20 000 mk, alkuvuokra 26 000 mk, joka oli kiinteä 30. 3. 1961 saakka. Vuokraehtojen mukaan sai kaupunki korvauksetta käyttää yhtiön rakentamaa laituria (3. 8. 1 187 §). Vuokra-aika määrättiin alkavaksi 1. 10. lukien (28. 9. 1 505 §).

Urheilukilpailut, ulkoilmajuhlat ym. Eläintarhanajot saatiin kertomusvuonna pitää 10. 5. samalla Eläintarhan puistoalueella kuin aikaisemminkin ja samoilla ehdoilla kuin edellisenä vuonna (9. 3. 423 §, 27. 4. 717 §).

Helsingin Moottorimieskerholle myönnettiin lupa moottoripyöräkilpailujen ja harjoitusajojen pitämiseen kertomusvuoden kesäkautena Malmin Arnikanmäellä samanlaisilla ehdoilla kuin aikaisemminkin (tonttij. 4. 5. 122 §).

Lasten mäkiautokilpailut saatiin pitää Eläintarhan ajoradalla. Korvaus oli 5 000 mk (11. 5. 795 §).

Koiravaljakkoajojen järjestämiseen myönnettiin eräitä lupia samoilla ehdoilla kuin ennenkin (tonttij. 12. 1. 4, 8 §, 9. 2. 30 §, 23. 2. 44, 50 §).

Lupia erilaisten urheilukilpailujen, ulkoilmajuhlien yms. tilaisuuksien pitämiseen kiinteistölautakunnan hallinnossa olevilla alueilla myönnettiin kertomusvuoden aikana.

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: Lojo Elektricitets Ab:n voimajohtoalueen vuokrauksen jatkamista (19. 1. 93 §, 16. 11. 1 822 §); seuraavien alueiden tonttien luovutusmuodon määräämistä: Kulosaaren kerrostaloalueen (19. 1. 109 §), Puotilan kerrostaloalueen (20. 4. 673 §), Haagan kaakkoisen alueen (Kivihaka) (19. 5. 841 §) ja Et.-Haagan korttelin n:o 29061 tonttien n:o 1—3 (17. 8. 1 271 §) sekä Kivihaan ja Puotilan asuntotonttien, Lauttasaaren pienteollisuustonttien ja Pakilaan suunniteltujen pienteollisuustonttien vuokraehtojen määräämistä (14. 9. 1 416 §, 21. 9. 1 470 §, 26. 1. 146 §, 8. 6. 971 §); Lohjalla olevan Toivoniemen tilan tien oikaisemiseen tarvittavien määräalojen hankkimista ym. (26. 1. 143 §, 25. 5. 881 §); tiealueiden pakkolunastamista (26. 1. 151 §); sopimuksen tekemistä eräiden Ruskeasuon vuokra-alueen lunastamiseen oikeutettujen vuokraajien kanssa (13. 4. 631 §); Kivinokan urheilukentän kunnostamista (19. 5. 846 §); Puhelinyhdistyksen kaapelikaivon rakentamista Pieni Roobertinkatu 9:n kohdalle (1. 6. 931 §); väestönsuojien rakentamiskysymyksiä (8. 6. 972 §, 31. 8. 1 331 §, 28. 9. 1 499 §); Vaasan Höyrymylly Oy:lle vuokrattavaa Munkkisaaren aluetta koskevan sopimuksen antamista satamalaitoksen laadittavaksi (3. 8. 1 182 §); lainan myöntämistä Vanhan Käpylän VPK:lle paloasemarakennuksen rakentamiseksi sekä tontin vuokraamista tarkoitukseen (24. 8. 1 300 §); arkkit. A. Petreliuksen tontteja koskevan katumaakorvauksen selvitystä (24. 8. 1 302 §, 21. 12. 2 043 §); Haagassa suoritettavia viemäritöitä varten Valtionrautateiltä pyydetyn työluvan ehtojen hyväksymistä (31. 8. 1 333 §); Helsingin Diakonissalaitoksen kanssa tehtävään aluevaihtoon liittyvien vakuusmääräysten tarkistamista (31. 8. 1 335 §); komitean asettamista tutkimaan erityisen kiinteistörahaston perustamiskysymystä (12. 10. 1 593 §); eräiden Vantaanjoen vesistön säännöstelyn aiheuttamien korvausten suorittamista (26. 10. 1 676 §); lainan ottamista valtiolta omakotirakennustoimintaa varten (16. 11. 1 810 §); Oulunkylän

kansakoulun tontin siirtämistä suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan hallintoon (30. 11. 1 901 §).

Kertomusvuoden aikana tehtiin lisäksi lukuisia esityksiä, jotka koskivat tonttien ja alueiden vuokralleantoa, ostamista, myyntiä, vuokraoikeuden pidentämistä tai lakkauttamista sekä aluevaihtoja ym.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: anomuksia eräiden teiden rakentamiseksi tai kunnostamiseksi (12. 1. 30 §, 19. 1. 103 §); Hernesaarenkadun eteläpuolelta vapautuvan varastoalueen käyttöä (12. 1. 34 §); Arabian tehtailta Vanhankaupunginlahden täytemaasta perityn vuokran alentamisanomusta (9. 2. 232 §); leikkikentän järjestämistä Tapanilaan (2. 3. 378 §); eräitä pakkolunastustoimenpiteistä aiheutuneita korvauksia (9. 3. 417 §, 14. 9. 1 417 §); viemärien ja vesijohtojen rakentamiskysymyksiä (6. 4. 577 §, 1. 6. 921 §, 15. 6. 1 008 §, 21. 9. 1 468 §); Suomen Metsästysyhdistyksen ampumaradan rakentamista Viikinmäkeen (27. 4. 713 §); Oulunkylän Yhteiskoulun Kiinteistö Oy:n vakuutena olevien velkakirjojen järjestelyä (25. 5. 892 §); Ruskeasuon vaunuhallien ja korjaamoiden sekä niiden lähialueen energian saantia (1. 6. 919 §); Pajalahdentien varrella olevan tontin vapauttamista sen omistajan käyttöön (15. 6. 1 003 §); suunnitellun lasten päiväkodin sijoittamista kaupungin omistaman tilan RN:o 8[407] alueelle Puistolantien varrelle (13. 7. 1 106 §); luvan myöntämistä autotallitilojen rakentamiseen Lönnrotinkadun alle tonttien Mannerheimintie 8 ja 10 välisellä osalla (3. 8. 1 178 §); Helsingin Kulttuuritalo Oy:n valitusta korttelin n:o 357 tontilla n:o 7 olevan puurakennuksen vuokraamisesta (2. 9. 1 365 §); yksityisen vesijohdon ja viemärin ottamista vesilaitoksen hoitoon (12. 10. 1 600 §); yksityisten kaivojen, viemärien ym. rakenteiden sijoittamista katumaahan (19. 10. 1 635, 1 636 §); uuden tielain aiheuttamia toimenpiteitä maantiejatkojen osalta (19. 10. 1 642 §); Helsingin juutalaiselle seurakunnalle annettua korttelin n:o 154 tonttia n:o 26 koskevaa luovutuskirjaa (2. 11. 1 725 §); Hanasaaren ja Suvilahden voimalaitoksia varten tarvittavan polttoöljyn varastoimispaikkakysymystä (21. 12. 2 044 §).

Lautakunta antoi myös useita lausuntoja, jotka koskivat tonttien ja alueiden ostamista, myyntiä, vuokralleantoa sekä aluevaihtojen suorittamista, rakennus- ja muutospiirustusten hyväksymistä, laina- ja avustusanomuksia, rakennuslainojen takauskysymyksiä yms.

3. Kiinteistöviraston maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat

Kertomusvuoden viljelyssuunnitelma hyväksyttiin toteutettavaksi ehdotuksen mukaisesti (maat.- ja metsäj. 25. 3. 12 §).

Kertomusvuoden satoarvio merkittiin tiedoksi. Leipäviljasato ylitti 225 tonnilla v:n 1958 sadon, mikä oli siihen astinen ennätys.

Jaosto päätti kehottaa maatalousosastoa laskuttamaan rakennusvirastoa Fallkullan tilan rypsimaalla aiheutuneista vahingoista (maat.- ja metsäj. 29. 10. 46 §).

Lisäksi esitettiin selvitys syyskylvöistä (maat.- ja metsäj. 29. 10. 47 §).

Maatilojen ym. tarkastukset. Haltialan, Tuomarinkylän, Fallkullan ja Pukinmäen viljelykset tarkastettiin. Viljelyksillä todettiin eräitä hallavaurioita. Lisäksi suoritettiin Fallkullan sikalan tarkastus (maat.- ja metsäj. 4. 6. 33 §, 9. 6. 36 §).

Nallibackan torpan vuokraajan parakki- ja juustolarakennus tarkastettiin ja todettiin kunnollisesti rakennetuksi (maat.- ja metsäj. 4. 8. 38 §).

Maanvuokrat. Jaosto vahvisti indeksin nousua vastaaviksi ne ennen v. 1951 voimaan tulleiden maanvuokrasopimusten vuokramaksut, jotka olivat sidotut elinkustannusindeksiin »elokuu 1938—heinäkuu 1939 = 100» (maat.- ja metsäj. 4. 6. 30 §).

Suullisen sopimuksen perusteella vuokralle annetut viljelysalueet. Edellisen vuoden ja kertomusvuoden aikana oli erilaisista syistä päättynyt useita vuokrasopimuksia, joita ei enää ollut haluttu uusia kirjallisilla sopimuksilla. Viljelmien vuokraaminen kertomusvuodeksi oli jätetty kaupunginagronomin tehtäväksi.

Jaosto päätti kehottaa kaupunginagronomia edelleen huolehtimaan ko. alueiden vuokraamisesta suullisilla sopimuksilla viljelyskaudeksi kerrallaan niille vuokraajille, jotka olivat vuokrauksen jatkamiseen halukkaita, sekä antamaan alueilla olevat rakennukset vuokralle tavanmukaisella huoneenvuokrasopimuksella (maat.- ja metsäj. 22. 9. 40 §).

Myöhemmin muutettiin eo. päätöstä siten, että hyväksyttiin mainitunlaisissa vuokrauksissa käytettäväksi maatalousosastossa laadittu kaavake, jossa mm. mainittiin, mitä vuokraukseen tulisi kuulumaan sekä mahdolliset erikoisehdot (maat.- ja metsäj. 5. 12. 60 §).

Viljelysmaiden vuokralleanto. Kertomusvuoden aikana annettiin vuokralle mm. seuraavat viljelysmaat:

Alue	Vuokraaja	Vuokrakausi päättyy	Vuosivuokra mk
Espoo, Albergan kartano RN:o 2^{564}, 3.65 ha	Sven Björnberg [2])	31. 12. 1960 31. 12. 1964	150 000 115 000 [1])
Herttoniemi, 4.85 ha	Ester Johansson [3])	31. 12. 1959	26 000
Hirvihaara, Lassas RN:o 8^{22}, 3.4 ha	Artturi Kerimä [4])	31. 12. 1964	17 000
» » » 1.5 »	Hilma Mäkeläinen [4])	»	7 500
» » » 1.6 »	Vilho Hakanen [4])	»	8 000
» » » 1.6 »	Reino Lassinen [4])	»	8 000
Ryttylä, Siirtolan Mutasuo RN:o 5^{29}, 1.3 ha	Veikko Niemi [5])	31. 12. 1959 31. 12. 1963	7 800 6 000 [1])
» Siltala RN:o 1^{400}, 2.52 ha	Yrjö Paajanen [5])	31. 12. 1959 31. 12. 1963	18 900 14 500 [1])
» Siirtola RN:o 1^{546}, 29.66 ha	O. Viikari [6])	31. 12. 1959 31. 12. 1963	223 200 167 800 [1])
» » » peltoa 11.08 ha ja puutarhapeltoa 2 ha	» [6])	31. 12. 1959 2 kk:n irtis. jälk.	117 500 88 400 [1])
Toivoniemen tila RN:o 1^{50}, 15.59 ha	Aarre Seppälä [7])	31. 12. 1960 31. 12. 1964	116 120 87 310 [1])
Vartiokylä ja Bredbacka, 95.4 ha	Maatalouskoneiden Tutkimussäätiö [8])	31. 12. 1959	591 000

Luettelossa mainittuun maanvilj. Viikarin vuokrasopimukseen kuului viljelysmaiden lisäksi lato, puimala, viljamakasiini ja kuivuri sekä alueella kasvavat omenapuut ja marjapensaat. Puutarhuri Björnbergin sopimus koski myös asuinrakennusta, kolmea kasvihuonetta, kotieläinrakennusta ym.

[1]) Indeksiin sidottu perusvuosivuokra. — [2]) Kiint.ltk. 30. 11. 1 916 §. — [3]) S:n 27. 4. 719 §. — [4]) S:n 21. 12. 2 047 §. — [5]) S:n 12. 1. 44 §. — [6]) S:n 23. 2. 334 §. — [7]) S:n 9. 11. 1 783 §, maat.- ja metsäj. 29. 10. 44 §. — [8]) Kiint. ltk. 28. 9. 1 520 §.

Maanvuokrasopimusten muutokset, päättyminen ym. Mellunkylän Mustikkasuon tilan viljelysten ja rakennusten vuokraoikeus hyväksyttiin siirtyneeksi liikemies Kalle Hagertille 1. 1. 1960 lukien (maat.- ja metsäj. 29. 10. 48 §).

Puutarhuri Aarre Kinnarin Pukinmäen puutarhaa koskeva entinen viisivuotissopimus katsottiin puretuksi 31. 12. 1958 ja puutarha annettiin vuokralle Kinnarille kertomusvuodeksi 280 000 mk:n vuosivuokrasta (9. 2. 240 §, maat.- ja metsäj. 30. 1. 3 §).

Maanvilj. Keijo Lindströmin vuokramaksu päätettiin kertomusvuonna viljelysalan vähennyksen ja tietöiden aiheuttamien haittojen takia alentaa 119 000 mk:sta 99 000 mk:aan. Vuokrasopimuksen mukaiseksi pinta-alaksi merkittiin 1. 1. 1960 lukien n. 7.49 ha Westergård-nimisestä tilasta RN:o 2^{290} ja n. 3.2 ha Johannesdal-nimisestä tilasta RN:o 2^{289}. Vuosivuokraksi määrättiin 59 000 mk, perusvuokrana 45 000 mk (maat.- ja metsäj. 29. 10. 45 §).

Maanvilj. Rudolf Lindbäckin Pakilassa ja Oulunkylässä olevan vuokramaan suuruudeksi kertomusvuonna merkittiin 7.5 ha ja vuosivuokraksi 37 500 mk. Ko. maita koskeva aikaisempi sopimus päättyi 31. 12. 1958 (12. 10. 1 608 §).

Maanvilj. Richard Eklundille vuokratun viljelysalueen pinta-alaksi merkittiin 1. 1. 1960 alkaen n. 10.39 ha Tullisaaren tilasta RN:o 1^{24} ja n. 2.8 ha Stansvikin tilasta RN:o 1^{253} sekä vuosivuokraksi 65 000 mk (21. 12. 2 046 §).

Maanvilj. Paavo Paavolan vuokramaita pienennettiin siten, että hänelle kertomusvuoden kesäkaudeksi vuokrattiin 3.65 ha peltoa Tapaninkylän tiloista ja 10.75 ha peltoa sekä 0.38 ha tonttimaata Suutarinkylän tiloista. Vuosivuokra oli 100 000 mk, perusvuokrana 77 000 mk (maat.- ja metsäj. 4. 6. 29 §).

V. Haavan vuokramaaksi 1. 1. alkaen merkittiin 1.75 ha Nystuga-nimisestä tilasta RN:o 3^{243} Pakilassa. Vuosivuokra oli 9 500 mk, perusvuokrana 7 200 mk (13. 7. 1 124 §).

Työntekijä Vilho Vankalan vuokrasopimus, joka koski n. 2.2 ha:n viljelysaluetta Oulunkylässä, merkittiin päättyneeksi 31. 12. 1958. Maatalousosasto oikeutettiin vuokraamaan Vankalalle kertomusvuoden viljelyskaudeksi ne osat em. maista, joita ei tarvittu asemakaavan mukaisiksi katu-, tontti- ym. alueiksi (maat.- ja metsäj. 25. 3. 9 §).

Eräitä muita maanvuokrasopimuksia merkittiin vuoden aikana päättyneiksi tai sanottiin irti sopimuksen tarkistamista varten (16. 2. 283 §, 23. 2. 335 §, 21. 12. 2 048 §, maat.- ja metsäj. 29. 10. 49, 50 §, 5. 12. 59 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa Sulo ja Aili Jaakkolan, joille oli vuokrattu Nallibackan torpan maat, laajentamaan alueelle rakentamaansa kotieläinrakennusta ja käyttämään sitä kotijuuston valmistustarkoitukseen. Alueen vuosivuokraksi v. 1960 vahvistettiin 130 000 mk ja perusvuosivuokraksi 100 000 mk (9. 2. 243 §). Lisäksi päätettiin em. vuokra-aluetta laajentaa n. 5 aarilla 17. 8. lukien, joten sen pinta-alaksi tuli 3.45 ha (24. 8. 1 308 §). Rakennuspiirustukset hyväksyttiin (14. 9. 1 425 §).

Helsingin Golfklubille vuokratut rakennukset. Helsingin Golfklubin vuokrasopimus, joka koski Talin kartanon ns. huvilarakennuksen yläkerrosta, merkittiin päättyväksi 31. 5. Yhdistykselle päätettiin 1.6. lukien vuokrata kartanon keskirakennus kokonaisuudessaan 17 000 mk:n kuukausivuokrasta, irtisanomisaika 3 kk, (maat.- ja metsäj. 4. 6. 24 §). Lisäksi vuokrattiin eräitä vajatiloja pelivälineiden säilytystiloiksi. Yhdis-

tys sai teettää kustannuksellaan vesi- ja viemärijohdot vuokraamaansa rakennukseen (maat.- ja metsäj. 4. 6. 25, 26 §).

Maatalousosaston hoitoon määrättiin tilaan Storåkern n:o 3 RN:o 1[86] Pukinmäellä kuuluva n. 6 020 m²:n suuruinen alue (1. 6. 907 §).

Jään myynti. Lupia jään nostamiseen Vantaasta myönnettiin kuten ennenkin. Hinta oli 15 mk/m² (maat.- ja metsäj. 25. 3. 10 §).

Luvan myöntäminen filmaamiseen. Oy. Suomen Filmiteollisuudelle myönnettiin lupa filmaamiseen Herttoniemen kartanon maalla. Korvaus oli 5 000 mk (3. 8. 1 190 §).

Kyntökilpailujen pitäminen Tuomarinkylässä. Päätettiin myöntää lupa kyntökilpailujen pitoon ja suorittaa kustannukset kahvitarjoilusta, enintään 10 000 mk, lautakunnan käyttövaroista (28. 9. 1 522 §).

Maataloustyöntekijäin tapaturmat ja sairauslomat v. 1958. Osaston eri tiloilla sattui v. 1958 tapaturmia 9, joiden johdosta menetettiin 272 työpäivää. Sairaustapausten luku oli 27 ja niistä aiheutuneiden menetettyjen työpäivien määrä 973 (maat.- ja metsäj. 25. 3. 11 §).

Eräistä työsuhteeseen liittyvistä etuuksista perittävät korvaukset. Työsuhteen perusteella luovutettujen asuntojen vuokrat päätettiin 1. 3. lukien korottaa siten, että ne pääasiassa vastasivat Maataloustyönantajien Liiton suosittelemaa vuokratasoa, kuitenkin vähintään 15 %.

Samoin päätettiin 1. 3. lukien periä maidosta 36 mk/l. Perunapalstojen vuokrat kertomusvuonna vahvistettiin 300 mk:ksi aaria kohden (maat.- ja metsäj. 25. 3. 7 §).

Maatalousosaston apulaistyönjohtajille maksettava palkanlisä. Lautakunta päätti määrätä työsopimussuhteessa kuukausipalkalla olevalle kahdelle apulaistyönjohtajalle maataloustyöntekijäin palkkamäärärahasta suoritettavan erillisen palkanlisän 1. 1. alkaen toistaiseksi 300 mk:ksi työpäivältä ja oikeuttaa osaston vastaisuudessa suorittamaan mainitun palkanlisän siten tarkistettuna, että se vastaa myöhemmin noussutta palkkatasoa (27. 4. 718 §).

Käyttövaroista päätettiin suorittaa ns. maatalousmiljardista jaettavien avustusten ilmoituskustannukset, kuitenkin korkeintaan 30 000 mk (19. 5. 848 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka koskivat: vanhojen rakennusten purkamista (8. 6. 981 §, 14. 12. 1 995 §, maat.- ja metsäj. 4. 6. 23 §, 5. 12. 57 §); Fallkullan ja Tuomarinkylän puistojen hoidon määräämistä rakennusviraston puisto-osaston tehtäväksi (8. 6. 982 §, maat.- ja metsäj. 4. 6. 22 §); Talin kartanon puimalarakennuksen palovakuuttamista irtaimistoineen (3. 8. 1 188 §, maat.- ja metsäj. 4. 6. 31 §); luvan saamista muoviputkisalaojituskokeen järjestämiseen Tuomarinkylän kartanon eräällä peltoalueella (28. 9. 1 521 §); korjaus- ym. töiden suorittamista Fallkullan kartanon päärakennuksessa (5. 10. 1 565 §, 14. 12. 1 993 §, maat.- ja metsäj. 4. 8. 37 §, 5. 12. 54 §) sekä osan Tullisaari-nimisestä tilasta siirtämistä urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon (21. 12. 2 046 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat: maatalouslaskentalautakunnan nimeämistä (2. 3. 379 §) sekä eräiden autovauriokorvausten suorittamista kaupungin varoista (17. 8. 1 276 §).

4. Kiinteistöviraston metsäosaston toimialaan kuuluvat asiat

Tiemaaksi tarvittavan alueen luovutus Espoon kunnan terveydenhoitolautakunnalle. Lupa Laajalahden kaatopaikalle vievän tien rakentamiseen metsäosaston kanssa tarkemmin sovittavaan kohtaan myönnettiin. Korvauksena päätettiin periä 3 000 mk (16. 2. 285 §).

Hiekan ym. myynti. Metsäosasto oikeutettiin myymään hiekkaa ja täytemaata Ryttylän metsäpalstalla olevasta hiekkakuopasta (4. 5. 763 §, 20. 7. 1 158 §).

Louhimislupa. Paavo Heimlanderille päätettiin myydä Leppävaaran louhinta-alueelta 50 m³ graniittikalliota hintaan 500 mk/m³ (19. 5. 849 §).

Metsien ym. tarkastukset. Tarkastuskierros eräissä puistometsissä päätettiin suorittaa (maat.- ja metsäj. 4. 6. 35 §). Todettiin, että alueiden puhtaanapito vaatisi enemmän varoja kuin mitä tarkoitukseen on voitu varata sekä että valistustoimintaa olisi tehostettava (maat.- ja metsäj. 9. 6. 36 §).

Jaosto päätti kehottaa metsäosastoa ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin irtolaisten ym. majailun estämiseksi Myllypuron metsissä ja Vartiokylän kaatopaikan läheisyydessä (maat.- ja metsäj. 4. 8. 38 §).

Selvitys metsäosaston metsätöistä v. 1958 ja niiden tuloksista. Metsien hoito ja kunnostushakkuut jatkuivat entiseen tapaan. Suurimmat näistä työmaista olivat Haltialan metsässä ja Alppikylän alueella. Rakennustöiden vaatimista hakkuista mainittakoon Ruskeasuon vaunuhallialueen paljaaksihakkuu, Kulosaaren katualueiden avaus ja Tattarinsuolle suunnitellun varastoalueen tielinjojen hakkuu.

Hoitohakkuita jatkettiin Hirvihaarassa ja Bengtsårissa. Tervalammen tilalla metsäosasto suoritti vain leimauksen ja hakkuu tapahtui työlaitoksen toimesta.

Puistometsiä harvennettiin ja raivattiin tavallista enemmän, n. 70 ha, lukuun ottamatta leimauksen tai hakkuun yhteydessä toimitettua. Puistoalueita puhdistettiin arviolta n. 160 ha.

Laajasalossa istutettiin 950 tammentainta ja 4 500 männyntainta, Haltiavuoren alueelle 1 600 ja Uutelaan 1 400 männyntainta. Pääosa istutuksista suoritettiin Tervalammen, Hirvihaaran ja Bengtsårin maille. Vuoden 1958 aikana istutettiin kaikkiaan 31 500 männyn-, 12 250 kuusen-, 1 950 tammen- ja 500 tervalepäntainta. Taimet oli kasvatettu omassa taimitarhassa, lepän rotutaimia lukuun ottamatta.

V. 1958 luovutettujen tärkeimpien puutavaralajien määrät olivat: havupuutukkeja 74 380 j³, koivutukkeja 2 110 j³, paaluja ym. 350 kpl, peitepölkkyjä 4 320 kpl, tukipuita ym. pientavaraa 8 610 kpl, paperipuuta 6 240 pm³ ja halkoja 22 970 pm³.

Puutavaran myynti eri ostajien kesken jakaantui markkamääräisesti: puutavara- ja polttoainetoimisto 26.23 mmk, rakennusvirasto 1.89 mmk, maatalousosasto 1.962 mmk, muut kaupungin laitokset 1.199 mmk sekä yksityiset ostajat 26.38 mmk, yhteensä 57.661 mmk.

Metsäosaston tulot v. 1958 olivat 61 550 663 mk. Tähän sisältyi em. metsätuotteista saatujen tulojen lisäksi vuokra- ym. tuloja 995 090 mk sekä sekalaisia myyntituloja 2 894 520 mk.

Menoja oli yhteensä 43 851 030 mk, josta työllisyystöiden osuus oli 7 606 576 mk (23. 2. 337 §).

Metsästysluvat. Lautakunta päätti antaa kaupunginmetsänhoitajalle oikeuden lupien myöntämiseen kettujen ja rusakkojänisten ampumiseen talvikaudeksi 1959/60

sekä varisten ampumiseen lupia toistaiseksi riistanhoidollisia näkökohtia ohjeena pitäen (12. 10. 1 609 §).

Mainittakoon, että talvikaudeksi 1958/59 oli myönnetty 15 lupaa kettujen ja 8 lupaa rusakkojänisten ampumiseen. Näiden lupien perusteella ammuttiin 10 kettua ja 15 rusakkoa.

Kokeilutarkoituksessa myönnettiin kolmelle henkilölle lupa vesi- ym. lintujen ja kettujen metsästämiseen kaupungin omistamilla Bengtsårin maa- ja vesialueilla Bromarvissa 1. 11.—31. 12. välisenä aikana 10 000 mk:n suuruisesta korvauksesta sekä eräillä muilla ehdoilla (2. 11. 1 728 §).

Metsäosaston hoitoon määrättiin: Pikarlehto-niminen tila RN:o 1^{136} Konalassa, kauppaneuvos Krogiukselta ja kiinteistöyhtymiltä Villa Bagatelle ja Larsberg ostetut n. 8 600 m²:n suuruiset Kuusisaaren puistoalueet (16. 3. 459 §); Mellunkylässä sijaitsevat tilat Stormåsa RN:o 1^{4} ja Ettan RN:o 4^{177} (11. 5. 783 §, 10. 8. 1 225 §) sekä Magnuskärr-nimiseen tilaan RN:o 7^{179} Et.-Kaarelassa kuuluva 1.63 ha:n suuruinen määräala (1. 6. 907 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka mm. koskivat: Lågharu ja Notgrund nimisten luotojen rauhoittamista edelleen lintujen pesimistä varten (13. 4. 642 §); Bengtsårissa olevan metsäosaston moottoriveneen siirtämistä nuorisotoimistolle sekä vanhan moottorin myyntiä (25. 5. 893, 894 §); eräiden autovaurioiden maksamista osaston määrärahoista (2. 11. 1 727 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat: Leppävaarassa Tarvon—Gumbölen autotien varrella sijaitsevan sodanaikaisen linnoitusrakennelman säilyttämistä muistomerkkinä (12. 1. 45 §); kaupungin luonnonsuojelutoimikunnan perustamiskysymystä (12. 1. 46 §) sekä metsiin ja kaatopaikkojen läheisyyteen luvattomasti tehtyjen majojen aiheuttamia haittoja (21. 12. 2 051 §).

5. Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat

Asemakaavan ja tonttijaon muutokset. Kaupunginhallitukselle puollettiin lukuisia asemakaavan ja tonttijaon muutoksia (Ks. kunnallinen asetuskokoelma v. 1959 n:o 154 ja 155 sekä v. 1960).

Asemakaavaehdotukset. Lautakunta päätti lähettää kaupunginhallitukselle seuraavat asemakaavaehdotukset viemäröimissuunnitelmineen sekä puoltaa niiden hyväksymistä: korjattu 45. kaupunginosan eteläosan (Marjaniemen) (9. 2. 247 §), samaan kaupunginosaan kuuluvan Puotilan itäosan (23. 2. 342 §, 23. 3. 534 §, 1. 6. 947 §), 29. kaupunginosan kaakkoisen alueen (Kivihaka) (23. 3. 535 §) sekä Länsi- ja Itä-Pakilan (5. 10. 1 566 §, 12. 10. 1 617 §). Lisäksi puollettiin kaupunginhallitukselle asemakaavaa, joka käsitti osan Pitäjänmäen teollisuusalueesta (Pajamäen asuntoalueen ja rautatien välinen alue) (14. 12. 1 997 §) ja 22. kaupunginosan korttelin n:o 585 luoteispuolella olevan alueen asemakaavaa (21. 12. 2 058 §).

38. kaupunginosaan kuuluvan Pihlajamäen alustavan asemakaavaehdotuksen lautakunta päätti lähettää kaupunginhallitukselle puoltaen sitä hyväksyttäväksi lopullisen asemakaavan pohjaksi (11. 5. 801 §, 9. 11. 1 789 §, asemakaavaj. 21. 10. 17 §).

Eräitä palstoitussuunnitelmia hyväksyttiin otettaviksi huomioon lopullisia asemakaavoja laadittaessa (6. 4. 591 §, 13. 7. 1 125 §).

Haagan suon täyttäminen ja järjestely puistoalueeksi. Lautakunta päätti hyväksyä asemakaavaosaston laatiman piirustuksen ko. alueen järjestelystä (19. 1. 119 §).

Kortteleiden korkeussuhteet. Kaupunginhallitukselle esitettiin vahvistettavaksi useita korttelien korkeustasojen muutoksia asemakaavaosaston laatimien piirustusten mukaisesti (Ks. I osan s. 343).

Kadun- ja paikannimet. Lautakunta päätti, ettei kadunnimikomitean ehdottamia nimenmuutoksia Kyläsaaren varasto- ja ratapiha-alueella toistaiseksi toteuteta (17. 8. 1 281 §).

Kaupunginhallitukselle esitettiin hyväksyttäväksi lisäys Kulosaaren eteläosan nimistöön (6. 4. 589 §). Lisäksi esitettiin Et.-Kaarelan osa-alueen nimen muuttamista (12. 10. 1 613 §) sekä Pohjoisen ja Eteläisen Esplanaadikadun nimien oikeinkirjoitustavan muuttamista (7. 9. 1 388 §).

Uuden rakennuslain aiheuttamia toimenpiteitä koskeva esitys. Lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että asetettaisiin komitea valmistelemaan uutta rakennusjärjestystä. Samalla päätettiin antaa asemakaava- ja kaupunkimittausosaston tehtäväksi yhdessä kaupunginkanslian kanssa valmistella kysymystä maksuista, joita yksityisten tulee suorittaa kaupungille asemakaavan ja tonttijaon muutoksista sekä asemakaavaosaston tehtäväksi esityksen laatiminen ns. vanhaa kaupunginosaa koskevan rakennuskiellon aikaansaamiseksi (31. 8. 1 345 §).

Kaasupaineen säätäjäaseman sijaintipiirustuksen hyväksyminen. Lautakunta hyväksyi puolestaan Topeliuksenkadun varrelle tulevan kaasupaineen säätäjäaseman sijoituspiirustuksen edellyttäen, että ehdoista sovitaan tontin omistajan kanssa. Samalla päätettiin ilmoittaa kaasulaitokselle, että vastaistenkin säätäjien sijaintipiirustukset oli esitettävä kiinteistölautakunnan hyväksyttäviksi (16. 3. 487 §).

Mainostaulujen pitoluvan jatkaminen. Tapaturmantorjunta-nimisen yhdistyksen liikennejaostolle v. 1957 myönnettyä lupaa kahdeksan liikenneturvallisuutta edistämään tarkoitetun mainostaulun pitämiseen jatkettiin edelleen kertomusvuoden loppuun entisillä ehdoilla (26. 10. 1 693 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin asioista, jotka mm. koskivat: teitä ja katuja koskevien piirustusten hyväksymistä (12. 1. 54 §, 2. 2. 199 §, 9. 11. 1 791 §); Lauttasaaren oppikoulutonttien muodostamista (19. 1. 115 §); Lapinlahden sillan Lauttasaaren puoleisen liityntätien periaatesuunnitelman vahvistamista (1. 6. 940 §); luvan myöntämistä Sibelius-patsaan pystyttämiseen (24. 8. 1 312 §); pysyvän 5-jäsenisen nimistötoimikunnan perustamista kadunnimikomitean tilalle (7. 12. 1 950 §); yleiskaavajulkaisun painatukseen kertomusvuonna varatun määrärahan osan siirtämistä v:een 1960 (14. 12. 2 004 §); Kasarmitorin koilliskulman liikenteen järjestelyä (liikennej. 5. 10. 131 §); sekä liikennepeilien hankkimista Munkkisaareen ja Sörnäisten rantatielle (liikennej. 30. 11. 161 §).

Lautakunta ja liikennejaosto tekivät lisäksi useita esityksiä, jotka koskivat pysäköinnin järjestelyä, erilaisten liikennemerkkien asettamista yms.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja mm. asioista, jotka koskivat: viemäripiirustusten ja -suunnitelmien vahvistamista (12. 1. 53 §, 16. 2. 297 §, 9. 3. 440 §, 23. 3. 533, 537 §, 31. 8. 1 347, 1 348 §, 21. 9. 1 474 §); tavarankuljetusten järjestelyä keskikaupungilla (12. 1. 55 §); yksityisen linja-autoliikenteen henkilökuljetustaksan muuttamista ja vahvistamista (12. 1. 56 §, 27. 4. 731 §); Herttoniemen yhteiskoulun tontin laajentamista (12. 1. 57 §); maksullisen pysäköin-

tijärjestelmän myyntitarjousta (12. 1. 58 §); katuja ja teitä koskevien piirustusten hyväksymistä (19. 1. 120 §, 16. 3. 489 §, 23. 3. 532 §, 11. 5. 804, 805 §, 31. 8. 1 350 §, 21. 9. 1 475 §, 16. 11. 1 833 §); nuorisotalotonttien varaamista (26. 1. 160 §); kaupunkialueen jakamista palopiireihin (2. 2. 197 §); historiallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaiden muistomerkkien ym. suojaamista koskevaa aloitetta (16. 2. 295 §); liikenneturvallisuustyön avustamista (16. 2. 296 §); alueen varaamista Suomalaiselle Pursiseuralle Sirpalesaaresta sekä satamalaitokselle telakkatoimintaa varten Lauttasaaresta (9. 3. 435 §); aloitetta komitean asettamiseksi selvittämään pysäköintiä ja siihen liittyviä kysymyksiä (9. 3. 433 §); Uudenmaan Autokouluyhdistyksen liikennetoimikunnan ehdotuksia eräiksi uudistuksiksi kaupungin liikenneoloihin (16. 3. 488 §); katujen ja teiden rakentamis- tai kunnostamiskysymyksiä (23. 3. 536 §, 1. 6. 941 §, 8. 6. 985 §, 29. 6. 1 084 §, 17. 8. 1 278 ,1 279 §, 31. 8. 1 342, 1 352 §, 14. 9. 1 431 §, 26. 10. 1 690 §, 16. 11. 1 834 §); Öljynpuristamo Oy:n yksityisraiteen rakentamista Herttoniemessä (6. 4. 586 §); erään Vartiokylän tilan jakamiskysymystä (13. 4. 643 §); Pukinmäen rakennussuunnitelma-alueen asemakaavaa ja sen toteuttamista (13. 4. 647 §); Mustikkamaan sillan leveyden ym. määräämistä (20. 4. 682 §); asemakaavaehdotusten johdosta tehtyjä muistutuksia tai valituksia (11. 5. 809, 811 §, 29. 6. 1 083 §, 26. 10. 1 692 §, 30. 11. 1 920 §); asemakaavalain 31—32 §:n mukaisiin katu- ja viemäritöihin kertomusvuoden talousarviossa varattujen määrärahojen käyttöä (19. 5. 850 §); tilapäisen ponttoonisillan rakentamista Kulosaaresta Mustikkamaalle (19. 5. 857 §); kuorma- ja pakettiautojen liikennetaksan muuttamista sekä maistraatin liikennelupien enimmäismäärästä antaman päätöksen muuttamista (19. 5. 859 §, 8. 6. 986 §); Ida Aalbergin muistopatsaan paikkaa (1. 6. 937 §); Meilahden sähköaseman laajentamista (1. 6. 944 §); yksityisen linja-autoliikenteen maksuvyöhykejärjestelmää koskevien määräysten vahvistamista (8. 6. 983 §, 16. 11. 1 837 §, 7. 12. 1 956 §); katujen ja teiden kunnossa- ja puhtaanapitokysymyksiä (15. 6. 1 017 §, 10. 8. 1 243 §, 14. 12. 2 005 §); liikennevalojen suunnittelutyön hoitoa (15. 6. 1 021 §, liikennej. 11. 5. 59 §); liikennemerkkien hankkimista poliisilaitoksen käyttöön (29. 6. 1 086 §); ideakilpailun järjestämistä Kaupungintalon korttelin ja sen viereisten kortteleiden saneeraamiseksi (13. 7. 1 127 §); korttelin n:o 949 tontilla n:o 1 olevan kätilöopiston liittämisestä Helsingin yliopistolliseen keskussairaalaan aiheutuvia toimenpiteitä (20. 7. 1 160 §); Paloheinän alueella olevan Näsipuron perkaamista (3. 8. 1 191 §); Professorintien sillan ja Käskynhaltijantien sillan piirustusten vahvistamista (3. 8. 1 194 §, 31. 8. 1 349 §); ehdotusta kaupunkikuvatoimikunnan perustamisesta (10. 8. 1 239 §); eräiden asemakaavojen muutoksia (10. 8. 1 241 §, 31. 8. 1 346 §, 7. 9. 1 389 §); vesi- ja viemärijohtojen rakennustöitä (24. 8. 1 311 §, 28. 9. 1 523 §, 5. 10. 1 569 §); Käpylän puutaloalueen uudelleen suunnittelua (21. 9. 1 478 §, asemakaavaj. 15. 9. 14 §); pyykkilaiturin siirtämistä tai kunnostamista (28. 9. 1 524 §, 26. 10. 1 691 §); Lapinlahden sillan liityntätien rakentamista tunnelina Vulcanin mäen alitse (12. 10. 1 614 §); Suomenlinnan talviliikenneyhteyksiä (19. 10. 1 653 §); Pasilassa Turun radan yli johtavan sillan kunnostamista (26. 10. 1 694 §); sisäampumaradan sijoittamista talon Helsinginkatu 25 kellaritilaan (23. 11. 1 876 §); Kulosaaren kerrostaloalueen väestönsuojan pääpiirustusten hyväksymistä (23. 11. 1 879 §); Tikkurilan rakennussuunnitelmaa (23. 11. 1 880 §); Saunalahden täyttämistä ruoppausjätteellä (30. 11. 1 919 §); Verkkosaaren alueiden vuokrauskysymyksiä (30. 11. 1 922 §);

Suutarilassa valtion maatalouskoelaitoksen alueella kasvavan koivumetsikön säilyttämistä puistoalueena (14. 12. 1 998 §) sekä Kaskisaaren vesihuolto- ja tiesuunnitelmaa (14. 12. 2 006 §).

Lautakunta ja liikennejaosto antoivat edellisten lisäksi joukon lausuntoja, jotka koskivat: liikennelaitoksen ja yksityisen linja-autoliikenteen pysäkkien perustamista tai siirtoa, linjojen reittien muutoksia, aikataulukysymyksiä, liikennelupia ym; eräiden katujen ja teiden risteysten liikenteen järjestelyä; kadun tai kadun osan liikenteen määräämistä yksisuuntaiseksi, ajonopeuden rajoittamista tai moottoriajoneuvoilla ajamisen kieltämistä eräillä teillä ja kaduilla; pysäköimistä ja pysähtymistä koskevia määräyksiä; erilaisten liikennemerkkien asettamista tai poistamista; suojateiden merkitsemistä ja suojakorokkeiden järjestelyä; kadun tai sen osan sulkemista liikenteeltä rakennustyön tms. ajaksi ym.

6. Kiinteistöviraston kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat

Tonttijakokartat. Kaupunginhallitukselle puollettiin lukuisia kortteleita koskevien tonttijakokarttojen hyväksymistä (ks. kunnallinen asetuskokoelma v. 1959 n:o 155 ja v. 1960).

Karttapalvelu. Kiinteistölautakunta päätti myöntää kaupunkimittausosastolle oikeuden suorittaa karttapalveluun liittyvät kaupungin ulkopuolisten laitosten veloitukset kuukausittain (29. 6. 1 087 §).

Käyttövarat. Lautakunnan käyttövaroista päätettiin myöntää 11 468 mk Laajasalon yhteisen vesijättöalueen karttojen lunastamiseen (2. 11. 1 735 §); 20 750 mk Salon B-mielisairaalan tontin tontinmittauskustannusten suorittamiseen (23. 11. 1 881 §) sekä 16 000 mk kahden osaston viranhaltijan osallistumista varten kartografikursseille tammikuussa v. 1960 (21. 12. 2 060 §).

Esitykset kaupunginhallitukselle koskivat mm. seuraavia asioita: uskottujen miesten valitsemista kaupungin alueella suoritettavia maanmittaustoimituksia varten sekä heidän päiväpalkkionsa tarkistamista (26. 1. 162 §); karttapalvelun käteiskassan vaihtoehtoisen hoitajan määräämistä (13. 4. 650 §); eräiden kaupungin karttavalokopioiden luovuttamista tutkimustyötä varten (31. 8. 1 353 §) sekä teodoliitin korjauskulujen suorittamista osaston määrärahoista (23. 11. 1 882 §).

Lausunnot kaupunginhallitukselle koskivat mm. seuraavia asioita: Tiilimäki-nimisen kadun osan rakentamista ja Ritolehdon kunnostamista (12. 1. 59 §); kaupungin kartan painattamisoikeuden myöntämistä julkaisujen ym. liitteenä (12. 1. 61 §, 9. 2. 251 §, 2. 3. 388 §, 4. 5. 770 §, 25. 5. 896 §, 13. 7. 1 129 §, 31. 8. 1 355 §); erään tonttijakoehdotuksen johdosta tehtyä muistutusta (16. 2. 298 §); poikkeuksen myöntämistä rakennuskiellosta (4. 5. 769 §); kaupungin osallistumista Hevossalmentien ja Vanhan sotilastien kunnossapitokustannuksiin (16. 11. 1 840 §) sekä ehdotusta kaupungin äänestysaluejaon muuttamiseksi (7. 12. 1 960 §).

Lautakunta päätti määrätä kaupunkimittausosaston tehtäväksi lausunnon antamisen epäselvissä tapauksissa kadun kunnossa- ja puhtaanapitoalueesta yksityisen tontin osalta (14. 12. 2 005 §).

7. Kiinteistöviraston talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat

Virastojen ja laitosten käyttöön luovutetut huoneistot. Talosta Pohj. Esplanaadikatu 17 — Unioninkatu 23 vierailta vuokraajilta vapautuvista huonetiloista pää-

tettiin osoittaa huoneet n:o 45 ja 47—49 revisiovirastolle (135.2 m²), huoneet n:o 43, 44, 46, 50 ja 51 (122.6 m²) rahatoimistolle sekä huoneet n:o 66, 67 ja 68 (63.1 m²) holhouslautakunnalle. Tilitysvuokraksi määrättiin 240 mk/m²/kk.

Talosta Sofiankatu 2 revisiovirastolta em. tavalla vapautuvista tiloista päätettiin samasta tilitysvuokrasta kuin edellä osoittaa poliisilaitoksen rikososaston petosryhmän käyttöön 2 huonetta (45 m²) ja luovuttaa muut huonetilat rahatoimistolle (27. 4. 745 §).

Huonetilojen vuokraamiseksi verovirastoa varten Siltasaarenkatu 14:ään valmistuvasta uudistalosta lautakunta päätti tehdä vuokranantajan Oy. Pohjoismaiden Yhdyspankin kanssa esisopimuksen, joka koski 1 568 m²:n suuruisia toimistotiloja, joiden vuokra oli 600 mk/m². Lopullinen vuokrasopimus laadittaisiin viimeistään kuukautta ennen ko. huonetilojen valmistumispäivää (5. 10. 1 573 §).

Poliisilaitoksen Oulunkylän vartiopiirin lisätilaksi päätettiin luovuttaa talossa Veräjämäentie 20 sijaitseva, kaupunginkirjaston käytöstä vapautuva n. 56 m²:n suuruinen huone (12. 1. 76 §).

Ulosottoviraston käyttöön osoitettiin Karhulinnan A-talossa sijaitseva nuorisotoimistolta vapautuva huoneisto, 41.3 m², 15 300 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa 1. 10. lukien (21. 9. 1 493 §).

Eteläisten kaupunginosien kotisairaanhoitoasemaksi ja alueläkärien vastaanottohuoneistoksi päätti lautakunta vuokrata Maitopisarayhdistykseltä Iso-Roobertinkatu 35—37:stä 4 huonetta, keittiön, hallin, laboratoriohuoneen ym. käsittävän 112 m²:n suuruisen huoneiston 45 000 mk:n kuukausivuokrasta, johon mm. sisältyi oikeus huoneistossa olevien, vuokranantajan omistamien kalustoesineiden käyttöön. Vuokrakausi oli 1. 1. 1960—31. 5. 1961, sen jälkeen sopimus jatkui vuosittain. Huoneisto osoitettiin terveydenhoitolautakunnan käyttöön (9. 11. 1 795 §).

Terveydenhoitolautakunnan alaisen kasvatusneuvolan lisätiloiksi määrättiin talosta Toinen linja 16 oppivelvollisten lasten luettelolta vapautunut 89.47 m²:n suuruinen huoneisto 23 260 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa 1. 4. lukien (6. 4. 599 §).

Kaupunginhallituksen 2. 4. tekemän päätöksen mukaisesti teki lautakunta vuokrasopimuksen Helsingin yliopistollisen keskussairaalaliiton liittohallituksen kanssa 100 m²:n suuruisen huoneiston vuokraamiseksi Stenbäckinkatu 11:ssä olevasta lastentautien klinikan rakennuksesta 1. 3. lukien toistaiseksi. 30 000 mk:n kuukausivuokraan sisältyi korvaus mm. kaluston käytöstä ja siivouksesta. Huoneisto vuokrattiin lastenneuvolahuoneistoksi yhteiskäytössä lastentautien klinikan kanssa, sillä ehdolla että huoneisto kalustoineen oli neuvolan yksinomaisessa käytössä sen tavanmukaisina vastaanottoaikoina (2. 3. 398 §, 11. 5. 818 §).

Länsi-Herttoniemen pohjoisosan äitiys- ja lastenneuvolahuoneiston laajentamiseksi päätettiin Kiinteistö Oy. Siilitie 5:ltä vuokrata 5 c -rakennuksesta 82.8 m²:n suuruinen huoneisto 1. 7. 1959—30. 6. 1962 väliseksi ajaksi 33 120 mk:n kuukausivuokrasta (9. 3. 442 §, 29. 6. 1 094 §).

Toukolan äitiys- ja lastenneuvolaa varten päätettiin Kiinteistö Oy. Hämeentie 122 -nimiseltä yhtiöltä vuokrata huoneisto, johon kuului 5 huonetta ja laboratoriotilat ja jonka pinta-ala oli 117 m², 12. 10. 1959—31. 5. 1960 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen vuosittain 46 800 mk:n kuukausivuokrasta (19. 10. 1 660 §). Samasta talosta vuokrattiin myös lastenseimihuoneisto, 245 m², 16. 12. 1959—31. 5. 1961 väliseksi

ajaksi ja sen jälkeen vuosivuokrasopimuksella. Vuokraukseen kuului lisäksi lastenvaunusuoja ja ulkoilukatos (21. 12. 2 064 §).

Herttoniemen eteläosan äitiys- ja lastenneuvolaa varten päätettiin talon Karhutie 13—15 A-portaasta osoittaa 74.3 m²:n suuruinen huoneisto 1. 7. lukien sekä 58 m²:n suuruinen huoneisto, sen jälkeen kun tämä oli saatu vapautetuksi asukkaista, molemmat 350 mk/m² vastaavasta tilitysvuokrasta kuukaudessa. Huoneistot varattiin eo. käyttöön, kunnes Mäenlaskijantie 4:ään suunniteltu uusi neuvolahuoneisto valmistuisi (13. 7. 1 130 §, 31. 8. 1 359 §, 7. 9. 1 396 §).

Lastentarha Hemgårdin lisätiloiksi osoitettiin talosta Anjalantie 1 — Kangasalantie 11 kaupungin omistama 127 m²:n suuruinen osakehuoneisto 1. 3. lukien 45 720 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa (19. 1. 127 §).

Lastentarhain lautakunnan käyttöön virka-asunnoksi päätettiin osoittaa Laajalahdentie 10:stä 74 m²:n suuruinen huoneisto 1. 3. lukien 17 760 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa (23. 2. 357 §).

Auroran sairaalan hoitohenkilökunnan asuntoloiksi päätti lautakunta vuokrata Ruusulankatu 7—9:stä 1. 6. lukien 12 huoneistoa, joihin jokaiseen kuului kaksi huonetta, keittokomero ja kylpyhuone ja joiden pinta-ala oli 45 m². Kuukausivuokra oli 189 000 mk (25. 5. 902 §).

Malmin sairaalan sairaanhoitajien asunnoksi päätti lautakunta vuokrata laivuri Olavi Kiiskiltä Malmilta Vilpotie 5:stä 78 m²:n suuruisen huoneiston 1. 11. lukien 31 200 mk:n kuukausivuokrasta (2. 11. 1 739 §), samoin ekon. Olavi Kunnakselta Malmin raitti 8—10:stä 48 m²:n suuruisen huoneiston 11.3. lukien toistaiseksi 26000 mk:n kuukausivuokrasta lämpöineen (16. 3. 490 §).

Sairaalalautakunnan käyttöön Marian sairaalan asuntolaksi päätettiin osoittaa Lapinlahdenkatu 27:stä huoneisto n:o 31, 19.4 m², 1. 2. lukien 4 660 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa (2. 2. 205 §).

Lastensuojeluviraston arkistotilaksi päätti lautakunta vuokrata Helsingin Työväen Säästöpankilta Siltasaarenkatu 12:sta IX kerroksesta vähintään 20 m² huonetilaa, jonka vuokranantaja kustannuksellaan eristi rautalankaverkkoseinällä sekä varusti ovella, 1. 1. 1960 lukien. Vuokrasopimus päättyisi samalla kun ko. viraston toimistotiloja samassa talossa koskeva sopimus. Kuukausivuokra oli 5 000 mk (7. 12. 1 961 §).

Kaarelan nuorisokotia varten päätti lautakunta vuokrata Kanneltie 8:sta kaksi huoneistoa, yhteinen pinta-ala 319 m², 115 000 mk:n kuukausivuokrasta 1. 11. 1959—31. 5. 1961 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen vuosittain sekä samasta talosta nuorisokodin johtajan asunnoksi 53 m²:n suuruisen huoneiston 18 020 mk:n kuukausivuokrasta samoilla ehdoilla kuin edellä (9. 11. 1 797 §).

Töölön nuorisokodin käyttöön päätettiin Ruusulankatu 7—9:stä 1. 6. lukien vuokrata vuosivuokrasopimuksella 2 huonetta ja keittiön sisältävä asuinhuoneisto, pinta-ala 60.5 m², 21 175 mk:n kuukausivuokrasta sekä 7 huonetta ja keittiön ym. sisältävä nuorisokotihuoneisto, pinta-ala 184 m², 73 600 mk:n kuukausivuokrasta (11. 5. 817 §).

Hyvösen lastenkodin lisätilaksi osoitettiin Kotkankatu 14—16:sta Helsingin Meijeriliike Oy:n käytöstä vapautunut 44 m²:n suuruinen myymälähuoneisto 1. 6. lukien 10 560 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa (20. 4. 686 §).

Päivölän lastenkodin henkilökunnan asunnoksi päätettiin kauppias Ingrid

Weckströmiltä Sipoon Gumbostrandissa sijaitsevasta talosta vuokrata huoneen ja keittiön huoneisto, suuruudeltaan 20.4 m², 1. 2. lukien 4 000 mk:n kuukausivuokrasta (16. 2. 309 §). Vuokrasopimus sanottiin myöhemmin irti 31. 12. päättyväksi (21. 12. 2 066 §).

Työnvälitystoimistoa varten päätti lautakunta vuokrata Postisäästöpankin uudistalosta Kiinteistö Oy. Parkkisen Kulma -nimiseltä yhtiöltä toimistotilaa rakennuksen III kerroksesta 630 m² ja IV kerroksesta 410 m² kuukausivuokrasta, joka oli 720 mk/m² ja sidottu elinkustannusindeksiin. Rakennus sijaitsi Siltasaarenkatu 16:ssa. Vuokrakausi alkoi heti talon valmistuttua ja päättyi 31. 12. 1960. Vuokrauksesta päätettiin ilmoittaa kaupunginhallitukselle (3. 8. 1 212 §, 14. 9. 1440 §).

Lautakunta päätti supistaa kansakoulujen oppivelvollisten lasten luettelon käytössä Mannerheimintie 13:ssa olevaa huonetilaa yhdellä 22.34 m²:n suuruisella huoneella, joka osoitettiin asutuslautakunnan toimistokäyttöön 4 920 mk:n tilitysvuokrasta kuukaudessa. Luettelon käyttöön jäi kaksi huonetta ja eteinen, 78 m², tilitysvuokra 17 160 mk kuukaudessa (6. 4. 599 §, 30. 11. 1 927 §).

Nuorisotyölautakunnan käyttöön päätti lautakunta vuokrata Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakoti -nimiseltä säätiöltä Sturenkatu 12—14:stä nuorisokerhoja varten sekä sen ohella vanhusten päiväkotitoimintaa tai muuta sopivaa päiväkäyttöä varten kolme huonetta eteis- ym. tiloineen sisältävän huoneiston, 133 m², 30 000 mk:n kuukausivuokrasta 1. 12. 1959 — 31. 5. 1961 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen vuosittain. Vuokrasopimukseen kuului eräitä huoneiston kunnostamista koskevia ehtoja (9. 11. 1 796 §).

Helsingin Käsityönopettajaopiston Säätiöltä vuokrattiin talosta Helsinginkatu 34 harjoitusluokkatilat, pinta-ala 795 m², 15. 8. 1959—31.5.1960 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen vuosittain. Vuokranantajalla ei ollut sopimuksen irtisanomisoikeutta niin kauan kuin sen kaupungilta saamaa lainaa, sen korkoa tai indeksikorotusta oli takaisin maksamatta. Kuukausivuokra oli 295 740 mk; se vastasi rakennuskustannusten kokonaisindeksin pistelukua 117, jota pidettiin perusindeksinä. Vuokraan sisältyi korvaus lämmöstä ja lämpimästä vedestä sekä oikeus käyttää eräillä ehdoilla samassa rakennuksessa olevaa voimistelusalia ja ruokalaa harjoitusluokkatiloihin sijoitetun koulun tarkoituksiin. Kaupungin em. saatavia kuitattiin vuokramaksulla. Huonetilat osoitettiin 15. 8. lukien suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan käytettäväksi (2. 2. 206 §, 31. 8. 1 360 §, ks. I osa s. 22).

Malmin kansakoulua varten päätettiin Malmin Sähkölaitos Oy:ltä vuokrata sen Malmilla Anianpellon- ja Örskistien varrella omistamat ent. suojeluskuntatalo ja sen vieressä oleva parakkimainen koulurakennus ilman korvausta lämmöstä sekä tiilinen koulurakennus lämpöineen, yhteispinta-alaltaan 773 m², 80 000 mk:n kuukausivuokrasta, joka oli kotimarkkinatavarain tukkuhintain yleisindeksiin sidottu, 1. 7. 1959— 30. 6. 1962 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen vuosivuokrasopimuksella. Vuokraajalla oli oikeus alueella olevan kaivon käyttämiseen sekä liikkumisoikeus rakennuksiin kuuluvilla tonteilla. Sopimuksen mukaan saivat Malmin Musiikkiyhdistyksen orkesteri ja mieslaulajat käyttää ent. suojeluskuntatalon juhlasalia korvauksetta kahtena iltana viikossa (4. 5. 776 §, 8. 6. 992 §).

Alppikatu 1:ssä sijaitsevasta ammattikoulutalosta päätti lautakunta osoittaa kansakoulujen käytöstä vapautunutta huonetilaa seuraavasti:

vaatturikoululle II kerroksesta käytäväosuuksineen ja pohjakerroksessa olevien

käymälöiden käyttöoikeudella 343 m² 137 200 mk:n (400 mk/m²) suuruisesta tilitysvuokrasta kuukaudessa;

terveydenhoitolautakunnalle suomenkielisten kansakoulujen kasvatusneuvolan lisätiloiksi II kerroksesta 63 m², joten kasvatusneuvolan huonepinta-alaksi tuli yht. 365 m² ja tilitysvuokraksi 87 600 mk (240 mk/m²) kuukaudessa sekä

ammattiopetuslaitosten johtokunnalle 96 m² talousrakennusosasta ammattikoulujen yhteiseksi ruoanjakelutilaksi 23 040 mk:n (240 mk/m²) kuukausitilitysvuokrasta.

Lisäksi oikeutettiin talo-osasto vuokraamaan Optisen alan Liitolle optikkoopistoa varten puurakennuksesta kansakouluilta vapautuneista tiloista 106 m² ja kivirakennuksen III kerroksesta 61 m²:n suuruinen luokkahuone käytävineen ym. kaupunginhallituksen 3. 7. 1958 tekemän päätöksen mukaisesti indeksiin sidotusta 400 mk/m² vastaavasta kuukausivuokrasta.

Suomenkielisten kansakoulujen käyttöön jäivät edelleen 1. 1. 1960 lukien Alppikadun puoleisen puurakennuksen pohjakerroksessa sijaitsevat veistosalit (200 m²), talousrakennusosassa opettajan asunto (30 m²) kuraattorin toimistona ja luku- ja kirjoitusneuvolana, kivirakennuksen III kerroksesta voimistelusali lisätiloineen (139 m²) sekä Ensi linjan puoleisen rakennuksen pohjakerroksesta metallityöpaja (73 m²), kaikki 240 mk/m² vastaavasta kuukausitilitysvuokrasta (2. 11. 1 736 §).

Lautakunta päätti kehottaa yleisten töiden lautakuntaa siirtämään neuvotteluissa sovitun mukaisesti talorakennusosaston työhuoneen, varaston ja ruokailusuojan sekä työmaatoimiston Wallininkatu 4:stä Alppikatu 1:een vieraiden vuokraajien käytöstä vapautuneisiin huonetiloihin.

Wallininkatu 4:stä em. tavalla vapautuneet tilat, 31 m², päätettiin osoittaa lastensuojelulautakunnan käyttöön Kallion nuorisokodin lisätilaksi, tilitysvuokrana 7 440 mk/kk (4. 5. 780 §, 9. 11. 1 802 §).

Talo-osaston II isännöitsijäalueen toimistoksi päätettiin Hakan Tornitalo Oy:ltä vuokrata Hämeentie 68:sta 114 m²:n suuruinen myymälähuoneisto 1. 2. 1959 — 31. 5. 1960 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen vuosittain 79 800 mk:n kuukausivuokrasta (19. 1. 127 §, 9. 2. 252 §).

Virastoja ja laitoksia varten vuokrattujen huoneistojen vuokrasopimusten uusiminen, järjestely, irtisanominen ym. Hakaniemen lastentarhalle ja -seimelle talosta Eläintarhantie 3 — Porthaninrinne 1 vuokrattuja huoneistoja n:o 2 ja 6 koskevia vuokrasopimuksia jatkettiin siten, että ne vuokrattiin 1. 6. lukien Byggnadsab. Berggrund -nimiseltä yhtiöltä vuosivuokrasopimuksella 75 000 mk:n kuukausivuokrasta ilman lämpöä. Huoneistoja koskevat aikaisemmat vuokrasopimukset todettiin päättyneiksi. Kaupunginhallitukselle annettiin asiasta lausunto (1. 6. 948 §).

Lastentarha Alppimajaa varten Castréninkatu 28:sta vuokratusta huoneistosta päätti lautakunta tehdä vuokranantajan, Oy. Semtrans Ab:n kanssa uuden vuokrasopimuksen, jonka mukaan lastentarhaa varten vuokrattiin em. talosta huonetilaa 324 m² vuosivuokrasopimuksella 1. 6. lukien 86 750 mk:n kuukausivuokrasta (2. 3. 401 §, 25. 5. 897 §).

Ammattientarkastustoimistoa sekä asuntojentarkastustoimistoa varten Mariankatu 5:stä vuokrattuja huonetiloja koskevaa vuokrasopimusta muutettiin 1. 2. lukien siten, että vuokratilat käsittivät III kerroksessa sijaitsevat 251 m²:n suuruiset huonetilat ullakkohuoneineen ja kuukausivuokra oli 70 000 mk (2. 2. 204 §).

Lautakunta päätti hyväksyä Asunto Oy. Johannesberg -nimisen yhtiön kanssa v. 1946 tehtyyn vuokrasopimukseen, jolla Oulunkylän poliisiaseman käyttöön oli Larin Kyöstin tie 11 — Veräjämäentie 20:stä vuokrattu huonetiloja, lisäyksen, jonka mukaan vuokranantaja osallistuu talon vesijohdon rakentamiseen 250 000 mk:n suuruisella summalla siten, että kaupungin maksama vuokra ko.huonetiloista alennetaan 1. 1. 1960 lukien viiden vuoden ajaksi 42 900 mk:ksi (19. 10. 1 662 §).

Siltasaarenkatu 3—5:stä vuokratuista huonetiloista oli lautakunta sanonut irti ulosottovirastolta vapautunutta huoneiston osaa koskevan vuokrasopimuksen ja esittänyt tämän tilan vuokrattavaksi Malmin sairaalan hoitohenkilökunnan asuntolatarkoitukseen (2. 3. 392 §, 9. 3. 450 §). Lautakunta päätti tehdä uuden, kaikkia talosta kaupungille vuokrattuja huonetiloja koskevan vuokrasopimuksen. Sen mukaan vuokrattiin vuosivuokrasopimuksella 1. 6. lukien: II kerroksesta alkoholistihuollon poliklinikan käyttöön 383.63 m², III kerroksesta alkoholistihuoltotoimiston käyttöön 496.35 m², IV kerroksesta psykiatrista huoltotoimistoa varten 365.72 m², V kerroksesta nuorisotoimiston kerhohuoneistoksi 209.3 m² ja Malmin sairaalan henkilöstön asuntolaksi 128 m², yhteensä 1 583 m². Näitä huonetiloja saatiin käyttää muuhunkin virasto- ja laitostarkoitukseen. Kuukausivuokra lämpöineen oli 593 625 mk (375 mk/m²). Vuokranantaja toimitti sovitulla tavalla lämmitykseen tarvittavat polttopuut (6. 4. 612 §). Korvauksena huoneiston korjauskustannuksista suoritti vuokranantaja talo-osaston laskutuksen mukaan kertomusvuoden kesäkuun sekä kahden seuraavan vuokravuoden alussa 92 000 mk (19. 5. 871 §).

Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankilta Aleksanterinkatu 46:sta v. 1958 vuokrattua huonetilaa koskeva vuokrasopimus päätettiin 1. 8. lukien muuttaa siten, että kaupungin virastokäyttöön vuokratun pinta-alan suuruudeksi tuli 156 m² ja vastaavaksi perusvuokraksi kuukaudessa 85 800 mk. Raittiuslautakunnan ja kotitalouslautakunnan huoneistoista vähennettiin yksi huone käytäväosuuksineen vuokranantajan käyttöön edelleen vuokrattaviksi Kunnallisen Terveydenhoitoyhdistyksen Maidontarkastusjaostolle (13. 7. 1 137 §).

Asunto Oy. Siilitie 9:ltä nuorisotoimiston kerhohuoneistoksi vuokrattua huoneistoa koskevaan sopimukseen hyväksyttiin lisäys, jonka mukaan kaupunki sai käyttää päivisin kansakoulua varten huoneistoon kuuluvaa yhtä huonetta, eteistä ja keittiötä, 87 m², 8 700 mk:n kuukausivuokrasta, siihen saakka kunnes Siilitien alueen koulutalo valmistuisi. Vuokra maksettiin vain koulun toimintakuukausilta (13. 7. 1 140 §).

Eteläistä sivukirjastoa varten päätettiin Fastighetsab. Söder -nimiseltä yhtiöltä vuokrata Pursimiehenkatu 27:stä huonetilaa 288 m² 75 000 mk:n kuukausivuokrasta 1. 7. 1959 — 30. 6. 1962 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen vuosivuokrasopimuksella. Kiinteistöyhtiön ja lautakunnan välinen, v. 1939 allekirjoitettu talon huonetiloja koskeva vuokrasopimus katsottiin samalla puretuksi (15. 6. 1 029 §, 13. 7. 1 136 §).

Toukolan sivukirjastoa varten vuokrattiin Asunto Oy. Kaironkatu 2:lta talosta Hämeentie 150 ajaksi 1. 6. 1959 — 31. 5. 1962 ja sen jälkeen vuosivuokrasopimuksella 230 m² kirjastotilaa, jonka kuukausiperusvuokra oli 350 mk/m² ja 162 m² varastotilaa, perusvuokrana 250 mk/m² (12. 1. 66 §).

Kalevankatu 4:stä vuokrattua toimistotilaa koskevaa vuokrasopimusta muutettiin siten, että huoneiston pinta-alaksi 1. 2. 1960 lukien tuli 237 m². Kuukausi-

vuokra oli 107 835 mk, perusvuokrana 82 950 mk. Muut vuokraehdot jäivät ennalleen (21. 12. 2 063 §).

Mannerheimin Lastensuojeluliitolta Lastenlinnasta vuokrattua neuvolahuoneistoa koskeva vuokrasopimus päätettiin sanoa irti 30. 12. 1960 päättyväksi (21. 12. 2 074 §).

Lastentarhatarkoitukseen Mellunkylästä rva H. Larssonilta sekä Lauttasaaresta Asunto Oy. Iso-Kaari 3 -nimiseltä yhtiöltä vuokrattuja huoneistoja koskevat vuokrasopimukset sanottiin irti, edellinen 31. 5. ja jälkimmäinen 30. 9. päättyväksi (19. 1. 128 §, 19. 5. 869 §).

Talosta Lapinlahdenkatu 25 huoltoviraston kodinhoitajien asunnoksi vuokrattua huoneistoa koskeva vuokrasopimus hyväksyttiin 31. 5. päättyväksi (19. 5. 870 §).

Nuorisotoimiston kerhokeskuksia varten Tapanilan Erä -nimiseltä yhdistykseltä sekä Päijänteentie 39:stä vuokrattuja huoneistoja koskevat vuokrasopimukset sanottiin irti, edellinen 30. 6. ja jälkimmäinen 30. 11. päättyväksi (23. 3. 553 §, 2. 11. 1 738 §).

Seuraavia kansakoulukäyttöön vuokrattuja huonetiloja koskevat vuokrasopimukset sanottiin irti: 28. 2. päättyviksi Mellunkylän Kontio -nimiseltä yhdistykseltä v. 1955 ja v. 1956 vuokrattuja huonetiloja (16. 2. 311 §), 31. 5. päättyviksi Suomenlinnasta rakennusta C 9 ja huonetiloja rakennuksesta C 1 (9. 3. 444 §), Mellungsby Småskolförening -nimiseltä yhdistykseltä vuokrattuja huonetiloja (20. 4. 689 §) sekä Malmilta Kirkonkyläntie 31:stä vuokrattua voimistelusalia (9. 3. 443 §).

Lautakunta päätti sanoa irti Koulu Oy:n kanssa tekemänsä, v. 1957 allekirjoitetun, koulutaloa Töölönkatu 55:ssä koskevan vuokrasopimuksen 31. 12. päättyväksi sekä ilmoittaa tästä kaupunginhallitukselle. Lautakunta ei myöskään puoltanut talon ostamista kaupungille (7. 9. 1 393 §).

Tennistalo. Toim.joht. Lauri Vuoriolle ravintolaksi vuokratun, 224 m²:n suuruisen huoneiston kuukausivuokraksi päätti lautakunta määrätä kertomusvuoden alusta lukien 202 400 mk (26. 1. 165 §).

Kaasulaitokselle päätettiin luovuttaa myymälä-, näyttely- ja opetuskeittiöhuoneistoksi viimeistään 31. 5. vapautuva, n. 313 m²:n suuruinen osa Oy. Veho Ab:n myymälähuoneistosta 1 000 mk/m²:n tilitysvuokrasta kuukaudessa (6. 4. 611 §).

Lautakunta päätti hyväksyä perittäviksi 1. 6. lukien tarkistetut kuukausivuokrat seuraavilta Tennistalon vuokralaisilta: Helsingin Auto-opisto, Oy. Voimavaunu Ab., Lauri Vuorion ravintola, Trustivapaa Bensiini Oy. ja Sähkö Oy. Hedengren. Talosta perityt vuokrat nousivat tämän mukaan 22.59 mmk:sta 25.14 mmk:aan vuodessa (4. 5. 775 §).

Kovaosaisten Ystävät -nimiselle yhdistykselle vuokratut rakennukset. Lautakunta kehotti talo-osastoa vuokraamaan Puotinkylän kartanon päärakennuksen Kovaosaisten Ystävät -nimiselle yhdistykselle käytettäväksi helsinkiläisten asuinnoistaan häädettyjen perheiden majoittamiseen 1. 10. 1959 — 31. 5. 1960 väliseksi ajaksi 5 000 mk:n kuukausivuokrasta. Vuokraajan oli huolehdittava rakennuksen kunnossapitokorjauksista sekä vastattava talon kaikista menoista. Vuokrasuhde jatkui em. vuokrakauden päätyttyä toistaiseksi, irtisanomisaika 3 kk (28. 9. 1 539 §).

Samalle yhdistykselle samaan tarkoitukseen kuin edellä päätettiin vuokrata

myös Meilahden huvila-alueella n:o 26 a oleva huvila 16. 12. lukien toistaiseksi. Kuukausivuokra oli myös 5 000 mk (7. 12. 1 966 §).

Eräiden Herttoniemen huviloiden vuokraaminen. Merkittiin tiedoksi, että huvila-alueella n:o 32 olevista rakennuksista Linda Nyholmin kanssa v. 1953 tehty vuokrasopimus oli päättynyt 31. 12. 1958. Samalla oikeutettiin talo-osasto antamaan rakennukset toistaiseksi vuokralle liikkeenharj. Synnöve Karvoselle 1. 1. 1959 lukien 32 000 mk:n kuukausivuokrasta eräillä ehdoilla (12. 1. 71 §).

Öljynpuristamo Oy:lle vuokrattiin 1. 8. 1959 — 31. 7. 1960 väliseksi ajaksi työmaaparakkina käytettäväksi Suolakivenkadun varrella oleva huvila n:o 24. Vuokra oli 30 000 mk. Vuokra-ajan päätyttyä oli vuokraajan kustannuksellaan purettava ja poistettava rakennus (3. 8. 1 205 §).

Koulumatkailutoimisto Oy:n vuokrasopimuksen jatkaminen. Lautakunta päätti jatkaa Koulumatkailutoimiston kanssa v. 1954 talosta Lönnrotinkatu 12 tehtyä vuokrasopimusta entisillä ehdoilla 31. 7. 1962 saakka, jolloin vuokrasuhde päättyisi ilman irtisanomista (1. 6. 952 §).

Talossa Katariinankatu 3 olevien myymälähuoneistojen irtisanominen. Lautakunta päätti hyväksyä talo-osaston toimenpiteen, jonka mukaan talossa olevia myymälähuoneistoja koskevat vuokrasopimukset oli rakennuksen muutos- ja korjaustöiden takia sanottu irti 30. 9. päättyviksi (21. 9. 1 490 §, taloj. 30. 11. 74 §).

Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan liikk.harj. Saima Boxströmille, joka joutui siirtymään Katariinankatu 3:ssa hallitsemastaan liikehuoneistosta, talosta Aleksanterinkatu 14 Vankeusyhdistyksen myymälästä erotettava ja erilliseksi muodostettava n. 24 m²:n suuruinen osa, jonka kuukausivuokra oli 400 mk/m² (28. 9. 1 540 §).

Autokatsastuskonttorin siirtokysymyksestä annetuissa lausunnoissa ilmoitti lautakunta pitävänsä taloa Hernesaarenkatu 10:ssä sopivana sijaintipaikkana. Lautakunnan käyttöön ehdotettiin myönnettäväksi tarvittava määräraha huonetilojen muuttamiseksi ko. tarkoitukseen sopiviksi (6. 4. 593 §, 4. 5. 778 §, 15. 6. 1 026 §).

Kiinteistölautakunnan hallinnossa olevien kesähuviloiden vuokralleanto. Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan Torpet- niminen huvila Helsingin Kristilliselle Työväenyhdistykselle ajaksi 1. 1. 1959—30. 9. 1962, mikäli vuokraaja ei halua siitä aikaisemmin luopua. Ehtoihin kuului, että vuokrasuhde päättyi ilman irtisanomista ja että lautakunnalla oli oikeus tarkistaa vuosittain vuokran suuruus.

Puotinkylän kartanon päärakennus vuokrattiin Helsingin Opettajayhdistyksen kesävirkistystoimikunnalle ja eräät muut huvilat kaupungin palveluksessa olevien yhdistyksille tai yksityisille viranhaltijoille 1. 5. — 30. 9. väliseksi ajaksi kertomusvuonna (13. 4. 661 §).

Herttoniemen huvila n:o 23 päätettiin vuokrata Viipurin Autonkuljettajayhdistykselle 1. 7. lukien kertomusvuoden kesäkaudeksi 20 000 mk:n vuokrasta. Lisäksi myönnettiin yhdistykselle oikeus saada edelleen keväällä 1960 vuokralle jokin kaupungin omistamista huviloista v:n 1962 syksyyn saakka (13. 7. 1 131 §).

Limingantie 96:ssa olevan kerhohuoneen käyttö. Lautakunta oikeutti talo-osaston antamaan ko. huoneen vuokralle kertakäyttöön askartelutoimintaa ja kokousten pitoa varten vuokrasta, jonka suuruus oli 200 mk enintään kahden tunnin käytöstä ja 100 mk sen ylittävältä ajalta. Vuokraajien oli huolehdittava lämmityksestä ja siivouksesta (2. 3. 400 §).

Autotalli- ja varastotilat. Rakennusviraston autoja varten päätettiin vuokrata säilytystilaa seuraavasti: puhtaanapito-osaston autoille Asunto Oy. Isokaari -nimiseltä yhtiöltä autotalli, 51 m², 20. 1. 1959 — 31. 5. 1960 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen vuosittain kuukausivuokrasta, jonka suuruus oli 12 000 mk ja johon sisältyi korvaus lämmöstä, lämpimästä vedestä sekä valosta (19. 1. 134 §); katurakennusosaston päivystysautoa varten autotalli 1. 12. lukien toistaiseksi 5 000 mk:n kuukausivuokrasta Kiinteistö Oy. Ruusulankatu 7:ltä (30. 11. 1 928 §).

Kaupunginkansliaa varten vuokrattiin yhden auton säilytyspaikka Asunto oy. Koroistentie 7:ltä 1. 7. lukien, kuukausivuokra 5 000 mk. (8. 6. 994 §).

Kaupunkimittausosaston maaperätutkimusjaoksen käyttöön päätti lautakunta vuokrata Kiinteistö Oy. Hämeentie 122:lta B-rakennuksesta kahden auton säilytystilat 11 000 mk:n kuukausivuokrasta ja C-rakennuksesta 107 m²:n suuruisen työhuone- ja varastotilan 26 750 mk:n kuukausivuokrasta 1. 11. 1959 — 31. 5. 1960 väliseksi ajaksi ja sen jälkeen vuosittain (19. 10. 1 661 §).

Elintarvikekeskuksen Herttoniemessä oleva entinen varasto, joka käsitti 3 600 m² kylmää ja n. 100 m² lämmitettävää tilaa, vuokrattiin Kesko Oy:lle 1 mmk:n vuosivuokrasta 1. 4. lukien. Vuokraajalle kuului kiinteistön kunnossa- ja puhtaanapito sekä palovakuuttamisvelvollisuus (6. 4. 604 §).

Herttoniemen museosta oli v. 1946 vuokrattu 50 m²:n huonetila Eliel Saarisen Munkkiniemi—Haagan asemakaavamallin ja Suurkirkon kipsimallin säilytyspaikaksi. Lautakunta päätti hyväksyä tähän vuokrasopimukseen muutoksen, jonka mukaan kuukausivuokra 1. 6. 1958 lukien oli 5 000 mk ja vuokrasuhde päättyi 30. 9. kertomusvuonna ilman irtisanomista. Kaupunginhallitukselle esitettiin mallien siirtämistä museolautakunnan hallintoon (8. 6. 991 §). Kaupungin talosta Ehrensvärdintie 14 maaperätutkimusjaoksen käytöstä vapautuneet 107 m²:n autotalli- ja varastotilat päätettiin osoittaa 1. 11. lukien kaupunginmuseon käyttöön 17 210 mk:n suuruisesta tilitysvuokrasta kuukaudessa em. Herttoniemen museosta siirrettävien mallien ym. museoaineiston varastoksi (5. 10. 1 575 §).

Talosta Pohj. Esplanaadikatu 17 — Unioninkatu 23 III kerroksesta vuokrattiin 124 m² eli huoneet n:o 55—57 varastotilaksi Oy. Schröder Ab:lle 31 000 mk:n kuukausivuokrasta 31. 5. 1960 saakka (13. 7. 1 133 §).

Puhtaanapito-osastoa varten vuokrattuja autotallitiloja koskevia vuokrasopimuksia sanottiin irti seuraavasti: Asunto Oy. Saarenkeskukselta Otavantie 8:sta vuokratun autotallin sopimus 31. 5. päättyväksi (19. 1. 134 §, 26. 1. 168 §); 31. 10. päättyväksi Asunto Oy. Kylätie 8 -nimiseltä yhtiöltä vuokratun autotallitilan sopimus (12. 10. 1 620 §); 31. 1. 1960 päättyväksi Asunto Oy. Ristolantie 1 -nimiseltä yhtiöltä vuokratun autotallin sopimus (12. 10. 1 619 §) sekä 31. 5. 1960 päättyväksi Asunto Oy. Euralta Hämeentie 92:sta vuokratun autotallin sopimus (21. 12. 2 067 §).

Kaivohuone. Lautakunta päätti määrätä vuokrasopimuksen mukaiseksi ko. rakennuksen palovakuutusarvoksi 70 mmk, kunnes toisin määrätään (12. 1. 67 §).

Oy. Uusi Kaivohuone Ab:n anomukseen, että ravintola korjausten ym. takia saataisiin pitää suljettuna 11. 1. — 31. 3. välisen ajan, lautakunta päätti suostua (12. 1. 72 §).

Talo-osaston huoneenvuokrasopimuslomakkeiden uusiminen. Lautakunta oli 15.12. 1958 hyväksynyt huoneenvuokrauksissa käytettäviksi uudet vuokrasopimuslomakkeet, joita laadittaessa oli otettu huomioon kaupunginhallituksen 16. 5. 1958 teke-

män päätöksen mukainen viivästyneiden vuokrien perimispalkkiota koskeva määräys.

Kertomusvuonna teki lautakunta kaupunginhallitukselle esityksen em. perimispalkkioita ja sakkokoron perimistä koskevien määräysten muuttamiseksi, koska järjestelyn käyttöön ottaminen talo-osaston hoidossa olevien huoneistojen osalta oli vaikeasti toteutettavissa (13. 4. 656 §, 20. 4. 693 §). Myöhemmin lautakunta ehdotti, että kaupunginhallitus, kumoten 16. 5. 1958 tekemänsä päätöksen, päättäisi mm. sisällytettäväksi lautakunnan hallinnossa olevien, kaupungin vuokralle antamien huoneistojen vuokraehtoihin 1. 7. 1959 lukien määräyksen, jonka mukaan vuokralaisen oli, vuokran tai sen yhteydessä maksettavan muun korvauksen maksun laiminlyöntitapauksissa, vaadittaessa suoritettava kaupunginhallituksen kulloinkin voimassa olevan päätöksen mukainen sakkokorko ja perimispalkkio; kuitenkin että ne määrättäisiin vaadittaviksi niissä tapauksissa, jolloin vuokrasaatava oli asiamiestoimiston perittävänä, mutta jätettäisiin muulloin vuokranantajaviranomaisen harkinnan varaan (8. 6. 990 §).

Tilapäisten huoneistojen vuokraaminen henkikirjoitusilmoitusten vastaanottopaikoiksi. Tammikuussa 1960 tapahtuvaa henkikirjoitusilmoitusten vastaanottoa varten päätettiin esikaupunkialueilta vuokrata 13 tilapäishuoneistoa. Vuokrat, 2 000 mk huonetta ja päivää kohden, olivat yhteensä 52 000 mk (21. 12. 2 065 §).

Linja-autoasemalla toimivan poliisipäivystyksen huonetilojen lisääminen. Lautakunta oikeutti talo-osaston suorittamaan ko. rakennuksen II kerroksessa poliisipäivystyksen huonetilojen laajentamisen 52 m²:ksi sekä käyttämään töiden suoritukseen kaupungin talojen korjausmäärärahoista enintään 200 000 mk. Asemarakennuksessa olevaa puutavara- ja polttoainetoimiston huoneistoa päätettiin pienentää 30 m² eli 143 m² käsittäväksi 1. 7. lukien (29. 6. 1 090 §).

Esplanaadikappeli. Lomaliitto, joka oli ravintolan vuokraajana, oli anonut, että rakennuksen keskiaulan ulkonevalle osalle rakennettaisiin kattosuoja sekä lasiseinillä erotettu osa, johon voitaisiin sijoittaa lämminilmapuhallinlaitteet. Lautakunta ehdotti kaupunginhallitukselle tarvittavan 5.5 mmk:n määrärahan merkitsemistä v:n 1960 talousarvioon (20. 4. 691 §).

Lomaliitolle myönnettiin korvauksetta ym. ehdoilla lupa kukkamyyjäisten järjestämiseen 20. — 24. 12. välisenä aikana Esplanaadikappelissa (2. 11. 1 740 §).

Huoneistojen vuokrat. Kaupungin virastojaan ja laitoksiaan varten vuokralle ottamien huoneistojen vuokrien indeksikorotusten maksamiseksi oikeutettiin talo-osasto siirtämään tarvittavat lisämäärärahat kiinteistöjen pääluokan erinäisten menojen momentilta Arvaamattomat vuokrat ja vuokrankorotukset ao. vuokratileille.

Lautakunta päätti merkitä tiedoksi, että talo-osasto oli lautakunnan 27. 12. 1955 tekemän päätöksen perusteella ryhtynyt toimenpiteisiin hallinnossaan olevien huoneenvuokrasäännöstelyn alaisten asuinhuoneistojen vuokrien korottamiseksi 1. 1. 1959 lukien (12. 1. 70 §).

Lautakunta päätti kehottaa talo-osastoa korottamaan viranhaltijoille ja työntekijöille virka- ja työsuhteeseen sidottuina käyvästä vuokrasta luovutettujen asuntojen vuokrat 1. 2. lukien määräämällä ne muuten lautakunnan 31. 3. 1958 pitämän kokouksen pöytäkirjan 735 §:ssä edellytetyllä tavalla, paitsi että vuokrien laskemisen perusteena on pidettävä tilastotoimiston ilmoittamaa uutta keskivuok-

raa (175 mk/m²). Ennen v. 1949 valmistuneiden huoneistojen valmistumisvuodesta riippuvana kertoimena oli, mikäli erityinen syy ei muuta vaatinut, käytettävä 1.2 (12. 1. 73 §).

Kaupunginhallitukselle esitettiin eräiden vuokrasaatavien poistamista tileistä (26. 1. 166 §, 11. 5. 813 §); vuokran palauttamista ja korvauksen maksamista eräälle vuokraajalle vesivahinkojen johdosta (16. 2. 305 §). Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat: työväen asuntojen vuokrien korottamista (16. 2. 316 §) sekä virka-asuntokysymyksiä (23. 3. 542 §, 7. 12. 1 964 §).

Puhelinkioskit. Lautakunta oli kehottanut talo-osastoa ehdottamaan Helsingin Puhelinyhdistykselle puhelinkioskien paikoista perittävän vuokran korottamista 1.8. lukien (6. 4. 602 §). Puhelinyhdistyksen suostumuksen mukaisesti korotettiin yksiosaisten kioskien vuosivuokrat 8 000 mk:ksi ja kaksiosaisten vuokrat 16 000 mk:ksi. Tätä vuosivuokraa vastaava korotus oli 1. 8. — 31. 12. väliseltä ajalta maksettava elokuun kuluessa (27. 4. 735 §).

Uusien yksiosaisten kioskien pystyttämiseen jäljempänä mainituille paikoille uudesta vuokrasta ja muuten aikaisemmin sovelletuilla vuokraehdoilla myönnettiin lupa 1.5. lukien: Länsi-Herttoniemi, Siilitie 11:n kohdalle; Pohj.-Haaga, Näyttelijäntien varrelle Ida Aalbergin tien risteyksen läheisyyteen; Pajamäki, Pajamäentien aukiolle; Et.-Kaarela, Vanhaisten- ja Kaarelantien risteykseen (27. 4. 736 §); Kaivopuisto, Ehrenströmintien varrelle sekä kaupungin omistamalle maalle Laajalahdessa Muolaan- ja Suotorpantien risteykseen (20. 7. 1 164 §).

Rakennusten muutos- ja korjaustyöt. Lautakunta oikeutti talo-osaston suorittamaan ao. määrärahojensa puitteissa pienehköjä muutos- ja korjaustöitä virastojen ja laitosten huoneistoissa, asuinrakennuksissa ym.

Esityksissä ja lausunnoissa kaupunginhallitukselle ehdotettiin tai puollettiin muutos- ja korjaustöiden suorittamista huoneistoissa tai rakennuksissa sekä esitettiin tarvittavien määrärahojen saamista joko yleisten töiden lautakunnan tai kiinteistölautakunnan käyttöön.

Vanhojen rakennusten purkamisesta tehtiin kaupunginhallitukselle useita esityksiä.

Eräiden rasitteiden merkitseminen tonttirekisteriin. Lautakunta päätti anoa maistraatilta, että tonttirekisteriin merkittäisiin rasitteet, jotka koskivat 1. kaupunginosassa olevan korttelin n:o 31 tonteilla n:o 8 ja 9 tehtävien muutostöiden yhteydessä talojen väliseen seinään avattavaa oviaukkoa (13. 7. 1 139 §) sekä korttelin n:o 4 tonteilla n:o 3 ja 7 olevien talojen huonetilojen yhdistämistä (3. 8. 1 215 §).

Talo-osaston hoitoon siirretyt rakennukset ja alueet. Talo-osaston hallintaan määrättiin kertomusvuonna: Kumpulan puutarhapalstoilla Litt. A ja D olevat rakennukset (12. 1. 6 §); Tapanilan tilalla Å 20 RN:o 5^{327} olevat rakennukset alueineen (16. 3. 459 §); Puotinkylän kartanon päärakennus (16. 2. 302 §, 16. 3. 462 §); Suursuon vuokra-alueella n:o 3 a olevat rakennukset sekä Pakilassa sijaitsevat Niittykallio RN:o 3^{739} ja Koivumäki RN:o 3^{958} nimiset tilat rakennuksineen (6. 4. 558 §); Herttoniemen huvila-alueella n:o 27 olevat ostetut rakennukset (4. 5. 750 §); Malmin tiloilla n:o 43^{a} RN:o 3^{53} ja n:o 42^{a} RN:o 3^{51} olevat rakennukset tontteineen sekä Vanda äng n:o 1 -nimisellä vuokra-alueella olevat rakennukset (1. 6. 907 §); Herttoniemen vuokra-alueella n:o 54 olevat rakennukset (8. 6. 958 §); Untola RN:o 6^{58} -niminen tila Malmilla (15. 6. 999 §); Kaivopuisto n:o 2 -nimisellä ent. vuokra-alueel-

la oleva rakennus (29. 6. 1 037 §); ostettu talo 1. kaupunginosan korttelin n:o 4 tontilla n:o 5 tontteineen (10. 8. 1 222 §); tila Kotipirtti RN:o 6^{60} Malmilla rakennuksineen (10. 8. 1 225 §); Mellunkylän tilat Solbacka RN:o 2^{14} ja Solbacka I RN:o 4^{20} (12. 10. 1 579 §); Herttoniemen huvila-alueella n:o 36 ja 68, Länt. Kaivopuiston huvila-alueella n:o 1 a olevat rakennukset sekä Malmin tilalla n:o 10^{a} RN:o 6^{125} oleva rakennus tontteineen (2. 11. 1 715 §); kaupungin ja Vanhan Käpylän VPK:n välillä tehdyn vuokrasopimuksen mukaisesti kaupungille korvauksetta v. 1960 luovutettavat rakennukset (9. 11. 1 752 §); Meilahden huvila-alueella n:o 26 a oleva rakennus (23. 11. 1 852 §); kaupungille luovutettu Vellamonkatu 8:n kohdalla katualueella sijaitseva vanha rakennus (30. 11. 1 897 §); Oulunkylän tila Linnea RN:o 4^{94} ja Malmin tila Kotipirtti I RN:o 6^{59} rakennuksineen (7. 12. 1 933 §); Kulosaaressa oleva tila Tomten 396^{a} i kvarteret 5 RN:o 1^{898} rakennuksineen (21. 12. 2 022 §) sekä Malmin tila n:o 42 RN:o 6^{43} ja Herttoniemen huvila-alueella n:o 38^{a} olevat rakennukset (28. 12. 2 077 §).

Ns. Villatehtaan isännöitsijän huvila määrättiin talo-osaston hallintoon. Samalla ilmoitettiin lastensuojelulautakunnalle, että rakennuksesta tullaan perimään 674 000 mk vuodessa tilitysvuokrana (2. 2. 177 §).

Sirpalesaari, jonka hallinto 1. 1. 1960 lukien kuului kiinteistölautakunnalle, määrättiin rakennuksineen talo-osaston hoitoon (5. 10. 1 549 §, 12. 10. 1 586 §).

Tori- ja hallikaupan järjestyssääntöjen tarkistamiskysymys. Aloitteesta, joka koski tori- ja hallikauppaa säännöstelevien järjestysmääräysten tarkistamista, sekä eräiden hallikauppiaiden kirjelmien johdosta annettiin kaupunginhallitukselle lausunto. Samalla ilmoitettiin, että lautakunta tulee kiireellisesti tekemään tarpeellisiksi todettavat muutokset hallien järjestyssääntöihin ja kauppiaiden hallissaoloaikoihin. Näiden kysymysten valmistelu annettiin talojaoston tehtäväksi (12. 10. 1 626 §, taloj. 5. 10. 61 §).

Kauppahallit. Kaupungin kauppahallien myymälöitä vuokralle annettaessa sijoitettiin niihin ensisijaisesti sellaisia hakijoita, jotka olivat joutuneet luopumaan puretussa Kaartinhallissa olleesta myymälästään. Kertomusvuonna vuokrattiin myymälöitä seuraavasti: Kauppatorinhallista 2 myymälää (23. 2. 354 §, taloj. 21. 5. 21 §); Hakaniemen kauppahallista 9 myymälää (17. 8. 1 286 §, taloj. 26. 1. 3, 4 §, 29. 6. 43 §, 13. 7. 50 §, 23. 11. 66 §); Hietalahden kauppahallista 6 myymälää (23. 2. 355 §, 17. 8. 1 287 §, taloj. 26. 1. 2 §, 21. 5. 22 §, 13. 7. 50 §).

Torikauppa. Kaupunginhallitukselle annettiin lausunnot, jotka koskivat puutarhatuotteiden tukkumyyntiä Kauppatorilla (27. 4. 739 §) ja nahka- ja laukkualan torikaupassa havaittuja epäkohtia (16. 11. 1 846 §).

Kaupunginhallitus oli 18. 6. päättänyt, ettei lautakunnan v. 1958 tekemä esitys torikauppaa koskevien aikamääräysten muuttamisesta antanut aihetta toimenpiteisiin. Lautakunta päätti sen johdosta kumota päätökseensä 29. 12. 1958 (2 496 §) sisältyvän määräyksen, jonka mukaan myytäväksi tilattujen tavaralähetysten tuominen torikauppiaille oli, heidän omia tuotteitansa lukuun ottamatta, sallittu vasta 8.30:n jälkeen. Samalla kehotettiin talo-osastoa jatkuvasti seuraamaan tukkumyyntikiellon noudattamista (10. 8. 1 250 §).

Lautakunta oikeutti talo-osaston antamaan vuokralle Kauppatorin maalaisrivien C-korttelista 8 ja D-korttelista 14 puutarhatuotteiden vähittäismyyntipaikkaa v:ksi 1960. Myyntipaikat oli vuokrattava ensi sijassa niiden entisille vuokraajille. Mahdol-

lisesti vuokraamatta jäävät paikat oli liitettävä maalaisten maksuttomiin myyntiriveihin. Vuokra vahvistettiin 8 000 mk:ksi kuukaudessa paikkaa kohden (23. 11. 1 893 §).

Hakaniementorin IV korttelin myyntipaikoista päätettiin, että paikat n:o 1—10 pysytetään edelleen v:n 1960 alusta kalanmyyntipaikkoina ja paikat n:o 11—19 muutetaan hedelmänmyyntipaikoiksi sekä että vm. paikkojen haltijat vaihtuvat joka päivä; paikka n:o 20 määrättiin pysyväksi jalkakäytävän reunassa sijaitsevaksi paperinmyyntipaikaksi. Kalanmyyntipaikoista perittiin vuokrana 600 mk/kk sekä muista 1 000 mk/kk (21. 12. 2 068 §).

Lautakunta päätti vahvistaa Töölöntorin myyntipaikkojen uuden sijoituksen ja tavararyhmittelyn noudatettavaksi 1. 4. lukien sekä määrätä torilla olevien maksullisten myyntipaikkojen kuukausivuokriksi edelleen 500 mk, erikseen vuokrattuja perunanmyyntipaikkoja lukuun ottamatta (16. 3. 497 §).

Kauppatorin, Hakaniementorin ja Töölöntorin perunanmyyntipaikat annettiin v:ksi 1960 vuokralle 8 000 mk:n kuukausivuokrista (23. 11. 1 890—1 892 §).

Virvoitusjuomakioskit. Talo-osasto oikeutettiin antamaan vuokralle virvoitusjuomakioskit myyntikaudeksi 15. 4.—15. 10. edellisen vuoden vuokraajille ja samoista vuokrista kuin silloinkin, paria poikkeusta lukuun ottamatta. Ne kioskit, jotka jäivät tällä tavoin vuokraamatta, vuokrattiin kirjallisten tarjousten perusteella seuraavista vuokrista: Helsingin- ja Fleminginkadun kulmassa oleva kioski 380 000 mk, Töölöntorin kioski 325 000 mk ja Ruskeasuon kioski 80 000 mk myyntikaudelta.

Lautakunta päätti, ettei kioskikauppiaiden anomus myyntikauden ja aukioloajan pidentämisestä antanut aihetta toimenpiteisiin, joten ne jäivät ennalleen.

Samalla lautakunta vahvisti virvoitusjuomakioskien vuokrauksessa kertomusvuonna noudatettavat vuokraehdot (23. 3. 543 §, taloj. 19. 3. 10 §, 17. 4. 14 §).

Rva Martha Mickelssonille myönnettiin lupa virvoitusjuomakioskinsa pitämiseen Pakilassa Tuusulan- ja Lepolantien kulmassa kaupungin maalla kertomusvuonna 50 000 mk:n vuokrasta myyntikaudelta (6. 4. 609 §).

Jäätelönmyyntipaikat. Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan myyntikaudeksi 15. 4.—15. 10. jäätelönmyyntipaikat seuraaville yrittäjille: Helsingin Invalidien Yhdistys ja Sotainvalidien Veljesliiton Helsingin Piiri, Meijerien Keskusosuusliike Valio, Oy. Gustav Paulig Ab., Kahvi Oy., Maanviljelijäin Maitokeskus Oy., Pohjolan Jäätelö Oy., Kaleva Jäätelötehdas Oy., Jäätelötehdas Suomen Eskimo, Helsingin Jäätelötehdas Prima, Helsingin Jäätelötehdas ja Uudenmaan Jäätelötehdas Oy. Vuokria arvioitiin kertyvän yhteensä n. 15.4 mmk.

Myyntipaikkojen vuokrauksessa kertomusvuonna sovellettavat ehdot määrättiin (23. 3. 547 §, taloj. 19. 3. 13 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin eräiden tiedusteluiden johdosta, jotka koskivat valtion tai yksityisen omistamalla maalla kaupungin alueella sijaitsevien kioskien ym. myyntipaikkojen aukioloaikaa (23. 3. 549, 550 §).

Kukanmyyntipaikat. Lautakunta päätti, että myyntipaikat saadaan myyntikaudeksi 15. 4.—15. 10. vuokrata entisistä vuokrista edellisen vuoden vuokraajille tai kuuluttaa vapaaksi jäävät paikat vuokrattaviksi tarjousten perusteella. Vapaat myyntipaikat vuokrattiin seuraavista vuokrista: Koulupuistossa sijaitseva 140 000 mk, Bulevardin ja Yrjönkadun kulmauksessa 250 000 mk, Topeliuksen- ja Kammion-

kadun kulmassa 235 000 mk, Kiskon- ja Raisiontien kulmassa 40 000 mk ja Ruskeasuon kioskin luona oleva myyntipaikka 25 000 mk.

Kukkien myyntipaikkoja vuokrattaessa kertomusvuonna noudatettavat ehdot vahvistettiin samalla (23. 3. 545 §, taloj. 19. 3. 12 §, 17. 4. 15 §).

Makkaranmyyntipaikat. Myyntipaikkojen vuokrasopimuksiin kioskin hankkimisvelvollisuudesta 22. 12. 1958 otettavaksi päätettyä ehtoa päätettiin muuttaa siten, että vuokraajien hankittavan kioskin mallin oli oltava lautakunnan vahvistama (19. 1. 135 §).

Kauppias Helmi Holmströmin vuokraoikeus Rautatientorin päivämyyntipaikkaan merkittiin anomuksesta 31. 8. päättyväksi. Talo-osasto oikeutettiin vuokraamaan vapautuva myyntipaikka kauppias Severi Virtapurolle 1. 9.—31. 12. väliseksi ajaksi 82 750 mk:n kuukausivuokrasta v. 1958 vahvistetuilla vuokraehdoilla (3. 8. 1 216 §).

Kauppiaiden anottua, että myyntipaikkojen vuokraamisesta huutokauppamenettelyllä luovuttaisiin, päätti lautakunta muuttaa 22. 12. 1958 tekemäänsä päätöstä siten, että myyntipaikat annettiin kertomusvuodeksi samoille vuokraajille kuin edellisenä vuonna, mikäli vuokraajat määräaikana ilmoittivat ne haluavansa (12. 1. 75 §). Myöhemmin talojaosto oikeutti talo-osaston antamaan vuokralle ne myyntipaikat, joista aikaisemmat vuokraajat olivat luopuneet (taloj. 5. 2. 8 §).

Lautakunta päätti alentaa myyntiedellytysten huonontumisen johdosta Vanhan Ylioppilastalon luona sijaitsevan myyntipaikan vuokraa, joka oli määrätty 85 000 mk:ksi kuukaudessa, siten että vuokra 1. 6.—31. 12. väliseltä ajalta kertomusvuonna oli 85 000 mk (25. 5. 904 §).

Kahden makkaroiden yömyyntipaikan vuokraoikeuden siirtoon suostuttiin eräillä ehdoilla (9. 2. 255 §).

Lautakunta päätti hyväksyä v:ksi 1960 ja 1961 samat yö- ja päivämyyntipaikat kuin kertomusvuonna sekä siirtää 1. 1. 1960 lukien myyntipaikan Viisikulmasta Fredrikintorille. Uusia myyntipaikkoja päätettiin tarvittaessa perustaa vain esikaupunkialueille. Myyntipaikoilla käytettäväksi hyväksyttiin rakennusviraston talorakennusosaston laatimien lopullisten piirustusten mukainen kioski.

Myyntipaikat vuokrattiin 1) ajaksi 1. 1. 1960—31. 12. 1961 kaikille niille entisille vuokraajille, jotka sitoutuivat neljän kuukauden kuluessa talo-osastolta kehotuksen saatuaan teettämään em. piirustusten mukaisen kioskin myyntipaikoilleen sekä 2) ajaksi 1. 1.—31. 12. 1960 niille vuokraajille, jotka eivät halunneet antaa 1) kohdassa mainittua sitoumusta ja joilla oli oikeus 31. 12. 1959 mennessä teettämiensä hyväksyttävien kioskien käyttöön, kunnes niiden kunnon huonontumisen takia toisin määrättäisiin. Myyntipaikkojen vuokrat olivat samansuuruiset kuin kertomusvuonna; ne sidottiin viralliseen elinkustannusindeksiin. Poikkeuksena oli myyntipaikka Vanhan Ylioppilastalon luona, jonka indeksiin sidotuksi vuokraksi määrättiin 25 000 mk siihen asti, kunnes lautakunnan ehdottama myyntioikeuden laajentaminen tulisi voimaan.

Mahdollisesti vapautuvat myyntipaikat saatiin antaa vuokralle tarjousten perusteella eräillä edellytyksillä.

Kaupunginhallitukselle esitettiin kaupungin maalla olevissa kioskeissa ym. harjoitettavaa kauppaa koskevien määräysten 4 §:n 1 momentin 1. kohta muutettavaksi siten, että myös rasvassa keitettyjen perunoiden myynti sallittaisiin. Lisäksi päätet-

tiin, että mikäli lautakunnan esitys hyväksyttäisiin, saadaan myyntioikeuden laajennus ottaa käytäntöön myyntipaikoilla vasta talo-osaston ja terveydenhoitolautakunnan kussakin tapauksessa antamalla luvalla (14. 12. 2 018 §, taloj. 10. 12. 77 §).

Valokuvauspaikka annettiin vuokralle Kaisaniemen puiston Liisankadun puoleisesta osasta 15. 3.—31. 10. väliseksi ajaksi 41 000 mk:n vuokrasta, josta 30 % oli suoritettava 10. 3. ja 30. 4. sekä 20 % 2. 5. ja 1. 8. (2. 3. 399 §).

Kengänkiilloituspaikat. Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys oikeutettiin kertomusvuonna korvauksetta ja muutenkin entisillä ehdoilla käyttämään lautakunnan määräämiä kengänkiilloituspaikkoja, joita oli 25 (11. 5. 814 §). Kaksi uutta paikkaa luovutettiin myöhemmin yhdistyksen käyttöön (25. 5. 900 §).

Sanomalehtien myyntipaikat. Em. yhdistykselle luovutettiin korvauksetta ja talo-osaston laatimien luovutusehtojen mukaisesti 102 entistä myyntipaikkaa sekä lisäksi kaksi uutta paikkaa Kantakaupungin alueelta, yksi paikka Et.-Kaarelasta ja yksi Roihuvuoresta (11. 5. 815 §, 25. 5. 901 §).

Makeis- ja savukeautomaatit. Lautakunta päätti määrätä korvaukseksi Mannerheim-liiton omistaman 44 myyntiautomaatin pitämisestä yleisillä paikoilla kertomusvuonna 500 mk kutakin automaattia kohden, eli kaikkiaan, huomioon ottaen, että Helsinginkatu 13:ssa oleva automaatti oli ilmoitettu poistettavaksi 30. 6., 21 750 mk (16. 2. 314 §). Mannerheim-liitto ilmoitti myöhemmin, että se v. 1960 tuli pitämään mainituilla paikoilla ainoastaan 35 automaattia. Niistä maksettava korvaus oli suoritettava kertomusvuonna viimeistään 31. 12. (24. 8. 1 316 §).

Arpojen myyntiluvat. Arpojen myyntiin ulkosalla myönnettiin lupia Arpajaisyhdistykselle (9. 3. 453, 454 §), Suomen Punaiselle Ristille (13. 4. 662 §), Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvaliidien Liitolle (7. 9. 1 397 §), Kultareuna-nimiselle yhdistykselle (31. 8. 1 358 §, 9. 11. 1 798 §) sekä Suurarpa-nimiselle yhdistykselle (9. 11. 1 799 §). Luvat myönnettiin määräajoiksi ja niistä perittiin korvaus.

Joulukuusien myyntipaikat. Lautakunta päätti määrätä edellisinä vuosina vuokratut joulukuusien yksinmyyntipaikat vuokrattaviksi kertomusvuonna niiden entisille vuokraajille huutokauppamenettelyä käyttämällä sekä määrätä pohjavuokrat. Huutokaupassa vuokraamatta jäävät paikat saatiin antaa tarjousten perusteella muille, kuitenkin vähintään em. pohjavuokrista.

Yleismyyntipaikkojen vuokriksi vahvistettiin 700 mk/vrk ja korvaukseksi kuusenjalkojen myyntiluvista 500 mk myyntikaudelta.

Paikkojen sijainti vahvistettiin; niitä sai käyttää 19.—24. 12. välisenä aikana. Talo-osasto sai oikeuden lisätä yleismyyntipaikkoja tarpeen mukaan (23. 11. 1 889 §).

Pelastusarmeijan joulukeräys. Pelastusarmeijalle myönnettiin tavanmukainen lupa joulupatojen asettamiseen ulkosalle varojen keräämiseksi kertomusvuoden joulukuussa tarkemmin määrättyinä päivinä (14. 12. 2 013 §).

Kovaosaisten Ystävät -nimiselle yhdistykselle myönnetty keräyslupa. Yhdistykselle myönnettiin lupa varojen keräyksen järjestämiseen toimintansa tukemiseksi 17. ja 18. 10. Keräysteltat saatiin pystyttää korvauksetta tarkemmin määrätyille paikoille kaupungin alueella (19. 10. 1 659 §).

Tinanvalantapaikkoja ulkosalla vuokrattiin Eräkärpät-nimiselle yhdistykselle uudenvuodenyöksi 1959/60. Paikkoja oli viisi Kantakaupungin alueella ja korvaus yhteensä 5 000 mk (9. 11. 1 801 §).

Linjakarttatelineen pystyttämislupa myönnettiin Suomen Turistiauto Oy:lle kor-

vauksetta. Teline saatiin pystyttää Simonkadun aukiolle; sitä ei saanut käyttää minkäänlaiseen mainontaan. Samalla oikeutettiin yhtiö edelleen 1. 1. lukien pitämään Arkadianaukiolla olevan karttatelineensä takasivulla ulkomaisten turistimatkojensa mainosta 15 000 mk:n vuosikorvauksesta (20. 7. 1 165 §).

Katujen ym. joulukoristeluluvat. Aleksanterinkatu-nimiselle yhdistykselle myönnettiin lupa kadun joulukoristeluun 28. 11. 1959—1. 1. 1960 välisenä aikana 150 000 mk:n korvauksesta (taloj. 23. 11. 62 §). Lisäksi myönnettiin eräitä muita lupia myymälän tai toimitalon edustan jouluaiheiseen koristeluun määräajaksi (21. 12. 2 070 §, taloj. 23. 11. 63, 64, 69 §).

Mainonta. Oy. Liikennemainoksen kanssa 27. 6. 1957 tehtyyn sopimukseen, jonka mukaan yhtiö sai käyttää liikennelaitoksen pysäkkien sadekatoksia mainontaan, päätti talojaosto hyväksyä seuraavan lisäyksen: yhtiöllä oli 24. 11. alkaen kertomusvuonna oikeus käyttää ko. tarkoitukseen ainoastaan 19 sadekatosta, joiden sijainti määrättiin ja joista 4:ään saatiin mainokset kiinnittää yhtiön omia kiinnityslaitteita käyttäen. Lisäksi määrättiin, että yhtiön oli suoritettava neljän luvatta käyttöön ottamansa katoksen osalta mainitun v:n 1957 sopimuksen mukainen korvaus kaksinkertaisena, kolmesta paikasta 5. 10.—5. 11. väliseltä ja yhdestä paikasta 21. 10.—5. 11. väliseltä ajalta (taloj. 23. 11. 68 §).

Oy. Ulkomainos Ab:n kanssa mainospaikoista 27. 6. 1957 tehtyyn sopimukseen päätti lautakunta tehdä lisäyksen, jonka mukaan yhtiö oikeutettiin 8. 9. lukien sijoittamaan vielä kolme kiinteää mainospilaria viireineen ja kahdeksan mainostaulua tarkemmin määrätyille paikoille. Ehdoista mainittakoon mm.: näistä paikoista suoritettiin em. sopimuksessa mainittujen perusteiden mukainen vuokra. Uusien mainosvälineiden mittojen ja mallien oli oltava yhtiön kaupungilta vuokraamilla mainospaikoilla käytössä olevia välineitä vastaavia. Lisäksi oli yhtiön noudatettava sähkölaitoksen antamia ohjeita ja määräyksiä, mikäli mainosvälineitä kiinnitettäisiin ko. laitoksen omaisuuteen (7. 9. 1 392 §, taloj. 2. 9. 57 §).

Yhden mainospilarin ja siihen kuuluvan viirin osalta katsottiin sopimus lakanneeksi 30. 9. sekä yhden mainostaulun osalta 31. 3. (26. 10. 1 701 §).

Kas-kas Oy:lle myönnettiin eräillä ehdoilla lupa 10 mainospäivävarjon kiinnittämiseen kaupungin kengänkiilloituspaikkojen tuoleihin. Korvaus paikkaa kohden 16. 6. lukien ko. paikkojen kertomusvuoden käyttökauden loppuun oli 1 000 mk (15. 6. 1 030 §).

Malmin seurakunnan Et.-Kaarelan seurakuntapiirille myönnettiin lupa kahden ilmoitustaulun pystyttämiseen tiedotuksiaan varten. Lupa oli voimassa 17. 11. 1959 alkaen enintään 31. 12. 1960 saakka. Korvaus kertomusvuodelta oli 600 mk ja v:lta 1960 10 000 mk (16. 11. 1 845 §).

Valomainoksen sijoittamiseen kaupungin omistamaan kiinteistöön suostuttiin eräissä tapauksissa (23. 3. 554 §, 3. 8. 1 207, 1 208 §, 7. 9. 1 399 §).

Lupia kilpailujen, näyttelyiden, ulkoilmajuhlien yms. tilapäiseen mainostamiseen myönnettiin samoilla perusteilla kuin edellisenä vuonna.

Käyttövaroistaan myönsi lautakunta 35 000 mk kunnallisia työväenasuntoja koskevan tilastollisen tutkimuksen suorittamista varten (29. 6. 1 099 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä mm. asioista, jotka koskivat: poikien ammattikoulun elokuvasalia ulkopuolisten käyttöön luovutettaessa perittävän vuokran tarkistamista (12. 1. 64 §); kaupungin omien laitosten tarpeisiin sovel-

tuvan huonetilan vapauttamista muiden käytöstä koskevan kaupunginhallituksen 11. 10. 1958 tekemän päätöksen peruuttamista (12. 1. 77 §); vuokrasopimuksen mukaisten kustannusten korvaamista Meilahden Yhteiskoulu Oy:lle (9. 3. 452 §); talo-osaston oikeuttamista nostamaan rahaa ennakkovarojen tililtä pienehköjen maksujen suorittamiseen (6. 4. 614 §); tp. toimistoapulaisten palkkaamista talo-osastoon (11. 5. 825 §, 14. 9. 1 444 §, 12. 10. 1 627 §); Vallilan ulkoilmateatterin eräitä muutos- ja korjaustöitä (15. 6. 1 028 §, 7. 9. 1 398 §); Tullisaaren tilan puiston hoidon siirtämistä puisto-osastolle (15. 6. 1 033 §); yleisen vesipostin rakentamista Herttoniemen huvilain n:o 53—63 alueille (13. 7. 1 141 §); kaupungin virastojen ja laitosten valaistusmenojen säästämistä (20. 7. 1 167 §, taloj. 13. 7. 51 §); sosiaalivirastotalon huonetilojen käyttöä (3. 8. 1 213 §); Haltialan ja Myllyhaan hätäasuntoloiden lopettamista ja näiden asukkaiden sijoittamista muihin kaupungin asuntoihin (10. 8. 1 253 §) sekä eräiden Mellunkylän tilojen siirtämistä lastensuojelulautakunnan hallintoon (26. 10. 1 709 §).

Palkkalautakunnalle esitettiin eräiden kaupungin talojen talonmiesten puhelinkustannusten korvaamista sekä puhelimen hankkimista eräälle talonmiehelle (20. 4. 692 §).

Lausuntoja kaupunginhallitukselle annettiin mm. asioista, jotka koskivat: huoneistojen hankkimista kaupungin virastoille ja laitoksille, huoneistojen järjestelyjä ym. (23. 2. 352 §, 9. 3. 451 §, 3. 8. 1 200 §, 28. 9. 1 538 §, 5. 10. 1 574 §, 12. 10. 1 618 §, 21. 12. 2 074 §); osakkeiden merkitsemistä Haaga III Liikekeskus Oy:n rakennettavasta talosta (13. 4. 655 §); lastentarha Annalan ulkoilualueen järjestelyä (4. 5. 773 §); tilitysvuokrien korottamisesitystä (1. 6. 950 §); sadekatoksen rakentamista Alppilan ulkoilmateatterin katsomoon (15. 6. 1 027 §); poliisilaitoksen esitystä eräiden parannusten suorittamiseksi linja-autoasemarakennuksessa (13. 7. 1 132 §); Helsingin parturi- ja käherrysliikkeiden sulkemisaikaa kesälauantaisin (20. 7. 1 166 §); työväenopistotalon palovakuuttamista irtaimistoineen (3. 8. 1 199 §); toripäiviä, markkinoita, torikauppaa ja eläinmyyntipäiviä koskevaa lainsäädäntöä tarkistettaessa huomioon otettavia näkökohtia (31. 8. 1 361 §); Suomen Kokki- ja Stuerttikoulun ottamista kaupungin haltuun sekä toimintatilojen järjestämistä koululle (28. 9. 1 532 §); Puotinkylän kartanon päärakennuksen korjaamis- ja käyttökysymystä (28. 9. 1 539 §); Töölön Lasten ja Vanhusten Siirtolayhdistyksen lainaanomusta (28. 9. 1 541 §); työnvälitystoiminnan huoneistokysymyksiä (23. 11. 1 894 §); Helsingfors Segelklubb -nimisen yhdistyksen omistamien rakennusten ostamista (7. 12. 1 965 §); kaupungin eräiden virastojen ym. sijoitusta rakennettavaan sosiaalivirastotaloon (14. 12. 2 011 §) sekä vihannestukkukaupan järjestelyä koskevaa teurastamolautakunnan esitystä (14. 12. 2 012 §).

Palkkalautakunnalle annettiin lausunto Kunnantyöntekijäin esityksestä eräiden virkanimikkeiden muuttamiseksi (2. 2. 211 §).

Kiinteistövirasto

Kiinteistölautakunnan alaisena toimi virastopäällikkö Alpo Lipan johdolla kiinteistövirasto, joka jakautui kanslia-, tontti-, maatalous-, metsä-, asemakaava-, kaupunkimittaus- ja talo-osastoon. Lisäksi kuului kiinteistövirastoon 1. 7. lukien tilapäinen asuntotuotantotoimisto.

Kiinteistöviraston diaariin merkittyjen asioiden luku oli 3 888, joista virastopäällikölle kuuluvia asioita oli 487, kansliaosastolle 62, tonttiosastolle 1 839, maatalousosastolle 90, metsäosastolle 27, asemakaavaosastolle 571, kaupunkimittausosastolle 212 ja talo-osastolle 600. Kiinteistöviraston lähettämien kirjeiden lukumäärä oli 519 ja virastopäällikön päätösluettelon pykäläluku 274.

Viranhaltijat. Avoimena olleisiin virkoihin valittiin kertomusvuonna eri osastoihin seuraavat viranhaltijat:

Kiinteistöviraston 36. palkkaluokan tp. apulaispäällikön virkaan Reino Tuomarla 16. 12.

Kansliaosastoon: 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Riitta Kervinen 16. 9.

Asemakaavaosastoon: 30. palkkaluokan arkkitehdin virkaan Airi-Maria Fröjdman 1. 11., 29. palkkaluokan arkkitehdin virkaan Osmo Aro 16. 12., 30. palkkaluokan insinöörin virkaan Erkki Ryynänen 1. 12., 29. palkkaluokan insinöörin virkaan Jaakko Ahvenainen 1. 11. sekä 20. palkkaluokan piirtäjän virkaan Sirkka Nyyssönen 16. 12.

Kaupunkimittausosastoon: 27. palkkaluokan insinöörin virkaan Paavo Suninen 1. 6., 24. palkkaluokan mittausteknikon virkaan Keijo Turpeinen 16. 8., 20. palkkaluokan mittausteknikon virkaan Sulo Stenman 16. 9. sekä 20. palkkaluokan kartoittajan virkaan Olavi Karvonen 1. 11.

Talo-osastoon: 34. palkkaluokan osastopäällikön virkaan Erkki Puolakka 20. 1., 29. palkkaluokan insinöörin virkaan Kaj Lindholm 1. 2., 28. palkkaluokan konttoripäällikön virkaan Niilo Valvanne 1. 2., 26. palkkaluokan osastosihteerin virkaan Olavi Makkonen 16. 2., 25. palkkaluokan toimistorakennusmestarin virkaan Anselmi Pulkkanen 1. 2., 24. palkkaluokan tp. toimistoisännöitsijän virkaan Pentti Arra 1. 4., 14. palkkaluokan kirjaajan virkaan Alli Huuskonen 1. 7., 12. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaan Pirkko Viinikainen 20. 10. sekä 11. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaan Marjatta Lehtimäki 1. 7.

Asuntoasiaintoimistoon: 11. palkkaluokan tp. toimistoapulaisen virkaan Eeva Toivonen 1. 1.

Kiinteistöviraston eri osastoista erosivat tai siirtyivät eläkkeelle seuraavat henkilöt: asemakaavaosastosta arkkit. Aarne Jantunen 30. 6., insinöörit Bjarne Michelsson 31. 10. ja Yrjö Särkkinen 15. 6. sekä piirtäjä Eija Vuorio 30. 9.; kaupunkimittausosastosta ins. Pentti Kaasila 19. 4. ja mittaustekn. Reino Hakio 30. 6., talo-osastosta kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijä August Valta 14. 9. ja tp. toimistoisännöitsijä Veikko Martikainen 31. 3.

Huoneistot. Kiinteistöviraston sijoitus oli kertomusvuonna hajanainen. Kaupungin omistamiin taloihin oli sijoitettu virastopäällikkö ja kansliaosasto Kaupungintalon I kerroksen Katariinankadun puoleiseen osaan, tontti- ja asemakaavaosasto saman talon III kerrokseen, tonttiosaston siirtolapuutarhahenkilökunta taloon Katariinankatu 1, maatalousosasto Pukinmäelle talon Erkki Melartinin tie 7 II kerrokseen sekä talo-osasto talon Pohj. Esplanaadikatu 5 III kerrokseen ja sen asuntoasiaintoimisto taloon Aleksanterinkatu 12. Vuokrahuoneistoissa toimivat metsäosasto Unioninkatu 15:ssä, kaupunkimittausosasto Teollisuustalossa (Eteläranta 10) II ja IV kerroksessa sekä asuntotuotantotoimisto Erottajankatu 19:ssä.

1. Kansliaosasto

Henkilökunta. Kertomusvuonna kuuluivat kansliaosastoon sihteeri, apulaissihteeri, lainoppinut avustaja, kirjaaja, tp. toimentaja, apulaiskirjaaja, 5 toimistoapulaista, ylivahtimestari, 2 autonkuljettaja - vahtimestaria ja vahtimestari.

Tehtävät. Osasto huolehti lautakunnan ja sen jaostojen pöytäkirjojen laatimisesta, kirjeenvaihdosta ja muista kansliatöistä sekä lautakunnan lainopillista laatua olevista tehtävistä, kuten kauppakirjojen ja vuokra- ym. sopimusten laatimisesta. Osastossa käsiteltiin vuoden aikana: kauppa- ja vaihtokirjoja 149, maanvuokrasopimuksia 120, huoneenvuokrasopimuksia 33, lainasopimuksia 64, muita sopimuksia 29 sekä lainhuudatus- ja kiinnitysasioita 350. Kertomusvuonna lähetettiin 370 kirjettä.

2. Tonttiosasto

Henkilökunta. Kertomusvuonna kuuluivat tonttiosastoon osaston päällikkö, apulaispäällikkö, omakotiarkkitehti, arkkitehti, insinööri, tp. insinööri, osastosihteeri, lainopillinen apulainen, rakennusneuvoja, rakennusmestari, piirtäjä, varastoalueiden tarkastaja ja apulaistarkastaja, toimentaja, 3 toimistoapulaista, puutarhakonsulentti, 2 siirtolapuutarhaneuvojaa, siirtolapuutarhuri ja omakotipuutarhaneuvoja.

Periaatteelliset kysymykset ja erinäiset selvitykset. Kiinteistölautakunnalle esitettiin periaatteelliseen käsittelyyn kysymys kiinteistörahaston perustamisesta sekä tonttiosaston laatima selvitys asuntotonttien luovuttamisen periaatteellisista kysymyksistä ja Kantakaupungissa olevien, osittain rakennettujen tonttien käytön tehostamista koskeva asia. Edelleen esitettiin asuntotonttien luovutusehtojen muuttamista siten, että huutokaupattavien tonttien rakentamisvelvollisuuden täyttämisen vakuus määrättäisiin tonttien arviohintojen perusteella. Kiinteistövirastossa pidetyn neuvottelukokouksen perusteella tehtiin esitys katu- ja viemärirakennustöiden suorittamiseksi v. 1960 ja suoritettiin osaston tehtäväksi annettu Lauttasaaren katu- ja puistoalueilla olevien vuokra- ym. suhteiden selvittäminen.

Tonttien luovutus. Kertomusvuoden aikana valmistui uusia asuntoalueita Kivihakaan, Kulosaareen ja Puotilaan, joiden osalta tehtiin esitykset tonttien luovutusmuodoista sekä myyntihintojen ja vuosivuokrien määräämisperusteista.

Vuoden aikana esitettiin luovutettavaksi 38 asuntotonttia, 5 teollisuustonttia, 3 liiketalotonttia, 4 koulutonttia ja 28 pienteollisuus- ja varastotonttia sekä myytäväksi arviohinnasta 10 asuntotonttia ja 4 teollisuustonttia.

Tonttihuutokauppoja toimitettiin seitsemän.

Tonttien varaaminen. Tehtiin esitys Pihlajamäen tonttien varaamisesta sekä esitettiin varattavaksi asuntotontteja Puotilasta 29, Etelä-Kaarelasta 6, Kivihaasta 5 ja Etelä-Haagasta 2.

Alueiden ja rakennusten ostaminen. Tehtyjen tarjousten perusteella esitettiin hankittavaksi kaupungin omistukseen 10 tilaa sekä 19 määräalaa. Vuokrasuhteiden purkamisen yhteydessä tehtiin esitys 13 vuokra-alueella sijaitsevien rakennusten ostamisesta kaupungille. Aluevaihtoja esitettiin suoritettaviksi 27.

Muita asioita. Vuokraoikeuksia ehdotettiin jatkettaviksi 150 tontin ja alueen osalta. Luvan myöntämisiä ja tilapäisvuokrauksia esiteltiin 67, joista suurin osa kaupungin maan käyttämiseen tilapäisiin tarkoituksiin, kuten erilaisten ulkoilmatilaisuuksien järjestämiseen jne. Tehtiin ehdotus Lauttasaaren ja Pakilan pienteollisuusalueiden tonttien vuokrausehdoiksi. Esitettiin myönnettäväksi erilaisia lykkäyksiä 36:ssa tapauksessa, joista 8 koski maksunlykkäystä ja muut etupäässä kauppakirjojen ja vuokrasopimusten allekirjoittamisaikojen jatkamista.

Piirustuksia ja muutospiirustuksia esiteltiin hyväksyttäväksi yhteensä 216.

Alueita esitettiin vuokrattavaksi erilaisiin tilapäistarkoituksiin 21 ja tilapäisiä lupia myönnettäväksi 71.

Tonttiosaston päällikön päätösluettelossa hyväksyttiin muutospiirustuksia 48, merkittiin vuokraoikeuden siirtoja 87, vuokrattiin 63 tilapäisvarastoaluetta ja irtisanottiin 40 mainittujen alueiden vuokraoikeutta sekä peruutettiin yksi vuokraus.

Tonttiosaston päällikkö myönsi 23 juhannuskokko- ja ilotulituslupaa.

Aravalainat. Osasto vastaanotti ja käsitteli 94 aravalaina-anomusta v:ta 1960 varten. Lopullisia arvalainapäätöksiä (anottu v. 1958) vastaanotettiin 68. Osasto huolehti pakkohuutokaupassa kaupungille ostetun Et.-Kaarelassa sijaitsevan aravalainoitetun omakotitalon edelleen myymisestä. Vuoden kuluessa suoritettiin aravalainoitukseen liittyviä tarkastuksia, joista kirjattiin 544 käyntiä. Omakotirakennusten aravalainojen siirtoja ehdotettiin hyväksyttäväksi edelleen Aravalle esittämistä varten 15:ssä tapauksessa.

Siirtolapuutarhat. Siirtolapuutarhahenkilökunnan toimesta annettiin puutarhaneuvontaa sekä pidettiin 24 tuntia kestäneet puutarhakurssit, joihin osallistui n. 80—90 henkilöä. Puutarhanhoidollisia havaintoesityksiä järjestettiin 10 kertaa. Puutarhasuunnitelmia laadittiin 9 ja kertyi niistä 42 000 mk. Vuoden aikana merkittiin 151 siirtolapuutarhapalstan vuokraoikeuden siirtoa.

Viljelyspalstat ym. Viljelyspalstoja vuokrattiin kertomusvuoden ajaksi 3 142 kpl, yhteiseltä pinta-alaltaan n. 44 ha. Tulot niistä olivat 875 810 mk sekä laidun- ja syöttömaiden vuokrauksesta 46 900 mk. Multaa myytiin 1 736 m^3 ja saatiin tuloja 513 000 mk.

Asuntovuokria (ns. mustalaisparakit) perittiin 53 000 mk.

Piirustukset ym. Omakotityyppipiirustuksia valmistettiin ja myytiin 37 sarjaa, joista oli tuloja 377 500 mk. Lisäksi laadittiin tyyppipiirustusvihko n:o 2 sekä myyntipiirustuksia vuokratonteille rakennettavia tilapäisiä autotalleja varten ja muutospiirustustyyppejä Pirkkolan ns. lahjatalojen keskuslämpömuutoksia varten. Omakotityyppipiirustuksiin tehtiin ainemenekkilaskelmat. Siirtolapuutarhamajojen piirustuksia myytiin 11 sarjaa, joista saatiin tuloja 3 400 mk. Omakotitoimistosta annetuista todistuksista, joita oli 26, perittiin 3 160 mk ja omakotirakennuspiirustuksista 15 355 mk.

Työntekijät. Siirtolapuutarhoissa oli 14 työntekijää, joista 13 ainoastaan 1. 5. — 15. 10. välisenä aikana. Lisäksi oli urakkatöissä 8 työntekijää. Työpäiviä oli yhteensä 1 764 ja maksetut palkat nousivat 2 479 518 mk:aan.

Tulot ja menot kertomusvuonna olivat:

Tulot	mk
Tonttien ja alueiden vuokrat	365 309 228
Siirtolapuutarhojen maanvuokrat	6 835 253
Tonttien ja maa-alueiden myynti	857 650 832
Mullan myynti rakennusviraston puisto-osastolle	5 253 500
Yhteensä	1 235 048 813

Menot tonttiosaston vastattavilta tileiltä olivat yhteensä 9 187 222 mk.

3. Maatalousosasto

Henkilökunta. Osaston henkilökuntaan kuuluivat kaupunginagronomi, apulaiskaupunginagronomi ja toimistonhoitaja. Maatiloilla oli 5 virkasuhteessa olevaa maataloustyönjohtajaa, 2 työsuhteessa olevaa apulaistyönjohtajaa ja maataloustyöntekijöitä, joiden lukumäärä vaihteli 55:stä 110:een. Työpäiviä suoritettiin maatiloilla vuoden aikana 22 503.

Maanviljelys. Osaston hoidossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 1 592 ha viljelysmaata. Omassa viljelyksessä olivat entiset 5 maatilaa, yhteensä 894 ha ja vuokralle annettuna 698 ha. Vuokra-alueisiin liitettiin kertomusvuoden alusta Ryttylän koulukodin ja Toivoniemen tilan viljelysmaat, yhteensä 72 ha. Toisaalta tapahtui myös viljelysalueiden vähennystä lähinnä asemakaavan toteuttamisen vuoksi.

Omassa viljelyksessä olevilla tiloilla oli päätuotantosuunta viljanviljelys kuten aikaisemminkin. Sadosta myytiin huomattava osa siemeneksi. Peltoalueista oli kesantoa 56 ha, rukiilla 45 ha, rypsillä 24 ha, vehnällä 247 ha, ohralla 102 ha, kauralla 131 ha, perunalla 25 ha, keittiökasveilla, lantulla, rehukaalilla, vihantarehulla ym. viljelyskasveilla 28 ha, heinällä 177 ha sekä pelto- ja luonnonlaitumena 59 ha. Lannoitukseen käytettiin kotieläinlannan ja puhtaanapito-osaston ajaman ns. kaupunkilannan lisäksi eri väkilannoitteita 410 tn ja maanviljelyskalkkia 155 tn.

Tärkeimpien viljelyskasvien kokonais- ja hehtaarisadot olivat: rypsi 40.6 tn, 1 710 kg; ruis 106 tn, 2 356 kg; syysvehnä 235 tn, 3 254 kg; kevätvehnä 383.5 tn, 2 183 kg; ohra 298.7 tn, 2 918 kg; kaura 276.8 tn, 2 109 kg; peruna 316.9 tn, 12 611 kg ja heinä 621 tn, 4 130 kg.

Kaluston hankinnoista mainittakoon viljanlajittelijan, kolmen kylvökoneen ja väkilannanlevittäjän ostot. Pääomakaluston arvo vuoden lopussa oli 10 135 653 mk sekä hankintakustannukset vuoden aikana 556 567 mk.

Karja. Nautakarjaa pidettiin kahdella maatilalla ja samoin sikoja. Eläinmäärä vuoden lopussa oli 95 nautayksikköä ja 239 sikaa. Maitoa tuotettiin kaikkiaan 291759 kg. Hevosten lukumäärä tiloilla vuoden lopussa oli yhteensä 22.

Salaojitus ja valtaojien kunnossapito. Salaojitussuunnitelman toteuttamista jatkettiin ja käytettiin tarkoitukseen varattu 3 mmk:n määräraha kokonaan. Kertomusvuonna salaojitettu alue käsitti n. 40 ha Haltialan ja Tuomarinkylän peltoja.

Isännättömien valtaojien kunnossapitotöitä suoritettiin edelleen. Näistä olivat tärkeimmät Näsipuron ja sen sivuhaarojen sekä Långinojan perkaus Tapanilassa ja Puistolassa. Uutta valtaojaa kaivettiin kaikkiaan 1 140 m, vanhoja perattiin koneellisesti 8 576 m ja käsin 3 567 m. Kustannukset olivat kaikkiaan 6 465 599 mk.

Kansanhuoltoasioiden hoito. Kansanhuoltoasioita on osastossa hoidettu v:sta 1954 alkaen. Näihin kuului kertomusvuonna kotivoin ja bensiinin hinnanalennuskorvausanomusten käsittely, maatalousmiljardista myönnettävien avustusten jako ym.

Menot ja tulot. Kertomusvuoden varsinaiset m e n o t olivat 78 989 607 mk. T u l o t olivat 109 206 137 mk ja kameraalinen ylijäämä 30 216 530 mk. Liikekirjanpidon mukainen puhdas tuotto oli: maataloudesta 21 179 499 mk, maan vuokraamisesta 3 813 417 mk ja rakennusten vuokraamisesta 2 219 867 mk, yhteensä 27 212 783 mk. Omassa viljelyksessä olleiden tilojen keskimääräinen puhdas tuotto hehtaaria kohden oli 23 690 mk ja vuokralle annettujen viljelysmaiden 5 463 mk.

4. Metsäosasto

Henkilökunta. Osaston henkilökuntaan kuuluivat kaupunginmetsänhoitaja, apulaiskaupunginmetsänhoitaja, metsäteknikko, tp. metsätyönjohtaja, 3 metsänvartijaa, 2 tp. apulaismetsänvartijaa ja toimistoapulainen.

Metsäalueet ja niiden hoito. Tonttien muodostamisen ja rakentamisen johdosta siirtyi metsäalueita uusiin käyttötarkoituksiin. Tavanomaisten pienien maa-alueiden ostojen lisäksi ostettiin Mellunkylästä n. 50 ha:n Stormåsa-niminen maa-alue. Helsingin seurakuntien kanssa suoritettiin aluevaihto, jossa luovutettiin myös eräitä hoitohakkuilla jo kuntoon saatuja metsäalueita ja saatiin vastineeksi mm. Myllypuron lähes 50 ha:n metsäalue.

Kunnostushakkuita suoritettiin kertomusvuonna mm. Lauttasaaressa kaupungin haltuun joutuneilla tulevilla puistoalueilla, Pohj.-Haagan ympäristömetsissä, Haltialan ulkoilualueen länsiosissa, Fallkullan metsissä, Pohj.-Herttoniemen tulevan urheilualueen puistometsissä sekä Vartiokylässä ja Mellunkylässä olevilla kaupungin metsäalueilla. Osa näistä metsistä oli ensimmäistä kertaa metsäosaston käsiteltävänä.

Rakennustöistä ym. syistä aiheutuneet paljaaksihakkuut olivat kertomusvuonna poikkeuksellisen vähäisiä. Metsien siivoustöitä suoritettiin harvennushakkuun jälkeen lähinnä Lauttasaaressa ja Pohj.-Herttoniemessä.

Kertomusvuonna oli poikkeuksellisia lumenmurtotuhoja lähimetsissä sekä Vihdin—Mäntsälän—Hausjärven tienoilla olevilla kaupungin tiloilla. Tuho oli pahin Rajamäen lähellä olevan Periäisenmetsän 39 ha:n suuruisella ja Nummelan sairaalaan liittyvällä 19 ha:n alueella. Lumenmurtojen katkomat puut oli tehtävä eri puutavaralajeiksi taloudellisesti parhaalla tavalla. Eräillä alueilla puusto oli täysin piloilla, joten oli suoritettava myös uudistushakkuita. Niillä toimitettiin hakkuun jälkeen koneellinen maan pinnan repiminen taimettumisen edistämiseksi. Ryttylän ja Hirvihaaran tiloilla vahingot olivat pinta-alayksikköä kohden pienemmät. Näillä alueilla tyydyttiin korjaamaan ja myymään lähinnä pilaantumisvaarassa olevat rungot. Tervalammen tilalla ne laitoksen työvoimalla korjattiin omaan käyttöön. Metsäosasto ohjasi jatkuvasti Tervalammen tilalla tilan omassa johdossa ja omalla työvoimalla suoritettuja metsänhoitotöitä. Tilalla suoritettujen hakkuiden tulokset eivät sisälly jäljempänä esitettyihin puutavaramääriä ja markkamääriä koskeviin lukuihin.

Metsänistutusta suoritettiin kaupungin alueella ja lähimetsissä hiukan enemmän

kuin edellisinä vuosina. Sitä suoritettiin Haltiavuoren alueella, Mellunkylän tienoilla, Laajasalossa ja Uutelassa. Lisäksi istutettiin eräitä maatalouteen sopimattomia ja asemakaavassa puistoksi merkittyjä pieniä peltojakin sopiviksi arvioiduilla puulajeilla. Kaupungin alueella ja Uutelassa istutettiin taimia seuraavasti: kuusia 7 800, mäntyjä 12 600, koivuja 5 500 ja tervaleppiä 3 570, yhteensä 29 470. Kauempana olevilla metsäalueilla istutettiin kuusen ja männyn taimia Bengtsårissa 15 000 ja Hirvihaarassa 7 700. Kaikkiaan istutettiin yli 52 000 tainta. Turusta ja Tammisaaresta saatiin hankituksi tammenterhoja taimitarhaa varten.

Puutavaran luovutus. Kertomusvuonna luovutettiin kaupungin metsistä metsäosaston hakkuuttamana erilaista puutavaraa seuraavat määrät (suluissa vastaavat luvut v:lta 1957 ja 1958): havupuutukkeja 71 570 (74 380, 81 000) j^3, koivutukkeja 1 580 (2 110, 3 250) j^3, paaluja ym. 250 (350, 990) kpl, peitepölkkyjä 730 (4 320, 2 960) kpl, tukipuita ym. pientavaraa 13 500 (8 610, 14 210) kpl, paperipuuta 2 650 (6 240, 360) pm^3 sekä halkoja 21 280 (22 970, 16 060) pm^3.

Kertomusvuonna suoritettiin pystymyyntejä tavallista enemmän. Tämä johtui jo mainituista lumenmurtotuhoista ulkotiloilla ja siitä, että siten saatiin puiden korjuu suoritettua kaupungille edullisimmin. Kertomusvuoden pystymyynnit eivät sisälly eo. lukuihin, sen sijaan v:n 1957 ja 1958 luvuissa ovat mukana myös vähäiset pystymyynnit.

Pystyyn myytiin kertomusvuonna Periäisenmetsä- nimiseltä metsäpalstalta lähellä Rajamäkeä 7 920 j^3 ja Nummelan sairaalan tonttialueelta 8 600 j^3 tukkeja. Lisäksi luovutettiin lähinnä rakennustöiden yhteydessä kaupungin alueelta ja lähimetsistä tukkeja 2 980 j^3 ja halkoja n. 500 pm^3. Tukkipuita luovutettiin pystymyynnit huomioon ottaen kaikkiaan n. 91 000 j^3.

Luovutetusta puutavarasta kertomusvuonna saadut yksikköhinnat olivat vastaavia edellisen vuoden hintoja alemmat. Tuntuvin oli alennus halkojen ja tukkien yksikköhinnoissa. Puutavaran luovutuksesta kertyi tuloa yhteensä 45.272 mmk, josta puutavara- ja polttoainetoimistolle luovutetun tavaran osuus 22.878 mmk, rakennusvirastolle 1.427 mmk, maatalousosastolle 1.6 mmk, muille kaupungin laitoksille 670 000 mk sekä yksityisille ostajille myydyn 18.697 mmk.

Kauppojen määrää, pienimmätkin mukaan lukien, osoittaa laskujen ja käteiskuittien yhteismäärä 880 kpl.

Luonnonsuojelu. Luonnonsuojelun tehtäväpiiriin kuuluvana valistustoimintana metsäosaston henkilökunta järjesti metsänistutus- ja luonnonsuojeluretkeilypäivän n. 70 partiolaiselle, retkeilyn Bengtsårin leiriläisille sekä pari luonnonsuojeluluentoa muissa yhteyksissä. Sanomalehdille annettiin kaupungin luonnonsuojeluun tai kaupungin metsiin liittyvää teksti- ja kuva-aineistoa.

Kaupungin alueella olevaa luonnonvaraista eläimistöä huollettiin monin eri tavoin. Toisaalta oli tarpeen huolehtia siitä, ettei kettuja, rusakkojäniksiä ja variksia ollut liikaa.

Tulot ja menot. T u l o j a oli kertomusvuonna seuraavasti: metsätuotteiden myynnit 45 272 261 mk, vuokra- ym. tuloja 891 843 mk sekä sekalaiset myyntitulot 4 952 891 mk, yhteensä 51 116 995 mk.

M e n o t kertomusvuoden aikana olivat: tilapäiset viranhaltijat 1 680 760 mk, muut palkkamenot 20 870 170 mk, kaluston hankinta 67 259 mk, kaluston kunnossapito ja tarveaineiden hankinta 738 291 mk, valistustoiminta ja luonnonsuojelu

559 494 mk, kiinteistöjen korjaus ja kunnossapito 407 250 mk, yleiskulut ym. 8 912 525 mk sekä työttömyystyöt 2 399 621 mk, yhteensä 35 635 370 mk.

Tulojen ja eo. menojen erotus oli 15 481 625 mk.

5. Asemakaavaosasto

Henkilökunta. Asemakaavaosastoon kuuluivat asemakaavapäällikkö, asemakaava-arkkitehti, yleiskaava-arkkitehti, asemakaavainsinööri, 3 toimistoarkkitehtia, liikenneinsinööri, apulaisasemakaavainsinööri, 6 arkkitehtia, 5 insinööriä, osastosihteeri, toimistonhoitaja ja 13 piirtäjää. Vuoden lopussa oli avoinna 1 arkkitehdin virka ja 2 insinöörin virkaa.

Osaston palveluksessa oli vuoden alussa työsopimussuhteessa 10 henkilöä. Näistä erosi vuoden aikana 2 arkkitehtia, 1 insinööri, 1 tilastotehtävissä toiminut henkilö ja 1 piirtäjä. Työsopimussuhteessa olevan henkilökunnan lukumäärä vuoden lopussa oli 6.

Toiminta. Kertomusvuonna haittasi toimintaa henkilökunnan vähenemisestä johtunut puute.

Seuraavat uudet asemakaavat valmistuivat: Puotila (n. 78.5 ha), Kivihaka (n. 10 ha), Itä-Pakila (n. 179.5 ha), Länsi-Pakila (n. 171 ha), Pitäjänmäen varasto- ja pienteollisuusalue (n. 23 ha) sekä lisäksi yhtä korttelia Vallilassa koskeva asemakaava.

Asemakaavan muutoksia laadittiin 84.

Kiinteistölautakunnalle esitettiin kaikkiaan 343 asiaa, liikennejaostolle 169 ja asemakaavajaostolle 15. Jälkimmäiset olivat pääasiassa uusia alustavia asemakaavaluonnoksia, joista kolme oli tilattu yksityisiltä arkkitehtitoimistoilta.

Rakennuslupa-anomuksista annettiin lausuntoja maistraatille 657 ja Espoon kunnalle 5.

6. Kaupunkimittausosasto

Henkilökunta. Kaupunkimittausosastoon kuuluivat kertomusvuonna kaupungingeodeetti, apulaiskaupungingeodeetti, 4 piiri-insinööriä, 4 insinööriä, kartanpiirustuspäällikkö, kiinteistöluettelon hoitaja, 9 mittausteknikkoa, 6 laskijaa, tp. karttavalokuvausteknikko, tp. karttapalvelun hoitaja, tonttikirjan hoitaja, toimistonhoitaja, tp. kanslisti, tp. kirjanpitäjä, 8 kartoittajaa, 22 piirtäjää, 2 toimistoapulaista, haastemies ja vahtimestari. Koko vuoden oli avoinna 1 piiri-insinöörin virka, jota hoiti viransijainen.

Osaston palveluksessa oli lisäksi työsopimussuhteessa 3 insinööriä, geologi, 2 kairausteknikkoa, toimistoapulainen, 26 piirtäjää, muovikopisti, 2 valokopistia ja 2 lähettiä. Henkilökunnan lukumäärä kertomusvuoden lopussa oli 105.

Työsopimussuhteessa oli lisäksi mittausetumiehiä, kairaustyöntohtajia, autonkuljettajia, mittausmiehiä ja kairausmiehiä. Näiden lukumäärä vaihteli vuoden aikana suoritettavista töistä ym. riippuen 60:stä 70:een, joista n. 20 tuli maaperätutkimusjaoksen osalle.

Teknilliset välineet. Kenttämittauskaluston täydennykseksi hankittiin uusi tarkkavaakituskoje sekä Kern-merkkiseen teodoliittiin kuuluvat pakkokeskitys-

laitteet. Lisäksi hankittiin pienehköjä kenttämittaus- ja työvälineitä loppuunkäytettyjen tilalle. Kenttätyöryhmien käyttöön rakennettiin kaksi työmaakojua.

Kartanvalmistamoon hankittiin valojäljennöskoje ja siihen liittyvä kehityskoje.

Maaperätutkimusjaoksen tutkimuskalustoa ja -välineistöä täydennettiin hankkimalla kiinteistöviraston määrärahoja käyttäen koetinkairaus- ja näytteenottovälineistöä n. 1.6 mmk:n arvosta. Metrotoimikunnan määrärahoista käytettiin n. 2.8 mmk maaputki- ja timanttikairauskalustojen täydentämiseen ja korjaamiseen. Vm. varoilla hankittiin myös 1.2 mmk:n arvoinen traktori-kompressori-kallioporakoneyksikkö.

Kenttämittaus ja kiinteistönmuodostus. Kaupungin kolmioverkkoa täydennettiin rakentamalla ja havaitsemalla 7 uutta kolmiopistettä. Uusia korkeuskiintopisteitä määritettiin tarkkavaakituksella yhteensä 142. Monikulmioverkkoa lisättiin ja täydennettiin asemakaavoitettavien alueiden täydennysmittauksia varten Lauttasaaressa, Pakilassa, Malmilla ja Tapanilassa. Täydennyskartoituksia suoritettiin suuremmassa määrin Konalassa, Pitäjänmäellä, Pakilassa, Malmilla, Tapanilassa, Vartiokylässä ja Mellunkylässä. Kuvakartoitus Laajasalon alueelta valmistui vuoden alussa. Katusuunnittelukarttoja laadittiin sekä suoritettiin katujen maastoon merkitsemistä esikaupunkialueilla.

Tonttikirjaan ja tonttirekisterikartalle tehtiin asemakaavojen ja tonttijakojen vahvistamisesta sekä tontinmittauksista ym. johtuvat merkinnät. Lisäksi aloitettiin Kantakaupungin yleisten alueiden muodostusluettelon ja rekisterin tarkastaminen. Eräitä Ruskeasuon, Haagan, Munkkiniemen, Lauttasaaren, Et.-Kaarelan, Viikinmäen, Herttoniemen ja Pitäjänmäen alueita vietiin em. muodostusluetteloon ja rekisteriin.

Kertomusvuoden alusta heinäkuun loppuun annettiin kanslia- ja tonttiosastolle lausuntoja katumaan korvauskysymyksistä sekä vuoden loppupuoliskolla selvityksiä rakennuslain tarkoittamista katualueasioista ja kadun ja viemärin rakentamisesta aiheutuvia korvauksia käsiteltäessä tarvittavia selvityksiä. Lisäksi laadittiin muistioita, lausuntoja ja karttoja katujen ja teiden kunnossa- ja puhtaanapito-osuuksia koskevista asioista. Osasto edusti myös kaupunkia maistraatin suorittamissa katselmuksissa katuja yleiseen käyttöön luovutettaessa. Osasto osallistui lisäksi niihin tutkimuksiin ja selvityksiin, joitten perusteella kaupungin alueella olevia maanteitä ehdotettiin uuden tielain mukaan valtion kunnossapidettäviksi.

Kaupungingeodeetti tai hänen määräämänsä edusti kaupunkia sitä koskevissa maanmittaus- ja tontinmittaustoimituksissa sekä kaupungin alueella että sen ulkopuolella. Kaupungin alueella suoritetuista maanmittaustoimituksista pidettiin rekisterikarttaa sekä annettiin niistä lausuntoja kaupunginhallitukselle. Kaupungin hankkimien määräalojen lohkomista suoritettiin sekä rajankäyntejä asemakaavojen laatimisen yhteydessä ja niiden toteuttamista varten. Hävinneitä rajamerkkejä rakennettiin Pakilan ja Marjaniemen alueilla. Sekä Uudenmaan lääninmaanmittauskonttorissa että maastossa suoritettujen alueiden omistussuhteita ym. koskevien tutkimusten perusteella täydennettiin mm. rekisterikarttoja, tehtiin tilaluetteloita asemakaavoitettavista alueista ja annettiin lausuntoja ja karttaotteita kaupungin kiinteistökauppoja varten.

Eräät yleisimmät kaupunkimittausalaan kuuluvat tehtävät käyvät ilmi seu-

raavasta taulukosta, johon vertauksen vuoksi on otettu myös vastaavat v:n 1957 ja 1958 luvut:

		Mittauspiiri					Yhteensä vuonna		
		Kanta-kaupunki	Haaga	Pakila	Malmi	Herttoniemi	1959	1958	1957
Kartoitusta (etupäässä täydennysmittausta)	ha	59.8	387	130	840	230	1 646.8	2 268.1	1 219
Katu-, sähkö- ym. linjojen paalutusta	km	14.5	23 4	13.8	35.2	15.6	102.5	64.8	64.7
Jalustankatselmuksia	kpl	141	236	244	335	445	1 401	1 145	624
Maanmittaustoimituksia suoritettu	»	—	—	—	—	—	27	10	27
näissä erotettu tiloja	»	—	—	—	—	—	23	10	29
yhteiseltä pinta-alaltaan	ha	—	—	—	—	—	40	8.4	3.5
käyty rajoja	km	—	—	—	—	—	25.3	7.1	9.5
rakennettu pyykkejä	kpl	—	—	—	—	—	389	28	211
Mittakirjan jäljennöksiä	»	—	—	—	—	—	369	346	328
Monikulmiopisteitä rakennettu	»	74	—	112	139	6	331	613	652
» laskettu	»	—	—	238	299	6	543	881	708
Monikulmiosivuja mitattu	km	9.8	—	20.7	37.4	1.6	69.5	100.8	98.1
Monikulmiokulmia havaittu	kpl	117	—	267	381	18	783	1 151	947
Piirroksia eri tarkoituksiin	»	—	—	—	—	—	1 886	1 136	1 125
Pintavaakitusta suoritettu	ha	8.5	2	2.2	—	—	12.7	107.6	100.1
Rakennuspaikan maastoon merkitsemisiä	kpl	139	179	88	114	221	741	558	632
Todistuksia ja otteita	»	—	—	—	—	—	890	876	903
Tontinmittauksia suoritettu	»	120	97	24	30	86	357	288	411
Tonttijakoehdotuksia	»	17	36	8	12	48	121	80	112
Tonttikartan jäljennöksiä	»	—	—	—	—	—	245	195	193
Rajan näyttöjä	»	31	24	5	2	16	78	52	37
Korkeuskiintopisteitä rakennettu	»	1	53	—	17	25	96	149	100
» vaakittu	»	1	51	—	90	—	142	83	100

Kartat. Kantakarttojen mittakaavassa 1 : 500 (Ka 0.5)pohjapiirroksia muovipohjalla piirrettiin 167 karttalehteä, mikä vastaa n. 2 000 ha:n aluetta. Käyräpiirroksia piirrettiin 250 karttalehdelle. Aikaisemmin piirrettyjä karttalehtiä (n. 1 000 kpl) täydennettiin ja pidettiin ajan tasalla. Kantakarttoja mittakaavassa 1 : 2000 (Ka 2/0.5) valmistettiin lehtijaossa muovipohjalle 28 karttalehteä sekä niistä asemakaavapohjakarttoja alueittain 14 alueesta (n. 1 100 ha). Virastokartan mittakaavassa 1 : 4000 (Vi 4) 6 lehdestä otettiin uusi täydennetty painos. Muutkin Vi 4:n alkuperäispiirrokset pidettiin ajan tasalla, valokuvattiin mittakaavaan 1 : 10000, varustettiin hakuruudustolla ja painettiin kaksivärisenä 39-lehtisenä virastokarttana (Vi 10) 400 kpl. Kiinteistökartan (Ki 10) kiinteistöelementin piirtäminen saatettiin loppuun ja karttaa painettiin kolmivärisenä 39-lehtisenä 200 kpl. Osoitekartan (Os 10) alkuperäispiirrokset korjattiin ja täydennettiin. Samoin täydennettiin matkailijakartan (Ma 10/Y 30) piirrokset ja otettiin kartasta 12 000 kpl:en uusintapainos, jonka yhteydessä painettiin mm. uusien vahvistettujen kaupunginosien ja alaosien kartta 1 : 30000 pohjalle. Lisäksi valmistettiin joukko muita erilaisia karttoja ja kartogrammeja.

Muovijäljennöksiä valmistettiin omaan käyttöön 387, kaupungin muille virastoille ym. 426, yhteensä 813. Kartta- ym. valokuvauksia suoritettiin omaa tarvetta varten 1 402 ja muille 3 830 eli yhteensä 5 232. Valo- ja transparent- sekä siirtojäljennöksiä valmistettiin 17 100, joista omaan käyttöön 12 900.

Karttapalvelun bruttomyynti, johon sisältyvät myös korvaukset painatusoikeuksista, oli n. 5.5 mmk. Erillisiä karttalehtiä myytiin 85 000, joista matkailijakarttaa 26 000 ja osoitekarttaa 900.

Maaperä-, kallioperä- ja pohjatutkimukset jakaantuivat määrärahojen käytön mukaisesti eri toimeksiantajien kesken seuraavasti: kiinteistövirasto n. 35 %, metrotoimikunta n. 35 %, rakennusvirasto sekä kaupungin teollisuus- ym. laitokset n. 30 %.

Asemakaavoitusta varten suoritettiin maaperätutkimuksia 12 työkohteessa esikaupunkialueilla n. 640 ha:n alalla. Kiinteistöviraston toimeksiannosta suoritettiin lisäksi 13 muuta pienehköä tutkimusta. Metrotoimikunnan osoittamissa suunnissa, pääasiassa Kantakaupungissa, jatkettiin tutkimuksia suunnitteluvaiheen ja tutkimuskohteen tarpeiden mukaisesti. Rakennusvirastolle suoritettiin 18 tutkimusta ja kaupungin muille laitoksille 14.

Kaupungin suunnittelu- ja rakennusviranomaisia avustettiin maa- ja pohjarakennuskysymyksissä. Vuoden puolivälissä voitiin aloittaa myös omavarainen maanäytteiden laboratoriotutkimustoiminta. Erikoistutkimukset oli kuitenkin vielä suoritettava ulkopuolisissa laboratorioissa.

Kiinteistöluetteloon merkittiin kertomusvuoden aikana ostamalla tai vaihtamalla hankitut 97 tilaa tai tilanosaa, 5 tonttia tai tontinosaa ja 66 rakennusta. Vastaavasti poistettiin 37 tilaa tai määräalaa ja 68 tonttia tai tontinosaa myytyinä tai vaihdettuina sekä 39 purettua rakennusta. Kiinteistöluetteloon merkittiin 80 uudisrakennusta ja rakennusten peruskorjausta. Vuotuiset poistot suoritettiin n. 2 600 rakennuksen osalta. Tonttien ja määräalojen vuokrauksia kirjattiin 87. Diaariin merkittyjä kirjelmiä tai ilmoituksia saapui kiinteistöluetteloon 482.

Menot ja tulot. Kaupunkimittausosaston vastattavilta tileiltä olivat m e n o t kertomusvuonna 66 432 626 mk. T u l o t olivat 36 855 346 mk.

7. Talo-osasto

Kertomusvuonna toimi osasto v. 1958 päätetyn uudelleenjärjestelyn mukaisesti jaettuna kolmeen toimistoon: isännöitsijätoimistoon, teknilliseen toimistoon ja taloustoimistoon. Talo-osastoon kuului lisäksi tilapäinen asuntoasiaintoimisto.

Henkilökunta. Talo-osastoon kuuluivat osaston päällikkö sekä välittömästi hänen alaisinaan osastosihteeri, toimistorakennusmestari ja tp. toimistoisännöitsijä, isännöitsijätoimistoon kuuluvina apulaisosastopäällikkö, 2 alueisännöitsijää, 2 apulaisisännöitsijää, halli- ja torikaupan valvoja ja 2 toimistoapulaista, teknilliseen toimistoon kuuluvina insinööri, rakennusmestari, 3 apulaisrakennusmestaria ja toimentaja, taloustoimistoon kuuluvina konttoripäällikkö, kirjanpitäjä, kirjaaja, apulaiskirjanpitäjä ja 3 toimistoapulaista sekä asuntoasiaintoimistoon kuuluvina tilapäiset asuntoasiain sihteeri, asuntoasiain tarkastaja ja 3 toimistoapulaista.

Eo. viroista oli 1 apulaisrakennusmestarin virka täyttämättä koko kertomusvuoden ajan.

Talo-osaston alaisissa kiinteistöissä oli lisäksi seuraavat viranhaltijat: kaupungin taloissa 4 ovenvartijaa, koneenhoitaja, 9 lämmittäjää, talonmies-lämmittäjä, 3 talonmiestä, yövartija, siivoustöiden tarkkailija ja 5 siivoojaa, poliisihuoneistoissa

5 lämmittäjää, talonmies ja 2 siivoojaa, kunnallisissa työväenasunnoissa 8 lämmittäjää sekä kauppahalleissa 4 hallikaitsijaa, 4 hallipalvelijaa ja siivooja.

Osaston palveluksessa oli työsopimussuhteessa siivoojia, kirvesmiehiä, muurareita, talonmiehiä, lämmittäjiä ym. työntekijöitä yhteensä 295 henkilöä, joista 218 naisia.

Uusi isännöitsijäaluejako. Isännöitsijätehtäviä varten oli kaupunki jaettu kahteen alueeseen. I alueen toimisto sijaitsi talo-osaston huonetiloissa ja II alueen toimisto 1. 3. lukien vuokrahuoneistossa Hämeentie 68.

I alueen hoitoon kuuluivat kertomusvuonna myös kaikki kaupungin ulkopuolella olevat rakennukset.

Hallirakennukset olivat halli- ja torikaupan valvojan hoidossa.

Vuokrankanto II isännöitsijäalueella yhdistettiin 1. 7. lukien tapahtuvaksi keskitettynä talo-osastolta käsin sekä rahatoimiston Hollerith-osastoa hyväksi käyttäen.

Talo-osaston hallinnossa olleet rakennukset, huoneistot ym. Kertomusvuoden lopussa oli osaston hallinnossa olevien rakennusten lukumäärä 980 (305 786 m^2, 1 494 000 m^3), joista vuoden aikana lisää tulleita oli 23 (3 230 m^2, 14 165 m^3). Vuoden aikana purettiin 50 rakennusta (3 200 m^2, 13 526 m^3). Rakennusten arvo oli 6 400 mmk.

Kauppahalleja oli 3 (5 749 m^2, 35 805 m^3).

Osakehuoneistoja oli 38 (11 091 m^2); niiden arvo oli n. 350 mmk. Vierailta vuokrattuja huoneistoja oli 222 (62 252 m^2).

Kiinteistöjen vuosikorjauksiin käytettiin talousarviossa varattuja määrärahoja 74 521 987 mk sekä hallien korjauksiin 1 280 793 mk. Näiden lisäksi käytettiin kaupunginhallituksen erikseen myöntämiä määrärahoja 13 669 109 mk, yhteensä 89 471 889 mk.

Kauppahallit ja -torit. Kertomusvuonna oli kaupungilla 3 kauppahallia: Kauppatorinhalli (119 myymälää), Hakaniemen kauppahalli (220 myymälää) sekä Hietalahden kauppahalli (97 myymälää).

Elintarvikkeiden ja maalaistuotteiden myyntiä varten vuokrattiin Kauppatorilta 316 paikkaa, Hakaniementorilta 270, Töölöntorilta 100 ja Hietalahdentorilta 57 paikkaa. Puutarhatuotteiden tukkumyynti, ulkomaisten hedelmien myyntiä lukuun ottamatta, siirrettiin vihannestukkutorille.

Ulkomyynti- ja mainospaikat. Koko kertomusvuodeksi vuokrattiin 34 makkaranmyyntipaikkaa ja 8 kukkienmyyntipaikkaa. Ajaksi 15. 4. — 15. 10. vuokrattiin 120 jäätelönmyyntipaikkaa, 43 kioskia, 17 kukkienmyyntipaikkaa ja 1 valokuvauspaikka. Lisäksi myönnettiin lyhytaikaisia (1—6 päivää) lupia erilaiseen myyntiin seuraavasti: joulukuusien myyntipaikat 546 lupaa, juhannuskoivujen myyntipaikat 24 lupaa, tinanvalantapaikat 5 lupaa, ilmapallojen myyntipaikat 1 693 lupaa ja tekokukkien myyntipaikat 452 lupaa.

Mainospaikat vuokrattiin kiinteistölautakunnan päätöksen mukaan yleishyödyllisiin ja aatteellisiin tarkoituksiin.

Asuntoasiaintoimisto, joka oli tilapäinen, oli perustettu asuntojen jakoa ja osoitusta, aravaosakkeiden lunastamista ja perheasuntoavustuksia koskevien asioiden valmistelua ja käsittelyä varten.

Uusien asukkaiden osoittaminen suoritettiin yhteistoiminnassa alueisännöitsi-

jöiden kanssa. Talo-osaston hallinnassa oleviin kiinteistöihin osoitettiin kertomusvuoden aikana 209 ruokakuntaa. Huoneistoista oli 149 vapautunut asukkaiden uusiin taloihin osoituksen johdosta ja 60 muista syistä. Suurimpana osoituskohteena oli ns. Kampin villojen kahden talon tyhjentäminen, johon tarvittiin 40 asuntoa. Lisäksi suoritettiin lukuisia taloudellisista tai perhesyistä aiheutuvia huoneistojen vaihtoja.

Menot ja tulot. M e n o t talo-osaston hoidossa olevista taloista ja huoneistoista olivat 331 885 003 mk sekä kauppahallien, kioskien ja kauppatorien menot 13 426 940 mk eli yhteensä 345 311 943 mk. Nämä olivat yksinomaan kunnossapito- ja käyttömenoja, niistä puuttuvat kokonaiskulujen pääomamenot eli korko- ja poistomenot sekä yleiskulut.

T u l o i n a kertyi käteisvuokria 337 620 501 mk ja tilitysvuokria 379 224 322 mk eli yhteensä 716 864 823 mk. Kauppahallien ja myyntipaikkojen vuokrat olivat 100 256 916 mk.

8. Asuntotuotantotoimisto

Henkilökunta. Asuntotuotantotoimiston henkilökuntaan, joka oli työsopimussuhteessa, kuuluivat toimistopäällikkö, toimistokamreeri, toimistorakennusmestari, kiinteistöyhtiötalojen rakennusmestari ja 2 toimistoapulaista.

Kiinteistölautakunnan toimialaan kuuluvat tehtävät. Toimisto huolehti kaupungin asuntolainoja koskevien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta.

Yhteenveto menoista ja tuloista

M e n o t. Kiinteistöjen menot talousarvion mukaan jakaantuivat varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaiset menot käsittivät koko kiinteistöjen pääluokan, jossa kiinteistölautakunnan käytössä olevat määrärahat jakaantuivat seuraavasti: kiinteistölautakunta ja kiinteistövirasto, maatalousosasto, metsäosasto, talo-osaston hallinto ja hoito, siirtolapuutarhat, erinäiset menot eräin poikkeuksin ja lautakunnan käyttövarat. Pääomamenoihin kuuluivat kiinteistöostot (tuloa tuottavat pääomamenot) sekä salaojitustyöt ja pääomakaluston hankinta (tuloa tuottamattomat pääomamenot).

Kiinteistölautakunnan käytettäväksi oli talousarviossa merkitty varsinaisia menoja varten 1 095 287 840 mk ja lisämäärärahoja tai ylitysoikeuksia myönnettiin 64 463 665 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 1 159 751 505 mk. Tilien mukaan käytettiin 1 098 466 142 mk, joten säästö oli 61 285 363 mk.

Em. yhteissummaan sisältyvistä menoista olivat kiinteistölautakunnan ja kiinteistöviraston määrärahat talousarviossa 291 154 830 mk ja lisämäärärahat 10 212 736 mk eli yhteensä 301 367 556 mk sekä menot tilien mukaan 278 587 884 mk. Kiinteistölautakunnan käytettäväksi merkityt erinäisten menojen määrärahat olivat talousarviossa 360 706 200 mk ja lisämäärärahat 12 047 160 mk eli yhteensä 372 753 360 mk sekä menot 366 839 913 mk. Erinäisiin menoihin sisältyivät mm. kaupungin hallintorakennusten poistot, 311 026 200 mk, jota vastaava tuloerä oli merkitty talousarviossa pääomatuloihin. Kiinteistölautakunnan käyttövarat olivat 600 000 mk, josta käytettiin 119 544 mk.

Kaupunginvaltuuston käytettäväksi kiinteistöjen ostoja varten merkittyjen määrärahojen käyttö ilmenee allaolevasta asetelmasta:

Määräraha mk	Menot mk	Siirto v:een 1960		Säästö mk
		sidottuna mk	vapaana mk	
Siirto v:lta 1956 23 987 700	23 985 000	—	—	2 700
» » 1958 1 770 800	1 478 800	292 000	—	—
Määräraha v. 1959 150 000 000	99 487 200	11 972 000	38 540 800	—

Kiinteistölautakunnan käytettäväksi pienehköjen kiinteistöjen ostoja varten merkittyjä määrärahoja siirrettiin edelliseltä vuodelta 4 191 900 mk, josta käytettiin 4.116 mmk. Talousarviomääräraha, 5 mmk, jäi käyttämättä.

Salaojitustöitä varten merkitty määräraha oli 3 mmk, joka käytettiin kokonaan, ja pääomakaluston hankintaa varten oli talousarviossa 700 000 mk, josta käytettiin 556 567 mk.

T u l o t. Varsinaisia kiinteistötuloja olivat talousarvion mukaan kiinteistöviraston tulot, tonttien ja alueiden vuokrat, maatalousosaston ja metsäosaston tulot, kiinteistölautakunnan hoidossa olevien rakennusten ja huoneistojen vuokrat, myynti- ja toripaikkojen vuokrat sekä siirtolapuutarhojen maanvuokrat. Pääomatuloja olivat tonttien ja maa-alueiden myynnistä sekä maanhankintalain tarkoituksiin myydyistä ja pakkolunastetuista alueista saadut tulot.

Varsinaisia tuloja oli kertomusvuonna talousarvion mukaan arvioitu kertyvän 1 297 806 516 mk. Tilien mukaan nousivat tulot 1 387 069 802 mk:aan.

Pääomatuloja oli talousarvioon merkitty 308.87 mmk, josta 300 mmk tonttien ja maa-alueiden myynnistä. Tuloja kertyi kertomusvuonna 857 658 832 mk, josta tonttien ja maa-alueiden myyntituloja oli 849 039 527 mk.

Asuntotuotantokomitea

Toimintaohjeet. Kaupunginhallitus vahvisti 4. 6. 1959 (1 635 §) asuntotuotantokomitean uudet toimintaohjeet noudatettaviksi 1. 7. 1959 alkaen (ks. kunn. as. kok. n:o 70).

Komitean kokoonpano. Asuntotuotantokomiteaan kuuluivat v. 1959 puheenjohtajana apul.kaup.joht. Juho Kivistö, varapuheenjohtajana asemakaavapääll. Väinö Tuukkanen sekä jäseninä prof. Hilding Ekelund, kiinteistöviraston tonttiosaston päällikkö Kalevi Korhonen, kiinteistöviraston päällikkö Alpo Lippa, kiinteistölautakunnan puheenjohtaja Kaarlo Pettinen sekä rakennustarkastaja Aulis Salo. Lautakunnan sihteerinä oli asuntotuotantotoimiston teknillinen päällikkö Kalevi Laine.

Kokoukset ja tarkastukset. Komitealla oli kertomusvuoden aikana 39 kokousta ja teknillisellä jaostolla 32. Lisäksi pitivät komitean nimeämät rakennusohjelmien työmaatoimikunnat joka toinen viikko kullakin työmaalla työmaakokouksensa sekä valmistuneiden rakennusten vastaanottotarkastukset ja urakkasopimusten mukaiset vuositakuutarkastukset, joista kaikista tilaisuuksista laadittiin ao. erilliset pöytäkirjat.

Komitean toimistotehtävien hoito. Asuntotuotantokomitean päätösten täytäntöön-

panosta ja toimistotehtävistä huolehti 30. 6. saakka sen oma toimisto ja kaupungin asuntorakennustoiminnan organisaation muutosten jälkeen kiinteistöviraston asuntotuotantotoimisto 1. 7. alkaen.

Rakennustoiminta. Jäljempänä mainittuina aikoina kertomusvuonna sai asuntotuotantokomitea päätökseen rakennusohjelmaansa kuuluvat Kiinteistö-oy. Siilitie 11—13 b:n (31. 1.), Kiinteistö-oy. Siilitie 11—13 c:n (31. 5.), Kiinteistö-oy. Hämeentie 128:n (28. 2.), Kiinteistö-oy. Ruusulankatu 7:n (31. 5.), Kiinteistö-oy. Kanneltie 8:n (15. 11.) sekä Kiinteistö-oy. Hämeentie 122:n rakennustyöt (30. 11.). Samoin saatiin päätökseen kaupungin palveluksessa olevien henkilöiden toimesta perustetun Asunto-oy. Koroistentie 13:n rakennustyöt.

Kertomusvuonna ryhtyi asuntotuotantokomitea toteuttamaan seuraavia rakennusohjelmia:

Rakennusohjelman nimi	Rakennusten		Asuinhuoneiden		Aravan alustavasti vahvistamat kustannukset (1 000 mk)	Rakennustöiden alkamispäivä
	lukumäärä	tilavuus m³	lukumäärä	pinta-ala m²		
Kiinteistö-oy. Sammatintie 7.	1	24 160	160	5 942.4	246 590	31. 7.
Kiinteistö-oy. Vellamonkatu 17	1	22 000	160	5 360.0	216 460	21. 12.
Yhteensä	2	46 160	320	11 302.4	463 050	—

Em. rakennusohjelmien rakennuskustannukset maksettiin kaupunginhallituksen asuntotuotantokomitean käyttöön myöntämillä määrärahoilla sekä Aravalta ja eri rahalaitoksilta nostetuilla laina- sekä yhtiöiden osakepääomavaroilla.

Rakennustyöt teetettiin halvimman tarjouksen tehneillä helsinkiläisillä urakoitsijaliikkeillä. Rakennus-, putki-, sähkö- ja maalaustöistä pyydettiin tarjouksia erikoisurakoitsijaliikkeiltä ja sivu-urakat alistettiin kaikissa muissa suhteissa pääurakoitsijan valvontaan paitsi maksusuorituksia, jotka asuntotuotantokomitea maksatti suoraan urakoitsijoille. Kaikilta urakoitsijoilta vaadittiin ao. rakennusaikaiset takaukset ja vuositakaukset. Urakkasopimuksen mukaiset maksuerät suoritettiin töiden edistymisen mukaan. Aravalainaa saaneiden rakennusohjelmien urakoitsijoiden oli käytettävä rakennustöissä helsinkiläistä työvoimaa ja työllisyyslainaa saaneiden rakennusohjelmien urakoitsijoiden oli noudatettava Aravan antamia ohjeita työvoiman käytöstä.

Seuraavaan vuoteen siirtyneet keskeneräiset tehtävät. V:een 1960 siirtyivät Kiinteistö-oy. Hämeentie 122:n, Kiinteistö-oy. Sammatintie 7:n ensimmäisen rakennusvaiheen sekä Kiinteistö-oy. Vellamonkatu 17:n rakennustöiden loppuun saattaminen ja niihin liittyvät loppuselvitykset. Samoin siirtyivät seuraavaan vuoteen Kiinteistö-oy. Siilitie 7:n ja Holvi Oy:n konkurssipesän välinen välimiesoikeusasia sekä Kiinteistö-oy. Siilitie 11—13 b:n rakennusohjelman saatavan periminen rakennusteknillisten töiden urakan vakuuksienantajalta. Mikäli vakuuksienantaja täyttää sitoumuksensa, ei Tasorakenne Oy:n ja Rakennustoimisto Ratas Oy:n konkurssipesistä aiheutuisi kaupungille eikä myöskään kiinteistöyhtiölle taloudellista tappiota.

Asuntotuotantokomitean käyttöön myönnetyt määrärahat. Kertomusvuoden aikana kaupunginhallitus myönsi asuntotuotantokomitean käyttöön talousarvion tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan Muut sijoitukset-lukuun asuntorakennustoiminnan tukemista varten varatuista varoista 411 655 000 mk:n suuruisen määrärahan kaupungin toimesta perustettujen kiinteistöyhtiöiden omien varojen, ensi- ja toissijaisten lainojen sekä tertiäärilainojen rahoitukseen. Lisäksi nostettiin kertomusvuoden aikana luotonantajilta ensi- ja toissijaisia lainavaroja yhteensä 541 880 000 mk rakennuskustannusten rahoitukseen ja varat tilitettiin kaupungin rahatoimistolle asianomaisten yhtiöiden tileille.

Lisäksi oli kaupunginhallitus aikanaan myöntänyt asuntotuotantokomitealle oikeuden käyttää rahatoimistossa olevaa 1 mrd:n mk:n kassareserviä niiden rakennuskustannusten rahoitukseen, jotka asuntotuotantokomitea joutui yhtiöiden puolesta maksattamaan ennen yhtiöiden perustamista.

Kertomusvuoden aikana maksatti asuntotuotantokomitea rahatoimiston välityksellä rakennuskustannuksia vastaavasti yhteensä 848 979 812 mk ja määrärahojen ja rahatoimistoon tilitettyjen varojen jäännös, 104 555 188 mk, varattiin yhtiöille keskeneräisten rakennustöiden rahoitukseen.

Asuntotuotantokomitean yleiskustannukset. Yleiskustannuksia, joihin sisältyvät asuntotuotantotoimiston toimihenkilöiden palkat ja palkkiot, komitean ja sen erillisten jaostojen ja toimikuntien kokouspalkkiot, sähkö, kaasu, puhelin ja toimistotarvikelaskut, toimistohuoneen vuokra, kalustojen ja koneiden korjauskustannukset sekä matkalaskut ja sekalaiset menot, maksettiin kertomusvuoden aikana yhteensä 14 098 156 mk. Kun tästä vähennetään komitean Vakuutusosakeyhtiö Pohjolalta nostamat vakuutushankintapalkkiot 452 806 mk sekä kaupungin eri laitoksilta takaisin perimät kustannukset 330 471 mk, jää komitean yleiskustannuksiksi 13 314 471 mk. Näistä kustannuksista 9 607 462 mk ositettiin komitean hyväksymien jakoperusteiden mukaan asuntotuotantokomitean rakenteilla olevien rakennusohjelmien ja asuntolainaa saaneiden yhtiöiden kesken. Jäännös, 3 707 417 mk, jaetaan keskeneräisten rakennusohjelmien kesken v:n 1960 puolella.

5. Hankintatoimisto

Hankintaneuvottelukunta

Hankintaneuvottelukunnan perustaminen, kokoonpano ja kokoukset. Kaupunginvaltuusto päätti 3. 6. 1959 perustaa kaupungin hankintojen yleistä järjestelyä, kehittämistä ja yhtenäistämistä varten pysyvän hankintaneuvottelukunnan. Hankintatoimisto hoiti neuvottelukunnan toimistotyöt ja sihteerinä toimi hankintatoimiston päällikkö.

Neuvottelukuntaan kuuluivat: puheenjohtajana kaup.joht. Lauri Aho, varapuheenjohtajana apul. kaup.joht. Hjalmar Krogius sekä jäseninä joht. Lauri Eerikäinen, toim.joht. Toivo Ekberg, hankintapääll. Kivi Hellevuo, talousjoht. Niilo Koskinen, toimistopääll. Veikko Mäenpää, toim.joht. Reino Oksanen, talousneuvos Mikko Pulkkinen sekä kamr. Tapio Suomi. Kokouksiin osallistuivat lisäksi kutsuttuina hankinta-asiamies Leo Molander ja apul. hankinta-asiamies Toivo Kivismäki.

Hankintaneuvottelukunta kokoontui v:n 1959 aikana kaksi kertaa. Pöytäkirjojen pykälien lukumäärä oli yhteensä 9.

Tärkeimmät käsitellyt asiat. Käsitellyistä kysymyksistä mainittakoon: sähkölaitoksen esitys saada poiketa voimassaolevista hankintaohjeista siten, että laitoksen toimitusjohtaja saisi määrätä sähkön, voiman ja voimalaitoskaasun hankinta-asioiden hoitajan; kotimaisen ja erikoisesti helsinkiläisen teollisuuden ja kaupan suosituimmuus; hankintaelimille osoitettujen tarviketilausten toimitusajan lyhyydestä johtuvat haitat sekä ehdotus, että kaupunki vaatisi ostoilleen joko 2 %:n kassaalennuksen (per 14 p) tai kahden kk:n maksuajan. Lisäksi pohdittiin hankittavien tarvikkeiden toimitusehtoja.

Hankintatoimisto

Henkilökunta. Toimistossa oli v:n 1959 alussa 19 vakinaista ja 3 tilapäistä viranhaltijaa sekä 25 työsopimussuhteessa olevaa henkilöä. Avoinna olleeseen 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan valittiin Sirpa Saarinen 1.6. lukien, joten vuoden lopussa vakinaisia viranhaltijoita oli 20. Tilapäisten viranhaltijoiden ja työsopimussuhteessa olevan henkilöstön määrä oli kertomusvuoden lopussa sama kuin alussakin.

Toimistopäällikkö Arvo Aalto ja apul.hankinta-asiamies Toivo Kivismäki tutustuivat virkamatkallaan Tukholmassa puheluliikenteen kaukotason puhelujen väärinkäytön estämistoimenpiteisiin ja puhelukustannusten rajoittamiseen.

Kaupunginhallituksen koulutustoimikunnan järjestämiin eri kursseihin osallistui toimistosta 7 viranhaltijaa.

Huoneisto ja kalustonhankinnat. Toimiston konekirjoittajaa varten saatiin huone Sofiankatu 1:n välikerroksesta.

Kertomusvuonna korvattiin v. 1951 hankittu Rotaprint-offsetpainokone uudella koneella. Konekirjaamoon hankittiin mm. penkkisorvi, käsiporakone ja hiomakone, Rotaprint-töitä varten uusi kopiokehys, läpivalaisupöytä, kuivauslinko, kehityskone ja jäljennöskone entisten tilalle sekä uusi liimauskoje. Monistamoon hankittiin monistuskone sekä toimistoon kaksi sanelukonetta ja sanelunpurkamiskone. Uudishankintojen yhteisarvo oli 5 002 201 mk, josta painokone asennuksineen 1 918 980 mk.

Kirjeenvaihto ja lausuntopyynnöt. Kirjeitä ja lausuntopyyntöjä saapui hankintatoimistoon vuoden aikana 875 (ed. v. 899). Toimiston lähettämiä kirjeitä oli 704 (683). Kirjelmistä oli kalustoa koskevia lausuntoja 130 (170), koneita ja kojeita koskevia lausuntoja 90 (110) sekä lausuntoja puhelinasioista 30 (102). Tarjouspyyntöjä oli 53 (31).

Hankintojen valmistelu ym. Toimistopäällikkö oli edelleen jäsenenä sairaalalautakunnan asettamassa hankintaohjekomiteassa.

Kaupunginhallitus kehotti 18.9. toimistoa tekemään ehdotuksen kaupungin eri virastojen normikalustoiksi. Kysymyksen selvittämiseksi oikeutettiin toimisto käymään neuvotteluja rakennushallituksen ja Suomen Standardisoimisliiton kanssa.

Tarjouspyyntöjä osoitettiin vuoden aikana kaikkiaan 200 (ed. v. 160) tuottajalle. Tarjouksia v:ksi 1960 pyydettiin seuraavista tarvikkeista: astiat, vakiovalmisteiset kalusteet, koulutarvikkeet, leimasimet, sanoma- ja aikakauslehdet, sairaalatarvikkeet, laboratoriotarvikkeet, tutkimus- ja hoitovälineet, röntgenfilmit ja kehiteliuokset, ihonpuhdistus- ja desinfioimisaineet, pesu- ja puhdistusaineet, lattiavaha ja kynttilät. Lisäksi pyydettiin tarjouksia toimistokoneiden huollon ja valojäljennöstöiden suorituksesta.

Talousarvioehdotusten käsittelyvaiheessa antoi hankintatoimisto kaupunginhallituksen pyytämät lausunnot eri laitosten ehdotuksista kaluston hankintamäärärahoiksi v:n 1960 talousarvioon.

Kertomusvuoden talousarvioon varsinaisiin menoihin merkittyjen kaluston hankintamäärärahojen loppusumma, josta puuttuvat edellisten vuosien ko. määrärahojen säästöt ja myönnetyt lisämäärärahat, oli 379 006 815 mk.

Hankintatoimiston käytettävissä olleista yleisen kunnallishallinnon pääluokan erinäisiin hallintomenoihin kuuluvista kaluston hankintamäärärahoista suoritettiin niiden laitosten kalustonhankinnat, joita varten ei ollut osoitettu erillistä kaluston hankintamäärärahaa. Tästä 46 mmk:n suuruisesta määrärahasta olivat hankintatoimiston suorittamat kuukausihankinnat n. 24.8 % eli 11 419 002 mk.

Suurin osa hankintatoimiston antamasta hankinta-avusta oli opastavaa laatua ja tapahtui puhelimitse sekä neuvotteluissa. Hankintatoimisto osallistui eri laitosten erikoiskalusteiden ja kojeiden hankintoihin, osoitti laitoksille vakiovalmisteisten toimisto- ja asuntolakalusteiden edullisimmat ostopaikat ja avusti tilausvaiheessa. Toimisto osallistui sairaaloiden hankintakysymysten valmisteluun antamalla lausuntoja sairaalalautakunnalle, siten esim. Marian sairaalan hankintakysymyksistä annettiin 11 lausuntoa, Auroran sairaalan 15, Kivelän sairaalan 13, Nikkilän sai-

raalan 1, Laakson sairaalan 5, Malmin sairaalan 16 ja Hesperian sairaalan 1. Lausunnoissa käsiteltyjen hankintojen yhteinen markkamäärä oli 39 887 509. Hankintatoimisto suoritti myös sairaala- ja asuntolakalusteiden sekä sairaalalaitteiden ja -kojeiden hankintaa.

Sairaaloiden tarvikehankintojen järjestämistä ja standardisoimista käsiteltiin jatkuvasti kertomusvuoden aikana. Parempien maksuehtojen saamiseksi neuvoteltiin Yliopistollisen keskussairaalan edustajien kanssa tarvikehankintojen samanaikaistamisesta. Kipsisidehankinnat ohjattiin suoraan tuottajalle ja sairaalat tilasivat ne itse. Samoin tilattiin eräät muut sidetarvikkeet tehtailta suoraan sairaaloihin. Sairaaloiden instrumenttien, röntgenfilmien, ruiskujen ym. ostoista ja korjauskustannuksista suoritettiin tutkimuksia ja selvityksiä.

Hankintatiedoituksien kaikki lehdet uusittiin kertomusvuonna.

Toimistokoneiden hankinta, huolto ym. Uusia toimistokoneita hankittiin seuraavasti: kirjoituskoneita 180, kirjanpitokoneita 3 sekä erilaisia laskukoneita 148. Konehankintoihin käytettiin yleisen kunnallishallinnon pääluokan erinäisiin hallintomenoihin kuuluvista kalustonhankintamäärärahoista 15 700 882 mk sekä eri laitosten kalustonhankintamäärärahoista 9 900 341 mk, yhteensä 25 601 223 mk.

Laitosten poistamia toimistokoneita vastaanotettiin seuraavasti: kirjoituskoneita 78, laskukoneita 30 ja muita 12, yhteensä 120, joista saatiin sijoitetuiksi uudelleen 36 kirjoituskonetta ja 18 laskukonetta.

Lainakonevarastoon hankittiin kirjoituskone, 10 kertolaskukonetta, 2 sanelukonetta ja heijastuskone. Uudishankintojen yhteisarvo oli 1 087 919 mk. Kirjoituskoneiden lainauskertoja oli 58 ja laskukoneiden 88.

Hankintatoimiston omassa korjaamossa huollettiin n. 2/3 kaupungin omistamista toimistokoneista, loput olivat yksityisten huoltokorjaamoiden huollossa. Liikennelaitoksen lippupihtien huolto ja korjaus oli vuoden aikana kokonaan hankintatoimiston korjaamon tehtävänä. Korjaamon huoltohinnat pysytettiin samoina kuin edellisenä vuonna. Tilivuoden voitto oli 142 492 mk.

Tarvikkeita ja koneita kuljetettiin pääasiallisesti toimiston omalla henkilöpakettiautolla. Kuljetusmäärät ajokirjan mukaan olivat: paketteja 90 350 kg ja koneita 2 597 kpl.

Poistetun ja tarpeettomaksi käyneen kaluston käsittely. Muuttojen yhteydessä tarpeettomaksi käynyttä virastojen kalustoa sijoitettiin mahdollisuuksien mukaan edelleen muihin laitoksiin. Käytettyä kalustoa myös kunnostettiin ja korjattiin.

Puhelinasiat. Kertomusvuoden aikana saatettiin loppuun Malmin sairaalan, terveydenhoito-ulosottoviraston, lastensuojeluviraston, Toukolan konepajan, Nummelan sairaalan ja Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitoksen puhelinvaihteiden hankinnat. Malmin sairaalaan hankittiin pikapuhelinlaitteet.

Kaupungille ostettiin 47 puhelinosuutta ja maksettiin niistä 4.375 mmk. Vuoden aikana vapautui 112 suoraa puhelinta, joista 110 sijoitettiin edelleen. Puhelintilauksien lukumäärä oli 458.

Kertomusvuonna käytettiin puhelimien siirtoihin ja asennuksiin 2 645 894 mk, eri vaihteiden asennuksiin 18 241 391 mk, puhelinluettelotekstiin 2 967 450 mk, puhelumaksuihin 27 008 043 mk sekä vuosimaksuihin 29 137 220 mk, yhteensä 79 999 998 mk.

Puhelinliikenteessä vuoden aikana tapahtuneet suuret muutokset aiheuttivat

toimistolle huomattavasti lisätyötä. Automaattisen kaukoliikenteen aloittamisesta johtuvan puhelukustannusten nousun torjumiseksi ryhdyttiin mm. suunnittelemaan kaukotason asiattomien puhelujen estämistoimenpiteitä. Puhelukustannuksien supistamiseen tähtääviä esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle. Samoin esitettiin palkkalautakunnalle rajoitettavaksi puhelinvaihteiden sivupuhelimien käyttöä kotipuhelimina. Koska Puhelinyhdistys rajoitti kaupungin oikeutta saada riittävä määrä tekstiä kohtuullisilla kustannuksilla yleisen puhelinluettelon siniseen osaan, valmistettiin kertomusvuoden syksyllä rotaprint-menetelmällä kaikki kaupungin laitokset käsittävä luettelo, jonka painos oli 2 647 kpl ja josta on tarkoitus ottaa uusi painos vuosittain. Luettelo jaettiin korvauksetta virastoille ja laitoksille. Vuosittain ostettavien n. 1 600 Helsingin puhelinluettelon määrää voitiin supistaa siten 700:ksi.

Painatus ja sidonta. Painatustilausten lukumäärä oli kertomusvuonna 2 834 (ed. v. 2 798) ja kulut niistä 137 503 225 (133 607 599) mk. Näihin tilauksiin kuuluivat yksinomaan kirjapainoissa ja sitomoissa tehdyt työt sekä julkaisuissa tarvitut kuvalaatat.

Rotaprint-laskutus oli 12 599 417 (10 652 733) mk.

Monistamon veloittama summa oli 3 214 101 (2 994 293) mk. Monistamon käyttämä vahojen määrä oli 29 494 (25 233) kpl ja monisteiden luku 4 757 540 (4 248 630) kpl. Monistustöistä muodostivat suurimman osan erilaiset lomakkeet.

Valojäljentämön veloitusmäärä oli 1 717 001 (1 734 171) mk. Ulkopuolisilla teetettiin näitä töitä 8 840 143 (8 948 717) mk:n arvosta. Jäljentämön veloittama rahamäärä oli 379 676 (356 856) mk, josta huomattavan osan muodostivat kaupungin orkesterille suoritetut nuottien jäljennöstyöt.

Kulut sanomalehti-ilmoituksista nousivat 16 462 971 (21 765 047) mk:aan. Sanoma- ja aikakauslehtien tilausmaksut olivat 4 285 720 (3 509 067) mk.

Painatusosaston veloittama määrä vuoden aikana oli yhteensä 17 910 195 (15 738 053) mk.

Varaston tarkastukset. Pistotarkastukset suoritettiin 28.9. ja 12.5. Varaston inventointi suoritettiin 28.—31.12. välisenä aikana.

Menot ja tulot. Hankintatoimiston menot olivat: Vakinaiset viranhaltijat 13 950 374 mk, Tilapäiset viranhaltijat 1 331 990 mk, Viranhaltijain vuosilomakustannukset 116 578 mk, Viranhaltijain sairauslomasijaiset 463 073 mk, Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset 284 100 mk, Muut palkkamenot 12 372 036 mk, Vuokra 2 228 820 mk, Siivoustarvikkeet 78 754 mk, Painatus ja sidonta 329 978 mk, Tarverahat 732 862 mk, Autokulut 288 421 mk, yhteensä 32 176 986 mk.

Hankintatoimiston ylijäämä kertomusvuonna oli tilien mukaan 18 275 737 mk.

6. Järjestelytoimisto

Tutkimustoiminta v. 1959 keskittyi pääasiassa eräiden edellisenä vuonna aloitettujen laajojen tutkimusten jatkamiseen, joten uusia tutkimustehtäviä ehdittiin aloittaa suhteellisen vähän.

Toimiston antamien lausuntojen määrä oli jokseenkin sama kuin edellisenä vuonna. Aloitetoiminnassa osoitti jätettyjen ja käsiteltyjen aloitteiden määrä laskusuuntaa, mutta palkittujen aloitteiden määrä käsiteltyihin verrattuna oli suhteellisesti suurempi kuin aikaisemmin. Työtapaturmien ja niistä johtuvien sairauspäivien määrä laski, mitä ainakin osittain voidaan pitää tehostuneen työturvallisuustoiminnan ansiona. Kaupungin palveluksesta ilman omaa syytään vapautuneiden viranhaltijoiden sijoitustoiminta lisääntyi veroviraston siirtyessä valtiolle.

Työtehoneuvottelukunnan kokoonpano oli seuraava: puheenjohtajana kaup.joht. Lauri Aho, virkamiesjäseninä apul.kaup.johtajat Juho Kivistö, Hjalmar Krogius, Eino Uski ja Eino Waronen, kaup.siht. Lars Johanson ja kaup.reviisori Sigfrid Törnqvist sekä muina jäseninä liittopuh.joht. Reino Heinonen, toimitsija Olavi Kortealho, dipl.ins. Carl-Gustaf Londen, prof. Eino Niini ja opetusneuvos Antero Rautavaara.

Neuvottelukunnalla oli neljä kokousta, joissa käsiteltiin mm. seuraavia asioita: kaupungin laskentatoimen kehittäminen ja jaoston asettaminen käsittelemään tätä koskevia kysymyksiä; ehdotus kaupungin lomakerationalisoinnin järjestämiseksi; kysymys talousarvioon merkittävistä uusista viroista; kaupungin vapautuvan työvoiman sijoittaminen; selvitys työturvallisuustoimintaa koskevien tietojen täydentämisestä; aloitetoiminnan laajentaminen sekä tutkimuksen suorittaminen aloitetoiminnan voimassa olevan järjestelmän tarkoituksenmukaisuudesta; selvitys viranhaltijain omien autojen sekä vuokra-autojen käytöstä virka-ajoissa annettujen määräysten ja maksettavien korvausten tarkoituksenmukaisuudesta; kirjasen »Tehoa virastotyöhön» uusiminen ja jaoston asettaminen sen käsikirjoituksen tarkistamista varten.

Laskentajaosto, joka asetettiin 7. 1. käsittelemään kaupungin laskentatoimen kehittämistä, piti vuoden aikana 6 kokousta.

Järjestelytoimiston henkilökunta. Henkilökunnassa tapahtui kertomusvuoden aikana seuraavia muutoksia: 28. palkkaluokan tp. reikäkorttisuunnittelijan virkaan valittiin 1. 1. alkaen Erkki Väliaho; järjestelyinsinöörin vakinaiseen virkaan valittiin 1. 11. lukien tp. järjestelyinsinööri Esko Pennanen; toimiston palveluksesta erosivat järjestelyinsinööri Tuure Lehto 31. 10., reikäkorttisuunnittelija Erkki Väliaho 15. 11. ja työntutkimusinsinööri Unto Valtanen 31. 12.

Ennen v. 1959 aloitettujen tutkimusten jatkaminen ja toteuttaminen

Lastensuojeluvirastoa ja sen alaisia laitoksia koskeva tutkimusselostus valmistui 10. 5. Siinä kiinnitettiin huomiota mm. Helsingin ao. laitosten korkeisiin kustannuksiin useihin muihin maamme lastenhuoltolaitoksiin verrattuna ja ehdotettiin ratkaistavaksi kysymys hoidon tasosta, laitoshenkilökunnan vahvuudesta, pätevyysvaatimuksista ja tehtävistä sekä siitä, millaisiin laitostyyppeihin ja -kokoihin olisi tarkoituksenmukaisinta pyrkiä myös taloudelliset näkökohdat huomioon ottaen.

Teurastamon toimiston maksuliike- ja tilitehtävien sekä toimistohenkilökunnan työnjaon ja virkojen uudelleenjärjestelyesitys tehtiin 18. 3. edellisenä vuonna suoritettujen tutkimusten perusteella.

Rakennusviraston tilitoimen ja laskentatehtävien uudelleenjärjestelytutkimus sekä *satamalaitoksen laskutuksen* uudistaminen liittyivät osana jäljempänä selostettuun ns. viiden laitoksen laskentatehtävien koneellistamistutkimukseen.

Urheilu- ja retkeilytoiminnan organisaatiota koskevan edellisenä vuonna valmistuneen tutkimusselostuksen johdosta laadittiin lisäselvityksiä ja käytiin neuvotteluita. Urheilu- ja retkeilytoimiston toimistotöitä koskeneen tutkimuksen jälkitoimenpiteenä avustettiin palkkakirjanpidon koneellistamisessa.

Koskelan sairaskotia avusti järjestelytoimisto kirjanpitokoneen hankkimisessa. Kirjanpidon ja palkkakirjanpidon koneellistaminen valmisteltiin pantavaksi toimeen v:n 1960 alusta.

Kaupungin rakennusten hallinnosta ja hoidosta v. 1957 valmistuneen tutkimuksen johdosta annettiin lisäselvitys 5. 6.

Kiinteistöviraston talo-osaston II isännöitsijäalueen toimiston henkilökunnan tarpeesta suoritettiin eräitä tutkimuksia.

Suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen kirjanpidon ja palkkakirjanpidon järjestelyissä avustettiin ao. taloudenhoitajia. Suomenkielisten kansakoulujen hallinnollinen kirjanpito valmisteltiin koneellistettavaksi v:n 1960 alusta lukien.

Kansakoulujen alemman henkilökunnan tehtäviä koskevan tutkimuksen I osa valmistui 28. 2. Se sisälsi esityksen metalli- ja luonnonopin työpajojen kalustonhoidosta, opetukseen tarvittavan materiaalin hankinnasta, säilytyksestä ja käytöstä sekä veistokaluston hoidosta. Muun alemman henkilökunnan töiden vertailua suoritettiin vastaavien töiden järjestelyyn mm. Turussa, Tampereella ja Lahdessa.

Sairaalahallinnon organisaation uudelleenjärjestelyssä avustettiin sairaalavirastoa ja annettiin lausunto sairaalatoimen ohjesäännön uudistamisesta 20. 10.

Sairaaloissa aikaisemmin suoritettujen selvitysten johdosta avustettiin Auroran sairaalaa vuodeosastojen potilaskirjanpidon uudistamisessa ja Laakson sairaalan sairauskertomus- ja kuva-arkiston uudelleenjärjestelyssä.

Sairaalain miespuolisen työvoiman tarvetta koskeva tutkimus lykättiin, koska Sairaala-alan suunnittelutoimikunta (Sasto) tutki samaa asiaa.

Ulosottoviraston toimistotöiden järjestelyssä ja menetelmien uudistusten toimeenpanossa avusti toimistotyöntutkija Kurt Nordman johtavaa kaupunginvoutia 1. 1.—30. 6. välisen ajan. Lomakehuollon järjestämiseksi suoritettiin syksyllä uusi täydentävä tutkimus.

Hankintatoimiston laskutuksen koneellistaminen tapahtui vuoden alussa järjestelytoimiston avustuksella. Samalla koneellistettiin eräitä kirjanpitotehtäviä.

Teollisuuslaitosten kassa- ja tiliosaston organisaatiotutkimuksesta valmistui selostus 26. 6. Siinä tehdyt ehdotukset olivat vuoden vaihteessa teollisuuslaitosten tutkittavina.

Rahatoimiston tutkimusten, joiden selostus valmistui 25. 6., tuloksena esitettiin eläkkeiden maksun järjestelyn uudistamista reikäkorttikoneiden ja pankkien avulla. Tämä uudistus, jonka laskettiin tuottavan n. 2 mmk:n säästön vuosittain, pantiin toimeen kertomusvuoden aikana.

Kaupungin laskentatehtävien teknillisten suorituksen kehittämistä koskeva tutkimus paikallistettiin lähinnä ns. *viiden laitoksen laskentatehtävien* tutkimukseksi. Kaupunginhallitus antoi 22. 1. järjestelytoimiston tehtäväksi yhdessä ao. laitosten kanssa tutkimuksen suorittamisen rakennusviraston, satamalaitoksen, liikennelaitoksen, rahatoimiston ja teollisuuslaitosten laskentatehtävien koneellisesta suorittamisesta joko keskitetysti tai erillisissä konekeskuksissa reikäkortti- tai elektronikoneiden avulla. Laskentajaosto, jonka asettamiseen työtehoneuvottelukunta oli oikeutettu, esitti 29. 12. kaupunginhallitukselle, että kaupungille tilattaisiin tietojenkäsittelykone IBM 1401 peruutusoikeudella. Rakennusviraston tuntipalkkalaskenta ehdotettiin suoritettavaksi toistaiseksi IBM:n asiakaspalvelutoimiston avulla ja rahatoimiston reikäkorttitoimistoa hyväksikäyttäen. Rahatoimistoon esitettiin perustettavaksi tilapäinen reikäkorttiosasto tarvittavine henkilökuntineen ja lisäkoneineen.

Kaasu- ja sähkölaskujen maksutarkkailun uudelleenjärjestelyä reikäkorttimenetelmän avulla koskevassa tutkimuksessa tehtiin vuoden lopulla alustava ehdotus, jonka johdosta käytiin eräitä neuvotteluja.

Kaupunginkirjaston rationalisoimistutkimus suoritettiin loppuun, mutta selostus ei valmistunut kertomusvuonna.

Sosiaalivirastotalon suunnitteluun tarvittavista selvityksistä annettiin selostus 18. 6.

Toukolan korjauspajan palkkakirjanpidosta suoritettiin eräitä jatkotutkimuksia, mutta kysymyksen enemmästä käsittelystä luovuttiin toistaiseksi.

Uudet tutkimukset

Rakennusviraston organisaatiosta suoritettiin yleisten töiden lautakunnan uudistusesityksen pohjalla tutkimuksia pääasiassa talorakennusosaston ja yleisten osastojen osalta sekä tili- ym. toimistohenkilökunnan tarpeesta ja töiden järjestelystä laskentatehtävien koneellistamisen jälkeen. Selostus ei valmistunut kertomusvuonna.

Teurastamon töiden, työajan ja virkojen järjestelystä suoritetussa selvityksessä kiinnitettiin huomiota teurastamon toiminnan tavoitteiden määrittelyyn, organisatoorisiin kysymyksiin, henkilökuntaa koskeviin järjestelyihin ym. Selostus ei valmistunut kertomusvuonna.

Viranhaltijain omien autojen sekä vuokra-autojen käyttöä virka-ajoissa koskeva selvitys valmistui 18. 7. Siinä todettiin mm. viranhaltijain omien autojen käytön edullisuus verrattuna vuokra-auton käyttöön ja tämän perusteella tehtiin eräitä ehdotuksia.

Kaupungin sisäisen postinkuljetuksen uudelleenjärjestämistä tarkoittavan tutkimuksen suorittamiseksi laadittiin alustava suunnitelma.

Työntekijäin palkkakauden muuttamiseksi 2-viikkoiseksi suoritettiin tutkimuksia ja laadittiin asian hoitamista varten yksityiskohtaiset ohjeet lähinnä rakennusviraston kenttä- ja palkkakirjanpitohenkilökuntaa varten. Ohjeita sovellettiin myös muissa laitoksissa.

Palkanmaksutavan aiheuttamasta työntekijäin työajan menetyksestä suoritettiin tutkimuksia, mutta selvityksen antaminen siirtyi seuraavaan vuoteen.

Auroran ja Nikkilän sairaaloissa avustettiin potilaskirjanpidon koneellistamisessa ja Nikkilässä lisäksi potilaiden käyttövarain kirjanpidon koneellistamisessa, joka aloitettaisiin v:n 1960 alusta.

Kansakoulujen kunnossapito- ja hoitohenkilökunnan tehtävistä ja työmääristä suoritettiin erillisiä tutkimuksia.

Lausunnot. Toimisto antoi kertomusvuonna 188 lausuntoa. Lisäksi annettiin suoraan rahatointa johtavalle apulaiskaupunginjohtajalle 42 selvitystä ehdotetuista uusista tp. viroista.

Lausunnoista 25 % käsitteli virkojen perustamista tai vakinaistamista. Muut lausunnot koskivat työnluokitusta ym. palkkauksen perustana olevia tietoja, vapautuvan työvoiman sijoittamista, muita työvoimakysymyksiä, organisaatiota, työmenetelmiä, työntutkimuksia, kuljetuksia, sisäisiä henkilökuljetuskysymyksiä, virastohuoneistoja ym.

Työturvallisuustoiminta

Työturvallisuustoimikunta kokoontui 5 kertaa. Virastoissa ja laitoksissa toimi edelleen 46 työturvallisuuselintä. Työturvallisuutta käsitteleviä kursseja, valistustilaisuuksia sekä luento- ja neuvottelupäiviä järjestettiin n. 1 420 henkilölle. Virastoille ja laitoksille sekä työturvallisuuselimien jäsenille jaettiin mm. 150 vuosikertaa Varokeino- ja 158 vuosikertaa Pohjolan tapaturmantorjuntaviesti -nimistä aikakauslehteä. Työpaikoille jaettiin lisäksi julisteita ym.

Tarkastuksia ja neuvontaa suoritettiin kaupungin laitosten työpaikoilla sekä koulujen oppilastyöpajoissa. Virastoille ja laitoksille sekä työturvallisuuselimille jaettiin neljännesvuosittain yhteenvetotilasto tapaturmien ja sairauspäivien lukumäärästä sekä tapaturmakustannuksista.

Kaupungin työpaikoilla ja työttömyystöissä sattui kertomusvuonna 3 247 (ed. v. 3 556) työtapaturmaa. Näistä aiheutui sairauspäiviä 50 065 (52 474), invaliditeettiprosenttien summa oli 630 (670) ja 7 (5) tapaturmaa päättyi kuolemaan. Tapaturmatiheysprosentti koko kaupungin osalta oli 14.0 (15.4). Tapaturmalain mukaiset korvaukset jakautuivat seuraavasti: korvaukset ohimenevistä tapaturmista 64.7 (50) mmk, invalidien huoltoeläkepääomat ja kertakaikkiset korvaukset 15.2 (11.2) mmk sekä hautausavut ja omaisten huoltoeläkepääomat 6.3 (10.4) mmk, yhteensä 86.2 (71.7) mmk. Korvausten nousu johtui tapaturmavakuutuslakiin tehdyistä muutoksista sekä laista tapaturmakorvausten korottamiseksi, jotka tulivat voimaan kertomusvuoden alusta lukien.

Aloitetoiminta

Toimistoon jätettiin 81 (ed. v. 137) aloitetta, minkä lisäksi 16 käsittelemätöntä aloitetta siirtyi v:sta 1958. Aloitetoimikunta käsitteli loppuun 89 (140) aloitetta, joten 8 aloitteen käsittely siirtyi v:een 1960. Käsitellyistä aloitteista palkittiin 37 (52) eli n. 42 (37) %. Palkkioiden yhteismäärä oli 260 000 (415 500) mk ja niiden suuruus vaihteli 45 000 (50 000) mk:sta 1 000 (2 000) mk:aan. Keskimäärin oli palkkioiden suuruus 7 000 (8 000) mk ja aloitteiden käsittelyaika 69 (61) päivää.

Loppuun asti käsiteltyjen aloitteiden lukumäärä jakautui aiheettain:

	Tehtyjä aloitteita	%	Palkittuja aloitteita	%
Teknillisiä	74	83	35	47
Konttoriteknillisiä	8	9	2	25
Hallinnollisia	3	4	—	—
Sosiaalisia	4	4	—	—
Yhteensä	89	100	37	42

Aloitetoimikunta kokoontui 11 kertaa vuoden aikana.

Lomakerationalisointi

Työtehoneuvottelukunnan esityksestä päätti kaupunginhallitus 30. 4. kehottaa 14:ää suurinta laitosta nimeämään sivutoimisen lomakeyhdysmiehen. Näille järjestettiin vuoden lopulla lomakesuunnittelukurssi. Vuoden loppuun mennessä oli n. puolet em. laitoksista järjestänyt systemaattisen lomaketarkkailun.

Yleislomakkeiden uudistamista jatkettiin osittain laajaan tutkimustyöhön perustuen. Yleisjärjestelyjen ohella käsiteltiin yksityisiä lomakkeita vuoden aikana 104 kpl. Lomaketeknillisesti avustettiin kaikkiaan 16 virastoa tai laitosta, laajimmat uudistustyöt olivat ulosottovirastossa ja Nikkilän sairaalassa.

Muu toiminta

Kaupungin palveluksesta ilman omaa syytään vapautuneiden viranhaltijain sijoitustoiminta. Kaikkiaan sijoitettiin vuoden aikana 43 vapautunutta viranhaltijaa muihin tehtäviin. Näistä oli 6 huoneenvuokratoimiston entistä viranhaltijaa ja 37 veroviraston viranhaltijaa, joista 22 oli aluksi sijoitettava tilapäisiin tehtäviin, kunnes sopivia virkoja vapautuisi. Lisäksi mainittakoon keskuspesulan toiminnan aloittamisesta johtunut Koskelan sairaskodin ja eräiden sairaaloiden pesulahenkilökunnan sijoitustoiminta.

Huoneistotutkimukset. Toimisto osallistui oikeus- ja poliisitalon huoneohjelman tarkistustyöhön sekä Kaupungintalon tulevaa käyttöä koskeviin valmistaviin töihin.

Tiedotuslehti Tehoviesti ilmestyi kolmena numerona. Sitä jaettiin n. 1 000 kpl esimiesasemassa oleville viranhaltijoille.

Konttoriteknillinen julkaisu Tehoa virastotyöhön oli päätetty julkaista uutena painoksena. Järjestelytoimisto aloitti sen toimitustyön loppupuolella vuotta. Työtehoneuvottelukunta asetti jaoston tarkistamaan käsikirjoitusta.

Osallistuminen komiteain työhön. Toimiston eräät viranhaltijat osallistuivat ko-

miteain työhön. Lisäksi avustettiin eräitä komiteoita suorittamalla niiden pyytämiä selvityksiä.

Kaupungin muut rationalisoimiselimet. Kaupungilla oli erilliset rationalisoimiselimet rakennusvirastossa, sähkölaitoksessa, kaasulaitoksessa, sairaalavirastossa, verovirastossa ja liikennelaitoksessa. Järjestelytoimisto piti näihin yhteyttä neuvottelemalla yhteisistä rationalisoimiskysymyksistä. Liikennelaitoksen järjestelyosasto pääsi kertomusvuonna varsinaisesti aloittamaan toimintansa. Veroviraston rationalisoimistoiminta siirtyi veroviraston mukana valtion hoidettavaksi.

Menot. Järjestelytoimiston menot kertomusvuonna olivat seuraavat:

	mk
Palkkiot	85 200
Vakinaiset viranhaltijat	6 759 410
Tilapäiset viranhaltijat	9 120 523
Viranhaltijain sairauslomasijaiset	—
Muut palkkamenot	503 419
Vuokra	3 519 240
Valaistus	54 484
Siivoustarvikkeet	20 000
Painatus ja sidonta	181 838
Tarverahat	633 545
Aloitetoiminnan kustannukset	508 104
Työturvallisuustoiminnan kustannukset	425 277
Ulkopuolisten rationalisoimisasiantuntijain palkkiot	58 500
Yhteensä	21 869 540

7. Koulutustoimikunta

Koulutustoimikuntaan kuuluivat v. 1959 kaup.siht. Lars Johanson puheenjohtajana sekä jäseninä reht. Leo Backman, asent. Harry Lindgren, leht. Aarre Loimaranta, rva Hellä Meltti, leht. Liisa Mäkinen, opetusneuvos Antero Rautavaara, toimistopäälliköt Erkki Salmio ja Alpo Salo, kouluneuvos Jussi Saukkonen, kaup.ins. Walter Starck ja toim.joht. Osmo Toivola sekä sihteerinä koulutuspääll. Urpo Ryönänkoski. Koulutustoimikunnalla oli kolme kokousta.

Toimeenpannut kurssit ja muut koulutustilaisuudet. Kunnallishallinnollisia kursseja oli toimintavuonna kolme. Keskimäärin niillä oli tunteja 32—33 ja osanottajia 141. Kurssien loppukuulusteluissa vähintäin tyydyttävästi suoriutuneet saivat todistuksen.

Johtamistaidollisen kurssin I jakso toimeenpantiin kahdesti. Yhteensä oli osanottajina 61 esimiesasemassa olevaa viranhaltijaa. Kurssit olivat n. 40 tunnin pituisia ja lopuksi oli kirjallinen koe.

Johtamistaidollisen kurssin II jakso, joka oli tarkoitettu em. kurssin jatkoksi ja jonka tarkoituksena oli antaa eri alojen esimiehille alansa työnjohtotehtäviin liittyvää erikoistietoutta, käsitti n. 30 tuntia. Siihen osallistui 31 esimiestä, joista suurin osa oli I jakson aikaisemmin suorittaneita. Jaksoon liittyi koesuoritus.

Toimistoteknillinen kurssi järjestettiin toimistonhoitajille ja sekalaisia toimistotehtäviä suorittaville toimistoapulaisille. Kurssin kesto oli 32 tuntia ja osanottajia oli 26. Lopuksi oli koesuoritus.

Toimentajien kurssilla pyrittiin parantamaan toimistoteknillistä suorituspuolta ja opastamaan yleisönpalveluun liittyvissä kysymyksissä. Mukana oli 18 toimentajaa tai heihin verrattavaa virkailijaa. Kurssi käsitti 28 tuntia ja siihen liittyi koesuoritus.

Rahatoimiopin kurssille osallistui 18 virkailijaa.

Kustannuslaskennan kursseilla oli tuntimäärä 30 ja osanottajia oli 21.

Kurssi haastattelussa ja sen tekniikassa oli tarkoitettu lähinnä huolto- ja hoitoalan henkilökunnalle. Osanottajia oli 31 tällä 33 tunnin kurssilla.

Reikäkorttialan kurssi järjestettiin viranhaltijoille, jotka toimivat tilinpito- ja laskentatehtävissä. Osanottajia oli 15.

Lomakesuunnittelukurssilla oli mukana 15 osanottajaa.

Puhelunvälittäjien täydennyskurssi kuului myös kertomusvuonna ohjelmaan.

Tulokaskursseja järjestettiin kertomusvuonna kaksi äskettäin kaupungin palvelukseen astuneille. Niitten kestoaika oli 10 tuntia kummankin ja osanottajia oli yhteensä 103.

Syyskuussa järjestettiin virastopäälliköiden neuvottelupäivät Lepolammella. Mukana oli yli 30 virasto- ja osastopäällikköä. Neuvottelupäivien painopiste oli tällä kertaa laskentatoimen kehittämis- ja taloudellisuuden kohottamiskysymyksissä.

Muut koulutustoimintaan liittyvät kysymykset. Marras—joulukuussa koulutuspäällikkö suoritti matkan Düsseldorfiin, Kölniin, Hampuriin, Osloon, Göteborgiin ja Tukholmaan tutustuen näitten kaupunkien kunnalliseen koulutustoimintaan, sen periaatteisiin ja menetelmiin pitäen silmällä eritoten koulutuksen päämäärien niveltymistä henkilökuntapoliittisiin näkökohtiin. Myös palkkaus- ja ikälisäjärjestelmä sekä työn- ja pätevyydenluokitussysteemit olivat tarkkailun kohteina. Matkan tulokset ovat koottuina 80-sivuiseen matkakertomukseen ja matkan tulospuolelle kuului myös runsas valikoima eri kaupunkien henkilökuntansa valinnassa käyttämiä testejä ja testisarjoja.

Konekirjoituskokeitten toimeenpanon siirtyminen järjestelytoimistolta koulutustoimikunnalle antoi lisätehtäviä 24 järjestetyn kokeen muodossa.

Opettajat ja järjestelytekniset seikat. Kursseilla toimi tuntiopettajina yhteensä 58 henkilöä. Opettajakunta koostui etupäässä entisistä kokeneista sekä omista että ulkopuolisista voimista. Myös kurssijärjestelyissä kuten opetusmenetelmissäkin noudatettiin aikaisempien vuosien käytäntöä, pieniä uudistuksia lukuun ottamatta.

8. Huoltokassa

Huoltokassan neuvottelukuntaan kuuluivat v. 1959 puheenjohtajana kaup.kamr. Osmo Lehtosuo, kaupunginhallituksen valitsemina jäseninä valtiot. kand. Veikko Järvinen ja kaup.ins. Walter Starck sekä jäsenistön valitsemina os.pääll. Veli Molander ja mittausmies Erkki Salmi. Jäsenistön valitsema varajäsen oli pääluottamusmies Erkki Westerlund. Sihteerinä toimi huoltokassaosaston päällikkö Erkki Linturi.

Jäsenten talletusten määrä kertomusvuoden lopussa oli 75 115 399 mk, mikä merkitsi 9 060 453 mk:n lisäystä edelliseen vuoteen verraten. Talletuksille maksettiin korkoa 3 288 005 mk. Korkoveloitukset olivat 435 253 mk. Jäsenten tilillepanojen määrä kertomusvuonna oli 493 340 402 mk ja tililtäotot yhteensä 487 125 002 mk, joten tilillepanojen määrä oli 6 215 400 mk tililtäottojen määrää suurempi.

Huoltokassan tilien lukumäärä oli vuoden lopussa 9 504, joista käytössä oli 5 815.

Tiliveloitukset lisääntyivät markkamääräisesti edellisestä vuodesta 95 446 175 mk eli 24.34 % ja tilihyvitykset 90 179 901 mk eli 22.18 %.

9. Tilastotoimisto

Tilastoneuvottelukunta. Tilastoneuvottelukunta, jonka kokoonpano oli sama kuin edellisenä vuonna, kokoontui kaksi kertaa. Kokouksissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 17.

Neuvottelukunta käsitteli mm. seuraavat asiat: hyväksyttiin tilastotoimiston esitykset kaupungin viranhaltijatilaston uudistamisesta sekä tilaston laatimisesta kaupungin viranhaltijoille ja työntekijöille myönnetyistä sairaus- ja äitiyslomista; hyväksyttiin tilastotoimiston suunnitelma v:n 1960 väestölaskennan aineiston käsittelystä; hyväksyttiin tilastotoimiston, sairaalaviraston ja lääkintöhallituksen edustajain yhteisessä neuvottelussa tekemä suullinen sopimus kaupungin sairaaloitten potilastietojen välittämisestä lääkintöhallitukselle ja puollettiin kaupunginhallitukselle tilastotoimiston tekemiä esityksiä yhden vakinaisen ja yhden tilapäisen toimistoapulaisen viran perustamisesta sekä kahden aktuaarin viran muuttamisesta yliaktuaarin viroiksi ja kahden apulaisaktuaarin viran muuttamisesta aktuaarin viroiksi. Sitä paitsi neuvottelukunta selvitteli talousarviokäsittelyä varten, kuinka oli onnistuttu arvioimaan veroäyrien lukumäärän kehittyminen ja todettiin, että tässä arvioinnissa oli päästy niin hyviin tuloksiin, ettei ollut syytä muuttaa arviointimenetelmää.

Henkilökunta. Perustettavaksi päätettyyn 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan valittiin työsopimussuhteessa palvellut toim.apul. Terttu Lindstedt.

Toimisto oli esittänyt, että rakennustilaston uudistamista sekä toimiston kirjaston aikakauskirjojen kirjoitusten asiahakemiston laatimista varten perustettaisiin 1. 1. 1960 alkaen tilapäinen toimistoapulaisen virka, mutta v:n 1960 talousarviossa ei myönnetty tätä tarkoitusta varten määrärahaa.

Apulaisaktuaarin viransijaisena toimi 1. 9. — 17. 11. välisenä aikana fil.maist. Liisa Haahti.

Vallitsevan työttömyyden johdosta sijoitettiin toimistoon työllisyystöihin kaksi toimistotyöhön pystyvää henkilöä n. 6 kk:n ajaksi. Toim.apul. Aune Ikoselle, joka oli palvellut toimistossa 35 vuotta, luovutettiin Helsinki-mitali.

Reikäkorttikoneet. Kertomusvuonna saapui aikaisemmin tilattu tarkistuslävistyskone (IBM/056), johon käytössä ollut vanhempi malli vaihdettiin. Uusi nopea lajittelukone (IBM/083) tilattiin toimitettavaksi v. 1960.

Julkaisutoiminta. Toimintavuoden aikana ilmestyivät seuraavat tilastotoimiston julkaisut:

Tammikuun 10 p:nä Helsingin kaupungin tilasto I. Terveyden- ja sairaanhoito. 42. 1957. Edellinen osa. IV+238 s.

Tammikuun	15	p:nä	Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. 47. 1958. XII + 402 s. + kartta
Helmikuun	14	»	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 69. 1956. Edellinen osa. III+327 s.
Toukokuun	15	»	Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. 31. 1959. XVI+516 s. + kaav.
»	15	»	Helsingfors stads kommunalkalender. 31. 1959. XVI + 515 s. + schema
Kesäkuun	22	»	Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma. 36. 1958. XXIII + 570 s.
»	25	»	Helsingin asunto- ja väestölaskenta 1955. Bostads- och folkräkningen i Helsingfors 1955. III Eripainos. VIII + 61 s.
Heinäkuun	24	»	Yleinen väestölaskenta Helsingissä vuonna 1950. Allmänna folkräkningen i Helsingfors år 1950. Eripainos. II + 145 s.
»	28	»	Helsingin kaupungin tilasto VI. Opetuslaitokset. 25. 1956/57. VII + 116 + 31 s.
Elokuun	4	»	Helsingfors stads statistik VI. Undervisningsväsen. 25. 1956/57. 123 + 31 s.
»	31	»	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 69. 1956. Jälkimmäinen osa. III + 334 s.
Joulukuun	3	»	Kommunal författningssamling för Helsingfors stad. 36. 1958. XXII + 564 s.

Julkaisua »Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä — Statistiska månadsuppgifter för Helsingfors» ilmestyi 12 vihkoa. Yhteinen sivumäärä oli 312 (ed. v. 288).

»Helsingin kaupungin säädöskokoelma» ja »Författningshandbok för Helsingfors stad» nimistä irtolehtijärjestelmää noudattaen toimitetuista julkaisuista ilmestyivät osastot XIV ja XV.

Henkikirjoitustietojen saanti. Tilastoneuvottelukunnan kehotuksesta toimisto ilmoitti kaupunginhallitukselle, että v:lta 1958 ei ollut saatu tietoja henkikirjoitetun väestön jakautumisesta kortteleittain sekä että myös kaupunginosien väestöä koskevat tiedot olivat puutteellisia ja virheellisiä sekä esitti, että kaupunginhallitus ryhtyisi asian johdosta tarvittaviin toimenpiteisiin. Neuvotteluja henkikirjoittajan kanssa jatkettiin kuitenkin vielä ja päästiinkin tuloksiin sikäli, että henkikirjoittaja luovutti toimistolle aineiston, josta kyseiset tiedot oli laskettavissa.

Aikaisemmat asunto- ja väestönlaskennat. Vuoden aikana ilmestyi eripainos Helsingin kaupungin tilastollisesta vuosikirjasta, mihin oli kerätty mainitussa kirjassa eri vuosina julkaistut v:n 1950 laskennan taulukot. — V:n 1955 otantaväestönlaskennan yhdistelmien valmistaminen jatkui. Toimiston kuukausijulkaisussa käsiteltiin tätä laskentaa kuudessa kirjoituksessa, ja eripainoksena kuukausijulkaisusta painettiin kolmas laskentaa valaiseva nide. Liikennelaitoksessa valmistui tähän laskentaan kuuluvan liikennetiedustelun merkintä mark-sensing reikäkorteille.

Vuoden 1960 väestönlaskennan valmistelut. Vuodenvaihteessa 1958/59 suoritettiin eräissä Hermannin, Pohjois-Haagan ja Paloheinän kortteleissa tai korttelin osissa koelaskenta sen seikan selvittämiseksi, miten aineiston keräys henkikirjoituksen yhteydessä tulisi onnistumaan. Laskenta koski n. 660 asuntoa ja 2 120 henkilöä.

Aineiston tarkistuksen suoritti Tilastollisen päätoimiston palkkaama toimistoapulainen tilastotoimiston valvonnan alaisena.

Ruotsin Tilastollisen päätoimiston edustajien kanssa kävi toimisto neuvotteluja Helsingin väestönlaskenta-aineiston käsittelystä Ruotsissa elektronisessa tietojenkäsittelykoneessa.

Huoneenvuokralaskenta. Yhteistyössä Sosiaalisen tutkimustoimiston kanssa suoritti toimisto syyskuussa suppean huoneenvuokralaskennan saman menetelmän mukaan kuin edellisenä vuonna, mutta hiukan suuremman otoksen perusteella. Laskennan tuloksia käytettiin kaupungin vuokralle antamien asuinhuoneistojen vuokria määrättäessä.

Tilasto kaupungin sisäisestä henkilökuljetuksesta. Kaupunginhallituksen päätöksen johdosta laati toimisto virastojen ja laitosten pitämien autojen kanta- ja kustannuskorttien sekä ajokirjojen perusteella tilaston kaupungin oman henkilöautokannan sekä virantoimitukseen käytettyjen viranhaltijoiden omistamien autojen käytöstä ja kustannuksista.

Sairaalatilasto. Lääkintöhallitus vaati maan kaikista sairaaloista kokeilumielessä lokakuun kohdalta seikkaperäisiä tietoja hoidetuista potilaista. Koska vastaavat tiedot pääosaltaan sisältyivät niihin reikäkortteihin, jotka tilastotoimistossa lävistettiin jatkuvaa sairaalatilastoa varten, sovittiin lääkintöhallituksen ja sairaalaviraston kanssa, että kyseiset tiedot Helsingin kaupungin sairaaloista annettaisiin reikäkorttien jäljennöskortteina.

Oppikoulujen oppilaiden asuinkaupunginosat. V:sta 1954 lähtien toimisto oli julkaissut tilastototietoja kansakoulunoppilaiden asuinkaupunginosista luokittain, erikseen suomenkielisistä ja ruotsinkielisistä kouluista. Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toivomuksesta kerättiin ja julkaistiin kertomusvuonna ensimmäisen kerran samanlaiset tiedot oppikouluista sekä valmistavista kouluista. Aineiston saanti kävi mahdolliseksi, kun kouluhallitus suhtautui asiaan myönteisesti ja antoi tutkimukselle suosituksensa.

Kulttuuritilaston kerääminen. Toimisto oli aikaisemmin useamman kerran yrittänyt saada tilastotietoja kaupungin kulttuurielämästä, mutta tietojen saanti oli ollut vaikeaa. Toimistolle saapuneen kansainvälisen tiedustelun johdosta pyydettiin kertomusvuodelta tietoja mm. teatterien ja elokuvateatterien toiminnasta, konserteista sekä taidenäyttelyistä, ja nämä tiedot, jotka tosin olivat puutteellisia, julkaistiin toimiston kuukausijulkaisussa. Kansainväliseen tiedusteluun viitaten toimisto teki uuden yrityksen saadakseen jatkuvasti ko. tiedot.

Tilinpäätöstilaston selventäminen. Kaupunginkanslian pyynnöstä antoi toimisto lausuntonsa tilastoneuvottelukunnan esityksestä tilinpäätöstilaston selventämiseksi siten, että tulojen ja menojen kansantaloudellinen eli laadullinen jakautuminen voitaisiin selvittää. Kaupunginhallitus päätti kuitenkin, että esitys ei antanut aihetta muihin toimenpiteisiin kuin että tilastoneuvottelukuntaa kehotettiin selvittämään, mitä kunnallistaloudellisia tilastoja kaupungin hallintoa varten on laadittava ja tekemään aikanaan kaupunginhallitukselle tästä johtuvat ehdotuksensa.

Asuutovajauksen tutkimista varten toimisto laati selvityksen ao. tilanteesta kesäkuun viimeisenä päivänä.

Vallilan puutalotutkimus. Kaupungin omistaman Vallilan puutaloalueen saneerauskysymyksen tultua ajankohtaiseksi ryhtyi toimisto kiinteistöviraston toivomuk-

sesta tutkimaan näiden talojen asukkaitten asumisoloja sekä heidän mahdollisuuttaan itse hankkia uudet asunnot taikka muuttaa alueelle rakennettaviin uusiin taloihin. Tutkimus ei valmistunut vuoden aikana.

Tutkimus häädettyjen olosuhteista. Sen jälkeen kun huoneenvuokralautakuntien asunnonvälitystoiminta oli lopetettu, oli kiinteistöviraston asuntoasiaintoimistoon tullut huomattava määrä häädettyjen jättämiä asuntoanomuksia. Tilastotoimisto tutki toisaalta kortistossa 30. 9. olleet tapaukset ja toisaalta ne tapaukset, joissa asianomaiset 1. 1. — 30. 9. välisenä aikana olivat saaneet asunnon. Tulosten julkaisu siirtyi seuraavaan vuoteen.

Rakennustilaston parantaminen. Tilastollisen päätoimiston toivomuksena oli ollut, että uudisrakennustilastoa täydennettäisiin siten, että siitä ilmenisivät kaikkien rakennusluvan saaneiden rakennusyritysten työvaiheet. Kun rakennustarkastustoimistolta oli saatu tarvittavat perustiedot, ryhtyi tilastotoimisto julkaisemaan tietoja seuraavista työvaiheista: käyttämättömät rakennusluvat sekä perustyö-, runkotyö- ja sisätyövaiheessa olevat talonrakennustyöt.

Liikeyrityslaskennan tietojen julkaiseminen. Tilastollisen päätoimiston v. 1953 suorittamasta liikeyrityslaskennasta oli aikaisemmin saatu ennakkotiedot, jotka oli annettu tietoja haluaville, ja joista tiedot pienteollisuudesta julkaistiin toimiston kuukausijulkaisussa v. 1954. Kertomusvuoden aikana valmistuivat Tilastollisessa päätoimistossa ensimmäiset tarkistetut tiedot, ja kauppaa koskeva selostus julkaistiin toimiston kuukausijulkaisussa.

Kaupunginosien ja osa-alueitten nimet. Tilastotoimisto oli v. 1950 esittänyt, että eräille kaupunginosille annettaisiin nimet ja vahvistettaisiin alueiden rajat. Myöhemmin toimisto antoi asiassa lausuntoja ja osallistui sitä koskeviin neuvotteluihin. Kertomusvuonna asia ratkaistiin siten, että kaupunginhallitus vahvisti 53 kaupunginosalle ja 67 osa-alueelle nimet ja rajat.

Kaupungin viranhaltijoita ja työsopimussuhteessa kuukausipalkalla olevia koskeva tutkimus. Eri tahoilla oli lausuttu toivomuksia, että tutkittaisiin kaupungin viranhaltijakunnan kokoonpano. Toimisto ryhtyi tällaiseen tutkimukseen keräämällä jokaisesta viranhaltijasta ja kuukausipalkalla olevasta tiedot mm. iästä, koulutuksesta, kielitaidosta ja palvelusajasta.

Tutkimus siviilirekisteriin siirtymisestä. V. 1958 siirtyi tavallista enemmän henkilöitä seurakunnista siviilirekisteriin. Vapaa-ajattelijain yhdistyksen tarjouduttua omalla kustannuksellaan hankkimaan perusaineiston tilastotoimiston määräämällä tavalla käsiteltiin tilastotoimistossa näin kerätty aineisto. Selvitys julkaistiin toimiston kuukausijulkaisussa.

Sairaalalääkärien palkkatilasto. Kaupunginhallituksen sairaalalääkärien palkkausta tutkimaan asettaman toimikunnan toivomuksesta toimisto antoi virka-apua valmistelemalla useita taulukkoja ja yhdistelmiä toimikunnan keräämän aineiston perusteella, joka koski Helsingin ja eräitten muitten kaupunkien, kuntainliittojen ja valtion lasarettisairaaloiden sekä eräitten keskussairaaloitten lääkärien palkkoja.

Kaupungin ja vakuutusyhtiö Pohjolan välinen tapaturmavakuutussopimus. Revisiovirastolle toimisto ilmoitti eräistä puutteista ja epäselvyyksistä kaupungin ja vakuutusyhtiö Pohjolan välisessä tapaturmavakuutussopimuksessa.

Kunnallistilastollinen kokous kesällä 1960. Koska kesällä 1960 oli Suomen vuoro olla pohjoismaisen tilastokonferenssin isäntämaana, ryhtyi toimisto valmisteluihin

kunnallistilastollisen kokouksen järjestämiseksi Helsingissä mainitun konferenssin yhteydessä.

Tärkeimmät lausunnot. Paitsi em. asioista antoi toimisto lausunnon kaupunginhallitukselle ammatinvalinnanohjauksen toimintakertomusajasta, rakennustarkastustoimiston kirjelmästä eräitten rakentamista koskevien tilastotietojen kokoamisesta ja yhtenäistämisestä, sosiaalivirastotalon luonnospiirustuksista sekä sosiaalivirastotaloon tulevien virastojen kassa- ja tilitoimen organisaatiosta. Kiinteistövirastolle annettiin lausunto niistä huonetiloista, jotka vapautuvat toimiston siirtyessä sosiaalivirastotaloon ja palkkalautakunnalle rva Brita Koskion eläkeanomuksesta.

Tietojen ja selvitysten antaminen. Samoin kuin edellisinä vuosina annettiin kaupungin ja valtion eri virastoille sekä eräille kotimaisille ja ulkomaisille virastoille ja laitoksille sopimuksen mukaiset, säännöllisesti annettavat tiedot ja tilastoyhdistelmät.

Tilapäisesti annettiin tietoja ja selvityksiä mm. seuraavasti: kaupunginkanslialle selvitys kaupungin työvoimasta työllisyyslain tarkistamiskomitean laatimissa ryhmissä, palkkalautakunnalle ilmoitus kaupungin työntekijäin säännöllisen työajan jakautumisesta aika- ja urakkatyöhön, väestönsuojelutoimistolle ilmoitus väestön jakautumisesta evakuointipiireittäin, Tilastolliselle päätoimistolle liikennelaitosta koskevat tiedot sekä Amsterdamin tilastotoimistolle ilmoitus moottoriajoneuvojen lukumäärästä.

Kalustonhankinnat. Kertomusvuonna hankittiin 2 laskukonetta ja yksi kirjoituskone sekä kalustoa 105 385 mk:n edestä. Uudishankintojen yhteisarvo oli 370 685 mk

Kirjasto lisääntyi 830 (ed. v. 915) numeroa. Kirjallisuuden vaihtoa lukuisten kotimaisten ja ulkomaisten virastojen kanssa jatkettiin ja laajennettiin. Toimiston omien julkaisujen kotimaan jakelukortisto tarkistettiin. Yliopiston kirjaston slaavilaisen osaston välityksellä ryhdyttiin julkaisujen vaihtoon Moskovassa olevan Leninin kirjaston kanssa. Samoin ryhdyttiin julkaisujen vaihtoon US Departement of Commerce, Bureau of the Census'in kanssa.

Lähetysten lukumäärä oli 9 406 (ed. v. 8 240).

Tulot ja menot. Toimiston tulot myydyistä julkaisuista olivat 230 693 (186 159) mk.

Seuraava asetelma osoittaa tilastotoimistolle myönnettyjen määrärahojen käytön:

Talousarvion momentti	Määräraha talousarvion mukaan	Siirto- ja lisämäärärahat	Yhteensä määrärahoja	Menot	Määrärahan säästö (+) tai ylitys (—)
	1 000 mk				
Palkkiot	40	—	40	12	+ 28
Vakinaiset virkailijat	32 015	1 102	33 117	33 117	—
Viranhaltijain sairauslomasijaiset	400	201	601	601	—
Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityökorvaukset	300	—	300	274	+ 26
Muut palkkamenot	3 710	—	3 710	3 191	+ 519
Vuokra	7 864	62	7 926	7 926	—
Valaistus	80	—	80	48	+ 32
Siivoustarvikkeet	50	—	50	36	+ 14
Painatus ja sidonta s.m.	14 500	[1] 4 047	18 547	12 736	[2] + 5 811
Tarverahat	4 050	—	4 050	3 649	+ 401
Yhteensä	63 009	1 365 [1] 4 047	68 421	61 590	+ 1 020 [2] + 5 811

[1] Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha. — [2] Seuraavaan vuoteen siirtyvä määräraha.

10. Kaupunginarkisto

Henkilökunta. Vakinaisen henkilökunnan kokoonpanossa ei toimintavuoden aikana tapahtunut muutoksia. Kaupunginarkistonhoitajana oli siten edelleen prof. Ragnar Rosén, arkistonhoitajina fil.tri Sylvi Möller ja fil.kand. Orvo Pyykkö, amanuenssina fil.maist. Sirkka Impola (o.s. Lindstedt), toimistonhoitajana nti Aino Soura ja vahtimestarina hra Eino Parkkali. Tp. arkistoapulaisena oli fil.maist. Gustav Danielsson (1. 1. — 31. 12.) sekä kaupunginarkiston valvomissa ja ohjaamissa tilapäisissä järjestämis- ja luetteloimistehtävissä kaupunginhallituksen myöntämien määrärahojen turvin hum.kand. Markku Järvinen (1.5.—10.12.) ja rva Sirkka Hakala (1.7.—31.12.), ensin mainittu ulosottovirastossa ja jälkimmäinen kaupunginarkiston yhteyteen 21. 1. 1959 perustetussa sairaalain keskusarkistossa. Toimistohenkilökunnan kesälomasijaisena oli yliopp. Aimo Salmi (1. 6. — 15. 8.). Perehtyäkseen käytännölliseen arkistotyöhön kaupunginarkistossa lisäksi ovat työskennelleet tuberkuloositoimiston toim.hoit., fil.maist. Ulla Söderlund ja sähkölaitoksen toimistoapulainen Karin Häkkilä, kumpikin puolin työpäivin noin 1 ½ kuukautta. Amanuenssi Impola oli sairauslomalla 25. 2. — 30. 4. ja 18. 8. — 17. 10. Kaupunginarkistonhoitaja Rosén oli virkavapaana tieteellisiä töitä varten 9. 2. — 28. 2. ja kävi virkamatkalla Tukholmassa 19. 10. — 23. 10.

Toimisto- ja arkistotilat. Kaupunginarkiston käytössä olivat koko vuoden Temppeliaukion kalliosuojan ylempi kerros sekä vuokratilat taloissa Runeberginkatu 10, Jääkärinkatu 8 ja Mäkelänkatu 107. Temppeliaukion kalliosuojan pohjakerros luovutettiin väestönsuojeluviranomaisille sen jälkeen kuin siellä ollut asiakirja-aineisto talven kuluessa oli siirretty muuanne, etupäässä Jääkärinkadun uuteen arkistovarastoon.

Toiminta kunnallisena keskusarkistoviranomaisena

Esityksiä tehtiin kertomusvuoden aikana kaupunginhallitukselle asioista, jotka mm. koskivat: määrärahojen myöntämistä asiakirjojen siirtämistä varten Temppeliaukion kalliosuojasta muihin arkistovarastoihin ja ulosottoviraston arkiston järjestämistä varten, määrärahan merkitsemistä tp. arkistonjärjestäjän (arkistoassistentin) palkkaamiseksi v. 1960, lämmityspalkkion ja arkistoapulaisten palkkioiden korottamista sekä arkistoassistentin palkkaamiseksi v:n 1960 talousarvioon merkityn määrärahan käyttöä.

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle: sosiaalivirastotalon kassa- ja tilitoimen organisaatiokomitean mietinnöstä sekä työnvälitystoimiston, taksoituslautakunnan ja palolautakunnan esityksistä, jotka koskivat asianomaisten hallinnonhaarojen historiikkien kirjoittamista; palkkalautakunnalle: johtavien viranhaltijain, jotka eivät ole oikeutettuja ylityökorvauksiin, luetteloehdotuksesta; kiinteistötoimiston talo-osastolle: sosiaalivirastotalon valmistuessa vapautuvien tilojen vastaisesta käytöstä; Helsingin opaskerholle eräästä kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi toimitettavasta merkkiehdotuksesta.

Tarkastukset ja neuvonta. Johtosäännön 11 §:n nojalla kolmivuotiskausittain suoritettavat virastojen arkistojen tarkastukset aloitettiin jälleen kertomusvuoden jälkipuoliskolla ja suoritettiin vuoden loppuun mennessä seuraavissa virastoissa, laitoksissa ja elimissä: kaupunginvaltuusto, historiatoimikunta, revisiovirasto, kaupunginkanslia, esikaupunkitoimikunta, esikaupunkiliikenteen suunnittelutoimisto, asuntotuotantokomitea, asunnonjakotoimikunta, liikennejärjestelykomitea, kuvaamataidetoimikunta, taide- ja kirjallisuusapurahojen jakotoimikunta, koulutuspäällikön kanslia, Helsingin kaupungin sivistyksellistä rakennushuoltoa valvova toimikunta, järjestelytoimisto, kaupunginhallituksen asiamiestoimisto, rahatoimisto, tilastotoimisto, hankintatoimisto, verovirasto, palkkalautakunnan toimisto, aloitetoimikunta, huoneenvuokratoimisto ja Helsingin kaupungin leski- ja orpoeläkekassan kanslia. Lisäksi on suoritettu lukuisia neuvontakäyntejä useissa virastoissa ja arkistoasioita käsitteleville virkailijoille järjestetty opastus- ja neuvottelutilaisuuksia kaupunginarkistossa. Myös on kiinteästi valvottu ja ohjattu niitä perusteellisia järjestämis- ja luetteloimistöitä varsinkin rahatoimiston, vesilaitoksen ja ulosottoviraston arkistoissa, joita ensin mainitussa on suorittanut fil.maist. Heikki Impola ja jälkimmäisissä hum. kand. Markku Järvinen, sekä lisäksi kaupunginarkiston yhteyteen perustetussa sairaalain keskusarkistossa rva S. Hakala, tuberkuloositoimistossa toim.hoit. U. Söderlund, sähkölaitoksessa nti K. Häkkilä ja Marian sairaalan taloustoimistossa nti S. Sojakka. Ohjaus- ja neuvontatoimintaan ovat läheisesti liittyneet ne arkistonhoidon alkeita koskeneet luennot, jotka kaupunginarkistonhoitaja on pitänyt useiden kunnallisten koulutuskurssien sekä mm. sairaaloiden kansliahenkilöstön neuvottelupäivien yhteydessä. Tutustumismielessä suoritettiin kaupunginarkiston puolesta käynti Meltolan parantolan arkistossa.

Toiminta asiakirjavarikkona ja tutkimuslaitoksena

Asiakirjasiirrot ja arkiston kasvu. Asiakirjoja siirsivät kaupunginarkistoon kertomusvuonna seuraavat virastot, laitokset ja muut elimet: kaupunginkanslia; rahatoimisto; revisiovirasto; verovirasto; palkkalautakunnan toimisto; teollisuuslaitosten kassa- ja tiliosasto; Marian sairaala; Kivelän sairaala; Koskelan sairaskoti; lastensuojeluviraston lastenhuoltotoimisto; ammattioppilaslautakunta; raastuvanoikeus; sähkön ja kaasun aluejako- ja tariffikomiteat; kansalaiskoulun opetussuunnitelmakomitea; telakkakomitea; rautatieasiain yhtenäistämiskomitea; teollisuusalueiden raidekomitea; raiteenpitojärjestelmää tutkinut komitea; liikennejärjestelytoimikunta; sairauskertomusten mikrofilmauskomitea; sairaanhoitajakoulukomitea; sairaalain henkilökunnan asuntokomitea; kouluhammasklinikkakomitea; laboratoriokomitea; terveydenhoitolautakunnan ohjesääntökomitea.

Asiakirjoja luovuttivat lahjoituksina tai pysyvinä talletuksina: Helsinki-seura; Helsingin anniskeluosakeyhtiö; kaup.geod. Lauri Kärkkäinen; varat. Martti Hämesalo; eläinlääk. tri Walter Ehrström; dos. Sven-Erik Åström ja yliarkkit. Frithiof Flodin. Asiakirjojen valokuvausmäärärahan turvin mikrofilmattiin kaupunginhallituksen pöytäkirjat v:lta 1947—55 ja yleisjaoston pöytäkirjat v:lta 1931—34.

Kaikkiaan toimintavuoden aikana kertyi uutta arkistoaineistoa n. 567 hyllymetriä.

Sisäiseen toimintaan kuuluvat asiat. Virastoista ja laitoksista vastaanotetut asiakirjaleveranssit tarkastettiin luovutusluetteloihin vertaamalla sekä sijoitettiin paikoilleen. Kaikissa varastoissa jatkettiin asiakirjojen yleistä kunnostamista ja uudelleenkansiointia. Talvella suoritettujen laajojen siirtojen ja uudelleensijoitusten jälkeen sijoitusluettelot ja -merkinnät tarkistettiin.

Mm. seuraavien laitosten ym. arkistot tai asiakirjasarjat järjestettiin osittain tai kokonaan: Helsingin kämnerioikeus; rahatoimiston arkiston vanhempi osa ja satamalaitoksen laiturihuolto-osasto, joissa työ jatkuu; revisiotoimisto; palolaitos; ulosottoviraston rikostuomioiden täytäntöönpano-osasto; kouluhammasklinikka; asunnontarkastus; lastensuojeluvirasto; vuokralautakunta; vuokrantarkkailulautakunta; kaupunginpuutarha; Oulunkylän huvilayhdyskunta; Helsingin kauppaseuran eläkekassa ja Helsingin kauppayhdistys; Helsingin anniskeluosakeyhtiö ja Helsingin vähittäismyyntiosakeyhtiö; Ehrströmin arkisto; kaasulaitoksen kuluttaja- ja reskontrakortisto; huoltoviraston rekisterikortisto; Humaliston sairaala; Oulunkylän sähkö oy; Haagan sähkölaitos; Helsinki-seura; ns. Tukholman-komitea; eräät AB Wanda-Parkstad-Puistokylä OY:n ja AB Malm Kalksandtegelbruk OY:n arkistojen lisät; sairaalain keskusarkiston useat asiakirjasarjat.

Viranomaisille ja yksityisille sekä myöskin ulkomaille annettiin useita tutkimustyöhön perustuvia selvityksiä ja tiedonantoja, ja tutkimuksin ja neuvoin avustettiin mm. sähkölaitoksen, sairaanhoitajaopiston, palolaitoksen, Kaupunkiliiton ja Suomen juutalaiskysymyksen vaiheiden tutkijoita. Helsingin kaupungille tärkeitä omistusoikeudellisia selvittelyjä silmälläpitäen jatkettiin lähdeaineiston tutkimista.

Käsikirjasto. Tavanmukaista luettelointia jatkettiin. Pienehköjä painotuotteita nidottiin jonkin verran arkiston omin työvoimin. Painotuotteita lahjoittivat toimintavuoden aikana: Valtionarkisto; Rigsarkivet, Köbenhavn; Riksarkivet, Stockholm; Stadsarkivet, Stockholm; Erhvervsarkivet, Århus; Universitetsbiblioteket, Lund; Suomalainen Tiedeakatemia; Suomen Historiallinen Seura; Suomen Sukututkimusseura; Helsinki-Seura; Helsingin toinen lyseo; Duodecim Sairaala oy; maist. Leo A. Pesonen; kirjakauppias I. Gordin; rva Margit Vaenerberg; vuorineuvos Olav W. Jensen, maj. Knut Fogelholm; dos. Sven-Erik Åström; kaup.joht. Eino Waronen; toimistopääll. Alpo Lippa; tri Sylvi Möller; kaup.ark. hoit. R. Rosén. Kaikkiaan kirjastoa lahjoin, vaihdoin ja ostoin kartutettiin 104 niteellä.

Kirjeenvaihto ja arkiston käyttö. Saapuneita kirjeitä diarioitiin 182 (ed. vuonna 179) ja lähetettyjä 91 (82). Jäljennöksiä, todistuksia ja kirjallisia selvityksiä annettiin 79 (62). Virastoille ja yksityisille puhelimitse annetuista monista selvityksistä ja tiedoista ei ole pidetty luetteloa. Tutkijain käyntejä merkittiin toimistossa 300 (88), Temppeliaukion arkistossa 22 (69) ja Jääkärinkadun arkistossa 117 (—); Mäkelänkadun varastossa käyntejä oli n. 10. Asiakirjoja on eri virastoille annettu lainaksi 71 (112) yksikköä.

Sairaalain keskusarkiston osalta edellämainittuihin lukuihin on ajalta 1. 7 — 31. 12 lisättävä seuraavat: tutkijainkäyntejä 15, joiden yhteydessä paikan päällä käytettäväksi on otettu esille 1 530 sairaskertomusta, sekä asiakirjojen lainoja eri sairaaloille 268.

Tulot ja menot. Kaupunginarkiston tulot, jotka käsittävät vain annetuista todistuksista ym. kertyvät lunastusmaksut, olivat 1.590 mk (1 205 mk) sekä menot, niihin luettuina tilitysvuokrat, 16 666 020 mk (14 362 304 mk). Uudishankintoihin arkistolle vuoden varrella lisäksi myönnettiin 3 387 639 mk yleisistä kalustonhankintamäärärahoista sekä ylimääräisiin asiakirjakuljetuksiin 200 000 mk kaupunginhallituksen yleisistä käyttövaroista.

11. Verotusvalmistelu

Taksoituslautakunta

Vuoden 1958 tuloista toimitettavaa taksoitusta varten 24. 9. 1958 valittuun taksoituslautakuntaan kuului 66 jäsentä eli sama määrä kuin edellisenäkin vuonna. Lautakunnan puheenjohtajana toimi varat. Torsten Nordberg ja varapuheenjohtajana isännöitsijä Väinö Ahde (Lautakunnan jäsenten nimet on lueteltu v:n 1959 kunnalliskalenterissa).

Lautakunta asetti keskuudestaan koko lautakunnan kokouksissa esille tulevia asioita valmistelemaan 12-jäsenisen valmisteluvaliokunnan, jonka puheenjohtajana oli lautakunnan puheenjohtaja. Taksoituksen toimittamista varten lautakunta jakaantui 16 osastoon.

Lautakunta piti 4, valmisteluvaliokunta 9 ja eri osastot yhteensä 780 kokousta. Pöytäkirjat käsittivät lautakunnan osalta 41 pykälää, valmisteluvaliokunnan 38 ja eri osastojen yhteensä 323 592 pykälää.

Lautakunnan kokouksissa päätettiin taksoitukseen liittyvistä yleisluontoisista asioista, kuten eräisiin työntekijä- ja ammatinharjoittajaryhmiin kuuluville työstä aiheutuneiden kustannusten arvioimisesta (13—18, 24 §), puutarhasta saadun tulon arvioimisesta (21 §), esikaupungeissa olevien kiinteistöjen taksoitusperusteista (22 §), luontoisetujen raha-arvon arvioimisesta (23, 26 §), huoneiston omistajan nauttiman asuntoedun arvioimisperusteista (25 §), verovelvollisen henkilön veronmaksukyvyn olennaisen vähentymisen johdosta myönnettävän vähennyksen arvioimisperusteista (27 §), kuolleen henkilön tulon vapauttamista verosta koskevista perusteista (28 §), käyttöomaisuudesta myönnettävistä arvonvähennyksistä (29 §) ja kiinteistöjen harkintataksoituksessa noudatettavista perusteista (35 §). Lautakunta päätti myös Axel August Ekströmin rahaston korkovarojen jaosta (38 §) sekä teki kaupunginhallitukselle esityksen taksoituslautakunnan historian aikaansaamisesta (40 §).

Lautakunnan viimeisessä kokouksessa, joka pidettiin 8. 6., todettiin, että uuden verotuslain tullessa voimaan v:n 1960 alusta lukien taksoituslautakunta kunnallisena lautakuntana lakkaa olemasta 85 toimintavuoden jälkeen.

Taksoitusta varten antoi tuloilmoituksen 303 317 verovelvollista. Tarkkailuilmoituksia saapui lisäksi 3 614:n sellaisen verovelvollisen saamista tuloista, joista ei ollut annettu tuloilmoitusta. Taksoituksessa määrättiin 273 631 verovelvolliselle yhteensä 1 546 237 989 veroäyriä, joista kiinteistötulojen osalle tuli 67 928 774, elinkeino- ja ammattitulojen osalle 299 928 540 sekä henkilökohtaisten tulojen osalle 1 178 380 675

äyriä. Taksoitus valmistui kesäkuun alkupuolella ja siitä laadittu luettelo oli verovelvollisten nähtävänä 18. 6.—2. 7. välisen ajan.

Tutkijalautakunta

Tutkijalautakuntaan kuuluivat maistraatin jäsenistä kunnallispormestari Weio Henriksson, oikeusneuvosmies Arne Wennerqvist ja hänen estyneenä ollessaan vt. oikeusneuvosmies Olavi Joutsenlahti, kunnallisneuvosmiehet Aarne Kesänen sekä Armas Linnamaa sekä taksoituslautakunnan valitsemina jäseninä tarkastaja Kalle Altti, reviisori Toivo E. Huttunen, varast.hoit. Jaakko Lehtoranta ja varat. Stig Wiberg. Lautakunnan puheenjohtajana toimi kunnallispormestari Weio Henriksson. Lisäksi kuului lautakuntaan 8 kaupunginvaltuuston valitsemaa jäsentä. Muistutusten valmistavaa käsittelyä varten lautakunta jakaantui 4 jaostoon.

Lautakunta piti 2 ja sen jaostot yhteensä 96 kokousta. Lautakunnan pöytäkirjat käsittivät yhteensä 3 419 pykälää.

Lautakunnalle tehtiin taksoituksesta 3 414 muistutusta. Kun hyväksytyt muistutukset vastasivat yhteensä 3 702 970 veroäyriä, aleni veroäyrien lukumäärä 1 542 535 019 äyriin. Tämä taksoituksen lopullinen äyrimäärä jakaantui seuraavasti: 67 518 314 äyriä kiinteistötulosta, 297 601 407 äyriä elinkeino- ja ammattitulosta sekä 1 177 415 298 äyriä henkilökohtaisista tuloista.

Tutkijalautakunnan päätös asetettiin nähtäville 13. 10.

Kertomusvuotena oli veroäyrin hinta 13 mk.

Verolautakunta

Verolautakuntaan, jonka tehtävänä oli toimittaa kaupungissa valtion tulo- ja omaisuusverotus v:lta 1958, kuuluivat verojohtaja Erkki Sirviö puheenjohtajana, 39 valtiovarainministeriön määräämää muuta jäsentä ja 33 kaupunginvaltuuston valitsemaa jäsentä. Valtiovarainministeriön määräämistä jäsenistä oli kuusi lautakunnan jaostojen puheenjohtajiksi määrättyä lisäjäsentä. Lautakunta oli jaettu 7 jaostoon.

Lautakunnan yleiskokouksissa, joita pidettiin 2, päätettiin verotusta yleensä koskevista asioista.

Veroilmoituksen antoi 304 615 verovelvollista. Lisäksi saapui tarkkailuilmoituksia 3 326 sellaisen verovelvollisen tuloista tai omaisuudesta, jotka eivät olleet antaneet veroilmoitusta. Veroa määrättiin yhteensä 190 941 verovelvolliselle.

Tulo- ja omaisuusverotuksen tuloksesta mainittakoon seuraavaa:

	mk	mk
Tulovero	25 800 542 873	
Omaisuusvero	4 012 702 012	
Veronkorotus	35 023 507	
Jälkiverotus	760 959 975	
	30 609 228 367	
Veronvähennys osinkotulon johdosta tehtyjen vähennysten perusteella	542 378 676	30 066 849 691

Koko maksuunpantu tulo- ja omaisuusvero oli siis 30 066 849 691 mk.

	mk	mk
Palautettava ennakko	2 691 874 659	
Ennakot, joita ei palauteta määrän pienuuden vuoksi	23 601	2 691 898 260
Tuloista pidätetty veron ennakko	5 776 661 085	
Maksuunpantu veron ennakko	21 638 846 083	
Suoritettava veromäärä	5 343 105 181	
Veromäärä, jota ei peritä sen vähäisyyden vuoksi	135 602	32 758 747 951

Verotus valmistui marraskuun alussa ja veroluettelon lyhennysote oli julkisesti nähtävänä aikana 17.—30. 11. Verotuksesta tehtiin määräajassa 2 656 valitusta.

Perintöverolautakunta

Perintöverolautakunnan puheenjohtajan tehtävät hoiti verolautakunnan varapuheenjohtaja Pentti Lappalainen.

Lautakunnalle annettiin 2 931 perunkirjaa ja 464 lahjaveroilmoitusta. Lautakunta ratkaisi 2 929 perintövero- ja 466 lahjaveroasiaa. Perintöveroa maksuunpantiin 285 575 827 mk ja lahjaveroa 58 733 710 mk.

Verovirasto

Henkilökunta ja palkkaus. Verojohtajana toimi edelleen varat. Erkki Sirviö sekä valtion palkkaamana apulaisverojohtajana lainop.kand. Erkki Säilä ja kaupungin palkkaamana apulaisverojohtajana lainop.kand. Toivo Tuunanen.

Virastossa oli 62 kaupungin vakinaista ja 114 tilapäistä virkaa. V:n 1960 alusta tapahtuneen kunnallisverotuksen ja valtionverotuksen yhdistämisen takia jätettiin vapautuneet virat edelleen täyttämättä, minkä vuoksi kaupungin vakinaisia viranhaltijoita oli vain 58 ja tilapäisiä 101. Valtion ylimääräisiä toimia virastossa oli 180 ja tilapäisiä 151. Lisäksi virastossa palveli 467 valtion satunnaista toimihenkilöä, joista 354 oli veroilmoitusten vastaanotossa ja verokirjojen laskennassa.

Kaupungin varoista suoritettiin palkkaa vakinaisille viranhaltijoille 43 993 646 mk ja tilapäisille viranhaltijoille 117 928 449 mk. Ylityökorvaukset ja muut palkkamenot olivat 1 036 065 mk. Valtion suorittamat viraston palkkamenot olivat yhteensä 233 371 705 mk.

Toimipaikat. Viraston päätoimipaikat olivat samat kuin aikaisemminkin. Talossa Helsingintie 1 ollut yleisen toimiston sivutoimisto lakkautettiin 31. 8. Ammattikoulun talossa Sturenkatu 18—20 toimi lisäksi noin kahden kuukauden ajan tilapäinen laskentaosasto, joka suoritti verokirjojen ja veronpidätystodisteiden laskemisen. Tammikuun lopulla oli viraston käytössä eri puolilla kaupunkia huonetiloja veroilmoitusten vastaanottoa varten. Viraston käytössä olleista huoneistoista maksettiin vuokraa kaupungin varoista 13 805 963 mk ja valtion varoista 30 147 974 mk eli yhteensä 43 953 937 mk.

Vuoden päättyessä oli viraston kaluston hankinta-arvo yhteensä 49 137 663 mk. Tästä oli kaupungin varoilla ostettujen kirjoitus- ja laskukoneiden osuus 5 791 677 mk ja muun kaluston 13 534 415 mk sekä valtion varoilla ostettujen kirjoitus- ja laskukoneiden 13 345 974 mk ja muun kaluston 16 465 597 mk.

Toiminta. Kertomusvuonna suoritettiin virastossa v:lta 1958 toimitetun kunnallisverotuksen ja tulo- ja omaisuusverotuksen sekä kansaneläkevakuutusmaksun määräämisen ynnä vireillä olleiden perintö- ja lahjaverotusten valmistelu.

Verotuksen valmistelun yhteydessä virastosta lähetettiin ja sinne saapui lukuisasti erilaisia kirjelmiä, joista mainittakoon verovelvollisille lähetetyt kehotukset ja niihin annetut vastaukset sekä muiden paikkakuntien taksoitus- ja verolautakunnille lähetetyt ja niiltä saapuneet lausunnot ja tarkkailuilmoitukset. Kirjattuja postilähetyksiä saapui virastoon yhteensä 15 960. Kunnallistaksoituksesta ja kansaneläkevakuutusmaksun määräämisestä tehtyjen valitusten johdosta annettiin 2 378 selitystä lääninhallituksille ja korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Tulo- ja omaisuusverotuksesta sekä perintö- ja lahjaverotuksesta tehtyjen valitusten johdosta lähetettiin 5 670 valtionasiamiehen vastinetta tarkastuslautakunnille. Muitten virastojen käytettäväksi toimitettiin 4 266 asiaa koskevat asiakirjat.

Veroviraston esittelystä kaupunginhallituksen yleisjaosto käsitteli 1 207 kunnallisverotusta koskevaa verovapautusasiaa, poisti veron 77 tapauksessa, alensi veroa 553 tapauksessa ja myönsi veron maksuaikaan lykkäystä 92 tapauksessa, jota vastoin 485 hakemusta ei antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin. Kansaneläkevakuutusmaksun alentamista ja poistamista koskevia vaatimuksia käsiteltiin kaupunginhallituksessa 743, jolloin maksu poistettiin 116 tapauksessa, sitä alennettiin 399 tapauksessa, maksuaikaan myönnettiin pidennystä 17 tapauksessa, kun taas 211 tapauksessa asia ei antanut aihetta enempiin toimenpiteisiin.

Virastolle esitettiin leimaverolain 87 §:ssä säädetyssä tarkoituksessa 10 354 arvopaperikauppaa koskevaa leimaverolaskelmaa, joiden mukaan leimaveroa oli suoritettu 170 686 880 mk.

Viraston tarkastustoimisto suoritti 406 verovelvollisen kirjanpidon täydellisen tarkastuksen. Tarkastuksissa tuli ilmi, että näistä verovelvollisista 210 oli jättänyt ilmoittamatta tulojaan yhteensä 191 665 000 mk. Näiden ja tarkastustoimiston toimittamien muiden tarkastusten yhteydessä ilmeni myös, että 109 muuta täkäläistä verovelvollista oli jättänyt ilmoittamatta tulojaan 53 275 000 mk. Toisilla paikkakunnilla asuvien verovelvollisten täältä saamista palkkioista ja muista tuloista, jotka tarkastuksia suoritettaessa saatiin selville, lähetettiin asianomaisille verolautakunnille 277 tarkkailutietoa.

Viraston asianvalvojan ja apulaisasianvalvojan suorittaman valmistavan tutkinnan jälkeen tehtiin rikospoliisille verosäännösten rikkomisesta 135 ilmoitusta poliisitutkintaa ja syytteeseen panoa varten. Näiden ja aikaisempina vuosina tehtyjen ilmoitusten johdosta vireille pannuissa syytejutuissa tuomittiin kertomusvuoden aikana täkäläisessä raastuvanoikeudessa ja hovioikeudessa 69 henkilöä veronkavalluksesta, 64 henkilöä ennakkoperintää koskevien säännösten rikkomisesta, 4 henkilöä väärennyksestä sekä 7 henkilöä muista rikoksista. Tuomittu rangaistus oli 10 tapauksessa kuritushuonetta tai vankeutta ja muissa tapauksissa sakkoa. Korkein vapausrangaistus oli 10 kk kuritushuonetta sakkorangaistusten käsittäessä 10—200 päiväsakkoa. Tuomittujen sakkojen yhteismäärä oli 3 348 500 mk. Syyteasioiden yhteydessä tuomittiin maksettavaksi korvausta kaupungille 959 384 mk ja valtiolle 1 771 865 mk. Monissa sellaisissa tapauksissa, joissa suoritetut tutkimukset eivät johtaneet syytteeseen, hankittiin verotuksessa huomioonotettavia tietoja verovelvollisten ilmoittamatta jättämistä tuloista ja omaisuudesta. Lisäksi huolehdittiin

arvopaperikaupoista suorittamatta jätetyn leimaveron perimisestä sekä toimitettiin kaupungin ja valtion verosaamisten valvontaa varten konkurssi-, vuosihaaste-, pakkohuutokauppa- ja pesäeroasioissa tarpeelliset tiedot kaupunginhallituksen asiamiestoimistolle, valtiovarainministeriölle ja lääninhallituksille.

Menot ja tulot. Kertomusvuonna oli edelleen voimassa kaupunginhallituksen 2. 1. 1958 ja valtiovarainministeriön 9. 1. 1958 hyväksymä sopimus, jonka mukaan viraston yhteisistä kustannuksista kaupunki suoritti 40 % ja valtio 60 %. Kaupungin varoista oli kertomusvuoden talousarvioon varattu veroviraston käytettäväksi määrärahoja yhteensä 209 657 229 mk. Lisämäärärahoja myönnettiin seuraavasti: vakinaisten viranhaltijain palkkaukseen 2 527 190 mk, tilapäisten viranhaltijain palkkaukseen 6 259 220 mk, työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksuihin 14 592 mk, vuokriin 3 379 036 mk, valaistukseen 136 470 mk sekä tarverahoihin 2 289 402 mk, joten määrärahojen yhteissummaksi tuli 224 263 139 mk. Määrärahoista jäi käyttämättä 20 274 926 mk. Viraston menot olivat kertomusvuonna yhteensä 485 124 299 mk, josta kaupungin osuus oli 194 049 719 mk ja valtion osuus 291 074 580 mk. Lisäksi kaupunki suoritti taksoitus- ja tutkijalautakunnan kokouspalkkioita 7 234 500 mk, näiden palkkioiden osalta lapsilisä- ja kansaneläkevakuutusmaksua 325 552 mk ja veroilmoituslomakkeiden painatuskustannuksia 2 378 442 mk. Kaluston hankintakustannuksia suoritettiin 47 365 mk.

Tuloja kertyi kaupungin evankelisluterilaisten seurakuntain taksoitusluettelon otteen ja kirkollisverolippujen valmistamisesta 3.2 mmk, mistä 40 % eli 1.28 mmk tilitettiin kaupungille ja 60 % eli 1.92 mmk valtiolle, sekä toimistuskirjan lunastuksista kaupungille 258 355 mk ja valtiolle 107 610 mk.

Veroviraston tilinpidon tarkastajat toimittivat kuukausitilitysten tarkastukset välittömästi niiden valmistuttua, jolloin sekä lääninhallitukselle että kaupunginhallitukselle lähetettyihin tili-ilmoituksiin merkittiin asianmukainen tarkastuslausunto.

Kunnallisten veroviranomaisten toiminnan lakkaaminen. 12. 12. 1958 annetun verotuslain tultua voimaan 1. 1. 1960 suorittavat kunnallisveron, valtionveron, kirkollisveron ja kansaneläkevakuutusmaksun määräämisen, maksuunpanon ja kannon kuhunkin kuntaan asetetut verolautakunta ja tutkijalautakunta sekä kuhunkin veropiiriin perustettu verotoimisto (Helsingissä verovirasto), jotka kaikki ovat valtion viranomaisia. Kunnallisten taksoitus- ja tutkijalautakuntien samoin kuin myöskin kuntien verovirastojen toiminta lakkasi näin ollen 31. 12. 1959.

Mitä tulee toimintansa lopettaneeseen Helsingin kaupungin verovirastoon, voitaneen pitää sen perustamisvuotena 1907, jolloin kaupunki perusti taksoituksen valmistelussa avustajana toimineen taksoitussihteerin viran. V. 1910 asetettiin taksoituksen valmistelusta huolehtimaan taksoitusvalmisteluvaliokunta, jossa oli virkamies puheenjohtajana. Kaupungin veroviraston virasto-organisaatio luotiin kuitenkin varsinaisesti vasta v. 1936 virastolle hyväksytyssä johtosäännössä.

12. Leski- ja orpoeläkekassa

Kassan hallitukseen kuuluivat v. 1959 ylipormestari Eero Rydman puheenjohtajana, kaupunginvaltuuston valitsemina jäseninä ent. veturinkulj. Bruno Gröndahl ja toimist.hoit. Selma Hiisivaara-Mörk sekä kassan jäsenistön valitsemina jäseninä varast.hoit. Elis Angelvirta, kaup.siht. Lars Johanson sekä fil. tri Mikko Saarenheimo. Hallituksen varapuheenjohtajana toimi fil. tri Saarenheimo ja sihteerinä kaup. siht. Johanson.

Kaupunki suoritti edelleen kassan myöntämille peruseläkkeille lisäeläkkeitä samojen perusteiden mukaan kuin kaupungin ylimääräisten eläkkeiden nauttijoille.

Kaupunginvaltuusto päätti 25. 3. mm., että kaupungin sääntömääräiset ja ylimääräiset eläkkeet sekä leski- ja orpoeläkekassan peruseläkkeille suoritettavat, kaupungin maksamat lisäeläkkeet suoritetaan 1. 1. 1959 alkaen aikaisemman 4 %:n asemesta 7 %:lla korotettuina. Korotuksen jälkeen olivat kassan leskieläkkeiden peruseläkkeet ja kaupungin maksamat lisäykset korotuksineen seuraavat:

Eläkeluokka	Peruseläke mk	Eläke 1. 1. 1959 lukien, mk
I	300	6 930
II	400	9 120
III	500	11 300
IV	700	15 800
V	900	18 570

Kaupungin suorittamat lisäykset nousivat kertomusvuoden osalta yhteensä 41 969 438 mk:aan.

Eläkekassan hallitus hyväksyi kertomusvuoden kunkin neljänneksen osalta erikseen rahasto-osuuksia koskevan kaupungille annetun tilityksen. Rahasto-osuuksina hyväksyttiin kaupungille suoritettavaksi kaikkiaan 329 263 mk, joka määrä jakautui seuraavasti:

	kpl	mk
Eronneet miesjäsenet	3	19 950
Eronneet naisjäsenet	1	1 767
Kuolleet jäsenet	46	307 002
Eläkkeensaajat, joiden eläkkeiden maksaminen on lopetettu, 1 lapsen eläke	—	544
Yhteensä		329 263

Kertomusvuonna, joka oli kassan 22. toimintavuosi, erosi kassasta 16 jäsentä. Leskieläke- ja kasvatusapusäännön alaisuuteen siirtyi 4 jäsentä. Kassan jäsenistä kuoli vuoden aikana 65, joista 23 jäsenen jälkeen myönnettiin kassan eläke. Vuoden

aikana vapautettiin 75 jäsentä jäsenmaksujen suorittamisesta sääntöjen 12 §:n 1 mom:n perusteella.

Kertomusvuonna myönnetyt eläkkeet:

	Kuolleita	Leskiä	Eläke mk/kk	Lapsia	Eläke mk/kk
I	9	4	1 200	[1] 3	440
II	6	3	1 200	5	640
III	5	3	1 500	5	800
IV	3	1	700	1	467
V	—	—	—	—	—
Yhteensä	23	11	4 600	14	2 347

Kertomusvuoden aikana siirtyi leskieläke- ja kasvatusapusäännön alaisuuteen yksi III luokkaan kuuluva lapsi, eläke 200 mk/kk.

Eläkettä nauttivia leskiä kuoli vuoden aikana 5. Lasten eläkkeitä päättyi yhteensä 19.

Vuoden lopussa voimassa olleiden eläkkeiden määrä kuukautta kohden jakaantui seuraavasti:

	Leskiä	Eläkkeet mk	Lapsia	Eläkkeet mk	Yhteensä mk
I	155	46 500	27	3 670	50 170
II	68	27 200	37	5 134	32 334
III	44	22 000	20	4 136	26 136
IV	40	28 000	16	4 434	32 434
V	23	20 700	16	4 590	25 290
Yhteensä	330	144 400	116	21 964	166 364

Kassan tulot ja menot olivat seuraavat:

Tulot:	mk
Eläkemaksut	2 939 475
Kaupungin osuus eläkkeisiin	1 435 097
Korot	4 562 392
Agio	8 954
Yhteensä	8 945 918

Menot:	mk
Kustannukset	964 542
Suoritetut eläkkeet	2 000 872
Poistot	4 846
Rahasto-osuudet, siirretty kaupungille	329 263
Siirretty vakuutusmaksurahastoon	3 648 211
Siirretty varmuusrahastoon	182 410
Tilivuoden ylijäämä	1 815 774
Yhteensä	8 945 918

[1] Lapsen eläkettä jatkettu sairauden takia.

13. Ulosottovirasto

Henkilökunta. Ulosottoviraston johtavana kaupunginvoutina v. 1959 toimi varat. Juho Ståhlberg, ensimmäisenä kaupunginvoutina varat. Tauno Rautio, toisena kaupunginvoutina varat. Åke Pircklén, kolmantena kaupunginvoutina varat. Josef Hertz eläkkeelle siirtymiseensä 21. 4. saakka sekä tästä lähtien varat. Kurt Lindqvist, neljäntenä kaupunginvoutina varat. Jerker Sundström ja tilittävänä kaupunginvoutina lainop.kand. Oiva Vanonen.

Toimistotyö. Viraston tilitys- ja kirjanpitotehtävien koneellistamista, jota oli virastossa suoritettu kaupungin järjestelytoimiston työntutkimusten ja laatiman konehankintaohjelman puitteissa, lisättiin kertomusvuonna huomattavasti. Tämä koneellistaminen, joka oli antanut varsin hyviä tuloksia, voitiin muilta paikkakunnilta saapuvien toimeksiantotehtävien tilityksen osalta toteuttaa osittain vasta syyskuun alusta. Pääkirjanpidon koneellistaminen siirtyi seuraavan vuoden alkuun. Kertomusvuonna saatiin viraston arkisto lopulliseen kuntoon.

Viraston toiminta. K e s k u s o s a s t o n toimentajille jätettiin tai saapui postitse virastoon yhteensä 9 895 (ed. v. 9 163) asiakirjavihkoa, joissa pyydettiin täytäntöönpanoa velkatuomion, päätöksen tai maksamismääräyksen taikka aviopuolisolle tai lapselle suoritettavasta elatuksesta tehdyn sopimuksen perusteella taikka vähittäismaksukaupasta annetun lain tai muutoin lain nojalla annettavaa virka-apua.

Nämä täytäntöönpano- tai virka-avunpyynnöt jaettiin yksityisoikeudellisten saatavain osaston sekä esikaupunki- ja palkanulosmittausosaston kesken siten, että edellinen sai 7 085 (6 748) asiaa eli 71.6 % (74.2 %) koko määrästä ja jälkimmäinen 2 810 (2 415) eli 28.4 % (25.8 %).

Tilityksinä vastaanotettiin mainituilta osastoilta keskusosastolle 28 498 (22 611) erässä yhteensä 387 957 352 (367 236 012) mk. Hakijoille tilitettiin keskusosastolta vuoden aikana 370 115 913 (339 385 789) mk.

Veroja, maksuja ja muita julkisoikeudellisessa järjestyksessä maksettavaksi pantuja tai niihin verrattavia suorituksia, joista ulosmittaus tapahtui ilman tuomiota tai päätöstä, saapui toimeksiantoina seuraavasti:

Helsingin kaupungilta:	Verolippuja ja toimeksiantoja kpl		mk	
Kunnallisveroja	34 117 (26 997)	vastaten	652 557 475 (	604 984 442)
Kunnallisverojen ennakkoja	32 124 (30 426)	»	613 895 312 (	608 672 461)
	66 241 (57 423)	vastaten	1 266 452 787 (1	213 656 903)

Uudenmaan lääninkonttorilta:

Tulo- ja omaisuusveroja ..	30 680 (29 659)	vastaten	1 114 606 648 (	979 341 688)
Tulo- ja omaisuusveron ennakkoja	14 715 (16 768)	»	855 653 984 (1	100 612 151)
	45 395 (46 427)	vastaten	1 970 260 632 (2	079 953 839)

Helsingin evankelisluterilaisilta seurakunnilta:

	Verolippuja ja toimeksiantoja kpl		mk	
Kirkollisveroja	78 421 (83 498)	vastaten	333 058 697 (	338 286 587)
Sekalaisia veroja [1].....	19 243 (8 455)	»	331 173 110 (	366 820 738)
Muilta paikkakunnilta em. tehtäviä virka-avunpyynnöin	35 419 (47 713)	vastaten	287 888 047 (	428 424 541)
Ulosottoviraston selvitettäväksi annettiin siis kaikkiaan veroja ja maksuja.....	244 719 (243 516)	vastaten	4 188 833 273 (4	427 142 608)

Keskusosasto jakoi em. tehtävät verosaatavain osaston sekä esikaupunki- ja palkanulosmittausosaston kesken siten, että edelliselle kuului niistä keskimäärin n. 80 % ja jälkimmäiselle n. 20 %.

Osastojen toimesta perittiin veroja ja tilitettiin keskusosastolle, jäämävelalliset maksoivat keskusosaston kassaan tai lähettivät postin välityksellä tilitettäväksi seuraavasti:

	Maksueriä		mk	
Helsingin kaupungille ...	40 172 (35 082)	vastaten	660 917 894 (	524 750 520)
Valtiolle	50 534 (43 719)	»	1 212 680 876 (1	262 313 677)
Seurakunnille	71 284 (86 864)	»	251 919 210 (	237 906 538)
Sekalaisia veroja ja maksuja	11 669 (10 733)	»	70 818 832 (	111 629 959)
Muiden paikkakuntien toimeksiantajille	24 099 (24 206)	»	132 671 160 (	112 742 903)
Yhteensä	197 758 (200 604)	vastaten	2 329 007 972 (2	249 343 597)

[1]) Tähän ryhmään on työnjaon uudistuksen johdosta siirretty osa v. 1958 käsiteltyjä asioita.

Edellä mainitusta 197 758 erästä ulosottoapulaiset perivät suoraan jäämävelallisilta 65 061 erää, sekä ulosmittasivat palkasta tai eläkkeestä 27 766 erää, Helsingin kaupungin rahatoimistosta kunnanverojen palautuksista 34 779 erää ja Uudenmaan lääninkonttorista valtion verojen palautuksista 24 439 erää. Keskusosaston kassaan maksettiin 30 027 erää ja postilähetyksinä saapui 15 686 erää. Edellä mainituista eristä oli kokonaissuorituksia 147 317 (153 001) ja osasuorituksia 50 441 (47 603).

Varattomuuden, tuntemattoman osoitteen ja sekalaisten syiden perusteella palautettiin keskusosaston kautta perimiskortteja:

	Perimiskortteja kpl		mk	
Helsingin kaupungin	17 414 (19 657)	vastaten	419 274 294 (	472 876 979)
Valtion	12 666 (13 340)	»	673 203 944 (	529 303 736)
Seurakuntain	13 117 (18 845)	»	41 755 041 (	70 132 539)
Sekalaisia	5 663 (5 697)	»	192 186 165 (	272 374 601)
Muilta paikkakunnilta tulleita	20 580 (18 447)	»	n.130 000 000 (n.	120 000 000)
Lähetettiin edelleen toisille paikkakunnille jäämävelalliselle	11 582 (12 695)	»	130 572 675 (	167 670 361)
Yhteensä	81 022 (88 681)	vastaten	1 586 992 119 (1	632 358 216)

Keskusosasto vastaanotti siis vero- ja maksutilityksiä 197 758 (200 604) erässä 2 329 007 972 (2 249 343 597) mk, palautti tai siirsi muualle perittäväksi 81 022 (88 681) erässä 1 586 992 119 (1 632 358 216) mk, eli käsitteli yhteensä 278 780 (289 285) erässä 3 916 000 091 (3 881 701 813) mk.

Edellä olevasta ilmenee, että toimeksiantajille palautettiin kertomusvuonna estemerkinnöin yhteensä 43 197 (51 842) Helsingin kaupungissa maksuunpantua veron perimiskorttia, vastaten rahassa 1 134 233 279 (1 072 313 254) mk eli 8 645 perimiskorttia (16.7 %) vähemmän ja rahassa 61 920 025 mk (5.5 %) enemmän kuin v. 1958. Nämä palautukset jakautuivat verolajin mukaan perimiskorteittain seuraavasti: kunnallisvero 40.3 %, tulo- ja omaisuusvero 29.3 % ja kirkollisvero 30.4 %. Markkamääräisesti palautettiin eniten tulo- ja omaisuusveroa, sitten kunnallisveroa ja kirkollisveroa kuten edellisenäkin vuonna. Estelajin mukainen ryhmittely perimiskorteittain oli: varattomuus 34.7 %, tuntematon osoite 22.8 %, sekalaiset esteet 23.6 % ja virka-avunpyynnöin palautettuja 18.9 %.

Helsingissä maksuunpantuja kunnallis-, tulo- ja omaisuus-, sekä kirkollisveroja perittiin yhteensä 161 990 (165 665) erässä, vastaten rahassa veronlisäyksineen 2 125 517 980 (2 024 970 735) mk eli 3 675 erää (2.2 %) vähemmän ja rahassa 100 547 245 (5.0 %) enemmän kuin v. 1958.

Kunnallisverojen perintätulos osottautui paremmaksi kuin edellisenä vuonna sikäli, että perittyjen veroerien lukumäärä nousi 5 090:llä (14.5 %) ja peritty veromäärä veronlisäyksineen nousi 136 167 374 mk:lla (26.0 %).

Tulo- ja omaisuusverojäämiin nähden pakkoperintä kehittyi edellisen vuoden saavutuksiin verraten siten, että perittiin 6 815 erää eli 15.6 % enemmän ja rahassa 49 632 801 mk eli 3.9 % vähemmän.

Kirkollisveroja perittiin 15 580 erää eli 17.9 % vähemmän ja rahassa 14 012 672 mk eli 5.9 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Sakko- ja korvausasioita saapui keskusosastolle 47 316 (44 080), joista 35 257 (32 545) lähetettiin rikostuomioiden täytäntöönpano-osastolle sekä 12 059 (11 535) esikaupunki- ja palkanulosmittausosastolle. Edellinen tilitti sakkoja ja korvauksia 99 432 703 (83 547 917) mk ja jälkimmäinen 41 370 248 (19 737 834) mk, yhteensä 140 802 951 (103 285 731) mk.

Vapausrangaistuksen täytäntöönpanoasioita saapui 1 241 (1 187), joista 1 069 (952) siirrettiin rikostuomioiden täytäntöönpano-osastolle ja 172 (235) esikaupunki- ja palkanulosmittausosastolle.

Haasteita saapui keskusosastolle 4 663 (4 206) ja tiedoksiannettavia asiakirjoja 3 624 (4 009) ,jotka kaikki lähetettiin esikaupunki- ja palkanulosmittausosastolle.

Yksityisoikeudellisten saatavain osasto sai käsiteltäväkseen kaikkiaan 7 085 (6 748) asiaa, mikä oli 71.6 % (73.6 %) virastoon saapuneesta vastaavasta asiamäärästä. Osasto tilitti n. 278 (n. 275) mmk. Lähes puolet tilityksistä koski ulosottoasioita, joiden täytäntöönpano edellyttää jatkuvia ja toistuvia perimistoimenpiteitä, ns. Rk-asiat.

Häätöjä suoritettiin 510 (483). Pakkohuutokauppoja pidettiin 49 (91).

Verosaatavainosasto. Veroja saatiin perityksi seuraavasti:

	Maksueriä	mk
Helsingin kaupungin antamista tehtävistä	32 727 (29 014)	528 734 314 (n.420 000 000)
Valtion antamista tehtävistä	38 603 (36 376)	1 034 349 354 (1 135 767 215)
Seurakuntien antamista tehtävistä	53 060 (65 269)	178 726 175 (194 009 968)
Sekalaisista veroista ja maksuista	6 469 (5 177)	55 413 113 (n. 90 000 000)
Muilta paikkakunnilta tulleista tehtävistä	18 607 (18 725)	113 055 813 (n. 90 000 000)
Yhteensä	149 466 (154 561)	1 910 278 769 (1 929 777 183)

Jäämävelallisen varattomuuden, tuntemattoman osoitteen ja sekalaisten syiden vuoksi perimiskortteja palautettiin:

	Perimiskortteja kpl		mk
Helsingin kaupungin antamia	14 580 (17 707)	vastaten	352 083 049 (434 569 559)
Valtion antamia	10 074 (11 735)	»	593 779 121 (478 577 067)
Seurakuntien antamia	10 759 (16 685)	»	34 740 223 (63 542 023)
Sekalaisia	4 995 (5 302)	»	167 569 580 (255 502 558)
Muilta paikkakunnilta tulleita tehtäviä	16 500 (14 750)	»	n.104 000 000 (n. 96 000 000)
Lähetettiin edelleen toisille paikkakunnille	9 289 (—)	»	103 028 931 (—)
Yhteensä	66 197 (66 179)	vastaten	1 355 200 904 (1 328 191 207)

Kaikkiaan saatiin siis toimintavuonna perittyä maksueriä 149 466 (154 561) kpl vastaten rahassa 1 910 278 769 (1 929 777 183) mk ja palautettiin 66 197 (66 179) kpl rahassa 1 355 200 904 (1 328 191 207) mk eli käsiteltiin yhteensä 215 663 (220 740) kpl, mikä vastasi rahassa 3 265 479 673 (3 257 968 390) mk.

Rikostuomioiden täytäntöönpano-osasto sai uusia sakko- ja korvausasioita Uudenmaan läänin osalta 31 859 (27 486) kpl ja muiden läänien osalta 3 398 (5 059) kpl, yhteensä 35 257 (32 545) kpl.

Sakko- ja korvausasioita perittiin Uudenmaan läänin osalta 19 988 (13 483) erää ja muiden läänien osalta 1 235 (1 361) erää, yhteensä 21 223 (14 844) erää, joka vastasi rahassa 99 432 703 (83 547 917) mk. Näihin lukuihin sisältyy myös korvauksien osamaksuja, etukäteen suoritettuja ja Poliisisanomien tiedotusten nojalla vastaanotettuja sakko- ja korvausasioita.

Varattomuuden, tuntemattoman osoitteen ja sekalaisten syiden perusteella palautettiin Uudenmaan läänin osalta 17 739 (10 776) kpl, muiden läänien osalta 2 189 (3 414) kpl eli yhteensä 19 928 (14 190) asiaa.

Kaikkiaan saatiin siis kertomusvuonna perittyä 21 223 (14 844) erää, vastaten rahassa 99 432 703 (83 547 917) mk, lähetettiin sakkoasioita vankiloihin toimeenpantavaksi ja passitettiin sakotettuja vankilaan 1 806, palautettiin 19 928 (14 190) asiaa eli käsiteltiin yhteensä 42 957 (29 034) sakko- ja korvausasiaa. Vapausrangaistuksia pantiin täytäntöön 460 (377) kpl. Lääninhallituksille palautettiin tuntemattoman osoitteen tai muiden syiden perusteella 542 (564) kpl. Täytäntöönpanematta jäi kertomusvuonna saapuneita vapausrangaistuksia 78 (11) kpl eli yhteensä 1 080 (952) kpl.

Esikaupunki- ja palkanulosmittausosasto sai yksityisoikeudellisia toimeksiantoja käsiteltäväkseen kaikkiaan 2 810 (2 415), mikä oli 28.4 % (25.8 %) virastoon saapuneesta vastaavasta asiamäärästä. Osasto tilitti n. 110 000 000 mk. Lähes puolet tilityksistä koski ulosottoasioita, joissa täytäntöönpano edellyttää jatkuvia ja toistuvia perimistoimenpiteitä, ns. Rk-asiat.

Veroja saatiin perityksi seuraavasti:

	Maksueriä		mk	
Helsingin kaupungin antamista tehtävistä	7 445	(3 904)	132 183 580	(n.104 000 000)
Valtion antamista tehtävistä	11 931	(6 340)	178 331 522	(126 546 462)
Seurakuntien antamista tehtävistä	18 224	(9 471)	73 193 035	(43 896 570)
Sekalaisista veroista ja maksuista	5 200	(5 098)	15 405 719	(n. 21 600 000)
Muilta paikkakunnilta tulleista tehtävistä	5 492	(5 097)	19 615 347	(n. 22 000 000)
Yhteensä	48 292	(29 910)	418 729 203	(318 043 032)

Lisäksi hoidettiin tällä osastolla verojen ja maksujen ulosmittaus palkasta ja eläkkeestä, milloin täyttä suoritusta ei saatu yhdestä palkka- tai eläke-erästä, myös verosaatavain osaston ja maksujen osalta. Palkanulosmittausryhmä peri veroja ja maksuja kaikkiaan 27 766 (24 516) erää.

Jäämävelallisen varattomuuden, tuntemattoman osoitteen ja sekalaisten syiden vuoksi perimiskortteja palautettiin:

	Perimiskortteja kpl			mk	
Helsingin kaupungin antamia	2 834	(1 950)	vastaten	67 191 245	(38 307 420)
Valtion antamia	2 592	(1 605)	»	79 424 823	(50 726 669)
Seurakuntien antamia	2 358	(2 160)	»	7 014 818	(6 590 516)
Sekalaisia	668	(395)	»	24 616 585	(16 872 043)
Muilta paikkakunnilta tulleita tehtäviä	4 080	(3 697)	»	n. 26 000 000	(n. 24 000 000)
Lähetettiin edelleen toisille paikkakunnille jäämävelalliselle	2 293	(—)	»	27 543 744	(—)
Yhteensä	14 825	(9 807)	vastaten	231 791 215	(136 496 648)

Kaikkiaan saatiin siis tällä osastolla kertomusvuonna perittyä 48 292 (29 910) erässä 418 729 203 (318 043 032) mk, palautettiin 14 825 (9 807) erässä 231 791 215 (136 496 648) mk eli käsiteltiin yhteensä 63 117 (39 717) erää, mikä vastasi rahassa 650 520 418 (454 539 680) mk.

Osasto sai uusia sakko- ja korvausasioita Uudenmaan läänin osalta 11 257 kpl ja muiden läänien osalta 802 kpl, yhteensä 12 059 (11 535) kpl.

Sakko- ja korvausasioita perittiin Uudenmaan läänin osalta 7 542 erää ja muiden läänien osalta 537 erää eli yhteensä 8 079 erää, vastaten rahassa 41 370 248 (19 737 834) mk. Näihin laskuihin sisältyy myös korvauksien osamaksuja, etukäteen suoritettuja ja Poliisisanomien tiedotusten perusteella vastaanotettuja sakko- ja korvausasioita.

Varattomuuden, tuntemattoman osoitteen ja sekalaisten syiden perusteella palautettiin Uudenmaan läänin osalta 4 081 ja muiden läänien osalta 415 eli yhteensä 4 496 asiaa.

Kaikkiaan saatiin siis tällä osastolla kertomusvuonna perittyä 8 079 erää vastaten rahassa 41 370 248 (19 737 834) mk, lähetettiin sakkoasioita vankiloihin toimeenpantavaksi 218 ja passitettiin sakotettuja vankilaan 160, palautettiin 4 496 asiaa eli käsiteltiin yhteensä 12 953 sakko- ja korvausasiaa.

Vapausrangaistuksia saapui osastolle 172 (235) ja pantiin täytäntöön 143 (132), mistä 28 oli v. 1958 saapuneita.

Haasteita saapui osastolle 4 663 (4 206) ja tiedoksiannettavia asiakirjoja 3 624 (4 009).

Huutokauppoja pidettiin 45 (19). Häätöjä suoritettiin 119 (102).

14. Rakennustarkastustoimisto

Rakennustarkastustoimisto valvoi kaupungin alueella tapahtuvaa rakennustoimintaa, suoritti rakennusjärjestyksen määräämiä katselmuksia, lisäksi osallistuttiin maistraatin toimesta suoritettuihin katselmuksiin. Toimisto antoi myös lausuntoja maistraatille ja rakentajille rakennustoimeen liittyvistä asioista yms.

Kaupunginhallitus asetti 6. 5. komitean tutkimaan rakennustarkastustoimiston organisaatiota ja johtosääntöä.

Henkilökunta. Kertomusvuoden päättyessä siirtyi yli-insinööri Eero Peltonen täysinpalvelleena eläkkeelle. Toimistoarkkitehti erosi omasta pyynnöstään 1. 11. Maistraatti sanoi irti toimiston palveluksesta toimistoinsinöörin ja kolme rakennusinsinööriä 1. 8. lukien. Näitä virkoja hoitivat tilapäiset toimihenkilöt.

Valvonta-alueet. Rakennuslupa-anomusten sekä työ- ja rakennepiirustusten käsittelyä ja rakennustoimen yleisvalvontaa varten oli kaupunki jaettu läntiseen ja itäiseen alueeseen sekä omakotialueeseen, johon kuuluvat pääasiassa em. alueitten pohjoisosissa olevat omakotialueet.

Rakennuskohteissa suoritettavaa valvontaa varten oli kaupungin alue jaettu viiteen rakennusinsinöörialueeseen ja kuuteen rakennusmestarialueeseen.

Rakennuskatselmusmiehinä toimivat samat henkilöt kuin edellisenäkin vuonna. Rakennuskatselmusmiehet kokoontuivat kertomusvuoden aikana 51 kertaa, käsittelivät 1 965 asiaa ja antoivat niistä lausuntonsa maistraatille.

Rakennuslupia ym. maistraatin lupia varten jätettyjä anomuksia käsiteltiin kertomusvuoden aikana 1 577. Näistä oli 755 uudis- ja 188 lisärakennuksen rakennuslupa-anomusta sekä 634 rakennusmuutosta koskevaa lupa-anomusta. Em. uudis- ja lisärakennussuunnitelmat käsittivät 5 413 uutta asuinhuoneistoa, joissa oli yhteensä 15 194 asuinhuonetta sekä n. 365 536 m^2 tehdas-, varasto-, myymälä- yms. tiloja. Suunniteltujen rakennusten tilavuus oli yhteensä n. 2 767 700 m^3.

Rakennusjärjestyksen 25 §:n 2. kohdan mukaisia rakennustarkastajan lupia käsiteltiin vuoden aikana yhteensä 494.

Katselmukset. Rakennustarkastajan määräyksestä toimitettiin loppukatselmukset n. 600 sellaisessa rakennuskohteessa, jonka rakennuslupa oli vanhentunut. Lisäksi toimiston virkailijat suorittivat katselmuksia työkohteissa, osallistuivat maistraatin toimesta suoritettuihin julkisivujen- ja kokoushuonekatselmuksiin, suorittivat alkukatselmuksia sekä tarkastivat vanhojen rakennusten kuntoa maistraatille annettavia lausuntoja varten.

Loppukatselmuksissa hyväksyttiin 726 uudis- ja 141 lisärakennusta ja 490 rakennusmuutosta eli yhteensä 1 357 rakennustoimenpidettä. Hyväksyttyjen uudisrakennusten tilavuus oli n. 2 396 400 m^3 ja niissä oli 5 516 asuinhuoneistoa, joissa 14 880 huonetta sekä n. 243 460 m^2 tehdas-, varasto-, myymälä- yms. tiloja.

Lausunnot ym. Maistraatin toimeksiannosta tutkittiin ja annettiin sille lausunnot 1 165:stä rakentamiseen liittyvästä asiasta sekä valvottiin maistraatin antamien velvoitteiden määräaikaista noudattamista. Eri henkilöille annettiin pyynnöstä 510 asuinrakennusten verohuojennusta koskevaa sekä 376 liikevaihtoveron palautusta koskevaa lausuntoa. Tilastotoimistolle annettiin rakennustilastoa koskevia ilmoituksia n. 3 000 ja rahatoimistolle 217 ilmoitusta katualueen aitaamisesta rakennustoimenpiteitä varten.

Kertomusvuoden aikana julkaistaan rakentajille tarkoitetut rakennustarkastajan ohjeet. Lisäksi jaettiin ohjeita omakotirakentajille.

Tulot ja menot. Kaupungilla oli tuloja rakennusvalvontaan kuuluvista toimenpiteistä 40 632 745 mk, johon summaan sisältyvät varsinaisesta rakennusvalvonnasta kannettujen maksujen lisäksi myös rakentajien suorittamat maksut oikeudesta rakentaa ulkonevia rakennusosia. Rakentajat suorittivat lisäksi maksuja katualueen aitaamisesta rakennusaikana yht. 7 991 326 mk. Liikevaihtoveron palautusta koskevista lausunnoista oli tuloja 482 015 mk. Tulot yhteensä olivat siis 49 106 086 mk.

Rakennustarkastustoimiston menot kertomusvuonna olivat 28 112 706 mk.

Julkisivujen katselmusmiesten tehtävänä oli rakennustarkastustoimiston apuna valvoa, että kaupungin alueelle rakennettavat rakennukset rakennustaiteellisesti täyttivät kohtuulliset vaatimukset eivätkä vaikuttaneet häiritsevästi kaupunkikuvaan.

Katselmusmiehinä toimivat virkansa puolesta rak.tarkast. Aulis Salo, asemakaavapääll. Väinö Tuukkanen sekä kaup.arkkit. Lauri Pajamies 1. 1.—8. 8. välisen ajan ja 9. 8. alkaen vt. kaup.arkkit. Erkki Koiso-Kanttila, maistraatin valitsemina arkkit. Jorma Järvi toimien varapuheenjohtajana ja arkkit. Heikki Siren. Sihteerinä toimi varat. Johannes Jyrälä.

Katselmusmiehet kokoontuivat vuoden aikana 55 kertaa ja käsittelivät 899 rakennusten julkisivuja koskevaa asiaa.

15. Holhouslautakunta

Holhouslautakuntaan kuuluivat v. 1959 puheenjohtajana korkeimman oikeuden ent. presidentti Oskar Möller sekä jäseninä hallintoneuvos Martti Jaakkola, hallitusneuvos Reino Lehto ja varat. Aapo Lehtovirta. Lautakunnan sihteerinä toimi kertomusvuoden alkupuoliskolla varat. Erik Elfvengren sekä 1. 8. lukien viransijaisena lainop.kand. Soile Ahlström.

Lautakunnalla oli ko. vuonna 43 varsinaista kokousta ja yksi ylimääräinen kokous. Puheenjohtajalla oli vastaanotto perjantaisin, kesäkuukausina torstaisin. Lisäksi vastaanotettiin lautakunnassa asiakirjoja arkipäivisin klo 9—11.

Lautakunnan kokousten pöytäkirjojen pykälämäärä oli 1 417 ja sen vuoden aikana tarkastamien holhous- ja uskotunmiehen tilien luku 1 543. Sen lisäksi lautakunta antoi neuvoja holhoojille ja kasvattajille holhouksenalaisten asioiden hoidossa. Lautakunnan holhouskirjaan oli vuoden alussa merkitty 1 878 holhous- ja uskotunmiehen tointa, joista edellisiä oli 1 632 ja jälkimmäisiä 246. Holhoustoimista oli 883 lakimääräisiä ja 749 määräykseen perustuvia. Vuoden aikana merkittiin holhouskirjaan 243 uutta ja poistettiin päättyneinä 223 holhous- ja uskotunmiehen tointa. Vuoden lopussa oli holhouskirjaan merkittynä 1 898 holhous- ja uskotunmiehen tointa, joista lakimääräisiä holhoustoimia 905 ja määräykseen perustuvia 752 eli yhteensä 1 657 sekä uskotunmiehen toimia 241.

Em. määriin eivät sisälly kaupungin huolto- ja lastensuojelulautakunnan holhouksessa olevat henkilöt.

Lautakunnalle saapui kertomusvuoden aikana 235 kirjettä ja niitä lähetettiin 449, johon vm. määrään sisältyvät lautakunnan vuoden aikana täkäläiselle raastuvanoikeudelle avioero- ja asumuserojuttujen johdosta antamat 90 lausuntoa.

Holhouslautakunnan menot kertomusvuonna olivat tilien mukaan 1 968 128 mk.

16. Huoneenvuokralautakunnat

Huoneenvuokrasäännöstelyä varten oli kaupungissa v. 1959 vain yksi piiri. Huoneenvuokralautakuntia oli kolme; näiden yhteisenä elimenä toimi huoneenvuokralautakuntien keskuslautakunta. Huoneenvuokralautakuntien neuvottelukunta, jonka tehtävänä oli periaate- ja tulkintakysymysten käsittely, ei kokoontunut kertaakaan kertomusvuonna.

Lautakuntien kokoukset ja niissä käsitellyt asiat. Kokouksia oli yhteensä 306. Eri lautakuntien kesken ne jakaantuivat seuraavasti: I lautakunta 106 kokousta, II lautakunta 59, III lautakunta 135 ja keskuslautakunta 6 kokousta.

Keskuslautakunnan kokouksia lukuun ottamatta kestivät lautakuntien kokoukset keskimäärin 1 t 14 min. Kokouksissaan käsittelivät lautakunnat työnjaon mukaisesti kaikkiaan 3 925 asiaa, jotka laatunsa mukaan olivat: vuokran vahvistamisasioita 2 831, vuokrasopimusten irtisanomislupia 840, keskuslautakunnan asioita 165 sekä muita asioita 89.

Vuokramaksujen vahvistamisasioita oli huomattavasti vähemmän kuin edellisenä vuonna, koska näiden maksujen suuruus oli jo silloin jätetty huoneenvuokralautakuntien ratkaistavaksi.

Kertomusvuoden aikana käsiteltiin muutamia lämmityskustannusten suorittamisesta annetun valtioneuvoston päätöksen nojalla vireillepantuja asioita sekä eräitä luottamusmiesten valitsemista koskevia asioita.

Vuokrasopimusten irtisanomisasiat olivat jonkin verran vähentyneet. Alivuokrasuhteet vapautuivat kertomusvuoden alusta lukien huoneenvuokrasäännöstelystä.

Kertomusvuonna huoneenvuokralautakunnat käsittelivät 840 asuinhuoneistoa koskevan päävuokralaisen vuokrasopimuksen irtisanomisasiaa. Päävuokrasuhteen irtisanomiseen suostuttiin 397 tapauksessa, päävuokrasuhteen osittaiseen irtisanomiseen 4 tapauksessa ja pakkovaihtoon 81 tapauksessa. Päävuokrasuhteen irtisanominen johtui 32 tapauksessa sellaisen työsopimuksen lakkaamisesta, jonka mukaan työpalkkaan sisältyi vapaa asunto tai jonka johdosta työntekijällä oli oikeus saada vuokralle työnantajan omistama huoneisto. 158 tapauksessa johtui irtisanominen huoneiston omistajan tai hänen perheellisen lapsensa asunnon tarpeesta ja 211 tapauksessa muista syistä, kuten talon purkamisesta ym. Nämä päätökset eivät kuitenkaan osoita lopullista ratkaisua, koska useimmista huoneenvuokralautakuntien tämänlaatuisista päätöksistä valitettiin vuokrantarkastuslautakuntaan.

Huoneenvuokratoimisto

Henkilökunnan lukumäärä oli kertomusvuoden alussa 18 ja lopussa 12. Huoneenvuokralautakuntien toiminnanjohtajan virka lakkautettiin vuoden alusta lukien ja huoneenvuokratoimiston toimistopäällikön virka muutettiin sivutoimenluontoiseksi palkkioviraksi.

Yksi varsinaisten lautakuntien puheenjohtajista toimi edelleen lautakuntien yhteisenä puheenjohtajana.

Lautakuntien palveluksessa oli lisäksi ylimääräisiä apulaissihteereitä, jotka pitivät istunnoissa pöytäkirjaa.

Huoneenvuokratoimistossa hoiti lainopillista huoneenvuokrasäännöstelyä koskevaa neuvontaa 2 virkamiestä. Neuvontaa annettiin myös puhelimitse. Säännönmukaisissa tapauksissa pani yleisö myös vireille riita-asioita lautakunnissa. Vireillepanot koskivat suurimmaksi osaksi vuokramaksun vahvistamista ja irtisanomislupaa koskevia anomuksia. Neuvonnassa kävi kertomusvuoden aikana 9 788 henkilöä, minkä lisäksi 14 265 henkilöä kääntyi puhelimitse neuvonnan puoleen.

Menot ja tulot. Menoja varten oli kertomusvuoden talousarvioon varattu määrärahoja yhteensä 24 257 730 mk. Todelliset menot tilien mukaan olivat 16 165 529 mk; ne jakautuivat seuraavasti: Palkkiot 3 282 880 mk, Tilapäiset viranhaltijat 9 052 999 mk, Muut palkkamenot 716 810 mk, Vuokra 2 843 420 mk, Siivoustarvikkeet 1 998 mk, Painatus ja sidonta 108 575 mk, Tarverahat 158 847 mk.

Tuloja kertyi pöytäkirjojen lunastuksista 206 235 mk.

17. Palotoimi

Palolautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Palolautakuntaan kuuluivat v. 1959 seuraavat: puheenjohtajana rak. mest. Onni Vanhala, varapuheenjohtajana rak. mest. Leo Vilkman sekä jäseninä kiinteistöneuvos Robert Estlander 14. 1. 1959 asti ja siitä alkaen ins. Vidar Westerholm, palokers. Kauko Hautamäki, taloustirehtööri Jalmari Hopeavuori, joht. Erkki Laitiala, toimits. John Lannervo, maanvilj. Lars Lindberg ja sorvaaja Lauri Santanen. Itseoikeutettuna jäsenenä oli rak. tarkast. Aulis Salo. Varajäseninä olivat dipl. ins. Harry Franck, tekn. Jooseppi Kuusikoski ja kiinteistöneuvos Oiva Suvanto sekä itseoikeutettuna yliarkkit. Toivo Tuovinen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul. kaup. joht. Hjalmar Krogius ja lautakunnan sihteerinä toimi valtiot. maist. Nils-Göran Härkäpää.

Lautakunnan kokoukset ym. Palolautakunta kokoontui 25 kertaa ja sen asettamat jaostot 10 kertaa. Kokouksissa pidettyjen pöytäkirjojen pykäläluku oli 376. Saapuneita kirjeitä oli 412 ja lähetettyjä 218.

Palolaitoksen diaariin merkittiin 641 saapunutta ja 1 003 lähtenyttä kirjettä.

Päätökset. Kertomusvuonna päätti palolautakunta lopullisesti mm. seuraavat asiat: hankintavaltuuksien vahvistaminen kertomusvuodeksi (13. 1. 8 §, 19. 5. 160 §); laskujen, avustusten ym. maksaminen Helsingin kaupungin palokunnan rahaston varoista (13. 1. 9 §, 27. 1. 31 §, 24. 2. 61 §, 24. 3. 91 §, 21. 4. 122 §, 16. 6. 200 §, 23. 6. 213 §, 18. 8. 238 §, 27. 10. 315, 317 §, 24. 11. 345 §); palolautakunnan kokousajat ja pöytäkirjojen pitäminen nähtävänä (10. 2. 44 §, 19. 5. 177 §, 16. 6. 210 §); Helsingin kaupungin palokunnan rahaston ja Gösta Waseniuksen rahaston pääomien kartuttaminen (10. 2. 47, 48 §) sekä jälkimmäisen rahaston varojen uudelleen sijoittaminen (24. 11. 356 §); kaluston hankkiminen (10. 2. 51 §, 2. 6. 192 §, 25. 6. 219 §); avustusmäärärahojen jako esikaupunkialueen vapaaehtoisille palokunnille (10. 3. 85 §, 21. 4. 129 §); eräiden laskujen hyväksyminen (24. 3. 90 §, 16. 6. 208 §, 13. 10. 299 §); palolaitoksen toimintakertomusten hyväksyminen (21. 4. 126 §, 26. 5. 179 §); XV nuohouspiirin väliaikainen hoitaminen ja nuohouspiirijaon muuttaminen (19. 5. 161 §, 24. 11. 347 §) sekä nuohouskatselmusohjeen hyväksyminen (29. 9. 279 §); yleisen palotarkastuksen suorittaminen (2. 6. 191 §, 18. 8. 242 §, 22. 12. 374 §); eräiden palolaitoksen hallussa olevien asuntojen luovuttaminen palolaitoksen viranhaltijoille vuokra-asunnoiksi (16. 6. 201 §, 25. 6. 218 §,

18. 8. 241 §); palolautakunnan Poriin tehtävä vastavierailu (4. 8. 234 §); palolaitoksen henkilökunnan oikeuttaminen käyttämään maksuttomasti ambulanssiautoa sairaustapauksissa (29. 9. 282 §, 13. 10. 301 §, 24. 11. 343 §); päivä- ja ammattilehtien tilaaminen (10. 11. 328 §) sekä palolaitoksen maksujen ja maksumääräysten hyväksyminen, arvopostin kuittaaminen sekä varastohankinnat ja tilaukset varastoista (21. 4. 123 §, 22. 12. 373 §).

Esitykset. Kertomusvuonna teki palolautakunta esityksiä kaupungin muille elimille asioista, joista mainittakoon seuraavat: eräiden viranhaltijain oikeuttaminen luopumaan heille määrätyistä virka-asunnoista (27. 1. 32 §, 29. 9. 280 §, 27. 10. 316 §); lisämäärärahojen ja eräiden tilien ylitysoikeuden myöntäminen sekä eräiden määrärahojen käyttäminen perusteluista poiketen (27. 1. 33 , 36 §, 15. 9. 269 §, 8. 12. 363 §); määräyksen lisääminen voimassa olevaan sairaankuljetustaksaa koskevaan päätökseen maksuttomasta kuljetuksesta (10. 2. 50 §); Helsinki-mitalin ja Kaupunkiliiton ansiomerkin myöntäminen (24. 2. 62 §); palolaitoksen kiinteistöissä suoritettavia vuosikorjaustöitä sekä uudisrakennus- ja muutostöitä varten tarvittavat määrärahat (24. 2. 64 §, 5. 5. 145 §, 18. 8. 243 §); eräiden virka-asuntojen järjestely (10. 3. 79 §, 21. 4. 127 §, 25. 6. 217 §, 10. 11. 340 §); tp. sähköteknikon palkkaaminen palolaitokseen (10. 3. 80 §); Herttoniemen ja Laajasalon öljysatama-alueiden asemakaavoittaminen, ympäröiminen suojavyöhykkeellä ja aitaaminen (10. 3. 81 §); Haagan paloaseman rakennustöiden aloittaminen (10. 3. 84 §); avustusten myöntäminen palolaitoksen henkilökunnan urheilutyön tukemiseksi (24. 3. 102 §, 25. 6. 215 §); palolaitoksen viranhaltijain vapauttaminen suorittamasta heille autojen yhteenajon johdosta maksettavaksi tuomittuja korvauksia (21. 4. 125 §, 16. 6. 203, 204 §, 25. 6. 214 §, 18. 8. 239, 240 §, 8. 12. 362 §); Helsingin kaupungin liittyminen Uudenmaan läänin Palokuntaliiton kannatusjäseneksi (2. 6. 193 §); eräiden viranhaltijain oikeuttaminen käyttämään omaa henkilöautoaan virka-ajoihin (16. 6. 202 §); kesämajojen rakentamista Pitkäsaareen ja Varissaareen koskevien päätösten kiirehtiminen (4. 8. 227 §); tulenaran nesteen varastojen paloturvallisuuskomitean uudelleen asettaminen (18. 8. 244 §); palonehkäisyosaston toiminnan tehostaminen (1. 9. 255 §); majoitustilojen lisääminen Herttoniemen palovartioasemalla (1. 9. 256 §); palolautakunnan Poriin tekemän vastavierailumatkan hyväksyminen virkamatkaksi (1. 9. 266 §); kahden ruostumattomasta teräksestä valmistetun vesisäiliön luovuttaminen puhtaanapito-osastolle (29. 9. 281 §); palolaitoksen 100-vuotishistorian julkaiseminen (29. 9. 283 §); virkapuhelimen asentaminen paloins. Åke Grönmarkin asuntoon (13. 10. 302 §); palolaitoksen käytöstä poistetun loppuunkuluneen ja käyttöä vailla olevan kaluston poistaminen, luovuttaminen vapaaehtoisille palokunnille ja väestönsuojelutoimistolle tai myyminen (27. 10. 318 §) sekä palolennätinjohtojen purkamistyön antaminen ulkopuolisten tehtäväksi (10. 11. 329 §).

Lausunnot. Kertomusvuonna antoi palolautakunta kaupungin muille elimille mm. seuraavia asioita koskevat lausunnot: Helsingin eteläisimmän, puolustuslaitokselle kuuluvan saarialueen palosuojelu (27. 1. 41 §); kaupunkialueen jakaminen palopiireihin (24. 2. 66 §); korvausten suorittaminen maalari Oiva Ovaskalle ja hänen vaimolleen Katri Ovaskalle 16. 9. 1954 sattuneesta yhteenajosta aiheutuneiden kulujen johdosta (24. 2. 67 §); korvauksen suorittaminen Oy. Victor Ek Ab:lle 12. 12. 1958 sattuneen autopalon sammutuksessa vaurioituneesta kuormapeitteestä (24. 3.

94 §); kiinteän omaisuuden tarkastajien v. 1958 kertomus (5. 5. 146 §); palolaitoksen viranhaltijain vapauttaminen suorittamasta heille autojen yhteenajon johdosta maksettavaksi tuomittuja korvauksia (19. 5. 162, 163 §); roskien polttaminen esikaupunkialueilla (2. 6. 194 §); paikoitus- yms. tilan rakentaminen Lönnrotinkadun alle liiketalon Mannerheimintie 10 kohdalle (25. 6. 222 §, 4. 8. 232 §); vuositilintarkastajain v:n 1958 tilintarkastuskertomus (18. 8. 246 §); hätäpuhelinkeskuksen uusiminen (18. 8. 252 §); tp. sähköteknikon palkkaaminen palolaitokseen (1. 9. 258 §); palolaitoksen joht. T. Rautaniemelle letkujen vuokraamisesta lähettämän laskun alentaminen (29. 9. 284 §); kaupungin laitoksissa olevien sähkölaitteiden hoidon ja huollon järjestäminen (29. 9. 285 §); Pakinkylän vapaaehtoisen palokunnan anomus lainan myöntämisestä uuden toimitalon rakentamista varten (13. 10. 311 §); Kaarlo Leanderin esitys, joka koski korvauksen perimistä palolaitoksen sammutuspalveluksesta (27. 10. 319 §); Oy. Stockmann Ab:n anomus saada sijoittaa kaksi lämmitysöljysäiliötä suojarakenteineen 2. kaupunginosan korttelissa 95 a, Mannerheimintie 1:ssä sijaitsevan kiinteistönsä edustalla olevan jalkakäytävän alle Aleksanterinkadun puolella (10. 11. 341 §); Helsingin Palomiesten ammattiosaston esitys palohenkilöstön terveyden- ja sairaanhoidon kustannusten suorittamisesta kaupungin varoista (24. 11. 350 §); palokersanttien virka-asuntovelvollisuuden tarpeellisuus (8. 12. 364 §) sekä Helsingin Kunnallisten Työntekijäin ja Viranhaltijain Keskusjärjestön esitys, joka koski muuksi ajaksi kuin varsinaiseksi lomakaudeksi palkatulle palomiehen vuosilomasijaiselle maksettavan palkan korottamista. (8. 12. 365 §).

Lisäksi antoi palolautakunta 132 lausuntoa asemakaavan ja tonttijaon vahvistamis- tai muutosehdotuksista sekä 3 lausuntoa rakennuspiirustuksista.

Palolaitos

Henkilökunta. Kaupunginvaltuuston 24. 9. 1958 tekemän päätöksen mukaan muutettiin 1. 1. 1959 lukien viisi 16. palkkaluokan palokorpraalin virkaa 18. pl:n palokersantin viroiksi ja perustettiin yksi uusi 18. pl:n palokersantin virka. Palolaitoksen sairaankuljetustoiminnan organisaatiota muutettiin kaupunginhallituksen 22. 1. tekemän päätöksen mukaisesti ja palkattiin 16. 2. lukien työsopimussuhteeseen neljä sairaankuljettajaa päivätyöhön. Vanhemman palomiehen virkanimike muutettiin palomieheksi kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaisesti 29. 4. Muita muutoksia ei vuoden aikana palolaitoksen virkoihin tehty.

Avoimena olevaan paloinsinöörin virkaan valitsi palolautakunta 1. 5. lukien vuoden koeajaksi ins. Åke Grönmarkin. Avoinna olevaan kirjaajan virkaan valitsi palolautakunta 1. 3. lukien toimistoapulaisen Kerttu Merivirran, hänen tilalleen 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan 1. 4. lukien toimistoapulaisen Laina Pellisen ja näin vapautuneeseen 11. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan 1. 6. lukien rva Maj-Lis Louekiven.

Perustettuun uuteen palokersantin virkaan valitsi palolautakunta 1. 1. 1959 lukien palokorpraali Johan Nyholmin ja palokorpraalin virkoja vastaaviin palokersantin virkoihin 1. 4. lukien palokorpraalit Kauko Hautamäen, Reino Määttäsen, Armas Pusan, Nils Rehnin ja Erkki Wahlmanin. Avoimeksi tulleihin palokersantin virkoi-

hin valitsi palolautakunta 1. 7. lukien palokorpraalit Henry Luodin ja Heimo Valveen sekä 1. 8. lukien Matti Solasteen.

Virkaatekevinä palokersantteina toimivat 1. 1.—31. 3. välisen ajan palokorpraalit Kauko Hautamäki, Reino Määttänen, Armas Pusa, Nils Rehn ja Erkki Wahlman, virkaatekevänä kirjaajana toimi 1. 1.—28. 2. toim. apul. Kerttu Merivirta ja toimistoapulaisen viransijaisena 1. 1.—31. 5. rva Sylvi Helles.

Toimintavuoden aikana nimitti palopäällikkö palokorpraalin virkoihin 8 palomiestä, hyväksyi palomiehiksi 14 tp. palomiestä ja otti tp. palomiehiksi 9 uutta miestä.

Eläkkeelle siirtyivät vuoden aikana palokersantit Hugo Backman, Ernst Kjellberg ja Georg Lindroos sekä palokorpraalit Aleksander Halko, Väinö Hammar, Kaarlo Leiniö ja Ard Welander. Omasta pyynnöstä erosi kaksi palomiestä.

Tuntityössä olevien ammattityöntekijäin lukumäärä oli 21 paitsi 1. 7.—30. 9., jolloin se oli 22.

Kesäkuukausina palveli palolaitoksessa yhteensä 80 palomiehen vuosilomasijaista ja yksi toimistoapulaisen vuosilomasijainen. Muuna aikana palveli 7—11 palomiehen sairauslomasijaista.

Palolaitoksen koko henkilökunnan vahvuus ja sijoitus eri osastoihin sekä palo- ja palovartioasemille vuoden lopulla ilmenee seuraavasta taulukosta:

Osasto	Viranhaltijat					Työehtosopimussuhteessa olevat työntekijät		Yhteensä		
	Päällystö	Alipäällystö	Miehistö	Talous- ja huoltohenkilökunta						
				Mp.	Np.	Mp.	Np.	Mp.	Np.	Yht.
Palopäällikkö	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Sammutusosasto	3	—	—	—	—	—	—	3	—	3
I palopiiri	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Pääpaloasema	—	12	90	—	—	—	—	102	—	102
II palopiiri	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Munkkiniemen palovartioasema	—	2	13	—	—	—	—	15	—	15
Pitäjänmäen palovartioasema	—	2	10	—	—	—	—	12	—	12
III palopiiri	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Käpylän paloasema	—	4	32	—	—	—	—	36	—	36
Malmin palovartioasema	—	2	10	—	—	—	—	12	—	12
IV palopiiri	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Kallion paloasema	—	10	71	—	—	4	—	85	—	85
Herttoniemen palovartioasema	—	2	13	—	—	—	—	15	—	15
Sammutusosasto yhteensä	7	34	239	—	—	4	—	284	—	284
Teknillinen osasto	1	1	—	1	—	17	1	20	1	21
Palonehkäisyosasto	5	—	—	—	—	—	—	5	—	5
Talousosasto	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Toimisto	—	—	—	—	4	1	1	1	5	6
Varusvarasto	—	—	—	3	—	1	2	4	2	6
Yhteensä	15	35	239	4	4	23	4	316	8	324

Virkavapaina opiskelua ja kursseihin osallistumista varten oli vuoden aikana 3 viranhaltijaa yhteensä 61 päivää.

Kertomusvuonna sattui tulipalojen sammutushenkilökunnan keskuudessa sammutustyössä 8 savumyrkytys- ja 22 loukkaantumistapaturmaa. Harjoituksissa tai työpalveluksessa loukkaantui 34 henkilöä. Tapaturmia, joiden aiheuttamia työ-

päivämenetyksiä tapaturmatoimisto tai Vakuutusosakeyhtiö Pohjola eivät korvanneet, oli neljä. Tapaturmien aiheuttamat työpäivämenetykset nousivat 500 päivään ja niistä suoritetut korvaukset 589 557 markkaan.

Sairauden tai tapaturman perusteella myönnettiin viranhaltijoille ja vuosilomasijaisille sairauslomaa yhteensä 119 kertaa sairauspäivien lukumäärän ollessa yhteensä 2 273. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin vastaavat luvut olivat 4 ja 93.

Henkilökunnan eri ryhmien sairauspäivien keskimääräinen luku sairaustapausta ja henkilöä kohti oli seuraava: päällystö 16.7 ja 4.5, alipäällystö 13.3 ja 2.3, miehistö 19.5 ja 8.7, talous- ja huoltohenkilökunnan kohdalla ei kertomusvuonna sattunut sairaustapauksia, työsopimussuhteessa olevien työntekijäin vastaavat luvut olivat 23.2 ja 4.4.

Koulutus. Sammutushenkilökuntaa koulutettiin laadittujen koulutusohjelmien mukaan. Päivittäin pidettiin jokaisella paloasemalla ja palovartioasemalla kalustoharjoituksia sekä paloasemilla oppitunteja, joita myös palovartioasemien henkilökunta seurasi. Tämän lisäksi koulutettiin henkilökuntaa erilaisilla kursseilla. Uusille palomiehen vuosilomasijaisille pidettiin keväällä peruskurssi.

Palokoulun alipäällystöluokan suoritti 10. 2. seitsemän palokorpraalia ja 12. 12. kahdeksan palokersanttia, palokorpraalia ja -miestä. Kaupungin koulutustoimikunnan järjestämän johtamistaidollisen peruskurssin suoritti neljä palokersanttia ja tulokaskurssin 12 viranhaltijaa. Palopäällikkö osallistui virastopäälliköiden neuvottelupäiville, apulaispalopäällikkö kaupungin koulutusasiamiesten luentotilaisuuksiin ja apulaispalopäällikkö ja talouspäällikkö kaupungin järjestämiin osastopäälliköiden luentotilaisuuksiin. Käytännön nuohouskurssin suoritti 1 palokorpraali ja 1 palomies ja ensiapukurssin 25 palokorpraalia ja -miestä.

Koulutus- ja opintotoiminnasta voidaan vielä mainita, että lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä palopäällikkö suorittivat opintomatkan Ruotsiin ja Norjaan ja tutustuivat uusiin paloasemiin ja niiden kalustoon. Palopäällikkö osallistui Länsi-Saksassa pidettyihin VFDB:n opintopäiviin sekä Tukholmassa pidettyyn Pohjoismaiden öljyviranomaisten kokoukseen. Palomiesten pohjoismaisiin opintopäiviin Göteborgissa osallistui palolaitoksen alipäällystöä ja miehistöä. Apulaispalomestari Armas Winqvist suoritti opintomatkan Osloon.

Kiinteistöt ja kalusto. K i i n t e i s t ö t. Suurempia uudisrakennus- tai korjaustöitä ei kertomusvuonna tehty. Pääpaloaseman ja Kallion paloaseman hälytyskeskushuoneissa suoritettiin korjaustöitä uusien hälytyskeskuslaitteiden asennusten yhteydessä. Herttoniemen palovartioasemalla muutettiin palokersantin virkahuoneiston tilat majoitushuoneiksi ja talossa Korkeavuorenkatu 39 muutettiin huoneisto A 2 a palonehkäisyosaston toimistotiloiksi, Malmin palovartioasemalla sisustettiin toinen ullakkohuone miehistön majoitushuoneeksi. Haagaan rakennettavan paloaseman suunnittelua jatkettiin.

P a l o k a l u s t o. Vuoden aikana hankittiin palolaitokselle Mercedes-Benz-merkkinen ja Ford F-100-merkkinen ambulanssiauto. Lisäksi hankittiin Magirus- ja Esa 20 -merkkiset moottoriruiskut, 2 Aster-Mini merkkistä kevyttä moottoriruiskua, autoradiopuhelimia, letkua, paineilmalaitteita, tikkaita ym. Vaahtosammutusauto valmistui ja pääpaloaseman ja Kallion paloaseman uusien hälytyskeskuslait-

teiden asennus saatiin loppuunsuoritetuksi. Kallion paloasemalle asennettiin sairaankuljetusliikennettä varten väliaikainen radioasema.

Palolaitoksen moottoriajoneuvojen ja -ruiskujen sekä ruiskuveneiden lukumäärä ja jakaantuminen eri palo- ja palovartioasemille vuoden lopulla selviää seuraavasta taulukosta:

Sijoituspaikka	Autoja												Ruiskuveneitä	Moottoriruiskuja
	Hyökkäysautoja	Ruiskuautoja	Tinneriautoja	Vesisäiliö- ja vaahtoautoja	Letkuautoja	Tikapuuautoja	Erikoishuoltoautoja	Sairaankuljetusautoja	Kuorma-autoja	Henkilöautoja	Pakettiautoja	Yhteensä		
Sammutusosasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—
Pääpaloasema	1	1	1	—	1	1	1	1	1	3	1	12	1	9
Munkkiniemen palovartioasema	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Pitäjänmäen palovartioasema	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Käpylän paloasema	2	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	4	—	4
Malmin palovartioasema	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Kallion paloasema	1	1	2	1	1	1	1	7	1	1	—	17	—	6
Herttoniemen palovartioasema	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1
Varalla	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	3
Teknillinen osasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—
Yhteensä	12	2	3	2	3	2	2	8	3	6	3	46	1	25

Palolaitoksella oli siis 24 varsinaista sammutusautoa, joista 16 pumpulla varustettuja. Näistä oli seitsemässä autossa korkeapainesumupumppu. Pumpulla varustetuista autoista oli kolmessa 2 500, neljässä 2 000, yhdessä 1 700 ja yhdessä 1 000 l/min tehoinen pumppu sekä seitsemässä yhdistetyt 1 500 l/min (8 ik) matala- ja 250 l/min (46 ik) korkeapainepumppu. Edellä mainituista autoista oli kuusitoista varustettu lisäksi vaahtosammutuslaitteilla, joiden teho kahdessatoista autossa oli 1 000 l/min, kahdessa 1 500 l/min, yhdessä 4 000 l/min ja yhdessä 8 000 l/min.

Moottoriruiskujen lukumäärä oli vuoden lopulla 25. Näistä oli kaasuturbiinipumppu 2 500 l/min tehoinen, kaksi ruiskua 2 000, kaksi 1 500, kolme 1 000, kahdeksan 800, kolme 600 ja kuusi 200 l/min tehoisia.

Ruiskuveneen HRV 2:n pumppujen teho oli yhteensä 8 000 l/min ja veneessä oli lisäksi korkeapainepumppu ja vaahtosammutuslaitteet.

Palolaitoksen kaikkien pumppujen yhteinen teho oli tällöin 58 600 l/min.

Uutta paloletkua hankittiin vuoden aikana yhteensä 5 000 m, josta 2 000 m 3″:n ja 3 000 m 1½″:n kumitettua letkua. Käyttökelvotonta paloletkua poistettiin käytöstä 650 m ja lisäksi luovutettiin kaupungin muille laitoksille sammutustyöhön soveltumatonta kumittamatonta pellavaletkua yhteensä 5 295 m. Letkuvarasto käsitti vuoden lopulla yhteensä 34 280 m, josta 16 366 m 3″:n liittimellä varustettua pääjohtoa. Tämän lisäksi oli palolaitoksella korkeapaineletkua 1 160 m.

Paloilmoituslaitteet ja viestivälineet. Kertomusvuoden aikana poistettiin käytöstä palolaitoksen palolennättimet verkostoineen heti kun

pääpaloaseman ja Kallion paloaseman uudet hälytyskeskuslaitteet otettiin käyttöön. Yksityisten automaattisia palohälytys- ja sprinklerlaitteita kytkettiin näihin uusiin vastaanottokeskuksiin ja vuoden lopulla oli niitä kytketty pääpaloaseman keskukseen 52 ja Kallion paloaseman keskukseen 12.

Puhelinyhdistyksen hätäpuhelinkeskukseen, josta pääpaloasemalle ja Kallion paloasemalle oli suorat johdot, oli kytketty 628 hätäpuhelinta. Lisäksi voitiin hätäpuhelinkeskus hälyttää jokaisesta puhelimesta numerolla 000. Palolaitoksen hälytyskeskuksen hälytysnumero 005 oli yhdistetty Puhelinyhdistyksen keskukseen viidellä johdolla. Hälytystä varten oli palo- ja palovartioasemat sekä poliisilaitos yhdistetty toisiinsa suoralla puhelinjohdolla. Kallion paloasemalla sijaitsevan sairaankuljetuskeskuksen hälytysnumero oli 0066.

Radiopuhelinliikennettä varten oli pääpaloaseman hälytyskeskuksessa sammutustoiminnan radiokeskus, jonka vastaanotin oli sijoitettu Ilmalan vesitorniin. Sairaankuljetusliikenteen radiokeskus oli Kallion paloasemalla. Viidessä päivystysautossa, 13 paloautossa, 8 ambulanssissa sekä 2 erikoisautossa ja ruiskuveneessä oli radiopuhelimet.

P a l o p o s t i t j a v e d e n o t t o p a i k a t. Kertomusvuoden aikana valmistui 281 uutta vesijohdon palopostia ja poistettiin 15 vanhaa, joten palopostien lukumäärä vuoden lopussa oli 3 855. Kantakaupungissa oli seitsemän palokaivoa ja viisi 450 m³:n suuruista sammutusvesisäiliötä. Esikaupunkialueella oli 75 palokaivoa ja kahdeksan vesiallasta.

Sammutus-, sairaankuljetus- ja avunantotoiminta. H ä l y t y s t i l a s t o. Palolaitos hälytettiin kertomusvuonna kaikkiaan 1 496 kertaa, joista 885 kertaa tulipalon takia, 28 kertaa nokipalon johdosta, 60 kertaa savu- tai kaasuvaaran takia, 10 kertaa happikojeavun antamista varten, 53 kertaa sammakkomiesavun antamista varten ja 342 kertaa vedenpumppausta ym. avunantotöiden suorittamista varten. Lisäksi hälytettiin palolaitos 41 kertaa erehdyksestä, 17 kertaa hälytyslaitteissa sattuneen vian johdosta sekä 60 kertaa ilkivaltaisuudesta.

Tulipalosta johtuvat hälytykset suoritettiin 739 tapauksessa puhelimitse ja 105 tapauksessa Puhelinyhdistyksen hätäkeskuksen kautta joko hätäpuhelimesta tai muista puhelimista numerolla 000. Palolennättimellä suoritettiin tulipalohälytys 17 tapauksessa, automaattisella hälytyslaitteella 4 tapauksessa ja suullisesti 20 kertaa.

T u l i p a l o t. Tulipaloja sattui Helsingissä kertomusvuonna kaikkiaan 885, joista tammikuussa 47, helmikuussa 35, maaliskuussa 51, huhtikuussa 80, toukokuussa 85, kesäkuussa 83, heinäkuussa 66, elokuussa 163, syyskuussa 75, lokakuussa 84, marraskuussa 51 ja joulukuussa 65. Näistä tulipaloista sattui 578 klo 6—18 ja 307 klo 18—6 välisenä aikana.

Tulipaloista oli pieniä eli sellaisia, jotka sammutettiin sankoruiskulla, muilla käsisammuttimilla tai paloauton säiliösuihkulla, kaikkiaan 734 eli 82.9 % ja keskikokoisia tulipaloja 27 eli 3.1 %. Suuria tulipaloja ei toimintavuonna ollut. Palonalkuja, jotka oli sammutettu ennen palokunnan saapumista, oli 124 eli 14.4 %.

Kertomusvuonna sattuneet tulipalot jakautuivat syttymispaikan ja syttymissyyn mukaan seuraavasti:

Syttymispaikka	Syttymissyy																					Yhteensä
	Viallinen tulisija tai savujohto	Tulisijan tai savuhormin liika kuumeneminen	Nokivalkea	Savupiipusta tullut kipinä	Tulisijasta lentänyt kipinä ym.	Kuuma tuhka tai esine	Salama	Sähkölaitteiden huolimaton käsittely	Muut sähköstä aiheutuvat syyt	Tulenarkojen nestteiden huolimaton käsittely	Tulitikkujen huolimaton käsittely	Tupakointi	Muu tulen huolimaton käsittely	Räjähdys	Itsesytytys	Hitsaus	Tehdastoiminnasta aiheutunut kipinä tai kaasunmuodostus ym.	Koneenosien liika kuumeneminen	Rautatie-, auto- ja höyrylaivaliikenne	Lasten tulen käsittely	Tuho- ja murhapoltto	Syy tuntematon	
Asuinhuone	7	3	—	—	3	—	—	14	6	2	—	18	17	1	3	5	—	—	—	3	—	7	89
Asuinrakennus	2	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	7	15
Auto, moott.pyörä	—	—	—	—	—	1	—	—	31	—	—	3	2	—	27	—	—	—	—	—	1	1	66
Autotalli	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Eteinen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Halkopino	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—	1	2	1	—	8
Hiilivarasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	1	9
Hissi+moott.	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Hotelli, sairaala ym. yleinen huoneisto	—	1	—	—	—	—	—	5	2	—	—	3	6	1	—	2	—	—	—	—	—	1	21
Kaatopaikka	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	3	—	16	—	—	—	—	—	—	1	25
Katto	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	2	—	—	—	5	—	—	7
Kellari	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	5	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	15
Keittiö, keittokomero	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	6	2	2	—	—	—	—	—	—	—	15
Laiva, moott. vene	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	2	4	—	—	—	1	—	—	11
Liikehuone	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	7
Metsä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	3	—	1	14
Muuntaja	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
Nurmikko, maasto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53	71	—	—	—	—	—	9	66	20	38	257
Pannuhuone	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5
Pesutupa	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5
Raitiovaunu	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Rakennustyömaa	13	26	—	1	4	—	—	1	2	—	—	6	12	2	2	15	—	—	—	2	1	4	91
Rautatievaunu	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	5
Roskakuilu	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Roskalaatikko	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	6	6	—	1	—	—	—	—	7	—	2	24
Sauna	1	3	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	9
Silta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	6
Sähköpylväs	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	6
Tehdaslaitos	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	1	—	—	1	11	2	—	—	—	3	22
Työhuone	1	3	—	—	7	1	—	1	3	4	—	2	4	4	2	17	—	—	—	—	—	1	50
Ullakko	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	2	—	—	—	1	2	1	14
Vaja tai ulkorak.	—	2	—	1	1	—	1	—	1	1	1	4	5	—	—	1	—	—	—	11	1	7	37
Varasto	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	7	1	2	1	—	—	—	1	1	4	20
Yhteensä	28	42	3	3	16	11	3	22	72	10	2	118	177	15	69	56	11	2	10	105	28	82	885

P a l o v a h i n g o t. Tulen välittömästi uhkaaman irtaimen omaisuuden arvo oli 9 158 138 514 mk sekä kiinteän omaisuuden arvo 91 389 918 530 mk eli yhteensä 100 548 057 044 mk. Vahingon suuruuden tai palovahingon korvauksen määrä nousi irtaimiston osalta 247 537 047 mk:aan ja kiinteimistön osalta 496 436 717 mk:aan eli yhteensä 743 973 764 mk:aan, joka oli 0.7 % uhatun omaisuuden arvosta.

Palovahingon korvausprosentit vuosina 1950—1958 olivat seuraavat:

1950	0.7	1953	0.4	1956	1.0
1951	0.7	1954	0.6	1957	0.7
1952	1.6	1955	0.5	1958	1.2

Kertomusvuonna sattuneissa tulipaloissa kuoli 3 ihmistä, tuhoutui 5 rakennusta kokonaan ja 24 rakennusta osittain sekä 3.4 ha metsää.

A v u n a n t o- j a p e l a s t u s t y ö t. Avunanto- ja pelastustöitä suoritettiin kertomusvuonna 465 tapauksessa. Tuuletusta suoritettiin savu- tai kaasuvaaran takia 60 kertaa ja happikojeita lainattiin 10 kertaa. Tämän lisäksi suoritettiin vedenpumppauksia ja annettiin tikapuu- tai muuta avustusta sekä lainattiin kalustoa 342 kertaa.

Palolaitoksen sammakkomiehet hälytettiin sukellustehtäviä varten 53 kertaa, joista kuitenkaan 31 tapauksessa ei ollut toimintaa. Toiminta koski hukkuvan pelastamista tai hukkuneen etsimistä, vesiputkistovuodon tutkimista ja arvopaperilaatikon etsimistä.

S a i r a a n k u l j e t u s t o i m i n t a. Sairaankuljetusautoja käytettiin kertomusvuoden aikana 14 352 kertaa, joista 12 232 kertaa sairaiden ja 2 120 kertaa tapaturmaisesti loukkaantuneiden henkilöiden kuljetukseen. Vastaavat luvut v. 1958 olivat 13 110, 10 261 ja 2 849. Kuljetusten lukumäärä eneni siis 1 242:lla. Ajojen lukumäärä päivää kohden oli n. 39 eli 3 enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kuljetukset jakautuivat eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Sairaustapauksia	Tapaturmia	Yhteensä
Tammikuu	944	242	1 186
Helmikuu	777	210	987
Maaliskuu	914	222	1 136
Huhtikuu	1 206	129	1 335
Toukokuu	1 075	151	1 226
Kesäkuu	975	197	1 172
Heinäkuu	915	185	1 100
Elokuu	1 004	188	1 192
Syyskuu	881	118	999
Lokakuu	1 071	170	1 241
Marraskuu	1 180	144	1 324
Joulukuu	1 290	164	1 454
Yhteensä	12 232	2 120	14 352

Kuljetusmatkojen pituus oli 196 320 km eli keskimäärin 136. km kuljetusta kohti. Kuljetuksista kerääntyi tulona yhteensä 7 846 125 mk, edellisenä vuonna 5 994 990 mk.

Turvavartiointi. Teattereiden turvavartioinnista huolehti Helsingin vapaaehtoinen palokunta. Palolaitos asetti turvavartiot Messuhalliin messujen ja näyttelyjen ajaksi sekä huolehti Eläintarhan ajojen ym. kilpailujen ja tilaisuuksien turvavartioinnista.

Palonehkäisytoiminta

Uudisrakennusten tarkastus. Rakennuskatselmusmiesten kokouksessa, jossa tarkastettiin rakennuspiirustukset ennen rakennuslupa-asiain käsittelyä maistraatissa, oli viikottain mukana palopäällikkö tai palotarkastaja, minkä ohessa erikoistapauksissa palolaitoksen puolesta toimitettiin piirustusten seikkaperäisempi ennakkotarkastus. Myös rakennusten loppukatselmuksessa oli palolaitoksen edustaja mukana. Lisäksi suoritettiin tarkastuksia uudisrakennustyömailla.

Palotarkastukset ja valistustoiminta. Yleinen palotarkastus suoritettiin kertomusvuonna kantakaupunkialueella 12. 1.—28. 5., saarilla ja ranta-alueen kesähuvila-alueella 29. 6.—21. 7. sekä esikaupunkialueella 14. 9.—12. 12. välisinä aikoina. Tarkastusten johdosta annettiin kaikkiaan 443 korjausmääräystä. Jälkitarkastukset suoritettiin kunkin alueen yleisen tarkastuksen jälkeen. Tarkastusten johdosta ilmoitettiin kolmesta palotarkastusmääräyksen laiminlyönnistä maistraatille ja kahdesta laiminlyönnistä poliisiviranomaisille.

Lausuntoja ja ilmoituksia annettiin palonehkäisyyn liittyvissä asioissa maistraatille 82, kaupunginhallitukselle 38, kaasulaitokselle 139 ja muille viranomaisille ja yksityisille 46.

Tämän lisäksi suoritettiin 1 261 pyydettyä tarkastusta sekä annettiin palonehkäisyä koskevia neuvoja ja ohjeita.

Palomestarit suorittivat asianomaisissa palopiireissään järjestystarkastuksia.

Päällystö ja alipäällystö piti vuoden aikana sairaaloissa ja teollisuus- ym. laitoksissa sekä opintopäivillä ja kursseilla ja Valtion Palokoulussa oppitunteja ja valistustilaisuuksia palo- ja henkilöturvallisuuteen liittyvistä asioista.

Nuohous

Vuoden alusta lukien vähennettiin nuohouspiirien lukumäärä 18 piiriksi siten, että aikaisempi III nuohouspiiri lakkautettiin ja V ja VI nuohouspiiri yhdistettiin uudeksi III nuohouspiiriksi ja muiden piirien järjestysnumerot vastaavasti muutettiin. Lisäksi suoritettiin joitakin muutoksia I, II, III, IV, VII ja X nuohouspiirien alueissa. Jokaisessa piirissä oli piirinuohooja, etumies ja tarpeellinen määrä nuohoojia. XV nuohouspiirin piirinuohooja Erkki Ylivuori kuoli vuoden aikana tapaturmaisesti ja piiriä hoiti vuoden loppuun hänen leskensä piirin etumiehen Lauri Portalan vastatessa nuohoustyöstä ja piirinuohooja Johan Kyanderin huolehtiessa valvonnasta, tarkastuksista ja päivystyksestä. Vuoden lopulla tämä väliaikainen järjestely päättyi ja piirien lukumäärä vähennettiin yhdellä.

Palolautakunta hyväksyi vuoden aikana IX nuohouspiirin etumieheksi nuohooja Matti Pyrhösen, XIII nuohouspiirin väliaikaiseksi etumieheksi nuohooja Kaarlo Alfred Sumulehdon ja vakinaiseksi etumieheksi nuohooja Matti Linja-ahon sekä XVI nuohouspiirin etumieheksi nuohooja Raimo Erkki Hakalan. Lisäksi oikeutti palolautakunta piirinuohooja Johan Rautionin toimimaan eläkeiän saavuttaneena XI nuohouspiirin piirinuohoojana 31. 12. 1960 saakka ja piirinuohooja Arnold Littmanin asumaan nuohouspiirinsä ulkopuolella.

Nuohoojien lukumäärä oli vuoden lopulla yhteensä 91, josta 18 piirinuohoojaa, 18 etumiestä, 49 nuohoojaa ja 6 oppilasta.

Yleinen nuohous suoritettiin jokaisessa piirissä 12 kertaa. Piirinuohoojat osallistuivat nuohouspiirissään yleiseen palotarkastukseen, johon kului yhteensä 368 tarkastuspäivää eli keskimäärin 20 päivää piiriä kohti. Piirinuohoojat suorittivat lisäksi piireissään 2 075 muuta tarkastusta sekä kukin vuorollaan nokipalopäivystystä Kallion paloasemalla.

Palotarkastaja tarkasti jokaisen piirin nuohoustyökirjan kerran kuukaudessa.

Kertomusvuonna sattui 28 nokipaloa ja niiden lukumäärä on viimeisenä kymmenvuotiskautena ollut seuraava:

1950	71	1952	69	1954	48	1956	58	1958	55
1951	65	1953	51	1955	40	1957	39	1959	28

Menot ja tulot

Palolaitoksen menot nousivat toimintavuoden aikana noin 336 mmk:aan, josta palkkamenojen osalle tuli noin 267 mmk ja kalustonhankinnan osalle noin 20 mmk. Menojen nousu edelliseen vuoteen verrattuna oli noin 15 mmk, mikä johtui kohonneista palkkakustannuksista.

Menot olivat seuraavat:

Menoerä	Talousarvion määrärahat mk	Menot mk	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Palkkiot	635 000	695 500	— 60 500
Vakinaiset viranhaltijat	190 135 260	195 705 322	— 5 570 062
Tilapäiset viranhaltijat	384 000	384 000	—
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	10 334 320	10 047 078	+ 287 242
Viranhaltijain sairauslomasijaiset	3 000 000	2 338 132	+ 661 868
Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset	38 200 000	42 172 827	— 3 972 827
Muut palkkamenot	13 600 000	15 337 664	— 1 737 664
Vuokra	18 928 800	18 928 800	—
Lämpö	8 941 870	5 435 054	+ 3 506 816
Valaistus	2 168 900	2 406 673	— 237 773
Siivoustarvikkeet	250 000	243 784	+ 6 216
Vedenkulutus	510 000	547 368	— 37 368

Menoerä	Talousarvion määrärahat mk	Menot mk	(Säästö +) tai ylitys (—) mk
Puhtaanapito	809 000	954 718	— 145 718
Kaluston hankinta	15 000 000	14 862 207	+ 137 793
Palokaluston hankinta väestönsuojelutarkoituksiin	5 000 000	4 995 832	+ 4 168
Kaluston kunnossapito	6 000 000	7 176 113	— 1 176 113
Painatus ja sidonta	250 000	104 155	+ 145 845
Tarverahat	1 415 200	1 467 669	— 52 469
Vaatteiden pesu	748 000	747 515	+ 485
Lääkintähuolto	200 000	188 515	+ 11 485
Yleisten laitteiden kunnossapito	150 000	127 257	+ 22 713
Autojen käyttö	5 910 500	5 461 440	+ 449 060
Vakuutusmaksut	450 000	405 380	+ 44 620
Yhteensä	323 020 850	335 608 003	—12 587 153

Avustuksena jaettiin Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle 600 000 mk, esikaupunkialueiden vapaaehtoisille palokunnille 4 000 000 mk ja Vakinaisten Palomiesten Osuusruokalalle 275 000 mk eli avustuksia yhteensä 4 875 000 mk.

Tulot nousivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 3 mmk:lla.

Tuloja kertyi sairaankuljetuksista 7 402 614 mk, luontoisetukorvauksista 3 496 595 mk, vuokrista 1 811 478 mk sekä sekalaisia tuloja, joihin sisältyi myös tulot avunannoista, 2 766 387 mk eli tuloja yhteensä 15 477 074 mk.

Helsingin kaupungin palokunnan rahaston menot olivat kertomusvuonna 566 174 mk ja tuloja kertyi 721 920 mk. Rahaston sääntöjen mukaan siirrettiin tuloista 20 % eli 160 000 mk pääomaan, mikä vuoden lopulla nousi 2 100 000 mk:aan. Käyttämättömiä varoja oli vuoden lopulla 193 327 mk.

Gösta Waseniuksen rahaston korkotulot olivat 10 870 mk. Rahasto sai vastaanottaa Vakuutusosakeyhtiö Pohjolan lahjoituksena 50 000 mk. Rahastolla ei vuoden aikana ollut menoja. Vuoden lopulla siirrettiin käyttövaroista pääomaan 30 000 mk, mikä tällöin nousi 202 016 mk:aan. Käyttämättömiä varoja oli vuoden lopulla 86 083 mk.

Varapalokunnat

Sopimuksen mukaan kaupungin palotoimeen kuuluvina varapalokuntina toimi 17 vapaaehtoista palokuntaa, joiden yhteinen toimiva miesvahvuus oli 445 miestä ja kalustovahvuus seuraava: paloautoja ilman kiintopumppua 4, paloautoja kiintopumppuineen 17, kuorma-autoja 4, moottoriruiskuja 19, vesisäiliöitä 21, joiden yhteinen tilavuus oli 31 000 l, 3″:n letkua 4 490 m, 2″:n letkua 3 398 m ja 1 ½″:n letkua 2 175 m. Näiden lisäksi toimi kaupunkialueella yksi tehdaspalokunta ja yksi sotilaspalokunta.

Varapalokuntien tulipalotoiminta oli kertomusvuoden aikana seuraava:

Varapalokunta	Hälytysten luku		Yhteensä
	Kaupunki-alueella	Kaupunki-alueen ulkopuolella	
Helsingin VPK	6	—	6
Degerön »	11	—	4
Haagan »	38	—	38
Karjalaisten »	10	—	10
Kaarelan »	6	17	23
Lauttasaaren »	16	—	16
Malmin »	39	2	41
Marjaniemen »	16	—	16
Munkkiniemen »	45	—	45
Oulunkylän »	40	—	40
Pakinkylän »	24	—	24
Pitäjänmäen »	14	—	14
Puistolan »	34	2	36
Pukinmäen »	29	—	29
Tapanilan »	37	—	37
Vanhan Käpylän »	11	—	11
Vartiokylän-Mellunkylän »	14	—	14
Yhteensä	390	21	411

18. Huoltotoimi[1)]

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Kertomusvuonna jatkunut lamakausi ja esiintynyt työttömyys aiheuttivat kaupungin asukkaiden keskuudessa lisääntyvää huoltoavun tarvetta, mistä johtui, että huoltoaputapausten lukumäärät vuoden aikana ja vastaavasti huoltoviraston työmäärä kasvoivat. Eniten huoltoaputapauksia oli maaliskuussa ja joulukuussa ja vähiten elokuussa. Edellisenä vuonna tehty esitys uuden, väliaikaisen huoltotoimiston perustamisesta johti kertomusvuoden tammikuussa VII huoltotoimiston avaamiseen.

Huoltolautakunnan toiminta-alaa koskevasta tai siihen oleellisesti liittyvästä lainsäädännöstä mainittakoon tärkeimpinä seuraavat jäljempänä mainittuina päivinä annetut lait ja asetukset: 29.1. valtioneuvoston päätös yleiseen alkoholistihuoltolaan määrätyn hoidosta huoltolassa sekä matkasta huoltolaan ja sieltä pois johtuvista kustannuksista ja yleisen alkoholistihuoltolan hoitomaksuista, 29.1. valtioneuvoston päätös irtolaisten työlaitoshoidon päiväkustannusten määrän vahvistamisesta, 14.5. valtioneuvoston päätös perhelisälain toimeenpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen 1 §:n muuttamisesta, 20.3. laki ja asetus työttömyysavustuksesta, 2.6. työnvälityslaki ja asetus sen täytäntöönpanosta, 26.6. asetus lapsilisälain täytäntöönpanoasetuksen muuttamisesta, 23.12. lait työllisyyslain voimassaoloajan pidentämisestä ja työttömyysavustuksesta annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä.

Huoltoavun vaikutuspiiri, johon luetaan avustuksia saaneet yksinäiset henkilöt sekä vastaavasti perheen päämiehet aviopuolisoineen ja alle 16 vuoden ikäisine lapsineen, käsitti kertomusvuonna kaikkiaan 35 193 henkilöä eli 7.9 % väestöstä. Vastaava suhdeluku oli edellisenä vuonna 7.7 %. Edelliseen vuoteen verraten huoltoavun vaikutuspiiriin kuuluvien henkilöiden lukumäärä nousi 1 477 henkilöllä eli 4.4 % (ed. v. 10 733 henkilöllä eli 46.7 %). V:n 1935 jälkeen ei huoltoavun vaikutuspiiri yhtenäkään vuonna ole kasvanut niin suureksi kuin kertomusvuoden vastaava absoluuttinen lukumäärä. Väkilukuun verrattuna taas em. suhdeluku on korkein sitten v:n 1937.

[1)] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja huoltotoimen kertomuksen eripainoksessa.

Huoltolautakunnan työtuvissa huoltosuhteessa olevien työntekijäin määrä oli keskimäärin hieman korkeampi kuin edellisenä vuonna, samoin heidän työpäiviensä luku. Raittiushuollon kohteena olleiden juopuneina tavattujen henkilöiden lukumäärät nousivat jonkin verran edellisestä vuodesta, kun sitä vastoin irtolaishuollossa ja alkoholistihuollossa olleiden luku aleni [1]). Valtion kustantamien sosiaalisten toimenpiteitten ja avustusten osalta voidaan mainita, että lapsilisää, invalidirahaa, invalidihuoltoa, sotilasavustusta ja ammattiopintojen avustuksia saavien lukumäärät nousivat, kun sitä vastoin sotaorpojen työhuoltoa saavien luvut alenivat. Kodinhoitoa saavien perheiden luku oli jonkin verran suurempi kuin edellisenä vuonna.

Huoltotoimen bruttomenot [2]) nousivat edellisestä vuodesta n. 300.0 mmk:lla ollen kertomusvuonna 2 460.8 mmk. Nettomenot olivat n. 1 628 mmk eli n. 190.8 mmk suuremmat kuin edellisenä vuonna.

A. Huoltolautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano ja kokoukset

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 11 jäsentä ja 11 lisäjäsentä, varajäseniä ja varalisäjäseniä oli vastaava määrä. Lautakuntaan kuuluivat v:ksi 1957—1959 valittuina jäseninä: rva Katariina Andersson, yhteiskuntat.kand. Heikki Hilpi, kontt.pääll. Konsti Järnefelt, asent. Harry Lindgren, katulähetystyöntekijä Arvid v. Martens, rovasti Axel Palmgren, toimits. Veikko Porkkala, teol. tri Veikko Päivänsalo, kirjanpit. Aune Salminen, toimits. Aune Seme ja opetusneuvos Hilja Vilkemaa; varajäseninä lakit.lis. Georg Ehrnrooth, past. Erkki Ervamaa, rva Nimma Gröhn, liinavaatevarast.hoit. Vieno Hänninen, sosion. Tor Högnäs, kirjanpit. Lahja Koski, pankkivirk. Mirjam Kotilainen, työnjoht. Aarne Lipasti, fil.kand. Annikki Mäkinen, vaat.työntek. Irma Parviainen sekä rva Saima Saveri; lisäjäseninä tarkastaja Maija Ahlberg, lakit. lis. Georg Ehrnrooth, hallikaitsija Eino Hintikainen, toimist.hoit. Sylvia Honkavaara, ekon. Juhani Lampi, rva Jenny Linko, autonkulj. Oiva Lundén, rva Katri Nieminen, rva Veera Pessi, toiminnanjoht. Irma Turunen sekä valtiot. maist. Martti Valla; varalisäjäseninä ompelija Elsa Heiskanen, rva Sisko Henell, sosion. Tor Högnäs, sair. hoit. Kirsti Järvinen, kirvesmies Karl Lampila, rva Gunnel Meinander, vaatturi Gunnar Nyman, huoltojoht. Robert Orava, kappaompelija Liina Pyykkö, os.siht. Eeva Sallavo sekä johtajatar Tyyne Särkijärvi.

19.7. edesmenneen kontt.pääll. Konsti Järnefeltin tilalle valittiin lähetysneuvos Reino Kuusi.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Järnefelt 19.7. saakka, sen jälkeen jäsen Kuusi ja varapuheenjohtajana jäsen Palmgren.

Jaostot ja huoltolaitosten johtokunnat. Sosiaaliohjesäännön mukaisesti huoltolautakunta asetti kertomusvuodeksi seuraavat 12 jaostoa: hallintojaoston, omaisuus- ja

[1]) Alkoholisti- ja irtolaishuoltotoimenpiteiden kohteena olleiden henkilöiden lukumäärän aleneminen aiheutui siitä, että tässä työssä olleiden huoltotarkastajien lukumäärää jouduttiin supistamaan ja siirtämään heitä huoltoaputapausten voimakkaan lisääntymisen vuoksi huoltoapuasioita hoitaviin huoltotoimistoihin.

[2]) Lukuun ottamatta Kansaneläkelaitokselle kustannusosuuksina suoritettuja 647 150 608 mk.

holhousjaoston, 7 huoltojaostoa, alkoholistihuoltojaoston, työhuoltojaoston sekä väestöasiainjaoston.

Hallintojaostoon kuuluivat puheenjohtajana lautakunnan puheenjohtaja Järnefelt ja 19.7. alkaen puh.joht. Kuusi sekä jäseninä varapuheenjohtaja Palmgren, jäsenet Päivänsalo ja Hilpi, huoltotoimen toim.joht. Toivola sekä huoltoviraston apul. johtajat Salo, Alho ja Walli.

Omaisuus- ja holhousjaostoon kuuluivat puheenjohtajana huoltotoimen toimitusjohtaja sekä jäseninä Andersson ja Ehrnrooth.

Huoltojaostoissa I—VII toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä huoltoviraston apulaisjohtaja sekä jäseninä yksi jäsen ja yksi lisäjäsen, nimittäin I jaostossa Porkkala ja Lampi, II jaostossa Salminen ja Lundén, III jaostossa Lindgren ja Ahlberg, IV jaostossa Salminen ja Honkavaara, V jaostossa Seme ja Linko, VI jaostossa Porkkala ja Valla sekä VII jaostossa Palmgren ja Hintikainen.

Alkoholistihuoltojaostoon kuuluivat puheenjohtajana ensimmäinen apulaisjohtaja ja jäseninä v. Martens ja Hintikainen.

Työhuoltojaoston puheenjohtajana oli apul.joht. Salo sekä jäseninä Vilkemaa ja Pessi.

Väestöasiainjaoston puheenjohtajana oli apul.joht. Walli sekä jäseninä Seme ja Turunen.

Huoltolautakunnan alaisten laitosten johtokuntiin kuuluivat kolmivuotiskaudeksi 1957—1959 (Tervalammen työlaitoksen huoltoasiain johtokunnan osalta v:ksi 1959) valittuina:

Huoltolaitosten johtokuntaan Päivänsalo, Andersson ja Turunen, joista Päivänsalo puheenjohtajana; Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan Hilpi, Järnefelt 19.7. saakka, sen jälkeen Kuusi ja v. Martens, joista Hilpi puheenjohtajana, Tervalammen työlaitoksen huoltoasiain johtokuntaan työlaitoksen joht. Veikko Laajarinne, vartijain esimies Nikolai Hautaviita ja kansak.op. Aatos Tanskanen, joista Laajarinne puheenjohtajana sekä työtupien johtokuntaan Palmgren, Lindgren ja Lampi, joista Palmgren puheenjohtajana.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa, hallintojaostossa ja Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa oli rahatoimenjohtaja, alkoholistihuoltojaostossa toimitsija Martti Jokinen sekä omaisuus- ja holhousjaostossa, huoltolaitosten johtokunnassa ja työtupien johtokunnassa valtiot.kand. Veikko Järvinen.

Tilisäännön edellyttäminä kassan sekä arvopaperien ja vakuuksien tarkastajina toimivat huoltolautakunnan valitsemat jäsenet Palmgren ja Salminen.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 12 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 160 asiaa. Hallintojaosto kokoontui 12 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 143 asiaa tai asiaryhmää. Muilla jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku	Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku
I	26	250	Omaisuus- ja holhousjaosto	12	253
II	26	296	Väestöasiainjaosto	19	19
III	25	316	Työhuoltojaosto	27	221
IV	27	303			

Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku
V	26	464
VI	40	327
VII	24	262
Alkoholistihuolto-jaosto	27	977

Huoltolaitosten johtokunta kokoontui 12 kertaa käsitellen 315 asiaa.

Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 11 kokousta ja niissä pidettyjen pöytäkirjojen pykäliä yhteensä 109. Tervalammen työlaitoksen huoltoasiain johtokunta kokoontui 35 kertaa ja oli sen käsittelemien pykälien lukumäärä 254. Työtupien johtokunta kokoontui 11 kertaa käsitellen 128 asiaa.

II. Tärkeimmät päätökset

Yksityisten vanhainkotien tukeminen. Talousarvioon huoltolautakunnan käytettäväksi merkitystä määrärahasta yksityisten vanhainkotien tukemiseksi huoltolautakunta jakoi avustuksina kaikkiaan 29 vanhainkodin ylläpitomenoihin helsinkiläisten vanhusten hoitopäivien osalta 12 811 125 mk. Avustuksista osallisiksi tulleissa vanhainkodeissa oli yhteensä 877 hoitopaikkaa ja niissä hoidettujen helsinkiläisten vanhuksien hoitopäivien luku edellisenä vuonna (v. 1958) oli kaikkiaan 300 378 (20. 4. 62 §).

Äiti- ja lapsikotien tukeminen. Huoltolautakunnan talousarvioon merkitystä äiti- ja lapsikotien tukemiseen tarkoitetusta määrärahasta huoltolautakunta jakoi avustuksina viidelle Helsingissä toimivalle ja helsinkiläisten tarvetta palvelevalle äiti- ja lapsikodille yhteensä 2 594 400 mk (23. 3. 48 §).

Vanhusten lomanvietto- ja kesävirkistystoiminnan tukeminen. Talousarvioon huoltolautakunnan käytettäväksi vanhusten lomanvietto- ja kesävirkistystoimintaan merkitystä määrärahasta jaettiin avustuksina yhteensä 18:lle vanhusten lomanvietto- ja kesävirkistystoimintaa harjoittavalle järjestölle yhteensä 622 400 mk (11. 5. 71 §).

Invalidijärjestöjen tukeminen. Talousarvioon huoltolautakunnan käytettäväksi merkitystä määrärahasta invalidijärjestöjen avustamiseen huoltolautakunta jakoi avustuksina kaikkiaan 11:lle invalidijärjestölle 9.25 mmk, helsinkiläisten invalidien omatoimisuuden ja itse-elatuskykyisyyden edistämiseen tähtäävään toimintaan käytettäväksi (20. 4. 63 §) sekä lisäksi erikseen Sotainvaliidien Veljesliitolle 4.2 mmk samaan toimintaan käytettäväksi (24. 8. 98 §).

Alkoholistihuollon tehostaminen. Huoltolautakunta myönsi alkoholistihuollon tehostamiseksi merkitystä määrärahasta avustuksina Kotikerho-nimiselle yhdistykselle 900 000 mk, Vapaan Alkoholistihuollon Kannatusyhdistykselle 400 000 mk ja Kansan Raittiusavulle 100 000 mk niiden suorittaman vapaaehtoisen alkoholistihuoltotyön tukemiseksi (19. 1. 23 §).

Huoltolautakunnan edustajat. Huoltolautakunnan edustajaksi Oulunkylän Vapaan Huollon säätiön isännistöön v:ksi 1958—1960 valittujen toimistonhoitaja Ingrid Johanssonin ja hänen varamiehensä huoltotarkastaja Selli Nilssonin tilalle heidän eläkkeelle siirtymisensä johdosta valittiin jäljellä olevaksi toimikaudeksi huoltotarkastaja Pentti Arvo ja varaedustajaksi huoltotarkastaja Pentti Vuolinka (hall. jsto 2. 11. 117 §).

Muista päätöksistä mainittakoon avustusnormien tarkistaminen elinkustannusten nousun vuoksi (20. 4. 65 §) ja toipilasrahan jako-ohjeiden tarkistaminen kansaneläkkeen osittaista tukiosaa saavien osalta (26. 10. 140 §).

III. Esitykset

Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: tilapäisten vanhainkotiosastojen perustamista huoltolaitosten vapaina oleviin henkilökunnan asuntoihin (2. 1. 10 §); kaupungin edustajien nimeämistä Helsingin A-klinikan johtokuntaan (19. 1. 17 §); huoltolaitosten suunnittelutoimikunnan asettamista ja sen jäsenten nimeämistä (23. 3. 51 §) ja Koskelan sairaskodin pesula- ja lämmittäjähenkilökunnan sijoittamista (24. 8. 115 §). Lisäksi muista esityksistä mainittakoon sosiaaliministeriölle tehdyt esitykset, jotka koskivat määrärahan varaamista Tervalammen työlaitoksessa oleville alkoholisteille järjestettävää ryhmäterapiaa varten (19. 1. 19 §) ja alkoholistien huoltoa Tervalammen työlaitoksessa koskevan sopimuksen täydentämistä (24. 8. 108 §).

IV. Lausunnot

Vuoden kuluessa annettiin eri viranomaisille lukuisia lausuntoja, joista osan käsitteli huoltolautakunta, osan lautakunnan hallintojaosto. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat mm. seuraavia asioita: kaupunginhallituksen asettaman vuosilomasijaisten vähentämiskomitean esitystä (23. 2. 37 §); 1. 2. 1959 pidetyn vanhusten neuvottelukokouksen ehdotuksia (20. 4. 61 §); lisähoitopaikkojen varaamista Ridasjärven työlaitoksessa (27. 5. 81 §); huoltoviraston ja sen asiamiesosaston työmäärää (27. 5. 84 §); sosiaalivirastotalon luonnospiirustuksia (24. 8. 110 §); Kustaankartanon vanhainkodin hoitopaikkojen lisäämistä (hall. jsto 2. 9. 99 §); Koskelan sairaskodin saneerauskysymystä (25. 9. 127 §); komitean asettamista sosiaaliohjesäännön mahdollista muuttamista varten (26. 10. 138 §); muun ohessa vanhusten aseman selvittämistä koskevaa valtuustoaloitetta (21. 12. 154 §); häädettyjen henkilöiden omaisuuden säilytyskysymystä (21. 12. 156 §); vajaamielisten huoltoa (21. 12. 157—158 §);

seuraavien vapaiden huoltojärjestöjen toimintansa tukemiseksi anomien avustusten, halpakorkoisten lainojen ym. myöntämistä: Helsingin Valkonauhayhdistys (19. 1. 18 §), Sairaus- ja Tapaturmainvaliidit (19. 1. 20 §), Helsingin Sokeat (hall.jsto 2. 3. 27 §), Lomakodin Kannatusyhdistys (27. 5. 82 §), Kodittomien Tuki (24. 8. 100 §), A-klinikkasäätiö (24. 8. 101 §), Invaliidisäätiö (24. 8. 102 §), Polio Invalidit (24. 8. 104 §), Töölön lasten ja vanhusten siirtolayhdistys (24. 8. 112 §), Väestöliitto (24. 8. 113 §), Vankeusyhdistys (24. 8. 114 §), Alkoholismin Torjunta (24. 8. 106 § ja hall.jsto 5. 11. 111 §), Suomen Sokeain Liitto (25. 9. 130 §), Helsingin Kuurojen Yhdistys (25. 9. 131 §), vanhainkoti Toivonkoti (26. 10. 139 §), Sophie Mannerheim-koti (16. 11. 149 §) sekä 21:n eri järjestön anomuksia apurahojen saamiseksi yleishyödyllisten yhdistysten ja laitosten tukemismäärärahasta (20. 4. 64 §).

Lautakunnan eri jaostot antoivat viranomaisille ja yksityisille huoltojärjestöille tuhansia yksityisiä henkilöitä ja huollonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysivät näitä lausuntoja Valtion Tapaturmatoimisto ja Kansaneläkelaitos.

V. Vanhainkotikomitea

Huoltolautakunnan esityksestä kaupunginhallitus asetti 11. 6. (1 743 §) komitean tutkimaan lähivuosina rakennettavien vanhainkotien ja muiden huoltotoimen alaan kuuluvien huoltolaitosten sijaintikysymystä sekä laatimaan suunnitelmat mahdollisimman tarkoituksenmukaisiksi ja taloudellisiksi sanotunlaisiksi laitoksiksi ja niiden tyypeiksi sekä tekemään aikanaan niitä koskevat ehdotukset. Komitean puheenjohtajana toimi huoltotoimen toim.joht. Osmo Toivola ja sen jäseninä Veikko Päivänsalo, Heikki Hilpi, Koskelan sairaskodin joht. Arvo Paasivuori ja ylilääk. Lars-Emil Tötterman, Kustaankartanon vanhainkodin ylihoit. Lahja Dammert, sosiaalineuvos Paavo Mustala ja apul.kaup.arkkit. Erkki Koiso-Kanttila ja sihteerinä huoltoviraston siht. Eero Haapasalo.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

I. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltotoimen toim.joht. Alpo Asteljoelle myönnettiin pyynnöstä ero virasta vuoden alusta lukien. Avoinna olevaa virkaa hoiti aikana 1. 1.—31. 3. ensimmäinen apul.joht. Osmo Toivola. 1. 4. lukien hänet nimitettiin huoltotoimen toimitusjohtajan viran vakinaiseksi haltijaksi. Ensimmäiseksi apulaisjohtajaksi nimitettiin 1. 6. lukien apul.joht. Yrjö Salo ja apulaisjohtajaksi 16. 9. Harry Walli.

Huoltoviraston henkilökunnasta siirtyivät eläkkeelle mm. toimistonhoit. Ingrid Johansson, huoltotarkastajat Selli Nilsson ja Aino Silfsten, huoltosisar Liisi Raitovuori, toimistoapulaiset Aira Ahonen ja Lisi Caucé ja kuoli kansl.hoit. Helmi Sahrman sekä huoltotarkast. Hertha Rehbinder. Helsinki-mitalin sai toimistoapul. Evy Rundman. Kaupunkiliiton ansiomitalin saivat eläkkeellä olevat kansl.hoit. Lauri Kyti, huoltotarkastajat Lempi Hirvikallio, Kaarlo Kohonen ja Aino Silfsten sekä toimistoapul. Aino Hänninen.

Huoneistot ym. Huoltotoimistot pidettiin yleisöä varten avoinna arkipäivisin klo 10—13 paitsi lauantaisin ja juhla-aattoina klo 10—12. Asiamiesosastolla, pääkassalla sekä alkoholistihuoltotoimistolla oli päivävastaanottojen ohella lisäksi määräpäivinä iltavastaanottoja. Kertomusvuonna muutti alkoholistihuoltotoimisto ja alkoholistihuollon poliklinikka toiseen huoneistoon taloon Siltasaarenkatu 3—5. Kaupunginvaltuuston oikeutettua huoltolautakunnan lähinnä työttömyydestä aiheutuvien huoltotapausten jyrkän lisääntymisen vuoksi perustamaan uuden, väliaikaisen huoltotoimiston, aloitti toimisto VII huoltotoimisto-nimisenä kertomusvuoden tammikuussa toimintansa talossa It. Alppirinne 1.

Toimistotyö. Huoltoapua, sotilasavustuksia yms. varten asetettujen huoltotoimistojen huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 28 273 kotikäyntiä huoltotapausten tutkimiseksi. Toimistojen huoltosisaret suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita, vanhuksia tai muita erityishuoltoa tarvitsevia henkilöitä. Näitä kotikäyntejä oli yhteensä 22 906.

Rekisteritoimistossa pidetyn avunsaajain keskusrekisterin henkilökorttien lukumäärä lisääntyi kertomusvuonna 10 619:llä. Toimistossa käsiteltiin vuoden aikana 9 181 sairaalahoitoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 8 041 tapauksessa ja 24 tapauksessa varattomuustodistus. Sairaala-

hoitoanomuksista aiheutui kaikkiaan 1 614 huoltotarkastajien sairaalakäyntiä. Kansaneläkelaitoksen lausuntopyyntöjä eläkehakemuksista toimisto käsitteli 1 079.

Lapsilisätoimisto suoritti sille saapuneiden ilmoitusten perusteella lain mukaiset lapsilisät niihin oikeutetuille nostajille, joiden luku vuoden viimeisenä neljänneksenä oli 63 195. Näiden lisäksi lastensuojelulautakunta ja huoltolautakunta nostivat lapsilisän niiden huostassa olevien tai laitoksissa hoidettavien lasten osalta.

Kodinhoitotoimistoon tehtiin kaikkiaan 3 841 pyyntöä kodinhoitoavun saamiseksi.

Työhuoltotoimisto hoiti sotaorpojen työhuoltoon, ammattiopintojen avustamiseen ja invalidihuoltoon kuuluvat tehtävät ja teki sosiaaliministeriölle esityksiä tai antoi ministeriölle lausuntoja yhteensä 1 787 sekä laati 4 370 maksuosoitusta. Toimiston huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 1 451 kotikäyntiä.

Alkoholistihuoltotoimistoon ilmoitettiin kertomusvuoden aikana kaikkiaan 186 uutta irtolaistapausta, 426 uutta alkoholistitapausta sekä 578 uutta ns. raittiushuoltotapausta. Tutkimuksia, kuulusteluja ja puhutteluja suorittivat huoltotarkastajat yhteensä 22 187. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista 700 henkilöstä, alkoholistihuollossa olleista 2 682 henkilöstä sekä raittiushuoltolain kohteina olleista 808 henkilöstä on edempänä ao. luvuissa.

Asiamiesosaston omaisuus- ja holhousasiaintoimistossa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 3 078 henkilön omaisuusasioita, joista kertomusvuonna vireillepantujen luku 1 172. Toimistossa pidetyn holhouskortiston mukaan oli holhouksessa vuoden alussa 1 561 ja lopussa 1 863 henkilöä. Holhouksessa tai muuten huollettavina olevien henkilöiden pankkikirjoja tai vastaavia tilin tositteita oli toimiston hallussa vuoden päättyessä 1 885 kpl, joilla olevien talletusten pääoma oli 109 745 774 mk.

Kuntien välisten korvausasiain toimisto esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 1 064 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 645 huoltolautakunnan ja 359 lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta sekä 60 kansaneläkkeen lisäeläkkeen kunnanosuuksista. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna lopullisesti selvitettyjä köyhäinhoitoa ja lastensuojelua koskevia tapauksia 173. Toisilta kunnilta saapui toimistoon korvausvaatimuksia 353 henkilölle annetusta huollosta.

Valtioon kohdistuvien korvausasiain toimisto haki valtiolta korvauksia, ja koski niistä 5 227 huoltoapua tai lastensuojeluhoitoa tahi molempia, 205 sotasiirtolaishoitoa ja 2 köyhäinhoitoa. Näiden lisäksi 36 tapauksessa oli kysymys vähävaraisten äitien lomamatkakustannusten korvaamisesta. Edelleen toimisto haki korvausta 600 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä huoltoavustuksesta.

Korvausten perimistoiminta oli keskitetty hoidettavaksi asiamiesosaston eri toimistoissa, joita olivat kuntain välisten ja valtioon kohdistuvien korvausasiaintoimisto, eläkeasiain toimisto, holhousasiain toimisto, huoltoavun korvausasiain toimisto, lastensuojelun korvausasiain toimisto sekä oikeus- ja virastoasiain toimisto, jossa viimeksi mainitussa hoidettiin lainhaut, ulosmittaukset ja takavarikot yksityisiä korvausvelvollisia vastaan, työlaitokseen toimittamiset ym. pakkoperintään kuuluvat asiat. Eläketoimisto hoiti huoltolautakunnalle maksettaviksi määrättyjä ja välitettäviä huollettavien eläkkeitä koskevat asiat. Mainittakoon, että niiden henkilöiden luku, joiden eläkkeitä ko. tavalla oli hoidettavina, oli vuoden alussa 5 010 ja lopussa 5 573.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Huoltoapulakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Kertomusvuonna sai huoltoapua seuraava määrä yksinäisiä henkilöitä ja erimuotoisia perheitä:

	Luku	%
Yksinäiset miehet, ilman lapsia	5 693	27.2
» » lapsia huollettavana	88	0.4
» naiset, ilman lapsia	8 648	41.3
» » lapsia huollettavana	1 731	8.3
Avioparit, ilman lapsia	2 136	10.2
» lapsia huollettavana	2 646	12.6
Yhteensä	20 942	100.0

Niiden perheiden luku, joissa oli alaikäisiä lapsia, oli 4 465. Nämä jakautuivat lasten luvun mukaan seuraavasti:

	Perheitä, joissa lapsiluku oli											Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Yksinäiset miehet	43	26	12	5	2	—	—	—	—	—	—	88
Naimattomat naiset	324	28	8	1	2	1	1	—	—	—	—	365
Muut yksinäiset naiset (lesket, eronneet, erossa asuvat)	592	476	195	69	27	5	2	—	—	—	—	1 366
Aviopuolisot	864	816	466	277	117	63	26	10	5	1	1	2 646
	1 823	1 346	681	352	148	69	29	10	5	1	1	4 465

Lasten yhteinen lukumäärä näissä perheissä oli 9 469.

Huoltoapua saaneiden yksinäisten henkilöiden ja perheiden jäsenten luku, aviopuolisot ja lapset mukaan luettuina, oli 35 193, mikä luku osoittaa huoltoavun vaikutuspiirin suuruutta Helsingissä. Kaupungin keskiväkiluvusta se oli 7.9 %. Huoltoavun (ennen v:ta 1957 köyhäinhoidon) vaikutuspiiri kehittyi v. 1950—1959 seuraavasti:

Vuosi	Huoltoavun (köyhäinhoidon) vaikutuspiiri	
	Henkilöluku	% väkiluvusta
1950	12 363	3.3
1951	12 151	3.2
1952	13 485	3.5
1953	17 432	4.4
1954	17 852	4.4
1955	19 133	4.6
1956	20 081	4.8
1957	22 983	5.4
1958	33 716	7.7
1959	36 193	7.9

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen pääsyistä oli, kuten aikaisemminkin, hallitsevassa asemassa sairaus tai invaliditeetti (päämiehen tai perheessä esiintyvä) ja oli niiden osuus 54.6 %. Vanhuus esiintyi siinä 13.4 %:lla, epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus 9.4 %:lla ja työttömyys 16.0 %:lla.

Kymmenvuotiskautena 1950—1959 oli avuntarpeen syiden suhteellinen osuus seuraava:

Avuntarpeen syy	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Vanhuus	22.1	22.0	21.3	18.0	19.6	18.1	18.5	14.6	11.7	13.4
Mielisairaus	18.7	19.2	18.9	16.5	16.6	17.0	18.0	17.7	11.7	11.6
Muut sairaudet ja invaliditeetti	43.9	43.4	42.3	42.1	41.8	45.9	45.1	43.1	38.8	41.7
Vajaamielisyys	1.7	1.7	1.5	1.0	1.2	1.1	0.9	2.4	1.4	1.3
Aviopuolison kuolema	0.2	0.2	0.4	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2
Perheen suurilukuisuus	0.8	0.9	0.7	0.5	0.9	0.6	0.6	1.5	1.2	1.2
Epäsosiaalinen elämäntapa [1]	6.7	7.6	8.7	8.4	8.9	9.1	8.5	9.1	8.6	9.4
Työttömyys	1.4	1.0	2.3	8.8	6.4	3.7	2.2	7.8	22.2	16.0
Muut syyt	4.5	4.0	3.9	4.4	4.5	4.4	6.1	3.7	4.2	5.2
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Hallitsevina avuntarpeen syinä kaikissa ikäryhmissä 65 vuotta täyttäneitä lukuun ottamatta oli sairaus ja mielisairaus vaikkakin niiden suhteellinen osuus iän mukana kasvoi. 65 vuotta täyttäneillä oli pääasiallisena syynä vanhuudesta johtuvat seikat. Toisena suurena tekijänä kaikissa ikäryhmissä 65 vuotta täyttäneitä lukuun ottamatta oli työttömyys. Erikseen on lisäksi huomattava, että epäsosiaalisen elämäntavan osuus avuntarpeen syynä oli 20—39-vuotiaiden kohdalla merkittävä. Seuraava taulukko osoittaa lähemmin avuntarpeen syiden suhteellisen osuuden prosentteina eri ikäryhmissä.

Avuntarpeen syy	16-19 v	20-29 v	30-39 v	40-49 v	50-59 v	60-64 v	65 v -
Vanhuus	—	—	—	—	—	—	51.0
Mielisairaus	5.0	7.9	12.9	14.7	14.4	12.3	8.8
Muut sairaudet ja invaliditeetti	27.1	30.3	31.1	40.7	53.7	70.2	38.4
Vajaamielisyys	1.9	2.8	2.5	1.4	1.1	0.5	0.3
Aviopuolison kuolema	0.2	0.1	0.2	0.5	0.1	0.1	0.0
Perheen suurilukuisuus	—	0.8	3.5	2.4	0.6	0.1	0.0
Epäsosiaalinen elämäntapa	10.7	21.7	19.2	12.6	6.1	1.7	0.2
Työttömyys	26.1	27.2	23.4	21.5	20.0	11.3	0.7
Muut syyt	29.0	9.2	7.2	6.2	4.0	3.8	0.6
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Huoltoavun muodon mukaan ryhmittyivät avunsaajapäämiehet (yksinäiset tai perheelliset) seuraavasti:

[1] Elatusvelvollisuuden laiminlyöminen, perheensä jättäminen, muu epäsosiaalinen elämäntapa.

Huoltoavun muoto:	Päämiehiä kaikkiaan
Yksinomaan laitoshoito	5 431
» yksityishoito	2
» kotiavustus	10 605
Laitoshoidon lisäksi kotiavustusta	4 904
Kaikkiaan	20 942

Ikä. Avunsaajapäämiehet jakautuivat eri ikäryhmiin seuraavasti:

Ikä, vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	226	2.2	250	2.4	476	2.3
20—29	1 470	13.9	870	8.4	2 340	11.2
30—39	2 330	22.1	1 175	11.3	3 505	16.7
40—49	2 208	20.9	1 409	13.5	3 617	17.3
50—59	2 183	20.7	1 645	15.8	3 828	18.3
60—64	750	7.1	931	9.0	1 681	8.0
65—69	496	4.7	933	9.0	1 429	6.8
70—79	676	6.4	2 098	20.2	2 774	13.2
80—	206	2.0	1 086	10.4	1 292	6.2
Yhteensä	10 545	100.0	10 397	100.0	20 942	100.0

Vanhuuden rajan 65 v oli sivuuttanut 26.2 % päämiehistä.

Kansaneläkettä ym. saaneet. Kansaneläkkeen tukiosaa tai työkyvyttömyyseläkettä kertomusvuonna saavia yksinäisiä tai perheellisiä oli seuraavasti:

	Huolto-apua saaneiden koko luku	Näistä sai em. eläkettä yms.	
		Luku	%
Yksinäiset miehet	5 693	2 303	40.5
» » lapsia huollettavana	88	22	25.0
» naiset, ilman lapsia	8 648	6 308	72.9
» » lapsia huollettavana	1 731	172	10.0
Avioparit, ilman lapsia	2 136	1 280	59.9
» lapsia huollettavana	2 646	389	14.7
Kaikkiaan	20 942	10 474	50.0

Yllä mainituista 1 280 lapsettomasta avioparista 490 oli sellaisia, joista kumpikin sai em. eläkettä. Vastaava luku yllä mainituista 389 avioparista, joilla oli lapsia, oli 28. Jäljelle jäävissä tapauksissa vain toinen aviopuolisoista oli saanut sanottuja etuuksia.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoitoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omissa laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiavustusta saaneista.

Laitoshoito

Huoltoapulain nojalla hoidettiin avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 8 950 päämiestä ja 1 789 heidän perheittensä jäsentä eli kaikkiaan 10 739 eri henkilöä (ed. v. 9 381). Laitoshoitopäivien kokonaislukumäärä oli heidän kohdallaan 1 644 511

(ed. v. 1 537 615), joten laitoksissa ollutta henkilöä kohden tuli keskimäärin 153.1 huoltopäivää (163.9).

Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken:

Laitoksissa hoidettujen henkilöiden ja heidän huoltopäiviensä luku v. 1959

Laitos	Hoidettuja					Huoltopäiviä	
	Päämiehiä			Perheenjäseniä	Kaikkiaan	Kaikkiaan	Keskim. hoidettua kohden
	Miehiä	Naisia	Yhteensä				
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	**3 425**	**5 525**	**8 950**	**1 789**	**10 739**	**1 444 511**	**153.1**
Kaupungin omat laitokset	**2 827**	**4 324**	**7 151**	**1 178**	**8 329**	**1 366 091**	**164.0**
Huoltolautakunnan alaiset	*732*	*1 887*	*2 619*	*146*	*2 765*	*660 998*	*239.1*
Koskelan sairaskoti laitoksineen	439	1 256	1 695	127	1 822	381 937	209.6
Kustaankartanon vanhainkoti	193	712	905	22	927	268 638	289.8
Tervalammen työlaitos	119	—	119	—	119	10 423	87.6
Sairaalat	*1 361*	*1 348*	*2 709*	*881*	*3 590*	*117 433*	*32.7*
Marian sairaala	663	574	1 237	138	1 375	37 773	27.5
Kivelän sairaala	469	544	1 013	153	1 166	37 390	32.1
Malmin sairaala	131	126	257	30	287	7 716	26.8
Auroran sairaala	132	144	276	572	848	22 950	27.1
Laakson sairaala	50	9	59	4	63	6 424	102.0
Toipumiskodit	88	86	174	11	185	5 180	28.0
Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden huoltolaitokset	*938*	*1 330*	*2 268*	*183*	*2 451*	*587 660*	*239.8*
Nikkilän sairaala	457	892	1 349	63	1 412	459 425	325.4
Hesperian sairaala	310	235	545	85	630	61 751	98.1
B-mielisairaala, Salo	2	58	60	1	61	19 431	318.5
Nummelan sairaala	60	54	114	7	121	34 972	289.0
Psykiatriset hoitokodit	—	35	35	5	40	4 686	117.2
Psykiatrinen vastaanotto-osasto	189	184	373	43	416	7 395	17.8
Muiden omistamat laitokset	**865**	**1 601**	**2 466**	**636**	**3 102**	**278 420**	**89.8**
Vanhainkodit	*29*	*259*	*288*	*6*	*294*	*82 200*	*279.6*
Lepokodit	*12*	*51*	*63*	*5*	*68*	*5 819*	*85.6*
Koulukodit	—	*2*	*2*	—	*2*	*730*	*365.0*
Erilaiset invalidikodit	*3*	*7*	*10*	*1*	*11*	*1 188*	*108.0*
Ensi-Koti	—	*69*	*69*	*2*	*71*	*5 556*	*78.3*
Sofie Mannerheiminkoti	—	*11*	*11*	*1*	*12*	*763*	*63.6*
Pelastusarmeijan äitikoti	—	*4*	*4*	—	*4*	*289*	*72.3*
» » *Väinölä*	—	*7*	*7*	*1*	*8*	*547*	*68.4*
Pippingsköldin »	—	*47*	*47*	*8*	*55*	*3 290*	*59.8*
Emmauskoti	—	*66*	*66*	*10*	*76*	*11 883*	*156.4*
Sekalaiset turvakodit ym.	*1*	*5*	*6*	—	*6*	*688*	*114.7*
Uudenmaan työlaitos	*4*	*4*	*8*	—	*8*	*433*	*54.3*
Sairaalat, parantolat yms.	*640*	*942*	*1 582*	*650*	*2 232*	*58 527*	*26.2*
Yleiset ja yksityiset sairaalat	577	866	1 443	634	2 077	43 508	20.9
Työterveyslaitos	8	17	25	1	26	717	27.6
Tuberkuloosiparantolat	4	—	4	—	4	296	74.0
Invalidisairaalat ja hoitolat	18	10	28	5	33	1 279	38.8
Sairaskodit	2	13	15	—	15	3 093	206.2
Sekalaiset hoitolat ja parantolat	41	49	90	12	102	9 634	94.5
Mielisairaalat ym.	*191*	*263*	*454*	*47*	*501*	*106 507*	*212.6*
Kellokosken sairaala	44	60	104	6	110	36 852	335.0
Muut mielisairaalat (paitsi Helsingin omat)	115	181	296	41	337	49 582	147.1
Rinnekoti	25	17	42	—	42	15 328	365.0
Muut vajaamielisten hoitolat	7	6	13	—	13	4 745	365.0

Edellä olevan taulukon mukaan tuli 83.1 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 40.2 % huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairaanhoitoloissa oli 41.7 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, Koskelan sairaskodissa, Kustaankartanon vanhainkodissa ja Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoitoa saaneista 732 miestä ja 2 033 naista eli yhteensä 2 765 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 105 henkilön lisäystä.

Näiden laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Koskelan sairaskoti laitoksineen

Sairaskodin uuden keskusrakennuksen rakentamistöitä jatkettiin kertomusvuonna ja lämpökeskuksen sekä porttirakennuksen rakennustyöt saatettiin loppuun. Useita sairaanhoitajien ja sairaanhoitajaoppilaiden kursseja ja harjoittelujaksoja järjestettiin sairaskodin suojissa, minkä lisäksi Yhteiskunnallisen Korkeakoulun sosiaalihuoltajaoppilaiden sairaanhoidon ja askartelun opetus tapahtui jatkuvasti laitoksessa. Niin ikään järjestettiin sairaskodissa harjoittelua talousopettajakoulutusta sekä Svenska Medborgarhögskolan'issa opiskelua silmälläpitäen.

Henkilökunnassa tapahtuneista muutoksista mainittakoon mm. lääket. lis. Juhani Hyrskeen valitseminen apulaisylilääkärin virkaan, Eeva-Liisa Kytömaan ja Synnöve Leppäsen valitseminen apulaislääkärin virkoihin sekä Gunvor Sommarschieldin valitseminen ylihoitajan ja Inkeri Kyrön apulaisylihoitajan sekä Inkeri Alasen emännän virkaan. Eläkkeelle siirtyi mm. osastonhoitaja Katri Paasivirta. Helsinkimitalin saivat leipoja Helmi Lehtiniemi ja pesulan apulaishoitaja Leila Suutarinen sekä Kaupunkiliiton kultaisen ansiomerkin 30 vuoden palveluksesta vahtimestari Villiam Mäkelä.

Huollettavat. Koskelan sairaskodissa laitoksineen hoidettiin kertomusvuonna 439 miestä ja 1 383 naista, yhteensä 1 822 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 990 henkilöä ja v:een 1960 jäi 1 054 henkilöä. Laitoksen työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei hoidokkilukuihin ole luettu.

Hoitopäiviä oli koko vuonna 381 937 eli 209.6 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Sairaskodin menot ja tulot, lukuun ottamatta tuotantolaitoksia, ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

Menot	mk	Tulot	mk
Sairaskodin	460 214 531	Sairaskodin	12 311 296
Yhteiset	85 730 184	Luontoisetukorvaukset	20 174 252
Yhteensä	545 944 715	Yhteensä	32 485 548

Tuotannollisten laitosten yhteinen tappio oli kaikkiaan 1 033 216 mk (ed. v. 974 673 mk). Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli tuotantolaitosten menoja huomioon ottamatta 1 429: 41 mk. Jos vähennetään sairaskodin ja luontoisetutulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 1 344: 35 mk. Jos otetaan huo-

mioon myös tuotantolaitosten tappio, tulee hoitopäivän nettokustannukseksi 1 347: 06 mk. Kustannukset huollettavien ja laitoksen henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 145: 09 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Lääkärinhoito. Laitoksen laboratoriossa suoritettiin kaikkiaan 42 338 laboratoriotutkimusta. Röntgenosastolla oli kävijöitä 1 694 sekä suoritettuja röntgentutkimuksia 2 124 ja Ekg-tutkimuksia 854. Fysikaalista hoitoa annettiin 26 516 kertaa.

Ruumiinavaus pyrittiin suorittamaan kaikissa tapauksissa, jolloin se kuolemansyyn selvillesaamiseksi oli tarkoituksenmukaista, ja toimitettiin niitä patologisessa laitoksessa 98 tapauksessa.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 440 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Tartunta- ja loistaudit	1	6	7
Kasvaimet ja vertamuodostavien elinten taudit	19	40	59
Herkistymätaudit	—	2	2
Hermoston ja aistimien taudit	12	47	59
Verenkiertoelinten taudit	28	140	168
Hengityselinten taudit	25	89	114
Ruoansulatuselinten taudit	4	10	14
Virtsa- ja sukuelinten taudit	5	6	11
Tuki- ja liikuntaelinten taudit	—	1	1
Vanhuudentaudit ja epätarkasti määritellyt sairaudet	1	—	1
Tapaturmat	1	1	2
Väkivaltainen kuolema	—	1	1
Iho- ja ihonalaiskudosten taudit	—	1	1
Yhteensä	96	344	440

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Sielunhoitotyö sairaskodin osalta oli sairaalain sielunhoidon johtokunnan alaisen sairaalapastorin sekä Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodeissa Kustaankartanon vanhainkodin papin tehtävänä. Jumalanpalveluksia ja hartaushetkiä oli 1 217 ja ehtoollisjumalanpalveluksia 42. Niiden lisäksi pidettiin Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodeissa jumalanpalvelus kerran kuussa.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. laitoksen kirjaston avulla ja oli lainauksien luku 9 359. Huollettavien käytössä oli lisäksi 237 vuosikertaa suomen- ja ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä. Huollettaville järjestettiin askartelutoimintaa, jonka tuloksia esiteltiin marras—joulukuun vaihteessa järjestetyissä myyjäisissä. Eri järjestöt sekä laitoksen eri osastojen henkilökunta ovat järjestäneet viihdytystilaisuuksia. Elokuvaesityksiä oli yhteensä 94 kertaa sekä lisäksi erikseen Hirvihaaran vanhainkodissa 35 kertaa. Heinäkuussa noin 80 huollettavaa teki busseilla tutustumis- ja huvimatkan pääkaupungin ympäristöön ja Lohjan kauppalaan.

Työhuoneet. Puusepän- ja maalarintyöhuoneet sekä paja toimivat entiseen tapaan. Harvalukuisten huollettavien lisäksi työskenteli niissä huoltolautakunnan työtupien työntekijöitä, keskimäärin 13 miestä päivittäin. Huollettavien työpäivien luku oli 843 ja työtupien työntekijöiden 4 091.

Kustaankartanon vanhainkoti

Kertomusvuonna laajennettiin R-rakennuksessa sijaitsevaa tilapäistä vanhain-

kotiosastoa yli 10 hoitopaikalla. Vanhainkodin pihamaalle pystytettiin taiteilija Ulf Tikkasen muovaama suihkuallaspatsas »Pulut».

Vanhainkodin henkilökunnassa tapahtuneista muutoksista mainittakoon Paul Laurikaisen valitseminen taloudenhoitajan virkaan, Lahja Dammertin valitseminen ylihoitajan, Hely Passin apulaisylihoitajan sekä Kaija Miesmaan valitseminen osastonhoitajan virkaan.

Huollettavat. Vanhainkodissa hoidettiin kertomusvuonna 193 miestä ja 734 naista eli yhteensä 927 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 723 henkilöä ja v:een 1960 jäi 766 henkilöä.

Huoltopäiviä oli koko vuonna 268 638 eli 289.8 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot	mk	Tulot	mk
Vanhainkodin	287 895 074	Vanhainkodin	4 774 144
	Yhteensä 287 895 074	Asuntojen vuokrat	10 343 020
		Aterialipukkeet	6 181 000
		Vuokratulot	549 120
		Yhteensä	21 847 284

Bruttokustannus huollettavaa ja päivää kohden oli 1 071: 68 mk. Jos vähennetään tulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 990: 35 mk. Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 142: 02 mk, mihin eivät sisälly ruoan valmistuskustannukset.

Huollettavien työ ja askartelu. Työkykyiset huollettavat suorittivat erilaisia voimiensa mukaisia töitä taloustehtävissä, erilaisissa korjaustöissä ym. Lisäksi ovat huollettavat hoitaneet saunojen lämmityksen, yövartioinnin, kirjastonhoidon sekä sanomalehtien ja huollettavien oman postin jakelun. Askartelutöinä suoritettiin tekstiilityötä, olki-, rottinki-, niini- ja rautalankatyötä, kirjansidontaa ym. Tällä tavoin valmistettujen tuotteiden myyjäiset pidettiin 6. 12. Lisäksi tuotteiden markkinointia varten aloitti toimintansa myymälä.

Lääkärinhoito. Vanhainkodin 135-paikkaisessa sairasosastossa ja 13-paikkaisessa akuuttisairaiden hoitolassa oli hoidossa kertomusvuonna 443 potilasta. Poliklinikassa oli lääkärin vastaanotolla käyntien luku 5 498, ollen suurin huhtikuussa, 541, ja pienin tammikuussa, 390. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 15 711. Fysikaalisessa osastossa annettiin hoitoa 7 258 kertaa. Röntgentutkimuksia suoritettiin 480. Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 81 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Miehiä	Naisia	Yhteensä
Infektiotaudit	—	1	1
Kasvaimet	2	2	4
Hermoston taudit	2	13	15
Verenkiertoelinten taudit	13	38	51
Hengityselinten taudit	4	—	4
Ruoansulatuselinten taudit	—	3	3
Virtsaelinten taudit	1	—	1
Tapaturmat	1	1	2
Yhteensä	23	58	81

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Suomenkielisiä jumalanpalveluksia pidettiin laitoksessa 56 yhteensä 3 702 kuuntelijalle ja ruotsinkielisiä 14, yhteensä 199 kuuntelijalle. Ehtoollisjumalanpalveluksia oli 7. Lisäksi pidettiin hartaushetkiä ja jumalanpalveluksia osastoissa ja eri yhteisöt kävivät laitoksissa pitämässä hartaustilaisuuksia.

Laitoksen kirjastosta lainattiin vuoden aikana 5 943 teosta. Huollettavien käytössä oli lisäksi päivä- ja aikakauslehtiä yhteensä 335 vuosikertaa.

Muuta virkistystä laitoksen vanhuksille toivat lisäksi kanttiini, henkilökunnan ja eri järjestöjen järjestämät juhlat, ohjelmallinen askartelutuotteiden myyjäistilaisuus, 48 elokuvanäytöstä, keskusradio, kerhotoiminta jne. Vanhusten omatoimisesti toimittama »Iltarusko» niminen lehti ilmestyi 10 numerona. Kesällä järjestettiin vanhainkodin huollettaville laivamatka Helsingin ympäristövesille ja oli retkellä mukana 220 vanhusta ja 17 hoitajaa. Lisäksi vanhukset kävivät kevätkesällä Lahdessa Lahden työkeskus Harjulan »Kultaisen iän» kerhon vieraina tutustumassa kaupunkiin ja osallistumassa kerhon järjestämään vanhusten juhlaan.

Tervalammen työlaitos

Huollettavat. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 594 eri henkilöä, kaikki miehiä.

Huoltoapulain nojalla oli laitoksessa 119 henkilöä. Vuoden alussa oli näitä 34 miestä, v:een 1960 jäi 37.

Alkoholistilain nojalla hoidettiin vuoden aikana alkoholistihuoltolaosastossa 126 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 28.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli laitoksessa 349 eri miestä.

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 53 099.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 44 767 494 mk ja bruttotulot 28 602 313 mk. Maatilan voitto oli 5 471 189 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 843: 09 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 304: 43 mk. Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan voitto, saadaan nettomenoksi 201: 39 mk hoitopäivältä.

Huollettavien työ. Huollettavat työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä kaikkiaan 40 535 työpäivää. Huollettavien laskettiin työllään korvanneen joko itse saamansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 4 851 704 mk:n arvosta, mistä summasta 4 182 214 mk oli lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla työlaitoksessa olevien osuutta.

Terveydenhoito. Laitoksen lääkärin vastaanotoilla kävi kaikkiaan 1 212 potilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä.

Henkinen huolto. Huollettavien sielunhoidosta huolehti Vihdin kirkkoherra, minkä lisäksi eräät uskonnolliset järjestöt kävivät pitämässä laitoksessa hartaustilaisuuksia. Muu henkinen virkistystoiminta oli monipuolista. Huollettavien kerhoiltoja, elokuvanäytäntöjä, esitelmiä, juhlia ja illanviettoja pidettiin säännöllisesti. Useita urheilu- ym. kilpailuja järjestettiin. Vielä mainittakoon radio- ja televisio-

ohjelmien, sanoma- ja aikakauslehtien sekä laitoksen kirjaston tarjoamat viihdytys- ja kasvatusmahdollisuudet.

Alkoholistihuollettaville järjestettiin ryhmäterapiatilaisuuksia 58 kertaa.

Maatila. Tilalla oli peltoa ja niittyä 144.21 ha, puutarhaa 4.50 ha ja metsää 552.76 ha. Viljelyksessä pyrittiin voimaperäiseen puutarha- ja juurikasvien viljelyyn. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat satomäärät.

Kasvi	Viljelysala ha	Sato	
		Kaikkiaan kg	Hehtaaria kohden, kg
Ruista	2.58	7 600	2 946
Kevätvehnä	12.90	24 445	1 895
Ohra	10.60	18 800	1 774
Kaura + herne	33.30	70 980	2 132
Peruna	10.00	90 600	9 060
Sokerijuurikas	5.00	43 229	8 646
Lanttu	0.80	16 000	20 000
Rypsiä	5.00	7 700	1 540
Heinää	21.00	65 800	3 133
A.I.V. rehu	—	43 100	—

Hevosia oli vuoden aikana 9. Hevostyöpäiviä suoritettiin 2 205. Traktoreita on laitoksella 3 kpl. Nautakarja käsitti vuoden alussa 58 ja lopussa 53.6 nautayksikköä. Koko karjan keskituotanto oli tarkastusvuonna 1958—1959 4 085 kg maitoa, 183.1 kg rasvaa, rasvaprosentin ollessa 4.5. Tilalla tuotettiin tarkastusmaitoa 146 273 kg. Sikalassa oli vuoden alussa yhteensä 629 ja vuoden lopussa 563 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin ja teurastettiin 988 sikaa.

Sijoitus yksityishoitoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 2 täysikasvuista henkilöä, molemmat miehiä.

Kotiavustukset

Aikaisemmin mainituista 20 942 päämiehestä sai kertomusvuonna huoltoapua kotiavustuksen muodossa 15 509, joista 10 605 pelkästään kotiavustusta, loppuosan ollessa sellaisia, jotka kotiavustuksen ohella olivat joko itselleen tahi jollekin perheenjäsenelleen saaneet laitoshoitoa.

Kotiavustukset annettiin osittain rahana, osittain vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Kuukausittain tapausta kohden laskettu kotiavustus on viime vuosina ollut keskimäärin seuraava:

Vuosi	mk	Vuosi	mk	Vuosi	mk	Vuosi	mk	Vuosi	mk
1955	5 889: 80	1956	6 893: 64	1957	6 380: 32	1958	7 096: 62	1959	6 917: 82

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 700 eri henkilöä, joista 238 miestä ja 462 naista. Voimassa olevan irtolaislain aikana on irtolaishuoltotoimenpiteitä eri vuosina kohdistettu seuraavaan lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1950	218	547	765
1938	132	359	491	1955	369	567	936
1939	176	466	642	1956	306	483	789
1940	145	551	696	1957	284	452	736
1945	71	548	619	1958	273	471	744
				1959	238	462	700

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 186, erikseen miehistä uusia 80 ja naisista 106. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1950	122	112	234
1938	71	171	242	1955	117	103	220
1939	79	185	264	1956	84	74	158
1940	53	238	291	1957	112	72	184
1945	41	128	169	1958	88	98	186
				1959	80	106	186
			Yhteensä v. 1937—1959		2 191	3 321	5 512

Uusien irtolaisten yhteenlaskettu määrä eo. vuosilta osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 39.7 %, joten irtolaishuolto oli valtaosaltaan naisten huoltoa. Seuraavat selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa oli merkittävää eroa näihin verrattuna, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Irtolaishuollon peruste. Ryhmittämällä irtolaishuoltoon joutuneet sen perusteen nojalla, jota on katsottu pääperusteeksi, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	52	21.8	102	22.1	154	22.0
Työn vieroksuminen	138	58.0	281	60.8	419	59.9
Kerjuu	3	1.3	1	0.2	4	0.6
Ammattihaureus	—	—	75	16.2	75	10.7
Muu peruste [1])	45	18.9	3	0.7	48	6.8
Yhteensä	238	100.0	462	100.0	700	100.0

[1]) Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syyllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, kuten väkijuomien luvattomaan myyntiin.

Uusien miespuolisten irtolaisten kohdalla oli työn vieroksuminen yleisin peruste, 40.0 %, kuljeksivan elämän 31.3 % ja muun perusteen osuus oli 26.2 %. Naispuolisista uusista irtolaisista oli suurin osa, 41.5 %, joutunut huoltoon työn vieroksumisen, 37.7 % kuljeksivan elämän ja 18.9 % ammattihaureuden perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Eri huoltotoimenpiteitä sovellettiin irtolaisiin seuraavasti ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	20	8.4	31	6.7	51	7.3
Kotikuntaan lähettäminen	10	4.2	22	4.8	32	4.5
Irtolaisvalvonta	129	54.2	149	32.2	278	39.7
Työlaitos	36	15.1	136	29.4	172	24.6
Pakkotyö	5	2.1	4	0.9	9	1.3
Jälkivalvonta	38	16.0	120	26.0	158	22.6
Yhteensä	238	100.0	462	100.0	700	100.0

Suljetussa laitoshuollossa oli siten viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan noin neljäsosa kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Uusista irtolaisista lähetettiin kotikuntaan 15.6 %, jäi varoitusasteelle 24.7 %, valvonta-asteelle 46.8 %, työlaitoksessa oli 7.5 % ja jälkivalvonnassa 4.8 %.

Useissa tapauksissa toimitettiin irtolaisia työlaitokseen tai pakkotyöhön poliisin toimesta, koska irtolaislain mukaan poliisipäälliköllä on oikeus tehdä esitys irtolaisen huoltolaan lähettämisestä ilman edellä käyviä lievempiä toimenpiteitä, milloin tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä.

Irtolaisten huoltopäivien luku työlaitoksessa oli kaikkiaan 35 589, josta 5 822 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Aviosuhde ja syntyperä. Aviosuhteen mukaan ryhmittyivät irtolaiset seuraavasti:

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	142	59.6	246	53.3	388	55.4
Naineita	58	24.4	128	27.7	186	26.6
Leskiä	5	2.1	14	3.0	19	2.7
Eronneita	33	13.9	74	16.0	107	15.3
Yhteensä	238	100.0	462	100.0	700	100.0

Aviottomina syntyneitä, tietymätöntä syntyperää olevat mukaan luettuina, oli kaikista irtolaisista 73 eli 10.4 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 8.4 % ja naisista 11.5 %.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteellinen osuus irtolaishuollossa olevista oli seuraava:

	18—20 v[1] %	21—29 v %	30—39 v %	40—49 v %	50—59 v %	60 v— %	Yhteensä %
Miehiä	2.9	28.2	33.6	17.6	16.4	1.3	100.0
Naisia	9.3	32.7	27.5	20.6	8.4	1.5	100.0

Muita tietoja. Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 366 eli 52.3 % kaikista, miehistä erikseen 173 eli 72.7 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 50.5 %.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 2 682 henkilöä, joista 2 475 miestä ja 207 naista. Alkoholistihuollossa olleiden luku aleni n. 18 % edellisestä vuodesta. Sinä aikana, jona lakimääräistä alkoholistihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on eri vuosina huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1950	3 076	338	3 414
1938	764	41	805	1955	3 206	276	3 482
1939	817	38	855	1956	3 017	258	3 275
1940	533	14	547	1957	3 030	256	3 286
1945	1 447	198	1 645	1958	2 996	270	3 266
				1959	2 475	207	2 682

Kertomusvuoden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 2 079 miestä ja 177 naista eli yhteensä 2 256 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatkohuoltoa, kun sen sijaan ensi kertaa vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 396 miestä ja 30 naista eli kaikkiaan 426 henkilöä.

Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1950	972	96	1 068
1938	484	24	508	1955	720	73	793
1939	315	8	323	1956	649	38	687
1940	150	4	154	1957	644	61	705
1945	915	126	1 041	1958	612	63	675
				1959	396	30	426
			Yhteensä v. 1937—1959		14 830	1 559	16 389

Uusien alkoholistien yhteissumma vuosilta 1937—1959 16 389 osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alai-

[1] Irtolaiskäsittelyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

siksi sinä aikana, jolloin alkoholistilaki on ollut voimassa. Naisia oli näistä kaikista vain 9.5 %.

Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Huollon peruste. Alkoholistihuoltoon ottamisen pääperusteen mukaan jakautuivat alkoholistit seuraavasti:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	25	1.0	1	0.5	26	0.9
Häiriö tai pahennus	1 145	46.3	107	51.7	1 252	46.7
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	64	2.6	3	1.4	67	2.5
Rasitukseksi joutuminen	35	1.4	2	1.0	37	1.4
Köyhäinhoidon tarve	23	0.9	1	0.5	24	0.9
Juopumuspidätykset	940	38.0	84	40.6	1 024	38.2
Vapaaehtoisuus	243	9.8	9	4.3	252	9.4
Yhteensä	2 475	100.0	207	100.0	2 682	100.0

Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyömisen, omaisten rasitukseksi joutumisen tai huoltoavun tarpeen johdosta joutui huoltoon 4.8 % (ed. v. 4.6 %). Uusien alkoholistien kohdalla olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet muuten jokseenkin samansuuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 50.0 % ja häiriön tai pahennuksen osuus 34.3 %. Vapaaehtoisina oli huollossa 252 alkoholistia [1]).

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien ryhmittyminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	337	13.6	23	11.1	360	13.4
Raittiusvalvonta	1 102	44.5	93	44.9	1 195	44.6
Huoltolahoito, täytäntöönpanematon	221	8.9	32	15.5	253	9.4
Huoltolahoito, täytäntöönpantu	339	13.7	24	11.6	363	13.5
Jälkivalvonta	476	19.3	35	16.9	511	19.1
Yhteensä	2 475	100.0	207	100.0	2 682	100.0

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 49.5 %, raittiusvalvontaan 38.7 %, huoltolahoitoon määrättiin 7.3 % ja jälkivalvontaan ehti vain 4.5 %.

Aviosuhde ja syntyperä. Aviosuhteen mukaan ryhmittyivät alkoholistit seuraavasti:

[1]) Vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sitten, kun he huoltolasta vapauduttuaan joutuvat ns. jälkivalvontaan.

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 008	40.7	39	18.8	1 047	39.1
Naineita	1 098	44.4	98	47.3	1 196	44.6
Leskiä	52	2.1	15	7.3	67	2.5
Eronneita	316	12.8	55	26.6	371	13.8
Aviosuhde tuntematon	1	(0.04)	—	—	1	(0.03)
Yhteensä	2 475	100.0	207	100.0	2 682	100.0

Aviottomana syntyneitä, tietymätöntä syntyperää olevat mukaanluettuina oli alkoholisteista 5.9 %.

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet alkoholistihuollossa olevista olivat:

	Alle 18 v	18—20 v	21—29 v	30—39 v	40—49 v	50—59 v	60 v —	Kaikkiaan
Luku	1	12	393	831	856	494	95	2 682
%	(0.03)	0.5	14.7	31.0	31.9	18.4	3.5	100.0

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Raittiushuoltotoimenpiteitä sovellettiin 808 eri henkilöön, joista 790 miespuolista ja 18 naispuolista. Näistä oli 230 jo edellisenä vuonna ollut raittiushuollon kohteena.

V:sta 1947 lähtien, jolloin laki juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta tuli voimaan, on toimenpiteitä sovellettu eri vuosina seuraaviin henkilömääriin:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1947	168	9	177	1954	685	24	709
1950	784	14	798	1955	688	20	708
1951	811	7	818	1956	607	11	618
1952	743	22	765	1957	714	11	725
1953	729	13	742	1958	720	22	742
				1959	790	18	808

Huoltotoimenpiteet, aviosuhde ja syntyperä. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä aviosuhteen mukaan ryhmittyivät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	652	82.5	16	88.9	668	82.7
Raittiussuojelu	138	17.5	2	11.1	140	17.3
Yhteensä	790	100.0	18	100.0	808	100.0

Uusista tapauksista, joita oli 15 naista ja 563 miestä, sovellettiin kaikkiin 15 naiseen sekä 526 mieheen huoltotoimenpiteenä varoitusta, muihin raittiussuojelua.

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	674	85.3	16	88.9	690	85.4
Naineita	113	14.3	2	11.1	115	14.2
Eronneita	3	0.4	—	—	3	0.4
Yhteensä	790	100.0	18	100.0	808	100.0

Aviottomina syntyneitä oli 27, minkä lisäksi neljän miehen syntyperä oli tuntematon.

Ikä. Suurin osa, yli 2/3, raittiushuollossa olleista oli 21—24-vuotiaita. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25-vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	18—20 v	21—24 v	Kaikkiaan
Luku	252	556	808
%	31.2	68.8	100.0

Uusista tapauksista 18—20-vuotiaiden osuus oli hieman suurempi, 35.8 %.

e. Alkoholistihuollon poliklinikka ja juopumuspidätykset

Alkoholistihuollon poliklinikan toiminta. V. 1950 aloitettua alkoholistipoliklinikkatoimintaa jatkettiin alkoholistihuollon tehostamiseen varattujen määrärahojen turvin. Poliklinikkaa johti huoltoviraston huoltopsykiatri, lääket.lis. Erkki Paavilainen, helmikuun loppuun saakka, jolloin hän erosi virasta siirtyen muihin tehtäviin. Maaliskuun alusta vuoden loppuun saakka hoitivat avoinna olevaa huoltopsykiatrin virkaa eri lääkärit. Henkilökuntaan kuului lisäksi apulaislääkäri: maaliskuun alusta kaksi puolipäivätoimista apulaislääkäriä, kaksi sosiaalityöntekijää, puolipäivätoiminen sosiaalityöntekijä sekä sairaanhoitaja. Vastaanotto oli kolmesti viikossa helmikuun loppuun saakka ja maaliskuun alusta lukien viidesti viikossa. Poliklinikkatyöskentely tapahtui iltaisin huoltoviraston alkoholistihuoltotoimiston yhteydessä olevissa huonetiloissa It. Alppirinne 1:ssä helmikuun loppuun saakka ja tämän jälkeen Siltasaarenkatu 3:ssa. Poliklinikan päästyä muutossa tilavampiin huonetiloihin oli mahdollisuus kehittää poliklinikan toimintaa siihen laajuuteen, mikä on ollut tarpeellista potilasmäärän lisääntymisen vuoksi.

Poliklinikan hoidossa oli vuoden aikana kaikkiaan 723 potilasta (ed. v. 518), joista miehiä oli 661. Uusia oli kaikista potilaista 413. Potilaitten käyntikertojen luku lääkärien luona oli 2 701 ja sairaanhoitajien luona 5 237. Potilaista oli 289 alkoholistihuoltotoimiston kirjoissa olevia. Pääasiallisina hoitomuotoina käytettiin poliklinikalla lääkehoitoa, psykoterapeuttista käsittelyä sekä sosiaalityöntekijäin johtamaa ryhmähoitoa. Sosiaalityöntekijäin yksilöterapian kohteena oli 93 potilasta ja 28 potilaiden vaimoa, hoitokertojen ollessa vastaavasti kaikkiaan 1 444. Sosiaalityöntekijäin johtama ryhmähoito tapahtui viidessä hoitoryhmässä, joihin osallistui yhteensä 97 potilasta, osallistumiskertojen kokonaisluvun ollessa 673.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Alkoholistihuoltotoiminnan taustaa valaisevat seuraavat tilastotiedot juopumuspidätyksistä Helsingissä asuvien henkilöiden osalta.

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 14 239 eri henkilöä, joista miehiä 13 162 ja naisia 1 077. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 1 140 henkilöä enemmän. Ensikertaa pidätettyjä oli 5 000 ja syytteeseen asetettiin 9 899 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 37 463. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuodessa oli miesten osalta 2.64 ja naisten osalta 2.49. Eniten pidätyksiä sattui elo- ja lokakuussa, vähiten joulu- ja helmikuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli rekisteröity alkoholisteina 6 533, irtolaisina 2 581 sekä raittiushuoltolain mukaisina tapauksina 3 985.

Juopumuspidätykset v. 1937—1959 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1937	16 640	1 563	18 203	20 357	3 717
1938	17 464	1 604	19 068	20 155	2 691
1939	15 711	1 573	17 284	18 031	2 320
1940	13 549	1 952	15 501	16 378	2 829
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1950	32 117	2 129	34 246	36 647	4 530
1955	29 279	2 291	32 170	33 934	4 055
1956	28 520	2 393	30 913	32 193	3 673
1957	30 406	2 067	32 473	34 866	4 460
1958	29 747	1 569	31 316	34 664	4 917
1959 [1]	33 836	3 627	37 463	39 338	5 502

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu eripainoksen taulukko-osastossa.

f. Kodinperustamislainat, lapsilisät ja sotilasavustukset

Kaupungin sosiaalisiin oloihin vaikuttavista, valtion rahoittamista, mutta huoltolautakunnan täytäntöönpanotehtäviin joko osittain tai kokonaan kuuluvista toimintamuodoista, kodinperustamislainoista, lapsilisistä ja sotilasavustuksista mainittakoon virastotoiminnasta esitettyjen numerotietojen lisäksi seuraavaa:

Kodinperustamislainoja ei vuoden 1957 elokuusta lukien ole myönnetty, koska valtion talousarviossa ei ole ollut tarkoitukseen varattuna määrärahaa [2].

[1] Juopumuspidätystilasto on miesten osalta laadittu v. 1959 aikaisemmasta menetelmästä poiketen otantamenetelmää käyttäen siten, että juopumuspidätyskortistosta on tasavälistä otantaa käyttäen poimittu joka neljäs kortti tilastokäsittelyyn.

[2] Kertomusvuonna tarkoitusta varten oli varattu ehdollinen määräraha, jota hallitus ei kuitenkaan esittänyt vahvistettavaksi.

Lapsilisää määrättiin huoltolautakunnan toimesta kertomusvuonna maksettavaksi kaikkiaan 1 550 624 400 mk, mutta kun siitä palautettiin virheellisiä suorituksia tai oikeudettomasti nostettuja lapsilisiä 353 290 mk, jäi lopullisesti maksetuiksi 1 550 271 110 mk. Lapsilisän nostajien ja lapsilisiin oikeutettujen lasten vastaavat luvut eri vuosineljännesten aikana olivat seuraavat:

Neljännes	Yksityisiä lapsilisän nostajia	Vastaava lasten luku	Lapset, joista lastensuojelulautakunta tai huoltolautakunta nosti lapsilisän	Lapsilisää saaneiden lasten luku kaikkiaan
I	62 694	105 971	1 008	106 979
II	62 454	105 776	1 169	106 945
III	63 702	107 030	1 162	108 192
IV	63 195	106 654	1 127	107 781

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (nostajat) ryhmittyivät lapsiluvun mukaan vuoden viimeisen neljänneksen aikana seuraavasti:

Lapsilisää nostettiin	Nostajia	Lapsilisää nostettiin	Nostajia
1 lapsesta	33 438	6 lapsesta	158
2 »	19 811	7 »	54
3 »	7 223	8 »	10
4 »	1 999	9 »	2
5 »	499	10 »	1
		Yhteensä	63 195

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla asevelvollisten 596 omaiselle kaikkiaan 40.3 mmk.

g. Kodinhoitotoiminta

Kunnallisesta kodinhoitoavusta tuli osalliseksi eri kuukausina seuraava määrä perheitä:

tammikuu	524	heinäkuu	382
helmikuu	487	elokuu	411
maaliskuu	470	syyskuu	513
huhtikuu	530	lokakuu	496
toukokuu	524	marraskuu	531
kesäkuu	468	joulukuu	514

Kodinhoitoapua saaneiden eri perheiden lukumäärä oli koko vuonna 2 225, joista vanhuksia 369.

Kodinhoitoapua saaneiden perheissä suorittivat lautakunnan alaiset kodinhoitajat ja -siivoojat kaikkiaan 21 674 työpäivää, joista 1 215 tuli kodinsiivoojien osalle. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta perittiin asianomaisilta yhteensä 4 401 729 mk.

h. Ammattiopintojen avustaminen, invalidihuolto, työhuolto ja toipilasraha

Ammattiopintojen avustuslaissa edellytettyä huoltoa sai kertomusvuonna 1 064 Helsingissä opiskelevaa henkilöä. Heille valtion varoista maksettujen avustusten, apurahojen ja lainojen yhteinen määrä oli 15.8 mmk. Lisäavustuksina suoritettiin kaupungin varoista 2.4 milj. mk sellaisille, joiden valtion varoista saama avustus oli riittämätön tai jotka muusta syystä joutuivat turvautumaan kaupungin avustukseen.

Invalidihuoltoa sai kaikkiaan 892 invalidia lääkintähuollon, ammattikoulutuksen, työväline- tai raaka-aineavun ym. muodossa. Invalidihuoltomenoina suoritettiin kertomusvuonna 12.2 mmk, josta kaupungin varoista maksettu osuus oli 0.9 mmk. Tämän lisäksi tulee 1 372 invalidille invalidirahana maksettu 113.0 mmk, jotka suoritettiin valtiokonttorin välityksellä.

Sotaorpojen työhuoltomenoina suoritettiin 123 sotaorvolle kaikkiaan 5.2 mmk, minkä lisäksi 6 orpoa sai Presidentti Kallion rahaston varoista tilapäisavustuksia. Kaikkiaan 129 helsinkiläistä sotaorpoa sai muista kuin kaupungin varoista huoltoa yhteensä 5.2 mmk:n arvosta.

Tuberkuloosi- ja reumatoipilaille jaettavia toipilasrahoja varten talousarvioon merkitystä määrärahasta jaettiin 394 henkilölle yhteensä 7.25 mmk. Tuberkuloositoipilaita oli ko. henkilöistä 324 ja reumaatikkoja 70. Toipilasrahan suuruus oli normaalitapauksissa 10 500 mk kuukaudessa. Kansaneläkkeen tukiosan saavalle toipilasraha oli yksinäiselle 4 000 mk ja perheelliselle 5 000 mk kuukaudessa. Huoltoapua kotiavustuksena saaville toipilasraha oli 3 000 mk/kk. Toipilasrahaa maksettiin säännönmukaisesti kolmen kuukauden ajalta.

i. Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtupien työskentely tapahtui kahdeksassa työryhmässä. Huoltosuhteessa olevia työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa työtupiin kaikkiaan 140 ja työsuhteessa olevia 22. Työtupien puutyöosaston huoltosuhteessa olevat työntekijät ovat jatkuvasti työskennelleet Koskelan sairaskodin työhuoneissa. Lisäksi toimi työtuvilla kaupunginhallituksen 11. 12. 1958 tekemän päätöksen mukaisesti ylimääräinen osasto työttömiä naisia varten, mikä osasto 30. 6. saakka oli tarkoitettu 55 koneompeluun tottuneelle naiselle. Vielä on mainittava, että työtupien toimesta ohjattiin kodeissaan ja yksityisissä vanhainkodeissa asuville vanhuksille järjestettyä askartelutoimintaa, minkä yhteydessä valmistettujen esineiden myynti hoidettiin työtupien myymälässä.

Kertomusvuoden aikana järjestettiin kaupunginhallituksen 2. 1. 1959 tekemän päätöksen mukaisesti työtupien toimesta neljä kuuden viikon ompelukurssia työttömille naisille.

Työtupien pääasiallisimpina töinä olivat tekstiilihankinnat kaupungin eri laitoksille. Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululaisten vaatteiden, sairaaloiden ja muiden huoltolaitosten makuu- ym. vaatteiden, huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden ym. valmistaminen. Mainittakoon mm., että kaupungin laitoksille valmistettiin verhoja yhteensä 1 393 ikkunaan. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunoppilaille samoin kuin vas-

taava kenkien korjaus oli niin ikään työtupien tehtävänä. Työttömien naisten osastossa valmistettiin pääasiallisesti suojapukuja.

Huoltosuhteessa olevien työntekijäin lukumäärä oli suurimmillaan, 114, maaliskuussa ja pienimmillään, 90, heinäkuussa. Työttömyystyöntekijöitä oli eniten, 38 maaliskuussa. Kaikkien työntekijäin keskimääräinen luku kuukausittain oli 117. Työpäiviä oli koko vuonna 33 634, niistä huoltosuhteessa olevien 24 597, työsopimussuhteessa olevien 4 953 ja työttömyystyöntekijäin 4 084. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin keskimääräinen päiväansio oli 1 073:50 mk, työttömyystyöntekijäin 947:50 mk ja huollettavien keskimääräinen päiväpalkkio 311:11 mk. Viimeksi mainitut saivat lisäksi vapaan ruoan työpäivinä.

Työtupien bruttomenot kirjanpidon mukaan olivat 91 896 092 mk ja bruttotulot 93 213 531 mk, joten nettotuloiksi kameraalisen kirjanpidon mukaan jäi 1 317 439 mk eli työntekijää ja työpäivää kohden 39:16 mk.

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona oli työtuvilla tietty sosiaalinen merkityksensä, kun sen avulla voitiin joukko kaupungin vakinaisia asukkaita estää joutumasta suoranaisen huoltoavustuksen varaan.

Lopuksi on mainittava, että työtuvissa työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huollettaviin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

j. Lahjoitusrahastojen korkovaroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkovaroja saatiin kertomusvuonna huoltolautakunnan toimesta jaettavaksi kaikkiaan 86 055 mk, joka jaettiin avustuksina 54 eri henkilölle. Mainitut rahastot olivat seuraavat: Aleksandras understöd-rahasto, Maria Bergmanin testamenttirahasto, Gustava Katarina Brobergin ym. rahastot, Vilhelm Elgin pauvres honteux -rahasto, Lisette Gardbergin rahasto, Emma Grefbergin rahasto, Hedvid Charlotta Gripenbergin rahasto, Carl Gustaf Hanellin rahasto, John Holmströmin rahasto kainojen köyhien hyväksi, Alfred Kordelinin avustusrahasto, Elsa Maria Lampan rahasto, Adolf Fredrik Sierckin rahasto, Carl Sierckenin rahasto, Valdemar Wavulinin lahjoitusrahasto ja W. J. S. Westzynthiuksen testamenttirahasto.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annetun huoltoavun luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole otettu huomioon tämän kertomuksen tilastokatsauksissa, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös huoltoapulain nojalla.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten [1]) kertomusvuodeksi varoja yhteensä 2 506 701 280 mk, josta määrästä kuitenkin 5 mmk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta.

Huoltolautakunnan bruttomenot [1]) nousivat kaiken kaikkiaan 2 460 802 676

[1]) Kansaneläkelaitokselle suoritettavia kustannusosuuksia lukuun ottamatta.

mk:aan. Kun tästä vähennetään eräille sosiaalista toimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille jaetut avustukset (42 049 389 mk) sekä kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta eräisiin hankintoihin, avustuksiin ym. suoritetut erät (1 218 473 mk) jäi varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 2 417 534 814 mk.

Kun tästä vähennetään tulot 832 809 363 mk, jää jäljelle 1 584 725 451 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupungille aiheutuneet todelliset nettomenot v. 1959.

Edellisestä vuodesta ne nousivat 174 759 948 mk.

Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1950—1959 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	mk	Vuosi	mk
1950	357 843 589	1955	874 428 981
1951	478 825 024	1956	1 050 302 171
1952	611 778 806	1957	1 026 586 741
1953	685 298 841	1958	1 409 965 503
1954	781 233 923	1959	1 584 725 451

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin kertomusvuonna.

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan
	markkaa	
Korvaukset annetusta huollosta	530 200 000	545 023 771
Koskelan sairaskoti laitoksineen:		
Sairaskoti	11 400 000	12 311 296
Työhuoneet	3 000 000	2 787 282
Puutarha	1 000 000	1 370 840
Pesula	22 500 000	23 618 055
Luontoisetujen korvaukset	24 000 000	20 174 252
Tervalammen työlaitos ja maatila:		
Työlaitos	15 309 000	13 847 509
Korvaukset valtiolta	6 618 000	14 754 804
Maatila	50 087 600	55 931 917
Työtuvat	85 000 000	93 213 531
Kodinhoitotoiminta	18 800 000	24 825 606
Kustaankartanon vanhainkoti	25 449 120	21 847 284
Sekalaiset tulot	1 000 000	3 103 216
Yhteensä	794 363 720	832 809 363

Menot[1])	Määrärahat talousarvion mukaan	Todelliset menot tilien mukaan
	markkaa	
Huoltolautakunta ja huoltovirasto	264 097 370	276 819 368
Koskelan sairaskoti laitoksineen:		
Yhteiset kustannukset	120 597 250	85 730 184
Sairaskoti	464 350 960	460 214 531
Työhuoneet	4 654 580	3 907 450

Menot[1]	Määrärahat talousarvion mukaan	Todelliset menot tilien mukaan
	markkaa	
Puutarha	1 361 260	1 377 415
Pesulaitos	22 825 880	23 524 528
Tervalammen työlaitos	46 826 110	44 767 494
Tervalammen maatila	53 642 560	50 460 728
Työtuvat	116 592 610	91 896 092
Kustaankartanon vanhainkoti	306 063 900	287 895 074
Sairaalahoito	369 850 000	276 279 235
Avohuollon lääkintäkustannukset	47 000 000	68 283 874
Suoranaiset avustukset	550 000 000	668 232 756
Matkakustannukset	450 000	429 876
Hautauskustannukset	4 000 000	2 683 870
Alkoholistihuollon tehostaminen	4 500 000	3 788 880
Kunnallinen työhuolto	3 700 000	3 345 781
Sekalaiset menot	1 638 800	1 434 815
Laitoshuollossa olevien käyttövarat	60 000 000	57 174 996
Vanhusten kodinhoito	3 000 000	2 037 867
Turberkuloottisten ja reumasairaiden jälkihuolto	13 000 000	7 250 000
Avustukset yksityisille laitoksille ja järjestöille	43 550 000	42 049 389
Yhteensä	2 501 701 280	2 459 584 203
Kansaneläkkeiden tukiosien kunnanosuudet	672 000 000	647 150 608
Kaikkiaan	3 173 701 280	3 106 734 811

Huoltotoimen nettomenot [2]) ovat viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana olleet kutakin kaupungin asukasta kohden (keskiväkiluvun mukaan) seuraavat:

Vuosi	mk	Vuosi	mk
1950	961: 30	1955	2 142: 77
1951	1 259: 23	1956	2 520: 66
1952	1 572: 61	1957	2 409: 23
1953	1 733: 06	1958	3 231: 16
1954	1 952: 32	1959	3 561: 20

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi huoltolautakunta joutui kertomusvuonna suorittamaan kansaneläkkeiden tukiosien kunnanosuuksia Kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 647 150 608 mk. Aikaisemmasta käytännöstä poiketen sisällytettiin tämä menoerä kertomusvuonna huoltolautakunnan menoihin.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiesosaston toimesta perittiin kertomusvuonna rahakorvauksina annetusta huollosta 653 335 849 mk, josta 545 023 771 mk koski huoltolautakunnan ja 108 312 078 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistyö jakautui seuraavasti:

[1]) Taulukkoon ei ole sisällytetty kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta suoritettuja menoja, joiden yhteissumma oli 1 218 473 mk.
[2]) Kansaneläkelaitokselle suoritettavia kustannusosuuksia lukuun ottamatta.

	Korvaus huoltolautakunnan antamasta huollosta, mk	Korvaus lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä mk
Valtiolta perityt [1]	61 438 577	33 798 330	95 236 907
Toisilta kunnilta perityt	2 232 857	3 234 278	5 467 135
Yksityisiltä perityt	481 352 337	71 279 470	552 631 807
Yhteensä	545 023 771	108 312 078	653 335 849

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 77 mieheltä ja 12 naiselta työlaitoksessa suoritetun työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 827 350 mk, josta 540 490 mk huoltolautakunnalta saadun ja 286 860 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä.

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä nousi edelliseen vuoteen verraten 81 531 083 mk eli 17.6 %. Erikseen laskien nousi valtiolta perittyjen korvausten määrä 118.9 %, toisilta kunnilta perittyjen korvausten määrä väheni 118.1 % ja yksityisiltä perittyjen määrä nousi 11.8 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1950—1959 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%
1950	36.1	1955	64.5
1951	39.4	1956	77.8
1952	45.4	1957	86.8
1953	47.7	1958	92.9
1954	62.3	1959	88.3

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan vielä ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Sanotut suhdeluvut julkaistaan alla kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa.

Vuosi	%	Vuosi	%
1950	13.4	1955	18.8
1951	13.1	1956	18.6
1952	14.2	1957	27.2
1953	16.8	1958	21.5
1954	16.0	1959	22.6

[1] Summaan sisältyy kertomusvuonna ensimmäisen kerran valtiolta huoltoapulain 5 luvun säännösten nojalla saatu korvaus.

19. Lastensuojelu [1]

Yleistä

V:n 1959 aikana suoritettiin pääkaupungin vajaamielishuollon hallinnon järjestelytoimenpiteet, mitkä merkitsivät tämän sosiaalihuollossa vaikeana ongelmana esiintyneen työkentän luovuttamista lastensuojelulautakunnan toimivaltaan. Kaupunginvaltuusto päätti 14. 1. määrätä vajaamielislaissa tarkoitetun vajaamielishuollon täytäntöönpanon kokonaisuudessaan lastensuojelulautakunnan tehtäväksi ja tässä tarkoituksessa hyväksyi myös sosiaaliohjesääntöön tarpeelliset muutokset Sosiaaliministeriö vahvisti ohjesäännön muutokset 31. 3. Lautakunnalle täten määrätty tehtävä annettiin ohjesäännön mukaisesti lautakunnan alaiselle vajaamielishuoltojaostolle, joka samalla tuli toimimaan lautakunnan alaisten vajaamielislaitosten johtokuntana. Lautakunta valitsi ensimmäisen jaoston ja johtokunnan kokouksessaan 28. 4. Tätä ennen oli jo ryhdytty valmisteleviin toimenpiteisiin mm. lautakunnan alaisten vajaamielislaitosten saattamiseksi vajaamielislainsäädännön piiriin. Niinpä lautakunta jo 24. 2. teki kaupunginvaltuustolle esityksen Apulastentarha Aulan ja Oppilaskoti Toivolan erityisluokkien muuttamisesta vajaamielislaissa tarkoitetuiksi päivähuoltoloiksi, jolloin myös jätettiin alustavaa käsittelyä varten sosiaaliministeriölle lautakunnan alaisten vajaamielislaitosten ohjesääntöluonnos. Ohjesäännön käsittely kuitenkin viivästyi vajaamielishuollon siirtymävaiheen vaikeuksien vuoksi niin, että ohjesäännön hyväksyminen ja vahvistaminen siirtyi v:een 1960. Lautakunnan alaiset vajaamielislaitokset eivät saaneet kertomusvuonna vuosimenoihinsa valtionapua. Edelleen todettakoon, että lautakunta sai kertomusvuonna myös uuden vajaamielislaitoksen eli 42-paikkaisen Päivähuoltola Vantaalan sekä että alaikäisten vajaamielisten tutkiminen ja rekisteröiminen voitiin pääosiltaan suorittaa ja myös vanhempien vajaamielisten tutkiminen aloittaa.

Varsinaiseen lastensuojelutyöhön kuului kahden uuden nuorisokodin eli Töölön ja Kaarelan nuorisokotien perustaminen sekä tilojen varaaminen uutta Mellunkylän vastaanottokotia varten. Ryttylän vastaanottokodin siirtämistä koskevat suunnitelmat edistyivät kertomusvuoden aikana niin pitkälle, että Lohjalle rakennettavan Outamon vastaanottokodin rakennussuunnitelmat ja pääpiirustukset valmistuivat, mutta rakennustöiden aloittaminen siirtyi seuraavaan kesään.

[1] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja lastensuojelulautakunnan eripainoksessa.

Lastensuojelulautakunta

Lautakunnan sekä sen jaostojen ja johtokuntien kokoonpano. Lautakunnan kokoonpano oli seuraava: puheenjohtajana toim.pääll. Sulo Manninen, varapuheenjohtajana teol.tri Veikko Päivänsalo, jäseninä prof. Elsa Bruun, toiminnanjoht. Vuokko Hietala, ilm.pääll. Anni Ikonen, toiminnanjoht. Laila Leskinen, yht.kuntat.maist. Sirkka Loimaranta, varat. Göran Westerlund ja arkkiatri Arvo Ylppö; varajäseninä ekon. Inger Ehrström, autonkulj. Seppo Halme, ylilääk. Paavo Heiniö, toimitt. Anu Karvinen, lääket. ja kir. tri Sakari Lahdensuu, rva Impi Lojander, alikirjastonhoitaja Ann-Mari Mickwitz, rva Martta Parkkari ja terv.sisar Terttu Voipio; lisäjäseninä opett. Margareta Aminoff, rvat Lilja Dahl, Anni Jyrkänne ja Maija Suosalmi; varalisäjäseninä konttor. Svanvit Björkqvist, varanot. Martta Manner, rva Ida Ristimäki ja siht. Maj-Lis Wahlberg.

Jäljempänä mainittuihin jaostoihin määrättiin seuraavat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi ja jäseneksi: lastenhuoltojaostoon Päivänsalo, Bruun ja Jyrkänne; suojelukasvatusjaostoon Westerlund, Leskinen ja Suosalmi; äitiysavustus- ja perhelisäjaostoon Ylppö, Loimaranta ja Dahl; elatusapujaostoon Ikonen, Hietala ja Aminoff sekä vajaamielishuoltojaostoon Westerlund, Ikonen, Bruun, Leskinen minkä lisäksi itseoikeutettuna jäsenenä jaostoon kuului lautakunnan alaisten vajaamielislaitosten vastuunalaisena lääkärinä sosiaalilääkäri Sirkka Syvänne.

Lastenkotien johtokuntaan kuuluivat puheenjohtajana Päivänsalo ja varapuheenjohtajana Bruun sekä koulukotien johtokuntaan puheenjohtajana Westerlund ja varapuheenjohtajana Leskinen. Kolmantena jäsenenä kumpaankin johtokuntaan kuului ohjesäännön mukaan toim.joht. Arvi Heiskanen sekä hänen varamiehenään lastenkotien johtokuntaan lastenhuollontark. Margit Törnudd ja koulukotien johtokuntaan nuorisonhuolt. Kaarlo Helasvuo. Vajaamielislaitosten johtokuntana toimi vajaamielishuoltojaosto.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa apul.kaup.joht. Eino Waronen, lastenhuoltojaostossa fil.maist. Veikko Loppi sekä muissa jaostoissa ja johtokunnissa valtiot.kand. Veikko Järvinen.

Lastensuojelulautakunnan alaisten lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten ohjesäännön mukaan lastenhuoltolaitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan tehtävät kuuluivat kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnalle.

Lastensuojelulautakunnan kokoukset ja tärkeimmät päätökset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 14 kertaa, jolloin pöytäkirjoihin merkittiin yhteensä 217 (195) pykälää. Ilmoitusluontoiset asiakirjat, jotka eivät edellyttäneet erillistä lautakunnan päätöstä, merkittiin kokousten väliaikoina kertyneinä ryhminä pöytäkirjaan samaan pykälään, asiakirjojen ollessa asianomaisessa kokouksessa nähtävinä. Lastenkotien johtokunta piti vuoden aikana 6 ja koulukotien johtokunta 10 kokousta. Eri jaostojen toimintaa selostetaan ao. toimiston kohdalla.

Ohjesäännön edellyttämän kaupungin kolmen sosiaalihuollon päätösvaltaelimen, nimittäin huoltolautakunnan, lastensuojelulautakunnan ja lastentarhain lautakunnan yhteinen neuvottelukokous pidettiin 8. 12. Kustaankartanon vanhainkodissa sosiaalihuollon organisaatiokysymyksen merkeissä.

Lastensuojelulautakunnan päätöksistä mainittakoon seuraavat:

Lasten lomanvietto- ja kesävirkistystoiminnan tukemiseen varatun määrärahan jakamista varten lautakunta asetti keskuudestaan toimikunnan, joka sai tehtäväkseen laatia ehdotuksen myöntämisperusteista ja avustuksen jaosta (17. 3. 58 §). Avustusten myöntäminen eri yhdistyksille suoritettiin seuraavassa kokouksessa (21. 4. 74 §). Kaupunginhallitus alisti päätöksen tutkittavakseen ja asetti jakoa varten erillisen komitean.

Lautakunnan alaisten *lasten- ja nuorisonhuoltolaitoksista poistuvien huollettavien vaatetuksesta* annettiin uudet ohjeet (21. 4. 65 §).

Lautakunnan ja huoltolautakunnan yhteistoiminnasta ja rajankäynnistä vajaamielishuoltoa koskevissa asioissa tehtiin päätös (28. 4. 81 §).

Vajaamielishuoltojaosto asetettiin sosiaaliohjesäännön muutoksen mukaisesti (28. 4. 91 §).

Lautakunnan alaisissa laitoksissa toimivien kansakoulujen asema ja opettajien tehtävät. Lautakunta päätti periaatteessa, että lautakunnan alaisten laitosten opettajat voidaan velvoittaa edelleenkin tarvittavassa laajuudessa ja nimenomaan koulujen loma-aikoina sekä pyhä- ja juhlapäivinä suorittamaan lasten- ja nuorisonhuoltolaitosten ohjesäännön 15 §:n 2 momentissa edellytettyjä tehtäviä. Lisäksi lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginvaltuuston 28. 12. 1955 tekemää päätöstä tarkistettaisiin siten, että sitä voitaisiin soveltaa myös sellaisiin kaupungin laitoksissa toimiviin opettajiin, joiden palkkaus ei määräydy kaupungin viranhaltijain palkkausluokkien mukaan (17. 11. 169 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehdyt esitykset koskivat mm. seuraavia asioita: Outamon vastaanottokodin rakennussuunnitelmia ja piirustusten hyväksymistä (3. 2. 24 §, 28. 4. 80 §); Töölön nuorisokodin ja Päivähuoltola Vantaalan perustamista (24. 2. 37, 40 §); Apulastentarha Aulan ja Oppilaskoti Toivolan erityisluokkien muuttamista vajaamielislain edellyttämiksi päivähuoltoloiksi (24. 2. 41 §); vajaamielisten lasten kuljetuskysymystä (17. 3. 49 §); Kaarelan nuorisokodin perustamista (28. 4. 89 §); huoneiston hankkimista vajaamielisten työkotia varten (9. 6. 123 §); lautakunnan alaisten viranhaltijain palkkojen tarkistusta (13. 10. 157 §); suojelukasvatusta tarvitsevien tyttöjen vastaanottolaitoksen perustamista Mellunkylään (13. 10. 160 §); paikallisasiamiesten palkkioiden tarkistamista (24. 11. 189 §); apukoulun päättäneiden nuorten sijoittamista työtupiin tai -pajoihin (9. 6. 123 §); mielisairaaloissa ja kunnalliskodeissa hoidettavana olevien vajaamielisten luettelointia (24. 11. 194 §); 16 vuotta täyttäneiden vajaamielisten laitoshoidon järjestämistä (24. 11. 195 §) sekä kaupungin vajaamielishuoltoa esittelevän tiedotuslehtisen julkaisemista (24. 11. 196 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat mm. seuraavia asioita: Orpokotien Kannatusyhdistyksen lastenkotien muutostöitä ja niiden rahoittamista (17. 3. 60 §); sosiaalivirastotalon kassa- ja tilitoimiston organisaatiota (28. 4. 82 §); Mustalaislähetyksen lastenkotien v:n 1958 tappioiden korvaamista (26. 5. 105 §); avustuksen myöntämistä Suomen Lastenhoitoyhdistykselle (9. 6. 113 §); Outamon vastaanottokodin luonnospiirustuksia (9. 6. 119 §); Metsäkummun hoitokodin hallinnon siirtämistä sairaalalautakunnalle (4. 8. 132 §); Vankeusyhdistyksen ja Pelastusarmeijan avustamista (15. 9. 140 §, 13. 10. 151 §); lastenpsykiatrisen työn kehittämistä (13. 10. 156 §); apukoulun päättäneiden nuorten sijoittamista työtupiin

(24. 11. 190 §) sekä maaseudulta Helsinkiin muuttavan nuorison rikollisuutta ja toimenpiteitä sen vähentämiseksi (24. 11. 192 §).

Lastensuojeluvirasto

Toimistot. Lastensuojeluvirasto jakaantui ohjesäännön mukaan kuuteen toimistoon.

1. Hallinnollinen toimisto, jonka tehtävänä oli valmistella lastensuojelulautakunnan käsiteltäväksi ja panna täytäntöön kunnallisen lastensuojelun ja -huollon sekä muiden siihen liitettyjen huoltoalojen yleiset hallinto- ja talousasiat sekä valvoa lastenhuoltolaitosten toimintaa. Toimiston johtajana sekä samalla koko lastensuojeluviraston päällikkönä ja lastensuojelun toimitusjohtajana toimi hovioik. ausk. Arvi Heiskanen.

Toimistoon kuuluvina toimivat lääket.lis. Paavo Leisti lastensuojelulautakunnan lääkärinä ja sosion. Emil Stenholm lautakunnan sihteerinä.

2. Lastenhuoltotoimisto, jonka asiat käsiteltiin lastenhuoltojaostossa. Toimiston tehtävänä oli valmistella ne tapaukset, joissa lapsen yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 kappaleen a), b), c) ja d) kohdissa mainituista syistä, sekä toimeenpanna jaoston päätökset. Lisäksi toimiston tehtäviin kuuluivat lastensuojelulain VI luvun edellyttämät kasvattilasten, äitiensä luona hoidettavien aviottomien lasten ja nuorten kotiapulaisten valvonta, kesävirkistyksen järjestäminen vähävaraisten perheiden lapsille sekä lausuntojen antaminen viranomaisille lasten holhousta ja hoitoa koskevissa asioissa. Toimiston päällikkönä oli lastenhuollontarkastaja, fil.tri Margit Törnudd, apunaan apulaislastenhuollontarkastaja, fil.maist. Annikki Hytönen.

Lastenhuoltotoimiston työkenttää laajennettiin sosiaaliohjesäännön muutoksilla siten, että toimiston tehtäväksi tuli hoitaa myös ne valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävät, jotka aiheutuivat uuden vajaamielishuoltojaoston toiminnasta sekä lautakunnan alaisten vajaamielislaitosten valvonnasta. Toimiston päälliköllä oli näissä tehtävissä apuna vajaamielishuoltaja, valtiot. maist. Maija Kario.

3. Suojelukasvatustoimiston tehtävänä oli valmistella suojelukasvatusjaostolle esitettäväksi ne asiat, joissa lapsen tai nuoren henkilön yhteiskunnallisen suojelun ja hoidon tarve aiheutui lastensuojelulain 8 §:n 1 momentin e) kohdassa tai 8 §:n 2 momentissa mainituista syistä, samoin suorittaa ne tehtävät, jotka nuoria rikoksentekijöitä koskevissa säännöksissä on lastensuojelulautakunnalle määrätty. Toimiston päällikkönä oli nuorisonhuoltaja, fil.maist. Kaarlo Helasvuo apunaan apulaisnuorisonhuoltaja, fil.maist. Erla Frangén.

4. Elatusaputoimisto, jonka tehtävänä oli lastenhuoltotoimiston avustamana hoitaa kaikki ne tehtävät, jotka avioliiton ulkopuolella syntyneistä lapsista annetussa laissa ja näiden lasten valvontaa koskevassa asetuksessa on lastenvalvojalle määrätty, kuin myös asianomaisen lapsen huoltajan tai huoltoviranomaisen pyynnöstä tapahtuva asumus- ja avioerolasten taloudellisten etujen valvonta. Toimiston päättävänä elimenä oli lautakunnan asettama elatusapujaosto. Toimiston päällikkönä oli lastenvalvoja, varat. Aili Koskenkylä apunaan apulaislastenvalvoja, lainopin kand. Veikko Piirtola.

5. Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto, joka valmisteli perhelisälain ja äitiysavustuslain mukaiset asiat ao. jaostolle esitettäviksi ja jonka tehtävänä lisäksi oli täyttää näissä laeissa ja niiden täydennyssäännöksissä lautakunnalle määrätyt tehtävät sekä järjestää ja valvoa äitiyshuoltoa. Toimiston päällikkönä toimi varanot. Selma Hiisivaara-Mörk.

6. Sosiaalilääkärin toimisto, jonka tehtäviin kuuluivat psykiatristen ja psykologisten tutkimusten suorittaminen ja hoidon antaminen lasten- ja nuorisonhuoltotapauksissa sekä vajaamielishuoltoon liittyvät tutkimukset ja ao. laitosten valvonta. Toimiston päällikkönä oli lääket.lis. Sirkka Syvänne apunaan lastenpsykiatri Pirkko Roiha. Psykologeina olivat fil.maist. Helka Mäntyoja, fil.lis. Jaakko Borg ja fil.maist. Seija Jokipaltio. Sosiaalityöntekijöinä toimivat sosionomit Victoria Schauman ja Kirsti Suninen.

Kassa-, tili- ja korvausasiat hoiti yhteinen huoltotoimen kassa- ja tiliosasto sekä asiamiesosasto.

Henkilökunta. Kertomusvuoden lopussa oli lastensuojelun palveluksessa 288 vakinaista ja 77 tilapäistä viranhaltijaa sekä 90 työsuhteessa olevaa eli yhteensä 455 henkilöä. Näistä oli lastensuojeluviraston palveluksessa 67 vakinaista ja 25 tilapäistä eli yhteensä 92 sekä loput laitosten palveluksessa.

Toimistotyö. Lastensuojeluvirastosta lähetettiin kertomusvuoden aikana 47 877 (48 139) kirjelmää. Näistä oli hallinnollisen toimiston 1 367 (1 299), lastenhuoltotoimiston 12 093 (12 769), suojelukasvatustoimiston 7 520 (6 311), elatusaputoimiston 16 889 (17 752) sekä äitiysavustus- ja perhelisätoimiston 9 643 (10 008).

Lastensuojelulautakunnan alaiset laitokset

Kertomusvuonna toimivat lastensuojelulautakunnan alaisina seuraavat kaupungin omistamat laitokset:

Lasten- ja nuorisonhuoltolaitokset. *Sofianlehdon vastaanottokoti* toimi edelleen 202-paikkaisena turvattomien lasten vastaanottolaitoksena, johon kuitenkin jouduttiin sijoittamaan tarvittaessa myös suojelukasvatusta kaipaavia lapsia. Laitos jakaantui 15-paikkaiseen pikkulasten (A-), 35-paikkaiseen leikkiikäisten (B-) ja 52-paikkaiseen kouluikäisten (C-) osastoihin, jossa vm. osastossa oli tilaa 28 pojalle ja 24 tytölle. Laitoksen johtajana toimi kasvatustiet.kand. Hannu Timperi apunaan 100 muuta vakinaista ja 2 tilapäistä viranhaltijaa sekä 18 työsopimussuhteen perusteella palkattua työntekijää.

Herttoniemen vastaanottokoti toimi 12-paikkaisena lähinnä leikki-ikäisten lasten vastaanottolaitoksena. Laitoksen johtajana oli kasvattaja Sirkka-Liisa Rauta-aho apunaan 5 muuta viranhaltijaa ja 4 työsuhteessa olevaa työntekijää.

Ryttylän vastaanottokoti Hausjärvellä toimi 31. 5. saakka Ryttylän koulukotina ja muutettiin 1. 6. lukien 3-osastoiseksi eli 45 paikkaa käsittäväksi vastaanottokodiksi suojelukasvatusta tarvitsevia kansakouluikäisiä poikia varten. Laitoksella oli oma kansakoulu. Laitoksen johtajana toimi kansak.op. Eetu Sutinen apunaan 25 viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Vastaanottokoti Lemmilä toimi Hyvinkään maalaiskunnan Ridasjärvellä 15-paikkaisena suojelukasvatusta tarvitsevien poikien vastaanotto- ja tarkkailukotina.

Laitoksessa toimi oma kansakoulu. Laitoksen johtajana oli opettaja Reino Nuotio ja hänen alaisinaan 5 viranhaltijaa ja 1 työntekijä.

Hyvösen lastenkoti toimi edelleenkin 33-paikkaisena tavallisena lastenkotina, jonka johtajana oli sosiaalihuoltaja Mirja Myllylä ja hänen apunaan 8 viranhaltijaa ja 5 työntekijää.

Malmin lastenkoti toimi niinikään 37-paikkaisena tavallisena lastenkotina. Laitokseen jouduttiin kuitenkin sijoittamaan jatkuvasti toistakymmentä vajaamielistä lasta. Kodin johtajana oli kasvattaja Elsa Hytönen ja hänen apunaan 15 muuta viranhaltijaa ja 4 työntekijää.

Kallion nuorisokoti toimi 28-paikkaisena erityislastenkotina, jossa oli erikseen jälkihuolto- ja koululaisosastot. Sijoitusvaikeuksien vuoksi laitos täyttyi yksinomaan kouluikäisistä. Laitoksen johtajana toimi sosionomi Erkki Mikonsaari sekä hänen apunaan 2 muuta viranhaltijaa ja 3 työntekijää.

Töölön nuorisokoti perustettiin 12-paikkaiseksi lähinnä jälkihuoltoa tarvitsevien tyttöjen laitokseksi, johon ensimmäiset tytöt otettiin 14. 8. Laitos sijoitettiin tavalliseen asuintaloon Ruusulankatu 7:ään huoneistoon, jonka lautakunta sai suunnitella talon rakentamisvaiheessa ja jonka piirustukset sosiaaliministeriö hyväksyi 23. 5. Laitos hyväksyttiin käyttöönsä 12. 10. Laitoksen johtajana toimi sosionomi Helmi Hirvonen apunaan 2 työsuhteessa olevaa työntekijää.

Kaarelan nuorisokoti suunniteltiin niinikään uuteen asuintaloon Kanneltie 8:aan, lähinnä jälkihuoltoa tarvitsevaa 15:ttä poikaa varten. Laitoksen piirustukset vahvistettiin 10. 7. ja laitos hyväksyttiin käyttöönsä 14. 12. Ensimmäiset hoidettavat otettiin laitokseen jo 17. 11. Laitoksen johtajana toimi sosionomi Lauri Saloriutta apunaan 2 työsuhteessa palkattua työntekijää.

Reijolan nuorisokoti toimi edelleen 18-paikkaisena, jälkihuoltoa tarvitsevien poikien hoitokotina. Laitoksen johtajana toimi sosionomi Olavi Kivistö ja hänen apunaan 2 muuta viranhaltijaa ja 1 työntekijä.

Metsäkummun hoitokoti toimi 15-paikkaisena kasvatusvaikeuksiin joutuneiden lasten psykiatrisena hoitolaitoksena, jolla oli oma kansakoulu. Hoito- ja kasvatustyötä johdettiin kiinteästi sosiaalilääkärin toimistosta, jonka alaiset lastenpsykiatri ja psykologi työskentelivät vakituisesti laitoksessa. Paikallisesta johdosta vastasi kasvattaja Helena Salmelainen, jolla oli apuna 6 muuta viranhaltijaa ja 7 työsopimussuhteessa olevaa työntekijää.

Oppilaskoti Toivola toimi 84-paikkaisena apukouluasteella olevien turvattomien hoitolaitoksena, jossa oli oppilaita varten oma kansakoulu. Laitoksen kansakoulu ja asuntolaosastot toimivat uusissa suojissa, lähinnä jälkihuoltoa tarvitseville tytöille tarkoitettua 12-paikkaista osastoa lukuun ottamatta, joka edelleenkin joutui työskentelemään vanhoissa suojissa. Hallinto- ja taloustilat olivat jatkuvasti sijoitettuina vanhoihin huviloihin. Laitoksen johtajana toimi kansak. op. Veli Ilasmaa, jolla oli apuna 37 muuta viranhaltijaa ja 5 työsopimussuhteessa palkattua työntekijää.

Vajaamielislaitokset ja vajaamielisten lastenkodit. *Kullatorpan lastenkoti* toimi edelleen vajaamielisten lastenkotina, jossa oli 21 vahvistettua hoitopaikkaa. Kokonsa vuoksi lastenkotia ei voitu esittää hyväksyttäväksi vajaamielislaitokseksi. Kodin johtajana toimi sosionomi Anna Lehto sekä hänen apunaan 14 muuta viranhaltijaa ja 2 työntekijää.

Päivölän lastenkoti Sipoon pitäjän Kallbäckissa toimi 16-paikkaisena vajaamielisten lastenkotina. Tätäkään laitosta ei voitu esittää hyväksyttäväksi vajaamielislaitokseksi paikkaluvun pienuuden vuoksi. Laitoksen johtajana toimi vajaamielishoitaja Kyllikki Grönroos, jolla oli apuna 5 muuta viranhaltijaa ja 4 työntekijää.

Nukarin lastenkoti Nurmijärvellä oli ainoa lastensuojelulautakunnan alainen varsinainen vajaamielishoitokoti, jossa oli 30 hoitopaikkaa. Laitoksen johtajana toimi Rauha Ojalainen, jolla oli apuna 15 muuta viranhaltijaa ja 3 työntekijää.

Päivähuoltola Aula muodostui entisestä vajaamielisten lastentarhasta Aulasta siten, että laitoksen piirustukset vahvistettiin sosiaaliministeriössä 23. 5. Laitoksen hyväksyminen päivähuoltolaksi siirtyi seuraavaan vuoteen. Laitoksessa oli 60 paikkaa. Sen johtajana toimi lastentarh.op. Hillevi Hänninen, jonka apuna oli 9 muuta viranhaltijaa.

Päivähuoltola Vantaala sijoitettiin kaupungin ostamaan huvilaan Hämeentie 159 ja laitoksen perustamistoimenpiteet suoritettiin kertomusvuoden aikana. Sosiaaliministeriö hyväksyi päivähuoltolan piirustukset 1. 7. Laitoksen hyväksyminen käyttöön siirtyi seuraavaan vuoteen, siihen otettiin kuitenkin ensimmäiset hoidokit jo 1. 7. 1959. Laitokseen tuli 42 hoitopaikkaa.

Oppilaskoti Toivolan Päivähuoltola muodostettiin Oppilaskoti Toivolan erityisluokista ja toimi vajaamieliskouluna, jossa kertomusvuoden aikana oli kaksi vajaamielisluokkaa (yhteensä keskimäärin 20 oppilasta). Laitos toimi Oppilaskoti Toivolan koulurakennuksessa. Opettajina toimivat Annikki Korento ja Eila Närhi.

Muissa lastenhuoltolaitoksissa hoidettiin vajaamielisiä kertomusvuonna siten, että keskimäärin oli Sofianlehdon vastaanottokodissa jatkuvasti 42 ja Malmin lastenkodissa 15 vajaamielistä. Nämä osastot eivät toimineet vajaamielislaissa tarkoitettuina vajaamielislaitoksina.

Laitosten toiminnasta todettakoon lisäksi, että niiden välitön johto kuului kunkin laitoksen johtajalle, mutta että hallinnollista yleisvalvontaa suoritti lastensuojelun toimitusjohtaja sekä kasvatuksellista valvontaa Ryttylän ja Lemmilän vastaanottokotien osalta nuorisonhuoltaja ja muiden laitosten osalta lastenhuollontarkastaja tai apulaistarkastaja.

Opetus laitosten kansakouluissa noudatti kaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia ja opetuksen tarkastuksesta huolehti kaupungin suomenkielisten kansakoulujen toinen tarkastaja.

Lääkintähuolto järjestettiin laitoksissa siten, että terveydenhoitotarkastukset suoritti lautakunnan lääkäri. Sosiaalilääkärin toimisto suoritti laitoksissa psykiatrisia tutkimuksia ja antoi tässä suhteessa hoidokkeja koskevia hoito-ohjeita. Lautakunnan lääkäri totesi lasten terveydentilasta mm. seuraavaa:

Virastossa kävi lääkärintarkastuksessa 424 lasta.

Laitosten terveyden- ja sairaanhoitoon osallistui lautakunnan lääkärin apuna terveyssisar ja sairasvoimistelija. Erityisesti tehostettiin kihomatokampanjaa, koska kaikista uusista laitoshoitoon tulleista lapsista suurimmalla osalla todettiin olevan matoja.

Laitoksissa olevista sai 33 lasta sairasvoimistelua. Heistä oli 24 Sofianlehdossa, 5 Malmilla, 2 Toivolassa ja 2 Hyvösellä.

Kurkkumätä-hinkuyskä-jäykkäkouristusrokotus annettiin 72 lapselle, isorokkorokotus 36 lapselle ja poliorokotus 128 lapselle.

Sofianlehdon vastaanottokodin A-osastolla jouduttiin hoitamaan jatkuvasti sellaisia lapsia, joista osa oli sairaita tullessaan ja osalla oli jatkuvia sairausoireita, jotka vaativat lääkehoitoa, valvontaa sekä kirurgisia tai ortopedisia toimenpiteitä. Kertomusvuonna sinne tuli 32 sairasta lasta ja 12 lasta, joiden paino oli alle 3 kg. Normaalilapsista oli 18 kroonillista hoitotapausta, vajaamielisistä 20 kouristusten ja levottomuuden, 5 ihottuman, 5 ortopedisen ja kirurgisen hoidon ja 8 suolistohäiriöiden takia hoidossa olevaa sekä koko osastolla 24 sairasvoimistelua saanutta. 30 poliklinikkatapausta ja 8 sairaalahoitoon siirrettyä tarvitsivat kaikki erikoishoitotoimenpiteitä.

Laitoksissa olevien vajaamielisten keskuudessa esiintyneitä sieni-ihottumia tutkittiin ja hoidettiin edelleen ihotautiklinikan avustamana.

Laitosten hygieniassa ei ollut muistuttamista.

Seuraavasta taulukosta ilmenevät laitosten tautitapaukset kertomusvuonna:

Tautiryhmä	Sofianlehto A-os.	Sofianlehto B-C-os.	Herttoniemi	Hyvönen	Kaarela	Kallio	Kullatorppa	Lemmilä	Malmi	Metsäkumpu	Nukari	Päivölä	Reijola	Ryttylä	Toivola	Töölön nuorisokoti	Yhteensä
Tulirokko	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Tuhkarokko	—	—	10	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
Vesirokko	—	32	—	—	—	—	—	—	—	6	1	—	—	—	1	1	41
Sikotauti	—	15	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	22
Influenssa	—	—	11	34	—	1	—	6	1	—	—	28	—	70	2	4	157
Ripuli	60	3	8	5	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	80
Angina	39	50	2	1	—	2	—	—	8	3	1	—	1	9	31	1	148
Kuumeinen nuha-, nielu- ja yskäkatarri	493	148	19	33	1	20	34	2	47	11	17	2	4	44	36	—	911
Keuhkokuume	9	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Korvatulehdus	22	31	7	3	1	1	4	—	—	—	1	—	—	2	13	—	85
Silmätulehdus	4	11	—	7	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1	3	—	29
Ihottumat	20	19	3	7	—	—	7	—	5	2	—	—	—	2	10	1	76
Paiseet	7	5	1	11	—	—	5	—	8	—	5	—	—	4	10	—	56
Tapaturmat	6	9	—	21	1	5	3	2	2	—	1	—	2	15	23	—	90
Stomatitis	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	8
Kaularauhastulehdus	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Muut taudit	—	2	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	4	1	—	12
Yhteensä	667	329	73	131	5	31	54	14	72	22	27	30	7	151	133	7	1 753
Sairaala- tai lääkärinhoito																	
Tuberkuloositarkastuksessa käyneitä	1	6	1	1	—	—	17	—	—	12	—	—	5	49	106	—	198
Sairaalahoitoon lähetettyjä	8	13	1	12	1	2	3	1	1	—	—	—	3	1	12	—	58
Poliklinikoilla käyneitä	30	56	4	69	3	5	12	2	11	4	—	1	1	27	78	3	306
Kuolemantapaukset	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2

Lastenhuoltotoimisto

Lastenhuoltotoimistolle tehtiin kertomusvuonna 2 722 (2 543) alaikäistä koskevaa ilmoitusta ja virka-avunpyyntöä. Tällöin ei laskettu mukaan toimiston kirjoissa olevia kasvattilapsia, valvonnassa olevia avioliiton ulkopuolella syntyneitä eikä kesäksi maalle toimitettuja lapsia, joita selostetaan toisessa kohtaa kertomuksessa. Virka-avunpyynnöistä oli 85 (79) holhousasioita koskevia. Adoptioasioista, joiden

lukumäärä oli 87, koski 25 (31) aviolapsia ja 62 (77) avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia. 1 (10) helsinkiläinen lapsi luovutettiin ottolapseksi Ruotsiin. Ilmoitukset ja virka-avunpyynnöt jakaantuivat ilmoituksen syyn ja sen aiheuttaman toimenpiteen mukaan seuraavasti:

	0-1 v		2-6 v		7-15 v		Yli 16 v		Sukupuoli tuntematon		Yhteensä		Kaikkiaan
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	1959	1958	P.	T.	
Ilmoituksen syy:													
Lapsen:													
sairaus	4	15	4	4	4	4	—	2	—	—	12	25	37
vajaamielisyys	2	1	6	9	12	10	4	3	—	—	24	23	47
sielullinen poikkeavuus	—	—	9	3	17	10	—	1	—	—	26	14	40
sokeus	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
kuurous	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
raajarikkoisuus	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
koulunkäynnin laiminlyönti	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	2
Vanhempien:													
kuolema	1	1	3	4	17	13	2	4	—	—	23	22	45
sairaus	62	62	108	72	58	63	6	3	1	2	234	200	437
mielisairaus	3	—	8	6	16	14	—	—	—	—	27	20	47
vajaamielisyys	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	2
ansiotyö	7	8	6	6	2	2	—	—	—	—	15	16	31
hoidon laiminlyönti	16	9	37	36	35	12	—	1	—	—	88	58	146
kasvatuskyvyn puute	3	3	7	5	34	24	4	8	—	—	48	40	88
hylkääminen	8	4	3	3	5	4	—	1	—	—	16	12	28
työhaluttomuus	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	2	2
huolimattomuus	1	4	4	2	2	3	—	—	—	—	7	9	16
juoppous	12	5	19	21	47	53	2	5	—	—	80	84	164
irtolaisuus	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	3	3
vankilassaolo	—	2	4	2	2	9	—	—	—	—	6	13	19
lapsen pahoinpitely	1	2	5	5	8	8	2	—	—	—	16	15	31
työn puute	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	2
asuntovaikeudet	100	73	95	70	75	66	3	4	2	—	273	213	488
avio- tai asumusero	9	3	35	34	46	37	7	5	—	—	97	79	176
elatusvelvollisuuden laiminlyönti	4	—	13	19	18	22	3	4	—	—	38	45	83
muut syyt	51	46	124	126	160	174	52	50	1	1	387	396	785
Yhteensä	285	239	490	430	560	535	85	91	4	3	1 420	1 295	2 722
Toimenpiteet:													
Varoitus	1	—	5	2	8	9	1	1	—	—	15	12	27
Suojeluvalvonta	5	1	24	19	63	79	5	11	—	—	97	110	207
Jälkivalvonta	—	—	—	—	1	—	23	15	—	—	24	15	39
Huostaanotto:													
lslain 9 § 2 kapp. c-kohdan perusteella	79	60	116	80	78	61	1	2	—	—	274	203	477
13 ja 19 §:n perusteella	—	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—	5	5
hylkäämisen tai vanhempien kuoleman perusteella (lslain 9 § 1 kapp.)	6	5	3	3	10	9	—	—	—	—	19	17	36
sopimuksen nojalla (lslain 11 §)	80	68	41	41	45	51	1	1	—	—	167	161	328
vastoin vanhempien tahtoa (lslain 12 §:n nojalla)	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	2	1	3
Siirto vajaamielishuoltojaostolle	—	—	1	—	3	2	1	1	—	—	5	3	8
Virka-apu eri viranomaisille	21	19	46	44	50	45	4	8	1	—	121	116	238
Tutkimus- ja neuvontatoimenpiteet	92	85	252	236	292	268	31	32	3	3	667	621	1 294
Muut toimenpiteet	1	—	—	3	10	8	18	20	—	—	29	31	60
Yhteensä	285	239	490	430	560	535	85	91	4	3	1 420	1 295	2 722

Huostaanotetut lapset. Lastenhuoltotoimiston luetteloissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 3 234 (3 091) turvatonta, oman kodin ulkopuolella kasvatettavaa

lasta, joista 1 751 (1 595) oli sijoitettu perheisiin ja 1 017 (986) yksityisiin lastenkoteihin. Kaikista huostassa olevista lapsista oli 235 (220) eli 7.3 % (7.1 %) ruotsinkielisiä ja 6 (7) eli 0.2 %(0.2 %) vieraskielisiä. Kertomusvuoden aikana otettiin huostaan 874 (941) ja poistettiin 748 (731) lasta, joten toimiston luetteloihin v:een 1960 jäi 2 486 (2 360) lasta.

Eri sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa yhteensä 158 (139) lasta 5 253 päivää, näistä yksinomaan sairaalahoitoa saaneita oli 5 lasta 780 hoitopäivää. Seuraavaan vuoteen jäi sairaaloihin 17 (11) lasta.

Vajaakykyisiä tai poikkeuksellisia lapsia oli eri laitoksissa vuoden päättyessä 316 (422) ja perhehoidossa 44 (41). Näiden huoltoa suunniteltaessa pyydettiin psykiatrin tai psykologin lausunnot joko viraston sosiaalilääkärin toimistosta, kaupungin kasvatusneuvoloista tai psykiatrisista sairaaloista.

Poikkeuksellisten lasten lukumäärä ja sijoituspaikat selviävät seuraavasta yhdistelmästä: [1])

Sijoituspaikka	Lapsia									Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1958		Uusia		Yhteensä	Eronneita		Jäljellä v:een 1960		Kaikkiaan	Keskim. hoidokkia kohden
	P.	T.	P.	T.		P.	T.	P.	T.		
Kaatumatautisten huoltolaitokset	1	1	—	—	2	—	—	1	1	730	365.0
Vajaamielisten lastenkodit	1	1	1	1	4	2	2	—	—	305	76.3
Heikkomielisten lastenkodit	40	25	8	4	77	7	4	42	30	25 341	329.1
Hoito- ja tarkkailukodit	7	2	7	2	18	2	3	13	—	4 789	266.1
Sairaalat	1	2	1	—	4	—	—	3	2	1 233	308.3
Tavalliset lastenkodit	128	76	40	33	277	28	21	136	88	82 966	299.5
Perhehoito Helsingissä	7	6	2	3	18	2	2	7	6	4 807	267.1
Perhehoito muualla	16	11	9	2	38	2	3	24	7	12 295	323.6
Yhteensä	201	124	68	45	438	43	35	226	134	132 466	302.4

Edellä olevassa taulukossa olevista lapsista oli huostaanotettuja syvästi vajaamielisiä 168 (275), heikkomielisiä 154 (145) ja muuten poikkeavia 116 (107).

Kaupungin omiin laitoksiin sijoitetuista lapsista oli 124 (133) syvästi vajaamielisiä, 108 (101) heikkomielisiä ja 65 (62) muuten poikkeavia. Vajaamielislain voimaan tultua on vajaamielisten lasten huostaanotto asteittain lopetettu. Vajaamielisten sijoitus selviää luvun viimeisestä taulukosta.

Hoidokkien vaihtuminen kaupungin laitoksissa selviää seuraavasta yhdistelmästä:

[1]) Jos lapsi on ollut useammassa sijoituspaikassa, eronneet ja seuraavaan vuoteen jääneet eivät täsmää laitoksittain, koska lapsi on merkitty sen sijoituspaikan ryhmään, jonne hän on jäänyt seuraavaan vuoteen ja kaikki huoltopäivät on laskettu mainitun ryhmän hyväksi.

	Sofianlehdon vastaanottokoti			Kullatorpan lastenkoti	Malmin lastenkoti	Nukarin lastenkoti	Oppilaskoti Toivola	Hyvösen lastenkoti	Päivöjän lastenkoti	Herttoniemen vast.ottokoti	Vast.ottokoti Lemmilä	Kallion nuorisokoti	Reijolan nuorisokoti	Kaarelan nuorisokoti	Töölön nuorisokoti	Metsäkunnun hoitokoti	Yhteensä
	Osasto																
	A	B	C														
V:sta 1958 hoitoon jääneitä ...	110	28	47	26	39	31	71	34	18	13	—	19	11	—	—	10	457
V. 1959 hoitoon otettuja	155	145	114	6	11	2	25	8	5	30	—	26	10	7	11	12	567
Yhteensä	265	173	161	32	50	33	96	42	23	43	—	45	21	7	11	22	1 024
Näistä:																	
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen sijoitettiin:																	
yksityishoitoon	31	11	12	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	64
toiseen lastenkotiin	48	54	46	5	8	—	5	6	2	1	—	7	3	—	—	3	188
sairaalaan	3	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	8
b) Toimiston hoidosta luovutettiin:																	
vanhempiensa hoitoon.....	65	77	53	—	3	1	6	2	—	18	—	5	1	—	—	6	237
toiseen maksuttomaan hoitoon	8	1	4	1	—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	19
toisen kunnan hoitoon	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
muihin lastenhuoltolaitoksiin	1	—	2	—	1	—	2	—	1	—	—	1	1	—	—	—	9
kuoli	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
poistettiin muista syistä ...	—	—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	4	5	—	—	—	14
Poistettuja yhteensä	158	143	122	6	12	1	17	8	5	32	—	18	10	—	—	9	541
V:een 1960 jääneitä	107	30	39	26	38	32	79	34	18	11	—	27	11	7	11	13	483

Muihin laitoksiin ja perhehoitoon sijoitetut lapset. Muihin kuin kaupungin omistamiin laitoksiin ja perheisiin sijoitettujen lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista. Kertomusvuonna hoitoon otettujen ryhmään voi sama lapsi sisältyä useampaan kertaan, jos hän vuoden aikana oli useammassa hoitopaikassa. Näin oli asianlaita maaseudulle laitoshoitoon sijoitettuun 40 lapseen, Helsinkiin laitoshoitoon sijoitettuun 25 lapseen sekä Helsinkiin perhehoitoon sijoitettuun 11 lapseen ja maaseudulle perhehoitoon sijoitettuun 47 lapseen nähden.

	Laitoksiin sijoitettuja lapsia		Perhehoitoon sijoitettuja lapsia		Yhteensä
	Helsinkiin	Maaseudulle	Helsinkiin	Maaseudulle	
V:sta 1958 hoitoon jääneitä	274	236	329	960	1 799
V. 1959 hoitoon otettuja	306	201	128	334	969
Yhteensä	580	437	457	1 294	2 768
Näistä:					
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:					
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	14	18	11	32	75
siirrettiin kunnan lastenkotiin	15	47	5	69	136
siirrettiin yksityiseen lastenkotiin	85	45	5	33	168
siirrettiin sairaalaan	6	6	4	7	23
b) Toimiston hoidosta poistettuina:					
siirrettiin työhuolto-osastolle	—	—	—	—	—
siirrettiin suojelukasvatustoimiston huoltoon	—	2	2	—	4
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	176	53	36	84	349
luovutettiin toisen kunnan huoltoon	—	—	1	1	2
lähetettiin muihin lastenhuoltolaitoksiin...	—	1	—	2	3
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksityishoitoon	23	9	16	19	67
poistettiin työkykyiseksi tultuaan	3	5	10	8	26
poistettiin muista syistä	7	5	9	8	29
kuoli	1	—	—	—	1
Poistettuja yhteensä	330	191	99	263	883
V:een 1960 jääneitä	250	246	358	1 031	1 885

Perhehoitoon annettuja lapsia koetettiin mahdollisuuksien mukaan sijoittaa sukulaisten luo. Maaseudulla sijaitsevien hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin lautakunnan tiheimmille sijoitusalueilleen asettamien paikallisasiamiesten ja sosiaalilautakuntien sekä terveydenhoitoviranomaisten välityksellä tarpeelliset tiedot. Helsinkiin perheisiin sijoitettujen lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lähinnä lastensuojeluviraston huoltotarkastajat ja lastenhoidon neuvoloiden terveyssisaret; maaseudulla tämän tehtävän suorittivat asianomaiset sosiaalilautakunnat osittain lautakunnan omien paikallisasiamiesten avustamina. Myös lastensuojeluviraston tarkastajat suorittivat tarkastuskäyntejä maaseudulle.

Kaikki kouluiässä olevat normaalikykyiset lapset kävivät kansakoulua, joista vieraille kunnille menevät koulumaksut lautakunta suoritti omista määrärahoistaan. Sitäpaitsi lautakunta järjesti 142:lle (133) kansakoulukurssin suorittaneelle lapselle tilaisuuden saada taipumustensa mukaista opillista tai ammatillista jatko-opetusta käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 8 112 095 (7 404 581) mk. Edellisen vuoden kustannusten korvauksia saatiin sosiaaliministeriöltä 2 401 000 (1 564 700) mk.

Maaseudulle perhehoitoon sijoitettujen lasten lukumäärä oli vuoden alussa 960 (883). Näistä poistettiin 263 (235) ja uusia sijoitettiin 334 (312), joten vuoden päättyessä lukumäärä oli 1 031 (960).

Palkattuja asiamiehiä oli lautakunnalla Espoossa, Hyvinkäällä, Jokioisissa, Kiikalassa, Koskella Tl, Lohjalla, Lopella, Marttilassa, Mäntsälässä, Nummella, Nurmijärvellä, Orimattilassa, Pohjassa, Pusulassa, Sammatissa, Sipoossa (2), Siuntiossa, Somerolla, Tuusulassa ja Vihdissä.

Hoitomaksut perhehoitoon sijoitetuista lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatusvanhempien sukulaisuudesta ym. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 2 000 mk:sta 15 000 mk:aan kuukaudelta keskimääräisen hoitomaksun ollessa 6 000—7 000 mk kuukaudelta. Laitosten hoitomaksut taas olivat 300—1 800 mk hoitovuorokaudelta. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairaanhoito- ja matkakustannukset kuin myös myönnetyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan näin sijoittamat lapset, lukumäärältään 2 768 (2 581), aikaisemmin mainitut koulutuskustannukset huomioon ottaen maksamaan yhteensä 241 294 726 (220 898 109) mk eli keskimäärin 87 172 (85 586) mk vuodessa kutakin lasta kohden.

Suojeluvalvonta. Suojeluvalvontaan jäi edelliseltä vuodelta 152 (124) lasta. Vuoden aikana poistettiin valvonnasta 51 (45) ja valvontaan määrättiin uusina tapauksina 79 (73) lasta, joten v:een 1960 jäi 180 (152) valvottavaa.

Au-lasten valvonta. Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta vastasi lastenhuoltotoimisto. Kertomusvuoden aikana oli 4 368 (4 224) au-lasta toimiston valvonnassa. Lasten jakautuminen sijoituspaikan ym. perusteella selviää eripainoksen taulukko-osasta.

Kasvattilapset. Lastensuojelulautakunnan valvontaan jäi edelliseltä vuodelta yhteensä 818 (1 005) kasvattilasta, joista poikia 375 (461) ja tyttöjä 443 (544). Näistä oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä 441 (543) ja aviolapsia 377 (462). Uusia tapauksia ilmoitettiin vuoden aikana 231 (188) ja valvonnasta poistettiin 253, joten v:een 1960 jäi 795 kasvattilasta valvontaan, näistä poikia 369 ja tyttöjä 426, aviolapsia 363 ja aviottomia 432.

Lastensuojeluviraston huoltotarkastajat huolehtivat kasvattilasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta, kukin omassa toimintapiirissään.

Jälkivalvonta. Perheisiin sijoitetut lapset eivät yleensä kaivanneet jälkivalvontaa. Eräät maalta kaupunkiin siirtyneet 16 vuotta täyttäneet lapset joutuivat toimiston valvottaviksi, samoin eräät poikkeukselliset tai omaisten tukea vailla olevat laitoksista poistetut alaikäiset. Edelliseltä vuodelta jäi jälkivalvontaan 34 (26) nuorta henkilöä. Kertomusvuonna määrättiin valvontaan 14 (19) henkilöä ja poistettiin 12 (11), joten jälkihuoltoa saavia oli vuoden lopussa 36 (34). Oppilaskoti Toivolan entisiä hoidokkeja valvottiin yleensä laitoksesta käsin.

Nuoret kotiapulaiset. Kotiapulaislain nojalla määrättiin kertomusvuoden aikana valvontaan 19 (11) nuorta kotiapulaista ja poistettiin luettelosta 11 (15) . Edelliseltä vuodelta jäi valvontaan 10 (14), joten v:een 1960 siirtyi 18 (10) valvottavaa nuorta kotiapulaista.

Lasten kesävirkistystoiminta. Tarjotakseen vähävaraisten perheiden lapsille mahdollisuuden päästä kesäksi maalle lastensuojeluvirasto jakoi matkalippu ja 15 vuotta nuoremmille lapsille ja pienten lasten saattajille. Lippuja jaettiin kaikkiaan 325 (392), joista 236 (278) lapsille ja 89 (114) saattajille. Edelleen hankittiin sellaisille lapsille, joiden vanhemmilla ei ollut sukulaisia tai tuttavia, jotka olisivat ottaneet lapset hoitoonsa ilman maksua, kesäkoteja tavallisen sijoitusmäärärahan puitteissa yhteensä 833 (744), joista 578 (535) perheisiin, jolloin lastenhuoltotoimisto välitti hoitomaksut ja vastasi kotien valvonnasta. Eräissä tapauksissa lapset saivat olla koko kesän maalla, muuten oli oleskelu lyhytaikaisempaa. Ennen maalle lähettämistä toimitettiin lasten terveystarkastus.

Kustannukset jaetuista matkalipuista nousivat 577 000 (621 830) mk:aan ja koko kesävirkistystoiminnasta 9 090 675 (8 805 080) mk:aan. 58.9 (70) % lapsista sai ilmaisen kesäsijoituksen. Lasten vanhemmat suorittivat sijoitusmaksun kokonaan 15.5 (19.2) %:n ja osan maksusta 25.6 (10.8)%:n osalta.

Mainittakoon, että kesäkoteihin sijoitetuista lapsista oli 388 (328) tyttöjä ja 445 (416) poikia, avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia oli 102 (84), avio- tai asumuserolapsia 239 (241), suurperheisten lapsia 198 (184) ja huoltoapua saavien perheiden lapsia 240 (223).

Päivähuoltola Aulan lasten kesävirkistystoiminta rahoitettiin melkein kokonaan kaupungin varoista. Näin 39 (46) syvästi vajaamielistä lasta pääsi Aula-työkotien Kannatusyhdistyksen ylläpitämään kesäsiirtolaan.

Vajaamielishuolto. Vajaamielislakiin perustuvan sijoitustoiminnan ohella on vajaamielishuollosta vastaava työryhmä pyrkinyt tehostamaan vajaamielisten avohuoltoa ja luetteloimaan kaupungin alueella asuvia vajaamielisiä. Vuoden päättyessä oli luetteloon merkitty 329 niistä 604 vajaamielisestä, jotka olivat lastenhuoltotoimiston tiedossa.

Lastenhuoltotoimistolle tehtiin kertomusvuonna 170 vajaamielistä koskevaa ilmoitusta ja toimenpidepyyntöä, joista 114 tapauksessa ilmoittaja oli viranomainen ja 56 tapauksessa yksityinen henkilö. Laitosesityksen tekemistä koski 61 pyyntöä, sijoitusta vajaamielislaitokseen tai lastenkotiin 30, sijoitusta päivähuoltoloihin 25 ja vajaamielisen olosuhteitten tutkimista 24 pyyntöä. Valituksia tehtiin 25, ja 21 ilmoitusta koski muita, vaikeammin ryhmiteltäviä asioita.

Sijoitetut vajaamieliset. Vajaamielislaitoksiin sijoitettiin kertomusvuonna lasten-

huoltotoimiston toimesta 17 henkilöä, joista 2 myöhemmin kotiutettiin. Huostaanotettuja ja lastenhuoltolaitoksiin sijoitettuja vajaamielisiä oli 35. Huostaanotto lopetettiin kertomusvuonna 8 vajaamielisen kohdalla. Pysyvään sairaalahoitoon (mielisairaalaan) sijoitettiin 1 vajaamielinen.

Päivähuoltolat. Päivähuoltoloissa hoidettiin vajaamielisiä kertomusvuonna yhteensä 26 341 hoitopäivää (Aula 11 647, Vantaala 2 720, Toivolan päivähuoltola 4 801 ja Aula-työkoti 7 173).

Lastenhuoltotoimiston tiedossa olevien vajaamielisten lukumäärä ja sijoituspaikat kertomusvuoden lopussa selviävät seuraavasta yhdistelmästä:

	Ikä						Av		Au		Kehitysaste						Yhteensä
	0—6 v		7—15 v		16 v —						Tylsäm. 0—34		Vähäm. 35—54		Heikkom. 55—70		
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	
Kotihoidossa:																	
Kotonaan laitospaikkaa odottavia	19	14	49	40	18	16	84	66	2	4	41	33	35	33	10	4	156
Kotiin toistaiseksi jääviä	3	6	8	15	17	31	27	47	1	5	5	13	20	28	3	11	80
Yhteensä	*22*	*20*	*57*	*55*	*35*	*47*	*111*	*113*	*3*	*9*	*46*	*46*	*55*	*61*	*13*	*15*	*236*
Näistä valvonnassa	—	4	1	2	3	2	2	3	2	5	—	6	1	2	2	1	12
» päivähuoltoloissa:																	
Aula	5	5	16	22	2	1	23	26	—	2	11	12	11	15	1	1	51
Vantaala	5	3	14	9	—	2	18	12	1	2	12	8	5	5	2	1	33
Toivola	—	—	19	6	—	—	18	5	1	1	—	—	11	4	8	2	25
Aula-työkoti	—	—	—	—	8	16	8	16	—	—	—	—	7	10	1	6	24
Yhteensä	10	8	49	37	10	19	67	59	2	5	23	20	34	34	12	10	133
Vajaamielislaitoksissa:																	
Nukari	1	—	19	7	4	1	22	7	2	1	17	7	7	1	—	—	32
Rinnekoti	3	1	11	10	47	46	49	42	12	15	52	43	8	12	1	2	118
Barnens By	—	—	9	2	1	—	8	2	2	—	1	—	6	2	3	—	12
Perttula	—	—	1	1	6	1	6	2	1	—	1	—	5	2	1	—	9
Kuhankoski	—	—	—	4	—	1	—	2	—	3	—	—	—	3	—	2	5
Alavus	—	—	—	—	—	4	—	3	—	1	—	—	—	4	—	—	4
Vaalijala	—	—	3	2	4	6	5	6	2	2	6	7	1	1	—	—	15
Toivola-Muhos	—	—	—	—	6	—	2	—	4	—	—	—	3	—	3	—	6
Yhteensä	*4*	*1*	*43*	*26*	*68*	*59*	*92*	*64*	*23*	*22*	*77*	*57*	*30*	*25*	*8*	*4*	*201*
Lastenhuoltolaitoksissa:																	
Kullatorppa	3	1	16	4	—	1	17	5	2	1	8	1	6	5	5	—	25
Päivölä	5	—	6	5	3	—	10	5	4	—	12	5	1	—	1	—	19
Sofianlehto	20	10	6	6	1	—	23	13	4	3	25	15	2	1	—	—	43
Malmi	6	4	4	2	—	—	8	5	2	1	4	2	6	3	—	1	16
Oppilaskoti Toivola	—	—	9	4	—	1	6	4	3	1	—	—	1	—	8	5	14
Muut lastenhuoltolaitokset	5	6	2	6	—	—	4	10	3	2	3	7	4	4	—	1	19
Yhteensä	*39*	*21*	*43*	*27*	*4*	*2*	*68*	*42*	*18*	*8*	*52*	*30*	*20*	*13*	*14*	*7*	*136*
Sairaaloissa	—	—	—	—	*8*	*4*	*7*	*4*	*1*	—	*3*	*2*	*5*	*1*	—	*1*	*12*
Yksityiskodeissa	*8*	*5*	*3*	*2*	—	*1*	*9*	*5*	*2*	*3*	*6*	*6*	*5*	*1*	—	*1*	*19*
Kaikkiaan	**73**	**47**	**146**	**110**	**115**	**113**	**287**	**228**	**47**	**42**	**184**	**141**	**115**	**101**	**35**	**28**	**604**

Kokoukset. Lastenhuoltojaosto piti 18 (17) kokousta, vajaamielishuoltojaosto 6 ja vajaamielislaitosten johtokunta 6 kokousta.

Suojelukasvatustoimisto

Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia ja nuoria henkilöitä koskevia ilmoituksia saapui toimistoon kertomusvuoden aikana kaikkiaan 2 167 (1 932), jotka ilmoittajan, ilmoitusten syyn sekä sen aiheuttamien toimenpiteiden mukaan ryhmittyivät seuraavasti:

	Alle 16 v		16—17 v		Kaikkiaan		
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	Yhteensä
Ilmoittaja:							
Kouluviranomainen	73	17	—	—	73	17	90
Poliisi- tai oikeusviranomainen	939	122	324	107	1 263	229	1 492
Huoltoviranomainen	10	4	7	10	17	14	31
Lastensuojeluviranomainen	82	38	163	21	245	59	304
Yksityinen henkilö	97	51	54	48	151	99	250
V. 1959 saapuneita ilmoituksia yhteensä	1 201	232	548	186	1 749	418	2 167
Ilmoituksen syy:							
Lsl. 8 § 1 mom. e-kohta:							
Luvaton ansiotoimi	2	—	—	—	2	—	2
Oppivelvollisuuden laiminlyönti	76	14	—	—	76	14	90
Lsl. 8 § 2 mom.:							
Rangaistava teko:							
Syyttäjän käsittelemättä	804	49	11	3	815	52	867
Syyttäjä jättänyt syyttämättä, LNR 2 §	1	—	2	—	3	—	3
Oikeus jättänyt tuomitsematta, LNR 3 §	45	10	61	11	106	21	127
Irtolaistapainen elämä	84	88	53	117	137	205	342
Tavattu juopuneena	53	3	240	5	293	8	301
Muu syy	136	68	181	50	317	118	435
V. 1959 saapuneita ilmoituksia yhteensä	1 201	232	548	186	1 749	418	2 167
V:sta 1958 jäljellä olevia ilmoituksia	141	30	56	15	197	45	242
Ilman uutta ilmoitusta käsiteltäväksi otettuja asioita	17	2	2	2	19	4	23
Kaikkiaan	**1 359**	**264**	**606**	**203**	**1 965**	**467**	**2 432**
Toimenpiteet:							
Osaston määräämä tai vahvistama toimenpide:							
Lsl. 9 § 2 mom. b-kohta, varoitus	74	4	106	3	180	7	187
Lsl. 9 § 2 mom. c-kohta, toistaiseksi huostaanotto	22	5	2	1	24	6	30
Lsl. 9 § 2 mom. d-kohta:							
toimitettu kotikuntaansa	11	9	7	18	18	27	45
toimitettu lääkärin hoitoon	5	3	1	—	6	3	9
muu toimenpide	414	29	40	12	454	41	495
Lsl. 9 § 2 mom. e-kohta, suojeluvalvojan määrääminen	60	14	12	8	72	22	94
Lsl. 9 § 1 mom., huostaanotto	1	—	—	—	1	—	1
Lsl. 11 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen sopimuksen nojalla	24	22	8	6	32	28	60
Lsl. 12 §, kodin ulkopuolella kasvattaminen, lastensuojelulautakunnan päätöksen nojalla	7	3	3	2	10	5	15
Nuorisonhuoltajan toimenpide	346	115	165	97	511	212	723
Ei mitään toimenpidettä	186	27	215	34	401	61	462
V. 1959 käsiteltyjä asioita yhteensä	1 150	231	559	181	1 709	412	2 121
V:een 1960 jääneitä ilmoituksia	209	33	47	22	256	55	311
Kaikkiaan	1 359	264	606	203	1 965	467	2 432

Ilmoitukset koskivat 1 547 lasta ja nuorta henkilöä, joista alle 16-vuotiaita poikia oli 848 ja tyttöjä 164 sekä 16—17-vuotiaita poikia 398 ja tyttöjä 137.

Taulukossa esitetyn lisäksi käsiteltiin toimistossa 34:n (poikia 30, tyttöjä 4) yli 18-vuotiaana ilmoitetun nuoren asiaa, joista 10:een nähden suoritettiin huoltoa (poikia 6, tyttöjä 4).

Tutkimuksen yhteydessä saatiin asiantuntija-apua lastensuojeluviraston sosiaalilääkärin toimistolta sekä eräissä tapauksissa muilta kasvatusneuvoloilta ja yksityislääkäreiltä. Psykiatrista hoitoa tarvitsevia sijoitettiin mahdollisuuksien mukaan sairaaloihin ja Metsäkummun hoitokotiin. Työnvälitystoimiston ammatinvalintapsykologilta pyydettiin lausuntoja, minkä lisäksi ammatinvalintapsykologi suoritti soveltuvuustutkimuksia Ryttylän vastaanottokodissa.

Huoltolaitokset. Suojelukasvatustoimiston kaupungin huoltolaitoksiin sijoittamien lasten ja nuorten henkilöiden vaihtuminen ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Huoltolaitos	Lapsia					Huoltopäiviä	
	Jäljellä v:sta 1958	Uusia	Yhteensä	Eronneita	Jäljellä v:een 1960	Kaikkiaan	Keskimäärin hoidokkia kohden
Kaarelan nuorisokoti	—	6	6	—	6	204	34.0
Kallion nuorisokoti	4	3	7	7	—	741	105.9
Vastaanottokoti Lemmilä	14	27	41	29	12	4 204	102.5
Ryttylän koulukoti	49	43	92	52	40	14 112	153.4
Hyvösen lastenkoti	—	1	1	—	1	189	189.0
Sofianlehto C-os.	1	12	13	11	2	624	48.0
Reijolan nuorisokoti	4	11	15	8	7	2 035	135.7
Metsäkummun hoitokoti	1	1	2	2	—	322	161.0
Oppilaskoti Toivola	2	3	5	1	4	967	193.4
Yhteensä	75	[1] 107	[1] 182	110	72	23 398	128.6

Muissa laitoksissa oli kertomusvuoden aikana yhteensä 243 lasta. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 86 poikaa ja 25 tyttöä. Vuoden kuluessa sijoitettiin niihin 62 poikaa ja 70 tyttöä. Huoltopäiviä oli 40 994.

Jatkuvasti koulukasvatusta tarvitsevat sijoitettiin suurimmaksi osaksi valtion koulukoteihin.

Perhehoidossa oli vuoden aikana 40 lasta yhteensä 7 175 päivää. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 12 poikaa ja 9 tyttöä. Seuraavaan vuoteen jäi 11 poikaa ja 2 tyttöä.

Sairaaloissa hoidettiin vuoden aikana 24 lasta yhteensä 1 596 päivää; 8 poikaa ja 1 tyttö oli sitäpaitsi jossakin muussa laitoksessa. Seuraavaan vuoteen jäi sairaalaan 1 poika ja 2 tyttöä.

Pysyväisessä valvonnassa olleet näkyvät seuraavasta taulukosta.

[1] Hoidokin siirtyessä kaupungin hoitolaitoksesta toiseen tulee hän lasketuksi sekä laitoksesta eronneena että laitokseen otettuna hoidokkina ja sisältyy siis kahdesti kokonaissummaan.

	Suojeluvalvonnan alaisia		Laitoshuollon jälkivalvonnan alaisia tai perheisiin sijoitettuja		Valvottavia kaikkiaan		
	Valvojan ollessa						
	Lastensuojeluviranomainen	Yksityinen henkilö	Lastensuojeluviranomainen	Yksityinen henkilö	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Jäljellä v:sta 1958	100	28	56	2	127	59	186
V. 1959 valvontaan tulleita	62	28	38	2	96	34	130
Yhteensä	162	56	94	4	223	93	316
Näistä:							
Muutti toiselle paikkakunnalle, vihittiin avioliittoon, kuoli tai valvonnan määräaika päättyi	10	5	4	2	9	12	21
Poistettiin valvonnasta myönteisin tuloksin	24	14	5	—	31	12	43
Otettiin lastensuojelulautakunnan huostaan tai sijoitettiin lastenhuoltolaitokseen	16	2	4	—	15	7	22
Valvonta lopetettiin tuloksettomana	6	4	—	—	9	1	10
Tuomittiin rikoksesta tai siirrettiin huoltolautakunnan alkoholisti- ja irtolaishuolto-osaston huollettavaksi	6	3	—	1	10	—	10
V:een 1960 jääneitä	100	28	81	1	149	61	210
Yhteensä	162	56	94	4	223	93	316

Ansiotyötä koskevan luvan myönsi suojelukasvatusjaosto 101 alaikäiselle henkilölle.

Jälkihuolto. Laitoksista poistettujen tyttöjen jälkihuoltoa hoiti toimiston huoltotarkastaja. Poikien jälkihuollon hoitivat toimiston huoltotarkastajat paitsi Ryttylän vastaanottokodin oppilaiden jälkihuoltoa (ei sisälly edellä esitettyyn valvontatilastoon), jonka suoritti vastaanottokodin oma kuraattori.

Alaikäiset lainrikkojat. Nuorista rikoksentekijöistä annetun lain määräämät tehtävät hoiti useimmassa tapauksessa suojelukasvatustoimiston puolesta Vankeusyhdistyksen nuorisonvalvontatoimisto. Tämä suoritti henkilötutkinnat Helsingin raastuvanoikeudelle 15 vaan ei 21 vuotta täyttäneinä rangaistavan teon tehneistä, syytteeseen asetetuista ja huolehti nuorisonhuoltajan tarkastuksen alaisena ehdollisesti tuomittujen nuorten rikoksentekijäin valvonnan järjestelystä sekä, milloin tutkittava oli 15- vaan ei 18-vuotiaana tehnyt rikoksensa, lastensuojeluasetuksen määräämästä lautakunnan edustuksesta oikeudessa. Poliisikuulusteluissa oli läsnä suojelukasvatustoimiston edustaja. Tällaisia kuulusteluja oli 1 162 (925) alaikäistä koskevassa asiassa.

Eräät yksityiset henkilöt toimivat kasvatuksellisen tuen tarpeessa olevien ja siveellisesti hairahtuneiden alaikäisten valvojina. Näille maksettiin palkkiota 800 mk kuukaudessa valvottavaa kohden. Samasta määrärahasta myönnettiin tilapäisiä avustuksia harrastusvälineiden hankkimiseen valvottaville tunnustukseksi hyvästä käytöksestä.

Nuorisorikollisuuden määrää Helsingissä valaisevat seuraavat tiedot rikospoliisin kertomusvuoden aikana tutkimista rikokseen syylliseksi todetuista alaikäisistä henkilöistä:

	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä
Alle 15-vuotiaita	772	41	813
15—17 »	346	49	395
18—20 »	245	60	305
Yhteensä	1 363	150	1 513 (1 283)

Poliisilaitoksen huolto-osastossa pidätettiin irtolaistapaisen elämän takia 130 (133) alle 18-vuotiasta henkilöä, joista poikia 32 ja tyttöjä 98. Pidätyksiä saman henkilön uusiintuneet pidätykset mukaanluettuina oli 157 (154), joista 36 poikia ja 121 tyttöjä koskevia.

Kertomusvuoden aikana saapui suojelukasvatustoimistolle seuraavat tiedot poliisin pidättämistä alle 18-vuotiaista juopuneista: pidätyksiä oli 301 (324), joista 293 poikia ja 8 tyttöjä koskevia, ja pidätettynä oli 217 henkilöä, joista 211 poikia ja 6 tyttöjä.

Edellä luetelluista tulivat suojelukasvatustoimiston huollettaviksi alle 15-vuotiaana rikkomuksen tehneet sekä ne 15—17-vuotiaana rikoksen tehneet, jotka nuorista rikoksentekijöistä annetun lain nojalla jätettiin syyttämättä tai tuomitsematta. Tuomituista 15—17-vuotiaana rikoksen tehneistä tuli osa suojelukasvatustoimiston huollettaviksi, pääosan jäädessä yksinomaan rikosoikeudellisten toimenpiteitten varaan tai ehdollisesti tuomittuina oikeusministeriön määräämään valvontaan. Suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulivat edelleen kaikki edellä mainitut irtolaistapaisen elämän takia ilmoitetut tai juopuneena pidätetyt, lukuun ottamatta niitä, jotka jäivät huoltolautakunnan huollettaviksi, koska olivat jo täyttäneet 18 vuotta ennen kuin toimenpiteisiin voitiin ryhtyä.

Ulkomaille matkustavan nuorison valvomiseksi ja huoltamiseksi oli suojelukasvatustoimisto yhteistoiminnassa etenkin Turun ja Tukholman lastensuojeluviranomaisten kanssa.

Kaikki suojelukasvatustoimiston huollettaviksi tulleet em. tapaukset sisältyvät alussa mainittuihin tilastoihin.

Poliisiviranomainen on 267 (236) tapauksessa pyytänyt lautakunnalta suostumusta siihen, että alle 21-vuotias nuori rikoksentekijä saataisiin tuomita rangaistusmääräysmenettelyin. Nämä pyynnöt ovat yhtä lukuun ottamatta tulleet maaseudun poliisiviranomaisilta. 214 pyyntöön on annettu suostumus, 7 evätty, 37 oli vielä vuoden lopussa käsittelemättä ja 9 ilmoitetuista tapauksista oli sellaisia, jotka siirrettiin muiden sosiaalilautakuntien käsiteltäviksi tai muuten eivät aiheuttaneet suojelukasvatustoimiston toimenpiteitä.

Kokoukset. Suojelukasvatusjaosto piti vuoden aikana 19 kokousta.

Elatusaputoimisto

Elatusaputoimiston tärkeimpinä tehtävinä olivat avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luetteloiminen, elatusvelvollisuuden tutkiminen ja elatussopimusten tai -tuomioiden aikaansaaminen sekä elatusmaksujen periminen. Elatusaputoimiston tehtäviin kuului lisäksi välien rikkoutumisen vuoksi erillään asuvien puolisoiden lasten samoin kuin asumus- ja avioerolasten elatusavun periminen. Pääasiallinen

toiminta kohdistui elatusapujen perimiseen eri tavoin, viime kädessä toimittamalla laiminlyöjät työlaitokseen. Uusia työlaitosesityksiä tehtiin lääninhallitukselle elatusavun laiminlyömisestä asumus- ja avioerolasten kohdalta 258 sekä avioliiton ulkopuolella syntyneiden kohdalta 89 tapauksessa. Lääninhallituksen päätös saatiin yhteensä 262 tapauksessa. Päätöksistä oli hylkääviä eri syistä yhteensä 17. Huoltoapulain 42 §:n perusteella käsiteltiin elatusapujaostossa työlaitoksessa olevien elatusvelvollisten 303 työloma-anomusta ja 271 tapauksessa määrättiin työlomalla ollut palautettavaksi työlaitokseen.

Lapset, äidit ja elatusvelvolliset. Toimiston kirjoihin merkittyjen avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten luku oli seuraava:

V:sta 1958 jäljellä olevia	3 772	Luettelosta poistettuja	522
Uusia tapauksia	596	V:een 1960 siirtyneitä	3 846

Seuraavat yhdistelmät valaiset vuoden lopulla luetteloissa olleiden lasten äitien ja elatusvelvollisten siviilisäätyä, ikää ja ammattia lasten syntyessä:

Siviilisääty	Äitejä	Elatusvelvollisia
Naimattomia	3 165	1 494
Leskiä ja laillisesti eronneita	522	350
Naimisissa olevia	131	1 091
Tietoja puuttuu	28	911
Yhteensä	3 846	3 846

Ikä vuotta	Äitejä	Elatusvelvollisia
15	4	1
16—19	452	159
20—24	1 293	884
25—29	934	837
30—34	647	536
35—39	368	373
40—49	137	315
50—	—	100
Tietoja puuttuu	11	641
Yhteensä	3 846	3 846

Ammatti	Äitejä	Elatusvelvollisia
Virkamiehiä, vapaiden ammattien harjoittajia ym.	132	317
Maatalouden ja sen sivuelinkeinojen harjoittajia	51	143
Itsenäisiä liikkeen harjoittajia	234	210
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	797	330
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	980	1 162
Muita työntekijöitä	209	497
Merimiehiä, kalastajia ja laivojen keittiöhenkilökuntaa	6	133
Valtion, kunnan ym. viran- tai toimenhaltijoita	253	275
Kotiapulaisia	708	—
Muun elinkeinon harjoittajia	35	6
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	441	773
Yhteensä	3 846	3 846

Avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat sosiaaliohjesäännön määräysten mukaisesti lastenhuoltotoimiston asianomaiset viranhaltijat. Näiden antamien tietojen mukaan lasten hoito oli seuraava:

Äidin luona olevista lapsista sai:	%	Kasvatusäidin luona olevista lapsista sai:	%
Hyvän hoidon	87.7	Hyvän hoidon	88.8
Suhteellisen hyvän hoidon	11.8	Suhteellisen hyvän hoidon	10.5
Epätyydyttävän hoidon	0.5	Epätyydyttävän hoidon	0.7

Lastenvalvojan luetteloissa olevista lapsista kuoli vuoden aikana 12, joista 10 oli sairaalassa ja 2 kotona.

Kuoleman syy:		Kuoleman syy:	
Aivokuume	1	Synnytyksestä aiheutunut vamma	2
Keuhkokuume	2	Keskosena syntyminen	5
Hukkuminen	1	Vesipäänä syntyminen	1

Selvitystoimenpiteet. Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti lastenvalvoja äitien antamien tietojen perusteella. Asianosaisten ja lastenvalvojan keskinäisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada aikaan elatussopimus, mutta jos elatusvelvolliseksi makaajaksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta tai elatusavun määrästä ei päästy yksimielisyyteen eikä lapsen äiti vastustanut oikeudenkäyntiä, otettiin elatusvelvollista vastaan haaste sitten, kun lastenvalvoja oli hankkinut todistusaineistoa siinä määrin, että oikeudenkäyntiin oli syytä ryhtyä.

Elatusvelvollisuus selvitettiin lopullisesti asianosaisten keskinäisellä ja lautakunnan vahvistamalla sopimuksella 216 tapauksessa, joista aikaisemmin tehtyjen sopimusten korotuksia 37.

Oikeudessa oli edelliseltä vuodelta siirtyneitä juttuja vireillä 58 ja uusia haasteita otettiin 172. Koska näistä 33 tapauksessa vastaajaa ei saatu laillisesti haastetuksi ja 20 juttua sovittiin, sekä 59 siirtyi seuraavaan vuoteen, käsiteltiin oikeudessa siis 118 avioliiton ulkopuolella syntyneen 59 lapsen elatusapukannetta. Jutuista voitettiin 91, hävittiin 15 riittämättömien todisteiden vuoksi ja 19 tapauksessa oli oikeudenkäynnistä luovuttava toistaiseksi joko siksi, että lapsen äidiltä ei voitu saada lisäselvitystä tai muusta jutun käsittelyn aikana ilmenneestä erityisestä syystä, jolloin hylkäävä päätös oli selvästi odotettavissa. Kaikkiaan esiinnyttiin oikeudessa näissä jutuissa 345 kertaa. Lisäksi lastenvalvojan toimesta otetuista haasteista saatiin muualla kuin Helsingin raastuvanoikeudessa päätös 4 elatusavun korotusasiassa ja 4 elatusvelvollisuuden vahvistamista koskevassa asiassa. Lastenvalvoja esiintyi lastensuojelulautakunnan puolesta oikeudessa 17 kertaa.

Lastenvalvojan toimesta haettiin alioikeuksien päätöksiin muutosta 10 tapauksessa ja 16 tapauksessa valvottiin vastaajan puhevallan käyttäminen hovioikeudessa elatusasiassa vastaajan haettua muutosta alioikeuden antamaan päätökseen.

Toimisto antoi aikaisempaan tapaan toisten kuntien lastenvalvojille ja muille sosiaaliviranomaisille virka-apua lastenvalvojien toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Virka-avunpyyntöjen kokonaismäärä oli 503. Lisäksi esiinnyttiin oikeudessa toisten kuntien lastenvalvojien puolesta 30 kertaa.

Toimiston tiliasema oli vuoden päättyessä seuraava:

Tulot:

	Aviottomien lasten puolesta, mk	Aviolasten puolesta mk	Yhteensä mk
Siirto v:sta 1958:			
Lastenvalvojan säästötilin, postisiirtotilin ja kassan saldo	—	—	3 425 559
Valvottujen säästötilien saldo	19 115 836	669 029	19 784 865
Lapsille perityt elatusmaksut	61 009 100	60 504 572	121 513 672
Kaupungille suoritettavat hoitomaksujen korvaukset	16 851 050	3 253 492	20 104 542
Yksityisiltä perityt oikeuskulujen korvaukset	892 283	189 409	1 081 692
Kaupungin suorittamat oikeuskulujen korvaukset	344 654	50 713	395 367
Yksityisiltä perityt tilapäiset avustukset	—	—	9 480
Kaupungin suorittamat tilapäisten avustusten korvaukset	—	—	9 500
Korkotuloja	1 260 512	32 930	1 293 442
Lastenvalvojan säästö-, talletus- ja indeksitilin korko	—	—	270 572
		Yhteensä	167 888 691

Menot:

Hoitajille suoritetut lastenhoitokorvaukset	60 167 042	59 915 074	120 082 116
Kaupungille suoritetut hoitomaksujen korvaukset	16 851 050	3 253 492	20 104 542
Kaupungille suoritetut oikeuskulujen korvaukset	3 564	67 618	71 182
Kaupungin tilittämättömät oikeuskulut	48 530	6 724	55 254
Oikeuskuluihin käytetty	1 243 373	172 504	1 415 877
Myönnetyt tilapäiset raha-avustukset	18 980	—	18 980
Kaupungille maksettu lastenvalvojan säästö-, talletus- ja indeksitilin korot	—	—	270 572
Siirto v:een 1960:			
Lastenvalvojan säästö- ja postisiirtotilin ja kassan saldo	—	—	4 666 919
Valvottujen säästötilien saldo	20 318 131	885 118	21 203 249
		Yhteensä	167 888 691

Ottolapsiksi hyväksyttiin 76 lastenvalvojan luettelossa ollutta avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta.

Elatusapujaosto piti kertomusvuonna 17 kokousta.

Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto

Äitiysavustukset. Vuoden aikana käsiteltiin yhteensä 6 893 (6 579) äitiysavustushakemusta, joista hyväksyttiin 6 756 (6 437) ja hylättiin 137 (142). Hylkäyspäätöksistä valitti 23 (22) hakijaa sosiaaliministeriöön. Avustus myönnettiin 6 610 (6 292)

sellaiselle hakijalle, jotka olivat käyneet lääkärin, kätilön tai äitiysneuvolan tarkastuksessa ennen neljännen raskauskuukauden päättymistä ja noudattaneet tällöin saamiaan ohjeita sekä 146 (145) hakijalle, jotka olivat esittäneet pätevän syyn tämän ehdon laiminlyöntiin. Avustuksen hakijoista oli 6 530 (6 232) avioliitossa ja 363 (347) naimatonta. Hylätyistä 137:stä (142) oli 52 (39) ja harkinnalla myönnetyistä 146:sta (145) oli 50 (44) naimattomien äitien hakemuksia.

Hakemuksia otti vastaan viraston lisäksi 46 äitiysneuvolaa. Virastoon jätettiin 895 (1 240) ja neuvoloihin 5 998 (5 339) hakemusta.

Kertomusvuoden loppuun mennessä suoritettiin hakijoille edelliseltä vuodelta nostamatta jääneitä ja vuoden aikana myönnettyjä avustuksia yhteensä 30 510 000 (29 704 500) mk. Luontoisavustuksia (äitiysavustuspakkauksia) annettiin 12 627 000 (12 519 000) mk:n arvosta. Ohjekirjasia odottaville äideille jaettiin edelleenkin kaupungin kustannuksella.

Sosiaaliministeriö myönsi kertomusvuoden äitiysavustusten maksamiseen ennakkoa 10 (10) mmk.

Perhelisät. Perhelisän hakijoita oli yhteensä 1 830 (1 903), joista hyväksyttiin 1 716 (1 723) ja hylättiin 114 (180). Veroylityksen takia hylättiin 91 (152) ja muusta syystä 23 (28). Hakemuksista oli 34 (21) toistamiseen kokouksessa lapsen syntymän tai muun sellaisen syyn takia.

Lisä myönnettiin harkinnan perusteella 258 (246) perheelle veroylityksestä huolimatta.

Perhelisää saaneilla 1 716 (1 723) perheellä oli lisään oikeutettuja lapsia yhteensä 7 050 (7 067), joista 6 889 (6 900) alle 16-vuotiaita ja 159 (162) koulunkäynnin sekä 2 (5) työkyvyttömyyden perusteella huomioon otettuja, 16 vuotta täyttäneitä lapsia.

Lapsiluvun mukaan jakaantuivat perheet seuraavasti:

Lapsia perhettä kohden	Perheitä		Lapsia perhettä kohden	Perheitä	
2	272	(267)	7	62	(48)
3	148	(149)	8	13	(12)
4	743	(762)	9	4	(3)
5	341	(332)	10	2	(1)
6	130	(146)	11	1	(3)
			Yhteensä	1 716	(1 723)

Perhelisän saajista oli 1 180 (1 191) varsinaista suurperhettä, 365 (362) leskien ja 171 (170) työkyvyttömien perhettä. Ruotsinkielisiä oli hakijoista 5.08 %.

Ammatin mukaan jakaantuivat perhelisän saajat seuraavasti:

Valtion, kunnan tai seurakunnan viran- ja toimenhaltijoita	141	(143)	Työnjohtoasemassa olevia	25	(32)
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia ym. yrittäjiä	84	(87)	Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	515	(523)
Liike- ja varastoapulaisia, konttoristeja ym.	166	(150)	Muita työntekijöitä	468	(498)
Autonkuljettajia	108	(114)	Ilman ammattia	209	(176)
			Yhteensä	1 716	(1 723)

Kertomusvuonna suoritetusta koko perhelisän määrästä 15 955 500 (14 847 735) mk:sta jaettiin suurille perheille 10 697 500 (9 992 370) mk, leskiperheille 3 333 000 (2 960 620) mk ja työkyvyttömien perheille 1 925 000 (1 894 745) mk.

Avustuksen suorituksessa käytettiin edelleenkin liikkeisiin suoraan annettuja osto-osoituksia.

Perhelisävaroista käytettiin viljelysten edistämiseen 11 000 (27 370) mk, kotieläimiin ja niiden rehuun 4 000 (30 500) mk, asuin- ja talousrakennusten kunnostamiseen 575 000 (494 750) mk, vuoteisiin ja vuodevaatteisiin 7 373 250 (7 242 845) mk, huonekaluihin 1 510 800 (924 425) mk, astioihin ja muihin taloustarvikkeisiin 1 040 125 (639 150) mk, ompelu- ja pesukoneisiin sekä pölynimureihin 699 625 (671 625)mk, vaatetukseen 4 624 200 (4 731 820) mk ja muihin luontoissuorituksiin 117 500 (85 250) mk.

Sosiaaliministeriö myönsi kertomusvuoden perhelisien maksamista varten ennakkoa 13 (12.5) mmk.

Äitiysavustus- ja perhelisäjaostolla oli vuoden aikana 24 (24) kokousta.

Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto lähetti kertomusvuoden aikana 9 643 (10 008) kirjettä.

Sosiaalilääkärin toimisto

Sosiaalilääkärin toimistossa tutkittiin 510 lasta. Tutkittaviksi ilmoitetuista siirtyi seuraavaan vuoteen keskeneräisinä tai tutkimusta odottamaan 87. Tutkituista oli sekä psykologisessa että psykiatrisessa tutkimuksessa 309, yksinomaan psykologin tutkittavana 128 ja psykiatrin tutkimuksessa 73. Sosiaalilääkärin toimiston sosiaalityöntekijät osallistuivat tutkimukseen tai hoitoon 85 tapauksessa, joista 12 oli yksinomaan sosiaalityöntekijäin asiakkaina. Sosiaalityöntekijöiden haastattelujen lukumäärä oli 328. Psykologisia kokeita suoritettiin yhteensä 715. Laitos- ja kotikäyntejä tekivät psykiatrit 64, psykologit 99 ja sosiaalityöntekijät 129. Polikliinisessä, yksilöterapeuttisessa hoidossa oli sosiaalilääkärin toimiston psykiatreilla ja psykologeilla yhteensä 10 lasta ja sosiaalityöntekijällä jälkihoidossa Metsäkummun hoitokodissa 10 lasta; hoitokertoja kaikkiaan 202. Vanhempia oli sosiaalityöntekijöiden hoidossa 24 sekä psykiatrin hoidossa 1; hoitokertoja 218. Sosiaalilääkärin suosittelemina oli ulkopuolisilla yksityisterapeuteilla hoidossaan 3 lasta, joista 2 tapauksessa äiti oli sosiaalilääkärin toimiston sosiaalityöntekijän ja 1 tapauksessa suojelukasvatustoimiston huoltotarkastajan hoidossa. Kaikissa hoito- ja useissa tutkimustapauksissa oli neuvotteluja työntekijöiden kesken, yhteensä niitä pidettiin 175. Näihin osallistui useimmiten lastensuojeluviraston lastenhuolto- ja suojelukasvatustoimiston sekä laitosten henkilökuntaa. Tutkituista annettiin tarvittaessa lausuntoja lastensuojelu- ja kouluviranomaisille sekä oikeutta varten.

Toimiston henkilökuntaa osallistui kasvatusneuvoloitten liiton ja psykoanalyysin edistämisyhdistyksen järjestämiin seminaareihin.

Tutkimusaineisto:

	Ikä								Yhteensä		Kaikkiaan
	0—6 v		7—15 v		16—18 v		19 v —				
	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	P.	T.	
Jäljellä v:een 1959											
Lastenhuoltotoimisto	5	5	7	4	—	—	—	1	12	10	22
Suojelukasvatustoimisto	—	—	4	3	3	2	—	—	7	5	12
Uusia v. 1959											
Lastenhuoltotoimisto	69	49	108	75	6	11	24	27	207	162	369
Suojelukasvatustoimisto	—	—	104	31	29	17	4	1	137	49	186
Uudelleen ilmoitettuja											
Lastenhuoltotoimisto	—	—	2	—	—	—	—	1	2	1	3
Suojelukasvatustoimisto	—	—	2	1	2	—	—	—	4	1	5
Lastenhuoltotoimisto, yhteensä	74	54	117	79	6	11	24	29	221	173	394
Suojelukasvatustoimisto, yhteensä	—	—	110	35	34	19	4	1	148	55	203
Kaikkiaan	74	54	227	114	40	30	28	30	369	228	597
Poistettu v. 1959	62	47	207	97	37	19	22	19	328	182	510
Jäljellä v:een 1960	12	7	20	17	3	11	6	11	41	46	87

Ilmoittajat ja ilmoittamisen pääsyy:

Syy	Lastenhuoltotoimisto			Suojelukasvatustoimisto			Kaikkiaan
	P.	T.	Yhteensä	P.	T.	Yhteensä	
Tutkimukseen joutumisen syy	*66*	*37*	*103*	*93*	*44*	*137*	*240*
Heikko koulumenestys	4	4	8	—	—	—	8
Hermostolliset herkkyysoireet	20	15	35	9	9	18	53
Sopeutumisvaikeudet	19	8	27	79	35	114	141
Seksuaaliset vaikeudet	—	3	3	3	—	3	6
Kastelu ja/tai tuhriminen	21	3	24	—	—	—	24
Muut syyt	2	4	6	2	—	2	8
Lausunnon pyytämisen aihe	*127*	*101*	*228*	*42*	—	*42*	*270*
Kehitystason määrääminen	55	23	78	—	—	—	78
Vajaamielislaitokseen sijoittaminen	47	39	86	—	—	—	86
Muuhun laitokseen sijoittaminen	2	1	3	21	—	21	24
Laitoksesta kotiuttaminen	—	—	—	19	—	19	19
Sairaalahoitoon sijoittaminen	1	2	3	2	—	2	5
Yksityiseen kasvatuskotiin sijoittaminen	10	12	22	—	—	—	22
Työkyvyttömyyseläkeanomukset	4	1	5	—	—	—	5
Sterilisaatioanomukset	—	4	4	—	—	—	4
Oikeudenkäynti tai holhousasia	4	8	12	—	—	—	12
Adoptiotarkoitus	4	11	15	—	—	—	15
Kaikkiaan	**193**	**138**	**331**	**135**	**44**	**179**	**510**

Psykologiset tutkimukset

Älykkyystutkimukset

	T—M—L (T—M—H)	Wechler		Yhteensä
		Wise	Weiss	
Lastenhuoltotoimisto, tytöt	90	12	—	102
» pojat	127	22	—	149
Suojelukasvatustoimisto, tytöt	3	11	4	18
» pojat	12	16	6	34
Yhteensä	232	61	10	303

Luonnetutkimukset

	Rorschach	Temaattinen apperceptio t.		MPT	Szondi	Muut	Yhteensä
		CAT	TAT				
Lastenhuoltotoimisto, tytöt	32	27	8	2	—	4	73
» pojat	41	35	4	2	—	5	87
Suojelukasvatustoimisto, tytöt	30	1	19	—	—	4	54
» pojat	101	3	43	11	40	—	198
Yhteensä	204	66	74	15	40	13	412

Eräitä yhdistelmätietoja

Lastensuojelulautakunnan täysihuollossa oli edelliseltä vuodelta jäljellä kaikkiaan 2 575 lasta. Kertomusvuoden kuluessa otettiin hoidettavaksi 999 lasta (1 077), joten vuoden aikana oli lautakunnan täysihuollossa yhteensä 3 574 (3 419) lasta. Näistä oli 3 223 lastenhuoltotoimiston alaista ja 340 suojelukasvatusta tarvitsevaa lasta tai nuorta henkilöä. Sitä paitsi oli 11 lasta osan vuodesta lastenhuoltotoimiston ja osan vuodesta suojelukasvatustoimiston huollossa.

Lautakunnan huoltoon otetuista lapsista oli avioliitossa syntyneitä 2 204 eli 61.7 % ja aviottomia 1 370 eli 38.3 %. Lastenhuoltotoimiston alaisiin lapsiin nähden olivat vastaavat suhdeluvut 59.7 ja 40.3 sekä suojelukasvatusta tarvitseviin lapsiin nähden 79.8 ja 20.2. Kaikista aviosyntyisistä lapsista oli 1 803:lla eli 81.8 %:lla molemmat vanhemmat elossa, 344:llä eli 15.6 %:lla oli jompikumpi vanhemmista kuollut ja 57 eli 2.6 % oli täysin orpoja. Aviottomista lapsista 673:lla eli 49.1 %:lla oli sekä isä että äiti elossa, 679:llä eli 46.6 %:lla oli isä tai äiti kuollut tai isä tuntematon ja 18:lla eli 1.3 %:lla olivat molemmat vanhemmat kuolleet tai tuntemattomia.

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nimittäin 2 916 eli 82.3 % niistä, joiden syntymäpaikka oli tiedossa. Pääkaupunkia ympäröivissä kunnissa oli syntynyt 45 ja muualla Uudenmaan läänissä 84, joten muualla syntyneitä oli 498 eli 14.1 %.

Jotta saataisiin selvitetyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan huollossa olevat lapset kuuluvat, ryhmitettiin heidät vanhempainsa ammatin perusteella, aviosyntyiset isän ja au-lapset äidin ammatin mukaan. Sen nojalla oli mm. tehdas- ja ammattityöntekijäin lapsia 1 607 eli 45.0 %, muiden työntekijäin 446 eli 12.5 %, kotiapulaisten 313 eli 8.8 %, itsenäisten liikkeenharjoittajien 164 eli 4.6 %, liikeapulaisten ja palveluskunnan 584 eli 16.3 % sekä virkamiesten ja vapaiden ammattien harjoittajien lapsia 151 eli 4.2 %.

Toimitettujen tutkimusten mukaan oli syynä siihen, että edellä mainitut lapset otettiin lautakunnan huostaan, useimmissa tapauksissa jokin vanhemmista johtunut seikka. Ainoastaan 638:ssa eli 17.9 %:ssa tapauksista syy johtui lapsesta; 359 lasta nimittäin otettiin sairauden, vajaamielisyyden, aistiviallisuuden tai raajarikkoisuuden ja 279 lasta pahantapaisuuden vuoksi lautakunnan huostaan. Sen sijaan 2 744:ssä eli 76.8 %:ssa tapauksista syy johtui vanhemmista, 265 eli 7.4 % lapsista otettiin huollettaviksi sen vuoksi, että vanhemmilta puuttui kasvatuskyky, 160:llä eli 4.5 %:lla oli jompikumpi tai molemmat vanhemmista kuolleet, 171 lasta eli 4.8 % oli vanhempiensa hylkäämiä, 606 lapsen eli 17.0 %:n vanhemmat olivat joko

sairaita tai oli heillä muuten työkyky vähentynyt ja 137 tapauksessa, 3.8 %:ssa, vanhemmat olivat joko työhaluttomia, huolimattomia tai juoppoja.

Äidinkieli oli 3 282:lla eli 91.8 %:lla suomi, 286:lla eli 8.0 %:lla ruotsi ja 6:lla eli 0.2 %:lla jokin muu kieli.

Muussa suhteessa viitataan eripainoksen liitteenä olevaan tilasto-osaan.

Lastensuojelutyön rahoitus

Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot olivat tilinpäätöksen mukaan seuraavat:

	mk
Lastensuojelulautakunta	94 222 146
Varsinaiset lastenhuoltolaitokset	299 745 241
Vajaamielisten hoitolaitokset	31 055 960
Sijoitus kaupungin omien laitosten ulkopuolelle	241 294 726
Suojelukasvatuksen alaisten hoidokkien sijoittaminen valtion laitoksiin ja yksityishoitoon	12 707 869
Palkkiot suojelukasvatustoimiston ohjauksen alaisille valvojille sekä valvottavien tilapäiset avustukset	253 474
Tuberkuloottisten lasten erikoishoito	23 179 205
Vajaakykyisten lasten erikoishoito ja opetus	25 984 669
Lasten kesävirkistys	9 090 675
Lastenvalvojan käyttövarat	346 926
Matkakulut	1 100 393
Suojelukasvatuksessa olevien siirrot ja hoidon tarkastus	441 592
Lastenhuoltolaitosten maatilat	14 909 035
Yksityisille lastenhuoltoyhdistyksille myönnetyt avustukset	10 689 855
Kaupunginhallituksen päätöksellä lastensuojelutyöhön myönnetyt varat	1 611 895
Yhteensä	766 633 661

Lisäksi suoritettiin yleisten töiden lautakunnan toimesta allamainittujen lastenhuoltolaitosten rakennus- ja korjaustöitä, joiden kustannukset olivat:

	mk
Sofianlehdon vastaanottokoti	3 127 680
Herttoniemen vastaanottokoti	144 849
Metsäkummun hoitokoti	446 652
Hyvösen lastenkoti	165 240
Malmin lastenkoti	1 104 121
Oppilaskoti Toivola	2 972 960
Kallion nuorisokoti	42 410
Reijolan nuorisokoti	326 510
Kullatorpan lastenkoti	646 849
Nukarin lastenkoti	825 862
Päivölän lastenkoti	693 808
Päivähuoltola Aula	367 420

Vastaanottokoti Lemmilä	381 666
Ryttylän vastaanottokoti	1 097 980
Päivähuoltola Vantaala	2 938 929
Yhteensä	15 282 936

Lastensuojelutoiminnasta saadut tulot jakaantuivat seuraaviin eriin:

	mk	mk
Lastenhoidosta saatu korvaus		108 312 078
Huoltolaitosten valtionapu		20 905 864
Huoltolaitosten tulot		16 020 127
Maatilojen tilittämät tulot		
Toivoniemen tila	391 427	
Toivolan tila	3 604 835	3 996 262
Laitosten henkilökunnan suorittama luontoisetujen korvaus		3 806 403
Yhteensä		153 040 734

Kun nämä tulot vähennetään em. kustannusten yhteissummasta 781 916 597 mk:sta, jää kaupungin kassaa rasittavaksi nettomenoksi 628 875 863 mk eli 45 458 669 mk enemmän kuin edellisenä vuonna.

Kertomusvuonna olivat lastensuojelun hallinnassa Ryttylän koulukodin, Toivoniemen koulukodin ja Oppilaskoti Toivolan maatilat. Ryttylän koulukodin maatalous lakkasi jo v:n 1958 lopussa. Toivoniemen tilalla oli kertomusvuonna vain supistetussa muodossa maataloustoimintaa. Tilan menot olivat 952 152 mk ja tulot 391 427 mk. Toivolan maatilalla harjoitettiin maataloustoimintaa. Maatilan menot olivat 13 909 035 mk ja tulot 3 604 835 mk. Menoista suurin osa eli 10 529 200 mk oli tilitysvuokra kaupungin kassaan.

Eri laitosten varsinaiset nettomenot eli rakennustoimiston suorittamat korjaukset sekä henkilökunnan luontoiseduistaan suorittama korvaus bruttomenoista poisluettuna nousivat seuraaviin määriin:

Laitos	Kaikkiaan mk	Lasta ja päivää kohden, mk	Lasta ja vuotta kohden, mk
Sofianlehdon vastaanottokoti	106 492 084	1 650	602 271: 90
Herttoniemen vastaanottokoti	7 845 938	1 683	614 145: 35
Metsäkummun hoitokoti	10 940 190	2 182	796 561: 40
Hyvösen lastenkoti	16 143 853	1 424	519 621: 30
Malmin lastenkoti	18 064 642	1 312	478 938: 40
Oppilaskoti Toivola	52 621 074	2 103	767 682: 60
Kallion nuorisokoti	9 093 083	1 047	382 103: 90
Reijolan nuorisokoti	5 717 493	947	345 680: 55
Kullatorpan lastenkoti	14 238 871	1 584	578 105: 25
Nukarin lastenkoti	15 728 922	1 363	497 403: 75
Päivölän lastenkoti	9 863 202	1 494	545 463: 30
Päivähuoltola Aula	10 787 859	1 992	727 156: 65
Lemmilän vastaanottokoti	8 293 157	1 868	681 754: 30
Ryttylän vastaanottokoti	36 676 288	2 357	860 447: 35
Päivähuoltola Vantaala	4 344 439	1 597	582 985: 30
Yhteensä	326 851 095	1 678	458 023: 90

Töölön ja Kaarelan nuorisokotien perustamisvuoden poikkeuksellisia menoja ei ole otettu huomioon taulukoissa. Oppilaskoti Toivolan päivähuoltolan menot sisältyvät Oppilaskoti Toivolan menoihin.

Edellä mainitut päiväkustannukset jakaantuivat seuraavalla tavalla:

Laitos	Menoerä, mk					
	Palkkaukset	Vuokra, lämpö, valo ja käyttövoima	Ravinto	Vaatetus, kalusto ja pesu	Muut menot	Yhteensä
Sofianlehdon vastaanottokoti	1 102	240	189	58	62	1 650
Herttoniemen vastaanottokoti	1 063	261	203	98	57	1 683
Metsäkummun hoitokoti	1 427	306	208	134	107	2 182
Hyvösen lastenkoti	778	227	186	166	66	1 424
Malmin lastenkoti	777	189	193	119	35	1 312
Oppilaskoti Toivola	1 163	566	199	100	75	2 103
Kallion nuorisokoti	424	211	215	148	49	1 047
Reijolan nuorisokoti	442	172	202	85	46	947
Kullatorpan lastenkoti	1 044	203	199	78	59	1 584
Nukarin lastenkoti	903	172	150	76	61	1 363
Päivölän lastenkoti	879	265	182	88	80	1 494
Päivähuoltola Aula	1 410	239	141	15	186	1 992
Lemmilän vastaanottokoti	1 277	222	206	58	105	1 868
Ryttylän vastaanottokoti	1 370	594	204	83	106	2 357
Päivähuoltola Vantaala	474	206	112	597	207	1 597
Yhteensä	1 026	298	189	93	72	1 678

Mainittakoon, että edellisen vuoden hoitopäiväkustannukset olivat keskimäärin 1 652 mk.

Yksityisen lastensuojelutoiminnan tukeminen

Kuten edellä olevasta menojen luettelosta ilmenee, jaettiin talousarvioon merkittyinä avustuksina yksityisille lastensuojelujärjestöille yhteensä 10 689 855 mk. Tästä saivat *Aula-työkotien Kannatusyhdistys* vajaamielisten nuorten työkodin ja vajaamielisten kesäsiirtolan tukemiseksi 600 000 mk; *Pelastakaa Lapset* perhesijoitustoiminnan tukemiseksi 300 000 mk; *Svenska Finlands vårdanstalt för sinnesslöa*-nimistä laitosta ylläpitävä kuntainliitto 1 400 000 mk ja *Vankeusyhdistys* 500 000 mk. Lisäksi jaettiin 7 889 855 mk avustuksena sellaisille järjestöille, jotka järjestävät kesänviettoa helsinkiläisille lapsille.

Lastensuojelun talousarvioon merkityistä käyttövaroista kaupunginhallitus myönsi lastensuojelulautakunnan esityksestä vuoden aikana erilaisiin lastensuojelun tarpeisiin yhteensä 1 611 895 mk.

Lastensuojelurahastot

Lastensuojelulautakunnalle kuului muutamia varattomien lasten hyväksi lahjoitettuja, rahatoimiston hoidossa olevia rahastoja, joiden pääomat ja käytettävissä olevat korkovarat olivat 31. 12. 1959 seuraavan suuruiset:

	Pääoma mk	Korot mk
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto	39 700	8 785
Johan Gustav Rosenbergin rahasto	12 100	1 450
Lasten kesäsiirtolan rahasto	20 700	3 850
Bergman puolisoiden lahjoitusrahasto	60 100	4 825
L. A. Grönholmin orpolasten rahasto	11 650	775
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	62 900	5 050
M. Kotschakin lastenvaatetusrahasto	88 600	6 360
Yhteensä	295 750	31 095

Kertomusvuonna myönnettiin edellä mainittujen rahastojen korkovaroista avustuksina yhteensä 52 680 mk.

Hoitopaikkasopimukset

Osallistuessaan eräiden yksityisten järjestöjen omistamien lastenhuoltolaitosten perustamiskustannuksiin joko avustuksen tai lainan muodossa kaupunki on varannut käyttöönsä määräajaksi tällaisista laitoksista hoitopaikkoja. Seuraaviin kaupunginvaltuuston päätöksiin perustuvat hoitopaikkasopimukset olivat kertomusvuonna voimassa:

8. 3. 1950 ja 16. 5. 1956 sopimukset 28 varsinaisen ja 2 erityispaikan varaamisesta diakonissalaitokselta sen omistamasta Pitäjänmäen lastenkodista sekä 7. 2. 1950, 14. 11. 1951 ja 20. 3. 1957 sopimukset 25, 10 ja vähintään 200 hoitopaikan varaamisesta Rinnekoti-nimisestä laitoksesta;

12. 7. 1951 sopimus 12-paikkaisesta turvattomien ruotsinkielisten lasten vastaanotto-osastosta Suomen Lastenhoitoyhdistyksen Stenbäckinkatu 5:ssä sijaitsevassa lastenkodissa myönnetyn lainan takaisinmaksuaikana;

22. 12. 1954 sopimus 35 hoitopaikan varaamisesta Svenska Finlands Vårdanstalt för sinnesslöa -nimisestä, kuntainliiton ylläpitämästä vajaamielislaitoksesta;

15. 12. 1954 sopimus vähintään 30 hoitopaikan varaamisesta Samfundet Folkhälsan i svenska Finland -nimisen säätiön lastenkodista lainan maksuajaksi;

21. 12. 1955 ja 15. 1. 1958 sopimukset 10 hoitopaikan varaamisesta Mustalaislähetyksen Kotimäen lastenkodista Sipoon Martinkylässä sekä samoin 10 hoitopaikan varaamisesta Kosken (Hl.) pitäjässä sijaitsevasta lastenkodista;

6. 2. 1957 sopimus vähintään 10 hoitopaikan varaamisesta Barnens Värn -nimisen järjestön vajaamielislaitoksesta;

21. 11. 1956 sopimus Mannerheimin Lastensuojeluliiton Kodinhoito-opiston lastenkodin varaamisesta kokonaisuudessaan lainan takaisinmaksuajaksi lastensuojelulautakunnan huollettavia varten; 13. 11. 1957 päätetyt sopimukset 10 ja 7 hoitopaikan varaamisesta Lastenlinnasta sekä vm. sopimuksiin liittyvä erikoissopimus; näistä hoitopaikoista oli 8 ensisijaisesti lastensuojelulautakunnan käytettävissä;

15. 4. 1959 sopimus 12 hoitopaikan varaamisesta Kristillisten Orpokotien Kannatusyhdistyksen lastenkodista

sekä kaupunginhallituksen 2. 1. 1958 tekemään päätökseen perustuva sopimus vähintään 8 hoitopaikan varaamisesta Vankeusyhdistyksen omistamasta Rusutjärven kotikoulusta.

20. Työnvälitys [1]

Työnvälitystoimisto kuului kertomusvuonna jatkuvasti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön valvontaan.

Työnvälityslautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Työnvälityslautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna opetusneuvos Hilja Vilkemaa ja varapuheenjohtajana os. hoit. Aarre Pulkkinen. Työnantajien edustajina kuuluivat lautakuntaan sos.joht. Eero Rusama ja joht. Martti Sorvari sekä työntekijäin edustajina valist.pääll. Kosti Lindgren ja tal.hoit. Erkki Korhonen. Varajäseniä olivat työnantajien edustajat merikapt. Toivo Rosnell ja dipl.ins. Väinö Hintikka sekä työntekijäin edustajat, toimitsijat Heikki Helkavuori ja Hilarius Brask. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa kaup.joht. Arno Tuurna.

Lautakunnan kokoukset. Työnvälityslautakunnalla oli kertomusvuonna 7 (ed. v. 7) kokousta ja käsiteltiin niissä 85 (91) asiaa. Niistä mainittakoon seuraavien asioiden johdosta kaupunginhallitukselle annetut lausunnot: 6. 3. sosiaalivirastotalon kassa- ja tilitoimen organisaatiokomitean mietintö; 18. 9. kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön tekemä, työnvälitystoimiston irtaimiston valtiolle myyntiä tai vuokrausta koskeva tiedustelu; 14. 12. vuosilomasijaisten vähentämiskomitean mietintö; 14. 12. kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön tiedustelu, joka koski kaupungin omistaman talon Aleksanterinkatu 1 vuokraamista valtiolle 1. 1. 1961 lähtien sekä merimiesosaston muuttamista joko ko. taloon tai uudisrakennukseen Linnankatu 3:ssa. Lautakunta ehdotti 29. 5. kaupunginhallitukselle työnvälitystoimiston koko toiminta-ajan historiikin julkaisemista; asia oli uudelleen esillä 14. 12. Lisäksi oli käsiteltävänä 18. 9. kaupunginhallituksen kielteinen päätös työnvälitystoimiston siirtämisestä rakennettavaan sosiaalivirastotaloon sekä johtajan kanslian, henkisen työn osaston ja nuoriso-osaston siirtäminen v. 1960 Postisäästöpankin uudisrakennukseen Siltasaarenkatu 16.

[1] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja työnvälitystoimiston kertomuksen eripainoksessa.

Kirjeenvaihto. Työnvälitystoimiston kirjeenvaihto kertomusvuonna sekä v. 1958 selviää seuraavasta asetelmasta:

Osasto	1959 Saapuneita kirjeitä	1959 Lähetettyjä kirjeitä	1958 Saapuneita kirjeitä	1958 Lähetettyjä kirjeitä
Yleiset osastot	4 424	4 471	2 959	3 767
Henkisen työn osasto	1 556	5 517	1 107	5 200
Nuoriso-osasto	678	9 147	610	8 202
Merimiesosasto	3 362	1 628	3 455	1 859
Maatalousosasto	1 178	1 830	877	1 774
Ravintolaosasto	1 458	4 001	1 563	3 056
Kaikkiaan	12 656	26 594	10 571	23 858

Työnvälitystoimisto

Osastojako. Työnvälitystoimistossa oli kertomusvuoden aikana kaksi yleistä ja viisi erikoisosastoa. Yleisistä osastoista kumpikin, mies- ja naisosasto jakautuivat kolmeen alaosastoon, miesosasto rakennusammattityön, metallityön ja sekatyön alaosastoihin sekä naisosasto taloustyön, tehdastyön sekä puhdistus- ja aputyön alaosastoihin. Erikoisosastoja olivat henkisen työn, nuoriso-, merimies-, maatalous- ja ravintolaosasto.

Henkilökunta. Työnvälitystoimiston vs. johtajana toimi valtiotiet.tri Yrjö Vuorjoki. Kertomusvuoden aikana tapahtuivat seuraavat muutokset: henkisen työn osaston vs. toimentajaksi määrättiin valt.kand. Jorma Helander; nuoriso-osaston vt. ammatinvalinnanohjaajaksi keuhkoinvalidien ammatinvalinnanohjaustoimiston esimieheksi siirtyneen fil.maist. Pehr Charpentierin tilalle määrättiin fil.maist. Pentti Peltonen ja kansakoulunopettajaksi siirtyneen kansak.op. Anja Berglundin tilalle hänen virkavapausajan sijaisensa yliopp. Riitta Kivikoski; merimiesosaston osastonhoitajaksi nimitettiin fil.maist. Enni-Sinikka Tenn ja toimentajaksi radiosähköttäjä Aune Mirjam Eskola.

Huoneistot. Yleiset osastot, maatalousosasto ja ravintolaosasto toimivat Aleksanterinkatu 1:ssä, merimiesosasto Satamakatu 2:ssa, meripäällystövälitys Hietalahdenranta 15:ssä, henkisen työn ja nuoriso-osasto Unioninkatu 20:ssä.

Työmarkkinat

Kertomusvuoden aikana kääntyi laskukausi nousukaudeksi Suomen talouselämässä. Vielä kertomusvuoden alkukuukausina vallitsi koko valtakunnassa huomattava työttömyys. Se ei ollut ainoastaan oloillemme tyypillistä pienviljelijäseutujen työttömyyttä, vaan ulottui kaupunkielinkeinoihinkin ja muodosti päätekohdan v:n 1957 keväällä alkunsa saaneelle suhdannetyöttömyydelle. Sitä kuvaa koko toimiston miestyönhakijain työnhakemusluku 28 524 kertomusvuoden ensi neljännekseltä, mikä luku oli sodanjälkeisistä vastaavista luvuista suurin, jopa korkeammalla v:n 1958 lukua 26 368, puhumattakaan esim. suotuisan työllisyysvuoden 1956 luvusta 10 569.

Miesten työnhakemusluvut, jotka kausivaihteluille alttiilla aloilla kuvastavat herkemmin kuin naisten luvut työllisyyden yleistä kehitystä, laskivat kertomusvuoden loppupuoliskolla huomattavasti alle edellisen vuoden lukujen. Kolmannen neljännesvuoden työnhakemusluku oli 18 299 (ed. v. 26 695). Kehitystä selventävät vielä näiden vuosien tammi- ja joulukuun työnhakemusluvut, jotka olivat edellisenä vuonna 7 831 ja 8 141, kertomusvuonna 9 439 ja 6 296. Edellinen osoittaa heikentyvää, jälkimmäinen jälleen vahvistuvaa työllisyyttä.

Alkuvuoden korkeat työnhakemusluvut aiheuttavat sen, että vuoden aikana tapahtunut taloudellinen elpyminen ja työllisyystason nousu näkyvät vain vähäisenä laskuna koko kertomusvuoden työnhakemusluvuissa. Sitä selvemmin mainittu nousu käy selville tarjottujen työpaikkojen ja välitysten lukumäärästä. Kaikkiaan oli työpaikkatarjouksia 47 396 (35 893) sekä välityksiä 30 126 (38 908). Työpaikkatarjousten nousu oli 32.0 %, välitysten 29.2 %. Nämä kertomusvuoden saavutukset ylittävät merkittävästi aikaisemmat parhaat tulokset, v:n 1955 tarjottujen työpaikkojen luvun 41 296 ja v:n 1957 suoritettujen välitysten määrän 32 046.

Työnhakemukset. Työnhakemus on voimassa, mikäli työhönsijoitusta tai työnhakijan ilmoittamaa peruutusta ei tapahdu, ilmoittautumisviikkoa seuraavan viikon loppuun asti. Jos hakemus tämän ajan umpeenkuluttua, mutta saman kalenterikuukauden aikana uudistetaan, merkitään kuukausitilastoon uusi työnhakemus saman henkilön osalta. Samoin menetellään, jos työnhakija on osoitettu niin lyhytaikaiseen työhön, että hän saman kalenterikuukauden tai jo saman viikon aikana uudistaa työnhakemuksensa. Jos työnhakemus on voimassa kuukauden vaihteessa, se merkitään siirtona seuraavan kuukauden tilastoon.

Työnhakemusten luku koko toimistossa oli kertomusvuonna 96 407 (ed. v. 97 326), josta miesten hakemuksia 52 344 (53 516) ja naisten 44 063 (43 810). Työnhakemusten vähennys oli 919 eli 0.9 %. Miesten hakemukset vähenivät 1 172 ja naisten lisääntyivät 253. Naisten työnhakemusten nousun on aiheuttanut talouselämän elpymisen sallima välitystoiminnan aktivisoituminen. Sama seikka on vaikuttanut estävästi miesten työnhakemusten vähenemiseen. Erikoisosastojen työnhakemusluvut käsitellään näiden osastojen toimintaselostuksissa jäljempänä. Yleisten osastojen alaosastoilla tapahtuivat seuraavat muutokset työnhakemusten määrissä: rakennusammattityö 10 914—8 769, metallityö 7 565—6 602, sekatyö 10 384—10 434, taloustyö 1 541—1 474, tehdastyö 5 439—4 478, puhdistus- ja aputyö 9 521—9 949. Luvut olivat pienentyneet miesten seka- ja naisten puhdistus- ja aputyötä lukuun ottamatta.

Työnhakijat. Eri työnhakijoiden luku oli koko toimistossa 41 842 (ed. v. 40 222), joista miehiä 23 287 (23 873) ja naisia 18 555 (16 349). Naisten luku oli kohonnut enemmän ja miesten luku laskenut vähemmän kuin heidän työnhakemuslukunsa. Tämäkin huomio osoittaa työllisyystason kohoamista, kun toistuvien työnhakemusten määrä yhtä työnhakijaa kohden oli vähentynyt. Suurimmat erot alaosastoilla olivat puhdistus- ja aputyön sekä sekatyön osastoilla, ja ne johtuivat työpaikkojen lyhytaikaisuudesta ja lukuisuudesta.

Työpaikkatarjoukset. Koko toimiston työpaikkatarjousten luku oli 47 396 (ed. v. 35 893), josta miehille 21 702 (15 110) ja naisille 25 694 (20 783). Yhteisnousu oli, kuten edellä mainittiin, 32.0 %; miesten prosenttiluku oli 43.6 ja naisten 23.6. Yleis-

ten osastojen alaosastojen työpaikkatarjousluvut nousivat seuraavasti: rakennusammattityö 1 056—1 179, metallityö 992—1 724, sekatyö 3 911—6 108, taloustyö 2 907—3 217, tehdastyö 945—1 802, puhdistus- ja aputyö 5 706—6 571. Suurin suhteellinen nousu oli tehdas- ja metallityön alaosastoilla, jotka edustivat elpyvää teollisuutta sekä sekatyön alaosastolla, jonka työnhakijoita runsaasti välitettiin rakennusalan aputyöntekijöiksi. Mainittakoon myöskin, että entistä läheisempi yhteistyö työnvälitystoimiston ja Helsingin työvoimapiirin välillä sekä edellisen rakennuttajiin kohdistama erikoismainostus lisäsivät rakennusalan työpaikkatarjouksia. Tuloksena oli näiden tarjousten luvun sellainen nousu, että kaupunginhallitus saattoi työttömyystyömailta vapaille markkinoille tapahtuneen välitystoiminnan aktiivisuuden tähden lopettaa heinäkuun lopussa työttömyyskortiston. Liitetaulukoissa 3 ja 6 tämä kuvastuu työpaikkatarjousten nousuna heinäkuulla. Työpaikkatarjousten jatkuva runsaus syyskaudella aiheutti vastaavasti, että työllisyyslautakunta vasta 1. 12. avasi työttömyyskortiston.

Työnhakemus- ja työpaikkatarjouslukujen suhdetta pidetään työvoiman kysynnän ja tarjonnan välistä voimasuhdetta tilastollisesti valaisevana. Tämä ns. yleinen rasitusluku eli työnhakemusten määrä sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 203.4 (ed. v. 271.2), mikä osoittaa työllisyystilanteen paranemisen.

Työnvälitykset. Kertomusvuonna suoritettiin 38 908 välitystä (30 125). Lisäys oli 35.8 % (ed. v. vähennys 6.0 %). Kuten edellä mainittiin, oli välitysten määrä työnvälitystoimiston tähänastinen ennätysluku. Kun seuraa sotien jälkeistä välitysten kokonaislukuja, voi todeta, että v. 1955 tuli 30 000:n raja ensi kerran ylitetyksi, että nousu oli muuten ollut yleensä tasaista ja että kertomusvuosi muodosti aikaisemmasta kehityssuunnasta huomattavan poikkeuksen runsaine lisäyksineen, joka merkitsi siihenastiseen v:n 1957 ennätykseenkin verrattuna 6 862 välityksen enemmyyttä. Seuraavat tilastonumerot osoittavat, että välitysluku kasvoi kaikilla osastoilla, vaikkakin kasvun suuruus riippui siitä, millainen oli nousukauden vaikutus kunkin osaston ammattialueella.

Miesten alaosastoilla kasvoi välitysluku v. 1958—1959: rakennusammattityö 979—1 106 (13.0 %), metallityö 829—1 431 (72.5 %), sekatyö (mukana rakennusaputyö) 3 815 — 5 808 (52.2 %); naisten alaosastoilla: taloustyö 1 191 — 1 204 (1.1 %), tehdastyö 842 — 1 552 (84.3 %), puhdistus- ja aputyö 5 401 — 6 118 (13.3 %). Erikoisosastoilla oli kasvu: henkinen työ 4 841 — 6 654 ((37.5 %), nuoriso 2 658 — 3 580 (34.7 %), merimiehet 3 449 — 4 239 (22.9 %), maataloustyö 2 377 — 2 802 (17.9 %), ravintolatyö 3 743 — 4 414 (17.9 %).

Merkille pantavaa on, että välitysluku ei laskenut silloinkaan kun, kuten taloustöiden kohdalla, nousukausi aiheutti välittömästi työvoiman puutteen. Ennätyksellinen välitysluku ei olisikaan ollut mahdollinen ilman virkailijoiden omaa aktiivisuutta enempää kuin ilman kykyä käyttää hyväksi vilkastuneen talouselämän suomia mahdollisuuksia. Työpaikkatarjousten kohdalla on mainittu jo yhteistyöstä työvoimapiirin kanssa, mikä myös vaikutti tulokseen.

Kokonaistuloksesta 38 908 oli miesten välityksiä 19 757 (ed. v. 13 971) ja naisten 19 171 (16 154). Miesten välitysten nousu oli huomattavasti suurempi kuin naisten, kuvastaen työllisyystason edellä selostettua myönteistä kehitystä.

Täydelliset tilastotiedot selviävät eripainoksen tilastoliitteistä.

Kustannukset. Työnvälitystoimiston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 72 602 744 mk (68 905 469 mk). Ne menot, joihin anotaan valtion osallistumista työnvälityslain mukaan, olivat 71 450 153 mk (67 900 400 mk).

Erikoisosastot. Erikoisosastojen toimintaa valvovat työnvälityslain ja työnvälitystoimiston ohjesäännön mukaan erityiset toimikunnat puheenjohtajanaan lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajanaan lautakunnan varapuheenjohtaja.

Henkisen työn osaston (henkisen työn välityskeskus) toimikunnan varsinaiset jäsenet olivat: työnantajien edustajina varat. Åke Heiniö ja kauppaneuvos Aulis Kauppinen sekä työntekijäin edustajina järjestösiht. Kunto Kaski ja valtiot.maist. Yrjö Raita. Varajäseninä olivat: työnantajien edustajina varat. Eero Mattlar ja valtiot.maist. Mika Savonen sekä työntekijäin edustajina toimits. Akseli Sainio ja fil.maist. Olavi Suominen. Toimikunta kokoontui kertomusvuoden aikana kaksi kertaa.

Henkisen työn osaston johtajana oli fil.lis. Alfred Turja.

Insinööri- ja teknikkovälityksessä näkyy käänne parempaan päin selvästi kertomusvuoden numeroissa. Työnhakijain määrissä tapahtui miesten kohdalla 9.9 %:n vähennys, naisten kohdalla sitävastoin 24.8 %:n nousu, ja työnhakijain määrän yhteinen väheneminen oli 5.7 %. Paikkojen tarjonnassa tapahtui kertomusvuonna ratkaisevia muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna. Niinpä miehille tarjottujen paikkojen lukumäärä oli 82.5 %, naisille tarjottujen 13.6 % suurempi kuin edellisenä vuonna ja yhteisnousu vastaavasti 64 %. Niinikään välitysluvut kertovat tilanteen paranemisesta. Niinpä miesten paikkojen välitykset nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 95.6 %, naisten 32.3 %, yhteisnousun ollessa 75.8 %. Kokonaisuutena ottaen voidaan todeta insinööri- ja teknikkovälityksen kohdalta, että työvoiman kysynnän nousu alkoi näkyä jo vuoden lopulla jatkuen kevääseen asti, josta lähtien se pysyi suhteellisen tasaisena. Kertomusvuoden lopulla oli teknillisen työvoiman kysyntä suurempi kuin tarjonta. Kuitenkin yli 35-vuotiailla oli kaikilla teknillisillä aloilla sijoittumisvaikeuksia, mm. konerakennusalalla vallitsevasta ilmeisestä työvoiman puutteesta huolimatta.

Konttorihenkilöstön osalta voidaan todeta miespuolisten hakijoiden määrän nousseen 3.7 % edelliseen vuoteen verrattuna, naishakijoiden luvussa sitävastoin tapahtui pientä laskua, nim. 1.1 %, hakijoiden yhteisen vähennyksen ollessa aivan vähäinen, 0.2 %. Aikojen paranemisesta kertoo myös työpaikkatarjousten huomattava nousu, joka oli miesten osalta 3.2 %, naisten kohdalta 30.4 % ja yhteinen nousu 27.5 %. Välitykset osoittavat miesten kohdalla pientä, 2.3 %:n laskua, kun taas naisten osalta nousu on huomattava, nim. 20.8 % ja yhteisnousu 18.4 %.

Myynti- ja mainoshenkilöstön välityksessä nousi mieshakijoiden lukumäärä 8.5 %, naishakijoiden 0.7 % ja yhteismäärä 3.7 %. Myöskin työpaikkatarjoukset lisääntyivät miesten osalta 4.7 %, naisten 7 % ja yhteensä 6.4 %. Välityksissä tapahtui miesten kohdalla pieni 1 %:n lasku, naisten kohdalla sitävastoin 7.6 %:n nousu, yhteisnousun ollessa 5.8 %.

Taiteilijavälityksessä tapahtui hakijamäärissä pientä muutosta edelliseen vuoteen verrattuna, nim. siten, että mieshakijat vähenivät aivan vähän, 0.5 %, naisten luku lisääntyi 5.8 % ja hakijain yhteislisäys oli 0.7 %. Työpaikkatarjouksissa tapahtui huomattavasti suurempia muutoksia, miesten osalta lisäys oli 78.4 %, naisten

osalta 35.1 % ja yhteensä 69.3 %. Samoin välityksissä tapahtui kertomusvuonnakin huomattavaa nousua. Miesten osalta se oli 79.9 %, naisten kohdalla 35.4 % sekä yhteisnousu 70.6 %.

Virkamiesvälityksessä väheni miespuolisten työnhakijain määrä hivenen verran, nim. 0.9 %, naisten sitävastoin nousi 5 %, yhteisnousun ollessa 1.4 %. Työpaikkojen tarjoukset osoittivat nousua, nim. miesten osalta 13.9 %, naisten osalta 20.4 % ja yhteensä 17.1 %. Myöskin välityksissä oli havaittavissa nousua, miesten kohdalla 9.1 %, naisten kohdalla 7 %, yhteisnousun ollessa 8 %. Valtiotieteen kandidaattien valmistumismäärä oli 1950-luvun alkupuoliskolla keskimäärin 75. Oltuaan 2 vuoden ajan yli 100 valmistumisluku aleni v. 1957—1959 jälleen. Tämän jälkeen keskiarvo kohonnee ennakkoarvion mukaan lukuvuoteen 1962/63 mennessä 150:een. Tämän perusteella voidaan päätellä, että naisten on edelleen turvauduttava epätarkoituksenmukaisiin sijoittumisiin, kun taas miesten sijoittuminen riippunee talouselämän nousukauden tuomista lisämahdollisuuksista. Alkusijoittumisvaikeudet ovat heilläkin todennäköisiä. Lainopin kandidaattien valmistumismäärä oli laskusuunnassa lukuvuodesta 1947/48 lähtien. Ennakkoarviointien mukaan alkaisivat valmistumisluvut lähivuosina jälleen nousta. Taloudellinen laskukausi ehkäisi v. 1957—1959 lakimiesten työllisyystilanteen lopullisen tasapainottumisen, joten heillä on jatkuvasti ollut alkusijoittumisvaikeuksia. Nähtäväksi jää, jaksaako alkanut nousukausikaan työllistää lakimiesten lisääntyvää määrää. Turun Yliopistoon perusteilla oleva lainopillinen tiedekunta vain huonontaa tilannetta, ellei molemmissa yliopistoissa toteuteta ehdotonta opiskelurajoitusta.

Ylioppilasvälityksen, joka toimi henkisen työn osaston alaosastona, luvut sisältyvät eri osastojen välityslukuihin siten, että sen työnhakijat kuuluvat henkisen työn osaston työnhakijoihin, mutta työpaikkatarjoukset ja työnvälitykset on merkitty eri osastojen tilastoihin työpaikan laadun mukaan. Työnhakijamäärä nousi edelliseen vuoteen verrattuna 11.3 %, työpaikkatarjoukset 19.2 % ja välitykset 13.9 %. Ylioppilasvälityksen toimittamia välityksiä oli yhteensä 1 042 (915) ja ne jakautuivat eri osastoille seuraavasti: henkisen työn osasto 726 (618), metallityön alaosasto 25 (89), taloustyön alaosasto 162 (142), sekatyön alaosasto 56 (31), naisten tehdastyön alaosasto 2 (5), ravintolaosasto 38 (20), rakennustyön alaosasto 11 (2), puhdistus- ja aputyön alaosasto 20 (7) ja maatalousosasto — (2). Henkisen työn välityksiä oli hieman entistä enemmän, nim. 69.7 % (67.5 %) ja ne, yhteensä 726 (618) jakautuivat seuraavasti: opetustoimi 212 (203), teknilliset alat 17 (13), liike- ja toimistoalat 489 (391), terveyden- ja sairaanhoito 5 (2), julkiset yhdyskunnat ja järjestöt 1 (—) sekä kirjallinen ja taiteellinen toiminta 2 (9).

Työnhakemukset. Osastolle tehtyjen työnhakemusten yhteismäärä oli 23 634 (23 060), josta miesten 10 597 eli 44.8 % (9 983 eli 43.3 %) ja naisten 13 037 eli 55.2 % (13 077 eli 56.7 %). Työnhakemusten yhteisluvun nousu edellisestä vuodesta oli 574 eli 2.5 %, josta miesten kohdalla 614 eli 6.2 %, mutta naisten kohdalla laskua 40 eli 0.3 %.

Työnhakijat. Osaston työnhakijain luku oli 10 164 (9 672), josta miehiä 3 802 eli 37.4 % ja naisia 6 362 eli 62.6 % (3 642 eli 37.7 % ja 6 030 eli 62.6 %). Miesten lukumäärän nousu oli siis 160 eli 4.4 % ja naisten 332 eli 5.5 %. Työnhakijain yhteisnousu oli 492 eli 5.1 %. Alaosastoittain tapahtuivat seuraavat muutokset: insinööri- ja teknikkovälityksen työnhakijaluku laski 743—701, konttorihenkilöstön 4 235 —

4 225, myynti- ja mainoshenkilöstön työnhakijaluku nousi 1 499 — 1 555, taiteilijavälityksessä 734 — 739, virkamiesvälityksessä 987 — 1 001 ja ylioppilasvälityksessä 3 648 — 4 082.

Työpaikkatarjouksia tehtiin yhteensä 7 815 (5 657), joista miehille 3 623 eli 46.4 % (2 332 eli 41.2 %) ja naisille 4 192 eli 53.6 % (3 325 eli 58.8 %). Miehille tarjottujen paikkojen luku nousi 1 291:llä eli 55.4 %; naisille tarjottujen paikkojen luku 867:llä eli 26.1 %, joten yhteisluvussa tapahtunut nousu oli 38.1 %.

Alaosastoittain tapahtui työpaikkatarjouksissa nousua kautta linjan seuraavasti: insinööri- ja teknikkovälityksessä 164 — 269, konttorihenkilöstön välityksessä 2 035 — 2 594, myynti- ja mainoshenkilöstön välityksessä 587 — 625, taiteilijavälityksessä 1 843 — 3 121, virkamiesvälityksessä 298 — 349 ja ylioppilasvälityksessä 1 250 — 1 490.

Työnvälityksiä suoritettiin 6 654 (4 841), josta määrästä oli miesten paikkoja 3 314 eli 49.8 % (2 088 eli 43.1 %) ja naisten 3 340 eli 50.2 % (2 735 eli 56.9 %). Miesten paikkojen välitysluvun nousu oli 1 226 eli 58.7 % ja naisten 587 eli 23.1 %, yhteisnousun ollessa 1 813 eli 37.5 %.

Alaosastoittain tapahtui työnvälitysten määrissä yhteisnousua kautta linjan seuraavasti: insinööri- ja teknikkovälityksessä 99 — 174, konttorihenkilöstön välityksessä 1 637 — 1 938, myynti- ja mainoshenkilöstön välityksessä 459 — 486, taiteilijavälityksessä 1 810 — 3 088, virkamiesvälityksessä 224 — 242, ja ylioppilasvälityksessä 915 — 1 042.

Verrattaessa kertomusvuoden lukuja edellisen vuoden tilanteeseen voidaan todeta yleiskuvan eli rytmin normalisoitumista. Siten esim. työnhakemusten, paikkatarjousten ja välitysten osalta vuoden alku, tammi-helmikuu olivat vilkkainta aikaa, hiljaisemman maaliskuun jälkeen alkoivat kevätkiireet huhti—toukokuussa, kesän hiljaisen vaiheen jälkeen syyskiireet elo—syyskuussa ja vuoden loppurynnistys marraskuussa. Kertomusvuosi oli selvästi nousukauden vuosi, kuten edellä olevasta ja tilastotaulukoista käy selville. Todettakoon tässä yhteydessä, että tällöin saavutettiin myös uusi välitysennätys (6 654), joka ylittää aikaisemman (v. 1956, 5 002) ennätyksen jopa 33 %:lla.

Kertomusvuonna oli 100 työpaikkatarjousta kohden 302.4 (407 6.) työnhakemusta, 100 työnhakemusta kohden 28.2 (21) työnvälitystä ja 100 työpaikkatarjousta kohden 85.1 (85.6) työnvälitystä.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 15 327 706 mk (14 828 648 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.

N u o r i s o - o s a s t o n toimikunnassa edustivat työnantajia varsinaisina jäsevinä edelleen koko kertomusvuoden ekon. Pekka Kestilä ja varat. Eero Mattlar, varajäseninä sosiaalineuvos Akseli Kaskela ja varat. Tarmo Sivula. Työntekijöitä edustivat toimitsijat Heikki Helkavuori ja Leo Piitulainen, varajäseninä toimitsijat Hilarius Brask ja Vieno Mustonen. Suomenkielisen oppikoululaitoksen edustajana oli leht. Heimo Veijola ja varajäsenenä reht. Jouko Haavisto, ruotsinkielisen oppikoululaitoksen fil.maist. Paul Hägglund ja varajäsenenä fil.tri Gunvor Krogerus, suomenkielisen kansakoululaitoksen kansak.tark. Walter Erko ja varajäsenenä kansak.tark. Aarne Huuskonen, ruotsinkielisen kansakoululaitoksen kansak.tark.

Hilding Cavonius ja varajäsenenä kansak.op. Birger Fors, ammattikoululaitoksen opetusneuvos E. O. Stenij ja varajäsenenä reht. Mikko Rusama sekä vapaan nuorisotyön edustajana nuorisoasiamies Heikka Niittynen ja varajäsenenä apul. nuorisoasiamies Kurt Forsman. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna viisi kertaa.

Nuoriso-osaston johtajana toimi fil.maist. Martti Samooja.

Osaston harjoittama työnvälitystoiminta kohdistui alle 18-vuotisiin nuoriin. Sen sijaan tästä ikärajasta ei pidetty kiinni muun toiminnan yhteydessä. Osaston asiakkaina esiintyi siten myös aikuisia henkilöitä, joille annettiin heidän ammatinvalintaansa koskevia ohjeita ja neuvoja, usein yksilöllisen soveltuvuustutkimuksen jälkeen.

Yleisohjaus. Edellisten vuosien tapaan suoritettiin koululaisiin kohdistuvan järjestelmällisen ammatinvalinnanohjauksen ensimmäinen vaihe, nim. yleisohjaus, yhteistoimin koulujen kanssa. Se koski kansalaiskoulujen molempien (7. ja 8.) ja oppikoulujen keskikouluasteen ylimpien (5. ja 6.) luokkien oppilaita. Oppikirjoina käytettiin kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ammatinvalinnanohjaustoimiston laatimia julkaisuja: lukukirjana oli kansalaiskoulun 8. luokilla »Omalle uralle» (»Yrkesvalet i medborgarskolan») ja keskikouluissa vastaavana »Keskikoululaisen ammatinvalinta» (»Yrkesvalet i mellanskolan»); työkirja »Ratkaisun edessä» (»Inför yrkesvalet») oli käytössä kansalaiskouluissa ja myös yhdessä keskikoulussa. Oppikirjojen lisäksi jaettiin ministeriön uusimaa ja kustantamaa hakuteoksen luontoista »Ammatilliset koulut» -julkaisua maksuttomasti 2 kpl luokkaa kohden sekä kansalais- että keskikouluissa. Niinikään ministeriön laatimia eri ammattialoja esitteleviä ammattioppaita jaettiin kouluohjattaville 5 eri sarjaa 1 kpl kutakin kahta oppilasta kohden. Lisäksi käytettiin tässä toiminnan informaatiovaiheessa vielä apuna Kustannus Oy. Tammen »Aiotko» -sarjaa ja kansalaiskouluissa myös yhteiskuntaopin ja työntiedon oppikirjoja.

Oppilaiden tutustuttaminen em. ammatinvalintaan ohjaavaan kirjalliseen aineistoon tapahtui kansalaiskouluissa luokan opettajan ja keskikouluissa erityisen yhdysopettajan toimesta. Osaston ohjausvirkailijat pitivät kuitenkin järjestelmällisesti toiminnan avausoppitunnit, yhteensä 276 (184). Kansalaiskouluissa ja valtion oppikouluissa ammatinvalinnanopetus kuului opetusohjelmaan (1 viikkotunti), yksityisissä oppikouluissa sitä sen sijaan harjoitettiin pääasiallisesti varsinaisen opetusohjelman ulkopuolella.

Yleisohjauksen eräänä tärkeänä toimintamuotona oli entiseen tapaan osaston järjestämä laaja opintoretkeily teollisuus- ym. laitoksiin. Kertomusvuoden kuluessa toimeenpantiin kaikkiaan 1 078 (994) opintoretkeä 126 (139) retkikohteeseen. Näihin retkiin osallistui yhteensä 10 960 (8 619) eri oppilasta. Kun useat oppilaat kävivät keskimäärin 3 retkikohteessa, oli näissä käyneiden yhteisluku 30 083, niistä oli kansalais- ja ammattikoulun oppilaita 26 474 (14 465 poikaa ja 12 009 tyttöä) ja keskikoululaisia 3 609 (1 648 poikaa ja 1 961 tyttöä). Sopivien retkikohteiden puuttuessa pääkaupungista oppilaille järjestettiin ko. aloja selvittävien elokuvien ja rainojen esityksiä. Näitä pidettiin kertomusvuoden aikana 65 (105).

Osaston hallussa oli 7 suomalaista ja 13 Asla-varoilla saatua amerikkalaista kaitaelokuvaa, 69 (38 mustavalkoista ynnä 31 värillistä) rainaa ja 2 kuultokuvasarjaa. Mykkäelokuviin ja rainoihin liittyivät joko monistetut tai painetut tekstivihkoset.

Yleisohjaukseen liittyivät myös ns. vanhempien illat, joissa osaston virkailijat pitivät ohjattavien oppilaiden holhoojille ammatinvalinnanohjauksen peruskysymyksiä ja toimintaa sekä koulutusteitä ja työmarkkinoita selostavia esitelmiä. Näitä pyrittiin mahdollisuuksien mukaan järjestelmällisesti pitämään jokaisen lähtöluokan oppilaiden vanhemmille. Vanhempien iltoja pidettiin kertomusvuonna yhteensä 58 (75).

Soveltuvuuden selvittäminen. Koulua käyvien ohjattavien soveltuvuuden selvittämiseksi suoritettiin kertomusvuonna psykologisia joukkokokeita, joihin osallistui 3 246 (2 283) oppilasta. Näistä oli 192 abiturienttia, joille kokeet järjestettiin lähinnä menetelmien tutkimis- ja kehittämistarkoituksessa. Eräiden ohjauksessa tarvittavien tietojen hankkimiseksi ja kontaktin rakentamiseksi haastateltiin 3 981 (3 381) ohjaukseen osallistuvaa koululaista syyslukukauden aikana (½ t ohjattavaa kohti). Lääkärinlausunnot hankittiin 2 345 (2 216) koululaisesta. Opettajat antoivat lausuntonsa 3 760 (3 768) kansalais-, oppi- ja ammattikoulun oppilaasta. Kansalaiskoulun ja oppikoulun oppilaat antoivat lomakkeen avulla haastattelua täydentäviä tietoja ammatintoiveista ja muista ammatinvalintaan vaikuttavista seikoista soveltuvuuden arvioinnin ja henkilökohtaisen ohjauksen pohjaksi.

Edellisen lisäksi suoritettiin 498 (438) yksilötutkimusta ns. erillisohjattaville. Viimeksi mainitut olivat pääosaltaan koulunsa päättäneitä henkilöitä. Heistä osa tuli sairaaloiden, lastensuojeluviraston tai Pelastakaa Lapset -yhdistyksen lähettämänä. Ulkopaikkakuntalaisia heistä oli 167. Yksilötutkimuksissa käytettiin kykytestien ohella useita persoonallisuustestejä, mm. suoritettiin 482 Warteggin, 244 Zulligerin ja 205 Rorschachin koetta, 272 Sentence Completion -testiä ja 85 TAT testiä tai sen versiota. Yksilötutkimuksiin liittyi aina perusteellinen haastattelu. Työvoiman riittämättömyyden takia ei kaikkia yksilötutkimukseen pyrkiviä voitu vastaanottaa.

Ohjauskeskustelu ja muu neuvonta. Edellä selostetun yleisohjauksen ja soveltuvuuden selvittämisen pohjalta osaston ohjausvirkailijat suorittivat kouluissa käydessään 2 819 (2 934) ohjauskeskustelua kansalaiskoulun ja oppikoulun lähtöluokkien oppilaille. Tässä vaiheessa oli kaikkien ohjattavien vanhemmilla tilaisuus vanhempien vastaanottojen muodossa neuvotella lastensa ammatinvalinnasta ao. ohjaajan kanssa.

Kouluohjattavien lisäksi oli osastolla muita ensikertalaisia, ns. erillisohjattavia 1 129 (1 119). Uusintakäyntejä osastolla oli 1 599 (987). Uusintakäynneiksi on tällöin laskettu saman ohjattavan käynnit toisesta käynnistä lähtien. Kirjeellisesti neuvottuja oli 678 (myös 678), joista jatko-ohjattavia oli 281 (229). Puhelimitse neuvottuja oli 623 (995).

Edustajien välityksellä käynnin, kirjeen tai puhelinkeskustelun muodossa neuvoja saaneita oli 1 020 (1 301), johon sisältyvät myös vanhempien vastaanotolla käyneet holhoojat (744).

Täten eri tavoin neuvoja saaneita oli kaikkiaan 7 668 (7 974).

Nuorison työnvälitys. Nuoriso-osaston harjoittama työnvälitys kohdistui yksinomaan alle 18-vuotisiin nuoriin, jotka esiintyvät seuraavassa työnvälitystilastossa riippumatta siitä, olivatko he saaneet ammatinvalinnanohjausta vai ei. Ohjausta saaneista hakeutuu huomattava osa eri kouluihin kartuttamaan tietojaan eikä ole siis välittömästi työhönsijoitustoimenpiteen tarpeessa.

Seuraavia tilastoja tarkasteltaessa on huomattava, että työnhakijoiden lukumäärä osoittaa, montako eri henkilöä on käynyt toimistossa vuoden kuluessa. Sama henkilö saattaa tehdä useampia työnhakemuksia, mikä käy ilmi hakemuksien määrästä. Sen sijaan toimistossa suoritettujen käyntien määrä ei käy ilmi ko. luvuista, mutta se on 3—4 kertaa niin suuri kuin työnhakijoiden luku.

Työnhakemukset. Työnhakemuksia esitettiin nuoriso-osastolle kertomusvuonna 8 546 (7 558), joista poikien tekemiä 4 310 eli 50.4 % (3 795 eli 50.2 %) ja tyttöjen tekemiä 4 236 eli 49.6 % (3 763 eli 49.8 %).

Edelliseen vuoteen verrattuna työnhakemusten määrä lisääntyi poikien osalta 515:llä eli 13.6 % ja tyttöjen osalta 473:lla eli 12.6 %. Kokonaislisäys oli 988 eli 13.1 %.

Työnhakijat. Työtä hakeneita henkilöitä oli nuoriso-osastolla kertomusvuonna 5 186 (4 402), joista poikia 2 578 eli 49.7 % (2 175 eli 49.4 %) ja tyttöjä 2 608 eli 50.3 % (2 227 eli 50.6 %).

Edelliseen vuoteen verrattuna työnhakijoiden määrä lisääntyi poikien osalta 402:lla eli 18.5 % ja tyttöjen osalta 381:llä eli 17.1 %. Kokonaislisäys oli 784 eli 17.8 %.

Työnhakijoiden pyrkimystä eri aloille kuvaa seuraava taulukko:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	5	0.2	4	0.2	9	0.2
Teollisuus ja käsityö	745	28.9	111	4.3	856	16.5
Rakennustyöt	7	0.3	—	—	7	0.1
Henkinen työ	145	5.6	987	37.8	1 132	21.8
Liikenne	222	8.6	—	—	222	4.3
Ravintola- ja hotelliliike	4	0.2	48	1.8	52	1.0
Taloustoimet	—	—	255	9.8	255	4.9
Erinäiset toimet [1]	1 450	56.2	1 203	46.1	2 653	51.2
Yhteensä	2 578	100.0	2 608	100.0	5 186	100.0

Kuukausittain käyneiden työnhakijoiden yhteenlasketusta määrästä 11 213 oli vieraspaikkakuntalaisia 2 980 eli 26.6 % (25.7 %), jolloin sama henkilö saattoi esiintyä työnhakijana useamman kuukauden tilastossa ja siten tulla useamman kerran lasketuksi mukaan ko. lukuun. Työtä hakeneiden henkilöiden luku 5 186 osoittaa uusien eri työnhakijoiden lukumäärää. Koska vieraskuntalaisten luku 2 980 ei osoita uusien eri vieraskuntalaisten lukua, on ko. lukua verrattava vastaavaan työnhakijain kokonaislukuun 11 213.

Ammatinvalinnanohjaukseen osallistuneita työnhakijoita oli kertomusvuonna 1 700 poikaa ja 1 597 tyttöä, yhteensä siis 3 297 eli 29.4 % em. luvusta 11 213.

Työpaikkatarjoukset. Työpaikkatarjousten lukumäärä oli 5 131 (3 515), joista pojille tarkoitettuja paikkoja 2 205 (1 417) eli 43.0 (40.3) % ja tytöille tarkoitettuja paikkoja 2 926 (2 098) eli 57.0 (59.7) %.

[1]) Erinäisten tointen kokonaissummasta 2 653 (1 974) oli läheteiksi pyrkineitä 1 278 (962).

Edelliseen vuoteen verrattuna työpaikkatarjoukset lisääntyivät poikien kohdalla 788:lla eli 55.6 % ja tyttöjen kohdalla 828:lla eli 39.5 %. Kokonaislisäys oli 1 616 eli 46.0 %.

Tarjotut työpaikat jakautuivat ammattialoittain seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	33	1.5	4	0.1	37	0.7
Metsätalous	1	0.1	—	—	1	0.0
Teollisuus ja käsityö	553	25.1	153	5.2	706	13.8
Rakennustyöt	15	0.7	—	—	15	0.3
Henkinen työ	111	5.0	737	25.2	848	16.5
Liikenne	119	5.4	—	—	119	2.3
Ravintola- ja hotelliliike	14	0.6	76	2.6	90	1.8
Taloustoimet	—	—	839	28.7	839	16.3
Erinäiset toimet [1])	1 359	61.6	1 117	38.2	2 476	48.3
Yhteensä	2 205	100.0	2 926	100.0	5 131	100.0

Kertomusvuonna oli 100 työpaikkatarjousta kohden 166.6 työnhakemusta (v. 1958 215.0 ja v. 1957 171.9).

Työnvälitykset. Työnvälitysten yhteissumma oli kertomusvuonna 3 580 (2 658), josta poikien välityksiä 1 796 eli 50.2 % (1 268 eli 47.7 %) ja tyttöjen 1 784 eli 49.8 % (1 390 eli 52.3 %).

Edelliseen vuoteen verrattuna välitykset lisääntyivät 922:lla eli 34.7 %; poikien osalta ne lisääntyivät 528:lla eli 41.6 % ja tyttöjen osalta 394:llä eli 28.3 %.

Mainittakoon, että kotiapulais- ja lastenhoitajapaikkojen välitykset vähenivät 102:lla (328 v. 1958, 226 v. 1959) eli 31.1 %, muiden tyttöjen välitysten lisääntyessä 496:lla (1 558 v. 1959, 1 062 v. 1958) eli 46.7 %.

Työnvälitykset jakautuivat ammattialoittain seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	30	1.7	3	0.2	33	0.9
Metsätalous	1	0.1	—	—	1	0.0
Teollisuus ja käsityö	467	26.0	114	6.4	581	16.3
Rakennustyöt	11	0.6	—	—	11	0.3
Henkinen työ	80	4.4	502	28.1	582	16.3
Liikenne	115	6.4	—	—	115	3.2
Ravintola- ja hotelliliike	12	0.7	60	3.4	72	2.0
Taloustoimet	—	—	226	12.6	226	6.3
Erinäiset toimet [2])	1 080	60.1	879	49.3	1 959	54.7
Yhteensä	1 796	100.0	1 784	100.0	3 580	100.0

Kertomusvuonna toimitettiin 100 työnhakemusta kohden 41.9 (35.2) välitystä, 100 työnhakijaa kohden 69.0 (60.4) välitystä ja 100 työpaikkatarjousta kohden

[1]) Erinäisten tointen kokonaissummasta 2 476 (1 580) oli lähetin paikkoja 1 668 (1 076).
[2]) Erinäisten tointen kokonaissummasta 1 959 (1 394) oli lähetin paikkoja 1 270 (931).

69.8 (75.6) välitystä. Välityksistä oli varsinaisia oppilaspaikkoja pojille 499 eli 27.8 % (337 eli 26.6 %) kaikista poikien välityksistä ja tytöille 622 eli 34.9 % (404 eli 29.1 %) kaikista tyttöjen välityksistä. Yhteensä siis välitettiin 1 121 (741) henkilöä varsinaiseen oppilaspaikkaan, mikä on 31.3 (27.9 %) välitysten kokonaismäärästä. Tilapäistöihin välitettiin 149 poikaa ja 40 tyttöä, yhteensä 189 eli 5.3 % (182 eli 6.8 %) kaikista välityksistä.

Mainittakoon, että tarjottuja työpaikkoja ilman kotiapulais- ja lastenhoitajapaikkoja oli 4 292 (5 131 — 839). Vastaavia välityksiä oli 3 354 (3 580 — 226) eli 100 työpaikkatarjousta kohden 78.1 (86.5) välitystä; 100 kotiapulais- ja lastenhoitajapaikkatarjousta kohden toimitettiin 26.9 (39.9) välitystä.

Jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus. Osaston tehtävänä on myös ammatinvalinnanohjausta saaneiden sekä työhön sijoitettujen että jatko-opintoja harjoittavien menestyksen seuraaminen.

Tammikuussa lähetettiin työpaikkaa koskevat tiedustelut 2 267 (2 181) nuorelle, jotka keväällä 1958 (1957) olivat saaneet ohjausta. Vastauksia saatiin 1 951 (1 845) eli 86.1 (84.6) %. Vastanneista oli työssä 968 (1 102), työttöminä 183 (137), koulussa 756, sotaväessä, sairaana yms. 44. Työssäolevien määrä oli edelliseen vuoteen verrattuna vähentynyt. Työttömyys oli kansakoululaisilla suurempi kuin oppikoululaisilla. Työpaikkatiedusteluun vastanneista lähes puolet 942 (841) eli 48 (45.6) % tarvitsi jatko-ohjausta. Yli kolmannes jatko-ohjausta tarvitsevista 354 (305) halusi neuvoja työnsaantiin liittyvissä seikoissa. Henkilökohtaista jatko-ohjausta annettiin 136 (112) nuorelle. Kirjeellisesti ohjattiin 730 (614) tapauksessa. Kansakoululaisten huomattiin tarvitsevan neuvoja useammassa tapauksessa kuin oppikoululaisten.

Huhtikuussa pyydettiin 828 (1 035) nuoren työnantajilta esimieslausunnot; näitä saatiin 621 (693) eli 75 (67) %. Esimieslausuntojen mukaan nuorten työsuhteen kestoaika oli keskimäärin 7.3 kk. (Lähettdnä oli kansakoululaisista 54 % ja oppikoululaisista 15 %). Eteenpäinpääsyn mahdollisuuksia nykyisellä työpaikalla ilmoittivat työnantajat noin kolmanneksella nuorista olevan varmasti ja lisäksi vielä kolmanneksella joltisenkin todennäköisesti.

Suhdetoiminta. Kertomusvuoden aikana kiinnitettiin jatkuvaa huomiota osaston suhteiden solmimiseen ja sen työn tunnetuksi tekemiseen. Useat retkikunnat kävivät tutustumassa toimistoon. Osaston virkailijat osallistuivat vuoden aikana esitelmin, radioesiintymisin sekä artikkelein valistustyöhön. Osasto suoritti käyntejä teollisuus- ja liikelaitoksiin. Yksityisoppikoulujen rehtoreille ja yhdysopettajille järjestettiin kevätlukukaudella tiedoitus- ja neuvottelutilaisuus. Nuorisovälityksen suhteiden solmiminen työnantajapiireihin on järjestelmällisenä jatkunut neljä vuotta ja huipentui eri vaiheet läpikäytyään kertomusvuonna nuorisovälityksen virkailijoiden suorittamiin käynteihin työnantajien luona. Tulokset olivat positiivisia.

Apuvälineiden ja menetelmien kehittely sekä tutkimustyö. Osaston käyttämä kortisto- ja arkistomenetelmä oli edelleen kehittelytyön kohteena. Työnantajan tilauslomake sekä työnantajankorttijärjestelmä saatiin tällä erää loppuun kehitetyksi. Viimeksi mainittu noudattaa ns. pussikorttityyppiä. Sen puitteissa on mahdollista tallettaa työnantajan tilauslomakkeet sellaisinaan eikä siis tarvitse siirtää kirjoitta-

malla tietoja lomakkeesta työnantajakorttiin kuten aikaisemmin. Työn säästö on merkittävä.

Retkikohteissa olevien ammattien ja olosuhteiden selostus aloitettiin yhdessä työnantajien kanssa näiden toimittamilla monistus- ja painotuotteilla, joita tullaan jakamaan retkien osanottajille.

Ammatinvalinnanohjauksen soveltuvuuslausuntolomake uudistettiin. Yliopiston psykologian laitoksen kanssa tehdyn sopimuksen perusteella saatiin osaston tutkimusaineisto entistä tehokkaammin tutkimustyön kohteeksi. Valmisteilla oli toistakymmentä laudatur-tutkielmaa, joista osa sosiologian alalta. Osaston omat tutkimusmahdollisuudet sen sijaan valitettavasti vähenivät, koska työvoimavajauksen takia oli jälkitarkkailun ammatinvalinnanohjaaja siirrettävä käytännölliseen ohjaustyöhön.

Lukioluokkalaisten ammatinvalinnanohjaus. Viime vuosina rotareiden myötävaikutuksella järjestetyt abiturientti-illat jatkuivat. Tilaisuudet pidettiin lukuvuoden 1958/59 abiturienteille kertomusvuoden tammikuussa (viisi iltaa), osanottajamäärä oli 385, sekä lukuvuoden 1959/60 abiturienteille kertomusvuoden marraskuussa (viisi iltaa) osanottajamäärän ollessa sama 385 abiturienttia. Ensimmäiset ruotsinkieliset tilaisuudet järjestettiin tammikuussa Helsingin Rotary-klubin myötävaikutuksella, suomenkielisistä luennoista on edelleen vastannut Töölön Rotary-klubi. Ruotsinkielisiä abiturientteja oli kuulijoina 93. Yhteensä luentoihin osallistui kertomusvuoden aikana 863 abiturienttia.

Niissä kouluissa, joissa ammatinvalinnanohjausta on harjoitettu keskikouluvaiheessa, pidettiin kertomusvuoden syyslukukauden alussa oppitunti kullakin abiturienttiluokalla ammatinvalinnanohjauksen toimesta. Edelleen järjestettiin joka kuukauden keskivaiheille sanottujen koulujen abiturienteille vastaanottoajat ammatinvalintatoimistoon. Näiden perusteella saatettiin tarkempaa tutkimusta edellyttävä joukko ottaa soveltuvuuskokeisiin, joiden suorittaminen siirtyi kevätlukukauteen 1960.

Sisäinen koulutustoiminta. Osaston tärkeinä pidettävät sisäiset koulutustilaisuudet jatkuivat, nyt keskitetyn kurssiohjelman muodossa.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 28 670 224 mk (ed. v. 28 291 064 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.

Merimiesosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina lakit.kand. Nikolai Flittner ja os.pääll. Lars Lindström sekä työntekijäin edustajina Suomen Merimies-Unionin 1. siht. Berndt Johansson ja merikapt. Bror Frostell. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina merikapt. Toivo Rosnell ja merikapt. Alf Korhonen sekä työntekijäin edustajina asiamies Holger Löfström ja merikapt. Eino Vihko. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna neljä kertaa. Osastonjohtajana toimi Jorma Tötterström.

Meriliikenne oli kertomusvuonna huomattavasti vilkkaampaa kuin edellisenä vuonna, mikä seikka vaikutti myös osaston toimintaan. Työnhakemusten, työnhakijoiden ja työnvälitysten määrät olivat suuremmat kuin minään aikaisempana vuotena. Työnhakemuksia oli 6 021 (korkein luku aikaisemmin 5 199 v. 1958), työnhakijoita 3 739 (3 463 v. 1958) ja työnvälityksiä 4 239 (4 080 v. 1955). Tarjottuja paikkoja oli 4 539. Vain kerran aikaisemmin, v. 1955, on tarjottujen paikkojen luku

ollut suurempi eli 4 609. Koska työnvälityksissä kuitenkin saavutettiin kertomusvuonna huippuluku, joka oli 159 suurempi kuin v. 1955, niin osoittaa se, että tarjotut paikat tulivat tehokkaammin täytetyiksi kuin em. vuonna.

Työnhakemusten lisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 822. Kun työnhakemusten luku verrattuna työnhakijoiden lukuun oli kertomusvuonna 61 % suurempi ja kun vastaava luku v. 1958 oli 50 %, osoittaa tämä sitä, että osa työnhakijoista on ollut useamman kerran työnhakijana kertomusvuoden aikana kuin edellisenä vuonna. Tämä johtunee siitä, että viransijaisten ja tilapäisten paikkojen määrä laskettuna kaikista tarjotuista työpaikoista oli kertomusvuonna suhteellisesti suurempi kuin v. 1958.

Työnhakijoiden määrän kasvu verrattuna edelliseen vuoteen oli päällystön osalta 246 ja miehistön osalta 30. Päällystöön kuuluvien työnhakijoiden lisäys johtui siitä, että erillinen päällystövälitys oli toiminnassa koko vuoden, oltuaan edellisenä vuonna toiminnassa vain 8 ½ kk. Päällystöön kuuluvia työnhakijoita oli vuoden aikana 1 061 sekä miehistöön kuuluvia 2 678.

Työnvälityksiä oli kertomusvuonna päällystön osalta 1 049, mikä oli 456 välitystä enemmän kuin edellisenä vuonna sekä miehistön osalta 3 190, mikä oli 334 välitystä enemmän kuin edellisenä vuonna. Päällystön työnvälityksistä oli suurin osa eli 81.3 % muihin kuntiin taikka ulkomailla oleviin aluksiin, kun taasen vastaava luku oli miehistön osalta 17.1 %.

Työnhakemuksia oli kertomusvuonna 6 021 (5 199), joista miesten 5 196 eli 86.3 % (4 428 eli 852. %) ja naisten 825 eli 13.7 % (771 eli 14.8 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 822 eli 15.8 %. Miesten työnhakemusten kohdalla oli lisäystä 768 eli 17.3 % ja naisten kohdalla 54 eli 7 %.

Suurin työnhakemusten kuukausimäärä oli kesäkuussa, 1 566 (ed. v. heinäkuussa, 1 387) ja pienin marraskuussa sekä joulukuussa, 940 (helmikuussa, 689).

Työnhakemukset jakautuivat ammattialoittain seuraavasti: kansihenkilökuntaa 2 152 eli 35.7 % (1 928 eli 37.1 %), joista päällystöä 701 (näistä rad.sähk. 193) ja miehistöä 1 451; konehenkilökuntaa 2 112 eli 35.1 % (1 835 eli 35.3 %), joista päällystöä 745 ja miehistöä 1 367; taloushenkilökuntaa 1 081 eli 18 % (1 148 eli 22.1 %), joista miehiä 444 ja naisia 637 sekä muita työnhakijoita (ensi kertaa merimiesammattiin pyrkiviä) 676 eli 11.2 % (288 eli 5.5 %), joista miehiä 488 ja naisia 188.

Työnhakijat. Työtä hakeneiden henkilöiden luku oli 3 739 (ed. v. 3 463), joista miehiä 3 306 eli 88.4 % (3 070 eli 88.7 %) ja naisia 433 eli 11 6. % (393 eli 11.3 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 276 eli 8 %. Miesten kohdalla oli lisäystä 236 eli 7.7 % ja naisten kohdalla 40 eli 10.2 %.

Ammattialoittain työnhakijaryhmät jakautuivat seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 375 eli 36.8 % (1 358 eli 39.3 %), joista päällystöä 512 (näistä rad.sähk. 165) ja miehistöä 863; konehenkilökuntaa 1 354 eli 36.2 % (1 291 eli 37.2 %), joista päällystöä 549 ja miehistöä 805; taloushenkilökuntaa 573 eli 15.3 % (623 eli 18 %), joista miehiä 263 ja naisia 310 sekä muita työnhakijoita (ensi kertaa merimiesammattiin pyrkiviä, 437 eli 11.7 % (191 eli 5.5 %), joista miehiä 314 ja naisia 123. Nuorisoosaston tilastoon on merkitty 203 merimiestoimeen pyrkivää poikaa, jotka eivät sisälly edellä mainittuihin lukuihin. Koska ensikertaa merelle pyrkivät naiset kuuluvat kaikki taloushenkilökuntaan, oli talousosaston naisten luku kokonaisuudessaan 433.

Kuukausittain toimiston kirjoissa olleiden työnhakijoiden lukumäärä, siirrot

edellisiltä kuukausilta mukaanluettuina oli 13 227 (12 345). Näistä oli vieraskuntalaisia 7 647 eli 57.8 (56.4) %. Miesten luku oli 11 854, joista vieraskuntalaisia 7 320 eli 61.8 (60.2) % ja naisten luku 1 373, joista vieraskuntalaisia 327 eli 23.8 (24.5) %. Miesten luvusta oli päällystöä 3 909, joista vieraskuntalaisia 3 034 eli 77.7 (74) %.

Työpaikkatarjouksia oli kertomusvuonna 4 539 (ed.v. 3 536), joista miesten paikkoja 3 909 eli 85.1 % (2 975 eli 83.7 %) ja naisten paikkoja 633 eli 13.9 % (581 eli 16.3 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 983 eli 27.6 %. Miesten työpaikkatarjouksissa oli lisäystä 931 eli 31.3 % ja naisten 52 eli 9 %.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 132.7 (146.2) työnhakemusta. Työpaikkatarjouksia oli eniten kesäkuussa, 707 (heinäkuussa, 617) ja vähiten helmikuussa, 174 (helmikuussa, 116).

Työpaikkatarjoukset jakautuivat eri aloille seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 705 eli 37.6 % (1 379 eli 38.8 %), joista päällystöä 596 (näistä rad.sähk. 150) ja miehistöä 1 109; konehenkilökuntaa 1 430 eli 31.5 % (1 037 eli 29.2 %), joista päällystöä 622 ja miehistöä 808; taloushenkilökuntaa 1 007 eli 22.2 % (1 001 eli 28.1 %), joista miehiä 393 ja naisia 614 sekä muut 397 eli 8.7 % (139 eli 3.9 %). Ryhmä »muut» käsittää satamissa olevissa laivoissa suoritettavat sijaistyöt sekä korjaus-, puhdistus- ym. työt, joiden suorittamiseen tarvitaan laivatöihin tottunutta työvoimaa.

Työnvälityksiä toimitettiin kertomusvuonna 4 239 (3 449), joista miesten välityksiä 3 640 eli 85.9 % (2 887 eli 83.7 %) ja naisten välityksiä 599 eli 14.1 % (562 eli 16.3 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 790 eli 22.9 %. Miesten kohdalla oli lisäystä 753 eli 26.1 % ja naisten kohdalla 37 eli 6.6 %. Nuoriso-osaston tilastoon on merkitty 59 (30) merimiestoimeen välitettyä, jotka eivät sisälly edellä mainittuihin lukuihin.

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 70.4 välitystä (66.3) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 93.4 välitystä (97). Työnvälityksiä oli eniten kesäkuussa, 692 (heinäkuussa, 583) ja vähiten helmikuussa, 165 (helmikuussa, 110). Muihin kuntiin ja ulkomailla oleviin aluksiin välitettiin yhteensä 1 416, mikä on 33.4 % kokonaismäärästä (1 095 eli 31.7 %). Tilapäisiin toimiin välitettiin yhteensä 427, mikä on 10.1 % kokonaismäärästä (158 eli 4.5 %).

Työnvälitykset jakautuivat ammattialoittain seuraavasti: kansihenkilökuntaa 1 553 eli 36.6 % (1 324 eli 38.4 %), joista päällystöä 491 (näistä rad.sähk. 131) ja miehistöä 1 062; konehenkilökuntaa 1 343 eli 31.7 % (1 017 eli 29.5 %), joista päällystöä 558 ja miehistöä 785; taloushenkilökuntaa 948 eli 22.4 %) 969 eli 28.1 %), joista miehiä 367 ja naisia 581 sekä muut (sijaistyöt satamissa olevissa aluksissa ym.) 395 eli 9.3 %(139 eli 4.0 %), joista miehiä 377 ja naisia 18.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 5 966 955 mk (5 067 141 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.

M a a t a l o u s o s a s t o n toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina agr. Viljo Sirkiä ja kapt. Ruben Norrback sekä työntekijäin edustajina puheenjoht. Emil Auer ja liittosiht. Keijo Vähätalo. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina agr. Erkki Halme ja maat. ja metsät.kand. Göran Engström

sekä työntekijäin edustajina toimitsija Niilo Jeminen ja puutarhuri Arvo Karasvuo. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Maatalousosaston johtajana oli mets.hoit. Martta Valtonen.

Maatalous. Kulunut kesä oli normaalia lämpimämpi ja kasvukauden sademäärät normaalia pienemmät. Sato muodostui laadultaan lähes moitteettomaksi, ha-sadot määriltään vähän pienemmiksi kuin edellisenä vuonna.

Maataloudessa on erilaisten koneiden käyttö lisääntynyt. Salaojituksen yleistymisen ansiosta on leikkuupuimurien ja traktorien käyttö erilaisine työkoneineen saanut aikaan vallankumouksen maataloustöissä. Samoin ovat lypsykoneet ja sähköjäähdyttäjät vallanneet osan navettatöistä. Työnvälitykseen muuttunut tilanne vaikuttaa sikäli, että ihmistyövoimaa tarvitaan vähemmän, mutta on entistä enemmän kiinnitettävä huomiota sen ammattipätevyyteen. Maatyömieheltä vaaditaan nykyään lisäksi koneiden käyttö- ja huoltotaitoa. Toinen vaikutus työnvälitystoimintaan on ammattitaidottoman väen sijoittamisvaikeus.

Metsätalous. Erikoisen leiman kertomusvuoden metsätöille Uudenmaan ja Hämeen läänien alueella antoivat edellisen ja kertomusvuoden vaihteessa sattuneen lumituhon jälkien hakkuut. Lumituhopuiden talteenotolla lisääntyi esim. valtion mailla hakattava vuotuinen määrä n. 5-kertaiseksi. Metsätöitä pidettiin käynnissä koko vuoden ajan sekä valtion, yhtiöitten että monien yksityisten metsänomistajien toimesta. Kun lisäksi sahatavaran vienti saavutti sodanjälkeisen ennätyksensä vuoden jälkipuoliskolla, lisäsi tukkipuiden vilkastunut kysyntä vielä metsätöitä ja työvoiman tarvetta. Hakkuumiehiä onkin pitkin vuotta tullut niin runsaasti mm. Pohjois-Karjalasta ja Pohjammaalta, että töiden runsaudesta huolimatta hakkuumiehistä ajoittain oli ylitarjontaa. Sahapuitten ja pinotavaran valmistuksessa tapahtuneet muutokset, kuten koneelliseen kuorintaan siirtyminen ja moottorisahojen runsas käytäntöön otto ovat nopeuttaneet työntekoa ja pienentäneet miestyövoiman tarvetta. Ajokauden aikana oli hevosista huutavaa puutetta ja ajomiehiä hankittiin sen vuoksi Pohjois-Karjalasta ja Pohjanmaalta saakka.

Työnhakemukset. Työnhakemuksia oli kertomusvuonna 6 940 (7 101), joista miesten 5 375 eli 77.4 % (5 512 eli 77.6 %) ja naisten 1 565 eli 22.6 %) 1 589 eli 22.4 %). Työnhakemusten kokonaisluvussa oli pieni vähennys 161 eli 2.3 % edelliseen vuoteen verrattuna. Miesten luvussa vähentyminen oli 137 eli 2.5 % ja naisten 24 eli 1.5 %.

Työnhakijat. Työtä hakeneiden henkilöiden luku oli 3 203 (2 933), joista miehiä 2 374 eli 74.1 % ja naisia 829 eli 25.9 % (2 106 eli 71.8 % ja 827 eli 28.2 %). Kokonaislisäys oli 270 eli 9.2 % siten, että miesten luvuissa oli lisäystä 268 eli 12.7 % ja naisten luvussa 2 eli 0.002 %. Kuukausittain toimistossa käyneiden lukumäärästä 5 552 oli vieraspaikkakuntalaisia 76 % (74.6 %). Eniten työnhakijoita 1 012 eli 31.6 % työnhakijoiden kokonaismäärästä kuului ammattiryhmään hakkuumiehet. Lähinnä suurimmat ryhmät olivat muut maanviljelystyöntekijät 647 eli 20.2 %, karjakot ja navetta-apulaiset 603 eli 18.8 % sekä perheelliset maatyömiehet (mukana myös traktorinajotaitoiset) 416 eli 13 %. Perheellisten maatyömiesten määrä osoittaa vähenemistä varsinkin tallimiesten kohdalta, mikä on seuraus hevoskannan vähentymisestä ja maatalouden koneellistumisesta. Koulunkäyneiden miespuolisten karjakoiden hakijamäärä on kasvanut ollen kertomusvuonna 79 (48). Moottorisahan omistavia hakkuumiehiä oli paljon.

Työpaikkatarjoukset. Osastolla oli tarjottuja työpaikkoja 3 310 (2 850). Työpaikoista tuli miesten osalle 2 582 eli 78 % (2 101 eli 73.7 %) ja naisten osalle 728 eli 22 % (749 eli 26.3 %). Työpaikkatarjousten luvuissa oli edelliseen vuoteen verrattuna nousua 460 eli 16.1 %, josta lisäystä miesten osalle 481 eli 22.9 % ja vähennystä naisten osalle 21 eli 2.8 %.

Tarjotuista työpaikoista kuului hakkuumiesten ryhmään 1 166 eli 35.2 %, ryhmään muut maanviljelystyöntekijät 855 eli 25.8 %, karjakoiden ja navetta-apulaisten ryhmiin 460 eli 13.9 % sekä perheellisten maatyömiesten ryhmiin 214 eli 6.5 %.

Työnvälitykset. Osastolla oli työnvälityksiä kaikkiaan 2 802 (2 377), joista miesten 2 369 eli 84.5 % (1 865 eli 78.5 %) ja naisten 433 eli 15.5 % (512 eli 21.5 %). Miesten välityksissä oli lisäystä 504 eli 27 %, mutta naisten välityksissä vähennystä 79 eli 15.4 %. Miesten välitysluvun nousu johtuu hakkuumiesten välitysten noususta ja myös siitä, että mieskarjakoita välitettiin enemmän kuin edellisenä vuonna, mikä seikka selittänee myös naisten välitysten luvussa olleen vähennyksen.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 209.7 (249.2) työnhakemusta ja 84.7 (83.4) välitystä. Sataa työnhakemusta kohti oli 40.4 (33.5) välitystä.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 3 032 812 mk (2 594 177 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.

Ravintolaosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat Paavo Väyrynen ja Leo Vuoristo sekä työntekijöiden edustajina toimittaja Yrjö Karisalmi ja toimitsija Heikki Ahonala. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat Mikko Salmi ja Einar Örn sekä työntekijöiden edustajina vahtimestari Veikko Merikoski ja tarjoilijatar Aino Sallinen. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Osastonjohtajana toimi hra Ensio Auer.

Rahatilanteen helpottuminen lisäsi kertomusvuonna asiakkaita ravintoloissa, jota osoittaa mm. se, että Suomen Hotelli- ja Ravintolaliiton jäsenravintoloiden liikevaihto oli kertomusvuonna n. 7 % suurempi kuin v. 1958. Ravintolaelämän vilkastumisesta johtunut henkilökunnan tarpeen kasvu todettiin selvästi myös osaston toiminnassa: työpaikkatarjouksia oli kertomusvuoden jokaisena kuukautena enemmän kuin vastaavasti vuotta aikaisemmin. Erityisen runsaasti tilattiin työntekijöitä syys-joulukuussa, jolloin työpaikkatarjousten määrä oli n. 45 % suurempi kuin vastaavana aikana v. 1958. Työtilanteen paranemisesta johtuen aikaansaatiin kertomusvuonna 671 välitystä enemmän kuin edellisenä vuonna. Työvoiman tarjonta ei kasvanut edelliseen vuoteen verraten.

Syys- ja talvikuukausina esiintyi pitkäaikaista työttömyyttä vanhojen ja osatyökykyisten työnhakijoiden keskuudessa, joten vaikeimmassa asemassa olleiden henkilöiden oli turvauduttava huoltoapuun. Kertomusvuonna annettiin 53 (ed. v. 57) eri henkilölle todistuksia työttömyysavustuksen saamiseksi alan työttömyyskassalta. Todistusten saajat olivat pääasiassa vanhempia naistarjoilijoita ja eteisvahtimestareita.

Yhteistoimintaa jatkettiin maan työnvälitystoimistojen ja työasiamiesten kanssa. Työasiamiehet tarjosivat lähinnä ruokaloiden keittiöhenkilökuntaa, kun taas työn-

välitystoimistot tiedustelivat paikkoja keittiötyöntekijöiden lisäksi myös emännille ja tarjoilijoille.

Yleisen Osuuskauppojen Liiton ja Kulutusosuuskuntien Keskusliiton toimenvälitysjaostojen kanssa oli kertomusvuonnakin yhteistoimintaa. Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto julkaisi Ravintolahenkilökunta-nimisessä lehdessään osaston lähettämiä työmarkkinakatsauksia ja kirjoituksia.

Työnhakemusten luku oli kertomusvuonna 9 533 (9 044), joista miesten 1 034 eli 10.8 % (935, 10.3 %) ja naisten 8 499 eli 89.2 % (8 109, 89.7 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verraten oli 489 eli 5.4 %. Miesten työnhakemukset lisääntyivät 99:llä eli 10.6 % ja naisten 390:llä eli 4.8 %. Työnhakemukset lisääntyivät lähinnä sen tähden, että vaikeasti sijoitettavat työnhakijat, kuten vanhat, osatyökykyiset ja usein työpaikkaa vaihtaneet henkilöt ryhtyivät työmarkkinoiden vilkastuttua säännöllisesti uudistamaan työnhakemustaan.

Työnhakemuksia oli eniten huhtikuussa, 1 146 ja vähiten helmikuussa, 559.

Työnhakemukset jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 685 (miehet 142, naiset 543) eli 7.2 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 3 907 (334, 3 573) eli 41 %, keittiöhenkilöstö 4 369 (168, 4 228) eli 46.1 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 492 (358, 134) eli 5.2 % ja muut 53 (32, 21) eli 0.5 % työnhakemusten em. kokonaismäärästä.

Työnhakijoiden luku oli 3 498 (3 546), joista miehiä 376 eli 10.7 % (354, 10 %) ja naisia 3 122 eli 89.3 % (3 192, 90 %). Kokonaisvähennys oli edelliseen vuoteen verrattuna 48 eli 1.4 %. Miesten luku lisääntyi 22:lla eli 6.2 % ja naisten väheni 20:llä eli 2.2 %.

Ehdolle asetettujen työnhakijoiden taso oli kertomusvuonnakin yleensä hyvä. Työnhakijoiden joukossa oli kuitenkin sellaisia henkilöitä, jotka epäsäännöllisyyden tähden olivat toistuvasti menettäneet työpaikkansa.

Työnhakijoita oli eniten huhtikuussa, 1 019, ja vähiten joulukuussa, 645.

Työssä olevia työnhakijoita oli 24.3 % (21.1 %) kaikista työnhakijoista. Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä 22.5 % (22.9 %).

Työnhakijat jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 303 (miehet 53, naiset 250) eli 8.7 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 160 (102, 1 058) eli 33.2 %, keittiöhenkilöstö 1 837 (74, 1 763) eli 52.5 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 179 (135, 44) eli 5.1 % ja muut 19 (12, 7) eli 0.5 % työnhakijoiden em. kokonaismäärästä. Edelliseen vuoteen verraten ei näissä luvuissa tapahtunut mitään suurempia muutoksia.

Kahviloiden ja raittiusravintoloiden henkilökuntaa on tähän asti koulutettu yksinomaan työkentällä. Opetustyön tehostamiseksi päätti Hotelli- ja Ravintolakoulu aloittaa v. 1960 aikana tarjoilijoiden kouluttamisen myös em. liikkeiden tarpeisiin. Kurssit ovat yhden vuoden pituisia. Tämä tulee epäilemättä helpottamaan työnhakijoiden ehdolle asettelua.

Pätevien keittäjien ja kylmäkköjen puutetta esiintyi kertomusvuonnakin erityisesti kesällä. Kielitaitoisten naistarjoilijoiden ja baarimyyjättärien tarjonta oli kautta vuoden vähäistä. Eteisvahtimestareiden kohdalla oli sitävastoin työnhakijoita jatkuvasti enemmän kuin työtilaisuuksia.

Työpaikkatarjousten luku oli 5 997 (4 798), joista miehille 372 eli 6.2 % (326, 6.8 %) ja naisille 5 625 eli 93.8 % (4 472, 93.2 %). Kokonaislisäys oli 1 199 eli 25 %.

Työpaikkatarjoukset lisääntyivät miesten kohdalla 46:lla eli 14.1 % ja naisten kohdalla 1 153:lla eli 25.8 %.

Ylioppilasvälitykselle jätetyt 49 työpaikkatarjousta, 7 miestä ja 42 naista, sisältyvät eo. lukuihin.

Työpaikkatarjouksia oli eniten huhtikuussa, 732, ja vähiten helmikuussa, 283.

Työpaikkatarjoukset jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 240 (miehet 57, naiset 183) eli 4 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 994 (154, 1 840) eli 33.5 %, keittiöhenkilöstö 3 557 (75, 3 482) eli 59.8 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 122 (70, 52) eli 2.1 % ja muut 35 (9, 26) eli 0.6 % työpaikkatarjousten kokonaismäärästä, joka oli 5 948 (365, 5 583).

Ravintolaelämän vilkastuminen lisäsi työpaikkatarjouksia tarjoiluhenkilöstön ja kassojen ryhmässä 21 %:lla ja keittiöhenkilöstön ryhmässä 28.1 %:lla edelliseen vuoteen verraten. Astiainpesijöiden kysyntä oli erityisen suurta.

Valtaosa työvoiman tilaajista halusi palvelukseensa alle 30-vuotiaita naistarjoilijoita, mikä näiden työntekijöiden puutteen vuoksi hidasti välitystä. Hovimestareiksi toivottiin varsin usein nuoria, hyvän ammattitaidon omaavia miestarjoilijoita.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 159 (188.5) työnhakemusta. Tämän ns. yleisen rasitusluvun pienentyminen osoittaa työmarkkinoiden elpymisen.

Työnvälitysten luku oli 4 414 (3 743), joista miesten välityksiä 273 eli 6.2 % (240, 6.4 %) ja naisten 4 141 eli 93.8 % (3 503, 93.6 %). Kokonaislisäys oli 671 eli 17.9 %. Miesten välitysluku lisääntyi 33:lla eli 13.8 % ja naisten 638:lla eli 81.2 %.

Ylioppilasvälityksen 41 välitystä sisältyvät eo. lukuihin.

Välityksiä oli eniten kesäkuussa, 524, ja vähiten helmikuussa, 198.

Helsingin ulkopuolelle toimitettuja välityksiä oli yhteensä 667 eli 15.3 % (624, 16.8 %) kaikista välityksistä.

Välitykset jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 121 (miehet 32, naiset 89) eli 2.8 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 597 (124, 1 473) eli 36.5 %, keittiöhenkilöstö 2 562 (53, 2 509) eli 58. 6%, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 76 (54, 22) eli 1.7 % ja muut 17 (3, 14) eli 0.4 % välitysten yhteismäärästä, joka oli 4 373 (266, 4 107). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen em. välitykset: miehet 7, naiset 34.

Välitykset lisääntyivät tarjoiluhenkilöstön ja kassojen ryhmässä 16.3 % ja keittiöhenkilöstön ryhmässä 20.2 % edelliseen vuoteen verrattuna.

Kesäkuukausina vajaalla henkilökunnalla toimineet ravintolat, kuten esim. Kasino Hangossa ja hotelli Aulanko Hämeenlinnassa tarvitsivat poikkeuksellisen kauniin kesän ansiosta entistä enemmän tilapäistarjoilijoita viikonlopuiksi. Pikkujouluihin ja muihin erikoistilaisuuksiin tilattiin myös tavallista runsaammin tilapäistä tarjoilu- ja keittiöapua. Tästä syystä oli tilapäisvälitysten määrä kertomusvuonna n. 26 % suurempi kuin v. 1958.

Suomalaiseen Merimieskotiin Antwerpenissä Belgiassa ja Rotterdamissa Hollannissa toimitettiin kumpaankin keittäjä.

Työpäivää kohden oli 14.6 (12.1) välitystä.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 73.6 (78) välitystä ja sataa työnhakemusta kohden 46.3 (41.4) välitystä.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat 4 798 180 mk (4 403 483 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot osaston toiminnasta selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.

21. Oikeusaputoimisto

Oikeusapulautakuntaan kuuluivat v. 1959 puheenjohtajana oikeusneuvos Gunnar Nybergh, varapuheenjohtajana oikeusneuvosmies Henrik Boehm sekä jäseninä valtiot.tri Ele Alenius ja varatuomarit Eeva Hämäläinen sekä Helvi Sipilä. Kaupunginhallituksen edustajana oli edelleenkin pankinjoht. Eero Harkia.

Lautakunnalla oli vuoden aikana 4 kokousta, joiden pöytäkirjojen pykäläluku oli 32. Kirjelmiä saapui 97 ja lähetettiin 79.

Lautakunta päätti kokouksessaan 26. 6. tiedustella Suomen Asianajajaliitolta, ottaisivatko jotkut sen jäsenistä ajaakseen asioita maksuttomina oikeudenkäynteinä. Samalla päätettiin myös, että vastaus saatetaan oikeusaputoimiston asiakkaiden tiedoksi kiinnittämällä se toimiston odotushuoneen seinälle.

Lautakunta oli katsonut, että oikeusaputoimiston oikeusavustajan ja kahden apulaisoikeusavustajan liittyminen jäseniksi maan yleiseen asianajajayhdistykseen, Suomen Asianajajaliittoon, olisi välttämätöntä. Sen johdosta, että lakimääräinen asianajajayhdistyksen väliaikainen hallitus oli 13. 11. hylännyt oikeusavustajan ja apulaisoikeusavustajien jäsenhakemukset, päätti lautakunta 21. 12. kehottaa ko. henkilöitä valittamaan päätöksestä Helsingin hovioikeuteen.

Oikeusaputoimiston toiminta oli uudelleenjärjestelyn jälkeen päässyt vakiintumaan. Ottaen kuitenkin huomioon kaupungin asukasluvun sekä sen, että kaupunkiin jatkuvasti muuttaa uutta väkeä, ei oikeusaputoimiston henkilökunta pystynyt auttamaan läheskään kaikkia sen avun tarpeessa olevia kaupunkilaisia.

Toimiston työmäärä kasvoi edelleen vuoden aikana. Rekisteröityjen uusien asioiden luku lisääntyi jossakin määrin ja entistä useampien asioiden johdosta ryhdyttiin oikeudenkäyntiin. Toimeksiantoja saatiin, paitsi kotimaan kunnallisilta oikeusaputoimistoilta ja oikeusavustajilta, runsaasti myöskin Ruotsin oikeusapulaitoksilta.

Uusia asioita rekisteröitiin kertomusvuonna 1 852 (ed. v. 1 854), edelliseltä vuodelta siirtyi 96 asiaa, joten vuoden aikana käsiteltyjen asioiden lukumäärä yhteensä oli 1 948 (1 901). Asioista oli edelleen suurin osa, 460, työ- ja palkkariitoja, joista sovittiin 250 ja oikeutta käytiin vain 15 asiassa. Sikseen jätetyistä 181 asiasta lienee melkoinen osa sovittu asianomaisten kesken. Uusia avioeroasioita tuli vuoden aikana 321 (ed. v. 286) ja asumuseroasioita 138 (139). Uusia elatusapuasioita oli 199 (185).

Erilaisia asiakirjoja, kirjelmiä ym. laadittiin 2 917 (2 588). Näistä oli hakemuskirjoja 442 (434).

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vuoden aikana 610 (582) asiassa, joista saatiin pää-

tökseen 498 (434). Näistä voitettiin joko kokonaan tai pääosiltaan 465 (398) ja hävittiin kokonaan 33 (36).

Maksutonta oikeudenkäyntiä anottiin 241 (258) asiassa. Anomuksista hyväksyttiin 216 (220) ja hylättiin 25 (38).

Vuoden kuluessa esiinnyttiin kaupungin raastuvanoikeudessa 835 (765) kertaa, Helsingin käräjäkunnan kihlakunnanoikeudessa 3 (5) kertaa sekä eri tuomioistuimissa 228 (211) päivänä.

Asiakkaiden käyntejä oli kertomusvuonna 10 865 (11 242 v. 1958 ja 9 983 v. 1957). Eri kuukausien osalle jakaantuivat käynnit seuraavasti:

Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä Kaikkiaan	Käyntejä Päivää kohden	Kuukausi	Vastaanotto-päiviä	Käyntejä Kaikkiaan	Käyntejä Päivää kohden
Tammikuu	25	936	37.4	Heinäkuu	27	825	30.6
Helmikuu	24	989	41.2	Elokuu	26	768	29.6
Maaliskuu	23	976	42.4	Syyskuu	26	957	36.8
Huhtikuu	26	933	35.9	Lokakuu	26	956	36.8
Toukokuu	24	929	38.7	Marraskuu	25	974	39.0
Kesäkuu	25	903	36.1	Joulukuu	25	719	28.8
				Yhteensä	302	10 865	36.0

Käyntien lukumäärä päivää kohden oli siis 36.0 (37.5). Suurin määrä käyntejä yhden päivän osalle oli 71, pienin 1.

Säätynsä, ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittyivät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.
Virkamiehiä, vapaiden ammattien harjoittajia ym.	—	2	2
Työnjohtajia, itsenäisiä pienyrittäjiä ym.	49	50	99
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	291	436	727
Apu- ja sekatyöntekijöitä ym.	198	502	700
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia, leskiä, opiskelijoita ym.	61	322	383
Yhteensä	599	1 312	1 911

Käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Asumuseroja	143	Työ- ja palkkariitoja	460
Avioeroja	366	Vahingonkorvaus- ja muita saamisoikeuteen kuuluvia asioita	128
Osituksia	13	Tapaturmakorvauksia	41
Elatusapuasioita	216	Veroasioita	131
Muita perheoikeuteen kuuluvia asioita	28	Erinäisiä kyselyjä, hakemuksia, valituksia ym.	157
Holhousasioita	15	Rikosasioita	60
Perintö- ja testamenttiasioita	64	Toimeksiantoja	37
Vuokra-asioita	69		Yhteensä 1 948
Muita esineoikeuteen kuuluvia asioita	20		

Vireille pannuista jutuista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti käsitellyksi tai kirjoista poistetuksi 1 863, kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	409	Annettu eri viranomaisille	432
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	498	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut perille	27
Laadittu vain asiakirja	70	Erinäisistä syistä jätetty sillensä	399
Annettu neuvoja ja tehty tiedusteluja	28	Yhteensä	1 863

Eri viranomaisille jätetyt em. 432 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen otettuja haasteita, jakaantuivat näiden viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	4	Rautatiehallitus	2
Oikeuskansleri	4	Vakuutusoikeus	32
Valtioneuvosto	24	Valtion tapaturmatoimisto	6
Korkein oikeus	9	Kansaneläkelaitos	23
Korkein hallinto-oikeus	20	Perhe-eläkevirasto	1
Hovioikeudet	30	Helsingin kaupungin:	
Raastuvanoikeudet	10	kaupunginhallitus	63
Kihlakunnanoikeudet	3	maistraatti	16
Lääninhallitukset	122	eri lautakunnat	23
Valtion verotarkastuslautakunnat	13	Evankelis-luterilaisten seurakuntien kirkkohallintokunta	23
Sosiaalilautakunnat	3	Yhteensä	432
Kaupunginvoudit	1		

Kirjeitä lähetettiin toimistosta vuoden kuluessa 1 810 (ed. v. 1 784).

Oikeusaputoimiston todelliset menot tilinpäätöksen mukaan olivat 8 252 354 (7 556 446) mk.

Maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain nojalla tuomittiin toimiston lakimiehille vuoden aikana asianajopalkkioita 1 574 000 (1 351 500) mk. Muita korvauksia perittiin kaupungille 152 150 mk.

22. Urheilu- ja retkeilytoiminta

Urheilu- ja retkeilylautakunnan ja sen jaostojen kokoonpano v. 1959, kokoukset ym. Lautakunnan samoin kuin eläintarhajaoston ja retkeilyjaoston kokoonpano oli sama kuin edellisenä vuonna.

Lautakunnalla oli vuoden aikana 28 kokousta, joiden pöytäkirjojen pykäläluku oli 425. Kirjeitä saapui 726 ja lähetettiin 137.

Eläintarhajaosto piti vain yhden kokouksen, jonka pöytäkirjaan merkittiin 6 pykälää. Retkeilyjaoston vastaavat luvut olivat 3 ja 8.

Lautakunnan tärkeimmistä päätöksistä mainittakoon:

Apurahojen jako. Uimakoulujen apumaksuiksi varattu 1.35 mmk:n määräraha jaettiin seuraavasti: Helsingin Työväen Uimarit 272 000 mk, Helsingin Uimarit 136 000 mk, Helsingfors Simsällskap 152 000 mk, Vetehiset 170 000 mk, Marjaniemen Uimarit 198 540 mk, Helsingin Jyry 125 300 mk, Malmin Urheilijat 88 970 mk sekä Mustikkamaan ja Uunisaaren uimakoululaisten kuljeutsmaksuihin 207 190 mk (15. 5. 180 §, 9. 10. 328 §).

Luistinseurojen apumaksuiksi varattu 2.75 mmk:n määräraha jaettiin seuraavasti: Helsingfors Skridskoklubb 283 200 mk, Helsingin Luistelijat 649 900 mk, Idrottsföreningen Kamraterna 748 000 mk ja Kallion luistinrata 1 068 900 mk (23. 1. 12 §, 2. 4. 104 §).

Piirien kurssitoiminnan avustamiseen varatusta 300 000 mk:n määrärahasta jaettiin 225 000 mk avustuksina seuraavasti: Suomen Voimistelu- ja Urheiluliiton Helsingin piiri 125 000 mk, Centralidrottsförbund, Helsingin piiri 45 000 mk, Suomen Jousiampujain Liiton Helsingin piiri 20 000 mk, Suomen Soutuliiton Helsingin piiri 15 000 mk ja Suomen Kanoottiliiton Helsingin piiri 20 000 mk (27. 2. 67 §, 2. 7. 266 §).

Voimistelu- ja urheiluseurojen työn tukemiseen varatulla 4 mmk:n määrärahalla avustettiin yhteensä 146 seuraa (13. 2. 53 §, 27. 2. 68 §, 22. 5. 192 §, 4. 9. 292 §, 9. 10. 323 §, 13. 11. 364 §). Urheiluseurojen nuorten leiritoiminnan tukemiseen varatulla 500 000 mk:n määrärahalla avustettiin 18 seuraa (13. 3. 77 §, 23. 10. 350 §).

Lisäksi jaettiin kaupungin 26 viraston ja laitoksen henkilökunnan urheilutyön tukemiseen yhteensä 400 000 mk (27. 2. 66 §, 15. 5. 186 §), 5 retkeilyseuralle yhteensä 170 000 mk (2. 4. 110 §, 9. 10. 337 §), ulkoilmakonsertteja varten 18 kuorolle ja orkesterille yhteensä 750 000 mk (24. 2. 142 §) sekä kalavesien hoitoon 7 kalastusseuralle yhteensä 200 000 mk (27. 11. 385 §).

Tärkeimmät vuokraukset ym. Lautakunta päätti vuokrata Suomen Jousiampu-

jain Liiton Helsingin piirille n. 73 m²:n suuruisen määräalan Ruskeasuon jousiammuntakentältä 1. 1. 1959 — 31. 1. 1964 väliseksi ajaksi, sillä ehdolla että vuokraaja kustannuksellaan kertomusvuoden aikana rakentaa paikalle pukeutumis- ja varastosuojan, joka vuokra-ajan päätyttyä korvauksetta siirtyy kaupungin omaisuudeksi (23. 1. 26 §).

Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvaliidien Liitolle vuokrattiin Hevossalmen leirialueelta telttailua varten n. 20—30 m:n levyinen ja n. 100—150 m pitkä alue 15. 5. — 15. 9. väliseksi ajaksi 500 mk:n kuukausivuokrasta sekä eräillä muilla ehdoilla (13. 3. 81 §).

Helsingin Sosialidemokraattiselle Nuorisoyhdistykselle vuokrattiin yhdistyksen omistamaa rakennusta varten tarvittava määräala Mustikkamaan kansanpuiston itäpäästä 1. 1. 1959 — 31. 12. 1961 väliseksi ajaksi 3 000 mk:n vuosivuokrasta (13. 3. 82 §).

Posti- ja lennätinlaitokselle päätettiin vuokrata välivahvistinasemaa varten 20 × 25 m:n suuruinen määräala Mustikkamaan Kulosaaren puoleiselta rannalta 1. 1. 1960 lukien 50 vuoden ajaksi kaupunginvaltuuston kokouksessaan 2. 12. 1959 tekemän päätöksen mukaisilla ehdoilla (28. 12. 412 §).

Helsingin evankelisluterilaisten seurakuntien kiinteistötoimistolle päätettiin vuosiksi 1959—1960 vuokrata Mustasaaren ravintolarakennus, vuosivuokra 74 000 mk, huvilarakennus aittarakennuksineen, 40 000 mk, kahvilakioskin maapohja, 5 000 mk, kesämajan maapohja, 3 000 mk ja saunarakennuksen maapohja, 3 000 mk (24. 4. 146 §).

Suomen Metsästysyhdistyksen kanssa päätettiin tehdä sopimus Huopalahden ampumarata-alueella olevien rakennusten käyttämisestä 31. 12. 1960 saakka helsinkiläisten hiihto- ja ulkoilutarkoituksiin (13. 2. 52 §).

Lautakunta päätti vuokrata viiden vuoden ajaksi Korkeasaaren ravintolan, saarella sijaitsevat kioskit uimalaitoksen kioskia lukuun ottamatta sekä kertomusvuoden kesällä valmistuvan kafeterian Korkeasaaren Ravintola Oy:lle (20. 3. 90 §, 2. 4. 111 §, 13. 11. 368 §). Samoin päätettiin 5-vuotiskaudeksi 1959—1963 vuokrata Uimastadionin kafeteria Fuchs & Co:lle sekä Kumpulan uimalan kahvilakioski rva Hjördis Palinille (20. 3. 90 §, 24. 4. 138 §).

Kahdeksi vuodeksi kerrallaan päätettiin vuokrata: Humallahden uimalan kioski, Pirkkolan uimalammikon kioski, kahvilakioski Regatta, Eläintarhan urheilukentän kioski, Käpylän urheilupuiston ja Velodromin kioskit yhdessä, Tullisaaren kioski, Uimastadionin kosmetiikkakioski ja Varsasaaren kioski (20. 3. 90 §).

Hietarannan kahden kioskin ja pukusuojarakennuksen vuokraajaksi hyväksyttiin 1. 7. alkaen Sotainvalidien Veljesliiton Helsingin Sotainvalidit -nimisen yhdistyksen naisjaosto (16. 6. 242 §).

Viideksi vuodeksi kerrallaan päätettiin vuokrata kahvilakioskin pito-oikeus Pallokentällä ja sen luistinradalla sekä kahdeksi vuodeksi kerrallaan virvoketarjoiluja kenkien ym. säilytysoikeus Haapaniemen kentän, Käpylän urheilukentän, Lauttasaaren urheilukentän, Munkkiniemen urheilukentän ja Vallilan kentän luistinradoilla sekä virvoketarjoiluoikeus ja kenkien- ym. säilytysoikeus Messukentän luistinradalla (23. 10. 345 §).

Lauttasaaren kansanpuiston ent. ravintolarakennus luovutettiin Humaus-nimi-

selle yhdistykselle pukeutumissuojana käytettäväksi 15. 9. 1959 — 15. 5. 1960 väliseksi ajaksi, vuokra 500 mk/kk (4. 9. 290 §).

Ratsastushallista päätettiin Keskustalli Oy:lle vuokrata kaksi kaviouraa sekä 60 m³ varastotilaa 1. 10. 1959 — 15. 5. 1960 väliseksi ajaksi 100 000 mk:n kuukausivuokrasta ja lisäksi talliosasto n:o 5 tarpeellisine ullakkotiloineen 1. 12. lukien (13. 11. 362, 363 §).

Lautakunta päätti jatkaa Jääkenttäsäätiön kanssa v. 1958 tekemänsä sopimuksen 1., 3. ja 4. kohtien voimassaoloaikaa niiden talvikautta 1958/59 koskevilta osilta, siten että ko. kohdat olisivat voimassa yhden talvikauden kerrallaan, mikäli sopimusta ei ollut sanottu irti viimeistään kutakin talvikautta edeltävän toukokuun 31 p:nä. Em. sopimuksen kohtiin tehtiin samalla eräitä muutoksia (9. 10. 338 §).

Lautakunta päätti määrätä noudatettavaksi eräitä ehtoja käytettäessä vastaisuudessa niitä kesämökkejä, jotka Sotainvalidien Veljesliiton Helsingin alaosaston, Helsingin poliisilaitoksen kesäkotiyhdistyksen sekä V:n 1918 Punainvaliidit -nimisen yhdistyksen jäsenet sekä liikennelaitoksen viranhaltijat ja työntekijät olivat rakentaneet Länsiulapanniemen kesänviettoalueille ennen 1. 1. 1959 (22. 5. 193 §). Poliisilaitoksen kesäkotiyhdistykselle myönnettiin lisäksi oikeus n. 6×6 m:n suuruisen esityslavan rakentamiseen em. alueelle ja lavan paikalla pitämiseen 1. 1. 1960 alkaen 500 mk:n vuosikorvauksesta (27. 11. 386 §).

Eräiden parakkien pitämiseen Lauttasaaren kansanpuistossa ei enää myönnetty lupaa, vaan määrättiin ne poistettaviksi (4. 9. 298 §).

Lautakunta hyväksyi Käpylän raviradalle Helsingin Ravirata Oy:n kustannuksella tehtävän katsomorakennuksen piirustukset ja kustannusarvion. Lisäksi oikeutettiin yhtiö kustannuksellaan rakentamaan panssariverkkoaita lähemmin sovittuun paikkaan. Rakennuskustannuksista oli vuosittain kuoletettava 3 % (27. 2. 62 §).

Tullisaaren kansanpuistossa päätettiin sallia telttailu kertomusvuoden kesäkauden alusta lukien toistaiseksi vain tilapäisesti (2. 4. 107 §).

Hevossalmen leirialueesta, jonka hallinto palautui lautakunnalle, päätettiin muodostaa yleinen uimaranta (29. 5. 214 §).

Lautakunta päätti, että mikäli maauimaloiden vesi joudutaan jonkin järjestettävän kilpailun tms. tilaisuuden vuoksi ennenaikaisesti lämmittämään, siitä peritään erikseen määrättävä korvaus tilaisuuden järjestäjiltä (29. 5. 219 §).

Lautakunta päätti, että kertomusvuoden syksystä toistaiseksi saadaan kaupungin omistamilla ulkosaarilla ja -luodoilla metsästää vuosittain 1. 10.—31. 12. välisenä aikana vain alleja ja meriteeriä (25. 9. 310 §).

Muuttaen kokouksessaan 18. 10. 1957 tekemäänsä päätöstä päätti lautakunta kieltää toistaiseksi kaiken kalastuksen, mato-ongintaa lukuun ottamatta, vuosittain kesäkuun aikana kaupungin omistamilla vesialueilla Laajalahdella, Vanhankaupungin selällä, Tullisaaren selällä sekä vuosittain kokonaan kalastuksen pitkälläsiimalla em. vesialueilla. Samalla määrättiin, että muilla kuin ammattikalastajilla on v:n 1963 alusta lukien oikeus käyttää pyydyksinä kaupungin omistamilla vesialueilla uistimen, pilkin ja ongen lisäksi enintään kahta verkkoa ja yhtä 100 koukun pitkääsiimaa yhtä ruokakuntaa kohden (11. 12. 402 §).

Päätettiin hyväksyä väliaikaiset kalastusmääräykset noudatettaviksi toistaiseksi Sipoon Kaunissaaren vesialueilla (2. 7. 268 §).

Lautakunta päätti vahvistaa toistaiseksi 50 mk:ksi yleisöltä perittävän ratamak-

sun arkisin klo 18:n jälkeen ja pyhäisin seuraavilla seurojen hoidossa olevilla luistinradoilla: Johanneksen kentällä, Kaisaniemen kentällä, Väinämöisen kentällä ja Brahenkadun kentällä (27. 11. 375 §).

Helsingin Työväen Uimarit -nimiselle seuralle vuokrattua pienoisgolfrataa Mustikkamaalla koskeva vuokrasopimus hyväksyttiin irtisanotuksi ja päättyväksi 31. 10. (23. 10. 353 §).

Lisäksi päätettiin erikoisharjoitustilojen järjestämisestä mahdollisuuksien mukaan Stadionin kunnallisilla harjoitussaleilla (25. 6. 258 §) sekä annettiin ohjeet, joita oli noudatettava toistaiseksi lautakunnan alaisissa laitoksissa tapahtuvan, televisioon tarkoitetun kuvaamisen yhteydessä (16. 6. 245 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehdyt esitykset koskivat mm. seuraavia asioita: Helsingin kaupungin veikkausvaroista saaman avustusosuuden lisäämistä kaupungin erikoisasemaa vastaavaksi (30. 1. 34 §); eräiden rakennelmien ym. purkamista (13. 3. 74, 78 §, 15. 5. 182 §, 5. 6. 232 §); tiedotustilaisuuden järjestämistä urheilu- ja ulkoilujärjestöjen piirien edustajille (13. 3. 75 §); kioskinpito- ym. oikeuksien vuokralle antamista lautakunnan alaisissa laitoksissa (20. 3. 89 §); urheilu- ja retkeilytoimiston polttoainevarastoja koskevaa kirjanpitoa (20. 3. 93 §); kalustoon kuuluvien soittokoneiden luovuttamista myös urheilu- ja voimisteluseurojen käyttöön kansakoulujen huonetiloja luovutettaessa em. seurojen harjoituksiin (2. 4. 106 §); Käpylän urheilupuiston miesten pukusuojarakennuksen korjaustöitä (17. 4. 120 §); kuljetuksen järjestämistä Herttoniemen ja Roihuvuoren uimakoululaisille Reposalmen uimarannalle (15. 5. 187 §) sekä ko. uimarannan pääsisäänajoteiden ja pysäköintialueiden sijainnin järjestelyä (11. 12. 398 §); Haaga-Maunulan latu- ja retkitien liikenteen järjestelyä (29. 5. 211 §); Sipoon Kaunissaaren alustavaa käyttösuunnitelmaa ja siihen tarvittavaa määrärahaa (29. 5. 215 §); Seurasaaren ulkomuseoalueen vuokrasopimuksen jatkamista (14. 8. 282 §) sekä määrärahan saamista uuden puuvajan rakentamiseksi ravintolaa varten (9. 10. 333 §); kahden uuden moottoriveneen hankkimista (4. 9. 294, 295 §); Mäkelänkadulta Velodromille johtavien teiden valaisemista (23. 10. 348 §); Ratsastushallin asuinhuoneistojen vastaista käyttöä (27. 11. 378 §) sekä Tervasaaren osittaista kunnostamista puistoalueeksi (28. 12. 416 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja, jotka koskivat mm. seuraavia asioita: Lauttasaaren hyppyrimäen rakennustyön suorittamista (23.1. 15 §); kysymystä Pallokentän tekojääradan rakennelmien ym. luovuttamisesta korvauksetta Jääkenttä-säätiölle (23. 1. 16 §); vene- ja pyykkilaiturien rakentamista (23. 1. 24, 25 §, 13. 3. 79 §); aloitetta pintavirrankehittäjien käyttämiseksi satamissa ja uimarannoilla (30. 1. 35 §); henkilökuljetusta moottoriveneillä Sörnäisten rannan ja Korkeasaaren välillä kertomusvuoden kesäkautena (30. 1. 41 §); erilaisia laina- ja avustuskysymyksiä (20. 3. 88 §, 15. 5. 178 §, 29. 5. 203, 205 §, 27. 11. 374 §); uimarannan kunnostamista ja aikaansaamista (20. 3. 92 §, 9. 10. 330 §); Mustikkamaan sillan leveyden ym. määräämistä (20. 3. 96 §); kaupungin edustajien lähettämistä pohjoismaiseen urheiluhallinnolliseen kongressiin Osloon (2. 4. 105 §); kaupungin maalla olevien kesämökkien vuokria sekä mökkien pitämistä paikallaan (2. 4. 109 §, 23. 10. 351 §); Kasavuoren hiihtokeskuksen toteuttamissuunnitelmaa (17. 4. 125 §); järjestelytoimiston tutkimusta kaupungin urheilu- ja retkeilytoiminnasta (24. 4. 139 §); Sipoon Kaunissaaren hallinnon järjestelyä (24. 4. 145 §); Kallion urheiluken-

tän pukusuojarakennuksen uusimista ja lämminvesilaitteiden hankkimista sinne (15. 5. 177 §); leikkikenttäkomitean mietintöä (29. 5. 201 §); esityksiä lasten vapauttamiseksi maauimaloiden sisäänpääsymaksun suorittamisesta klo 10—16 välisenä aikana (29. 5. 212 §); leikki- ja urheilukenttien aikaansaamista (16. 6. 244 §, 28. 12. 423 §); Tunnelialue-nimisen määräalan It. Pihlajasaaressa määräämistä lautakunnan hallintoon (14. 8. 281 §); sosiaalivirastotalon luonnospiirustusten hyväksymistä sekä talon kassa- ja tilitoimenorganisaatiokomitean mietintöä (25. 9. 302 §, 9. 10. 322 §); leirialuetta osoittavien liikennemerkkien vahvistamista (9. 10. 334 §); posti- ja lennätinlaitoksen välivahvistinaseman rakentamista Mustikkamaalle (23. 10. 352 §); Lapinmäentien jatkamista Mannerheimintieltä Pasilaan (13. 11. 365 §); Föreningen Hvilohem -nimisen yhdistyksen anomusta saada käyttöönsä uusi lepokotirakennus tulipalossa tuhoutuneen rakennuksen tilalle (27. 11. 387 §); Vallisaareen rakennettavan urheilukentän käyttöä ja kaupungin osallistumista sen rakentamiseen (11. 12. 393 §); Saunalahden täyttämistä ruoppausjätteillä (11. 12. 396 §); matkailijoille tarkoitettujen leirialueiden vähimmäisvaatimuksia (11. 12. 401 §); eräille järjestöille vuokratun Länsiulapanniemen alueen vastaista käyttöä (11. 12. 304, 404 §); jääkiekkoradan saamista Pohj.-Haagaan (28. 12. 419 §) sekä vuosilomasijaisten vähentämiskomitean mietintöä (28. 12. 421 §).

Kiinteistölautakunnalle annetut lausunnot koskivat eräiden kiinteistöjen ja vesialueen myyntitarjouksia (16. 6. 248, 249 §, 9. 10. 336 §, 28. 12. 424 §), TUL:n urheilujuhlan mainosjulisteiden sijoittamista eräisiin urheilulaitoksiin (16. 6. 250 §) sekä puhelinmaakaapelin laskemista Kulosaaren urheilukentän alueelle (13. 11. 361 §).

Kaupunginreviisorille annettiin lausunto Korkeasaaren moottoriveneen korjauskustannuksista ym. v. 1951—1959 (11. 12. 406 §).

Yleistä. Lautakunta pyrki kertomusvuoden aikana edelleen kehittämään urheilu- ja ulkoilumahdollisuuksia Helsingissä niissä puitteissa kuin se oli kaupungin kireän taloudellisen tilan takia mahdollista. Päähuomio kiinnitettiin jatkuvasti kasvavien esikaupunkialueiden urheilupaikkojen suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnostamiseen ns. urheilupuistosuunnitelman pohjalla. Tärkeänä vaiheena tämän suunnitelman toteuttamisessa ratkaistiin vuoden aikana Pirkkolan urheilupuiston suunnittelukilpailu, jonka voitti arkkit. Heikki Sirén ehdotuksellaan »Sammakkomies». Kilpailu antoi runsaasti toteuttamiskelpoisia viitteitä käytettäväksi myös muita urheilupuistoja suunniteltaessa.

21.—23. 8. pidettiin Oslossa V pohjoismainen kunnallinen urheiluhallinnollinen kongressi, jossa käsiteltiin useita kunnallisen urheiluhallinnon piiriin kuuluvia ajankohtaisia kysymyksiä. Helsinkiä edustivat rahatointa johtava apul.kaup.joht. Eino Waronen, lautakunnan puh.joht. Soininen ja jäsen Katajavuori, toimistopääll. Esko Palmio ja retkeilyasiamies Eero Koroma.

Urheilu- ja retkeilytoimisto

Henkilökunta. Kertomusvuoden aikana oli lautakunnan alaisten vakinaisten viranhaltijain lukumäärä 36 ja tilapäisten 2.

Työntekijäin lukumäärä oli suurin heinäkuussa (258) ja pienin marraskuussa (51).

Eläkkeelle siirtyi kaitsija-korjausmies-vartija T. Ahlberg 1. 1. lukien.

Virkamatkoja tekivät kertomusvuoden aikana lautakunnan puheenjohtaja Soininen, jäsen Katajavuori, toimistopääll. Palmio, retkeilyasiamies Koroma, apul. toi-

mistopääll. Väinö Koivula, urheiluohjaajat Esko Numminen ja Aino Numminen sekä Korkeasaaren intendentti Curt af Enehjelm. Virkavapautta nautti ulkomaisen opintomatkan vuoksi kalastuksenvalvoja Mauri Vanhanen.

Sairauslomaa nautti 10 viranhaltijaa yhteensä 330 päivää ja 41 työntekijää yhteensä 877 päivää.

Urheilutoiminta

Talvikausi. Urheilu- ja retkeilytoimiston hallinnossa oli kaikkiaan 35 luistinrataa, joiden yhteinen pinta-ala oli 200 282 m².

Seurojen hoitamilla neljällä luistinradalla kävi opettajien johdolla yhteensä 123 633 koululaista jakaantuen eri ratojen osalle seuraavasti: Kallio 67 205, Kaisaniemi 24 197, Väinämöinen 22 621 ja Johannes 9 610.

Suurkelkkamäkiä (rinnemäkiä) oli yhteensä 3.

Pallokentällä pelattiin 3 pääsymaksullista mestaruussarjan jääpallo-ottelua, joissa oli katsojia yhteensä 5 886. Piirisarjojen otteluja, joita oli yhteensä 202, pelattiin eniten seuraavilla radoilla: Käpylän urheilupuisto 22, Messukenttä 27, Käpylä 19, Vallila 24, Lauttasaari 25, Herttoniemi 19 ja Munkkiniemi 10.

Kesäkausi. Pallokentällä suoritettiin jalkapalloilun mestaruussarjan otteluja 8, joissa oli katsojia yhteensä 14 448 henkeä. Suomen-sarjan osalta vastaavat luvut olivat 36 ja 13 154. Kertaharjoituslippuja (à 10 mk) myytiin kentälle 9 217 kpl ja harjoituskortteja (à 100 mk) 695 kpl.

Käpylän urheilupuistossa pelattiin kesän aikana lukuisia jalkapalloilun sarja- ym. otteluja. Yleisurheilun, ravi-, moottoripyörä- sekä palvelus- ja opaskoirakilpailujen lisäksi urheilupuistossa pelattiin maahockeytä, käsi- ja lentopalloa ja pesäpalloa sekä harjoitettiin jousiammuntaa ja erilaatuista koululaisurheilutoimintaa.

Jalkapalloilun piirisarjojen otteluita pelattiin eri kentillä yhteensä 972, niistä eniten Väinämöisen kentällä (174), Käpylän urheilupuistossa (163), Kallion kentällä (152) ja Vallilan kentällä (102).

Ratsastushallin ratsastukseen varatut tilat olivat vuokrattuina Keskustalli Oy:lle. Palloilusalia käytettiin runsaasti käsi- ja koripalloilun harjoitus- ja kilpailupaikkana. Hallin itäparvekkeen eteläpää oli edelleen vuokrattuna jousiampujain käyttöön. Hallin eteläpää oli liikennelaitoksen linja-autojen säilytystilana.

Soutustadionilla järjestivät eri seurat, piirit ym. soutu- ja melontaharjoitusten ja -kilpailujen lisäksi mm. lukuisia yhteislaulutilaisuuksia, hengellisiä virsilauluiltoja sekä juhannusjuhlan. Hallintorakennuksen yläkertaa käytettiin kokouksiin, luentoihin, kursseihin ja voimisteluun.

Urheilunneuvonta. Eri sisä- ja ulkoharjoituspaikoissa tapahtuneessa kunnallisessa urheilunneuvonnassa, joka käsitti lapset, koulunuorison ja aikuiset, olivat edustettuina seuraavat liikunta- ja koulutusmuodot: hiihto, mäenlasku, kaunoluistelu, painonnosto, naisten ja miesten kuntovoimistelu, perheenemäntien ja lasten voimistelu, naisten kesäkauden voimistelu, tyttöjen ja poikien telinevoimistelu, uimakoulutyö, kenttäurheilu, palloilu, kansantanssi ja -leikki.

Neuvontatilaisuuksia (uimakoulutoimintaa lukuun ottamatta) oli yhteensä 865, neuvontakohteita 48, ohjaajia 46 ja osanottajia 25 000.

Talvikautena järjestettiin urheilunneuvontaa kaunoluistelussa (135 kertaa 13 radalla, osanottajia 4 900), mäenlaskussa (130 kertaa 5 mäessä) osanottajia 2 500),

lapsille ja nuorisolle hiihtokurssit hiihtoloman aikana (72 kertaa 12 puistossa, osanottajia 1 440).

Hiihtolatujen kunnostuksesta ja huollosta vastasi 3-miehinen latupartio tehtävinään latujen raivaus, viitoitus, kuntoon saattaminen ja tarkkailu. Paikallislatuja oli viitoitettu 120 km sekä näiden lisäksi 2 kaukoretkilatua: Helsingistä Pirttimäen kautta Solvallan urheiluopistoon sekä Herttoniemestä Sipoon kautta Savijärvelle, josta edelleen Söderkullan, Kisakallion ja Rastilan kautta Roihuvuorelle. Vm. ladut olivat käytössä mm. Helsingin laturetkihiihdossa 22. 2., minkä järjestelystä vastasivat helsinkiläiset hiihtojärjestöt yhdessä kaupungin kanssa. Ns. Tahkon hiihtoon osallistui tällöin 3 015 hiihtäjää.

Sisätoimintakauden urheilunneuvonta talvi- ja kevätkautena 15. 1.—20. 5. sekä syyskautena 15. 9.—31. 12. tapahtui pääasiallisesti kunnallisissa harjoitussaleissa Stadionilla. Neuvontaa annettiin miesten kuntovoimistelussa (60 kertaa, osanottajia 2 000), perheenemäntien ja vuorotyössä käyvien naisten voimistelussa (90 kertaa, osanottajia 3 000), lasten satuvoimistelussa (60 kertaa, osanottajia 1 500), naisten kuntovoimistelussa (30 kertaa, osanottajia 900), tyttöjen telinevoimistelussa (30 kertaa, osanottajia 700) ja voimailussa (30 kertaa, osanottajia 1 200).

Kesäkauden poikien urheilunneuvonta kentillä tapahtui 6 neuvontakohteessa (108 kertaa, osanottajia 1 590). Tyttöjen vastaavaa urheilutoimintaa ohjattiin 7:llä eri kentällä (56 kertaa, osanottajia 900). Lisäksi annettiin ohjausta telinevoimistelussa (pojille 39 kertaa, osanottajia 585 ja tytöille 24 kertaa, osanottajia 240) Pallokentällä voimistelun ulkoharjoituspaikalla. Naisille järjestettiin kesäkuukausina voimistelua kunnallisissa harjoitussaleissa (54 kertaa, osanottajia 3 240).

Kesän aikana järjestettiin edellisenä vuonna aloitettua yhteistoimintaa jatkaen Seurasaari-säätiön ja helsinkiläisten kansantanssijärjestöjen kanssa kolme kansantanssi- ja leikkitilaisuutta Seurasaaren juhlakentällä (Seurasaaren Tantsut). Yleisöä oli tilaisuuksissa yhteensä 6 700 henkeä.

Samoin järjestöjen kanssa yhteistoiminnassa järjestettiin 18. 10. helsinkiläisille suuri retkipäivä, ns. polkuretki, 35, 20 ja 10 km:n taipalein. Retkelle osallistui 1 068 kaupunkilaista.

Uimakoulutoimintaa järjestettiin 22. 6.—18. 8. välisenä aikana 24 koulutuspaikassa, joissa oli opettajia 48 ja oppilaita yhteensä 4 918. (Näistä 6 uimakoulua oli eri uimaseurojen hoidossa kaupungin avustuksen turvin.) Promotiossa Uimastadionilla 15. 8. vihittiin uimamaistereita ja -kandidaatteja 1 842 (596 + 1 246). Promotiossa olivat kaupungin uimakoulujen lisäksi mukana Helsingin Työväen Uimarit ja Helsingin Uimarit. Promoottorina toimi Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton puheenjohtaja Aaro Tynell.

Kunnalliset harjoitussalit Stadionilla olivat vuoden aikana (kesä-, heinä- ja elokuuta lukuun ottamatta) 23 viikkotuntia voimistelijain, palloilijain ja voimailijain käytössä 100 mk:n maksusta sisätoimintakaudelta harjoituskortin haltijaa kohden. Vapaaharjoitusvuorojen käyttäjiä oli 695. Kunnalliset salit olivat maksullisesti (voimistelu- ja urheiluseurat 400 mk/t, koulut 600 mk/t) vuoden aikana 56:n eri seuran, koulun tai laitoksen käytössä yhteensä 4 926 t. Valvontatehtäviä hoiti 2 vahtimestaria. Kumpulan uimalan molemmat pukusuojat olivat sisäharjoitustiloina 5:n eri seuran käytössä iltaisin aikana 1. 1.—30. 4. ja 1. 10.—31. 12. Valvonnasta vastasi vahtimestari.

Uimalat. Kesä oli suurimmalta osalta aurinkoinen ja lämmin. Uimastadion avattiin yleisölle 17. 5. ja suljettiin 5. 9. Uimalassa kävi kesän aikana yhteensä 299 960 henkeä, joista aikuisia 146 064 ja lapsia 141 756 sekä alennuskortilla kävijöitä 12 140 (1 214 kpl à 10 kertaa). Pääsy- ja säilytysmaksut olivat ennallaan (aikuiset 60 mk, lapset alle 15 vuotta 20 mk, alennuskortit 500 mk/10 kertaa, arvoesineiden säilytys 20 mk, saunamaksu 40 mk). Saunassa kävijöiden lukumäärä oli 26 073. Veden lämpö pidettiin altaissa n. 19—21 -asteisena. Henkilökunnan lukumäärä oli 38. Kafeteria oli vuokrattuna T:mi Fuchs & Co:lle. Uimatarpeiden myymälää hoiti vuokraajana edelleen rva A. Stenroos ja kampaamoa nti Ulla Rajula. Kesän aikana järjestettiin Uimastadionilla mm. Suomen pellemestaruuskilpailut, kaupungin uimapromotio, Helsingin piirin, Suomen ja Pohjoismaiden vesipallomestaruuskilpailut sekä runsaasti liikkeiden ja järjestöjen uintikilpailuja.

Kumpulan uimalassa kävi kesän aikana yhteensä 171 148 henkeä, josta aikuisia 50 622, lapsia 116 886 ja alennuskortilla kävijöitä 3 640 (364 kpl à 10 kertaa). Saunaa käytti 12 385 henkeä. Pääsy- ja säilytysmaksut sekä saunamaksu olivat samat kuin Uimastadionilla. Veden lämpö oli n. 20—22 astetta. Henkilökunnan lukumäärä oli 28. Uimalassa järjestettiin kesän aikana lukuisia uinti- ja vesipallokilpailuja sekä näytöksiä.

Hietarannalla oli kävijöitä kaikkiaan n. 250 000 henkeä. Meriveden lämpö pysytteli suurimman osan kesästä 21—22 -asteisena. Uimarannalla suoritettiin kertomusvuonna vain tavanomaiset kunnostustyöt. Henkilökunnan lukumäärä oli 9. Molemmat kahvilat ja kioski sekä pukusuoja olivat vuokrattuina Sotainvalidien Veljesliiton Helsingin Sotainvalidit -nimiselle yhdistykselle.

Humallahden uimala suljettiin terveydenhoitolautakunnan määräyksestä veden likaantumisen vuoksi 1. 8.

Matkailu, retkeily, kotiseututyö, loma- ja vapaa-ajan vietto, ulkoilualueet sekä kalastus

Matkailu. Retkeilyosasto huolehti edelleen Helsinkiin saapuvien matkailijoiden ja retkeilijöiden ohjelmista, majoituksesta, muonituksesta ja ennen kaikkea opastuksesta.

Osasto järjesti 16. 4.—1. 6. välisenä aikana opaskurssit, jotka käsittivät kaikkiaan 23 eri esitelmää ja käyntiä ja joiden osanottajamäärä nousi noin 130:een. Edellisinä vuosina kurssin suorittaneille oppaille järjestettiin suomen- ja ruotsinkielistä jatkokoulutusta. Eri matkatoimistot tilasivat jatkuvasti oppaita osastolta. Tilattujen oppaiden lukumäärä oli 59.

Osasto julkaisi vuoden aikana »Helsinki—Helsingfors» -nimisen opaslehtisen suomen-, ruotsin-, englannin-, saksan- ja ranskankielisenä, 39 000 kappaleen painoksena.

Ulkomaisiin ja kotimaisiin julkaisuihin lähetettiin erilaista Helsinkiä koskevaa julkaisumateriaalia. Lisäksi lähetettiin matkatoimistoille ja yksityisille henkilöille matkailua koskevia painotuotteita. Edelleen informoitiin Helsinkiin saapuneita matkailijoita eri tavoin.

Laivalla Helsinkiin saapuvia matkailijoita avusti Matkustajalaiturilla osaston palkkaama opas kesä-elokuun ajan.

Majoitustilanteen helpottamiseksi oltiin kiinteässä yhteistyössä Helsingin Yleisen Matkailijayhdistyksen hotellikeskuksen kanssa, joka vuoden aikana järjesti majoituksen n. 13 000 matkailijalle. Muissakin matkailua koskevissa kysymyksissä oltiin jatkuvasti yhteistyössä em. yhdistyksen ja Suomen Matkailijayhdistyksen kanssa.

Osaston toimesta hoidettiin jatkuvasti leirintäalueita Tullisaaren ja Lauttasaaren ulkoilualueilla. Tullisaaressa majoittui leirintäkauden aikana 15. 5.—15. 9. yhteensä 1 920 matkailijaa, joista kotimaisia 1 142 ja ulkomaalaisia 778. Lauttasaaren leirintäalueelle majoittui samana aikana 2 065 kotimaista ja 907 ulkomaista matkailijaa eli yhteensä 4 892 matkailijaa, joista ulkomaalaisia oli 1 685.

Kaupungin tilastotoimiston suorittaman laskennan mukaan majoittui Helsingin hotelleihin, matkustajakoteihin ja leirintäalueille vuoden aikana yhteensä 279 968 matkailijaa (ed. v. 258 156), joista kotimaisia oli 224 947 (214 199) ja ulkomaalaisia 55 021 (43 957), joten kokonaislisäys oli 21 812 eli noin 8.5 %. Ulkomaalaisten kohdalla lisäys oli huomattavan suuri, nim. noin 25 %. Lukuihin eivät sisälly ne henkilöt, jotka olivat kotimajoituksessa taikka eivät majoittuneet lainkaan kaupungissa, joten luvut eivät anna todellista kuvaa matkailijoiden koko määrästä.

Retkeily. Retkeilytoiminnassa oltiin jatkuvassa yhteistyössä Helsingin Yleisen Matkailijayhdistyksen retkeilytoimikunnan kanssa, johon kuului vuoden aikana 23 retkeilykerhoa. Toimikunta sai avustusta kaupungilta 150 000 mk, josta n. puolet käytettiin »Helsinki ulkoilee» -lehden kustannuksiin. Lisäksi annettiin eri retkeilyseuroille avustuksina yhteensä 20 000 mk.

Osaston hoidossa oli 2 retkeilymajaa. Pirttimäen retkeilymajassa yöpyi vuoden. aikana 666 henkilöä. Erilaisiin kursseihin ja kilpailuihin otti osaa 1 270 henkilöä. Saunaa käytti 1 355 retkeilijää. Rastilan retkeilymajassa yöpyi vuoden aikana 1 540 henkilöä. Päiväkäynnillä oli 1 228 henkilöä. Saunaa käytti 1 322 henkilöä. Haagan urheilumajassa kävi vuoden aikana n. 3 000 retkeilijää, etupäässä hiihtäjiä. Taivalniemellä oleva kanoottisuoja oli luovutettuna Helsingin retkeilykerhojen retkeilytoimikunnalle. Herttoniemen sekä Pirttimäen ja Rastilan maastossa oli käytössä jokamiehen suunnistusrata.

Kotiseututyö. Kotiseututuntemuksen ja -kiintymyksen lisäämiseksi retkeilyosaston toimesta oltiin yhteydessä eri kotiseutuyhdistyksiin. Kotiseutuesitelmiä ja -käyntejä järjestettiin eri puolille kaupunkia 7 kertaa. Osasto palveli yleisöä myös antamalla tietoja kotiseutukysymyksistä.

Helsinki-propaganda. Matkailupropagandan lisäksi suoritettiin muutakin Helsinki-propagandaa mm. pitämällä puheita ja esitelmiä.

Loma- ja vapaa-ajan vietto. Kaupungin palveluksessa olevien suurperheisten ja vähävaraisten virkamiesten ja työntekijäin perheenäideille ja lapsille sekä muillekin äideille ja lapsille myönnettiin ilmainen 14 vrk:n oleskelu Lomaliiton, Virkamiesliiton ja Svenska Semesterförbundet'in lomakodeissa. Ko. äitien lukumäärä oli 129 ja lasten 163.

Useita viihdytystilaisuuksia järjestettiin. Hietarannan juhannusjuhlassa oli yleisöä 8 919 henkeä. Ulkoilmakonsertteja pidettiin 92, yhteislaulutilaisuuksia 81. Ulkoilmanäytäntöjä oli 3 ja niissä n. 4 300 katsojaa.

Ulkoilualueet. Osaston hoidossa olivat Lauttasaaren, Mustasaaren, Mustikkamaan, Pihlajasaaren, Satamasaaren, Seurasaaren, Tullisaaren, Varsasaaren, Pirtti-

mäen, Rastilan, Uutelan, Länsiulapanniemen ja Sipoon Kaunissaaren ulkoilualueet, joista vm. saatiin yleisön käyttöön heinäkuun alussa.

Viikonloppumajoja oli Kivinokassa 593, Satamasaaressa 142, Varsasaaressa 254, Lauttasaaressa 270, Länsiulapanniemessä 244 ja Itäisellä Pihlajasaarella 14 eli yhteensä 1 517. Rastilassa oli 16 viikonloppumajaa, jotka kaupunki omistaa ja joita vuokrattiin 2 viikoksi kerrallaan helsinkiläisille. Lisäksi oli useilla ulkoilualueilla suuri määrä tilapäistelttailijoita.

Summittaisten laskelmien mukaan kävi ulkoilualueilla kesän kuluessa seuraava määrä yleisöä: Seurasaari n. 400 0000 henkilöä, Pihlajasaari 70 000, Rastila n. 80 000, Uutela n. 30 000, Mustikkamaa n. 150 000, Tullisaari n. 30 000, Pirttimäki n. 50 000, Kivinokka n. 75 000, Lauttasaari n. 15 000, Varsasaari n. 5 000 ja Satamasaari n. 6 000 henkilöä. Tarkan liikennelaskennan mukaan kuljetettiin Mustikkamaalle vuoromoottoriveneillä 116 235 henkilöä ja Pihlajasaareen 65 630 henkilöä. Pirttimäessä järjestettiin vuoden aikana kuudettoista hiihtokilpailut ja kahdeksat suunnistuskilpailut.

Kaikilla ulkoilualueilla suoritettiin erilaisia korjaustöitä ja joitakin pieniä uudisrakennustöitä.

Kaupunginvaltuuston 25. 2. tekemän päätöksen nojalla kaupungille ostettu Sipoon Kaunissaari määrättiin urheilu- ja retkeilylautakunnan hallintoon. Saaren pinta-ala on 100 ha ja sen vesialueen suuruus 800 ha.

Kalastus. Kalastuslupia myytiin 9 921 kpl, joista kertyi tuloja 2 280 100 mk (ed. v. 7 639 kpl ja 1 897 100 mk), kalastuskarttoja myytiin 1 237 (1 167) kpl, joista kertyi tuloja 61 850 (59 100) mk. Sipoon Kaunissaaren kalastusluvista, 1 416 kpl, kertyi vastaavasti 141 600 mk ja kartoista 7 920 mk.

Turontekokursseja ja -talkoita pidettiin neljät. Niissä tehtiin yhteensä 170 kuhaturoa, jotka laskettiin Vanhankaupungin selälle, Laajalahdelle ja Seurasaaren selälle. Eri kalastusseurojen ja -kerhojen kanssa yhteistoiminnassa laskettiin lisäksi 50 kuha- ja ahventuroa eri puolille kaupungin ympäristövesiä.

Kaupungin vesialueelle istutettiin kaikkiaan 563 000 hauenpoikasta, josta määrästä kaupunki kustansi 270 000 sekä seurat ja kerhot etupäässä kaupungin myöntämien avustusten turvin 293 000. Lisäksi istutettiin 3 700 taimenenpoikasta.

Yhteistoiminnassa Kalataloudellisen Tutkimustoimiston kanssa merkittiin kaupungin vesialueilla 900 kuhaa.

Kalataloussäätiöltä tilattu tutkimus Laajalahden likaantumiskysymyksestä osoitti jätevesien määrän lisääntyneen huolestuttavasti.

Osasto järjesti 6. 11. neuvottelu- ja esitelmätilaisuuden, jossa maist. Jorma Toivonen esitelmöi suoritetuista kuhan merkintäkokeista ja kalastuksenvalvoja Vanhanen teki selkoa pyydystilanteesta ja suunnitelluista kalastuksen rajoitusmääräyksistä.

Yhteistoiminnassa poliisin, merivartiolaitoksen ja muutamien vapaaehtoisten kalastusvartijoiden kanssa tarkastettiin vuoden aikana kaikkiaan 480 venekunnan ja kalamiehen kalastusluvat. Tarkastuksen perusteella asetettiin muutamia kalamiehiä syytteeseen ja takavarikoitiin erilaisia luvattomia pyydyksiä. Tarkastusten yhteydessä suoritettiin ohjausta ja neuvontaa järjestyksen aikaansaamiseksi kalavesillä.

Korkeasaaren eläintarha

Korjaukset. Tavanomaisten aitojen, häkkien ym. korjausten lisäksi laajennettiin vesilintu- ja flamingotarhoja. Rehumestarin rakennus maalattiin. Teitä korjattiin, laajennettiin ja varustettiin osittain sementtikouruilla.

Uudisrakennukset. V. 1958 aloitettu kafeterian rakennustyö valmistui kertomusvuoden heinäkuussa, jolloin rakennus myös otettiin käyttöön.

Eläinkanta. Ostoina, vaihtoina tai lahjoina saatiin seuraavat eläimet: 2 apinaa (2 lajia), 1 leijona, 3 ahmaa, 1 mäyrä, 1 saukko, 2 hyljettä, 2 Kodiakkarhua, 3 hirveä, 1 amerikkalainen biisoni, 5 kengurua, 20 kuukkelia, 7 pikkulintua, 12 papukaijaa, 6 huuhkajaa, 1 merikotka, 3 maakotkaa, 1 kanahaukka, 1 hiirihaukka, 5 tornihaukkaa, 2 kondorikotkaa, 2 flamingoa, 1 kurki, 3 hanhea (2 lajia) , 9 sorsaa (5 lajia).

Lisäksi syntyi 1 apina, 3 puumaa, 6 minkkiä, 4 saksanhirveä, 3 kuusipeuraa, 2 japanilaista hirveä, 5 poroa, 3 alppikaurista, 4 kääpiövuohta, 7 harjalammasta, 7 mufflonlammasta, 4 laamaa, 7 villisikaa, 20 jänistä, 103 kaniinia, 40 marsua, 312 hamsteria, 77 pikkulintua, 12 paukaijaa, 6 kyyhkystä, 30 riikinkukkoa, 3 hopeafasaania, 2 kuningasfasaania, 9 kääpiöviiriäistä, 21 kesyankkaa, 2 myskiankkaa, 2 madrasviiriäistä, 1 yöhaikara, 3 kyhmyjoutsenta, 5 niilihanhea.

Seuraavat eläimet vaihdettiin tai myytiin: 3 puumaa, 5 ahmaa, 1 karhu, 2 hyljettä, 1 poni, 5 poroa, 1 jakkihärkä, 4 alppikaurista, 1 mufflonlammas, 1 laama, 6 kuukkelia, 7 huuhkajaa, 2 maakotkaa, 1 kanahaukka, 27 riikinkukkoa, 2 viiriäistä, 4 kyhmyjoutsenta, 2 kesyankkaa.

Vuoden aikana kuoli tai teurastettiin 5 apinaa (5 lajia), 1 erämaanilves, 1 faraokissa, 1 kivinäätä, 1 hilleri, 1 fretti, 3 minkkiä, 2 lumikkoa, 3 ahmaa, 1 sakaali, 1 punakettu, 5 hopeakettua, 2 platinakettua, 1 sinikettu, 1 näätäkoira, 1 nenäkarhu, 1 seepra, 10 villisikaa, 2 hirveä, 3 saksanhirveä, 3 kuusipeuraa, 1 amerikkalainen biisoni, 2 harjalammasta, 2 alppikaurista, 4 kääpiövuohta, 1 laama, 8 jänistä, 58 kania, 102 marsua, 205 hamsteria, 2 kultajänistä, 2 kengurua, 66 pikkulintua, 25 kuukkelia, 1 huuhkaja, 1 viirupöllö, 1 maakotka, 1 hiirihaukka, 18 papukaijaa, 5 kyyhkystä, 1 riikinkukko, 1 korvafasaani, 3 hopeafasaania, 3 kultafasaania, 2 helmikanaa, 1 kalkkuna, 2 töyhtöviiriäistä, 7 kääpiöviiriäistä, 1 kurki, 1 neitokurki, 1 haikara, 2 yöhaikaraa, 1 flamingo, 1 pingviini, 1 laulujoutsen, 4 hanhea, 1 sorsa, 3 kesyankkaa, 5 myskiankkaa.

Tulot. Leijonalinna tuotti pääsymaksuina 1 989 130 mk. Kävijöitä oli 184 408, näistä 106 709 aikuista ja 77 699 lasta. Vastaavat luvut Karhulinnan osalta olivat 3 102 315 mk, 221 046 henkilöä, näistä 133 139 aikuista ja 87 907 lasta sekä apinatalon osalta 3 710 650 mk, 264 650 henkilöä, näistä 159 490 aikuista ja 105 650 lasta.

Lautta »Korkeasaari—Högholmen» kuljetti kesän aikana yhteensä 298 198 henkilöä, joista 193 079 oli aikuisia ja 105 119 lapsia.

Taksiveneet ja Korkeasaaren moottorivene kuljettivat yhteensä 74 308 henkilöä. Vuokramoottorit välittivät liikennettä sekä Pohjoissatamasta että Sörnäisten rannasta.

Ravintolasta, kafeteriasta ja kioskeista saadut vuokratulot olivat kaikkiaan 863 170 mk. Tulot valokuvauspaikoista olivat 40 000 mk.

Menot ja tulot

Menot olivat kokonaisuudessaan 165 148 282 mk, josta 17 756 179 mk tuli lautakunnan ja toimiston, 27 131 653 mk kansanpuistojen, 35 831 479 mk Korkeasaaren eläintarhan, 63 564 869 mk urheilulaitosten ym., 7 761 148 mk retkeilyn ja kalastuksen, 3 936 674 mk urheilunneuvonnan sekä 9 166 280 mk avustusten osalle.

Tulot olivat kokonaisuudessaan 81 534 630 mk, josta kansanpuistoista 6 043 805 mk, Korkeasaaren eläintarhasta 20 069 429 mk, luontaiseduista 1 791 700 mk, urheilulaitoksista 47 518 131 mk, retkeilystä, matkailusta ja kalastuksesta 2 811 565 mk sekä avustuksina 3.3 mmk.

23. Väestönsuojelu

Väestönsuojelulautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Väestönsuojelulautakunnan kokoonpano v. 1959 oli seuraava: puheenjohtajana fil. maist. Victor Procopé, varapuheenjohtajana pääjoht. Pietari Salmenoja sekä jäseninä toim.joht. Brynolf Liusvaara, lainop. kand. Mauno Tamminen ja maj. Olavi Wiias. Varajäseninä olivat autonkulj. Pekka Kurillo, varat. Gustaf Laurent ja maj. Kalle Vaarnas. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa apul.kaup.joht. Hjalmar Krogius. Sihteerinä toimi hallinnollinen apulainen Kosti Lyly.

Lautakunnan kokouksia oli 21 ja kokousten pöytäkirjojen pykäliä 310. Lähetettyjä kirjeitä oli 362 ja saapuneita 653.

Päätökset. Lautakunnan päätökset koskivat mm. väestönsuojelunohjaaja Harald Öhquistin eroamista virastaan ja ko. viran täyttämistä (14. 1. 30 §, 25. 2. 60 §, 4. 3. 63 §, 1. 12. 292 §); eräiden muiden väestönsuojelutoimiston virkojen täyttämistä ym. (11. 3. 87 §, 15. 4. 122 §, 21. 8. 216 §, 29. 9. 246 §, 3. 11. 273, 274 §); Helsingin väestönsuojelun yleissuunnitelmaa (4. 3. 64 §); väestönsuojelutoimistoon v:ksi 1960 tilattavia sanomalehtiä (29. 9. 250 §) sekä lääkintämateriaalin hankintaa (15. 12. 304 §).

Esitykset kaupunginhallitukselle koskivat mm.: väestönsuojelumateriaalin vapauttamista liikevaihtoverosta sekä valtion osallistumista v. 1958 hankitun materiaalin hankintakustannuksiin (14. 1. 28, 29 §); väestönsuojelukoulutuksen järjestämistä kaupungin ao. viranomaisille (11. 2. 53 §); lautakunnan talousarvioehdotusta v:ksi 1960 (22. 5. 157 §, 29. 9. 248 §); Pohj.-Haagassa olevan vanhan kalliolouhoksen suuaukon aitaamista (7. 8. 203 §); oikeuden myöntämistä eräiden kertomusvuoden määrärahojen ylittämiseen tai siirtämiseen v. 1960 käytettäväksi (29. 9. 247, 249 §, 13. 10. 262 §, 15. 12. 306, 309 §); väestönsuojelupäällikön vaalin vahvistamista (13. 10. 263 §); väestönsuojelulautakunnan ohjesäännön uudistamista (3. 11. 275 §) sekä asiantuntijapalkkion maksamista tri Alpo Lahdelle hänen antamastaan avusta lääkintämateriaalin hankinnan suunnittelussa (15. 12. 305 §).

Lisäksi tehtiin esityksiä mm. yleisten töiden lautakunnalle kalliosuojien korjaustai rakentamismäärärahojen varaamisesta ja käyttämisestä kertomusvuonna ja v. 1960 (8. 4. 108 §, 29. 4. 140 §, 13. 5. 148 §). Palolautakunnalle esitettiin väestönsuojelullisen palontorjuntamateriaalin hankkimiseen tarvittavan määrärahan ottamista v:n 1960 talousarvioehdotukseen (29. 4. 141 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat mm. seuraavia asioita: väestönsuojien rakentamiskysymyksiä (14. 1. 31, 32 §, 7. 8. 200, 202, 205 §, 15. 9. 241 §, 13. 10. 265 §, 3. 11. 276 §, 24. 11. 286 §, 15. 12. 298 §); ns. Agroksen alueen kalliosuojan kunnostamista vihannesvarastoksi (11. 2. 52 §); Aabio Oy:n rakennuslainan takuukysymystä (15. 4. 124 §, 3. 6. 166 §); eräiden vanhojen palokaivojen hävittämistä esikaupunkialueilla (15. 12. 302 §) sekä Erottajan kalliosuojan erään osan vuokramaksujen perimistä (15. 12. 303 §).

Väestönsuojakysymyksistä annettiin lukuisia lausuntoja kiinteistövirastolle, maistraatille, rakennustarkastustoimistolle, sisäasiainministeriölle ym.

Väestönsuojelutoimisto

Henkilökunta. Henkilökunnan kokoonpanossa tapahtui kertomusvuonna mm. seuraavat muutokset: väestönsuojelunohjaaja Harald Öhquist siirtyi eläkkeelle 28. 2. Hänen tilalleen valittiin eversti evp. Väinö Karanko 1. 4. lukien. Viran nimike muutettiin väestönsuojelunohjaajasta väestönsuojelupäälliköksi ja virka muutettiin vakinaiseksi v:n 1960 alusta.

Toimistoon valittiin II suunnittelijan virkaan ev.luutn. Into Tuori 16. 4. lukien sekä kahteen toimistoapulaisen virkaan Hertta Virtanen 16. 10. lukien ja 1. 1. 1960 lukien Tuulikki Säilä. Hallinnollisen toimentajan viran nimike muuttui nimikkeeksi toimistonhoitaja.

Väestönsuojelupäällikön toiminta keskittyi, kuten aikaisemminkin, toimiston työskentelyn ohjaamiseen ja valvontaan. Tämän ohella hän määritteli väestönsuojeluyksikköjen henkilövahvuudet, laati väestönsuojelutoimiston yksityiskohtaisen työjärjestyksen, esitykset väestönsuojelulautakunnan ohjesäännöksi ja ehdotuksen väestönsuojelujärjestyksen malliksi. Väestönsuojelupäällikkö piti eri tilaisuuksissa kahdeksan Helsingin väestönsuojelua koskevaa esitelmää sekä järjesti kaksi vuorokautta kestävän väestönsuojelullisen koulutustilaisuuden Lahden kaupungin eri toimialojen viranhaltijoille.

Valmentajan työn keskittyessä yhä lisääntyvään väestönsuojelukoulutukseen itsenäistettiin tämä toimiala välittömästi väestönsuojelupäällikön ohjauksen alaiseksi.

Hallinnollinen toiminta keskittyi edelleen lautakunnan käytännöllisten töiden sekä toimiston sisäisten järjestelyjen ja juoksevien asioiden hoitoon, talousarviokysymysten selvittelyyn, määrärahojen käytön valvontaan, kalliosuojien vuokrauskysymysten hoitoon, väestönsuojelumateriaalin hankinnan suunnitteluun ja järjestelyyn sekä toimistolle esitettyjen aloitteiden, pyydettyjen lausuntojen yms. hallinnollista laatua olevien asioiden käsittelyyn.

Suunnittelutoiminta kertomusvuoden alussa keskittyi kaupungin väestönsuojelun yleissuunnitelman tarkastamiseen. Työ valmistui maaliskuun kuluessa ja suunnitelma jaettiin niille kaupungin viranomaisille, jotka joutuivat kiinteästi osallistumaan väestönsuojelutyöhön. Suunnittelutyötä tehtiin tämän suunnitelman mukaisesti muidenkin kuin kaupungin virastojen kanssa, esim. evakuointivalmisteluihin ottivat osaa poliisilaitos ja Suomen Punainen Risti, viestikalustoneuvotteluihin Helsingin Puhelinyhdistys sekä materiaalin määrä- ja hankintakysymysten selvittelyyn pääesikunta ja Suomen Punainen Risti.

Asiaryhmittäin suoritettiin suunnittelutyötä seuraavasti: lastenhuoltolaitosten sekä vanhain- ja sairaskotien osalta saatiin evakuointivalmistelut loppuun suoritetuiksi. Henkilöstön sijoittaminen evakuoinnin johtoelimiin ja eri tehtäviin aloitettiin ja samanaikaisesti pantiin alulle toimintaohjeiden laatiminen tälle henkilöstölle. Sisäasiainministeriölle tehtiin suunnittelutyöhön liittyviä, evakuointia koskevia aloitteita. Maksuttomissa valistustilaisuuksissa, joita pidettiin 23 ja joihin osallistui n. 3 000 henkilöä, selostettiin evakuointia useille yhdistyksille ja yhteisöille. Lisäksi pidettiin valistustilaisuuksia suoja-alueiksi määrättyjen varasijoituskuntien edustajille.

Materiaalimäärävahvuuksien laatiminen kaupungin väestönsuojelujoukoille aloitettiin keväällä ja materiaalihankinnat vuoden loppupuolella. Hankinnoissa keskityttiin lääkintämateriaalin hankintoihin. Väestönsuojelumateriaalin hankintaa varten kertomusvuoden talousarvioon varatun 7 mmk:n määrärahan käyttö jakaantui seuraavasti: instrumentit 1 972 299 mk, lääkintävälineet 365 880 mk, sidostarvikkeet 2 058 754 mk ja muu lääkintämateriaali 2 603 067 mk.

Helsinkiin jäävän väestön kalliosuojatarpeen arvioiminen pantiin alulle. Samoin ryhdyttiin suunnittelemaan kaupungin virastojen ja laitosten mahdollisia siirtoja suojiin.

Vuoden aikana aloitettu johtajakoulutus käsitti kurssin suojelupiirien keskuksiin ja lohkojen toimistoihin sopivalle päällystölle. Tähän koulutukseen osallistui n. 30 vanhempaa reservin upseeria. Ohjelmasta läpikäytiin sen teoreettinen osa vuoden loppuun mennessä.

Kokemuksien vaihtamiseksi pidettiin yhteyttä Suomen Väestönsuojelujärjestöön, jonka kanssa neuvoteltiin mm. viestikalustokysymyksistä ja tutustuttiin sen hankkiman pikakeskuksen soveltuvuuteen kaupungin väestönsuojeluelinten käyttöön. Teollisuuden saatua suojeluasiamiehen selvitettiin Työnantajain Keskusliiton kanssa teollisuuden osuutta yleisessä väestönsuojelussa. Suunnittelupäällikkö sai tilaisuuden osallistua teollisuuden suojelujohtajakursseille.

Teknillinen toiminta. Kalliosuojia oli 41 ja niiden lattiapinta-ala n. 14 500 m². Tästä tilasta oli n. 50 % täysin kunnossa olevaa, n. 38 % puolivalmista, mutta hätätilassa käyttökelpoista ja n. 12 % huonoa, tuskin hätätilassakaan käyttökelpoista. Kalliosuojien kunnossapitoon käytettiin 3 608 436 mk, josta rakenteellisiin korjauksiin käytettiin 51.35 %, koneteknillisiin korjauksiin 4.65 %, sähköteknillisiin korjauksiin 42.45 % ja kuljetuksiin ym. 1.55 %.

Kalliosuojista oli 90 % vuokrattu erilaisiin käyttötarkoituksiin ja 9 % varattu väestönsuojelutoimiston varasto- ja työtiloiksi. Kalliosuojien hoitotehtävissä toimi koneenhoitaja ja seitsemän työntekijää.

Talojen väestönsuojat lisääntyivät kertomusvuoden aikana 2 834 m². Näitä suojia oli vuoden päättyessä 562, pinta-alaltaan 26 924 m². Alueellisesti jakaantuivat talojen suojat siten, että Hietarannan-Siltasaaren eteläpuolisella alueella oli n. 13.4%, Töölön, Meilahden, Ruskeasuon ja Pasilan alueella 1.9 %, Kallion, Sörnäisten, Vallilan ja Hermannin alueella 15.8 %, Munkkiniemen, Pitäjänmäen, Haagan ja Kaarelan alueella 33.3 %, Toukolan, Käpylän, Pasilan, Maunulan ja Pakilan alueella 7.5 %, Malmin, Viikin, Pukinmäen, Tapanilan ja Puistolan alueella 1.1 %, Herttoniemen, Roihuvuoren, Kulosaaren ja Laajasalon alueella 20.0 %, Lauttasaaren alueella 6.9 % ja Vartiokylän alueella 1.0 %.

Kallio- ja talonsuojiin sopisi n. 64 000 henkilöä, ellei suojatiloista n. 1/3 olisi ollut varattava muihin väestönsuojelutarkoituksiin.

Ulkohälyttimiä oli vuoden lopussa 93. Niiden kunnossapitoon ja koekäyttöön käytettiin 2 327 667 mk, josta linjavuokriin 33 %, korjauskustannuksiin 65 % ja kuljetuksiin ym. 2 %.

Koulutustoiminta. Lautakunnan jäsenet Liusvaara ja Kurillo osallistuivat Suomen Väestönsuojelujärjestön väestönsuojelupäälliköille ja väestönsuojelulautakuntien jäsenille järjestettyyn kurssiin. Väestönsuojelutoimiston ensiapukouluttaja Doris Sinkko osallistui 8. — 21. 4. Ruotsissa pidettyyn ensiapukouluttajien kouluttajaopetukseen. Ensiapukoulutuksen 30-tunnin peruskurssin suoritti kaupungin palveluksessa olleista 163 henkilöä työaikanaan ja 63 henkilöä, joista 53 oli poliiseja, vapaa-aikanaan, yhteensä 236 henkilöä. Jatkoharjoituksissa Emsalön leirillä oli kaupungin palveluksessa olevia työaikanaan 46 henkilöä yhteensä 1 012 työtuntia. Iltaisin tai pyhinä pidettyjä harjoituksia varten oli 13 jatkokoulutusryhmää, joilla jokaisella oli 7 harjoituskertaa. Jatkokoulutukseen osallistui kaikkiaan 187 kaupungin palveluksessa ollutta henkilöä.

Ryhmien yhteiseen 3 tunnin maastoharjoitukseen osallistui 69 henkilöä.

Koulutusasioissa pidettiin yhteyttä Helsingin Reserviupseerikerhon ja Suomen Punaisen Ristin Helsingin ja Uudenmaan piirin kanssa sekä osallistuttiin Helsingin Väestönsuojeluyhdistyksen toiminnan uudelleen järjestämiseen.

Menot ja tulot. Lautakunnan ja toimiston m e n o t kertomusvuonna olivat: palkkiot 282 500 mk, tilapäiset viranhaltijat 10 808 605 mk, muut palkkamenot 163 420 mk, vuokrat 689 297 mk, valaistus 17 568 mk, siivoustarvikkeet 17 978 mk, tarverahat 190 000 mk, arvaamattomat menot 182 670 mk, hälytys- ja viestiverkosto 2 445 719 mk + siirtomääräraha edelliseltä vuodelta 6 911 mk, väestönsuojelumateriaalin hankinta 1 754 675 mk + edelliseltä vuodelta siirretty 1 365 635 mk.

Kalliosuojista oli menoja seuraavasti: vakinaiset viranhaltijat 716 400 mk, muut palkkamenot 4 486 664 mk, lämpö 1 265 998 mk, valaistus ja tuuletus 494 910 mk, vedenkulutus 245 155 mk, puhtaanapito 178 200 mk sekä korjaukset 3 608 436 mk.

T u l o t kalliosuojista olivat: käteisvuokrat 15 049 096 mk ja tilitysvuokrat 2 692 920 mk.

24. Asutuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Lautakuntaan kuuluivat v. 1959 puheenjohtajana ja asutusneuvojana maatalousneuvos Sven Österberg, paitsi aikana 1. 1.—30. 4., jolloin hänen tilallaan toimi varapuheenjohtaja maatal. tekn. Teuvo Haaksi, sekä varsinaisina jäseninä toimits. Unto Ailio, ent. veturinkulj. Bruno Gröndahl, agron. Niilo Korpela ja lasinleikk. Kauno Reijonen. Paitsi varapuheenjohtajaa olivat kertomusvuonna varajäseninä agron. Uno Forss, toimistonhoit. Tauno Hietanen, dipl.ins. Esko Mäkelä ja esimies Leo Oksanen. Sihteerinä toimi varat. Eino Kihlberg.

Lautakunnalla oli kertomusvuonna 19 kokousta, joiden pöytäkirjojen pykälien yhteinen lukumäärä oli 201. Kirjelmiä saapui 439 ja lähetettiin 413.

Varsinaisen asutuslainsäädännön piiriin kuuluvia tehtäviä ei kertomusvuonna juuri ollut, lukuun ottamatta lausuntoja, joita annettiin asuttamislainojen siirtoa varten sekä sen seikan selvittämiseksi, että asianomainen kuului maankäyttölain 1 §:ssä tarkoitettuun tilattomaan väestöön tai oli sellaiseen henkilöön verrattavissa. Tiheissä asutusryhmissä olevien vuokra-alueiden lunastamislainsäädännön mukaisina uskottuina miehinä olivat kertomusvuonna lautakunnan jäsenet Gröndahl ja Reijonen. Lautakunta käsitteli myös eräiden vuokrasuhteiden pidentämistä sekä maanvuokrasuhteita koskevia asioita.

Lautakunnalla ei ollut hoidossaan asutuskassaa.

Lautakunnan toiminta kertomusvuonna keskittyi maankäyttölain ja asutuslainsäädännön kumoamiseen liittyvistä toimenpiteistä annetun lain edellyttämään asutustoimintaan. Lautakunta antoi mm. asutustoimintaa koskevia lausuntoja sekä huolehti sille siirtyneistä asukkaanottolautakuntien tehtävistä. Asutustoimenpiteiden turvaamisesta eräissä tapauksissa annetun lain ja sitä täydentävän asetuksen mukaisesti lautakunta valvoi ko. laissa säädettyjen rajoitusten ja ehtojen noudattamista kaupungin alueella olevilla maanhankintalain mukaan muodostetuilla sekä maan vapaaehtoisen hankkimisen järjestelystä annetun lain nojalla hankituilla asuntotonteilla ja -tiloilla, siirtoväkeen kuuluvien alueita lukuun ottamatta. Em. tiloista ja tonteista pidettiin luettelokortistoa. Vuoden aikana käsiteltiin myös em. rajoitusten alaisten alueiden luovutusta ja rajoitusten poistamista koskevia asioita.

Asutustoimisto, joka oli v. 1950 perustettu väliaikaisesti lautakunnan avuksi, lakkautettiin asutushallituksen perustamisen yhteydessä kertomusvuonna 28. 2. Sen tehtävät siirrettiin Nylands Svenska Lantbrukssällskap -nimiselle yhdistykselle, paitsi kerrostalojen rakennuttamisen osalta asutushallitukselle.

Asutustoimiston lakkauttamiseen saakka toimi sen toimistopäällikkönä varat. Eino Kihlberg. Entisen asutuslainsäädännön kumoamisen ja maankäyttölain antamien moninaisten tehtävien vuoksi palkattiin asutuslautakunnan palvelukseen 1. 9. lukien kertomusvuoden loppuun toim.apul. Jenny Lahtinen.

Rakennustoiminta. Maanhankintalain mukaisten kerrostalojen lainoitukseen v. 1951—1959 oli kaupungin varoja käytetty seuraavasti:

Vuosi	Ensisijaiset lainat, mk	Toissijaiset lainat, mk	Osakkaille osakkeiden merkitsemiseen myönnetyt lainat, mk	Yhteensä mk
1951	48 555 750	124 407 750	—	172 963 500
1952	56 823 125	147 740 125	—	204 563 250
1953	21 339 188	138 704 725	36 780 000	196 823 913
1954	23 577 735	153 259 890	39 056 500	215 894 125
1955	23 412 575	152 181 735	41 685 100	217 279 410
1956	57 320 575	309 417 050	54 056 600	420 794 225
1957—1958	49 354 204	198 094 288	42 129 500	289 577 992
1959	—	49 659 000	21 871 000	71 530 000
Yhteensä	280 383 152	1 273 464 563	235 578 700	1 789 426 415

Asunto Oy. Maunulanmäki -nimisen asunto-osakeyhtiön rakennussuunnitelmaa, jonka valmistelun asutustoimisto oli aloittanut v. 1958, koskevat jatkotoimenpiteet siirtyvät em. lakkauttamisen johdosta asutushallitukselle. Kaupunki osallistuu asunto-osakeyhtiön rahoitukseen vielä siten, että henkilökohtaista lainaa osakkaille annetaan 10 %, ensisijaista 5 % ja toissijaista 20 % hankintakustannuksista.

Asutuslautakunta nimesi vuosittain kaikkien maanhankintalain mukaisten asunto-osakeyhtiöiden hallituksiin kaupungin edustajan ja hänen varamiehensä.

Menot. Asutuslautakunnan puheenjohtajan vuosipalkkio oli 58 000 mk ja sihteerin palkkio 72 000 mk, kokouspalkkiokulut 160 500 mk, asutustoimiston henkilökunnan palkkamenot 1 195 091 mk ja muut menot 219 678 mk eli yhteensä 1 705 269 mk. Tähän mennessä on valtio korvannut kaupungille asutustoimiston menot kokonaisuudessaan.

25. Raittiuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Raittiuslautakunnan kokoonpano v. 1959 oli seuraava: puheenjohtajana past. Martti Voipio, varapuheenjohtajana hallimest. Antero Saarinen sekä jäseninä toimits. Mauri Halmela, valtiot. maist. Kirsti Heikinheimo, ins. Felix Kreander, katulähetystyöntekijä Arvid v. Martens, tarkast. Urho Merilinna, tal.hoit. Voitto Saarinen ja opetusneuvos Hilja Vilkemaa. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli toimits. Martti Jokinen. Sihteerinä toimi neuvoja Mauno Merilinna.

Lautakunnalla oli vuoden aikana 17 kokousta, joiden pöytäkirjojen yhteinen pykäläluku oli 206. Toimistoon saapuneiden kirjeiden lukumäärä oli 433 ja lähteneiden 6 458, joista kiertokirjeitä oli 4 539 ja painotuotteita 1 779.

Päätökset. Tärkeimmistä lautakunnan tekemistä päätöksistä mainittakoon: toimiston laatima kertomusvuoden työohjelma sekä lautakunnan v:n 1958 toimintakertomus päätettiin hyväksyä (21. 1. 9 §, 22. 4. 85 §); lisäksi hyväksyttiin seuraavia asioita koskevat lautakunnan toimiston ehdotukset: kertomusvuoden kurssiohjelma (21. 1. 10 §), neuvottelutilaisuuden järjestäminen kaupungin urheilu-, nuoriso- ja raittiustyötä tekevien järjestöjen edustajille (21. 1. 13 §), koko vuoden kestävän raittius- ja väkijuomakysymyksiä käsittelevän keskustelukilpailun järjestäminen nuorisojärjestöille sekä urheilu- ja raittiusjärjestöjen nuoriso-osastoille (21. 1. 14 §), Työväen raittiuspäivien mainonnan järjestely (21. 1. 15 §), nuorison väkijuomien käyttötutkimuksen toimeenpano kertomusvuonna (4. 2. 28 §), raittiusvalistustilaisuuden järjestäminen yhteistoiminnassa Suomen Opiskelevan Nuorison Raittiusliiton Helsingin piirin kanssa (4. 3. 49 §), Raittiuslautakunta-nimisen tiedotuslehden tilaaminen lautakunnan jäsenille ja viranhaltijoille (16. 6. 120 §), raittiusviikon vieton järjestely Helsingissä (29. 9. 156 §), toimiston toimintaohjeiden ja viranhaltijoiden työnjaon vahvistaminen (19. 10. 168 §) sekä luento- ja koulutuspäivien pitäminen järjestöjen nimeämille järjestysmiehille (1. 12. 193 §);

myönnettiin palkatonta virkavapautta raittiustyön ohjaajalle Kerttu Varjolle 1. 2. — 31. 4. väliseksi ajaksi (21. 1. 11 §);

ohjelmapalvelun määrärahasta päätettiin varata enintään 50 000 mk tilapäisten leikin-, näytelmien-, kansantanhujen- ja askartelunohjaajien palkkaamiseen nuorten raittiusjärjestöjä varten (21. 1. 12 §);

raittiustyön tukemiseen vapaiden järjestöjen kautta kertomusvuoden talousarvioon varattu 9 mmk:n määräraha päätettiin jakaa 72 raittiusjärjestölle (18. 3. 61 §);

päätettiin ostaa raittiusaiheisia lyhytelokuvia ja rainoja tai osallistua niiden valmistuskustannuksiin (1. 4. 76 §, 6. 5. 97, 100 §, 19. 5. 108 §, 29. 9. 157 §, 19. 10. 171 §, 10. 11. 184 §).

päätettiin nimetä lautakunnan edustajat sosiaaliministeriön järjestämille raittiuslautakuntatyön neuvottelupäiville Helsingissä 13. — 14. 11. (15. 9. 145 §);

päätettiin järjestää neuvottelutilaisuus, jossa käsiteltäisiin esityksiä kaupungin liikennevälineissä olevien väkijuoma- ja tupakkamainoksien poistamiseksi (10. 11. 183 §);

päätettiin lähettää raittiuslautakuntien neuvottelupäivillä hyväksytty julkilausuma kaikille raittius-, nuoriso- ja urheilujärjestöille sekä raittiuslehtien joulunumeroita vankiloihin, sairaaloihin ja joukko-osastoille (1. 12. 194, 197 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemistä esityksistä mainittakoon mm. seuraavat, jotka koskivat: lautakunnan edustajan osallistumista kunnallisten raittiusohjaajien neuvottelupäiville Tampereella (1. 4. 72 §); huoneiston ostamista raittiusjärjestöjen käyttöön (1. 4. 73 §); lautakunnan talousarvioehdotusta v:ksi 1960 (19. 5. 107 §) sekä raittiusneuvojan viran nimikkeen muuttamista toimistosihteeriksi ja toimiston viranhaltijoiden palkkojen korottamista (19. 10. 169 §).

Muille tehdyt esitykset koskivat väkijuomatarjoilun vähentämistä tai kokonaan lopettamista liikkeiden, laitosten ym. järjestämissä juhla-, pikkujoulu- tms. tilaisuuksissa (22. 4. 86 §, 10. 11. 181 §) sekä väkijuomamainosten poistamista erään ravintolan näyteikkunasta (10. 11. 182 §).

Lausunnot. Lautakunnan kaupunginhallitukselle antamiin lausuntoihin sisältyivät mm. seuraavat asiat: yhdistysten ja järjestöjen avustaminen (18. 2. 39 §, 18.3 62 §, 2. 9. 131 §, 15. 9. 147 §); sosiaalivirastotalon kassa- ja tilitoimen organisaatiokomitean mietintö (4. 3. 48 §); eräiden olutmyymälöiden siirtäminen (4. 3. 51 §, 22. 4. 88 §) sekä anniskeluoikeuksien myöntäminen tai laajentaminen (1. 4. 71 §, 2. 9. 132—134 §).

Lautakunnan toimiston henkilökunnan kokoonpanossa ei kertomusvuonna tapahtunut muutoksia.

Toimistossa oli neljä äänielokuvakonetta, joista yksi poistettiin käytöstä kertomusvuonna, magnetofoni, sanelukone, kaksi rainakonetta, telineellä varustettu elokuvakangas, 76 kpl. kaitafilmejä sekä 34 kpl rainoja ja kuultokuvasarjoja.

Järjestely- ja neuvontatyö. Toimiston virkailijat suorittivat kaupungin raittiusym. järjestöjen tilaisuuksissa yhteensä 367 ohjauskäyntiä. Lautakunnan ja sen virkailijoiden toimesta pidettiin puheita, alustuksia ja esitelmiä kaikkiaan 104.

Raittius-, nuoriso- ja urheilujärjestöille, erikseen nuorisolle ja aikuisille, järjestettiin keskustelukilpailu, johon osallistui kaikkiaan 21 järjestöä. Suomen Opettajain Raittiusliiton raittiuskilpakirjoitukseen osallistuneille parhaille kirjoittajille jaettiin erikoispalkintoina 411 kirjaa ja Suomen Opiskelevan Nuorison Raittiusliiton kilpailuihin osallistuneet saivat palkintoina yhteensä 123 kirjaa.

Järjestetyistä kursseista mainittakoon: kaksi teknillisten välineiden käyttökurssia, nuorisotyön ohjauskurssi, kaksi leikinohjauskurssia, kaksi järjestöteknillistä kurssia, musiikkikurssi sekä viikonloppukursseja eräille nuorisojärjestöille. Osanottajia oli kursseilla yhteensä 321.

Järjestöille lähetettiin Nuorisonohjaaja-lehden raittiuskasvatusvuoden numero

(1/1959) ja raittiusviikon ohjelmalehtinen sekä välitettiin raittiusviikon mainosjulistetta.

Vuoden aikana pidettiin kolme neuvottelutilaisuutta: 16. 2. kaupungin urheilu-, nuoriso- ja raittiustyötä tekevien järjestöjen edustajille, aiheena raittiuskasvatusvuoden ohjelma, järjestäjinä olivat mukana myös nuorisotyö- ja urheilulautakunta; 23. 4. kaupungin alueella toimivien teollisuuslaitosten ja työmaiden työnjohtajille ja luottamusmiehille, aiheena työmaajuopottelun torjunta; 14. 5. raittiusyhdistysten sekä nuoriso- ja urheilujärjestöjen piirien edustajille, aiheena raittiusviikon vieton järjestely.

Ohjelma- ja valistustoiminta. Lautakunta hankki eri oppikouluihin näiden tilauksesta raittiustutkintoja varten oppikirjoja, joiden rahallinen arvo oli 182 840 mk.

Kansakoulujen VI luokkien oppilaille jaettiin näiden oman valinnan mukaan lautakunnan kustannuksella yhteensä 2 426 puolivuosikertaa eri raittiuslehtiä. Keskikoululaisille tilattiin Pohjantähti-nimistä lehteä 1 194 puolivuosikertaa ja yliopistossa ja muissa korkeakouluissa opiskeleville ylioppilaille 1 000 vuosikertaa Raitis Ylioppilas -nimistä lehteä. Ylioppilaskokelaille jaettiin keväällä 1 306 Valkolakkinimistä julkaisua sekä 253 puolivuosikertaa Hembygden-nimistä lehteä.

Lisäksi levitettiin vankiloihin, joukko-osastoihin, työmaaruokaloihin ja sairaaloihin ym. 540 vuosikertaa eri raittiuslehtiä sekä 1 170 kpl raittiusjärjestöjen julkaisujen joulunumeroita.

Lautakunnan elokuvakoneita käytettiin vuoden aikana 477 (ed. v. 410) kertaa; elokuvalainauksia oli yhteensä 2 719 (2 129), joista raittiusfilmejä oli 1 407 (964), muita opetusfilmejä 563 (425) ja piirrettyjä filmejä 749 (740). Rainakonetta lainattiin 40 (20) kertaa. Kansantanhu- ja näyttämöpukuvarastosta tehtiin 288 (170) lainausta.

Lautakunnan kustannuksella järjestettiin viisi valistustilaisuutta, jotka pidettiin lääninvankilassa, eräissä varuskunnissa ja oppikouluissa, ja joissa järjestäjinä ja ohjelman suorittajina olivat eri järjestöt.

Raittiusviikon ja Työväen raittiuspäivän vietto. Raittiusviikkotoimikunta, jonka työntekijöinä toimivat lautakunnan toimiston virkailijat, järjesti viikon avajaisjuhlan 25. 10. Kauppakorkeakoulun juhlasalissa. Raittiusviikkotoimikunnan määrärahoista myönnettiin avustus kolmen suomenkielisen ja yhden ruotsinkielisen nuorisojuhlan järjestämiseksi eri raittius- ym. järjestöjen toimesta. Lisäksi järjestettiin raittiusviikon aikana järjestöjen ja koulujen toimesta 67 muuta tilaisuutta, joissa yleisöä oli yhteensä 17 435 henkeä.

Pääkaupungin sanomalehdille jaettiin pääkirjoitus- ja uutisaineistoa. Kansakoululaisten välityksellä jaettiin koteihin 15 000 kpl lautakunnan toimesta painatettua raittiusviikon ohjelmalehtistä. Lisäksi järjestettiin elokuvamainontaa.

Työväen raittiuspäivää vietettiin 5. 4., jolloin jaettiin 300 mainosta työpaikoille, työväentaloille ja esikaupunkialueiden ilmoitustauluille sekä esitettiin saman mainoksen pohjalla laadittua elokuvamainosta 15 elokuvateatterissa kahden viikon aikana. Työpaikoille jaettiin myös työväen raittiuskeskusjärjestöjen julkaisemia Työväen raittiuspäivä-julkaisuja.

Tutkimustyö. Edellisenä vuonna suoritettavaksi päätetty tutkimus siitä, missä määrin nuorisojärjestöjen jäsenten keskuudessa käytetään väkijuomia, pantiin toi-

meen kertomusvuonna. Tutkimus liittyy täydentävänä osana vapaa-ajanviettoa tutkivan komitean suorittamaan tutkimukseen.

Tutkimuksen suorituksesta vastasi raittiustyönohjaaja Kerttu Varjo ja tutkijoina oli seitsemän Yhteiskunnallisen Korkeakoulun opiskelijaa. Haastatteluohjeet tutkijoille antoi valtiot.lis. Jorma Linnoila. Toukokuussa valmistuneiden tutkielmien tarkastajina toimivat Yhteiskunnallisen Korkeakoulun määrääminä raittiuslautakunnan puheenjohtaja Voipio ja raittiustyönohjaaja Varjo, joka po. aikana hoiti korkeakoulun kasvatusopin lehtorin viransijaisuutta.

Tutkimuksen kohteiksi oli valittu seitsemän suomenkielisen nuorisojärjestön helsinkiläisen paikallisyhdistyksen 15—21-vuotiaat jäsenet, yhteensä 641 henkilöä. Lautakunnan toimisto teki yhteenvedon em. osatutkimuksista. Yhteenvetoa jaettiin kaupungin eri laitoksille ja käytettiin pohjana esitelmä- ja tiedotustoiminnassa.

Menot. Raittiuslautakunnan menot kertomusvuonna olivat: palkkiot 331 500 mk, vakinaisten viranhaltijain palkat 2 537 530 mk, viranhaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset 24 911 mk, muut palkkamenot 130 450 mk, siivoustarvikkeet 4 699 mk, vuokra 566 500 mk, tarverahat 269 925 mk, raittiusvalistustoiminta 1 985 549 mk, neuvonta- ja järjestelytoiminta 1 095 721 mk, raittiustilanteen tutkiminen 193 048 mk, raittiustyön tukeminen vapaiden järjestöjen kautta 8 998 405 mk, Suomen Sosialidemokraattisen Raittiusliiton avustaminen 180 000 mk, yhteensä 16 318 238 mk.

Tuloja ei raittiuslautakunnalla kertomusvuonna ollut.

26. Nuorisotyö

Nuorisotyölautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Lautakuntaan kuuluivat v. 1959 puheenjohtajana past. Erkki Ervamaa, varapuheenjohtajana toiminnanjoht. Kalevi Vatanen sekä jäseninä fil.maist. Henry Backman, lainop. kand. Veikko Hallenberg, siht. Kalevi Kallio, fil.maist. Annikki Mäkinen, rov. Axel Palmgren, työntek. Juho Pääkkönen sekä nuorisonohj. Urho Ruuskanen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli valtiot.kand. Veikko Järvinen. Suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaa edusti kansakoulujen tarkastaja Aarne Huuskonen, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokuntaa kansakoulunop. Helge Holmberg sekä lastensuojelulautakuntaa nuorisonhuoltaja Kaarlo Helasvuo.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 12 kertaa; pöytäkirjojen pykäläluku oli 112.

Kirjeitä saapui kaikkiaan 2 086 ja lähetettiin 17 278, joista 470 tavallista kirjettä. Lisäksi lähetettiin nuorisojärjestöille 8 suomenkielistä ja 6 ruotsinkielistä kiertokirjettä.

Lautakunnan tärkeimmät päätökset. Lautakunnan päätöksistä mainittakoon: lautakunnan jäsenistä valitun jaoston asettaminen antamaan lausuntoa nuorisotyömäärärahojen jaosta (20. 1. 11 §) ja ko. määrärahojen jakaminen jaoston esittämällä tavalla (14. 4. 40 §); v. 1958 jaettujen nuorisomäärärahojen käytöstä annettujen selvitysten hyväksyminen (14. 4. 39 §); eräiden nuorisotoimiston vakinaistettujen virkojen täyttäminen niitä haettaviksi julistamatta (17. 2. 16 §); Tapanilan kerhokeskuksen toiminnan lopettaminen kertomusvuonna 31. 5. ja Karjalankadun sekä Kumpulan kerhokeskusten 1. 1. 1960 lukien (10. 3. 23 §, 24. 11. 95, 101 §); vapaa-ajan viettoa, järjestötoimintaa yms. koskevan kirjoituskilpailun järjestäminen kansakoulujen yläluokkalaisille ja keskikoulujen viimeisten luokkien oppilaille (22. 9. 73 §); jaoston asettaminen tutkimaan Siilitien nuorisokysymystä (22. 9. 76 §); jaoston mietinnön hyväksyminen (3. 11. 88 §) sekä sen oikeuttaminen neuvottelutilaisuuden järjestämiseen Herttoniemen ja Roihuvuoren alueilla toimivien yhdistysten ja kaupungin eri virastojen edustajille (14. 10. 82 §).

Lisäksi lautakunta päätti, että nuoriso-, urheilu- tai raittiusseurojen toimintaa ja ohjelmaa selvittävät esittelyt nuorisokahviloissa järjestetään nuorisotoimiston eikä ao. järjestöjen toimesta (24. 11. 97 §).

Esitykset. Lautakunnan tekemistä esityksistä mainittakoon seuraavia asioita koskevat: kerhokeskusten huoneistojen järjestely (10. 3. 24 §, 1. 9. 66 §, 24. 11. 95 §); Fagerön saaren osan luovuttaminen nuorisojärjestöjen leiri- ym. toimintaa varten

(10. 3. 28 §); moottoripyöräkoululuvan anominen nuorisotyölautakunnan järjestämille moottoripyöräkursseille (26. 5. 47 §); nuorisokahvilan isännän viran vakinaistaminen ym. (26. 5. 54 §); viranhaltijoiden virka- ja opintomatkat (26. 5. 55 §, 15. 12. 111 §); retkeilymajan rakentamiseksi kaupunkiin tarvittavan määrärahan saaminen v. 1960 (26. 5. 57 §); Vallilaan rakennettavan nuorisotalon huoneistosuunnitelman tarkistaminen (22. 9. 71 §); Yhteiskunnallisen Korkeakoulun koulutalon hankkiminen kaupungille (15. 12. 106 §) sekä Pasilan askarteluparakin toiminnan lakkauttaminen ja rakennuksen myynti (15. 12. 108 §).

Lausunnot. Lautakunnan antamista lausunnoista mainittakoon seuraavia asioita koskevat: nuorisotyön edustajien vaihtovierailu Moskovan kanssa (10. 3. 26 §); vanhusten päiväkodin sijoittaminen Sturenkadun kerhohuoneistoon (24. 11. 96 §) sekä avustuksen myöntäminen Helsingfors svenska ungdomsråd'in ylläpitämän nuorisokahvilan esimiehen palkkaukseen (24. 11. 98 §).

Nuorisotoimiston lainavarasto. Lainattavia välineitä oli varastossa seuraavasti: (vastaava lainauspäivien luku on merkitty sulkuihin): telttoja 258 (15 645), kenttäkeittiöitä 22 (1 256), keittiövälineitä 141 (2 590), työkaluja 6 (245), teknillisiä välineitä 35 (3 409), äänilevyjä 527 (5 564), muita välineitä 202 (5 411) eli välineitä yhteensä 1 191 ja lainauspäiviä yhteensä 34 120.

Kertomusvuoden aikana hankittiin lainavarastoon 1 elokuvakamera (8 mm), 11 telttaa, 1 pöytäharmoni ja 153 äänilevyä.

Kerhohuoneet. Kertomusvuoden talousarvioon nuorisotyölautakunnan Muut palkkamenot -momentille merkitty määräraha, josta mm. maksettiin kerhokeskuksen hoitajien palkat, oli edelliseen vuoteen verrattuna supistunut n. 1.5 mmk. Heti vuoden alussa todettiin, ettei ko. määräraha tulisi riittämään entisenlaajuisen toiminnan ylläpitämiseen. Toimintaa pyrittiin tästä syystä sopeuttamaan myönnetyn määrärahan puitteisiin mm. lakkauttamalla Tapanilan kerhokeskus. Kun Kumpulan ja Intiankadun kerhokeskusten yhdistämissuunnitelma ei onnistunut, lakkautettiin myös Kumpulan kerhokeskus vuoden lopussa. Kaupunginvaltuusto myönsi myöhemmin oikeuden tilin ylittämiseen 970 000 mk:lla. Samoin saatiin ylittää momentilla Haka-kerho olevia määrärahoja 150 000 mk:lla.

Uusia kerhokeskuksia ei kertomusvuoden aikana perustettu, sen sijaan tapahtui useita huoneistojen vaihtoja. Kerhohuoneiden kysyntää ei Kantakaupungissa pystytty täysin tyydyttämään, joskin toisaalta joitakin myöhäisiä vuoroja jäi käyttämättä. Erityisen musiikkihuoneen tai -huoneiston tarve oli myös suuri, sillä harjoitustilaa tiedustelleista kymmenistä nuorten musiikkiyhtyeistä voitiin sijoittaa ainoastaan joitakin.

Kunnalliset kerhokeskukset ovat täyttäneet järjestötyöhön jääneitä aukkoja kukin toimialueellaan. Niiden jäsenten aktiivisuus on vapaa-ajan viettoa tutkivan komitean suorittamissa tutkimuksissa todettu huomattavasti korkeammaksi kuin järjestöpohjalla toimivien kerhojen. Samaa on sanottava työn säännöllisyydestä, mikä onkin luonnollista, kun on kysymys palkatuista ohjaajista. Näiden tosiasioiden pohjalta voitaneen myös ko. työmuotoa edelleen kehittää.

Etu-Töölön kerhokeskus oli eniten käytetty huoneisto, mikä osoittaa, että riittävän suurista huoneistoista oli edelleen puute. Huoneisto oli käytössä arkisin klo 16—22 ja sunnuntaisin klo 10—14 sekä päivisin ja lauantai- ja sunnuntai-iltoina

tilapäiskäytössä. Maanantai-ilta oli varattu Helsingin Torvisoittokunnalle. Käyttötuntien määrä nousi 1 629:ään ja käyttäjinä oli 18 järjestöä.

Intiankadun kerhokeskus, jonka muodosti 3 kellarihuonetta, oli käyttöarvoltaan alamittainen huoneisto, jollaisista olisi pyrittävä luopumaan. Huoneistoa käytti iltaisin, kaikkiaan 491 tuntia, 5 järjestöä.

Itä-Herttoniemen kerhokeskukseen Roihuvuoressa kuului kaksi pohjakerroksessa sijaitsevaa huonetta. Syyslukukaudella olivat huoneet päivisin Roihuvuoren Yhteiskoulun käytössä. Järjestöt, yhteensä 7, käyttivät kerhokeskusta iltaisin suhteellisen vilkkaasti eli 969 tuntia.

Karhulinnan kerhokeskukselle saatiin syystoimintakauden alkaessa entistä parempi, 110 m²:n suuruinen huoneisto samasta talosta kuin entinenkin huoneisto. Kevätkautena oli yksi huoneista vuokrattuna viitenä päivänä yksityisen leikkikoulun käyttöön ja yksi huone kerran viikossa ulosottovirastolle. Syyskaudella toimi huoneistossa arkipäivisin kaksi leikkikoulua käyttäen kahta huonetta. Muuten oli huoneisto 6 järjestön käytössä yhteensä 1 705 tuntia.

Karjalankadun kerhokeskuksen huoneisto oli kokonaan Mäkelän kunnallisen kerhokeskuksen poikakerhojen käytössä. Huoneistosta jouduttiin luopumaan vuoden vaihteessa, koska tontti myytiin.

Kirkkomäen kerhokeskusta käytettiin päivisin leikkikoulutoimintaan. Iltaisin kokoontui huoneistossa 13 järjestöä. Käyttötunteja oli 1 436.

Kulosaaren kerhokeskukseen kuului 3 kerhohuonetta ja ao. talon kanssa yhteiskäytössä oleva askarteluhuone. Käyttö oli tyydyttävää. Syyskaudella hankittiin valokuvauslaboratoriovälineitä. Huoneistoa käytti iltaisin 11 järjestöä yhteensä 1 267 tuntia.

Kumpulan kerhokeskuksessa toimi 3 järjestöä yhteensä 420 tuntia. Kerhokeskuksen toiminta lopetettiin 31. 12.

Käpyrinteen kerhokeskukseen kuului pieni juhlasali, näyttämö, 2 kerhohuonetta ja askarteluhuone. Huoneiston sijainti Käpylän alueen toisessa laidassa rajoitti osittain sen käyttöä. Siellä kokoontuneita järjestöjä oli 11 ja käyttötunteja kaikkiaan 1 494.

Liisankadun kerhokeskuksen teatterisalia käytettiin yksinomaan näyttämötoimintaa harrastavien seurojen, Helsingin Nuorisoteatterin ja nuorisotyölautakunnan teatterikurssien harjoitus- ja esityspaikkana. Siellä annettiin myös näytäntöjä yleisölle. Kerho- ja askarteluhuoneet oli luovutettu 12 järjestön käyttöön iltaisin yhteensä 2 234 tunniksi.

Malmin kerhokeskuksen käyttö oli suhteellisen vilkasta, vaikka huoneisto olikin tarkoitukseen sopimaton. Sen kahta huonetta ei voitu luovuttaa eri käyttäjille samanaikaisesti, mikä johtui huonosta ääneneristyksestä. Käyttäjiä oli 5 järjestöä ja käyttötunteja kaikkiaan 418.

Maunulan kerhokeskuksen kahta kerhohuonetta saattoi myös käyttää ainoastaan yksi ryhmä kerrallaan. Kerran viikossa päivisin käytti huoneistoa ulosottovirasto. Järjestöjä, jotka iltaisin kokoontuivat kerhokeskuksessa, oli kaikkiaan 10 ja näiden käyttötunteja 921.

Merimiehenkadun kerhokeskus oli 19 järjestön käytössä. Iltaisin oli käyttötunteja kaikkiaan 2 866. Päivisin käytti osaa huoneistosta Alkoholismin Torjunta -niminen yhdistys, samoin kevätkaudella Mannerheimliitto. Kevätkaudella oli lauantai-

iltaisin kaksi suurinta huonetta Helsingfors svenska ungdomsrådin nuorisokahvilaperiaatteelle rakentuvan kerhon käytössä.

Mäyrälinnan kerhokeskuksen käyttö on lisääntynyt vuosi vuodelta. Kertomusvuonna siellä kokoontui 4 järjestöä. Käyttötunteja oli 933.

Pitäjänmäen kerhokeskus oli 7 järjestön käytössä 247 tuntia. Seurakunnan uuden työskeskuksen valmistuttua kerhokeskuksen käyttö väheni.

Pohjois-Haagan kerhokeskuksen toiminta tapahtui joulukuun alkuun asti vanhassa huoneistossa. Marras-joulukuun vaihteessa valmistui uusi, ajanmukainen kerhohuoneisto liikekeskuksen yhteyteen ja muutto entisistä tiloista suoritettiin välittömästi. Lasten Kesä -niminen yhdistys käytti kahta kerhohuonetta päivisin leikkikoulutoimintaan ja ulosottovirasto yhtä huonetta kerran viikossa veronkantopaikkana. Muita käyttäjiä oli 11 järjestöä ja käyttötunteja kaikkiaan 2 100.

Pohjois-Herttoniemen kerhokeskus, johon kuului 3 kerhohuonetta ja keittiö, oli hyvin monipuolisessa käytössä. Kertomusvuosi oli kerhokeskuksen ensimmäinen toimintavuosi. Yksityinen leikkikoulu käytti yhtä huonetta arkipäivisin klo 9—13 ja kansakoulu kahta huonetta syyslukukautena klo 8—17. Iltaisin käytti huoneistoa 8 järjestöä yhteensä 824 tuntia.

Pukinmäen kerhokeskuksena toimi vanha, käytöstä poistettu kansakoulutalo, joka saatiin pysymään käyttökelpoisena jatkuvalla hoidolla. Talossa oli kaksi kerhohuonetta, askarteluhuone ja vahtimestarin asunto. Siellä kokoontuvia järjestöjä oli 5 ja käyttötunteja 687.

Päijänteentien kerhokeskus siirrettiin Sturenkatu 12:ssa sijaitsevaan huoneistoon, johon kuului kolme kerhohuonetta. Kerhokeskusta käytti 13 järjestöä yhteensä 1 571 tuntia.

Ruskeasuon kerhokeskuksen, jossa oli ainoastaan yksi huone, käyttäjiä oli 4 järjestöä ja käyttötunteja 547.

Siltasaaren kerhokeskuksen 6 kerhohuonetta ja keittiö sijaitsivat asuintalon viidennessä kerroksessa, mikä rajoitti huomattavasti huoneiston käyttöä. Paremmin tarkoitukseen sopivan huoneiston saanti ei ole toistaiseksi onnistunut. Huoneistoa käyttäneitä järjestöjä oli 20 ja käyttötunteja 2 918.

Stadionin kerhokeskuksen pöytätennissalin ja valokuvauslaboratorion käyttö jatkui vilkkaana. Luentosalia kysyttiin enemmän kuin sitä oman kurssitoiminnan takia voitiin luovuttaa. Luentosalia käytti myös valtion lääkintävoimistelukurssi talvikautena keskim. 5 t viikossa päivisin. Muita käyttäjiä oli 36 järjestöä. Käyttötuntien määrä, lukuun ottamatta lautakunnan omaa käyttöä, oli 3 736.

Tapanilan kerhokeskuksessa toimi 2 järjestöä yhteensä 278 tuntia. Kerhokeskus lakkautettiin kesäkuussa.

Töölön kerhokeskuksessa oli lautakunnan hallussa 2 kerhohuonetta, minkä lisäksi saatiin käyttää myös kahta huoltoviraston odotushuonetta. Huoneiston kysyntä ylitti sijoitusmahdollisuudet. Kotitalouslautakunta järjesti huoneistossa kursseja päivisin ja nuorisotyölautakunnan omia kursseja pidettiin iltaisin. Eri järjestöjä, jotka käyttivät huoneistoa, oli 25. Käyttötuntimäärä, johon ei sisälly nuorisotyölautakunnan kursseihin käytetty aika, oli yhteensä 2 204.

Eläintarhan askartelupajoissa käytettiin etupäässä vain puutyöparakkia. Iltaisin käytti askartelupajoja 6 järjestöä yhteensä 351 tuntia. Pajoja luovutettiin myös järjestöihin kuulumattomille ja näiden käyttötunteja oli 145. Aleksis Kiven kansakou-

lun opetustarkoituksiin käytettiin syyslukukauden aikana päivisin metallityöpajaa.

Pasilan askarteluparakki oli yksinomaan Meilahden seurakunnan käytössä yhteensä 565 tuntia.

Oulunkylän retkeilykeskuksessa oli kolme huonetta ja hoitajan asunto. Yöpymismahdollisuuksia oli 12 hengelle. Huoneistoa voitiin käyttää myös talvella ja viikonloput olivat silloinkin varattuja. Sinne suoritettiin 99 retkeilyä, joihin osallistui 19 eri järjestöön kuuluvia nuoria, yhteensä 2 217 henkeä.

Vattuniemen kesäkodissa sekä kävijöiden että siellä järjestettyjen tilaisuuksien lukumäärä oli jonkin verran suurempi kuin edellisenä vuonna. Huolimatta siitä, ettei Vattunokka enää ollut mikään ihanteellinen kesänviettopaikka, se oli kuitenkin toistaiseksi ainoa paikka, joka tarjosi kaupungin nuorisojärjestöille kesätoimintamahdollisuuksia meren rannalla. Toiminta kesäkodissa jatkui entiseen tapaan siten, että kesäkoti alueineen luovutettiin ainoastaan yhden järjestön käyttöön samana iltana. Virallinen aukioloaika oli 1. 6. — 31. 8., mutta jo 16. 4. oli siellä ensimmäinen järjestötilaisuus ja syyskaudella siellä vietettiin jopa pikkujoulujuhlia. Eri järjestöjen tilaisuuksia oli kertomusvuonna 81 (ed. v. 73) ja kesäkodissa käyneiden lukumäärä oli 2 619 (2 510).

Haka-kerhon toiminnassa noudatettiin edellisenä vuonna saatujen kokemusten osoittamaa suuntaa. Kerhoon kuului kertomusvuoden päättyessä 1 381 jäsentä, iältään 15—21-vuotiaita. Kerho oli toiminnassa koko vuoden, isännän vuosiloman aikaa lukuun ottamatta. Vierailijoiden järjestämiä ohjelmailtoja oli keskimäärin kolme viikossa, minkä lisäksi kerhon oman jäsenistön toimeenpanemia tilaisuuksia oli runsaasti. Näistä mainittakoon mm. raittius- ja itsenäisyysjuhlat. Kerhon sisäisistä pienoisryhmistä oli ohjelmaryhmän lisäksi moottorikerhon toiminta erittäin aktiivista. Ko. kerho osallistui mm. Taljan kustantaman ja suunnitteleman liikennefilmin valmistukseen.

Kanssakäyminen ulkopuolisten kanssa oli myös hedelmällistä. Yhteistä kilpailutoimintaa järjestettiin kaupungin kunnallisten kerhokeskusten sekä Lauttakerhon kesken. Lisäksi oli kilpailukosketusta myös poliisilaitokseen sekä lukuisiin nuoriso- ja urheilujärjestöihin. Kokonaiskuva Haka-kerhon toiminnasta on ollut myönteinen; sitä on sävyttänyt pyrkimys nuorison kasvattamiseksi yhteiskuntaan sopeutuviksi jäseniksi.

Lauttakerhon ensimmäinen kokonainen toimintavuosi osoitti, että itsenäinen kahvilakerho menestyy myös esikaupunkialueella. Jäsenmäärä vuoden vaihteessa oli 236. Kerho oli suljettuna 15. 5.—15. 9. välisenä aikana, muulloin se toimi viitenä iltana viikossa. Kerhon toiminta noudatti Haka-kerhon linjaa, joskin pienemmissä puitteissa. Mahdollisuudet ohjelman hankinnassa olivat varsin rajoitetut. Ulkopuolisten ohjelmaryhmien vierailun esteenä olivat matkan pituuden lisäksi myös matkakustannukset, joita ei voitu korvata. Kokemukset osoittavat, että Lauttakerhonkin toiminta olisi pyrittävä vakiinnuttamaan, mikä edellyttäisi mm., että sen isännällä olisi kuukausipalkka.

Nuorisotyölautakunnan omat kerhokeskukset. Käpylän kerhokeskuksessa toimi 92 poikaa ja 106 tyttöä, yhteensä 198 kerholaista. Toimivia kerhoja oli 25 ja niillä kaikkiaan 938 tilaisuutta, joissa käyneiden lukumäärä oli yhteensä 9 253. Talvileiri 24 osanottajalle pidettiin Pirttimäessä 28. 2.—4. 3. Bengtsårissa 24. 6.—4. 7. pidetyn kesäleirin osanottajia oli 37. Kerhokeskuksen johtajana toimi mekaanikko Rai-

mo Hartikainen ja tyttötyönohjaajana nuorisonohj. Pirkko Poikolainen. Muina kerhonohjaajina toimi 16 eri henkilöä, joista useimmat vain osan vuotta.

Mäkelän kerhokeskuksen kerholaisten määrä oli 169, joista 89 oli tyttöjä ja 80 poikia. Kerhoja oli 21. Ne järjestivät vuoden aikana 790 tilaisuutta, joissa kävijöitä oli yhteensä 9 486. Talvileiri Pirttimäessä pidettiin aikana 4.—8. 3. ja siihen osallistui 23 kerholaista. Kesäleiri 33 osanottajalle, joiden ikä oli 10—15 vuotta, pidettiin 4.—14. 7. ja 16 vuotta täyttäneille, joita oli 12, 21.—26. 7. Bengtsårissa. Kerhokeskuksen johtaja oli nuorisonohj. Sirkka-Liisa Luoto. Muita ohjaajia oli 12.

Vallilan kerhokeskuksessa toimi 487 poikaa ja 129 tyttöä eli 616 kerholaista. Kerhoja oli 45, niiden tilaisuuksia 2 524 ja niissä kävijöitä 29 284. Kesä- ja talvileirejä pidettiin yhteensä 8. Kerhokeskuksen johtajana oli nuorisotyönohj. Toivo Harto ja tyttökerhoja valvoi nuorisonohj. Hilkka Kantanen Kalliolan kerhokeskuksesta. Palkattomina kerhonohjaajina toimi 36 henkilöä.

Bengtsårin leirialuetta käyttivät kesällä Käpylän ja Mäkelän kerhokeskukset sekä eräät yhdistykset ja järjestöt..

Kurssitoiminta. Kertomusvuonna järjestettiin seuraavat suomen- ja ruotsinkieliset kurssit:

25 suomenkielistä kurssia:	Aika	Osanottajia	Kurssin johtaja
Elokuvakoneenhoitajien kurssi	19. 1.— 2. 2.	24	Heikka Niittynen
Mosaiikkikurssit	20. 1.— 4. 2.	16	Paula Castrén
Ensiapukurssi	10.—26. 2.	19	SPR:n ohjaajat
Ryhmätyökurssi	18.—27. 2.	8	Maj-Lis Pohjola
Mielenterveyskurssi	10.—12. 3.	31	S. E. Donner
Leikkikurssi	11.—20. 3.	30	Kirsti Asplund
Teknillisten välineiden käyttökurssi	8.—24. 4.	17	Heikka Niittynen
Nuorisokasvatusopin luentosarja	12. 3.— 7. 4.	45	»
Kaitaelokuvauskurssi	27. 4.—27. 5.	24	Kari R. Lehtonen
Meriretkeilykurssi	5.—28. 5.	22	Jorma Haapkylä
Moottoripyörä- ja liikennekurssi	»	15	Dick Lundin
» » »	6.—29. 5.	17	Eino Smolander
Leirinjohtajakurssi	21. 5.— 4. 6.	21	Heikka Niittynen
Moottoripyörä- ja liikennekurssi	2.—25. 6.	20	Lasse Sipilä
» » »	3.—26. 6.	21	Eino Smolander
» » »	3.—28. 7.	13	Seppo Kuokkanen
» » »	6. 8.— 2. 9.	13	Eino Smolander
» » »	7. 8.— 2. 9.	11	Seppo Kuokkanen
» » »	3. 9.— 1.10.	26	Eino Smolander
Retkeilysuunnistuskurssi	21. 9.— 1.10.	12	Erkki Aro
Elokuvakoneenhoitajien kurssi	18. 9.— 2.10.	19	Heikka Niittynen
Joulumyyjäiskurssi	7.—21.10.	26	Toini Niemi
Järjestökirjanpidon kurssi	19.10.— 2.11.	16	Einar Lehto
Nuorisotyön peruskurssi	7.— 8.11.	19	Kerttu Varjo
Nahkamuotoilukurssi	22.10.— 5.11.	17	Meri Tammi

8 ruotsinkielistä kurssia:	Aika	Osanottajia	Kurssin johtaja
Teknillisten välineiden käyttökurssi	6.—20. 2.	19	Kurt Forsman
Elokuvakoneenhoitajien kurssi	6.—20. 3.	22	»
Moottoripyörä- ja liikennekurssi	2.—28. 7.	10	Dick Lundin
Teknillisten välineiden käyttökurssi	6.—20.10.	14	Kurt Forsman
Rottinkikurssi	23.10.—19.11.	11	Ulla-Britta Nummelin
Värivalokuvauskurssi	11.—18.11.	12	Per-Olof Jansson
Elokuvakoneenhoitajien kurssi	8.—18.12.	14	Kurt Forsman
Näyttämönohjaajakurssi	1. 1.—31. 5. keskim.	15	Henake Schubak

Kaupunkiin muuttavan nuorison opastustoimisto. Toimiston mainoksia pidettiin rautatie- ja linja-autoasemilla. Elokuvissa esitettiin toimistoa mainostavia diapositiivilevyjä ja toimiston esittelykortteja lähetettiin 15—24-vuotiaille kaupunkiin muuttaneille 6 856 kpl.

Uusia asiakkaita kävi toimistossa kaikkiaan 379 (ed. v. 516), näistä miehiä oli 175 (226) ja naisia 204 (290). Aikaisemmista asiakkaista kävi uudelleen 64 (81) miestä ja 79 (109) naista, yhteensä 143 (190). Asiakkaita oli kaikkiaan 522 ja puhelimitse tai kirjeitse annettiin neuvontaa 850 tapauksessa.

Käyntinsä syyn perusteella jakaantuivat toimiston asiakkaat seuraavasti:

Käynnin syy	Miehet %	Naiset %	Yhteensä %
Työasiat	26.0	12.3	17.7
Opiskelu	12.9	34.5	25.9
Vapaa-ajan viettokysymykset	19.0	26.5	23.5
Sopeutumisvaikeudet	9.5	6.3	8.0
Asuntoasiat	5.9	3.4	4.7
Sairaalasta kotiuttaminen	1.2	1.5	1.2
Muut asiat	25.5	15.5	19.0
Yhteensä	100.0	100.0	100.0

Neuvontatoimiston miespuolisista asiakkaista oli ammattitaidottomia 55.0 %, ammattikoulutuksen saaneita 6.0 %, tehdastyöntekijöitä 10.0 %, valtion virkamiehiä 2.5 %, opiskelijoita 6.0 %, autonkuljettajia 1.5 %, liikeapulaisia 1.5 %, toimistoapulaisia 2.5 % sekä 15.0 % sellaisia, joiden ammattia ei tiedetty.

Naispuolisista asiakkaista oli kotiapulaisia 65.0 %, sairaala-apulaisia 5.0 %, ravintola-apulaisia 2.0 %, lastenhoitajia 5.0 %, tehdastyöntekijöitä 2.5 %, liikeapulaisia 4.0 %, opiskelijoita 5.0 %, toimistoharjoittelijoita 2.5 % sekä sellaisia, joiden ammattia ei tiedetty 9.0 %.

Neuvontatoimiston asiakkaista suurin osa oli vain kansakoulun käyneitä ja vailla minkäänlaista ammattitaitoa. Osittain tästä johtuen he joutuivat kaupunkiin muuttaessaan usein myös taloudellisiin vaikeuksiin. Tässä suhteessa ei nuorisotoimistolla ole mitään auttamismahdollisuuksia.

Vierailut nuorisotoimistossa. Nuorisotoimistoon ja sen eri toimipaikkoihin kävi

kertomusvuonna tutustumassa useita koti- ja ulkomaisia vieraita. Useimmat maassa vierailleet tämän alan UNESCOn stipendiaatit tutustuivat suurella mielenkiinnolla kunnalliseen nuorisotoimintaan. Tärkeimmistä ulkomaisista vieraista mainittakoon kaupunginhallituksen kutsumat Moskovan nuorisotyökomitean edustajat ja Kiinan nuorison valtuuskunta.

Moskovassa vierailivat kaupunginhallituksen lähettäminä edustajina lautakunnan varapuheenjohtaja Vatanen sekä nuorisoneuvoja Maj-Lis Pohjola.

Menot ja tulot. Nuorisotyölautakunnan menot kertomusvuonna olivat seuraavat:

	mk
Palkkiot	257 000
Vakinaiset viranhaltijat	7 031 425
Tilapäiset viranhaltijat	1 953 010
Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset	99 110
Muut palkkamenot	10 148 818
Vuokrat	17 611 820
Maalta Helsingin kaupunkiin pyrkivän ja muuttavan nuorison neuvontatoimisto	397 371
Kurssi- ja kilpailutoiminnan järjestäminen ja tukeminen	1 086 403
Nuorisotyön tunnetuksi tekeminen	547 791
Tarverahat	648 400
Kerhokeskukset	4 087 164
Lainavarasto	1 699 964
Leirialueet	400 122
Haka-kerho	426 927
Kaluston hankinta	2 230 213
Kaluston kunnossapito	221 528
Nuorisojärjestöjen avustaminen vapaiden järjestöjen kautta	5 000 000
Yhteensä	53 847 066

Tuloja oli seuraavasti:

Askartelutarvikkeiden korvauksia	35 663
Kerhohuoneiden vuokratuloja	2 513 475
Lainavaraston sakkomaksuja	3 720
Kesä- ja talvileirien osanottomaksuja	81 400
Kiinteistölautakunnan korvaus Kulosaaren ja Pukinmäen kerhokeskuksen talonmiehen tehtävistä	200 000
Nuorisokahvilan jäsenkorttimaksuja	80 850
Moottoripyöräkoulutuksen osanottomaksuja	69 500
Henkilökunnan asuntokorvauksia	161 172
Yhteensä	3 145 780

27. Ammattioppilaslautakunta

Lautakuntaan kuuluivat v. 1959 puheenjohtajana dipl.ins. Eino Söderman sekä työnantajien edustajina varareht. Erkki Mielonen ja toim.joht. Klaus Vartiovaara, työntekijäin edustajina liittopuh.johtajat Viljo Kuukkanen ja Erkki Nissilä. Edellisten varajäseninä olivat toim.joht. Väinö Jokivaara ja opetusneuvos Antero Rautavaara ja jälkimmäisten toimits. Heikki Helkavuori ja asiamies Otto Turunen. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa reht. Leo Backman. Asiamiehenä oli ins. Jouko Toivonen.

Lautakunnan puheenjohtajana v:sta 1932 toimineen, kertomusvuonna kuolleen dipl.ins. Eino Södermanin tilalle valittiin 9. 9. dipl.ins. Veikko Liukko.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 8 kertaa ja valitut arvostelulautakunnat 35 kertaa.

Saapuneita kirjeitä merkittiin diaariin 203 ja lähetettyjä 63.

Lautakunnan kokonaismenot olivat 2 183 873 mk, joka vastaa n. 7 500 mk:n suuruisia kuluja yhtä opin saanutta ja ammattitutkinnon suorittanutta nuorta kohden.

Saavuttaakseen entistä parempia tuloksia oli lautakunta nimennyt yli 70 uutta asiantuntijaa ammattitutkintolautakuntiin. Asiantuntijavoimin laadittiin sittemmin uusia tutkintovaatimuksia, joissa pyrittiin selventämään ja samalla ajanmukaistamaan oppiohjelmien melko ylimalkaisia ohjeita. Tällöin pidettiin erityisesti oikeana sitä, että esitettävät näytetyöt voitiin valita läheisesti tuotantoon liittyvistä aiheista. Lautakunta ei kiinnittänyt päähuomiotaan uusien sopimusten määrän lisäämiseen, vaan pyrki tehostamaan entisten sopimusten saattamista lain mukaiseen päätökseen.

Lautakunnan työskentelyä haittasi oppisopimuslakiuudistuksen viivästyminen. Heikohko työllisyystilanne myös osaltaan aiheutti lähinnä työnantajissa haluttomuutta uusien oppisopimusten solmimiseen.

Lautakunta katsoi tarpeelliseksi pyytää kaupunginhallitusta vaikuttamaan siihen, että kaupungin omiin laitoksiin otettaisiin runsaammin ammattioppilaita sekä, että ammattioppilaille sopivien kurssien järjestämismahdollisuuksia parannettaisiin.

Kaupunki ryhtyi lautakunnan toivomuksesta antamaan leipuri- ja kondiittorioppilaille kurssimuotoista iltaopetusta.

Edelliseen vuoteen verrattuna nousi ammattitutkintojen suoritusmäärä yli 100 %.

Edellisiltä vuosilta oli jäljellä 1 311 oppisopimusta, vuoden aikana päättyi 297 sopimusta, purettiin 53, poistettiin vanhentuneina 132 sekä rekisteröitiin 317 uutta

oppisopimusta. Kertomusvuoden lopussa oli voimassa olevia oppisopimuksia siten 1 146, joista 958 oli miehiä ja 188 naisia koskevia sopimuksia.

Kertomusvuoden aikana tehdyt 317 oppisopimusta jakaantuivat ammattialoittain seuraavasti: metalliala 86, sähköala 42, graafinen ala 109, elintarvikeala 3, tekstiiliala 1, puutyöala 4, hienomekaaninen ala 2, maalausala 3, taideteollinen ala 7 ja terveyden- ja kauneudenhoitoala 60.

28. Kotitalouslautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Kotitalouslautakuntaan kuuluivat v. 1959 puheenjohtajana rva Hulda Böhling, varapuheenjohtajana tarkastaja Tyyne Alanko sekä jäseninä rva Aura Halme, talousop. Alli Häggman, rouvat Ida Jussila ja Hilma Liuhta, talousop. Märta Schauman, reht. Kerttu Sihvonen ja leht. Maisi Tamminen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli toimits. Lempi Lehto. Sihteerin tehtäviä hoiti tarkast. Irja Grotenfelt.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 14 kertaa ja sen pöytäkirjoihin merkittiin 153 pykälää.

Lähetettyjen kirjeiden lukumäärä oli 593 ja saapuneiden 369. Laskuja hyväksyttiin 904.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat: avustusten myöntämistä kaupungin varoista eräille järjestöille ja laitoksille (25. 3. 50 §); Pohjois-Haaga-Seuran Naistoimikunnan anomusta toiminta- ja huonetilan saamiseksi (20. 5. 81 §) sekä kokouspalkkiokysymystä tutkivan komitean tiedustelua (4. 9. 102 §).

Toimihenkilöt. Lautakunnan palveluksessa oli kertomusvuonna 17 vakinaista ja 8 tuntiopettajaa.

Opetus- ja perhepesuloissa toimi 5 pesulanhoitajaa. Siivoojia ja vahtimestareita oli eri paikoissa yhteensä 6.

Toimipaikat. Opetus- ym. toiminta tapahtui 26 eri paikassa, nimittäin omissa opetushuoneistoissa Helsinginkatu 26:ssa, Mäkelänkatu 45:ssä, Fredrikinkatu 16:ssa, Koskelantie 27:ssä, Rajametsäntie 32:ssa ja Dagmarinkatu 3:ssa sekä seuraavissa kansakouluissa ym. huoneistoissa: Et.-Kaarelassa, Herttoniemessä, Lauttasaaressa, Malmilla, Munkkiniemessä, Oulunkylässä, Pakilassa, Pitäjänmäellä, Pohj.-Haagassa, Puistolassa, Pukinmäellä ja Tapanilassa sekä nuorisotoimiston kerhohuoneistossa Nordenskiöldinkatu 12.

Pesulatoiminta tapahtui opetus- ja perhepesuloissa Mäkelänkatu 86 ja Susitie 2—6.

Toiminta. Kotitalouslautakunnan toiminta jakaantui ruoanvalmistuksen-, ompelun-, käsityön-, kodinhoidon- ja pesunopetukseen. Sitä varten järjestettiin erilaisia käytännöllisiä kursseja ja havaintokursseja sekä luentoja ja havaintoesityksiä. Kurssit havaintoesityksineen olivat eniten suosittuja ja osanotto näihin vilkasta. Eri ruoanlaitto- ja ompelukurssien yhteydessä järjestettiin säännöllisesti kodinhoitoa käsitteleviä havaintoesityksiä ja luentoja. Kansakoulun jatkoluokkien ja tyttöjen

ammattikoulun oppilaat saivat ammatinvalinnan yhteydessä tutustua eräisiin keittiöihin ja opetuspesuloihin, joissa opettajat selostivat heille lautakunnan opetustoimintaa.

Yhä useammat kurssilaiset ovat saaneet pyytämänsä todistuksen osanotostaan erilaisiin kursseihin.

Työttömille naisille järjestettiin myös kertomusvuonna ruoanlaitto- ja käsityösekä pesula-apulaiskurssit, joihin osallistui 64 henkilöä. Näiden kurssien kustannuksista korvasi valtio 50 %. Opettajina toimi näillä kursseilla kaksi talousopettajaa, kodinhoidonopettaja sekä kaksi käsityönopettajaa.

Syyskaudella olivat Mäkelänkatu 45:n, Helsinginkatu 26:n ja Fredrikinkatu 16:n opetuskeittiöt luovutettu suomenkielisten kansakoulujen käyttöön.

Kurssitoiminta

Ruoanlaitonopetus:

	Kurssien lukumäärä	Oppilasmäärä
Ruoanlaittokursseja (5—12 kertaa)	55	617
Kursseja koulujen tyttöoppilaille	10	144
Leipomakursseja	48	398
Voileivänteko- ja erikoiskursseja	42	474
Havaintokursseja	4	289
Säilöntäkursseja	2	12
Havaintoesityksiä (184 kertaa)	—	4 197
Säilönnänneuvontaa (61 kertaa)	—	101
		6 232

Kodinhoidonopetus:

Kodinhoitoluentoja ja havaintoesityksiä (18 kertaa)	—	571
Pesuluentoja ja havaintoesityksiä (21 kertaa)	—	345
		916

Käsityönopetus:

Käsityönneuvontakursseja (8—16 kertaa)	63	740
Pukuompelukursseja	81	872
Kursseja koulujen tyttöoppilaille	5	54
Hatunvalmistuskursseja	36	362
Joululahja-, hansikas-, lampunvarjostin- ja revinnäiskursseja	24	235
Kankaan kudontaa	—	24
		2 287
Ruoanlaitto- ja ompelu- sekä pesuapulaiskurssit työttömille naisille	4	64

Muut toimintamuodot:

Kerhot. Kotitalouslautakunnalla oli kolme omaa kerhoa, joiden yhteinen jäsenmäärä oli n. 220. Kerhoilloissa käsiteltiin kerhotoimintaa koskevia asioita, harrastettiin laulua ja keskustelua alustusten johdosta, luettiin kirjallisuutta sekä kuultiin erilaisia esitelmiä, joista mainittakoon: Naisen kunnia kodissa, Keittiön pienet työvälineet, Viherkasvien talvihoito. Lisäksi järjestettiin myyjäisiä, näyttelyitä ja juhlia, käytiin teattereissa ja museoissa sekä retkeiltiin.

Pesulatoiminta. Lautakunnan molemmat opetus- ja perhepesulat olivat vuoden aikana ahkerassa käytössä itsepalvelupesuloina. Asiakkaiden lukumäärä oli 6 380 ja pesty vaatekilomäärä 129 090.

Tuloja kertyi kurssitoiminnasta 1 763 400 mk ja pesulatoiminnasta 6 844 945 mk, yhteensä 8 608 345 mk.

Menot. Lautakunnan menot kertomusvuonna olivat 34 109 033 mk jakautuen seuraavasti: Palkkiot 219 500 mk, Vakinaiset viranhaltijat 14 421 718 mk, Tilapäiset viranhaltijat 1 195 928 mk, Muut palkkamenot 2 284 323 mk, Vuokra 5 056 748 mk, Lämpö 326 031 mk, Valaistus 357 138 mk, Siivoustarvikkeet 16 872 mk, Vaatteiden pesu 40 000 mk, Kaluston hankinta 712 288 mk, Kaluston kunnossapito 98 644 mk, Painatus 80 527 mk, Tarverahat 415 385 mk, Tarveaineet 1 583 308 mk, Pesunopetus ja perhepsulat 7 300 623 mk.

29. Kaupunginkirjasto[1)]

Kirjastolautakunta

Kirjastolautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat v. 1959 huoltopääll. Kössi Kulo puheenjohtajana, prof. Elsa Bruun varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä opett. Inkeri Airola, opett. Johannes Koivu, fil.maist. Kaarlo Lausti, kirjastonhoitaja Helmi Nykänen, fil. lis. Klaus Sallavo, fil. maisterit Maija Savutie-Myrsky ja Jarl Tallqvist. Kirjastonhoitaja Helmi Nykänen kuoli 27. 2. 1959. Hänen tilalleen valittiin rva Sirkka Valvanne. Fil. lis. Klaus Sallavo kuoli 26. 8. 1959. Hänen tilalleen valittiin os. siht. Eva Sallavo. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli kaup. joht. Arno Tuurna. Sihteerinä lautakunnassa toimi varat. Reino Parviainen.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 12 kertaa. Pöytäkirjat käsittivät yhteensä 228 pykälää, saapuneita kirjelmiä oli 450 ja lähetettyjä kirjelmiä 307.

Lautakunnan lopulliset päätökset. Kertomusvuoden aikana tehdyistä lopullisista päätöksistä mainittakoon: kaupunginkirjasto oikeutettiin tilaamaan pääkirjaston siipirakennuksen kalusto Oy. Hj. Kastenilta, Tehokaluste Oy:ltä ja Käpylän Puusepänliikkeeltä (21. 1. 27 §); Vartiokylän sivukirjaston kalusto Tehokaluste Oy:ltä ja Oregon Oy:ltä (25. 2. 51 §); Oulunkylän sivukirjaston kalusto Oy. Skanno Ab:ltä ja Oregon Oy:ltä (25. 2. 54 §); pääkirjaston kerhohuoneiden ja luettelointiosaston kalusto Oy. Wilh. Schauman Ab:ltä (18. 11. 203 §); eräiden sivukirjastojen aukioloaikojen lyhentäminen kesäajaksi (25. 3. 64 §, 20. 5. 96 §).

Esityksiä kaupunginhallitukselle tehtiin mm. asioista, jotka koskivat: kahden tp. viranhaltijan palkkaamista Porolahden sivukirjastoon (26. 1. 23 §); kirjojen hankkimista toiminnan aloittamista varten Vartiokylän ja Oulunkylän sivukirjastojen uusissa huoneistoissa (26. 1. 25 §); pääkirjaston laajennuksesta aiheutuvan henkilökunnan saantia (25. 2. 50 §); laajennetun pääkirjaston esittelyn järjestämistä (25. 4. 83 §); Oy. Söderin tarjousta lisätilasta Eteläistä sivukirjastoa varten (22. 4. 86 §); kirjastokerhojen palkkioiden korottamista (20. 5. 92 §); lisätilan hankkimista Töölön sivukirjastolle (26. 8. 131 §); Töölön sivukirjaston kirjastonhoitajan viran palkkaluokan korottamista (26. 8. 136 §); kaupunginkirjaston valtionavun korottamista (26. 8. 137 §); XVIII yleiseen kirjastokokoukseen 22.—24. 8. osallistuvien matka-apuraha-anomusta (26. 8. 146 §); edesmenneen apulaiskirjastonjohtaja, fil. maist. Mauri K. Närhin käsikirjoituksen »Neljännesvuosisata kansankirjastotyötä. Helsingin kansankirjaston perustava kausi 1860—1885 ja muita 1800-luvun Helsingin kirjastoja» julkaisemista kaupunginkirjaston 100-vuotisjulkaisuna (16. 12. 217 §).

[1)] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja kaupunginkirjaston toimintakertomuksen eripainoksessa.

Lausuntoja annettiin kaupunginhallitukselle asioista, jotka koskivat: kirjastolautakunnan valvonnan alaisten yleishyödyllisten laitosten ja yritysten tekemiä avustusanomuksia (25. 3. 62 §); fil. maist. Kaarina Lindbladin valitusta, joka koski kirjastolautakunnan 20. 5. suorittamaa Vartiokylän sivukirjaston kirjastonhoitajan vaalia (26. 8. 128 §); Kirjoja sokeille -nimisen yhdistyksen avustusanomusta v:ksi 1960 (26. 8. 145 §); kaupunginkirjaston apulaiskirjastonjohtajan viran hakijoita (23. 9. 167 §); fil. maist. Barbro Boldtin valitusta, joka koski kaupunginkirjaston apulaiskirjastonjohtajan viran vaalia (16. 12. 214 §); Helsingin Asuntokeskuskunta Hakan vuokratarjousta Eteläistä sivukirjastoa varten (16. 12. 215 §); siivooja-vahtimestari Selma Sundströmin palkankorotusanomusta ja Töölön sivukirjaston siivousta (16. 12. 216 §).

Kirjaston toiminta

Henkilökunta. Kertomusvuonna perustettiin pääkirjastoon kaksi tp. järjestelyapulaisen virkaa.

Kertomusvuoden päättyessä oli kaupunginkirjaston palveluksessa 170 vakinaista viranhaltijaa ja 13 tp. viranhaltijaa. Tuntipalkkaisia kirjastoapulaisia oli työssä 25 210 t.

Kaupunginkirjastoon nimitettiin seuraavat uudet viranhaltijat: tp. toimistoapulaiseksi Margit Karlsson 1. 2. lukien, Oulunkylän sivukirjaston hoitajaksi yhteiskuntat. maist. Gun Forslund 1. 3. lukien, kirjastoamanuenssiksi fil. kand. Eila-Brita Ginman 1. 4. lukien, tp. järjestelyapulaisiksi ylioppilaat Juhani Junnila ja Ilkka Ryömä 1. 8. lukien, talonmies-lämmittäjäksi Karl Gustafsson 4. 10. lukien, pääkirjaston suomalaisen kirjallisuuden lainausosaston osastonhoitajaksi fil.kand. Elna Elonheimo 1. 12. lukien, Pitäjänmäen sivukirjaston hoitajaksi fil. kand. Helvi Holmström 1. 12. lukien, kirjastoamanuensseiksi fil. kand. Aune Hurmeranta ja ja ylioppilas Liisa Häggman 1. 12. lukien, Vallilan sivukirjaston siivooja-vahtimestariksi rouva Tyyne Riihelä 1. 12. lukien ja järjestelyapulaiseksi ylioppilas Ilkka Ryömä 1. 12. lukien.

Kaupunginhallitus valitsi 28. 10. kirjaston toisen apulaisjohtajan virkaan fil. tri Sven Hirnin.

Seuraavat henkilöt siirtyivät eläkkeelle: Vallilan sivukirjaston siivooja-vahtimestari rva Alma Friman 25. 8., kaupunginkirjaston apulaiskirjastonjohtaja, fil tri Hans Hirn 6. 9. ja pääkirjaston talonmies-lämmittäjä Einari Keskilä 4. 10. lukien.

Virkaero myönnettiin kirj. aman. Gun Forslundille 1. 3. lukien, Pitäjänmäen sivukirj. hoit. Pirkko Siukoselle 1. 8. lukien, pääkirjaston suomalaisen kirjallisuuden os. hoit. Vieno Lehväslaiholle 1. 9. lukien, kirj. aman. Liisa Perheentuvalle 1. 9. lukien, järjestelyapul. Aliisa Strengellille 1. 9. lukien, pääkirjaston apul. vahtimest. Karl Gustafssonille 4. 10. lukien, tp. järjestelyapul. Juhani Junnilalle 1. 11. lukien, tp. järjestelyapul. Ilkka Ryömälle 1. 12. lukien, opiskelunneuvoja Helvi Holmströmille 1. 12. lukien ja kirj. aman. Elna Elonheimolle 1. 12. lukien.

Kaupunginkirjaston apulaiskirjastonjohtaja, fil. maist. Mauri K. Närhi, joka oli arvokkaalla tavalla osallistunut kirjaston toiminnan kehittämiseen, kuoli 15. 11.

Viranhaltijoille myönnettiin sairauden, tapaturman ja synnytyksen vuoksi virkavapautta yhteensä 2 699 päivää.

Opintoja ja tutkimustöitä varten myönnettiin lisäksi palkatonta virkavapautta fil. lis. Bo Carpelanille 1. 2. — 7. 3., kirj. aman. Berit Nyberghille 1. 6. — 31. 7., fil. kand. Leena Sippolalle 26. 6. — 31. 7., fil. kand. Ringa Forssille 1. 9. — 30. 11., kirj. aman. Raili Reivalalle 1. 10. — 30. 11. ja kirj. aman. Marja Saarrolle 16. 11.— 15. 12.

Kirjastokokoukset ja opintomatkat. IX pohjoismaiseen kirjastokokoukseen Århusissa 7. — 9. 8. osallistuivat sivukirj. joht. Eila Wirla, joka esitti kokouksessa alustuksen audiovisuaalisten välineiden käytöstä, sivukirj. hoit. Gun Forslund ja Pär-Harald Lindberg sekä osastonhoit. Rakelmaria Engman-Enari ja Kaija Salonen. XVIII yleiseen kirjastokokoukseen Oulussa osallistuivat sivukirj. hoit. Sirkka-Liisa Meri ja Anelma Talvela sekä amanuenssit Kyllikki Lindeqvist ja Leena Linnovaara, joka esitelmöi kokouksessa aiheesta »Sairaalakirjasto yleisen kirjaston osana». Suomen kirjastoseuran Haukiputaalla 18. — 21. 8. järjestämillä opintopäivillä »Varhaisnuoriso ja kirjasto» esitelmöi sivukirj. joht. Eila Wirla ulkomaisen nuorisokirjastotyön toimintamuodoista. Södra Finlands svenska biblioteksföreningin järjestämiin kirjastokokouksiin Loviisassa ja Pernajassa osallistui sivukirj. hoit. Pär-Harald Lindberg.

Opintomatkan Tanskaan ja Saksaan teki osastonhoit. Rakelmaria Engman-Enari 1. — 23. 8.

Vierailut ja kirjaston esittelyt. Pääkirjastossa sekä monissa sivukirjastoissa kävi kertomusvuoden aikana useita sekä koti- että ulkomaisia vieraita, joille eri osastojen esittelyn yhteydessä selostettiin kirjaston toimintaperiaatteita. Heistä mainittakoon Ruotsin valtion kirjastotoimiston johtaja Bengt Hjelmqvist, Münchenin kaupungin kulttuuripäällikkö tri Hohenemser ja Unescon kirjastonhoitaja Marta Beckman Pariisista sekä amerikkalainen professorien, opettajien ja ylioppilaiden opintoretkikunta. Yhteiskunnallisen Korkeakoulun kirjastolinjan opiskelijat kävivät tutustumassa pääkirjastoon sekä Kallion, Herttoniemen, Lauttasaaren ja sairaalasivukirjastoon. Pääkirjastoa ja useita sivukirjastoja esiteltiin lukuisille opettajiensa johdolla opintokäynnillä oleville kansa- ja oppikoululuokille. Kallion sivukirjastossa vieraili Unescon 8-henkinen unkarilainen valtuuskunta, Lauttasaaren sivukirjastossa Lauttasaaren Lions-klubi ja unkarilainen työläisretkikunta, Oulunkylän sivukirjastossa prof. Unto Kupiainen seminaareineen ja Pakilan sivukirjastossa 6-henkinen kulttuurivaltuuskunta Neuvostoliitosta. Töölön sivukirjastoa esiteltiin Helsingin kaupungin ja Valtion sairaanhoitokoulujen oppilaille, jotka myös tutustuivat sairaalasivukirjaston eri osastoihin. Sairaalakirjastotyöhön kävi perehtymässä Tampereen kaupunginkirjaston joht. Mikko Mäkelä. Laakson sairaalassa esiteltiin kuukausittain sairaalakirjastotyön yleisiä periaatteita siellä työskenteleville sairaanhoito-oppilaille, diakonissaoppilaille ym. Nikkilän sairaalassa on kirjastotoimintaa esitelty psykiatriaan erikoistuville sairaanhoitajille, jotka ovat 3 päivänä osallistuneet kirjastotyöhön, sairaanhoito- ja mielisairaanhoito-oppilaille sekä sairaalan vieraille. Marian sairaalakirjastossa ovat Svenska medborgarhögskolanin kirjastokurssin osanottajat käyneet opintokäynnillä.

Uudet kirjastohuoneistot ja niihin liittyvät toimintauudistukset. Pääkirjaston lisärakennus valmistui vuoden aikana. Sieltä saatiin käyttöön toinen apulaisjohtajien huoneista, kirjalähettämö, sitojien ja painokoneen käyttäjän työhuone, kirjavalintahuone, sairaalasivukirjastokeskus sekä sanomalehtisali. Sanomalehtisali avattiin

yleisölle 1. 6. Sinne siirrettiin tässä yhteydessä sanomalehtien lisäksi joukko yleisiä kuva- ja aikakauslehtiä, jotka aikaisemmin ovat olleet yleisessä lukusalissa. Tämän kautta tuli mahdolliseksi yhdistää molemmat muut lukusalit siten, että kumpikin tuli käsittämään osan käsikirjaston kirjallisuusluokista. Tämä helpotti jossakin määrin opintolukusalissa vallitsevaa tilanahtautta. Pääkirjaston kellarikerroksessa suoritettiin täydellinen korjaus ja huonetilojen uudelleenjärjestely; sen kautta sinne saatiin yhtenäinen kirjavarasto, johon hankittiin metalliset varastohyllyt. Uuteen varastoon saatiin sijoitetuksi suuri osa aikaisemmin hajallaan eri puolilla pääkirjastoa sijainneesta kirjavarastosta. Varaston hoitamista ja varastopäivystystä varten perustettiin 2 tilap. järjestelyapulaisen virkaa, joten varastoon voitiin järjestää päivystys klo 10—20. Suomenkielinen lainausosasto laajeni siten, että entinen osaston työhuone yhdistettiin osastoon, joka sai työhuonetilaa entisestä apulaisjohtajan huoneesta ja kirjavalintahuoneesta. Sivukirjastokeskus siirtyi entiseen vahtimestarin asuntoon. Korjausten yhteydessä pääkirjastoon hankittiin sisäpuhelin.

Oulunkylän sivukirjasto muutti 2. 5. Oulunkylän uudessa kansakoulussa sille varattuun huoneistoon, Norrtäljentie 7. Muuton yhteydessä uusittiin kirjaston kalustus. Vartiokylän sivukirjasto muutti 26. 1. uuteen huoneistoon, Kiviportintie 32. Huoneisto sijaitsee Vartiokylän uuden kansakoulun siipirakennuksessa ja on pinta-alaltaan 230 m². Muuton yhteydessä kirjaston kalusto uusittiin kokonaan. Sisustussuunnitelman laativat arkkitehdit Taina Laine ja Anja Jämsä. 16. 2. lähtien on kirjaston aukioloaika ollut 5 t joka päivä. Marian sairaalan kirjasto muutti vuoden aikana uuteen tilavampaan huoneeseen, samoin Laakson sairaalan kirjasto. Kumpikin sai muuton yhteydessä kalustotäydennystä.

Korjaustyöt ja kalustouudistukset. Kallion sivukirjaston vesikatto uusittiin ja ulkoikkunat maalattiin. Eteläisen sivukirjaston työhuone kunnostettiin ja varustettiin hyllyllä. Pakilan sivukirjaston katto maalattiin. Kalustotäydennystä saivat, huoneistouudistusten yhteydessä mainittujen lisäksi, pääkirjasto sekä Kallion, Haagan, Malmin ja sairaalasivukirjasto. Lisäksi suoritettiin pääkirjastossa sekä useissa sivukirjastoissa kiinteistön korjaus- ja maalaustöitä, kaluston kunnostamista sekä vähäisempiä kalustohankintoja.

Luettelointi- ja kortistouudistukset. Kallion sivukirjastossa aloitettiin analyyttisen korttiluettelon laatiminen lasten osaston satukirjakokoelman saduista. Oulunkylän sivukirjastossa uusittiin lasten osaston kortisto ja Tapanilan sivukirjastossa täydennettiin lasten osaston systemaattinen kortisto. Vartiokylässä erotettiin toisistaan lasten ja aikuisten osaston kortisto, yhdistettiin erikieliset korttiluettelot sekä täydennettiin systemaattista kortistoa. Eri osastoilla ja sivukirjastoissa suoritettiin järjestelmällistä kortiston tarkistustyötä.

Näyttelyt ja kirjallisuusesittelyt. Tieteen ja taiteen eri aloja koskevia näyttelyitä sekä kotimaisten ja maailmankirjallisuuden klassikkojen tuotannon esittelyjä järjestettiin pääkirjaston lainausosastoilla ja yleisessä lukusalissa, Kallion sivukirjaston lainausosastolla ja yläaulassa, Töölön sivukirjaston lainausosastolla ja porraskäytävässä, Eteläisessä, Haagan, Herttoniemen, Lauttasaaren, Malmin, Munkkiniemen, Pakilan, Pasilan, Pitäjänmäen, Tapanilan, Toukolan, Vallilan ja Vartiokylän sivukirjastoissa. Pääkirjaston suomalaisella lainausosastolla esiteltiin erityisellä taululla »Viikon kirja». Malmin sivukirjaston ikkunoissa järjestettiin näyttelyjä. Näyttelyiden ja kirjallisuusesittelyiden aiheenvalinnassa kiinnitettiin erikoista huomiota ajan-

kohtaisiin sivistystapahtumiin ja kulttuurihenkilöiden merkkipäiviin. Nuorten osastolla järjestettiin vastaavanlaisia esittelyjä pääkirjastossa sekä Eteläisessä, Herttoniemen, Kallion, Lauttasaaren, Oulunkylän, Pakilan ja Vallilan sivukirjastoissa. Pääkirjastossa sekä Kallion ja Toukolan sivukirjastoissa järjestettiin pienimpiä kirjastonkäyttäjiä varten kuvanäyttelyitä.

T i e t o k i l p a i l u t j a s a t u t u n n i t. *Kallion sivukirjaston* lasten ja nuorten lukusalissa järjestettiin kaksi tietokilpailusarjaa. Aiheina olivat Keski- ja Pohjois-Amerikka, niiden kulttuuri, historia, maantiede ja nykyiset olot, sekä meritiede, joka käsitti merentutkimusta ja merenkulun historiaa. Lasten lainausosastolla järjestettiin 26 satutuntia, joissa oli kuulijoina keskimäärin 32 lasta. *Töölön sivukirjastossa* järjestettiin kaksi tietokilpailua, joihin osallistui 54 lasta. *Eteläisessä sivukirjastossa* järjestettiin 3 tietokilpailua, joiden aiheet olivat lintumaailmasta, yleisestä luonnontiedosta ja maantieteestä. Osanottajia oli 73. *Lauttasaaren sivukirjastossa* kirjaston virkailija esitti satutunneilla kaksi suomentamaansa lasten kertomus- ja runokirjaa. Järjestettiin 5 tietokilpailua, joiden aiheena oli Pohjoismaat. *Malmin sivukirjastossa* järjestettiin 7 tietokilpailua aihepiiristä »nuorisokirjailijoita».

Kirjavarasto. Kirjavaraston luetteloista poistettiin 21 441 loppuunkulunutta nidosta, joista 8 373 pääkirjastoon, 2 295 Kallion, 2 216 Töölön, 2 045 Vallilan, 78 Käpylän, 1 609 Eteläisen, 34 Pasilan, 13 Toukolan, 442 Haagan, 235 Herttoniemen, 673 Maunulan, 69 Kulosaaren, 327 Lauttasaaren, 374 Munkkiniemen, 515 Malmin, 312 Oulunkylän, 257 Pakilan, 560 Puistolan, 158 sairaala-, 381 Tapanilan, 162 Pitäjänmäen, 294 Vartiokylän, 7 Pukinmäen, 1 Suomenlinnan, 3 Porolahden ja 8 palokunnan sivukirjastoon kuuluneita kirjoja.

Kirjastoon hankittiin ja luetteloitiin 47 040 uutta nidettä. Näistä tuli 11 893 pääkirjastoon, 5 626 Kallion, 2 909 Töölön, 1 920 Vallilan, 1 669 Käpylän, 1 487 Eteläiseen, 325 Pasilan, 598 Toukolan, 1 332 Haagan, 1 642 Herttoniemen, 338 Kulosaaren, 2 027 Lauttasaaren, 1 448 Munkkiniemen, 800 Malmin, 2 672 Oulunkylän, 594 Pakilan, 588 Puistolan, 1 749 sairaala-, 601 Tapanilan, 544 Pitäjänmäen, 3 482 Vartiokylän, 337 Pukinmäen, 977 Maunulan, 179 Suomenlinnan, 1 207 Porolahden, 58 Vallisaaren, 3 Kaarelan ja 35 poliisilaitoksen sivukirjastoon.

Luetteloitu kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 686 734 nidosta ja vuoden lopussa 712 333 nidosta. Viimeksi mainituista oli 464 146 eli 65.2 % suomenkielistä, 193 579 eli 27.2 % skandinaavista ja 54 608 eli 7.6 % muunkielistä kirjallisuutta.

Kirjavaraston arvo arvioitiin kertomusvuoden alkaessa 248 910 288 mk:ksi ja vuoden päättyessä 280 908 245 mk:ksi. Kertomusvuoden päättyessä kirjavarasto jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

Kirjallisuus-luokka		Nidoksia	%
000	Ensyklopedia	14 565	2.0
100	Filosofia, kulttuuri, kasvatustiede	22 499	3.2
200	Uskonnot, mytologia	13 935	2.0
300	Yhteiskuntatiede	23 055	3.2
400	Maantiede, matkat, kansatiede	34 685	4.9

Kirjallisuus-luokka		Nidoksia	%
500	Matematiikka, luonnontieteet	26 305	3.7
600	Lääketiede, tekniikka, talous	39 062	5.5
700	Taide, liikuntakasvatus	36 788	5.2
800	Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	35 563	5.0
900	Historia, elämäkerrat, sukututkimus	41 441	5.8
0—9	Kaunokirjallisuus	276 104	38.8
I	Uskonnot	7 682	1.1
II	Historia, arkeologia ja elämäkerrat	20 058	2.8
III	Maantiede, kansatiede, antropologia ja matkakertomukset	8 060	1.1
IV	Romaanit, kertomukset ja sadut	30 678	4.3
V	Runot, näytelmät, albumit sekä kirjallisuudenhistoria ja taide	23 213	3.2
VI	Luonnontiede, matematiikka, lääketiede ja teknologia	8 062	1.1
VII	Oikeus- ja valtiotiede, yhteiskunnalliset kysymykset ja talous	12 129	1.7
VIII	Kielitiede	1 840	0.3
IX	Filosofia, siveysoppi, kasvatus, kirja- ja kirjastotiede, urheilu sekä muut sekalaiset aineet	11 470	1.6
X	Lukusaleihin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakaus- ja sanomalehdet ym.)	25 139	3.5
		712 333	100.0

Pääkirjaston ja sivukirjastojen kesken kirjavarasto jakaantui seuraavasti:

Lainauspaikka	1959		1958		Lainauspaikka	1959		1958	
	Nidoksia	%	Nidoksia	%		Nidoksia	%	Nidoksia	%
Pääkirjasto	235 391	33.0	231 871	33.8					
Sivukirjasto:									
Kallion	115 047	16.1	111 716	16.2	Pakilan	7 306	1.0	6 969	1.0
Töölön	44 525	6.3	43 832	6.4	Puistolan	5 746	0.8	5 718	0.8
Vallilan	33 503	4.7	33 628	4.8	Sairaala-	34 370	4.8	32 779	4.8
Käpylän	35 492	5.0	33 901	4.9	Tapanilan	7 002	1.0	6 782	1.0
Eteläinen	21 528	3.0	21 650	3.2	Pitäjänmäen	6 301	0.9	5 919	0.9
Pasilan	11 396	1.6	11 105	1.6	Vartiokylän	6 404	0.9	3 216	0.5
Toukolan	8 175	1.1	7 590	1.1	Pukinmäen	4 424	0.6	4 094	0.6
Haagan	14 670	2.1	13 780	2.0	Maunulan	7 709	1.1	7 405	1.1
Herttoniemen	14 239	2.0	12 832	1.9	Suomenlinnan	3 276	0.5	3 098	0.7
Kulosaaren	11 169	1.7	10 900	1.6	Porolahden	5 723	0.8	4 519	0.5
Lauttasaaren	28 457	4.0	26 757	3.9	Vallisaaren	1 028	0.1	970	0.1
Munkkiniemen	23 134	3.2	22 060	3.2	Kaarelan	30	0.0	27	0.3
Malmin	13 327	1.9	13 042	1.9	Palokunnan	2 314	0.3	2 322	0.2
Oulunkylän	9 046	1.3	6 686	1.0	Poliisilaitoksen	1 601	0.2	1 566	0.
					Yhteensä	712 333	100.0	686 734	100.0

Lainaajien lukumäärä:

	1959	1958	1950	1940
Aikuisia	76 371	71 990	48 690	34 465
Lapsia	26 365	25 895	12 379	8 191
Yhteensä	102 736	97 885	61 069	42 656

Kirjalahjat ym. Kertomusvuonna vastaanotti kaupunginkirjasto kirjalahjoituksia seuraavilta: Alankomaiden suurlähetystö; Belgian suurlähetystö; Britannian suurlähetystö; Bulgarian Kansantasavallan lähetystö; Kanadan lähetystö; Intian suurlähetystö, Tukholma; Puolan Kansantasavallan suurlähetystö; Ranskan suurlähetystö; Romanian Kansantasavallan lähetystö; Saksan Liittotasavallan kauppaedustusto; Unkarin Kansantasavallan lähetystö; VenezuelanTasavallan ulkoasiainministeriö; Yhdysvaltain Tiedoitustoimisto; Aldo Carzanti Editore, Milano; Arnoldo Mondadori Editore, Verona; Halmstadin Kaupunginkirjasto; Inter Nationes, Bonn; Kungl. Vetenskapssamhället i Uppsala; Malmön Kaupunginkirjasto; Mundo Hispanico, Madrid; Oslon Yliopistonkirjasto; Rio Tinto, Toronto; John Cullen Cameron, Toronto; Regina Resnais, Riika; Annette Salmon, U.S.A.; John Takman, Tukholma; Irodalmi Ujsàg, Lontoo; Oy. Alkoholiliike Ab; Finlands svenska centralidrottsförbund; Forssan kirjapaino Oy.; Helsingin kaupungin hankintatoimisto; Hyvinkään kirjapaino Oy.; Jyväskylän kaupungin kirjasto; Kaupan Teknillisen Rationalisoinnin Neuvottelukunta; Kenraali Mannerheimin Lastensuojeluliitto; Keuhkoinvaliidien kuntouttamissäätiö; Kulutusosuuskuntien Keskusliitto; Lahden kaupungin kirjasto; Lappeenrannan kaupunginhallitus; Matematiikan opettajain liitto; Metsäkirjasto; Pohjanpalo-suku; Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta; Reserviupseerikoulun oppilaskunta; Sanoma Oy.; Suomen Historiallinen seura; Suomen Höyrylaiva Osakeyhtiö; Suomen Liikemiesten Kauppaopisto; Suomen Maanpuolustajain lehti; Suomen Pankki; Suomen Ulkomaankauppaliitto; Suomen Unesco-toimikunta; Suomen YK-liitto; Suomi-Kiina Seura; Suomi-Neuvostoliitto-Seura; Svenska Litteratursällskapet i Finland; Svensk-Österbottniska Samfundet; Tampereen kaupunginhallitus; Toimihenkilö- ja virkamiesjärjestöjen Keskusliitto; Turun kaupungin tilastotoimisto; Turun Yliopiston kirjasto; Vanhuusyhdistys; Wihurin kansainvälinen Palkintojen Rahasto; sivukirj.hoit. Hilja Aukimaa; vaatturi Otto Blom; hra A. Blomfelt; rva Kerstin Charpentier; hra Björn Ehrnrooth; koululainen Pehr Hartman; rouvat Heinrichs, Martta Henriksson ja Orvokki Hämäläinen, dipl.ekon. Bertel Höckert; neidit Elli Lehto, Märta Lindqvist ja Elna Malmberg, fil.maisterit Kerttu Manninen ja Kyllikki Nohrström; rva Pacius; fil.maist. Aune Petra; rva Helena Riihimäki; rva Martha Rinne; leht. Ahti Rytkönen; prof. Uuno Saarnio; taiteilija Lauri Santtu; yliopp. Raili Seiro; kirkkohra Elis Selin; sairaanhoit. Lyyli Simelius; prof. Lennart Sjöströmin rouva; kamarineuvos Eino Tamelander; ministeri Urho Toivola; opett. Mauri Tuulio; rva Mary Tötterman; rva Alice v. Wilcken ja kirj.aman. Taimi Ylitalo.

Aukioloajat. Pääkirjaston sekä Kallion, Töölön, Vallilan [1]), Käpylän [1]), Eteläisen [1]), Haagan [1]), Herttoniemen [1]), Lauttasaaren [1]), Munkkiniemen [1]), Malmin [1]), Pakilan [1]), Puistolan [1]) ja Tapanilan [1]) sivukirjastojen lainausosastot olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20; Pasilan [2]), Kulosaaren [2]), Pitäjänmäen, Oulunkylän, Toikolan, Pukinmäen [2]), Maunulan, Porolahden ja Vartiokylän [2]) [3]) sivukirjastojen lainausosastot maanantaisin, tiistaisin, torstaisin ja perjantaisin klo 15—20 sekä keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 13—18; Suomenlinnan maanantaisin, tiistaisin,

[1]) Aikana 1. 6. — 31. 8. avoinna maanantaisin, tiistaisin, torstaisin ja perjantaisin klo 15—20 ja keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 13—18. — [2]) Aikana 1. 7. —31. 7. suljettuna. — [3]) aikana 2. 1 — 15. 2. maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 18—20.

torstaisin ja perjantaisin klo 16—19, kesikviikkoisin ja lauantaisin klo 14—17; Vallisaaren tiistaisin ja perjantaisin klo 18—21.

Sairaalasivukirjasto oli henkilökuntaa varten avoinna Kivelän ja Marian sairaaloissa keskiviikkoisin klo 18—20.30, Malmin sairaalassa tiistaisin klo 14—15, Auroran sairaalassa keskiviikkoisin klo 13—20.30, Nikkilän sairaalassa maanantaisin klo 18—20.30 ja torstaisin klo 14—16 sekä keskiviikkoisin klo 14—16 perhehuoltopotilaille.

Juhannus- ja jouluaattoina lainausosastot olivat suljettuina; uudenvuodenaattona avoinna klo 10—15.

Pääkirjaston sekä Kallion, Töölön ja Käpylän sivukirjastojen opintosalit olivat avoinna sekä arkisin että sunnuntaisin klo 10—22; lasten lukusalit olivat avoinna arkisin klo 10—20 sekä sunnuntaisin klo 15—20. Pyhä- ja juhlapäivinä opintosalit olivat avoinna seuraavasti: uudenvuodenpäivänä, pitkänäperjantaina, pääsiäispäivänä ja helluntaina klo 15—20; loppiaisena, kiirastorstaina, vapunaattona, vappuna ja itsenäisyyspäivänä klo 10—20, juhannusaattona ja juhannuspäivänä sekä jouluaattona ja joulupäivänä suljettuina; uudenvuodenaattona klo 10—15, muina pyhäpäivinä niinkuin sunnuntaisin. Lauttasaaren sivukirjaston opintosali oli avoinna vain arkipäivisin klo 10—20 (suljettuna juhannus- ja jouluaattona).

Sanomalehtilukusalit olivat avoinna seuraavasti: pääkirjastossa [1]) klo 8—21, Kallion sivukirjastossa klo 8—22, Käpylän sivukirjastossa klo 10—22, Vallilan sivukirjastossa arkisin klo 10—20, sunnuntaisin klo 9—15, Eteläisessä sivukirjastossa arkisin klo 8—21, sunnuntaisin klo 9—14, juhannusaattona, juhannuspäivänä ja joulupäivänä suljettuna, muina pyhä- ja juhlapäivinä kuten sunnuntaisin, paitsi niinä juhlapäivinä, jolloin opintosalit suljettiin klo 20, suljettiin myös pääkirjaston, Kallion, Käpylän ja Eteläisen sivukirjaston sanomalehtisalit klo 20, sekä uudenvuoden aattona, jolloin kaikki suljettiin klo 15.

[1]) 1. 1. — 31. 5. suljettuna.

Lainaus. Kirjalainojen lukumäärä v. 1959 ja 1958 oli seuraava:

Lainauspaikka	1959			1958		
	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden	Lainauspäiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden
Pääkirjasto	300	632 584	2 109	299	621 232	2 078
Sivukirjasto:						
Kallion	300	390 133	1 300	299	392 584	1 312
Töölön	300	163 510	545	299	159 723	534
Vallilan	300	128 582	429	299	127 945	428
Käpylän	300	120 365	401	299	123 830	414
Eteläinen	300	92 324	308	299	87 134	291
Pasilan	272	16 927	62	294	18 511	63
Toukolan	299	30 449	102	294	28 325	95
Haagan	300	79 096	264	299	80 538	269
Herttoniemen	300	105 785	353	299	107 020	358
Maunulan	300	64 173	214	299	81 271	272
Kulosaaren	271	8 280	31	273	9 698	35
Lauttasaaren	300	106 182	354	299	106 622	356
Munkkiniemen	300	97 817	326	299	92 725	310
Malmin	300	46 420	155	299	47 218	158
Oulunkylän	299	26 457	88	299	22 843	76
Pakilan	300	38 664	129	299	41 089	137
Puistolan	300	36 757	123	299	36 271	121
Tapanilan	300	33 876	113	299	38 198	128
Pitäjänmäen	299	27 606	92	299	29 813	99
Vartiokylän	272	26 939	99	149	8 762	59
Sairaala-	300	117 727	392	299	112 566	376
Pukinmäen	272	13 330	49	298	16 390	55
Suomenlinnan	299	16 024	54	299	18 154	61
Porolahden	299	56 532	189	43	11 539	268
Vallisaaren	100	2 393	24	13	361	28
Poliisilaitoksen	121	902	7	139	1 116	8
Yhteensä	—	2 479 834	8 266	—	2 421 478	8 098

Suurin määrä annettuja kirjalainoja oli 14 281 oltuaan v. 1958 14 714.

Aikuisten sekä lasten ja nuorten suhteellinen osuus lainausliikkeeseen oli eri lainauspaikoilla seuraava:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %	Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat %	Lasten nuorison kirjalainat, %
Pääkirjasto	73.9	26.1			
Sivukirjasto:					
Kallion	67.8	32.2	Malmin	53.5	46.5
Töölön	67.2	32.8	Oulunkylän	42.8	57.2
Vallilan	61.6	38.4	Pakilan	50.1	49.9
Käpylän	54.5	45.5	Puistolan	46.9	53.1
Eteläinen	50.6	49.4	Sairaala-	87.2	12.8
Pasilan	58.3	41.7	Tapanilan	41.6	58.4
Toukolan	53.4	46.6	Pitäjänmäen	51.0	49.0
Haagan	57.5	42.5	Vartiokylän	31.1	68.9
Herttoniemen	54.1	45.9	Pukinmäen	40.3	59.7
Maunulan	46.8	53.2	Suomenlinnan	42.6	57.4
Kulosaaren	42.6	57.4	Porolahden	38.7	61.3
Lauttasaaren	64.1	35.9	Vallisaaren	61.8	38.2
Munkkiniemen	60.9	39.1	Poliisilaitoksen	100.0	—
			Yhteensä	63.4	36.6
			(1958)	61.7	38.3

Kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta, jossa myöskin on otettu huomioon aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen lainain välinen ero:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat					Lasten ja nuorison kirjalainat					Kirjalainat kaikkiaan				
	Kauno-kirjallisuus		Tieto-kirjallisuus		Yht.	Kauno-kirjallisuus		Tieto-kirjallisuus		Yht.	Kauno-kirjallisuus		Tieto-kirjallisuus		Yht.
	luku	%	luku	%	luku	luku	%	luku	%	luku	luku	%	luku	%	
Pääkirjasto	259 436	55.5	208 088	44.5	467 524	141 834	85.9	23 226	14.1	165 060	401 270	63.4	231 314	36.6	632 584
Sivukirjasto:															
Kallion	166 834	63.1	97 710	36.9	264 544	110 110	87.7	15 479	12.3	125 589	276 944	71.0	113 189	29.0	390 133
Töölön	68 868	62.6	41 085	37.4	109 953	46 957	87.7	6 600	12.3	53 557	115 825	70.8	47 685	29.2	163 510
Vallilan	50 524	63.7	28 732	36.3	79 256	42 725	86.6	6 601	13.4	49 326	93 249	72.5	35 333	27.5	128 582
Käpylän	40 724	62.1	24 893	37.9	65 617	49 697	90.8	5 051	9.2	54 748	90 421	75.1	29 944	24.9	120 365
Eteläinen	30 906	66.2	15 800	33.8	46 706	39 122	85.8	6 496	14.2	45 618	70 028	75.9	22 296	24.1	92 324
Pasilan	6 788	68.8	3 083	31.2	9 871	6 328	89.7	728	10.3	7 056	13 116	77.5	3 811	22.5	16 927
Toukolan	10 571	65.0	5 680	35.0	16 251	12 626	88.9	1 572	11.1	14 198	23 197	76.2	7 252	23.8	30 449
Haagan	31 450	69.1	14 045	30.9	45 495	30 784	91.6	2 817	8.4	33 601	62 234	78.7	16 862	21.3	79 096
Herttoniemen	39 897	69.8	17 302	30.2	57 199	43 800	90.1	4 786	9.9	48 586	83 697	79.1	22 088	20.9	105 785
Maunulan	21 126	70.3	8 932	29.7	30 058	30 683	89.9	3 432	10.1	34 115	51 809	80.7	12 364	19.3	64 173
Kulosaaren	2 339	66.3	1 190	33.7	3 529	4 226	88.9	525	11.1	4 751	6 565	79.3	1 715	20.7	8 280
Lauttasaaren	42 828	62.9	25 253	37.1	68 081	33 545	88.0	4 556	12.0	38 101	76 373	71.9	29 809	28.1	106 182
Munkkiniemen	38 821	65.2	20 730	34.8	59 551	32 502	84.9	5 764	15.1	38 266	71 323	72.9	26 494	27.1	97 817
Malmin	15 621	62.9	9 205	37.1	24 826	19 318	89.5	2 276	10.5	21 594	34 939	75.3	11 481	24.7	46 420
Oulunkylän	7 614	67.3	3 700	32.7	11 314	14 067	92.9	1 076	7.1	15 143	21 681	81.9	4 776	18.1	26 457
Pakilan	13 041	67.4	6 313	32.6	19 354	17 316	89.7	1 994	10.3	19 310	30 357	78.5	8 307	21.5	38 664
Puistolan	10 135	58.8	7 094	41.2	17 229	17 815	91.2	1 713	8.8	19 528	27 950	76.0	8 807	24.0	36 757
Sairaala-	60 538	59.0	42 137	41.0	102 675	12 685	84.3	2 367	15.7	15 052	73 223	62.2	44 504	37.8	117 727
Tapanilan	10 112	71.8	3 967	28.2	14 079	17 634	89.1	2 163	10.9	19 797	27 746	81.9	6 130	18.1	33 876
Pitäjänmäen	10 393	73.9	3 676	26.1	14 069	12 593	93.0	944	7.0	13 537	22 986	83.3	4 620	16.7	27 606
Vartiokylän	5 932	70.9	2 439	29.1	8 371	17 302	93.2	1 266	6.8	18 568	23 234	86.2	3 705	13.8	26 939
Pukinmäen	3 510	65.3	1 865	34.7	5 375	7 274	91.4	681	8.6	7 955	10 784	80.9	2 546	19.1	13 330
Suomenlinnan	4 775	70.0	2 045	30.0	6 820	7 980	86.7	1 224	13.3	9 204	12 755	79.6	3 269	20.4	16 024
Porolahden	15 282	69.8	6 621	30.2	21 903	32 387	93.5	2 242	6.5	34 629	47 669	84.3	8 863	15.7	56 532
Vallisaaren	873	59.0	607	41.0	1 480	627	68.7	286	31.3	913	1 500	62.7	893	37.3	2 393
Poliisilaitoksen	529	58.6	373	41.4	902	—	—	—	—	—	529	58.6	373	41.4	902
Yhteensä	969 467	61.7	602 565	38.3	1 572 032	801 937	88.3	105 865	11.7	907 802	1 771 404	71.4	708 430	28.6	2 479 834
(1958)	922 902	61.7	572 208	38.3	1 495 110	825 327	89.1	101 041	10.9	926 368	1 748 229	72.2	673 249	27.8	2 421 478

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaiseva taulukko:

Lainauspaikka	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinaavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Kirjalainat kaikkiaan	
	luku	%	luku	%	luku	%	luku	%
Pääkirjasto	454 784	71.9	149 372	23.6	28 428	4.5	632 584	25.5
Sivukirjasto:								
Kallion	364 145	93.4	23 883	6.1	2 105	0.5	390 133	15.7
Töölön	129 161	79.0	29 316	17.9	5 033	3.1	163 510	6.6
Vallilan	117 636	91.5	10 290	8.0	656	0.5	128 582	5.2
Käpylän	106 116	88.2	10 450	8.7	3 799	3.1	120 365	4.9
Eteläinen	78 419	85.0	13 420	14.5	485	0.5	92 324	3.7
Pasilan	16 176	95.6	747	4.4	4	0.0	16 927	0.7
Toukolan	26 929	88.4	3 160	10.4	360	1.2	30 449	1.2
Haagan	70 051	88.6	8 653	10.9	392	0.5	79 096	3.2
Herttoniemen	96 193	90.9	8 536	8.1	1 056	1.0	105 785	4.3
Maunulan	60 108	93.7	3 804	5.9	261	0.4	64 173	2.6
Kulosaaren	4 133	49.9	4 054	49.0	93	1.1	8 280	0.3
Lauttasaaren	83 037	78.2	20 516	19.3	2 629	2.5	106 182	4.3
Munkkiniemen	79 527	81.3	15 815	16.2	2 475	2.5	97 817	3.9
Malmin	44 639	96.2	1 673	3.6	108	0.2	46 420	1.9
Oulunkylän	22 958	86.8	3 308	12.5	191	0.7	26 457	1.1
Pakilan	38 104	98.6	468	1.2	92	0.2	38 664	1.6
Puistolan	34 958	95.1	1 241	3.4	558	1.5	36 757	1.5
Sairaala-	101 227	86.0	14 316	12.2	2 184	1.8	117 727	4.7
Tapanilan	31 504	93.0	2 174	6.4	198	0.6	33 876	1.4
Pitäjänmäen	24 014	87.0	3 499	12.7	93	0.3	27 606	1.1
Vartiokylän	25 227	93.7	1 569	5.8	143	0.5	26 939	1.1
Pukinmäen	12 605	94.6	725	5.4	—	—	13 330	0.5
Suomenlinnan	15 832	98.8	192	1.2	—	—	16 024	0.6
Porolahden	53 252	94.2	2 944	5.2	336	0.6	56 532	2.3
Vallisaaren	2 357	98.5	36	1.5	—	—	2 393	0.1
Poliisilaitoksen	871	96.6	31	3.4	—	—	902	0.0
Yhteensä	2 093 963	84.4	334 192	13.5	51 679	2.1	2 479 834	100.0
(1958)	2 040 919	84.3	331 416	13.7	49 143	2.0	2 421 478	100.0

Lukusalikäyntien lukumäärä v. 1959 ja 1958 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kirjasto	Opinto-sali I	Opinto-sali II	Sanoma-lehtisalit	Lasten lukusalit	Käyntejä kaikkiaan	Päivää kohden
Pääkirjasto	55 182	68 117	69 789	42 702	235 790	653
Sivukirjasto:						
Kallion	—	46 453	195 301	78 394	320 148	889
Töölön	—	—	19 800	30 390	50 190	139
Vallilan	—	—	61 393	34 981	96 374	267
Käpylän	—	7 944	43 591	46 119	97 654	270
Eteläinen	—	—	80 789	17 240	98 029	271
Toukolan	—	—	7 211	10 032	17 243	58
Haagan	—	—	10 820	13 661	24 481	82
Herttoniemen	—	—	10 630	25 173	35 803	119
Maunulan	—	—	4 424	9 886	14 310	48
Kulosaaren	—	—	1 927	2 799	4 726	17
Lauttasaaren	—	—	25 453	29 483	54 936	183
Munkkiniemen	—	—	31 513	32 018	63 531	211
Malmin	—	—	10 627	14 119	24 746	83
Pakilan	—	—	8 468	10 289	18 757	62
Puistolan	—	—	4 100	12 866	16 966	57
Tapanilan	—	—	4 412	12 786	17 198	58
Pitäjänmäen	—	—	5 715	7 317	13 032	43
Porolahden	—	—	10 242	9 480	19 722	66
Yhteensä	55 182	122 514	606 205	439 735	1 223 636	3 389
(1958)	45 584	140 027	559 394	454 085	1 199 090	3 323

Lukusalit olivat avoinna seuraavasti:

Kirjasto	Avoinna päivää	Kirjasto	Avoinna päivää
Pääkirjasto:		Eteläinen:	
opintosali I	361	sanomalehtisali	361
opintosali II	355	lasten lukusali	300
sanomalehtisali	211	Toukola	299
lasten lukusali	361	Haaga	300
Sivukirjastot:		Herttoniemi	300
Kallio:		Maunula	299
opintosali	361	Kulosaari	271
yleinen lukusali	361	Lauttasaari	300
sanomalehtisali	361	Munkkiniemi	300
lasten lukusali	361	Malmi	300
Töölö:		Pakila	300
aikuisten lukusali	361	Puistola	300
lasten lukusali	302	Tapanila	300
Vallila:		Pitäjänmäki	299
sanomalehtisali	361	Porolahti	299
lasten lukusali	300		
Käpylä:			
aikuisten lukusali	345		
sanomalehtisali	361		
lasten lukusali	300		

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli yleisön käytettävänä seuraavat määrät:

Kirjasto	Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä	
	luku	kpl	luku	kpl
Pääkirjasto	339	360	59	82
Sivukirjasto:				
Kallio	189	215	69	75
Töölö	99	99	—	—
Vallila	78	81	28	32
Käpylä	71	76	26	28
Eteläinen	78	83	26	33
Pasila	18	18	—	—
Toukola	53	53	—	—
Haaga	59	59	—	—
Herttoniemi	56	59	—	—
Maunula	35	37	1	1
Kulosaari	36	36	—	—
Lauttasaari	110	112	1	1
Munkkiniemi	59	59	—	—
Malmi	39	39	2	2
Oulunkylä	26	26	—	—
Pakila	19	19	4	4
Puistola	29	29	—	—
Sairaalasivukirjasto:				
Kivelä	6	7	4	16
Nikkilä	5	30	10	59
Sielullisesti sairaiden hoitolaitokset	4	8	5	12
Malmi	3	3	—	—
Laakso	1	1	5	36
Aurora	11	30	—	—
Tapanila	19	19	2	2
Pitäjänmäki	25	25	3	3
Vartiokylä	28	28	—	—
Pukinmäki	11	11	1	1
Suomenlinna	18	18	—	—
Porolahti	42	45	—	—
Poliisilaitos	9	9	—	—
Yhteensä	1 575	1 694	246	387

Kerhotyö. Vuoden aikana toimivat seuraavat kirjastokerhot: pääkirjastossa filosofian ja logiikan kerhot, kirjallisuuskerho, svenska litteraturcirkeln, Deutsche-Literatur-kerho, cercle de la littérature française ja musiikkikerho; Kallion sivukirjastossa kirjallisuuskerho, psykologian kerho ja musiikkikerho; Malmin sivukirjastossa yleisaiheinen kirjastokerho sekä Nikkilän sairaalan kirjastossa kirjastokerho ja musiikkikerho potilaille.

P ä ä k i r j a s t o. *Filosofian kerhon* johtajana toimi prof. Uuno Saarnio. Kerho kokoontui kerran viikossa läpi vuoden. Osanottajia oli 204 (v. 1958 222), joista kokouksissa oli läsnä keskimäärin 24 (24). Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät, joiden pohjalla keskusteltiin: fil.lis. Raili Kauppi: Leibniz ja Locke, merkki ja idea, Metafysiikan peruskysymyksiä, Lause, sen merkitys, mieli ja totuusarvo, Limeskertalukua olevat laskutavat, Aristoteleen psykologia, Takaisin äärellisyyteen, Muoto ja formalismi, Aristoteleen kategoriat ja niiden rajat, Käsite a priori, Riittävän perusteen prinsiippi, Eräitä piirteitä logiikan kehityksestä, Taide Kantin estetiikan valossa, Metafysiikka ja kombinatoriikka; fil.maist. Benita Kock: Kantin etiikka; prof. Sven Krohn: Arvotiedon kriteerioista, Ihmisen probleema, Intian filosofiasta, Upanišadit, Buddhalainen filosofia, Vapautumisen tie buddhalaisuudessa, Nyāya ja Vaišesika; prof. Uuno Saarnio: Skolastiikka, Supposition teoriaa, Appellatio, Eetillisten arvojen olemus, Transfiniitti, Eräitä matemaattisia raja-arvoja, Laskutapojen yleistys, Äärellinen laskutapa, Transsendentaalinen estetiikka, Transfiniittinen omega-operaatio, Ääretöntä kertalukua olevat laskutoimitukset, Numeroituvaa kertalukua olevat laskutoimitukset, Kant ja logiikka, Kantin käsitteiden analytiikka, Kantin kategoriaoppi, Järjestysluvut, Cantorin lukujonon yläraja, Limeslukuja äärellisten laskutoimitusten alueella, Ääretön laskutoimitusten kertalukuna, Toisen lukuluokan luvut, Transsendentaalisen deduktion prinsiipeistä, Kontinuumprobleema, Transsendentaalinen deduktio, Ääretön filosofisena probleemana, Transsendentaalisesta analytiikasta, Ääretön matemaattisena probleemana; tri Kalle Sorainen: Runous ja totuus.

Logiikan kerhoa johti fil.lis. Raili Kauppi. Kerho kokoontui kerran viikossa läpi vuoden. Osanottajia oli kaikkiaan 24 (30). Kerhossa käsiteltiin Whiteheadin ja Russellin teoksen »Principia mathematica» toista osaa.

Kirjallisuuskerhon puheenjohtajana toimi kirjailija Lasse Heikkilä. Kerho kokoontui 21 (v. 1958 8) kertaa ja läsnä oli keskimäärin 42 (22) henkeä. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: lähetystöneuvos Heikki Brotherus: Marcel Proust ja hänen aistimusmaailmansa; fil. maist. Toini Havu: Moderni proosa löytää itseään (kokouksessa esiintyivät kirjailijat Eeva Joenpelto ja Paavo Rintala); kirjailija Lasse Heikkilä: Moderni lyriikka (runonäytteet esitti taiteilija Inga Laukka); opetusneuvos Yrjö Kallinen: Mitä on sanojen takana; kirjastoneuvos Helle Kannila: Kirjasto ja kirjailijat; fil. lis. Raili Kauppi: Runous ja kirjasto; prof. Sven Krohn: Ajattelu ja runous; lääkintäkenr. Väinö Lindén: Muistoja Eino Leinosta; pastori Risto Nivari: Unet ja runot; fil. maist. Aarre Peltonen: Eino Leino kirjallisuudentutkijan näkökulmasta; arkkitehti Keijo Petäjä: Muodon estetiikasta; fil. maist. Heikki A. Reenpää: Runouden kustantamisesta; fil. maist. Kari Salosaari: Eksistentialismi ja modernismi; kirjailija Yrjö Soini: Eino Leino; fil. tri Kalle Sorainen: Juhani Siljon etiikka (runonäytteet esitti taiteilija Liisi Tandefelt); taiteilija Elli Tompuri: Muistoja Eino Leinosta; kirkkohra Voitto Viro: Minä uskon, siksi puhun;

teatterinjoht. Jack Witikka: Uudistuvasta draamasta (Beckett, Haavikko, Heikkilä). Lisäksi järjestettiin yhdessä svenska litteraturcirkeln'in kanssa suomalaisten ja ruotsalaisten kirjailijoiden yhteinen symposion, jossa keskusteltiin modernismista. Keskusteluun osallistuivat kirjailijat Bo Carpelan, Lasse Heikkilä, Juha Mannerkorpi ja Aila Meriluoto. Runonäytteet esitti taiteilija Liisi Tandefelt ja puheenjohtajana toimi fil. maist. Rakelmaria Engman-Enari. Kokouksessa, jonka aiheena oli »Kevään runoilijat» Lasse Heikkilä ja Jyri Schreck esittelivät toistensa runokokoelmat. Eino Leinoa koskevan esitelmäsarjan yhteydessä järjestettiin kaksi Leino-symposionia. Toiseen osallistuivat kirjailijat Huugo Jalkanen, Eila Pennanen, Lassi Nummi ja Lasse Heikkilä, toiseen osallistui kriitikkoja: fil. tri Aatos Ojala, fil. maisterit Lars Hamberg ja Pekka Piirto sekä kirjailija Lasse Heikkilä.

Svenska litteraturcirkeln kokoontui 3 (7) kertaa. Puheenjohtajana toimi fil. maist. Rakelmaria Engman-Enari. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: fil. tri Karin Allardt-Ekelund: Kring Selma Lagerlöf; fil. maist. Benita Kock: Ivar Lo-Johanssons »Godnatt jord» ja kirjailija Solveig v. Schoultz: Tarjei Vesaas. Kokouksissa oli läsnä keskim. 18 (15) henkeä. Kirjallisuuskerhon kanssa järjestettiin suomalaisten ja ruotsalaisten kirjailijain yhteinen symposion.

Deutsche Literatur -kerhon puheenjohtajana toimi rouva Clarisse Autti. Kerholla oli 15 (23) kokousta, joissa oli läsnä keskimäärin 8 (13) jäsentä koko jäsenmäärän ollessa 79 (140). Kokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät: rouva Clarisse Autti: Der österrechische Klassiker Franz Grillparzer; Grillparzers Einfluss auf Kafka; Österreichische Kultur und ihre Bedeutung in der Welt; Das Wiener Burg Theater, seine Tradition und Zukunft; Adalbert Stifter; Joseph v. Eichendorff's Leben und Schaffen; Schriftsteller von heute sprechen zu Menschen unserer Zeit; fil. tri Hans Wenz: Werner Bergengruen — ein tröstlicher Dichter; Gerhart Hauptmann, Überblick über sein Werk; Gerhart Hauptmann, Spätwerk und Leben; Carl Hauptmann, ein Denker-Dichter; Der Naturalismus in der deutschen Lyrik; Eduard Mörike; Theodor Storm; Franz Kafka, Leben und Werk.

Cercle de la littérature française kokoontui 20 (20) kertaa. Läsnä oli keskimäärin 25 (30) henkeä. M. Maurice Girod toimi puheenjohtajana kesäkuuhun asti, jolloin hän siirtyi pois Suomesta ja hänen seuraajakseen kerhon johtajana tuli M. Jacques Le Louarn. M. Girod, jolle kerholaiset ovat kiitollisia kerhotoiminnan elävyydestä ja mielenkiintoisuudesta, puhui jäähyväisesitelmässään oleskelustaan Suomessa ja vaikutelmista, joita hän oli saanut sen maasta ja kansasta. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: M. Charles Azéma: Anatole France: »Les dieux ont soif», Anatole France: »Le jardin d'Épicure»; Jacques Perret: Le Rev. Père André Bonduelle, Camus: »Requiem pour une nonne»; M. Jacques Fol: Le Prix Goncourt 1959 — A. Schwarz-Bart: »Le dernier des justes»; M. Maurice Girod: Paris — carrefour de quoi? Les Français, La Provence — terre de culture, Cinq ans de Finlande; Mme Claude Grège: Picasso; M. Jacques Le Louarn: St. Louis, Automation et avenir humain, Science et philosophie, La France touristique, Duhamel: »Chronique des Pasquier» (2 esitelmää), Les impressionistes, Charles Péguy — vie, Charles Péguy — oeuvre poétique; M. Marti: Berlioz; Mlle Synko: Poésie de la prière.

Musiikkikerho, jonka puheenjohtajana toimi fil. lis. Bo Carpelan, järjesti 7 (11) levykonserttia. Kuulijoita oli keskimäärin 40 (60). Konserteissa esiteltiin lyhyesti asianomainen säveltäjä, jonka jälkeen kuultiin levyiltä hänen sävellyksiään. Vuoden

aikana esitettiin kaikkiaan 20 seuraavien säveltäjien teosta: Ravel, Haydn, Stravinski, Martin, Boismortier, Rossini, Vivaldi, Blomdahl, Torelli, Caix d'Hervelois, Albinoni, Telemann, Fesch ja Bach. Esittelijöinä esiintyivät fil. lis. Bo Carpelan ja pianisti Rolf Bergroth.

K a l l i o n s i v u k i r j a s t o. *Kirjallisuuskerho*, jota johti fil. maist. Eila Wirla, kokoontui 6 (7) kertaa ja kokouksissa oli keskimäärin 45 (30) osanottajaa. Kirjallisuuskerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: kirjailija Viljo Kajava: Yhteiskuntarunoudesta; kirjailija Eila Pennanen: Historiallisen romaanin synnystä ja muodosta; kirjailija Jussi Talvi: Kristillisestä ja ideologisesta maailman kahtiajakoisuudesta; runoilija fil. kand. Aale Tynni: Runoudesta; kirjailija Marja-Liisa Vartio: Miten romaani syntyy.

Psykologian kerhoa johti fil. maist. Eila Wirla. Kerho kokoontui 5 (6) kertaa ja kokouksissa oli keskimäärin 20 (31), osanottajaa. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: fil. maist. Kaarlo Helasvuo: Kaupunkiin muuttava perhe sosiaalisen työn näkökulmasta; fil. maist. Pirkko Poikonen: Kasvatusneuvolan työstä; prof. Uuno Saarnio: Äärettömyyden ongelmasta; fil. maist. Martti Samooja: Ammatinvalinnan perusteista; fil. maist. Antti Tamminen: Fyysiseen vammaan sopeutumisesta.

Musiikkikerhoa johti laulajatar Esteri Parviainen. Kerho kokoontui 15 (5) kertaa. Kussakin kerhoillassa oli keskimäärin 56 (30) osanottajaa. Musiikkikerhossa pidettiin seuraavat esitelmät, joihin liittyi musiikkiesityksiä pianolla tai äänilevyiltä: kapellimestari Kaj Chydenius: Beethovenin viulukonsertto; taiteilija Antero Karttunen: Brahms sinfonikkona, Schumannin lauluista; laulajatar Esteri Parviainen: Laulun taitajia; taiteilija Matti Piipponen: Eugen Suchou'n ooppera Krutnava, Schönbergin, Alban Bergin ja von Webernin kamarimusiikista; pianotaiteilija Juhani Raiskinen: Šoštakovitšin pianomusiikki, »Venäläinen viisikko»; säveltäjä Kari Rydman: Elektronisesta musiikista; pianotaiteilija, fil. maist. Erik Tawaststjerna: Sibelius pianomusiikkinsa valossa; kapellimestari Timó Teerisuo: Mozart sinfonikkona, Mozartin divertimentoista, Palestrinan kirkkomusiikista; pianotaiteilija Kurt Walldén: Schumannin pianomusiikista. 15. 4. järjestettiin Händel-juhla, jossa säveltäjä Seppo Nummi esitelmöi Händelin pianomusiikista, taiteilija Ulla Nylander esitti Händelin pianosonaatin, taiteilija Matti Piipponen Händelin viulusonaatin ja laulajatar Esteri Parviainen Händelin aarioita. Säestäjänä toimi Seppo Nummi.

M a l m i n s i v u k i r j a s t o. *Kirjastokerhossa* luettiin kevätkaudella Hilja Vilkemaan »Minna Canth» loppuun (ss. 89—150). Kirjailijan tuotannosta esitettiin näytteitä. Syyskaudella luettiin kirjasta »Löytöretkillä taiteen maailmassa» ss. 1—71. Keskustelukokouksissa pidettiin seuraavat esitelmät: fil. lis. Aarne Laurila: Mitä odotamme suomalaiselta kirjallisuudelta; fil. maist. U. Peltoniemi; Aleksis Kiven elämää sanoin ja kuvin. Nuorisokirjailijat Kaija Pakkanen ja Tauno Karilas kertoivat eräässä kokouksessa kirjailijatyöstään. Osanottajia oli 25, (18) joista kokouksissa oli läsnä keskimäärin 6 (5). Kahdessa viimeksi mainitussa kokouksessa oli lisäksi kuulijoina joukko lapsia.

N i k k i l ä n s a i r a a l a k i r j a s t o n *kirjastokerhon* puheenjohtajana toimi fil. maist. Kyllikki Lindeqvist. 17 (30) kerhoiltaan osallistui keskimäärin 22 (18) henkeä. Kerhossa pidettiin mm. seuraavat esitelmät: yliopp. Hannu Kerkola: Robert Schumann; fil. maist. Hellevi Kuuppo: Luonnonsuojelusta; fil. maist. Ulla Lehtonen: Kansansadun ja taidesadun välisestä suhteesta, Kansanrunouden funktioista Tope-

liuksen satutuotannossa; mielisairaanhoit. Kaarina Pulli: Suomalaisia maisemia (kaitafilmiesityksin); yliopp. Seija Reiman: Aaro Hellaakoski luonnonlyyrikkona; sairaanhoit. Irma Rämö: Oscar Parlandin romaaneista; amanuenssi Anni Saarnio: Eichendorff; fil. maist. Pirkko Seppälä: Saima Harmaja; ylihoit. Enni Unkila: Lorelei-tarun toisinnoista; työnjoht. Toivo Vasama: Kirjallisuus sisäisen minuutemme kasvattajana; sairaanhoit. Marjatta Vuoripalo: Antiikin Kreikan kirjallisuudesta. Taiteilija Marja Heino järjesti nukketeatteriesityksen.

Kirjastokonsertteja järjestettiin vuoden aikana 52 (29), kuulijoita oli keskimäärin 36 (15) henkeä. Äänilevyiltä esitettyjen sävellysten esittelyjä suorittivat yliopp. Hannu Kerkola, fil. maist. Kyllikki Lindeqvist, yliopp. Leena Linnovaara, sairaanhoit. Raili Mäki, fil. maist. Pirkko Seppälä, sairaanhoit. Salme Seppälä, opisk. C.-P. Teckenberg ja sairaanhoit. Marjatta Vuoripalo. Laulajatar Tii Niemelä ja pianisti Annikki Åberg-Laukkanen kävivät musiikkikerhotyön yhteydessä pitämässä konsertin potilaille.

Tulot. Kaupunginkirjaston tulot nousivat v. 1959 4 697 860 mk:aan jakaantuen seuraaviin eriin:

	Talousarvion mukaan mk	Tilien mukaan mk
Kirjasakot ja sekalaiset tulot	2 800 000	3 785 823
Kaupunginkirjaston valtionapu	150 000	150 000
Henkilökunnan luontoisedut	211 620	344 720
Henkilökunnan käteisvuokrat	338 724	417 317
Yhteensä	3 500 344	4 697 860

Menot. V. 1959 talousarvioon oli kaupunginkirjaston menoja varten merkitty 223 886 960 mk, v:lta 1958 siirtyi 7 487 897 mk ja vuoden aikana merkittiin tilisiirtoina 7 302 289 mk, joten käytettävissä oli yhteensä 238 677 146 mk. Menot tilien mukaan nousivat 238 396 024 mk:aan jakaantuen seuraaviin menoeriin:

Menoerä	Määrärahat mk	Menot [1]) tilien mukaan mk	Siirto v:een 1960	Säästö (+) tai ylitys (—) mk
Palkkiot	287 000	229 700	—	+ 57 300
Vakinaiset viranhaltijat	116 848 462	116 848 462	—	—
Tilapäiset viranhaltijat	6 040 937	6 040 937	—	—
Vuosilomakustannukset	4 500 000	4 451 047	—	+ 48 953
Sunnuntaityökorvaukset	4 000 000	2 940 055	—	+ 1 059 945
Muut palkkamenot	12 360 000	13 549 562	—	— 1 189 562
Vuokrat	21 468 840	21 341 034	—	+ 127 806
Lämpö	3 093 750	2 115 981	—	+ 977 769
Valaistus	4 730 000	4 636 639	—	+ 93 361
Siivoustarvikkeet	300 000	339 814	—	— 39 814
Vedenkulutus	42 160	61 215	—	— 19 055
Puhtaanapito	551 100	360 945	—	+ 190 155

[1]) Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten ylläpitokustannukset.

Menoerä	Määrärahat mk	Menot tilien mukaan mk	Siirto v:een 1960	Säästö (+)) tai ylitys (— mk
Kaluston hankinta	14 850 000	10 984 971	2 000 000	+ 1 865 029
Kaluston kunnossapito	1 000 000	999 094	—	+ 906
Painatus	1 387 868	1 150 284	237 584	—
Kirjallisuus ja sidonta	45 317 029	50 228 392	88 637	— 5 000 000
Tarverahat	1 900 000	2 117 892	—	— 217 892
Yhteensä	238 677 146	238 396 024	2 326 221	— 2 045 099

Kirjallisuusmäärärahojen käyttö. Kirjallisuuden ostoon kertomusvuonna käytetty summa, 24 552 973 mk, jakaantui erikielisen kirjallisuuden kesken seuraavasti:

	mk
Suomalainen kirjallisuus	17 123 074
Skandinaavinen »	5 044 772
Saksalainen »	1 093 506
Englantilainen »	812 373
Ranskalainen »	230 841
Muunkielinen »	41 790
Muut kirjat »	206 617
Yhteensä	24 552 973

	mk	
Aikakauslehdet	3 040 379	
Mikrofilmit	563 400	
Sidonta	22 071 640	25 675 419
Kaikkiaan		50 228 392

Kirjastolautakunnan valvonnan alaiset yritykset. Kirjastolautakunta valvoi seuraavien yleishyödyllisten yritysten saamien avustusten käyttöä: Kirjoja sokeille, Kasvatusopillinen kirjasto- ja lukusalisäätiö sekä Bragen leikekokoelma.

30. Kaupunginmuseo

Museolautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Museolautakuntaan kuuluivat v. 1959 puheenjohtajana fil. tri Eino Suolahti, varapuheenjohtajana prof. Nils Wickberg sekä jäseninä tekstiilitait. Rauha Aarnio, rva Tellervo Henriksson sekä tait. Tapio Tapiovaara. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli rva Hellä Meltti. Lautakunnan sihteerinä toimi museonhoitaja Helmi Helminen.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 8 kertaa. Pöytäkirjojen pykäläluku oli 123. Kirjeitä saapui 225 ja lähetettiin 210.

Esitykset. Mseolautakunta teki kertomusvuoden aikana esityksiä, jotka koskivat: Hakasalmen huvilassa kertomusvuonna tehtäviä vuosikorjauksia (9. 3. 24 §); määrärahan saamista Helsingin historiallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaiden rakennusten luetteloimista varten ja määrärahan loppuerän siirtämistä v. 1960 käytettäväksi (28. 4. 48 §, 14. 12. 118 §); varastotilan hankkimista kaupunginmuseon käyttöön (14. 9. 73 §) sekä museonhoitajan viran siirtämistä ylempään palkkaluokkaan (19. 10. 90 §).

Lausunnot. Museolautakunta antoi kertomusvuoden aikana lausuntoja, jotka koskivat: helsinkiläisarkkitehtuurin valokuvauttamista varten v:n 1959—1960 aikana tarvittavaa määrärahaa (19. 5. 61 §); Helsingissä olevien museoiden mainostuksen ym. yleisönpalvelun tehostamista (14. 9. 72 §); ns. Mosabackan torpan säilyttämistä museonähtävyytenä (19. 10. 91§) sekä eräiden Lauttasaaressa sijaitsevien historiallisten muistomerkkien hoitamista (14. 12. 108 §).

Henkilökunta. Kaupunginmuseon henkilökunta ei vuoden aikana vaihtunut eikä uusia virkoja perustettu museoon.

Museonhoitaja Helmi Helminen edusti kaupunginmuseota Kansainvälisen museoliiton yleiskokouksessa Tukholmassa 1.—8. 7. sekä Suomen Museoliiton vuosikokouksessa Vammalassa 15.—16. 8.

Kokoelmien karttuminen. Kaupunginmuseon kokoelmiin lahjoitettiin tai hankittiin ostamalla yhteensä 478 esinettä. Nämä jakaantuivat eri pääryhmiin seuraavasti: kirjallisuutta 49, karttoja 1, rakennus- ja mittapiirustuksia 1, öljymaalauksia, vesiväritöitä ja piirroksia 61, muotokuvia 11, asemakaava- ja rakennusmalleja 3, kunnia-, virka- ym. merkkejä 14, mitaleja ja rahoja 13, sinettejä ja leimasimia 4, huonekaluja 37, kulta-, hopea- ja tinaesineitä 16, lasia ja posliinia 14, talous- ja työkaluja 49, koneita ja kojeita 6, virka- ja asepukuja 1, puvustoa ja käsitöitä 31, leluja, pelejä yms. 31, rakennustenosia 5, maalöytöjä 16 sekä arkistoaineistoa 115. Kuva-arkistoon saatiin yhteensä 2 715 numeroa, valokuvanegatiiveja vedoksineen oli 2 179, valo-

kuvia ilman negatiivia 200, värinegatiiveja 45, mikrofilmejä 39 sekä kuvalaattoja 252. Näihin lukuihin ei sisälly se kaupungin historian kannalta erittäin kiintoisa kokoelma, jonka museo sai lahjoituksena työnjohtaja Wihtori Wartiaisen kuolinpesältä talosta Vegankatu 3.

Vielä suuremmassa määrin kuin aikaisemmin saatiin kertomusvuonna lahjoituksina arvokkaita lisiä museon kokoelmiin. Kultaajamestari Akseli Savolainen jätti kuollessaan perinnöksi museolle kultaajantyökalunsa, kunniakirjansa, mitalinsa ym. esineistöä. Toinen arvokas kokoelma, joka saatiin rva Anna Ranckenilta, sisältää Ranckenin ja Brakelin suvuille kuuluneita muotokuvia, piirroksia, lippaita, arkkuja, vaakunasinettejä ja konsuli Thorsten Brakelille kuuluneen vaakunasormuksen. Tunnetun koulumiehen, Efraim Jacobsonin lesken, rva Héléne Rotkirch-Jacobsonin jälkisäädöksen mukaan museo peri arvohuonekaluja, mattoja, hopea- ja tinaesineitä sekä taideteoksia, jotka testamentin ehdon mukaan oli järjestettävä yhtenä ryhmänä erikseen näytteille. Tilanomistaja Hans W. Brummerilta saatiin talon Aleksanterinkatu 14 ullakolle kertynyttä irtaimistoa, pääasiassa taloustavaraa. Neidit Greta ja Thora Höijer rikastuttivat museon arkistoa arkkit. Th. Höijerille kuuluneilla kokoelmilla. Asessori Harry Jack lahjoitti varat. Rudolf Jackin papereista löytyneen ruotsinkielisen runon, joka oli omistettu valtioneuvoksetar Aurora Demidoffille. Suomen Messut Osuuskunnalta saatiin lahjana ryijy, joka oli somistanut messujen ylitoimitsijan työhuonetta v. 1920 ensimmäisten messujen aikana. Kaunis, persoonallinen kokoelma tushipiirroksia v:lta 1936 ja 1939 saatiin taiteilija Maggie Gripenbergin lahjoituksena museoon. Taiteilija Gripenbergin piirtämistä pihanäkymistä useimmat ovat jo hävinneet Helsingin kaupunkikuvasta. Helsingin lastentarhainopettajien valmistama lastentarhan malli 1920-luvulta siirtyi Työväensuojelu- ja huoltonäyttelyn lahjana museolle.

Museon kokoelmia kartuttivat lahjoituksillaan edellisten lisäksi seuraavat henkilöt, virastot ja laitokset sekä yhtymät: valokuvaaja C. Grünberg, hienomekaanikko Rafael Holmberg, kaupunginkanslia, satamalaitos, Suomenlinnan kansakoulu, Helsingin Marttayhdistys, neidit Hilkka Ilvesvaara ja Thelma Leino, rva Maunula, tri Sylvi Möller, toim.apul. Taimi Partanen, fil.maist. Leo Pesonen, toimittaja V. Pettersson, pääesikunnan valistus- ja liikuntakasvatusosasto, nti Anna Qvist, Suomen Farmaseuttinen yhdistys, taiteilija Tapio Tapiovaara, Oy. Tilgmann Ab., lehtori Aarne Tuovinen, Unkarin Kansallismuseo, työnjoht. Paavo Veijonen, kassanhoit. Pirkko-Kaarina Viinikainen, rva Toini Wilen, dos. Toivo Vuorela ja tri S. Åström.

Julkaisujaan lähettivät museolle jatkuvasti Helsingin Lääkäriyhdistys, Helsingin Osuuskauppa, Historisches Museum Bern, Historisches Museum der Stadt Wien, Hämeen Museo, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, Kuopion Isänmaallinen Seura, Københavns Bymuseum, Lahden kaupunginmuseo, Nordiska Museet, Oslo Bymuseum, Osuusliike Elanto, Oy. Perkko Ab., Oy. Stockmann Ab., Stockholms Stadsmuseum ja Suomen Osuuskauppojen Keskusosuuskunta.

Ostot, joita kertomusvuonna tehtiin, kohdistuivat pääasiassa Helsinkiä kuvaavaan taiteeseen. Näistä ostoista olivat huomattavimmat Berndt Lindholmin puistokuva v:lta 1872 ja Magnus v. Wrightin v. 1866 maalaama öljymaalaus Stansvikista sekä Eliel Saarisen Helsingin rautatieaseman julkisivua esittävä piirustus v:lta 1913. Alex Rappin kokoelmaa museossa täydennettiin, samoin ostettiin Rudolf Åkerblomin kokoelmaan lisää 10 Helsinki-aiheista piirrosta. Karttakokoelmiin hankittiin

kaunis Helsingin kartta, jonka oli piirtänyt v. 1829 kuollut Carl Emil Brunow. Kultakokoelmiin ostettiin 4 Helsingissä valmistettua koruesinettä. Muista ostoista mainittakoon rokokoolipasto ja 6 kustavilaista tuolia.

Valokuvaukset ja kuvahankinnat. Saadakseen Helsingin panoraamakokoelmiinsa uutta vertailuaineistoa museo valokuvautti kertomusvuonna uudelleen sellaisia näkymiä, joita oli järjestelmällisesti kuvattu viimeksi v. 1909. Tällaisia olivat mm. näkymät Tuomiokirkon tornista ja palotornista. Lisäksi otettiin kuvat Stadionin tornista ja Hotelli Tornin tornista eri ilmansuuntiin. Mannerheimintien läntisen sivun ja myös poikkikatujen valokuvaus toimeenpantiin koko kadun pituudelta. Eräitä alueita kaupungista, kuten Pitäjänmäkeä, Oulunkylää, Lehti- ja Kuusisaarta sekä Pasilaa, valokuvattiin kokonaisuuksina. Uusista rakennusalueista valokuvattiin etenkin Haagaa ja Herttoniemeä. Sisäkuvauksista mainittakoon Kalevan talon sisäkuvaus sekä Katariinankatu 3:ssa sijainneen vanhan parturiliikkeen kuvaus. Rakennustaiteellisia ja -teknillisiä yksityiskohtia talletettiin valokuvaamalla mm. Puotinkylän kartanoa ja ns. Brummerin taloa Aleksanterinkatu 14:ssä. Mainosvalokuvaaja Eino Heinonen luovutti museolle suuren kuvakokoelman, jossa oli kuvattuna varsinkin Hermannin, Vallilan ja Sörnäisten elämää ja ihmisiä.

Museon kokoelmiin kuuluvista esineistä valmistui 105 uutta negatiivia, etupäässä arvokkaimmista kertomusvuonna hankituista ja saaduista esineistä.

Museon kuva-arkiston luettelointia jatkettiin. Uusia negatiiveja selvitettiin ja numeroitiin 1 565 kpl. Rivirekisteriin kirjoitettiin puhtaaksi lisää 2 003 liuskaa, joten saatiin valmiiksi 3 462 hakusanaliuskaa. Kuva-arkistosta toimitettiin tilaajille valokuvia yhteensä 287 eri aiheesta. Kuvatilauksia oli 56, lisäksi teetettiin 61 reproduktionegatiivia, jotka liitettiin arkistoon.

Kokoelmien hoito ym. Puku- ja käsityökokoelman inventointia kortisto- ja paikkaluetteloita varten jatkettiin, samalla osa kokoelmista puhdistettiin ja sijoitettiin uusiin säilytyslaatikoihin. Tässä työssä oli museoharjoittelija Raili Pyötsiä, joka myös avusti hopea-, tina-, lasi- ym. kokoelmien hoidossa. Taiteilija Huldra Törnudd teki sekä näytteillä olevista että varastoiduista esineistä piirroksia kortistoluetteloon, laati sijoituspiirustukset puvustokaapeista sekä inventoi hopea-, lasi- ja posliiniesinevarastot. Lisäksi hän valmisti guache-maalauksia Hakasalmen huvilan vanhoista ovenrivoista, lukoista yms. sekä eräistä museoesineistä, joista samalla tehtiin mittapiirustukset. Taiteilija Oskari Niemi puhdisti ja kunnosti neljä taulukokoelmiin kuuluvaa maalausta. Edelleen käytettiin museon kokoelmiin kuuluvien suurikokoisten rautaesineiden käsittelyyn vuoden aikana yhteensä 900 työtuntia. Konservoimistyötä johti maist. Jorma Savola.

Ins. Heikki Raevaara valmisti 63 stereonegatiivien oikaisuvedosta, jotka vastasivat mittapiirustuksia mittakaavassa 1:50 ja 1:100.

Kaupunginhallitus oli kehottanut kaupunginmuseota yhteistoiminnassa kiinteistöviraston asemakaavaosaston kanssa laatimaan luettelon kaupungin sivistyshistoriallisesti arvokkaista rakennuksista sekä myöntänyt sitä varten 495 400 mk:n suuruisen määrärahan. Museolautakunta valitsi tehtävän suorittajiksi maist. Aarne Heimalan ja yliopp. Kari Tarkiaisen. Työ aloitettiin 1. 6. ja luettelon käsikirjoitus valmistui vuoden loppuun mennessä. Sen täydennys-, tarkistus- ym. työt siirtyivät seuraavaan vuoteen. Inventoimistyön rinnalla täydennettiin museon toimesta säilytettäväksi esitettäviä rakennuksia koskevaa kuvastoa.

Osallistuminen näyttelyihin. Museolautakunta päätti lainata 13. 3. avattuun ja 4 viikkoa avoinna olleeseen näyttelyyn »Suomalaista rokokoota ja romantiikkaa» Nils Schillmarkin erään maalauksen.

Helsingin Marttayhdistyksen Sokoksen tavaratalon näyttelyhalliin järjestämä 60-vuotisnäyttely, jonka nimenä oli »Koti vuosisadan vaihteessa ja nyt», sisälsi kaupunginmuseon erikoisnäyttelynä olohuoneen ja ruokasalin sisustuksen. Esillepantu esineistö tässä ja näyttelyn muissa osastoissa valittiin museon varastoiduista kokoelmista. Näyttelyssä käyneitä oli 15 035 henkeä.

Lisäksi lähetti kaupunginmuseo København Bymuseum'in 15. 2. 1959—6. 1. 1960 avoinna olleeseen näyttelyyn, jonka aiheena oli joulukuusi eri maissa ja joulunviettoon liittyvät muut juhlalaitteet, jouluaiheisia kuvia ja erilaisia joulukuusen koristeita, mm. olkikoristeita.

Vierailut, opastukset ja käynnit museossa. Joukko Kansainvälisen museoliiton Tukholmassa 1.—8. 7. pidettyyn kokoukseen osallistunutta museoväkeä aina Amerikkaa ja Aasiaa myöten vieraili myös Helsingin kaupunginmuseossa kertomusvuoden kesällä. Useimmat vieraista saivat pyytämänsä valokuvat museon näytteillepanosta ja kaikille jaettiin Helsinkiä koskevaa kirjallisuutta.

Suomen Museoliiton Helsingissä 2.—4. 6. järjestämien museoteknillisten neuvottelupäivien osanottajille, yhteensä n. 30 henkilölle, järjestettiin Kaupunginkellarissa kahvitilaisuus, jota edelsi tutustuminen kaupungin museon näytteillepanoon, valaistukseen ym. museoteknillisten kysymysten ratkaisuihin.

Kaupungin vieraana ollut Tukholman kaupungin valtuuskunta kävi kaupunginmuseossa 13. 8. Prof. Ragnar Rosén esitteli museokokoelmien valossa Helsingin historiaa. Kokoelmien esittelyn suoritti museonhoitaja.

Kokoelmat olivat avoinna päivittäin klo 12—16, torstaisin lisäksi klo 18—20, jolloin pääsy museoon oli maksuton. Joulukuun 19 p:stä loppiaiseen oli museon yläkerran huoneissa kynttilävalaistus ja joulukukkia, alakerroksen mallisalissa taas hohti Katajanokan tähtipoikien joulutähden mukaan valmistettu tähti. Ammattikuntahuoneessa oli avoinna albumi, johon oli järjestetty yleisön katseltavaksi joulu- ja uudenvuodenkortteja 1880-luvulta nykypäiviin.

Museon kokoelmiin tutustui kertomusvuonna kaikkiaan 9 168 kävijää, joista maksaneita oli 4 618. Eniten kävijöitä, 1 240, oli maaliskuussa ja vähiten joulukuussa. »Helsingin päivänä» 12. 6., jolloin pääsy museoon oli kaikille vapaa, oli kävijöitä 1 083 henkeä.

Kaupungin kansakoulujen luokkia kävi museossa 24, oppilasmäärän ollessa 728. Oppikouluista kävi samoin 24 luokkaa, joiden yhteinen oppilasmäärä oli 753. Maaseudulta tuli lisäksi kuudesta eri koulusta yhteensä 117 oppilasta. Koululaisryhmien lisäksi kävi museossa 11 muuta opintoryhmää, joissa osanottajia oli 284.

Eri yhdistysten jäsenilleen järjestämiä ryhmäkäyntejä museoon oli 23; näihin käynteihin osallistui 975 henkilöä. Useimpien museokäyntejä järjestäneiden yhdistysten kotipaikka oli Helsinki, mutta ilahduttavan paljon oli myös maaseudulta, jopa ulkomailtakin tulleita opintoryhmiä.

Tulot ja menot. Tulot kertomusvuonna pääsymaksuista, opaskirjojen ja postikorttien myynnistä sekä valokuvien julkaisuoikeudesta olivat yhteensä 225 280 mk.

Menot olivat yhteensä 10 832 961 mk, jakautuen seuraavasti: Palkkiot 76 000 mk, Vakinaiset viranhaltijat 2 784 360 mk, Viranhaltijain vuosilomakustannukset

91 356 mk, Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset 111 330 mk, Muut palkkamenot 1 612 211 mk, Vuokra 3 088 230 mk, Lämpö 307 693 mk, Valaistus 287 715 mk, Vedenkulutus 20 980 mk, Kokoelmien kartuttaminen 1 014795 mk, Kokoelmien hoito 524 500 mk, Valokuvaukset 449 953 mk, Kaluston kunnossapito 151 036 mk, Painatus ja sidonta 61 325 mk, Tarverahat 168 570 mk, Siivoustarvikkeet 32 850 mk, Kuljetus- ja muuttokulut 50 057 mk.

Helsingin historiallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaiden rakennusten luettelointiin käytettiin kertomusvuonna 296 343 mk. Kiinteistömenot olivat: rakennusviraston talorakennusosaston suorittamat korjaukset 706 000 mk sekä kiinteistöviraston talo-osaston maksamat kulut 20 250 mk, yhteensä 726 250 mk.

31. Musiikkilautakunta

Musiikkilautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset ym. Musiikkilautakuntaan kuuluivat v. 1959 puheenjohtajana fil.maist. Veikko Loppi, varapuheenjohtajana sosiaalipääll. Kalle Koponen sekä jäseninä dos. Ester-Margaret v. Frenckell, fil.maist. Patrik Lilius, siht. Johan Pajusola, toimitt. Hilkka Saarikoski, hallitusneuvos Arvo Salminen, prof. Martti Turunen sekä toimitt. Ontro Virtanen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli maist. Loppi ja sihteerinä toimi oikeusneuvosmies Kurt Walldén.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 12 kertaa. Kokousten pöytäkirjojen pykäläluku oli 246. Kirjeitä lähetettiin 185.

Musiikkilautakunnan ohjelmajaoston puheenjohtajana toimi kaupunginorkesterin johtaja Tauno Hannikainen, jäseninä olivat lautakunnan jäsenet v. Frenckell, Lilius, Loppi, Turunen ja Virtanen. Sihteerinä toimi kaupunginorkesterin intendentti Nils-Eric Ringbom. Konserttimestari Naum Levin osallistui orkesterin edustajana ilman äänioikeutta ohjelmajaoston kokouksiin.

Koesoittoarvostelulautakunnan puheenjohtajana oli prof. Hannikainen, sihteerinä intendentti Ringbom sekä lautakunnan edustajina sen jäsenet Lilius ja Turunen. Lisäksi siihen kuului Suomen Kansallisoopperan kapellimestari, Suomen Muusikkojen Liiton edustaja sekä 5 kaupunginorkesterin jäsentä, jotka edustivat orkesterin valtuuskuntaa ja ao. ääniryhmää.

Kaupunginorkesterin intendenttinä toimi edelleen fil.tri Nils-Eric Ringbom. Kirjastonhoitajana oli 31. 8. saakka fil.maist. Veikko Helasvuo sekä 1. 9. lukien fil. maist. Einojuhani Rautavaara.

Musiikkilautakunta oikeutettiin kertomusvuoden aikana maksamaan eri teattereille ja musiikki- ym. taidelaitoksille avustuksina yhteensä 91.37 mmk. Edellisenä vuonna avustuksia saaneet olivat lähettäneet toimintakertomuksensa lautakunnalle, jonka määräämät valvojat perehdyttyään avustusvarojen käyttöön antoivat asiasta lausuntonsa. Näiden perusteella lautakunta antoi kaupunginhallitukselle joko puoltavan tai hylkäävän lausunnon niistä anomuksista, jotka koskivat avustuksien saamista v. 1960.

Selvitys Helsingin Työväen Lapsilaulajat ja Arbetets Vänner i Tölö nimisille yhdistyksille v. 1958 myönnettyjen 150 000 mk:n ja 50 000 mk:n suuruisten avustusten käytöstä lähetettiin kaupunginhallitukselle.

Lautakunta sanoi irti Oy. Yleisradio Ab:n kanssa v. 1953 solmimansa, kaupunginorkesterin konserttien radiointia koskevan sopimuksen päättyväksi 31. 12. kerto-

musvuonna. Uusi v:n 1960 alusta alkava sopimus laadittiin 19. 12. ja siinä korotettiin Yleisradion kaupunginorkesterille maksamia korvauksia n. 75 %.

Suomen Kansallisoopperan Säätiön ja musiikkilautakunnan välinen, v. 1958 solmittu sopimus oli voimassa kertomusvuoden loppuun asti.

Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teoston ja musiikkilautakunnan välinen sopimus oli samansisältöinen kuin aikaisemminkin, ts. lautakunta suoritti Teostolle kaupunginorkesterin esittämistä, tekijänoikeuslain alaisista sävellyksistä 175 000 mk:n suuruisen yhteiskorvauksen vuodessa.

Helsingin Torvisoittokunnan ja musiikkilautakunnan välinen, v. 1957 tehty sopimus oli edelleen voimassa.

Esitykset ja lausunnot. Musiikkilautakunnan tekemistä tärkeimmistä esityksistä ja antamista lausunnoista mainittakoon mm. seuraavia asioita koskevat: Robert Kajanusta esittävän Hilda Maria Flodinin tekemän marmoriveistoksen hankkiminen kaupungille; musiikkilautakunnan johtosäännön muuttaminen sikäli, että lausuntojen antaminen kuvaamataidealan kysymyksistä siirrettäisiin kuvaamataidetoimikunnalle; kaupunginorkesterin jäsenten eläkeikärajan alentaminen; avustuksen myöntäminen seuraaville sitä anoneille kuoroille, yhdistyksille ym.: Sibelius-Akatemian Oppilaskunta, kunnallisvirkamiesyhdistyksen kuoro Vox Urbana, Helsingin Nuoriso-orkesterin Kannatusyhdistys, Suomen Laulajain ja Soittajain Liiton Helsingin piiri, Helsingin Työväen Lapsilaulajat, Helsingin Kansanteatteri, Intimiteatteri, Munkkiniemen Musiikkiyhdistys sekä Helsinki-Kvartetti. Sen sijaan lautakunta antoi hylkäävän lausunnon 7 avustusanomuksesta.

Kaupunginorkesteri. Kaupunginorkesterin intendentin hoidettavana olevan koti- ja ulkomaisen kirjeenvaihdon lähetettyjen kirjeiden lukumäärä oli 239 ja saapuneiden kirjeiden luku 265.

Kaupunginorkesterin johtajana toimi edelleenkin prof. Tauno Hannikainen ja konserttimestarina viulutaiteilija Naum Levin. Orkesterin vahvuus kertomusvuonna oli 80 soittajaa.

Koevuoden päätyttyä nimitettiin vakinaisina virkoihinsa 1. 4. alkaen II viulunsoittaja Pekka Punna, 1. 9. alkaen I harpunsoittaja Marita Keinonen, 1. 10. alkaen bassoviulunsoittaja Pekka Paasio ja 1. 11. lukien IV lyömäsoitintensoittaja Pentti Jylhä.

Koesoiton perusteella ilman koevuotta nimitettiin virkoihin 1. 9. lukien I viulunsoittaja Usko Aro, 1. 10. alkaen II viulun äänenjohtaja Olavi Haapalainen ja 1. 12. lukien III pasuunansoittaja Jorma Svanström. Koevuodeksi nimitettiin 1. 9. alkaen III huilunsoittajaksi Pertti Rasilainen, 1. 12. alkaen bassoviulunsoittajaksi Jorma Katrama ja 1. 9. lukien II viulunsoittajaksi Seppo Tukiainen sekä 1. 1. 1960 lukien IV trumpetinsoittajaksi Jalo Nuutinen, I fagotinsoittajaksi Yrjö Pollari ja III pasuunansoittajaksi Jaakko Muurimäki.

II harpunsoittajan virka oli edelleen avoinna ja sitä hoiti viransijainen.

Vuoden aikana siirtyi eläkkeelle 1. 12. III pasuunansoittaja Erkki Lipponen. Ero myönnettiin 1. 1. 1960 alkaen I fagotinsoittajalle Aarne Viljavalle ja IV oboensoittajalle Ilmari Varilalle.

Kaupunginorkesterin jäsenet trumpetinsoittaja Einar Taimela ja bassoviulunsoittaja Ferdinand Mentl kuolivat vuoden aikana.

Orkesterin valtuuskuntaan valitsivat sen jäsenet keskuudestaan soittokaudeksi

1958/59 seuraavat henkilöt: puheenjohtajaksi Aarne Viljavan sekä jäseniksi Eino Rautasuon ja Reino Salon. Varajäseniksi valittiin Vili Pullinen ja Jorma Ylönen. Orkesterin järjestysmiehenä toimi edelleen Armas Karsti.

Sopimus kaupunginorkesterin konserttiohjelmien julkaisemisesta ja myynnistä, joka oli tehty v. 1957 liikemies Einar Lindstedtin kanssa, jatkui edelleen. Sen mukaisesti Lindstedt suoritti kaupungille 150 000 mk:n vuotuisen korvauksen sillä ehdolla, että ohjelmien hinnat, 50 ja 25 mk, pysyivät muuttumattomina.

Konserteissa esitettäviä sävellyksiä ja niiden säveltäjien henkilöllisyyttä koskevista selostuksista, jotka liitettiin painettuina lisälehtinä ohjelmiin, huolehti orkesterin intendentti saaden siitä eri korvauksen.

Varsinaisia sinfoniakonsertteja pidettiin 28 yliopiston juhlasalissa. Ne jakautuivat kevätkaudella kolmeksi ja syyskaudella kahdeksi sarjaksi. Kausitilaajilla oli mahdollisuus lunastaa edellisen kauden kortteja vastaavat uudet kausikortit.

Kevätkaudella pidettiin 4 päiväkonserttia sinfoniakonserttien uusintasarjana. Lisäksi järjestettiin tavanomainen vappumatinea Konservatoriossa, joten konsertteja oli kaikkiaan 33.

Varsinaisiin sinfoniakonsertteihin myytiin kaikkiaan 16 437 pääsylippua eli keskimäärin 587 (ed. v. 587) lippua konserttia kohden, sinfoniakonserttien uusintoina pidettyihin matineoihin 1 182 lippua eli keskimäärin 297 (230) lippua ja vappumatineaan 775 pääsylippua. Konserttilippujen kokonaismyynti oli siis 18 401 (20 438) kpl.

Kausikortteja myytiin seuraavasti: sinfoniakonserttien A-sarja 936, josta keväällä 433 ja syksyllä 503 sekä B-sarja 662, josta keväällä 267 ja syksyllä 395 eli kaikkiaan 1 598; sinfoniakonserttien uusintamatineoja (C-sarja) oli kevätkaudella 106.

Konserttilippujen hinnat olivat samat kuin aikaisemmin, nimittäin 500, 400 ja 300 mk. B-sarjan konserttilippujen hinnat vahvistettiin kuitenkin syyskaudella 300, 200 ja 100 mk:n suuruisiksi. C-sarjan konserteissa hinnat olivat 250, 200 ja 100 mk. Vappumatinean lippujen hinta oli 100 mk.

Kaupunginorkesteri soitti kaupunginhallituksen suostumuksella maksutta Sibelius-viikon konserteissa sekä oopperanäytännöissä.

Lautakunta sisällytti myös kertomusvuonna Suomen Säveltaiteilijain Liiton perinteellisen vuosikonsertin sinfoniakonserttiensa sarjaan.

Kaupunginorkesteri avusti kertomusvuoden aikana 163 ooppera-, baletti- ja operettinäytännöissä sekä 5:ssä konsertti- ja juhlatilaisuudessa.

Käytäntöä, jonka mukaan eräät kuorot avustivat maksutta kaupunginorkesterin konserteissa ja orkesteri vastaavasti avusti niitä, muutettiin siten, että musiikkilautakunnan vahvistaman vuokratariffin C-kohtaa päätettiin ryhtyä 5. 5. lukien soveltamaan kaikkiin kaupunginorkesterin konsertteihin, joissa avustaa jokin kuoro sekä kaikkiin kuorokonsertteihin, joihin kaupunginorkesteria vuokrataan.

Eräitä valmistavia toimenpiteitä kaupunginorkesterin suunniteltua konserttimatkaa varten Sveitsiin ja mahdollisesti muihinkin maihin suoritettiin jo kertomusvuoden aikana.

Musiikkilautakunnan toimeenpaneman sävellyskilpailun tulokset. Kaupunginorkesterin 75-vuotisjuhlan johdosta julistetussa sävellyskilpailussa jaettiin orkesterisävellyksistä kaksi toista palkintoa, kumpikin 200 000 mk, säveltäjille Lauri Saikkola ja Nils-Eric Fougstedt sekä kaksi kolmatta palkintoa, kumpikin 100 000 mk,

säveltäjille Osmo Lindeman ja Kalervo Tuukkanen. Lisäksi lunastettiin säveltäjä Erik Bergmanin sävellys.

Tulot ja menot. Kaupunginorkesterin tulot tilien mukaan olivat kaikkiaan 24 577 070 mk. Valtion avustusta, jota oli anottu 9 mmk, saatiin 2.2 mmk.

Musiikkilautakunnan ja kaupunginorkesterin yhteiset menot olivat 86 914 796 mk, jakautuen seuraavasti: Palkkiot 371 000 mk, Vakinaiset viranhaltijat 75 612 055 mk, Tilapäiset viranhaltijat 144 000 mk, Muut palkkamenot 401 530 mk, Viranhaltijain sunnuntai- ja ylityö- sekä päivystyskorvaukset 58 380 mk, Vuokra 770 058 mk, Käyttövarat 224 396 mk, Konserttikustannukset 5 702 875 mk, Muut kulut 1 689 527 mk, Pukuavustukset 1 940 975 mk.

32. Yleiset työt

Yleisten töiden lautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Yleisten töiden lautakuntaan kuuluivat v. 1959 puheenjohtajana os.pääll. Valtter Laitinen, varapuheenjohtajana yli-ins. Harald Backman sekä jäseninä: dipl.ins. Ilmari Helanto, varat. Gustaf Laurent, kirvesmies Toivo Lindgren, leht. Aarre Loimaranta, joht. Fritiof Sundqvist, kaup.joht. Arno Tuurna sekä viilaaja Veikko Vanhanen. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul.kaup.joht. Hjalmar Krogius. Lautakunnan sihteerinä toimi 1. 7. saakka varat. Tauno Lehtinen ja siitä alkaen viransijaisena osastosiht. Olavi Juuti.

Lautakunta kokoontui 48 kertaa ja käsitteli 1 904 asiaa. Lähetettyjen kirjeiden lukumäärä oli 632.

Lautakunnan kertomusvuoden aikana tekemistä päätöksistä sekä esityksistä ja annetuista lausunnoista mainittakoon seuraavat tärkeimmät, jotka on ryhmitetty rakennusviraston eri toimialojen mukaisesti:

K a t u r a k e n n u s o s a s t o n t o i m i a l a a n k u u l u v a t. *Päätökset:* Rajasaaren jäteveden puhdistamon laajennusohjelmaan sisältyvien lämmitys-,vesijohto-, viemäri- ja ilmanvaihtolaitteiden hankinta ja asennus päätettiin antaa Oy. Termon suoritettavaksi 6.075 mmk:n urakkahinnasta (19. 1. 109 §) sekä sähkötöiden suoritus Strömberg Oy:lle 5.323 mmk:n urakkahinnasta (13. 4. 573 §).

Savilan pumppuaseman muutostyöt, sähkötöitä lukuun ottamatta, annettiin G. W. Berg & Kumppanin suoritettaviksi 9.985 mmk:n hankinta- ja urakkahinnasta (6. 4. 549 §).

Viikin kokoojaviemärin tunnelin louhintatyön päätti lautakunta antaa Elovuori & Kumppani Oy:lle suoritettavaksi hintaan 69.05 mmk (11. 5. 713 §).

Purjehtijankujan jäteveden pumppaamon rakennustyöt sekä koneiston hankinta ja asennus annettiin Insinööritoimisto Oy. Veston suoritettavaksi hintaan 4.2 mmk (25. 5. 751 §).

Munkkiniemen aukion pumppaamon rakennus- ja koneistotyön päätti lautakunta antaa em. insinööritoimiston suoritettavaksi katurakennusosaston suunnitelman mukaan 8.9 mmk:n urakkahinnasta (7. 9. 1 278 §).

Herttoniemen pikatien yhdistetyn pikarata- ja ajoneuvosillan rakentaminen annettiin Kreuto Oy:lle 16.8 mmk:n urakkahintaan (6. 4. 547 §) sekä Professorintien sillan rakentaminen Munkkiniemessä Sillanrakennus Oy:lle 22.25 mmk:n urakkahintaan (20. 7. 1 059 §, 21. 12. 1 903 §).

Katurakennusosasto oikeutettiin antamaan katujen päällystystyöt tarjouksia tehneille eri toiminimille huomioon ottaen tarjousten edullisuuden kaupungille (11. 5. 704 §).

Lautakunta päätti oikeuttaa hankintaosaston tilaamaan n. 16 000 jm viistereunakiveä hintaan 1 300 mk/jm ja n. 700 jm kaarrekiveä hintaan 1 450 mk/jm toimitettuna vapaasti Pasilan kivenmurskaamolle (28. 9. 1 394 §).

Esitykset kaupunginhallitukselle koskivat seuraavia asioita: jäljempänä mainittujen alueiden katupiirustusten hyväksymistä: Etelä-Haagan (19. 1. 106 §, 21. 12. 1 891 §), Kulosaaren keskiosan (9. 2. 246 §), Puotilan itäosan (17. 8. 1 159 §) ja Kivihaan (31. 8. 1 211 §) sekä Herttoniemen päätien ja sen liittymisteiden (2. 3. 372 §) ja Tuusulantien toisen ajoradan I rakennusvaiheen (9. 3. 416 §) piirustusten hyväksymistä; viemärisuunnitelmien ja piirustusten hyväksymistä seuraavilla alueilla: Etelä-Haagan itäosa (19. 1. 107 §), Kulosaaren keskiosa (9. 2. 247 §), Puotilan itäosa (17. 8. 1 158 §), Oulunkylä (17. 8. 1 161 §) ja Kivihaka (31. 8. 1 212 §); määrärahan myöntämistä v:n 1958 työttömyystöiden kustannuksiin (26. 1. 125 §); katujen ja teiden päällystämiseen, rakentamiseen ym. sekä viemäritöihin varattujen määrärahojen käyttöä tai määrärahan saamista ko. tarkoituksiin (26. 1. 129 §, 16. 2. 301 §, 13. 4. 574 §, 27. 4. 651 §, 25. 5. 757 §, 3. 8. 1 102 §, 21. 9. 1 352 §, 2. 11. 1 604 §, 14. 12. 1 851 §); sähkölinjan rakentamista hiihtolatua varten Ratsastushallin viereiselle kentälle (26. 1. 131 §); neuvotteluiden aikaansaamista valtion tieviranomaisten kanssa eräistä uuden tielain aiheuttamista kysymyksistä (23. 3. 487 §); Talin roskien lahottamon muutospiirustusten hyväksymistä sekä puhdistuslaitosta varten varatun siirtomäärärahan osan käyttöä lahottamon rakentamiseen (6. 4. 548 §); Purjehtijankujan jäteveden pumppaamon piirustusten sekä Munkkiniemen aukion pumppaamon yleissuunnitelman hyväksymistä (13. 4. 574 §, 25. 5. 757 §); Käskynhaltijantien sillan ja sen liitosteiden piirustusten hyväksymistä (17. 8. 1 160 §); eräiden siirto- ym. määrärahojen käyttö- tai ylittämisoikeutta (17. 8. 1 156 §, 31. 8. 1 226 §, 30. 11. 1 744 §); yhteisväestönsuojien piirustusten hyväksymistä (26. 10. 1 571 §, 23. 11. 1 709 §) sekä vakinaisen käyttöinsinöörin viran perustamista katurakennusosastoon (23. 11. 1 710 §).

Lausunnot kaupunginhallitukselle koskivat seuraavia asioita: yhteisväestönsuojien rakentamista (19. 1. 100 §, 28. 9. 1 392 §); Marjaniemen ja Puotilan sekä Länsi- ja Itä-Pakilan asemakaavaehdotuksia (19. 1. 111 §, 27. 4. 640 §, 9. 11. 1 646 §); katujen ja teiden rakentamiskysymyksiä (26. 1. 127 §, 3. 8. 1 088, 1 089, 1 101 §, 24. 8. 1 180 §, 31. 8. 1 213, 1 219—1 222 §, 30. 11. 1 739 §, 7. 12. 1 794 §); eräiden teiden ja katujen risteysten järjestelyä (2. 2. 194 §, 23. 2. 338 §, 25. 5. 758 §, 20. 7. 1 062 §); eräiden laitteiden luovutusta korvauksetta Jääkenttäsäätiölle (9. 2. 250 §); Reimarlan siirtolapuutarhan perustamispäätöksen peruuttamista (16. 2. 296 §); teiden kunnostamis- ja kunnossapitokysymyksiä (23. 2. 336 §, 6. 4. 545 §); Sörnäisten sillan yleissuunnitelmaa (23. 2. 337 §), Ruoholahden sillan suunnittelutoimikunnan mietintöä (20. 7. 1 067 §) sekä Mustikkamaan sillan rakennussuunnitelman hyväksymistä (14. 12. 1 853 §); kaupungin sisääntuloteiden yleisen suunnan määräämistä ja tiesuunnitelmien laatimista (2. 3. 373 §); rautatien alikulkusillan rakentamista Pukinmäellä, ylikulkusillan rakentamista Käpylässä sekä ylikulkupaikkojen liikenneturvallisuutta Oulunkylän ja Puistolan asemien välillä (13. 4. 576 §, 11. 5. 703 §, 8. 6. 842 §); Hämeentien leventämistä ym. järjestelyä Haapaniemenkentän kohdalla (27. 4. 641 §); Pohjolanaukion liikenteen järjestelyä (25. 5. 755 §); Lauttasaaren ja Etelä-Haagan asuntoalueen katujen ja viemärien korvauskustannusten käsittelyä sekä teollisuusalueen katujen ja viemärien luovutusta yleiseen käyttöön (25. 5.

760 §, 14. 9. 1 312 §); määrärahan merkitsemistä v:n 1960 talousarvioon liikennelaitoksen radanalustojen, laitteiden ja katupäällystysten korjaus- ja kunnossapitotöitä varten (8. 6. 846 §); leikki- ja urheilukentän saamista Konalaan (15. 6. 884 §); Etelä-Haagan katupiirustuksia (15. 6. 890 §); eräitä katu- ja viemäritöitä sekä juomaveden laatua koskevia aloitteita ym. (31. 8. 1 214, 1 218 §, 7. 9. 1 270 §, 5. 10. 1 419 §, 19. 10. 1 521 §); teollisuuslaitosten lautakunnan esitystä kaukolämpöjohtojen rakentamisesta yksityisten urakoitsijain toimesta (31. 8. 1 224 §); uuden tielainsäädännön kaupungille aiheuttamia toimenpiteitä selvittämään asetetun komitean mietintöä (5. 10. 1 424 §); katujen ja maanteiden päätekohtien katselmuksia ja niiden aiheuttamia toimenpiteitä (5. 10. 1 425 §); v:n 1960 talousarvion mukaisten, esikaupungeissa suoritettavien töiden aloittamista (12. 10. 1 475 §); kadun laajennuksesta aiheutuvan katumaan korvauksen perimistä (26. 10. 1 569 §); asemakaavalain nojalla asetettujen vakuuksien luovuttamista takaisin tontinomistajille (9. 11. 1 642 §) ja viemäriveden puhdistamon rakentamista Merisatamaan (21. 12. 1 887 §).

Puhtaanapito-osaston toimialaan kuuluvat. *Esitykset* kaupunginhallitukselle koskivat mm. seuraavia asioita: puhtaanapitopäällikön viran hoitamista ins. Bror Axin kuoleman jälkeen (22. 6. 916 §); kaupungin kustannuksella tapahtuvaa veden kuljetusta koskevia rajoituksia (3. 8. 1 081 §) ja maanalaisten vesisäiliöiden hankkimista kokeeksi Hevossalmen, Jollaksen ja Vartiokylän alueille (19. 10. 1 512 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin seuraavia asioita koskevat lausunnot: esitystä kiinteistöjen jätteiden poiskuljettamisen uudelleenjärjestämiseksi (20. 7. 1 037 §); esitystä kaatopaikan osoittamiseksi Malmin poliisipiirin alueelta (20. 7. 1 038 §); Hernesaarenkadun eteläpuolella olevan varastoalueen varaamista rakennusviraston puhtaanapito-osaston tarkoituksiin (20. 7. 1 040 §); eräitä Hevossalmen, Etelä-Kaarelan ym. esikaupunkien vedenkuljetuskysymyksiä (21. 9. 1 343—1 345 §); suolan käytön rajoittamista katujen hiekoituksessa (26. 10. 1 560 §); talvipuhtaanapitoa varten vahvistetun katuluokittelun tarkistamista (9. 11. 1 640 §); hiekoituskoneiden hankkimista kaupungille koskevaa aloitetta (7. 12. 1 788 §) sekä Helsingin Kuorma-autoliikennöitsijäin anomusta katujen hiekoittamisesta ja ajoratojen kunnostamisesta (21. 12. 1 882 §).

Talorakennusosaston toimialaan kuuluvat. *Päätökset.* Rakennusviraston uuden talon louhintatyö annettiin I. A. Fagerström Oy:n suoritettavaksi sen tarjouksen mukaisesta hinnasta (26. 1. 136 §) sekä muut ko. virastotalon työt seuraaville toiminimille: hissien toimitus Kone Oy:lle 14 mmk:n hinnasta (20. 4. 608 §), ilmanvaihtotyöt Mercantile Oy:lle, hinta 10 mmk (6. 7. 974 §), sähkötyöt kaupungin sähkölaitokselle 35 mmk:sta ja talon julkisivun metalliverhoukset Insinööritoimisto R. Ylkänen & Kumppaneille, hinta 8 mmk (27. 4. 646 §, 9. 11. 1 658 §); Kyläsaaren jätteidenpolttolaitoksen lämpö- ja höyryjohtotyöt annettiin Keskuslämpö Oy:n suoritettavaksi 4 mmk:n hinnasta sekä vesijohto- ja viemärityöt kaupungin vesilaitokselle hintaan 5.85 mmk (16. 2. 289 §, 31. 8. 1 227 §); Koskelan sairaskodin työt annettiin suoritettaviksi seuraavasti: Itäsuomalainen Sähkö Oy., sähkötyöt 23 mmk:n urakkahintaan, keskusrakennuksen hissityöt Kone Oy., n. 24 mmk:n yhteishinnasta, lämpö- ja höyryjohtotyöt Vesijohtoliike Huber Oy., 19 mmk:n hinnasta sekä vesi- ja viemärijohtotyöt vesilaitos, hinta 27 mmk (2. 3. 363—365 §); edelleen annettiin Koskelan sairaskodin keskuspesulan ja lämpökeskuksen

·lämpöeristystyöt Lämpösulku Oy:n tehtäväksi hintaan 5.5 mmk (13. 4. 583 §), keskusrakennuksen ilmanvaihtotyöt Aerator Oy:lle 21 mmk:sta (27. 4. 648 §) sekä huuhtelu- ja sterilointilaitteet ym. Santasalo-Sohlberg Oy:lle 14 mmk:n hinnasta ja päätettiin tilata kaapit, laboratoriopöydät ym. Merivaaran myyntikonttorilta hintaan 5.7 mmk (11. 5. 692 §) sekä maalaustyöt Aaro J. Ahoselta 14 mmk:n urakkahinnasta (30. 11. 1 755 §); Hesperian sairaalan sähköteknilliset työt annettiin sähkölaitoksen tehtäväksi, kustannusarvio n. 47 mmk (26. 1. 142 §, 23. 3. 491 §), hissityöt Kone Oy:lle, hinta 25 mmk (25. 5. 778 §) ja ilmanvaihtotyöt Suomen Puhallintehdas Oy:lle hintaan 13 mmk (1. 6. 807 §, 15. 6. 901 §) sekä putkityöt 39 mmk:n hinnasta Putkityö Oy:lle (15. 6. 902 §); sähkölaitoksen muuntamorakennusten ensimmäinen ryhmä, joka käsitti 7 muuntamoa, annettiin Kehärakenne Oy:n rakennettavaksi n. 7 mmk:n urakkahinnasta sekä toinen ryhmä, 9 muuntamoa, Oy. Rakennuspartion tehtäväksi 8.7 mmk:n hinnasta (6. 4. 540 §); Keski-Kaarelan kansakoulun putki- ja ilmanvaihtotyöt annettiin Vesijohtoliike Huber Oy:n suoritettavaksi hintaan 14 mmk (23. 2. 333 §, 11. 5. 687 §) ja Stansvikin kartanon lisärakennuksen rakennustyöt rakennusliike Viisas & Limon suoritettavaksi 11 mmk:n urakkahinnasta (30. 11. 1 753, 1 754 §).

Esitykset. Talorakennusosasto päätti puoltaa seuraavien piirustusten hyväksymistä: kaasulaitoksen toimistorakennuksen, koksinseulomon ja kaasuntiivistäjärakennuksen laajennustöiden (19. 1. 92 §, 26. 1. 144 §, 8. 6. 825 §, 31. 8. 1 232 §), Herttoniemen vanhusten asuntolan (19. 1. 93 §, 25. 5. 769 §), tuberkuloositoimistorakennuksen (26. 1. 138 §), Haagan uuden paloasemarakennuksen (2. 2. 197 §, 13. 4. 579 §), Oulunkylässä olevan rakennusviraston varastoalueen varastokatosten, huoltorakennuksen sekä lämpimän varastorakennuksen ja asuinrakennuksen (9. 2. 234, 235 §, 11. 5. 695 §, 9. 11. 1 654 §), Hanasaaren voimalaitoksen neutraloimisaltaan (6. 4. 536 §), terveydellisten tutkimusten laboratorion muutostöiden (6. 4. 541 §), suomenkielisen työväenopiston lisärakennuksen (20. 4. 610 §), Nikkilän sairaalan sikalan ja perheasuntolarakennuksen (11. 5. 696 §, 7. 9. 1 273 §, 7. 12. 1 805 §), Marian sairaalan talousrakennuksen (11. 5. 697 §), Outamon vastaanottokodin (25. 5. 770 §, 23. 11. 1 711 §), Suvilahden voimalaitoksen valvomo-osaston uusimistyön (8. 6. 833 §), Katariinankatu 1—3:n ja Aleksanterinkatu 16:n muutos- ja korjaustöiden (8. 6. 834 §, 31. 8. 1 230 §), Puistolan kansakoulun lisärakennuksen ja vanhan osan muutostyön (8. 6. 835 §), sosiaalivirastotalon (20. 7. 1 055 §), Keski-Kaarelan lastentarha- ja seimirakennuksen (24. 8. 1 178 §), Agroksen alueen vihannestukkutorin yleissuunnitelman (7. 9. 1 276 §, 23. 11. 1 714 §), Malmin sairaalan rakennus n:o 4:n saneerauksen ja henkilökunnan asuinrakennuksen (12. 10. 1 483 , 1 485 §), Hesperian sairaalan väestönsuojan (19. 10. 1 513, 1 514 §), Kivelän sairaalan XIV rakennuksen saneerauksen ja XI rakennuksen liittämisen kaukolämmitysverkkoon sekä talousrakennuksen muutostyön (19. 10. 1 515 §, 26. 10. 1 577 §), Rajasaaren puhdistamon laboratoriorakennuksen ja konemestarin asuntorakennuksen (19. 10. 1 524 §), rakennusviraston Malmin piirin konttori- ja verstasrakennuksen (16. 11. 1 690 §), Hernesaaren autokatsastuskonttorin katsastuskatoksen ja autokorjaamon peruskorjaustyön (7. 12. 1 800 §, 21. 12. 1 898 §), Sörnäisten sataman huoltorakennuksen (8. 6. 823 §, 7. 12. 1 806 §) ja Eteläsataman uuden varastorakennuksen piirustukset (7. 12. 1 807 §). Teatteritalon huoneohjelman selvittämistä varten esitettiin asetettavaksi toimikunta sekä ehdotettiin yleisen arkkitehtikilpailun järjestämistä ko.

talon suunnittelemiseksi (19. 1. 95 §). Edelleen tehtiin kaupunginhallituselle esityksiä eräiden määrärahojen myöntämistä koskevissa asioissa mm. seuraaviin tarkoituksiin: Haagan paloaseman uudisrakennusta varten (19. 1. 90 §, 2. 2. 197 §, 28. 9. 1 385 §), Nikkilän sairaalan perusparannustöitä varten (16. 2. 291 §), Toukolan konekorjaamon konesuojarakennuksen ym. laajennustöitä varten (9. 2. 238 §, 23. 3. 494 §) ja Auroran sairaalan höyrykattilan asennustyötä varten (9. 11. 1 653 §). Ideakilpailun järjestämistä esitettiin Kaupungintalon korttelin saneeraamiseksi (8. 6. 827 §) sekä niiden määräysten tarkistamista, jotka koskivat tasakattojen välttämistä ja minimikaltevuuksia kaupungin rakennuksia rakennettaessa (20. 7. 1 048 §, 21. 9. 1 347 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin mm. seuraavat lausunnot, jotka koskivat: Auroran sairaalan roskien polttouunin rakentamista (19. 1. 88 §); raastuvanoikeuden kiinteistötuomarien kanslian ja arkistotilojen lisätarvetta (2. 2. 202 §); Laakson sairaalan potilaspaviljonkien päätyparvekkeiden muuttamista seurustelutiloiksi ym. (16. 3. 454 §, 16. 11. 1 686 §); Marian sairaalan eräitä korjaus- ja muutostöitä (25. 5. 771 §, 8. 6. 830 §, 20. 7. 1 057 §, 16. 11. 1 685 §); Hesperian sairaalan eräiden kansliatilojen muuttamista potilasosastoiksi ja sen väestönsuojaa (25. 5. 773 §, 7. 12. 1 798 §); huoltolaitosten suunnittelutoimikunnan asettamista (25. 5. 776 §); Suomen Tehdas- ja Asuinrakennus Oy:n konkurssissa valvomatta jääneitä saatavia (1. 6. 803 §); Aleksis Kiven kansakoulun erästä muutostyötä (8. 6. 831 §); kaupungin retkeilymajan rakentamista (22. 6. 924 §); Nikkilän sairaalan keittiön uusimistyötä (22. 6. 927 §); kaupungin autosuojien rakentamiskysymystä (20. 7. 1 047 §); Puistolan kansakoulun lisärakennukseen suunniteltua lastentarhahuoneistoa ja sen väestönsuojaa (3. 8. 1 094 §, 31. 8. 1 231 §); Ilmalan vesisäiliörakennuksen I—III kerroksen pääpiirustusten muutoksia (7. 9. 1 272 §); eräiden rakenteellisten muutosten suorittamista Esplanaadikappelissa ym. (7. 9. 1 274 §); Kivelän sairaalan ruokalarakennuksen laajentamista ja XI rakennuksen potilashuoneiden varustamista vesi- ja viemärijohdolla (27. 4. 647 §, 7. 9. 1 277 §); majoitustilojen lisäämistä Herttoniemen palovartioasemalla (5. 10. 1 428 §); Vallisaaren kansakoulun varustamista öljylämmityslaitteilla ym. (12. 10. 1 484 §, 9. 11. 1 652 §); eräiden täydennystöiden suorittamista Meritullinkadun virastotalossa (2. 11. 1 606 §) sekä lattia- ja patterilämmitystapojen vertailututkimuksen suorittamista ja rahoittamista koskevaa Valtion teknillisen tutkimuslaitoksen esitystä (14. 12. 1 860 §).

Puisto-osaston toimialaan kuuluvat. *Lausunnot* koskivat: vt Salme Katajavuoren kirjelmää Lauttasaaren puistoalueiden siistimisestä (19. 1. 85 §); leikkikentän rakentamista Tapanilaan ja kentän kunnostamista Konalassa (16. 3. 438 §, 15. 6. 884 §); Kaupunginpuutarhurien seuran opintomatkaa Leningradiin (8. 6. 817 §); vt Erkki Haran aloitetta olosuhteiden parantamiseksi leikkikentillä ja puistonvartijoiden vaatetuksesta (14. 12. 1 844 §).

Hankintaosaston toimialaan kuuluvat. *Päätökset.* Hankintaosasto oikeutettiin tilaamaan kaupungin puutavara- ja polttoainetoimistolta sen kanssa sovittuun hintaan paalutukkeja, veistettyä sekä sahattua ja höylättyä puutavaraa (2. 2. 187—189 §); Algol Oy:ltä tilattiin 1 000 kpl teräsponttilankkuja yhteishintaan DM 34 272 fob Bremen (16. 2. 280 §); Neste Oy:n kanssa tehtiin sopimus 800 000 l:n kaasuöljyn hankinnasta, litrahinta 19:70 mk (9. 3. 408 §) sekä Shell Oy:n kanssa polttoöljyn hankinnasta (6. 7. 979 §); koneita ym. oikeutettiin

hankintaosasto tilaamaan seuraavasti: Oy. Ekströmin Koneliikkeeltä kaksi liikkuvaa nosturia, hinta n. 4 mmk/kpl (9. 3. 409 §), Tiekone Oy:ltä Delmag-Diesel paalujuntta siihen kuuluvine laitteineen yhteishintaan DM 141 150 fob Hampuri (16. 3. 443 §), Teijon Tehtaat Oy:ltä ratatarvikkeita yhteishintaan 11.5 mmk (20. 4. 600 §), Grönlund Oy:ltä kaksi roottori-ilmanpuristajaa hintaan £ 17 496/kpl fob Lontoo sekä Julius Tallberg Oy:ltä kaksi dieselkäyttöistä ilmanpuristajaa 2.3 mmk:n kappalehinnasta (15. 6. 895 §), Lokomo Oy:ltä tilattiin 3 kpl tiehöyliä hintaan 9 mmk/kpl sekä yksi tiehöylä hintaan 10 mmk (21. 9. 1 355 §), Valmet Oy:ltä neljä dieseltraktoria, yhteishinta 2.9 mmk ja Rolac Oy:ltä kaksi traktoria yhteishintaan 2.8 mmk (9. 11. 1 657 §), Machinery Oy:ltä tilattiin 2 mmk:n hintainen trukki (30. 11. 1 752 §) ja Exim Oy:ltä Acrow-putkitelineitä vientipakkauksineen hintaan £ 2 579.12 fob Lontoo (14. 12. 1 861 §); eri autoliikkeistä hankittiin vielä useita henkilö-pakettiautoja, kuorma-autoja ja niiden alustoja (6. 7. 980 §).

M u u t e s i t y k s e t, jotka lautakunta teki edellä mainittujen lisäksi, koskivat: viisijäsenisen jaoston asettamista laatimaan ehdotusta rakennusviraston organisaation muuttamisesta ym. (2. 2. 185 §, 13. 4. 571 §, 26. 8. 1 174a §); opintomatka-apurahojen jakamista (6. 4. 530 §); rakennusviraston asiamiehen ja kaupunginarkkitehdin viran jättämistä toistaiseksi täyttämättä (6. 4. 532 §, 17. 8. 1 151 §) sekä höyläämön ja kuivaamon sijoittamista Oulunkylään tarkoittavasta suunnitelmasta luopumista (31. 8. 1 206 §).

M u u t l a u s u n n o t. Eri toimialojen mukaan ryhmiteltyjen lisäksi antoi lautakunta vielä lausuntoja asioista, jotka mm. koskivat: Talorakentajat-yhdistyksen työllisyystilannetta käsittelevää kirjelmää (19. 1. 75 §); Suomen Rakennusteollisuusliiton esitystä urakoitsijoiden käyttämiseksi entistä enemmän kaupungin rakennustöissä (2. 2. 183 §); järjestelytoimiston tutkimusta kaupungin urheilu- ja retkeilytoiminnasta (2. 3. 358 §); kiinteistölautakunnan johtosäännön muutosesitystä (13. 4. 570 §); yleisten töiden lautakunnan ja rakennusviraston johtosääntöjen muutosehdotusta (26. 8. 1 174a §); kaupungin eräiden laskentatehtävien koneellistamista (26. 8. 1 175a §); komitean asettamista valmisteleman uutta rakennusjärjestystä (28. 9. 1 378 §); esitystä työvoiman vähentämisen välttämisestä kaupungin laitoksissa (16. 11. 1 673 §); ja Kuorma-autoliikennöitsijät-nimisen yhdistyksen esitystä tuntitaksojen noudattamisesta kaupungin laitosten ajoissa (14. 12. 1 842 §).

Rakennusvirasto

Viranhaltijat. Rakennusviraston eri osastojen henkilökunnan kokoonpanossa tapahtuivat kertomusvuoden aikana mm. seuraavat muutokset: katurakennusosaston 27. palkkaluokan apul.insinöörin virkaan valittiin dipl.ins. Adolf Ahl 1. 6., kolmeen 27. palkkaluokan apul.insinöörin virkaan dipl.ins. Juha Valtakari 1. 7. ja insinöörit Raimo Lind ja Tauno Santaniemi 1. 6., 26. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan Karl Lindman 1. 10., neljään 20. palkkaluokan rakennusmestarin virkaan Sune Moring 16. 1., Aarne Ukonmäki 1. 7., Karl Salmela 15. 7. ja Olavi Karvonen 16. 8.; kahteen 21. palkkaluokan ylikonemestarin virkaan valittiin Aarne Ahokas 16. 5. ja Eino Långström 1. 12. Puhtaanapito-osaston puhtaanapitopäällikön virkaan valittiin dipl.ins. Heikki Saarento 1. 1. 1960 lähtien. Mainittua virkaa hoiti sijaisena dipl.ins. Kaarlo Laurila 1. 7.—31. 12. välisen ajan. Talorakennusosaston virkoihin

valittiin seuraavat: kaupunginarkkitehdin viransijaiseksi arkkit. Erkki Koiso-Kanttila 4. 9., I apul.kaup.arkkitehdin virkaan sijaiseksi arkkit. Juri Sillander 6. 10. ja kahteen 21. palkkaluokan piirtäjän virkaan rakennusmestarit Pertti Seppänen 3. 8. ja Tauno Koskela 6. 11. Kansliaosastossa rakennusviraston asiamiehen viransijaisuutta hoiti 1. 7. lähtien os.siht. Olavi Juuti.

Rakennusviraston eri osastoilta erosivat tai siirtyivät eläkkeelle seuraavat henkilöt: katurakennusosastosta erosivat toim.apul. Raili Tuominen 23. 2., apul.ins. Matti Sorvari 1. 3., konemest. Uolevi Aalto 15. 4., piirtäjä Olavi Karvonen 31. 10. ja konemestarit Paul Raita 27. 9. sekä Pertti Kivelä 31. 12. Eläkkeelle siirtyivät katurakennusosaston rakennusmestarit Toivo Kemppi 1. 5. ja Ilmari Homi 14. 7. ja puhtaanapito-osastosta työnjoht. John Nyberg ja toim.apul. Ella Skog. Talorakennusosaston rakennusmestarit Reguel Halmén ja Jorma Karo erosivat 30. 9. ja 31. 7. sekä piirtäjä Anselmi Pulkkanen 31. 1. Kansliaosastosta erosi varat. Tauno Lehtonen 1. 7.

Kertomusvuoden aikana kuolivat puhtaanapitopäällikkö Bror Ax 18. 6. sekä kaupunginarkkitehti Lauri Pajamies 8. 8.

Työntekijäin lukumäärä. Seuraavasta ilmenee rakennusviraston työntekijäin lukumäärä kunkin kuukauden lopussa:

Kuukausi	Katu-rakennus-osasto	Puhtaana-pito-osasto	Talo-rakennus-osasto	Puisto-osasto	Hankinta-osasto	Kone-varikko	Yhteensä
	Vakinaiset						
Tammikuu	1 000	1 552	1 002	136	67	248	4 005
Helmikuu	968	1 394	970	131	66	245	3 774
Maaliskuu	974	978	979	160	67	244	3 402
Huhtikuu	948	747	1 051	540	66	245	3 597
Toukokuu	970	701	1 100	595	65	249	3 680
Kesäkuu	1 053	715	1 175	559	66	256	3 824
Heinäkuu	1 077	722	1 180	554	68	256	3 857
Elokuu	1 074	714	1 089	523	63	248	3 711
Syyskuu	1 055	708	1 036	498	67	248	3 612
Lokakuu	1 038	700	996	354	64	256	3 408
Marraskuu	1 027	965	978	183	65	256	3 474
Joulukuu	983	1 157	991	180	66	254	3 631
	Työttömyystyöntekijät						
Tammikuu	1 885	—	11	144	—	—	2 040
Helmikuu	2 006	—	5	140	—	—	2 151
Maaliskuu	1 979	—	—	140	—	—	2 119
Huhtikuu	1 866	—	—	164	—	—	2 030
Toukokuu	936	—	—	122	—	—	1 058
Kesäkuu	636	—	—	98	—	—	734
Heinäkuu	304	—	—	27	—	—	331
Elokuu	—	—	—	—	—	—	—
Syyskuu	—	—	—	—	—	—	—
Lokakuu	—	—	—	—	—	—	—
Marraskuu	—	—	—	—	—	—	—
Joulukuu	216	—	—	37	—	—	253

Työntekijäin vuosilomat. Vuosilomaa myönnettiin 4 628 työntekijälle yhteensä 89 569 päivää seuraavasti:

Lomapäivien luku	Katu-rakennus-osasto	Puhtaana-pito-osasto	Talo-rakennus-osasto	Puisto-osasto	Hankinta-osasto	Kone-autokorj. ja kone-varasto	Yhteensä
1	33	—	130	49	—	—	212
2	26	2	84	65	1	2	180
3	22	5	65	70	2	10	174
4	25	9	32	72	1	2	141
5	14	8	42	98	—	—	162
6	13	2	53	65	—	5	138
7	11	2	35	23	—	1	72
8	4	1	37	19	—	1	62
9	9	1	25	19	—	1	55
10	17	—	40	16	—	2	75
11	2	3	28	16	—	3	52
12	69	24	107	48	1	13	262
13	5	—	16	16	—	2	39
14	5	—	11	9	—	1	26
15	13	1	17	9	1	1	42
16	2	—	11	1	—	2	16
17	4	—	12	4	1	—	21
18	66	24	45	26	2	9	172
19	1	—	21	—	—	—	22
20	13	1	6	6	—	2	28
21	31	61	63	26	1	13	195
22	12	6	16	3	1	—	38
23	4	—	2	—	—	—	6
24	6	12	3	1	—	—	22
25	16	55	37	5	4	9	126
26	50	49	55	11	2	26	193
27	296	121	352	108	26	85	988
28	4	1	2	5	—	—	12
29	6	1	—	1	—	—	8
30	421	216	179	83	25	64	988
31	14	—	1	—	1	—	16
32	11	—	—	—	—	—	11
33	27	8	—	—	1	—	36
34	3	—	—	—	—	—	3
35	3	—	—	—	—	—	3
36	29	2	1	—	—	—	32
Lomaa nauttineita yhteensä	1 287	615	1 528	874	70	254	4 628
Lomapäiviä yhteensä	30 193	15 496	25 378	10 716	1 803	5 983	89 569

Tapaturmat. Kertomusvuoden aikana vahingoittui tapaturmaisesti 1 333 työntekijää, joille tämän perusteella suoritettiin vahingonkorvausta 27 235 256 mk. Työntekijät olivat vakuutetut Vakuutusyhtiö Pohjolassa siten, että kaupunki vastasi kaikista vakuutuksista aiheutuneista menoista.

Katurakennusosasto

Henkilökunta. Kertomusvuoden alussa kuuluivat osastoon katurakennuspäällikkö, I apulaiskaturakennuspäällikkö, II apulaiskaturakennuspäällikkö, yli-insinööri, seitsemän piiri-insinööriä, kahdeksan insinööriä, seitsemän apulaisinsinööriä, yksi tp. insinööri, kaksi kemistiä, kolme laboraattoria, 56 rakennusmestaria, seitse-

män mittausteknikkoa, yksi ylikonemestari, yksi asemakonemestari, kaksi puhdistamon hoitajaa, 13 konemestaria, neljä koneenhoitajaa, viisi piirtäjää, yksi osastosihteeri, yksi osastokamreeri, 18 toimistoapulaista ja yksi tp. apulaisvahtimestari.

Viroista oli vuoden alussa avoinna kolmen apulaisinsinöörin, yhden rakennusmestarin, yhden piirtäjän ja kahden toimistoapulaisen virat.

Vuoden lopussa oli avoinna yhden rakennusmestarin, yhden piirtäjän ja kolmen toimistoapulaisen virat.

Katurakennusosaston palveluksessa oli vuoden alussa työsopimussuhteessa olevia kuukausipalkkalaisia seuraavasti: kaksi insinööriä, 75 rakennusmestaria, kolme työnjohtajaa, kolme konemestaria, yksi puhdistuslaitoksen hoitaja,yksi tuntikirjuri, yksi mittausteknikko, kahdeksan mittausmiestä ja kaksi harjoittelijaa sekä vuoden lopussa yksi insinööri, 45 rakennusmestaria, kolme työnjohtajaa, kolme konemestaria, yksi puhdistuslaitoksen hoitaja, yksi tuntikirjuri, kaksi mittausteknikkoa ja mittausmiestä.

Osaston kirjoissa olevien ns. vakinaisten työntekijäin lukumäärä oli vuoden alussa 1 062 (ed. v. 1 107), lopussa 1 034 (1 063) ja keskimäärin 1 061 (1 100). Lukumäärä oli suurin, 1 134 (1 155), viikolla 12.—18. 7. ja pienin, 1 010 (1 059), aikana 13.—26. 12. Työssä oli keskimäärin 905 (934), suurimman määrän ollessa 988 (1 019) aikana 20. 9.—3. 10. ja pienimmän määrän 541 (506) viikolla 19.—25. 7.

Työttömyystöissä oli 1. 1.—25. 7. välisenä aikana keskimäärin 1 379 työntekijää, suurimman määrän ollessa 1 931 viikolla 15.—21. 3.

Vuosilomaa oli vakinaisilla työntekijöillä yhteensä 30 193 (29 725) työpäivää. Varsinaisena lomakautena 1. 5.—30. 9. oli samanaikaisesti lomalla keskimäärin 183 (198) työntekijää, ollen suurin määrä 527 viikolla 12.—18. 7. (602 viikolla 13.—19. 7. 1958). Työttömyystyöntekijöille suoritettiin vuosilomakorvausta sekä annettiin vuosilomaa yhteensä 16 265 päivää. Suurin määrä oli lomalla 12.—18. 7.

Sairauslomalla, tapaturmat mukaan luettuna, oli vakinaisia työntekijöitä vuoden I kolmanneksella keskimäärin 86 (86), II kolmanneksella keskim. 80 (64) ja III kolmanneksella keskimäärin 55 (83). Koko vuoden keskiarvo oli 73 (77). Työttömyystöistä oli vastaavat luvut 54, 26 ja 0. Koko vuoden keskiarvo oli työttömyystöissä 44.

Prosenteissa laskettuna oli sairauslomalla kirjoissa olevasta määrästä keskimäärin 6.91 % (7.04 %) ja työssä olevasta määrästä 8.10 % (8.29 %). Työttömyystöissä olivat vastaavat luvut 3.29 % ja 3.42 %.

Vakinaisten työntekijäin keski-ikä oli 46 (44) vuotta.

Tapaturmien lukumäärä oli 197 eli 21.77 % työssä olleiden vakinaisten työntekijäin keskimäärästä 905:stä. Tapaturmien aiheuttamia poissaoloja oli 2 385 työpäivää (2 602), joka vastaa 0.872 % keskimääräisen vakinaisen työntekijämäärän mukaan lasketusta työpäivien summasta 273 310 päivästä.

Työttömyystöissä oli tapaturmien lukumäärä 347 . Työpäivien luku oli 302 (302). Kertomusvuonna tehtiin 607 (766) tapaturmailmoitusta. Eläkkeitä selvitettiin 91 (76).

Kirjelmät ym. Osastolle tuli kaikkiaan 2 544 (2 366) kirjelmää, joista 669 oli yleisten töiden lautakunnalta, 320 kaupunginhallitukselta, 4 palkkalautakunnalta, 29 maistraatilta, 15 hankintaosastolta, 318 kaupungininsinööriltä tai muilta rakennusviraston osastoilta, 621 kaupungin muilta virastoilta tai lautakunnilta, 3 muilta kunnilta, 85 valtion virastoilta ja 480 yksityisiltä.

Osastolta lähetettiin 2 683 (2 790) kirjelmää, joista 362 lausuntoa yleisten töiden lautakunnalle, 677 kaupungininsinöörille tai rakennusviraston omille osastoille, 153 kaupungin muille virastoille, 22 valtion virastoille, 3 muille kunnille ja 1 466 yksityisille.

Saapuneita laskuja oli 14 463 (14 965) kpl ja lähetettyjä 1 029 (1 179) kpl. Kirjoihin vietiin lisäksi 53 (52) jakolistaa, 55 (54) tarveainevarastolaskua ja 6 kirjoitustarvikelaskua. Lisäksi laskutettiin kuukausittain katurakennusosaston varastoistaan antamista tarveaineista.

Sairausavustusten maksumääräyksiä oli 1 799 (1 632), lopputilejä 2 368 (2 341), vuosilomien maksumääräyksiä 723 (705), hautausavustuksia 11 (13) sekä muita ylimääräisiä maksuja 484 (343) eli yhteensä 5 385 (5 034) maksumääräystä.

Piirustukset ja viemäri-ilmoitukset. Suunnittelutoimistossa laadittiin 516 (495) piirustusta. Muualta tulleita piirustuksia oli 2 616 (2 233). Viemärien korkeusilmoituksia annettiin alan liikkeille vesilaitosta varten yhteensä 498 (333). Viemäriliittämisiä suoritettiin viemäriliittämisilmoitusten mukaan 325 (212). Kadun aukaisemislupia annettiin yksityisille rakentajille 345 (247).

Kadut ja tiet. Tielaboratorion tutkimukset kohdistuivat toimintavuonna pääasiassa kestopäällystetöiden valvontaan sekä kiviaines-, maalaji- ja betoniputkitutkimuksiin. Vuoden aikana tutkittiin yhteensä 372 eri näytettä, jotka jakaantuivat eri tutkimusalojen kesken seuraavasti: kestopäällysteet 87, sideaineet 7, kiviainekset betonia varten 33, betoniputket 100, betonisuhteitukset 6, maalajinäytteet 136 sekä sekalaiset näytteet 3.

Näistä näytteistä suoritettiin yhteensä 879 eri analyysiä ja määritystä, jotka jakaantuivat tutkimusalojen kesken seuraavasti: kestopäällysteet 341, sideaineet 12, kiviainekset ja maalajit 242, betoniputket 279 sekä muut näytteet 5.

Mittaus- ja tutkimustöihin käytettiin kertomusvuonna 7 670 735 mk. Näissä töissä oli kuusi mittausteknikkoa koko vuoden ja yksi teknikko 7 kk sekä kahdeksan kuukausipalkkaista ja 12 tuntipalkkaista mittausmiestä, maaperätutkimusryhmä (5 henkilöä), sekä autonkuljettaja ja kalustonhoitaja. Kesäaikana oli lomasijaisina viisi teekkariharjoittelijaa ja 18 koulupoikaa mittausapulaisina. Ryhmän käytössä oli 2 pakettiautoa.

Mainituilla määrärahoilla suoritettiin yhteensä 946 eri mittaus- ja tutkimustyötä.

Liikenteen järjestelyä varten oli kertomusvuonna määrärahoja käytettävissä 43 038 253 mk, joista ko. tarkoitukseen käytettiin 16 990 538 mk. Ajokaistojen ja korokkeiden merkitsemiseen varatusta 10 345 037 mk:sta käytettiin 127 577 mk.

Katujen ja teiden päällystyksien korjaukseen, kunnossapitoon ja uusimiseen käytettiin tietervaa 118 600 kg, bitumiemulsiota 582 975 kg ja paikkausmassaa 717 870 kg, yhteensä 1 419 445 kg, jolla määrällä paikattiin ajorataa 110 390 m² ja pihoja ja käytäviä 2 299 m² sekä suoritettiin ajoradan pintakäsittelyä 74 609 m² sekä pihojen ja käytävien pintakäsittelyä 3 027 m², yhteensä 77 636 m².

Lisäksi yksityiset liikkeet suorittivat osaston tilauksesta ajoratojen kestopäällystystä 184 869 m², jalkakäytävien, pihojen ja polkupyöräteiden päällystystä 31 547 m² sekä kanavien päällystystä 55 733 m², yhteensä 272 149 m².

Edellä mainitusta summasta oli erilaisia tiiviitä asfalttibetoneja 86.3 %, topekaa 10.3 %, valuasfalttia 3.1 % ja hiekka-asfalttia 0.3 %.

Osasto suoritti seuraavat kiveystyöt: vanhaa kenttäkiveystä laskettiin uudelleen 100 m², vanhaa nupukiveystä 12 362 m², vanhaa noppakiveystä 1 243 m² ja vanhaa reunakiveä laskettiin uudelleen 5 744 jm. Uutta reunakiveä laskettiin 6 530 jm. Laattakäytävää tehtiin 1 030 m² sekä betonikäytävää 735 m².

Lisäksi suorittivat yksityiset liikkeet osaston tilauksesta vanhan nupukiveyksen uudelleen laskua 11 883 m², vanhan reunakiven laskua 8 432 m² ja uuden reunakiven laskua 9 004 jm sekä tekivät laattakäytävää 520 jm.

Kertomusvuoden talousarvioon oli varattu katujen, teiden ja yleisten paikkojen korjauksiin ja kunnossapitoon 130 mmk, josta käytettiin 129 961 090 mk. Katujen ja teiden päällystyksen uusimiseen oli kertomusvuoden talousarvioon merkittyjä ja edelliseltä vuodelta siirtyneitä määrärahoja yhteensä 40 050 063 mk, josta käytettiin 13 444 577 mk. Käyttövaroistaan on kaupunginhallitus myöntänyt lähinnä edellä selostettuihin töihin luettavia tai niihin verrattavia töitä varten 16 654 113 mk. Tästä summasta käytettiin 12 962 920 mk.

Talousarvioon merkityillä ja kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämillä sekä edellisiltä vuosilta (1956—1958) siirtyneillä määrärahoilla suoritettavia uusia katu- ja tietöitä sekä näihin laskettavia muita töitä varten oli kertomusvuonna käytettävissä yhteensä 1 179 222 656 mk, josta käytettiin 510 382 506 mk.

Kertomusvuoden aikana suoritetuista katu- ja tietöistä mainittakoon suurimpina: Kulosaaren kerrostaloalueen katujen tasoitus ja päällystystöiden jatkaminen 90 854 301 mk, Herttoniementien Kulosaaren sillan ja Linnanrakentajan tien välisen osan tasoitus- ja päällystystöiden jatkaminen 61 096 944 mk, Puistolan varastoalueen katujen tasoitustöiden jatkaminen 31 798 009 mk, Puotilan (Vartiokylän) kerrostaloalueen katujen tasoitus ja päällystystöiden jatkaminen 40 546 948 mk, Helsingin—Lahden valtatien rakentaminen yksiajokaistaisena Viikistä kaupungin rajalle 21 125 558 mk, Pohjois-Munkkiniemen asuntoalueen katujen tasoitus ja päällystys 13 507 905 mk, Etelä-Haagan itäisen asuntoalueen katujen tasoitus ja päällystystöiden aloittaminen 12 207 738 mk, Maunulan asuntoalueen pääkatujen leventämistöiden ja jalkakäytävien rakentamistöiden jatkaminen 11 359 357 mk, sekä asemakaavalain 31—32 §:ien mukaiset katutyöt 111 677 235 mk.

Katuvalaistukseen ja sinisen alueen satamavalaistukseen oli myönnetty varoja kertomusvuodelle yhteensä 232.92 mmk. Kustannukset jakautuivat seuraavasti: sähkön kulutus 66.94 mmk, hoito ja kunnossapito 87.11 mmk sekä korko ja kuoletus 78.87 mmk, yhteensä 232.92 mmk.

Yleiset vesipostit ja suihkukaivot. Yleisten vesipostien ja Kauppatorin ym. suihkukaivojen vedenkulutukseen, hoitoon, kunnossapitoon ym. oli määrärahoja 6.7 mmk. Kustannukset olivat: vedenkulutus 1 682 990 mk, suihkukaivojen käyttö ja hoito 225 299 mk, vesipostien hoito ja kunnossapito 5 284 148 mk ja laitteiden arvo, korko ja kuoletus 1 650 740 mk, yhteensä 8 843 177 mk.

Viemäriveden puhdistamot, viemärit ym. Kertomusvuonna oli talousarviossa viemärien korjaukseen ja kunnossapitoon Kantakaupungin aluetta varten myönnetty 26 655 450 mk, josta käytettiin 21 204 006 mk.

Viemäriveden puhdistamot. Vuoden loppupuolella olivat Rajasaaren puhdistamon laajennustyöt edistyneet siinä määrin, että jätevettä voitiin johtaa uusiin osastoihin. Konehallin rakennustyöt olivat vielä kesken ja viimeistelytyöt jäivät seuraavaan vuoteen.

Puhdistamon vanha puoli oli ylikuormitettuna jatkuvasti toiminnassa koko tänä aikana ja toiminta tapahtui edellisenä vuonna käyttöön otetun periaatteen mukaisesti. Kaikki jätevesi voitiin johtaa biologisten osastojen lävitse ja puhdistus oli tehokkaampaa kuin jos vesi olisi puhdistettu pelkästään emscherkaivoissa. Uuden osaston valmistuttua toimivat kolme vanhaa osastoa samanarvoisina ja kevyesti kuormitettuina.

Herttoniemen puhdistamossa esiintyi vuoden aikana erinäisiä vaikeuksia ja vastoinkäymisiä. Osittain nämä johtuivat Paasivaaran margariinitehtaan toiminnasta. Tehtaan jätevesiä onkin tästä syystä tutkittu. Pahin epäkohta lienee kuitenkin jäteveden vaihtelevaisuus, joka häiritsee biologista toimintaa. Keskellä viikkoa tulee laitokseen hyvin runsaasti rasvapitoista vettä margariinitehtaalta, mutta viikon loppupuolella taas tavallista jätevettä asuntoalueilta. Lämpimänä vuodenaikana on jäteveteen lisätty klooria.

Talin puhdistamon puhdistamistulokset olivat edelleen parhaimmat ja biologisesti puhdistettu vesi kirkasta ja muutenkin puhtaannäköistä. Valitettavasti puhdistamon kestokyky alkoi jo olla saavutettu ja varsinkin jälkiselkiytyskaivot eivät enää kestäneet suurempia vesimääriä. Voimakoneiden toiminta ja lietteenkäsittely tapahtui ilman sanottavampia häiriöitä.

Kyläsaaren puhdistuslaitoksen toiminta jatkui suurin piirtein samanlaisena kuin aikaisemminkin. Kokonaisvesimäärä oli hiukan pienempi kuin edellisien vuosien aikana, mutta biologisesti puhdistetun veden määrä edellisen vuoden määrää hieman suurempi. Puhdistuksessa ei kuitenkaan päästy toivottuun tulokseen. III-lietesäiliöstä poistettiin rikkoutuneena entisen säiliön sisällä ollut lietteenlämmityskierukka ja tullaan se korvaamaan uudella säiliön ulkopuolelle sijoitettavalla lietteenlämmittäjällä.

Puhdistuslaitosten käyttö- ja hoitokustannuksiin oli varattu 60 mmk. Tästä määrästä käytettiin 59 002 021 mk. Kustannukset jakautuivat eri laitosten osalle seuraavasti:

Laitos	Käyttö- ja korjauskustannukset sekä tonttien vuokrat, mk	Vakinaisen henkilöstön palkkaus, mk	Yhteensä mk
Alppilan puhdistamo	1 255 280	—	1 255 280
Savilan pumppuasema	5 060 073	1 899 309	6 959 382
Nikkilän puhdistamo	1 085 628	—	1 085 628
Rajasaaren »	14 377 367	5 415 070	19 792 437
Kyläsaaren »	11 607 535	5 441 716 [1]	17 049 251
Talin »	13 858 219	5 065 504	18 923 723
Herttoniemen »	8 513 647	3 437 837	11 951 484
Toivolan »	169 019	—	169 019
Heporaudan ja Porolahden pumppuasema	856 495	—	856 495
Kaarelan kansakoulun pienpuhdistamo	87 977	—	87 977
Kyläsaaren-Rajasaaren vuokrat	1 629 600	—	1 629 600
Malmin sairaalan pienpuhdistamo	281 451	—	281 451
Konalan ja Sotkakujan pinenpuhdistamo	219 730	—	219 730
Yhteensä	59 002 021	21 259 436	80 261 457

[1]) Summaan sisältyy puhdistuslaitosten kemistin palkka.

Puhdistuslaitoksista oli tuloja seuraavasti: lietteestä Herttoniemessä 10 300 mk, Rajasaaressa 51 000 mk ja Talissa 35 000 mk sekä kaasusta 403 786 mk ja lietteestä 63 300 mk Kyläsaaressa eli kaikkiaan 563 386 mk.

Puhdistuslaitosten toiminnasta mainittakoon seuraavaa: veden laatu viiden vuorokauden biokemiallisen hapenkulutuksen mukaan (5 vrk BHK) oli Kyläsaaressa: laitokseen tuleva vesi 322 mg/l, mekaanisesti puhdistettu vesi 209 mg/l ja biologisesti puhdistettu vesi 84 mg/l; Rajasaaressa vastaavat luvut olivat: 280 mg/l, 211 mg/l ja 80 mg/l; Talin puhdistamossa 197 mg/l, 106 mg/l ja 8.7 mg/l; Herttoniemen puhdistamossa 206 mg/l, 123 mg/l ja 40 mg/l; Alppilassa 118 mg/l, 102 mg/l ja 16 mg/l; Nikkilässä 154 mg/l, 152 mg/l ja 25 mg/l; Toivolassa 221 mg/l, 91 mg/l ja 12 mg/l sekä Malmin puhdistamossa laitokseen tuleva vesi 205 mg/l ja biologisesti puhdistettu vesi 103 mg/l.

Laitosten puhdistustehot olivat: Kyläsaaren mekaaninen osasto 35 %, biologinen osasto 60 % ja laitoksen kokonaisteho 62 %; Rajasaaren vastaavat luvut olivat 25 %, 62 % ja 71 %; Talin puhdistamon vastaavat luvut 46 %, 92 % ja 89 %; Herttoniemen luvut 40 %, 67 % ja 78 %; Alppilan puhdistamon luvut 14 %, 84 % ja 86 %; Nikkilän puhdistamon 2 %, 83 % ja 84 %; Toivolan puhdistamon 59 %, 87 % ja 94 %. Malmin puhdistamon kokonaisteho oli 50 %.

Kokonaisvesimäärät (luvut tarkoittavat 1 000 m^3) olivat Kyläsaaressa 3 451, Rajasaaressa 9 057, Talissa 5 052 ja Herttoniemessä 2 551; näistä määristä puhdistettiin vain mekaanisesti vastaavasti: 10 888, 0, 718 ja 170 sekä biologisesti: 2 363, 9 057, 4 334 ja 2 381.

BHK-kuormitukset eri puhdistuslaitoksissa olivat: laitokseen tulevan veden Kyläsaaressa 1 110 tn, Rajasaaressa 2 540 tn, Talissa 996 tn sekä Herttoniemessä 526 tn; mekaanisesti poistettiin vedestä Kyläsaaressa 390 tn, Rajasaaressa 626 tn, Talissa 460 tn ja Herttoniemessä 212 tn; biologinen puhdistus poisti vedestä likamääriä Kyläsaaressa 295 tn, Rajasaaressa 1 189 tn, Talissa 422 tn ja Herttoniemessä 198 tn. Mereen lasketut likamäärät olivat Kyläsaaressa 425 tn, Rajasaaressa 725 tn, Talissa 114 tn ja Herttoniemessä 116 tn.

Tarkastuskäyntejä suoritettiin Alppilan puhdistamossa 2, Nikkilässä 8, Toivolassa 5 ja Malmilla 12.

Sivutuotteina saatiin metaanikaasua ja lietettä. Kyläsaari tuotti kaasua 46 638 m^3 (kaasulaitoksen mittarien mukaan), Rajasaari 446 300 m^3, Talin puhdistamo 256 607 m^3 ja Herttoniemen puhdistamo 103 176 m^3 (heinäkuun alusta alkaen). Kuten ennenkin myytiin Kyläsaaren puhdistamon tuottama kaasu kaasulaitokselle. Muiden laitosten kaasu käytettiin niiden omissa kaasumoottoreissa.

Lietettä valmistui Kyläsaaressa 582 m^3, Rajasaaressa 380 m^3, Talissa 800 m^3, Herttoniemessä 83 m^3, Nikkilässä 120 m^3 ja Alppilassa 100 m^3, yhteensä 2 065 m^3. Lietettä myytiin kaikkiaan 1 598 m^3.

Alppilan puhdistuslaitoksen käytännöllinen merkitys oli vähäinen, koska sen puhdistama vesi johdettiin edelleen Savilaan ja Rajasaareen. Alppilaan tulevasta vedestä, joka jatkuvasti oli öljypitoista, poistettiin laitoksessa merkittävä osa öljyä.

Nikkilän puhdistuslaitos toimi suhteellisen tyydyttävästi edellisinä vuosina suoritettujen korjausten jälkeen.

Toivolan koulukodin puhdistuslaitos toimi erittäin hyvin. Sen puhdistama vesi onkin aina ollut esimerkillisen kirkasta ja puhdasta.

Malmin sairaalan puhdistuslaitos ei toiminut moitteettomasti. Toiminta oli joskus keskeytynyt sähköhäiriöiden vuoksi, joskus taas aiheuttivat lietteen tukkeutumiset esteitä. Silloinkin kun toiminta sujui häiriöittä, ei toivottuun puhtausastee-

seen päästy. Puhdistuksen jälkeen poistovesi klooritettiin, mutta tutkimuksissa on todettu kloorin vaikutuksen jääneen vähäiseksi.

Herttoniemen viemäriveden puhdistamon lietelavojen I-rakennusvaihe saatiin kertomusvuonna valmiiksi. Samoin loput tie- ja tasoitustöistä sekä kokoojajohtoihin kuuluvat ylivuotokaivot. Alueen ympärille pystytettiin panssariverkkoaita portteineen. Koneasennuksista valmistuivat erilaisten mittarien asennustyöt ja kaasunpuhdistamon-putkiston täydennystyöt. Puisto-osasto suoritti puhdistamon alueen istutus- ja nurmikkotyöt. Puhdistamon rakentamiseen oli 31. 12. mennessä käytetty kaikkiaan 264 306 170 mk.

Talin roskien lahottamon koneiden ja laitteiden asennusta jatkettiin hankkijan A. Ahlström Oy:n toimesta. Kun katurakennusosaston suorittamat päällysrakennetyöt ja sähkölaitoksen sähköasennustyöt saatiin valmiiksi, alkoi laitoksen koekäyttö 7. 9. ja 23. 9. suoritetussa lopputarkastuksessa otettiin laitos vastaan. Lahottamoon kuuluvat tasaus- ja tietyöt suoritti osasto. Lahottamon rakentamiseen oli 31. 12. mennessä käytetty kaikkiaan 80 770 000 mk.

Rajasaaren viemärivedenpuhdistamon II-laajennusvaiheen töitä jatkoi urakoitsija Oy. Yleinen Insinööritoimisto. Töistä valmistuivat Humalluodon välppäämö, sukellusjohto, hiekanerotin ja tähän kuuluvat viemärijohdot kaivoineen 11. 8. mennessä, jolloin ne otettiin käyttöön. Lopputarkastus pidettiin 29. 9., jolloin em. laitteet otettiin vastaan. Konekeskuksen lopputarkastusta ei puuttuvien viimeistelytöiden takia voitu pitää, vaan siirtyi vastaanotto seuraavaan vuoteen. Uuden vesiaseman ilmastusaltaat ja jälkilaskeuttamot otettiin käyttöön 27. 10. ja esilaskeuttamot 11. 11. Koneasennuksista valmistuivat Oy. Termon suorittamat putkityöt 29. 10., jolloin oli lopputarkastus. Konevarikko suoritti dieselkoneen asennustyöt ja ne valmistuivat joulukuun aikana. Strömbeg Oy:n sähköasennustöistä valmistuivat uusi muuntamo, päätaulu ja osa valaistusjohdoista. Puhdistamon rakentamiseen oli 31. 12. mennessä käytetty kaikkiaan 210 633 403 mk.

26. 1. tehtiin urakkasopimus viemärivedenpuhdistamon rakentamisesta Kulosaareen. Pääurakoitsijana oli G. W. Berg ja aliurakoitsijana Oy. Yleinen Insinööritoimisto. Kertomusvuonna valmistuivat rakennustyöt Oy. Yleisen Insinööritoimiston tekemänä sekä koneistuksen hankinta ja asennus G. W. Berg'in suorittamana. Rakenteiden vastaanotto ja lopputarkastus siirtyi seuraavaan vuoteen. Osaston työnä oli lietteen painejohto, jonka valmistuminen myös siirtyi seuraavaan vuoteen. Puhdistamon rakentamiseen oli 31. 12. mennessä käytetty kaikkiaan 36 204 020 mk.

Talousarvioon sisältyviä, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja oli kertomusvuonna käytettävissä uusiin viemäreihin sekä puhdistuslaitosten uudisrakennuksiin yhteensä 675 127 228 mk. Tästä määrästä käytettiin 438 773 967 mk.

V i e m ä r i t. Kertomusvuonna valmistui kaupungin kustannuksella rakennettuja käyttöön otettuja yleisiä viemäreitä seuraavat määrät: Ø 9″ 1 045 m, Ø 12″ 18 150 m, Ø 40 cm 3 498 m, Ø 50 cm 2 893 m, Ø 60 cm 2 074 m, Ø 70 cm 75 m, Ø 80 cm 1 775 m, Ø 100 cm 1 130 m, Ø 120 cm 75 m eli viemäreitä yhteensä 30 715 m. Lisäksi valmistui Ø 200 cm (aaltolevy-) 145 m sekä 613 kpl tarkastuskaivoja ja 207 kpl sadevesikaivoja.

Kertomusvuoden aikana suoritetuista viemäritöistä mainittakoon aikaisemmin selostettujen puhdistuslaitostöiden lisäksi seuraavat työt kustannuksineen: Vanhan-

kaupungin (Viikin) jäteveden puhdistamon kokoojajohtotöiden jatkaminen 66 801 797 mk, Kulosaaren asuntoalueen viemäritöiden jatkaminen 61 622 629 mk, kokoojajohto Herttoniemen jätevedenpuhdistamolta Vartiokylän (Puotilan) ja Myllypuron asuntoalueille 47 395 309 mk, Vartiokylän (Puotilan) kerrostaloalueen viemäritöiden jatkaminen 29 764 565 mk, Haagan puron putkittaminen korttelin n:o 29020 kohdalla 15 565 180 mk sekä asemakaavalain 31—32 §:ien mukaiset viemärityöt 162 088 993 mk.

Viemärien uusimiseen oli kertomusvuonna käytettävissä 48 429 391 mk, josta käytettiin 39 529 842 mk.

Uusittujen viemärien pituus oli yhteensä 1 910.5 m, josta määrästä oli Ø 12" 1 863.5 m, Ø 40 cm 23 m ja Ø 50 cm 24 m.

P a l o k a i v o t. Vahvistettuun yleissuunnitelmaan sisältyi 51 palokaivoa, joista oli valmiina 40 sekä lisäksi yksi tilapäisluontoinen allas. Kertomusvuoden aikana rakennettiin yksi palokaivo.

Urheilulaitteet. Urheilulaitteiden korjaus- ja kunnossapitotöitä varten oli talousarvioon varattu 70 mmk, josta käytettiin 69 266 340 mk.

Urheilulaitteiden uudistustöitä varten oli talousarvioon sisältyviä, kaupunginhallituksen käyttövaroistaan myöntämiä ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja kertomusvuonna käytettävissä yhteensä 49 080 088 mk, josta käytettiin 23 230 453 mk.

Suuri osa urheilulaitteiden uudistyökohteista oli sellaisia, joissa työt jatkuivat vielä v. 1960.

Kertomusvuonna valmistuneista huomattavimmista töistä ja niiden kustannuksista mainittakoon: Paloheinän urheilukenttä 2.7 mmk, Käpylän urheilupuiston palloilukenttä 4 368 342 mk, Ruskeasuon hyppyrimäki 1 209 886 mk, Lauttasaaren tennis- ja jääkiekkoalue 478 976 mk, Meilahden hyppyrimäki 619 900 mk sekä Kaarelan kansakoulun palloilukenttä 1 374 585 mk.

Työttömyystöitä suoritettiin kertomusvuonna aikana 1. 1.—31. 12. Näiden töiden kustannukset olivat yhteensä 1 588 843 936 mk. Huomattavimpiin työttömyystyökohteisiin käytettiin varoja seuraavasti: Herttoniementie 163 899 363 mk, Puotilan kokoojajohto 27 481 689 mk, Lapinmäentie—Pitäjänmäentie 38 703 521 mk, III linjan vesijohto 76 071 881 mk, Munkkiniemen puistotie—Laajalahdentie 31 381 877 mk, Katajaharjuntie 19 802 217 mk, Töölöntorinkadun lämpöjohto 19 827 184 mk, Tuusulantien II ajorata 100 781 342 mk, Laivurinkatu 24 353 225 mk, II linja 21 977 210 mk, Dosentintie 32 302 855 mk, Ilkantie 33 264 990 mk, Haagan pappilantie 31 130 883 mk, Elontie 48 420 767 mk, Tuusulantie 57 479 149 mk, Kivikon siirtolapuutarha 20 486 984 mk, III linjan kaukolämpöjohto 30 418 649 mk, Mannerheimintie—Kaisaniemenkatu 36 504 527 mk, Mäkitorpantie 73 256 225 mk, Pitäjänmäentien vesijohto 29 353 249 mk, Vespertie 36 188 836 mk, Pohj.Rautatiekadun — Arkadiankadun — Nervanderinkadun — Aurorankadun lämpöjohto 24 348 729 mk sekä Puistolan varastoalue 68 776 895 mk.

Tilaustyöt. Katurakennusosasto suoritti tilaustöitä kaupungin muille laitoksille ja osastoille, Puhelinyhdistykselle ja yksityisille. Näistä töistä laskutettiin yhteensä 328 686 564 mk.

Tarveaineiden valmistus. Pasilan kivivarastoon ostettiin hankintaosaston kautta reunakiveä 8 054.85 m, hinta 10 675 314 mk ja kaarrekiveä 681.25 m, hinta 985 187 mk, yhteensä 11 660 501 mk.

Pasilan kivimurskaamossa valmistettiin sepeliä yhteensä 109 059 m³ (ed. v. 91 385 m³).

Lisäksi valmistettiin sepeliä n:o 5 Herttoniemen kivimurskaamossa 8 880 m³ (11 688 m³). Pasilan murskaamon kustannukset olivat 50 730 877 mk ja Herttoniemen murskaamon kustannukset 6 023 395 mk.

Putkivalimossa valmistettiin kertomusvuonna erilaisia betonituotteita seuraavat määrät: muhviputkia yhteensä 5 780 (4 690) kpl, uurreputkia Ø 500—800 mm 3 988 (4 261) kpl sekä kaivonrenkaita Ø 100 cm 1 914 kpl ja kaivonkansia Ø 100 cm 643 kpl eli tarkastuskaivon osia yhteensä 2 557 (1 239) kpl.

Lisäksi valmistettiin sadevesikaivojen pohjaosia 341 kpl, lukko-osia 85 kpl, yläosia 337 kpl sekä väliosia 903 kpl, eli sadevesikaivon osia yhteensä 1 666 (992) kpl.

Porrasaskelmia 8×33×155 cm valmistettiin 51 kpl ja tunnelikaivon kansia 6×40×180 cm 35 kpl.

Putkivalimossa käytettiin sementtiä 565 380 (ed. v. 679 560) kg, betonisoraa 1 318.5 (1 540) m³, sepeliä n:o 2 192 (424) m³ ja n:o 3 90 (224) m³, terästä raudoitukseen 67 526 (70 094) kg ja sidelankaa 952 (200) kg.

Sähkönkulutus oli 28 603 (29 467) kWh, valokaasun kulutus 2 135 (2 105) m³, vesijohtoveden 1 705 (1 781) m³ sekä lämmityshöyryn 786 (952.8) tn.

Putkivalimon kustannukset olivat yhteensä 26 756 401 mk.

Edellä lueteltujen tarveaineiden valmistus- ja hankintakustannukset olivat kertomusvuonna yhteensä 95 936 569 mk.

Kaikkien em. töiden kustannukset, tilaustöiden kustannuksia ja talousarvioon sisältyviä palkkoja lukuun ottamatta, olivat yhteensä 3 483 667 327 mk.

Puhtaanapito-osasto

Puhtaanapito-osasto huolehti kaupungille kuuluvan puhtaanapidon suorittamisesta, kaupungin yleisten mukavuuslaitosten kunnossa- ja puhtaanapidosta, lumen- ja jätteiden kaatopaikkojen järjestämisestä ja kunnossapidosta sekä jätteiden käsittelystä.

Kiinteistönomistajain kanssa tehtävien sopimusten perusteella osasto huolehti myös heille kuuluvien katuosuuksien puhtaanapidosta ja kiinteistöihin kertyvien jätteiden kuljetuksesta kaato- tai muulle hävityspaikalle. Yksityisten kiinteistöjen talvipuhtaanapidosta osasto suoritti kuitenkin vain ajoradan aurauksen ja tasoituksen. Vieraiden valtioiden lähetystöjen, valtion ja seurakuntien katuosuudet jalkakäytävineen pidettiin kunnossa ympäri vuoden.

Katuosuuksien puhtaanapito suoritettiin puhtaanapitovelvollisten suorittamaa korvausta vastaan, jolloin talvipuhtaanapidosta laskutettiin kaupungin todellisten kustannusten mukaisesti. Ajoradan ja sillä olevien suojateiden sekä korokkeitten ja pysäkkikorokkeitten hiekoittaminen kuului kuitenkin kaupungille.

Puhtaanapito-osaston toimesta kuljetettiin kaupunginhallituksen tekemän päätöksen mukaisesti ruoka- ja talousvettä esikaupunkialueilla oleville yksityistalouksille.

Toimiston henkilökuntaan kuuluivat kertomusvuonna puhtaanapitopäällikkö, käyttöinsinööri, insinööri, osastokamreeri, 12 piirityönjohtajaa, toimentaja ja neljä toimistoapulaista. Lisäksi oli osastolla tilapäinen käyttöinsinööri ja toimistoapulai-

nen. Osaston käytössä oli myös yksi rakennusviraston tiliosaston toimistoapulainen. Myös ylimääräistä työvoimaa käytettiin.

Vakinaisesta henkilökunnasta oli 9 henkilöä sairauslomalla yhteensä 213 päivää.

Osastoon saapui kertomusvuonna 426 ja sieltä lähetettiin 508 kirjelmää.

1 725 laskua hyväksyttiin ja sairausavustusta, vuosilomaa ja tapaturmamaksuja koskevia maksumääräyksiä annettiin 3 505.

Suoritetuista puhtaanapitotöistä kirjoitettiin 22 308 laskua, myydyistä jätteistä 11 ja sekalaisista töistä 1 548 laskua.

Katupuhtaanapitoa varten oli kaupunki jaettu 20 puhtaanapitopiiriin, joista yksi ns. Malmin piiri eli Vantaan idänpuoleinen osa kaupunkia oli katurakennusosaston hoidossa puhtaanapito-osaston laskuun, ja esiintyvät tiedot siitä piiristä katurakennusosaston toimintakertomuksessa.

Puhtaanapito-osaston 19 piirin työnjohtajista oli 9 vakinaista ja 10 tilapäistä. Työntekijäin luku vaihteli 1 346:sta talvella 338:aan kesällä, keskiarvon ollessa 650 työntekijää viikkoa kohti.

Työnjohtajista oli seitsemän sairauslomalla yhteensä 390 päivää ja työntekijöistä 633 yhteensä 8 469 päivää.

Auraussopimuksia yksityisten omistamien kiinteistöjen kanssa oli kertomusvuoden alkaessa 2 298 ja päättyessä 3 113. Kesäpuhtaanapitosopimuksia oli 12 kiinteistön kanssa.

Kaupungin 154 kiinteistön ja 372:n valtion, seurakuntien ja vieraiden valtioiden lähetystöjen ym. kiinteistön katuosuuksien puhtaanapito hoidettiin kautta vuoden.

Lunta kuljetettiin osaston toimesta lumenkaatopaikoille yhteensä 353 202 m³. Lumenkaatopaikkoja oli eri puolilla kaupunkia yhteensä 24. Katujen lakaisujätteitä kerättiin ja kuljetettiin kaatopaikoille yhteensä 36 180 m³.

Katujen kasteluun ja torien huuhteluun käytettiin vettä 23 621 m³.

Katujen ja teiden hiekoittamiseen käytettiin hiekkaa 45 207 m³.

Ruoka- ja talousvettä kuljetettiin eri puolille esikaupunkialueilla sijaitseville yksityistalouksille yhteensä 46 181 m³. Tästä määrästä kuljetettiin maksutta 40 597 m³.

Kuljetustyössä, jota on valvonut työnjohtaja, käytettiin kuutta 4—5 m³:n säiliöllä varustettua autoa sekä kiireisimpinä aikoina näiden lisäksi kahta 2.5 m³:n säiliöllä varustettua autoa.

Vettä tilanneita kiinteistöjä oli kertomusvuoden päättyessä 1 573 .

Työnjohdollisesti oli vedenkuljetus alistettu katupuhtaanapitoa valvovalle käyttöinsinöörille.

Kiinteistöpuhtaanapito. Jätteiden kuljetusta ja käsittelyä varten oli kaupunki jaettu alueellisesti kuuteen piiriin, minkä lisäksi tehtävänmukainen seitsemäs piiri huolehti ns. makkilannan kuljetuksesta ja hajoitus- ja sadevesikaivojen tyhjennyksestä koko kaupungin alueella. Sekä katu- että kiinteistöpuhtaanapitotöiden työnjohto oli yhteinen Lauttasaaren, Kulosaaren, Herttoniemen yms. itäiset alueet käsittävässä piirissä.

Jätteiden kaatopaikkoja oli järjestetty sekä Pasilaan että Herttoniemeen. Osa jätteistä kuljetettiin katurakennusosaston hoidossa olevaan kompostoimislaitokseen.

Työnjohtajista oli kolme vakinaista ja heidän lisäkseen oli töitä valvomassa viisi tilapäistä työnjohtajaa.

Kiinteistöjätteiden ja makkilannan kuljetuksessa oli 70 osaston omaa ja viisi yksityistä autoa.

Kiinteistöpuhtaanapitoa suorittamassa oli keskimäärin 198 työntekijää. Heistä oli sairauslomalla 165 yhteensä 2 467 päivää.

Puhtaanapidettävien kiinteistöjen ja kaupungin yleisten mukavuuslaitosten lukumäärät olivat seuraavat:

Kaupungin kiinteistöt:		Yksityiset kiinteistöt:	
Vuosisopimukselliset	148	Vuosisopimukselliset	1 228
Muut	314	Muut	2 422
Yleiset käymälät	24	Uudisrakennukset	182
Vedenheittopaikat	30		

Hajoituskaivojen tyhjennys suoritettiin 1 984 talossa.

Sadevesikaivoja tyhjennettiin 416 talossa.

Kertomusvuonna kuljetettiin erilaisia jätteitä seuraavat määrät:

Jätteiden laatu	Viety kaatopaikoille	Viety kompostoimislaitokselle	Viety maatiloille kaupungin läheisyydessä	Yhteensä
	m³			
Talous-, paperi- yms. asuma- ja teollisuusjätteitä	390 418	10 244	1 727	402 389
Tuhkaa	37 380	—	—	37 380
Makkilantaa	2 018 (40 355 ast.)	—	3 017 (60 330 ast.)	5 035 (100 685 ast.)
Hajoituskaivosakkaa	30 839	—	32	30 871
Yhteensä	460 655	10 244	4 776	475 675

Erilaisia eläinraatoja korjattiin pois ja hävitettiin yhteensä 2 140, joista koiria oli 471, kissoja 720, kyyhkysiä 925 sekä muita, lajia erittelemättä 24.

Koko puhtaanapito-osaston henkilökunnan määrä, virkamiehet ja työntekijät yhteen laskettuina, oli kertomusvuoden ensimmäisellä viikolla 1 375 ja viimeisellä viikolla 1 172.

Puhtaanapito-osaston moottoriajoneuvojen ja tärkeimpien työkoneiden määrä oli seuraava:

Laji	1. 1. 1959 kpl	31. 12. 1959 kpl	Lisäys tai vähennys kpl
Kuorma-autoja	104	104	—
Kasteluautoja	4	4	—
Lakaisukoneita	4	4	—
Tiehöyliä	36	40	4
Kumipyörätraktoreita	96	102	6
Lumilinkoja	2	2	—
Kaivontyhjennysautoja	4	4	—
Autoon kiinnitettäviä hiekanlevittimiä	5	13	8

Katuhiekoituksen työnjohdon helpoittamiseksi ja hiekoituksen ohjaamiseksi mahdollisimman nopeasti kulloinkin eniten hiekkaa tarvitseville liikenneväylille on osaston hiekoitusautoihin hankittu ja asennettu yhteensä 11 radiopuhelinta, jotka toimivat liikennelaitoksen ULA-puhelinkeskukseen liittyvinä.

Talorakennusosasto

Henkilökunta. Talorakennusosaston vakinaiseen henkilökuntaan kuuluivat kertomusvuonna kaupunginarkkitehti (virka avoinna), I ja II apulaiskaupunginarkkitehti, yliarkkitehti, työpäällikkö, 18 arkkitehtia, 6 rakennusinsinööriä, 3 koneinsinööriä, 5 piirtäjää, lämmöntarkkailija, osastosihteeri, osastokamreeri, kirjanpitäjä, kanslisti ja 9 toimistoapulaista. Työsuhteessa oli sitäpaitsi arkkitehteja, sisustustaiteilija, insinöörejä, opiskelijoita, toimistoapulaisia, maalarimestari, puhelinkeskuksenhoitaja ja vahtimestari. Lisäksi kuului henkilöstöön 35 vakinaista rakennusmestaria ja vaihteleva määrä ylimääräisiä, työmäärärahoista palkattuja rakennusmestareita.

Eräiden kiireellisten rakennuskohteiden suunnittelu oli edelleen annettava yksityisten arkkitehtitoimistojen tehtäväksi, koska osastossa ei ollut omaa työvoimaa riittävästi. Samoin oli käytettävä urakoitsijaliikkeitä eräiden rakennustöiden suorittamiseen.

Kertomusvuonna suoritettiin loppuun uudis-, muutos- ja lisärakennustöitä mm. seuraavissa laitoksissa, rakennuksissa ym.: Marian sairaalan talousrakennus; Auroran sairaalan lämpökeskus; Nikkilän sairaala; Malmin sairaala; Koskelan sairaskodin uusi lämpökeskusrakennus; kaupungin laitosten keskuspesula; terveydellisten tutkimusten laboratorio Helsinginkatu 24:ssä; Suomenlinnan kansakoulu; suomenkielisen työväenopiston rakennus; Alppikadun ammattikoulutalo; Toukolan leikkikentän kaitsijarakennus sekä Hernesaaressa sijaitsevan rakennusviraston autokorjaamon rakennukset.

Uudisrakennustöitä sekä suurehkoja muutos- ja lisärakennustöitä, jotka jatkuivat v:een 1960, suoritettiin kertomusvuonna seuraavissa laitoksissa, rakennuksissa ym.: Hesperian sairaala; Nikkilän sairaalan voimalaitos; Nummelan parantola; Koskelan sairaskodin keittiö- ja keskusrakennus; Keski-Kaarelan kansakoulu, äitiysneuvola, kirjasto- ja lastentalo; Uimastadion; rakennusviraston toimistotalo; Toukolan konekorjaamon lisärakennukset; jätteiden polttolaitos Kyläsaaressa sekä rakennusviraston hankintaosaston varastoalue Oulunkylässä.

Muiden laitosten laskuun suoritetuista ja kertomusvuonna valmistuneista uudis- ja lisärakennustöistä mainittakoon Herttoniemen kytkinlaitos, Vallilan kytkinlaitos sekä 21 muuntamorakennusta. Työt Hanasaaren höyryvoimalaitoksella ja sähkölaitoksen keskusvaraston ja korjauspajan muutostyöt Hämeentie 161:ssä jatkuivat v:een 1960.

Lisäksi suoritti talorakennusosasto kertomusvuoden aikana huomattavan määrän korjaus- ja kunnostamistöitä kaupungin eri laitoksissa.

Kertomusvuoden aikana valmistuneita rakennuksia varten varattujen määrärahojen ylitysoikeuksia myönnettiin yhteensä 125 256 500 mk, josta 80.45 mmk oli myönnetty jo ennen ao. rakennustyön aloittamista. Vuoden aikana valmistuneiden rakennusten määrärahoista jäi säästöä n. 188.19 mmk.

Työvoima vaihteli, ollen 1 060 työntekijää tammikuun ensimmäisellä viikolla ja 991 joulukuun viimeisellä viikolla ja oli suurin, 1 138, 9.—15. 8. välisellä viikolla. Työvoiman viikkokeskimäärä koko vuoden aikana oli 939 (1 111 ed. v.) työntekijää.

Kaupungille kuuluvien rakennusten ja huoneistojen korjausta ja kunnossapitoa varten oli talousarvioon merkitty yhteensä 309 059 600 mk:n suuruinen määräraha. Korjaus- ja kunnossapitotöiden kustannukset nousivat 288 705 573 mk:aan, joten määrärahasta jäi käyttämättä 20 354 027 mk.

Uudis- ja muutosrakennustöitä varten oli talousarvioon varattu yhteensä 2 585 844 760 mk:n suuruinen määräraha. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 1 276 852 366 mk:aan.

Tämän lisäksi siirrettiin v:lta 1958 määrärahoja yhteensä 1 644 516 000 mk. Suoritettujen töiden kustannukset nousivat 1 061 060 000 mk:aan. Säästöstä, 583 456 000 mk, siirrettiin 395 266 000 mk v:een 1960 suorittamatta jääneitä töitä varten ja jäännös eli 188.19 mmk palautettiin kaupunginkassaan.

Vuoden aikana suoritettiin edellisten lisäksi töitä, joita varten määräraha myönnettiin kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen käyttövaroista. Kaupungin muille virastoille ja laitoksille suoritetuista töistä laskutettiin yhteensä 349 226 062 mk, josta työllisyystöiden osuus oli 1 604 043 mk.

Kokonaiskustannukset talorakennusosaston töistä kertomusvuonna nousivat 2 980 296 524 (ed. v. 3 714 170 694) mk:aan.

Suorittamatta jääneitä töitä varten siirrettiin 1 849 298 893 mk v:een 1960 (ed. v. 1 644 516 184 mk).

Osasto käsitteli 1 413 diariin vietyä asiaa ja antoi niistä lausuntoja. Lisäksi vietiin diaariin 1 050 tarjousta tai sopimusta.

Kesälomaa myönnettiin 1 528 (ed v. 1 917) työntekijälle yhteensä 25 378 päivää. Lomien kustannukset nousivat 56 497 989 (49 891 304) mk:aan. Sairauslomien kustannukset nousivat 23 223 248 (21 695 506) mk:aan. Hautausapuina maksettiin 745 102 (355 815) mk ja vapaapäiväpalkkoina 1 853 209 (3 695 065) mk.

Vakinaisten viranhaltijain palkat ylityökorvauksineen nousivat 104 260 720 mk:aan. Työsuhteessa olevien palkat olivat 51 600 778 mk.

Rakennusviraston I koneinsinöörin ylivalvontaan kuuluvien laitosten kattiloiden lukumäärä, laatu ja yhteinen tulipinta olivat vuoden lopussa seuraavat:

Höyrykattilat	Luku	Tulipinta, m²
Korkeapainekattilat	15	2 008.0
Matalapainekattilat	84	1 872.7
Yhteensä	99	3 880.7
Lämminvesikattilat	266	4 319.0
Kaikkiaan	365	8 199.7

Alaan kuuluvista töistä kertomusvuonna mainittakoon mm. Kaupungintalon korttelin, Alppikatu 1:ssä olevan ammattikoulutalon sekä Marian sairaalan lämpökeskuksen saneerauksen suunnittelu. Töitä suunniteltiin ja valvottiin tai pidettiin niiden lopputarkastuksia lukuisissa kaupungin sairaaloiden, kansakoulujen sekä virastojen tai laitosten rakennuksissa.

Lisäksi suoritettiin talorakennusosaston hoidossa olevien laitosten korjaustyöt sekä lämmitysneuvontaa ja -tarkkailua säännönmukaisesti talorakennusosaston ja kiinteistöviraston hoitoon kuuluvissa laitoksissa. Lämmitystarkkailuun kuului myös polttoaineenkulutustilaston pitäminen eräissä rakennuksissa.

Kaupungin eri laitoksille annettiin asiantuntija-apua alaan kuuluvissa kysymyksissä.

Puisto-osasto

Puisto-osaston henkilökunnan muodostivat kaupunginpuutarhuri, apulaiskaupunginpuutarhuri, työnjohtajien esimies, yhdeksän piiripuutarhuria, piirtäjä, kaksi toimistoapulaista, yksi ylimääräinen toimistoapulainen sekä 13 työmäärärahoista palkattua työnjohtajaa. Kaksi työnjohtajaa kuoli kertomusvuoden aikana.

Työntekijäin lukumäärä oli kertomusvuoden alussa 314. Näistä oli työttömyystyöntekijöitä 154. Vuoden lopussa oli 196 työntekijää, joista työttömyystyöntekijöitä oli 37. Keskimäärin oli viikottain 436 työntekijää. Suurin lukumäärä oli 739 toukokuussa. Vakinaisten työntekijöiden keski-ikä oli: miesten 49 v, naisten 50 v sekä työttömyystöissä miesten 44 v ja naisten 47 v.

Vuoden aikana kuoli seitsemän työntekijää. Eläkkeelle siirtyi kertomusvuonna 13 työntekijää ja yksi työnjohtaja.

Sairaustapauksia oli 213. Sairauslomapalkkoja maksettiin 6 420 183 mk. Vuoden kuluessa sattui 57 tapaturmaa.

Osastolle saapui kaikkiaan 482 kirjelmää ja sieltä lähetettiin 217 kirjelmää, joista 23 lausuntoa tai esitystä.

Saapuneita laskuja oli 1 666 ja lähetettyjä laskuja 560. Maksumääräyksiä kirjoitettiin 1 525.

Toimistossa laadittiin 39 puutarhasuunnitelmaa ja 11 muuta piirustusta.

Kasvihuoneissa ja lavoissa kasvatettiin 60 838 kasvia kukkaryhmiä varten. Lämmitykseen käytettiin 15 000 kg koksia ja 159 850 kg polttoöljyä n:o 2.

Taimistosta siirrettiin puistoihin seuraavat määrät kasveja:

	Istutettu puistoihin kpl	Vuoden lopussa kpl	Vuoden lopussa lajikkeita
Lehtipuita	131	9 411	101
Havupuita	35	1 658	21
Koristepensaita	4 720	50 685	241
Köynnöskasveja	166	7 232	23
Perennoja	4 663	47 523	392
Kukkasipuleita	5 000	27 575	58

Osaston hoidossa oli vuoden lopussa 320 yleistä puistoa, 89 erinäisten kaupungin laitosten puistoa sekä 20 sopimuksen perusteella hoidettavaa puistoa.

Istutuksiin kohdistuneista vahingonteoista perittiin korvausta kaikkiaan 83 200 mk.

Leikkikenttätöitä jatkettiin Herttoniementien varrella olevalla hiekkakuoppa-alueella, Pitäjänmäen leikkikentällä, Munkkiniemessä korttelien n:o 30114 ja 30105

välisessä maastossa, Halkosuontien leikkipuistossa sekä Tapanilan ja Terhontien kulmassa, Immolantiellä Jokikylässä ja Oulunkylän Pitkäpellolla.

Lopullisesti saatiin kuntoon korttelien n:o 29135 ja 29139 välinen leikkipuisto Pohjois-Haagassa, korttelien n:o 28988 ja 28989 varrella oleva leikkipuisto Oulunkylässä, Maunulan leikkipuisto, Toukolan leikkipuisto, korttelien n:o 28287 ja 28288 välinen leikkipuisto Maunulassa, leikkipuisto korttelien n:o 43203 ja 43213 välisessä maastossa Roihuvuoressa ja Solnantien leikkikenttä. Roihuvuoreen ja Pitäjänmäen leikkikentälle rakennettiin kahluulammikko lapsille. Toukolan leikkipuistoon rakennettiin leikinohjaajan rakennus.

Vuoden aikana jatkettiin edellisinä vuosina keskeneräiseksi jääneiden puistojen rakentamista Keskuspuistoalueella, Taivaskalliolla, Sigurd Steniuksen puistossa ja Kustaankartanon puistossa. Uusien puistojen kuntoonpanotöitä aloitettiin Kotkavuorella Lauttasaaressa ja Pajamäessä. Lopullisesti saatiin kunnostetuksi seuraavat puistot: Munkkiniemen sankarihaudan ympäristö, Härkähaka, korttelien n:o 43130 ja 43131 välinen alue Herttoniemessä, Mäkelänkadun ja Sofianlehdonkadun välinen alue, Seurasaaren ravintolan ympäristö, Kulosaaren kartanon saunan ympäristö, Niittylän- ja Asesepäntien kulma ja puistoalue korttelissa n:o 517.

Työttömyystöitä suoritettiin seuraavissa puistoissa: Alppilassa Vesilinnan ja Vesilinnankadun välisellä alueella, Siilitien ja Viikintien rajoittamalla alueella, Majavatien ja Hiihtomäentien välisellä alueella, Keijukaisten puistossa, Pirttipolun puistossa, Halkosuontien puistossa, Haagan sankaripuistossa, Dagmarin- ja Museokadun kulmassa, Keijukaistenpolun pohjoispuolella olevalla alueella. Näiden töiden lisäksi suoritettiin vesi- ja viemärijohdon kaivausta ja asennusta Pitäjänmäen leikkikentällä.

Puisto-osasto suoritti lisäksi tilauksesta töitä rakennusviraston eri osastoille,kaupungin muille laitoksille sekä yksityisille. Näistä töistä olivat huomattavimmat Marsalkka Mannerheimin patsaan ympäristö, lasten liikennekaupungin istutukset, Tallbergin puistotien nurmikaistojen tasoitus, Pajamäentien ja Pitäjänmäen tunnelin välinen nurmikkokaista, Vartiokylän kansakoulun puisto, Vallisaaren kansakoulun istutukset, Myllykallion kansakoulun piha, työväenopiston pihaistutukset, Koskelan sairaskodin istutukset, Porolahden puhdistuslaitoksen istutukset, Auroran sairaalan asuntoloiden ympäristön kunnostaminen, Lauttasaaren vesisäiliön ympäristö, Ilmalan vesisäiliön kattoistutukset sekä puhtaanapito-osaston tilauksesta tehdyt lumityöt. Tilaustöiden rahallinen arvo oli kaikkiaan 23 631 463 mk.

Osaston menoista mainittakoon seuraavaa: talousarvioon oli kertomusvuonna merkitty yleisten töiden pääluokan luvun Istutukset korjaus- ja kunnossapitotileille yhteensä 138 184 060 mk. Ylitysoikeutta em. tileille myönnettiin 7.5 mmk. Menot tilien mukaan olivat 136 661 991 mk.

Tuloa tuottamattomien pääomamenojen luvussa Istutukset oli kertomusvuonna varattu uusia puistoja ja leikkikenttiä varten 72.665 mmk:n suuruinen siirtomääräraha. Menot tilien mukaan olivat 58 028 543 mk ja säästö 14 636 457 mk. Edellisten vuosien siirtomäärärahoista, joita oli yhteensä 34 988 722 mk käytettiin kertomusvuonna 32 709 239 mk ja säästyi 2 029 483 mk. Tuloa tuottamattomille pääomatileille merkityistä siirtomäärärahoista siirtyi seuraavaan vuoteen siis yhteensä 16 665 920 mk.

Puisto-osaston tulot kertomusvuonna olivat kaikkiaan 1 994 848 mk. Nämä ja-

kautuivat seuraavasti: ruukkukasvien ja leikkokukkien myynti 870 104 mk, taimistotuotteiden myynti 479 995 mk, lannan ja mullan myynti 199 610 mk, kasvien vuokraus 385 085 mk sekä muut sekalaiset tulot 60 054 mk.

Hankintaosasto

Hankintaosaston päätoimiston henkilökuntaan kuuluivat hankintapäällikkö, apulaishankintapäällikkö, osastokamreeri, varastokirjanpitäjä, toimentaja, inventoija, seitsemän vakinaista toimistoapulaista sekä yksi tilapäinen ja yksi työmäärärahoilla palkattu toimistoapulainen.

Päävarastossa, Malminkatu 5, oli varastonhoitaja, apulaisvarastonhoitaja, varastoesimies, varastokirjanpitäjä, kaksi vakinaista toimistoapulaista sekä yksi tilapäinen ja yksi työmäärärahoilla palkattu toimistoapulainen. Hakaniemen, Ruoholahden ja Töölön alavarastoissa, Toukolan puutavaravarastossa ja Herttoniemen varastossa toimi esimiehenä varastoesimies. Näistä neljä oli vakinaista ja yksi työmäärärahoilla palkattu. Varastoissa oli työntekijöitä 31. 12. yhteensä 64.

Varastossa olleiden rakennusaineiden ja muiden tarvikkeiden arvo oli 1. 1. 1959 145 173 957 mk. Vuoden aikana niitä ostettiin 983 426 184 mk:n arvosta ja annettiin käytettäväksi 999 804 598 mk:n arvosta. V:een 1960 siirtyneiden rakennusaineiden ja tarvikkeiden arvo oli 128 795 543 mk.

Varastosta annettujen tavaroiden määrät jakautuivat rakennusviraston eri osastojen ja kaupungin muiden laitosten sekä yksityisten kesken raha-arvon mukaan laskien seuraavasti: katurakennusosasto 358 110 861 mk, talorakennusosasto 362 843 343 mk, puhtaanapito-osasto 81 871 945 mk, puisto-osasto 8 569 935 mk, hankintaosasto 10 197 564 mk, rakennusosasto ja tiliosasto 751 769 mk, konevarikko 16 976 635 mk, satamalaitos 115 580 091 mk, muut kaupungin laitokset 42 261 290 mk, yksityiset 1 639 539 mk sekä erinäiset hyvitykset ja palautukset 1 001 626 mk, yhteensä 999 804 598 mk.

Muille kaupungin laitoksille ja virastoille tehtävät hankinnat hoidettiin suurimmalta osalta hankintasopimuksilla ja tilauksilla, jolloin tavara toimitettiin liikkeestä suoraan ao. laitokselle tai virastolle. Samanlaista hankintamenettelyä käytettiin osaksi myös rakennusviraston omille osastoille tapahtuneissa hankinnoissa. Hankintasopimuksilla ja tilauksilla toisille laitoksille ja virastoille sekä rakennusviraston osastoille toimitettujen hankintojen arvo nousi vuoden aikana 237 618 735 mk:aan ja konevarikolle samalla tavalla toimitettujen hankintojen arvo 67 600 043 mk:aan.

Osaston suorittamien rakennusaine-, kone-, kalusto- ja kulutustarvikehankintojen kokonaisarvo kertomusvuoden aikana oli 1 523 927 409 mk.

Vuokratuloja vieraille lainatuista työkaluista, työkoneista ja lipuista oli 2 948 480 mk.

Osastolle saapui kertomusvuoden aikana 2 830 kirjettä ja lähetettiin 1 498 kirjettä. Laskuja saapui 12 847 ja lähetettiin 2 996.

Konevarikko

Konevarikko, jonka päällikkönä toimi apulaiskaupungininsinööri, jakautui toimistoon, konekorjaamoon, autokorjaamoon ja konevarastoon.

Toimiston henkilökuntaan kuuluivat toimistoesimies, kirjanpitäjä, kolme vaki-

naista, yksi tilapäinen ja kaksi työsopimussuhteessa olevaa toimistoapulaista sekä työsopimussuhteessa oleva tuntikirjuri ja lähetti.

Konekorjaamossa oli konekorjaamon päällikkö, kaksi vakinaista ja neljä työsopimussuhteessa olevaa työnjohtajaa, yksi vakinainen piirtäjä ja suunnittelija, joka oli työsopimussuhteessa, sekä työsopimussuhteessa oleva talonmies-lämmittäjä.

Autokorjaamossa oli autokorjaamon päällikkö, kaksi vakinaista työnjohtajaa, yksi työsopimussuhteessa oleva työnjohtaja sekä työsopimussuhteessa olevat kirjuri ja tuntikirjuri.

Konevarastossa, joka käsitti sekä kone- että tarveainevaraston, oli konevarastonhoitaja ja varastoesimies, molemmat vakinaisia.

Työntekijöitä oli 31. 12. konekorjaamossa 177, autokorjaamossa 77 ja konevarastossa 5, eli yhteensä 259.

Konekorjaamon tuotantokomiteaan kuului puheenjohtajana ins. Erkki Katajisto, varapuheenjohtajana apul.kaup.ins. Lemmitty Salmensaari, sihteerinä asent. Otto Päivinen, varasihteerinä viilaaja Pentti Ukkola sekä muina jäseninä apul. katurak. pääll. Kaarlo Laurila, toimistoesimies Nils Nyström, suunnittelija Toivo Mattila, asent. Paavo Makkonen, peltiseppä Olavi Hämäläinen ja seppä Urpo Järvinen. Varajäseninä olivat katurak.pääll. Yrjö Virtanen, työpääll. Esko Toivola, autokorjaamon pääll. Veikko Kiviniemi, kirjanpit. Olavi Kinnunen, työnjoht. Sven Linkosalmi, sorvaaja Aimo Salonen, viilaaja Einar Dahlbom, asent. Eero Sainio ja kursoojat Onni Brunila ja Åke Sirén.

Autokorjaamon tuotantokomitean varsinaiset jäsenet olivat: puheenjohtajana asent. Vilho Miettinen, varapuheenjohtajana autonasent. Hugo Vesterlund, sihteerinä Veikko Kiviniemi, varasihteerinä työnjoht. Kalle Viljamaa sekä muina jäseninä apul.kaup.ins. Lemmitty Salmensaari ja seppä Esko Laine. Varajäseninä olivat katurak.pääll. Yrjö Virtanen, konekorjaamon pääll. Erkki Katajisto, asent. Oiva Virtanen, viilaaja Evald Rasila, O. Sahrlund ja kirvesmies Väinö Roine.

Konekorjaamon laajennustyöt, konevarastoa lukuun ottamatta, saatiin vuoden loppuun mennessä suoritetuiksi.

Vuoden aikana suoritetut työt jakautuivat markkamääräisesti rakennusviraston eri osastojen ja kaupungin laitosten kesken seuraavasti: katurakennusosasto 22 877 219 mk, talorakennusosasto 26 752 152 mk, puhtaanapito-os. 80 855 693 mk, puisto-osasto 7 888 394 mk, hankintaosasto 133 006 019 mk, satamalaitos 19 956 791 mk, muut kaupungin laitokset 21 705 594 mk eli yhteensä 313 041 862 mk.

Varastossa 1. 1. olleiden tarveaineiden arvo oli 72 957 428 mk. Vuoden aikana niitä ostettiin 66 713 688 mk:n arvosta ja luovutettiin käyttöön 73 794 356 mk:n arvosta. V:een 1960 siirtyneiden tarvikkeiden arvo oli 62 528 606 mk.

Vuoden aikana saapui 8 024 laskua ja lähetettiin 1 568. Maksumääräyksiä annettiin samana aikana 1 002. Työtilauksia oli 7 337.

Tiliosasto

Tiliosaston kassavirastona toimi rahatoimisto.

Tiliosaston henkilökunnan muodostivat kamreeri, pääkirjanpitäjä, kirjanpitäjä, kassanhoitaja, 11 toimistoapulaista, joista 2 työskenteli puhtaanapito-osastossa, ja lähetti.

Henkilökunnasta oli 5 sairauslomalla yhteensä 79 päivää.

Tilitositteita oli vuoden aikana yhteensä 64 655, joista maksumääräyksiä 45 494, kassatositteita 13 282 ja muistiotositteita 5 879. Laskuja lähetettiin yhteensä 32 613, joista yksityisille 12 794 ja kaupungin muille virastoille ja laitoksille 19 819. Lähetettyjä kirjeitä oli 133 ja lähetteitä 1 921.

Tiliosaston toiminnan laajuus selviää seuraavasta menojen ja tulojen erittelystä: siirtyvät työmäärärahat 1 973 276 387 mk, talousarviotyöt 4 612 682 316 mk, työttömyystyöt 1 672 456 640 mk, ylimääräiset työt 57 582 919 mk, laskutettavat työt 845 641 883 mk, lähetetilin menot 8 960 487 719 mk, lähetetilin tulot 3 212 504 850 mk, laitosten väliset työt 1 665 847 987 mk, ennakkovarat 35 500 000 mk, tarveaineet 1 424 485 696 mk, tuloveron ennakot 504 726 094 mk, huoltokassa 143 860 062 mk, leski- ja orpoeläkekassa 392 094 mk, menojäämät 289 388 848 mk, tulojäämät 122 659 424 mk sekä rakennusviraston tulot 765 292 703 mk, yhteensä 26 286 785 622 mk.

33. Liikennelaitos [1]

Liikennelaitoksen lautakunta

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Lautakunnan puheenjohtajana v. 1959 oli kaup. joht. Erik v. Frenckell, varapuheenjohtajana varat. Erkki Hara sekä jäseninä tarkastaja Väinö Laine, dipl.ins. Carl-Gustaf Londen, toimitusjoht. Kauko Niemi, toimittaja Martti Nieminen, dipl.ins. Juho Vakkuri, apul. konttorinhoitaja Olavi Valpas sekä toimitusjohtaja Jorma Vuortama. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul. kaup.joht. Juho Kivistö. Sihteerinä toimi liikennelaitoksen asiamies Orvo Koskinen.

Lautakunnalla oli kertomusvuonna 30 kokousta, joiden pöytäkirjojen pykäläluku oli 632. Saapuneita kirjeitä oli 748, lähetettyjä 457 sekä lautakunnan pöytäkirjan otteita 1 050.

Lautakunnan kurinpitojaostoon kuuluivat puheenjohtajana lautakunnan puheenjohtaja v. Frenckell, varamiehenä varapuheenjohtaja Hara, sekä jäseninä lautakunnan jäsen Valpas ja hänen varamiehenään lautakunnan jäsen Nieminen, liikennejohtaja Teuvo Riittinen ja hänen varamiehenään lautakunnan jäsen Koskinen, asiamies Koskinen ja hänen varamiehenään apul. asiamies Lauri Kotiniemi. Sihteerinä toimi apul. asiamies Kotiniemi ja hänen varamiehenään oli lainopill. apul. Risto Laine. Jaostolla oli 23 kokousta. Pöytäkirjojen pykäläluku oli 188 ja pöytäkirjanotteiden 120. Jaosto määräsi kertomusvuonna 278 kurinpitorangaistusta, joista 192 oli varoituksia, 85 virantoimituksesta pidätyksiä ja yksi erottaminen.

Päätökset. Lautakunnan tärkeimmistä päätöksistä mainittakoon mm.: Oy. Liikennemainos — Trafikreklam Ab:lle päätettiin vuokrata laitoksen raitiovaunujen, linja- ja johdinautojen ulkopuolisten osien käyttöoikeus mainostustarkoituksiin 1. 3.—30. 6. väliseksi ajaksi (30. 1. 48 §) sekä suostua siihen, että kokeilua varten kaksi käytöstä poistettua moottorivaunua annettiin em. yhtiön käyttöön samoin mainostarkoituksiin (26. 8. 399 §).

Liikennelaitosta kehotettiin kiinnittämään entistä enemmän huomiota siihen, että liikenteessä noudatettaisiin mahdollisimman tehokasta joustavuutta sekä että rahastajat ja kuljettajat kiinnittäisivät jatkuvaa huomiota hyvään yleisön palveluun (18. 2. 80 §).

[1] Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja liikennelaitoksen kertomuksen eripainoksessa.

Raitiolinjojen 4, 6, 10 ja 12 reitit ja liikennöimisajat päätettiin muuttaa (18. 3. 133 §).

Laitoksen toimitusjohtaja oikeutettiin järjestämään liikennehenkilökunnalle tarvittava määrä vapaaehtoisia palkattomia lomia 1. 9.—1. 6. välisenä aikana (12. 8. 370 §).

Liikennelaitoksen ja yksityisten liikennöitsijäin välillä tehty sopimus ruuhkaaikoina suoritettavista kuljetuksista päätettiin hyväksyä (12. 8. 374 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemiin esityksiin sisältyivät mm. seuraavat asiat: laitoksen v:n 1958 tilinpäätöksen hyväksyminen (18. 2. 68 §); Ruskeasuon hallien ja korjaamoiden energiansaantikysymyksen tutkiminen, hallien ja korjaamoiden I rakennusvaiheen pääpiirustusten hyväksyminen ao. rakennustoimikunnan päätöksen mukaisena sekä 125 mmk:n suuruisen määrärahan saaminen Ruskeasuon halli-, huolto- ja korjaamohenkilökunnan asuinrakennuksen rakentamiseen (18. 3. 126 §, 26. 8. 398 §, 25. 11. 560 §); eräiden katujen, risteyksien ym. liikennejärjestelyt (13. 5. 218 §, 16. 9. 415 §); laitoksen henkilökunnan huoltokonttorin uusien sääntöjen vahvistaminen (13. 5. 219 §); laitoksen tulo- ja menoarvio v:ksi 1960 (16. 5. 239 §); kaupungin ja Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön välisen työehtosopimuksen eräiden kohtien muuttaminen (24. 6. 292 §) sekä laitoksen kuljetusmaksujen vapauttaminen hintasäännöstelystä ja tariffien korottaminen (29. 7. 330 §).

Maistraatille tehdyt esitykset koskivat liikennelaitoksen autolinjojen reittien ja liikennesuunnitelmien muutoksia (16. 1. 18 §, 4. 3. 98 §, 18. 3. 133 §, 1. 4. 148 §, 15. 4. 161 §, 29. 4. 193, 196, 203 §, 13. 5. 217 §); reittien jatkamista, linjaluvan muutosta tai uudistusta ja liikennetiheyden vahvistamista (29. 4. 195 §, 10. 6. 267 §, 16. 9. 412, 419 §, 22. 12. 626 §) sekä liikenteen lisäystä eräillä linjoilla (25. 11. 563 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle antamissaan lausunnoissa lautakunta puolsi Suomen Turistiauto Oy:n liikenneluvan uudistamista ja yhtiön linjanKallio—Pohjois-Haaga jatkamista Munkkivuoreen (16. 9. 414 §, 16. 12. 595 §) sekä Suomenlinnan talviliikenneyhteyksien parantamista (11. 11. 531 §). Lisäksi puollettiin esitystä yhdistetyn pikarata- ja ajoneuvosillan rakentamisesta Herttoniemen pikatielle (18. 2. 66 §), Ruoholahden sillan suunnittelutoimikunnan ehdotusta (26. 8. 391 §), esitystä Mustikkamaan sillan suunnitteluksi ja rakentamiseksi (26. 8. 393 §), Professorintien sillan suunnitelmaa (26. 8. 394 §), Lapinlahden sillan Lauttasaaren puoleisen liityntätien suunnitelman vahvistamista (28. 10. 496 §) sekä Vantaan yli Käskynhaltijantien kohdalla johtavan sillan piirustuksia (2. 12. 581 §).

Liikenteen järjestelykysymyksistä annetuissa lausunnoissa puollettiin Pohjolanaukion liikenteen järjestelyä (30. 1. 44 §), poliisilaitoksen ehdotusta liikenteen ja pysäkkien järjestelystä Vilhonkadulla Vuori- ja Mikonkadun välisellä osalla (1. 4. 142 §), Käpyläntien—Pohjolankadun—Oulunkyläntien risteyksen järjestelyä (26. 8. 395 §), Unioninkatu 45:n kohdalla olevan raitiopysäkkiparin poistamista ja siihen liittyviä järjestelyitä (25. 11. 579 §) sekä Mäntymäentien ja Etel. Stadionintien sulkemista suurmessujen ajaksi syksyllä 1960 (22. 12. 625 §). Hietalahdentorin järjestelystä liikennejärjestelykomitean esittämällä tavalla annettiin epäävä lausunto (25. 11. 553 §).

Muut kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat: liikennelaitoksen maksujen korottamista (4. 11. 517 §); Länsiulapanniemessä liikennelaitoksen henkilökunnan virkistys- ja kesänviettopaikkana olleen alueen saamista edelleen mainittuun tarkoitukseen (18. 3. 117 §); revisioviraston esitystä, ettei liikennelaitoksen henkilö-

kunnalle myönnettäisi vapaakortteja, vaan vuosikortteja, joista perittäisiin sama maksu kuin muissa kaupungin laitoksissa palvelevilta (18. 3. 121 §); liikennelaitoksen ammattiosastojen yhteisjärjestön anomusta, että laitoksen työsopimussuhteessa oleviin työntekijöihin sovellettaisiin samoja omavastuumääräyksiä kuin v. 1949 tehdyn sopimuksen perusteella oli sovellettu virkasuhteessa oleviin kuljettajiin (24. 6. 291 §); Ruskeasuon halli- ja autokorjaamoalueen rakennustöiden antamista yksityisten urakoitsijain suoritettavaksi (28. 10. 495 §) sekä esitystä komitean asettamisesta tutkimaan liikennelaitoksen muuttamista osakeyhtiöksi (2. 12. 580 §).

Liikennelaitos

Kertomusvuoden aikana pyrittiin laitoksen taloudellisen toiminnan jatkuvaan tehostamiseen. Rationalisoimisen avulla voitiin vähentää henkilökuntaa. Lisätuloja saatiin mainostuksen avulla ja menoja vähennettiin korvaamalla lisäkaluston hankkiminen yksityisbussien käyttämisellä tungosaikaliikenteessä omien linja-autojen lisänä.

Kertomusvuodelle laadittu talousarvio ei täysin pitänyt paikkaansa tulojen jäädessä 295 mmk alle arvion. Vastaavasti saatiin kuitenkin menopuolella aikaan 257 mmk:n säästö, huolimatta vuoden aikana tapahtuneista palkkojen noususta ja sähkön hinnankorotuksesta, jotka aiheuttivat 125 mmk:n arvaamattoman lisämenon.

Eräitä liikennereittejä muutettiin liikennetarvetta paremmin vastaavaksi.

Ruskeasuon hallialueen ensimmäisen rakennusvaiheen työt saatiin alkuun.

Henkilökunta. Laitoksen henkilökunta väheni edellisestä vuodesta 122 henkilöllä ja oli kertomusvuoden lopussa 3 833 henkilöä seuraavasti ryhmitettynä:

Osastot	Virkasuhde				Työsopimussuhde		Yht.			Erotus v:een 1958 verraten
	Vak.		Tp.							
	M	N	M	N	M	N	M	N	Yht.	
Johtajat	4	—	—	—	—	—	4	—	4	—
Kansliaosasto	1	—	2	5	—	—	3	5	8	— 1
Järjestelyosasto	1	—	—	—	3	—	4	—	4	+ 3 [1]
Sosiaali- ja tied.osasto	1	—	—	1	—	—	1	1	2	+ 1 [1]
Laskentaosasto	—	—	1	3	—	—	1	3	4	—
Talousosasto	—	—	34	43	—	2	34	45	79	+ 9 [1]
Hankintaosasto	1	—	13	15	36	16	50	31	81	— 11
Autoliikenneosasto	1	—	809	616	3	1	813	617	1 430	+ 31
Raitioliikenneosasto	1	—	536	566	—	1	537	567	1 104	—112
Liikennesuunn.osasto	1	—	6	—	—	—	7	—	7	+ 2 [1]
Autokorjaamo-osasto	1	—	17	2	350	48	368	50	418	— 10
Raitiovaunukorjaamo-osasto	1	—	31	5	334	91	366	96	462	— 22
Rataosasto	—	—	24	1	184	8	208	9	217	— 11
Tekn. suunnitt.osasto	—	—	7	3	3	—	10	3	13	— 1
Koko henkilökunta	13	—	1 480	1 260	913	167	2 406	1 427	3 833	—122

[1] Siirretty muilta osastoilta.

Laitoksen palvelukseen otettiin kertomusvuoden aikana 93 henkilöä. Palveluksesta erosi 215 henkilöä, joista siirtyi eläkkeelle 91. Eläkettä nauttivia oli kaikkiaan vuoden lopussa 828 (ed. v. 756) henkilöä.

Kansliaosaston tehtävänä oli huolehtia varsinaisten kansliatehtävien lisäksi lainopillisten asioiden hoitamisesta ja niitä koskevien tietojen ja neuvojen antamisesta. Tehtäviin kuului mm. esiintyminen eri oikeusasteissa, niiden asioiden käsittely, jotka eivät johtaneet oikeudelliseen menettelyyn, yksityisiin henkilöihin ja vakuutuslaitoksiin kohdistuneiden korvausjuttujen edellyttämät tehtävät sekä laitoksen perimisasioihin liittyvien asioiden käsittely. Osasto suoritti myös laitoksen kunnallishallintoon liittyvien asioiden käsittelyn, juriidisten asiakirjojen, hankintasopimusten sekä lautakunnan esityslistojen ja pöytäkirjojen laatimisen. Toiminnan piiriin kuului myös henkilökunnan eläkkeisiin, ikälisiin, leskieläke- ja kasvatusapusäännön mukaisiin avustuksiin liittyvien tehtävien hoitaminen jne. Lisäksi suoritettiin tutkimuksia asioissa, jotka eivät johtaneet poliisikuulusteluihin sekä käsiteltiin työsuhteita koskevia tulkintakysymyksiä.

Osastossa ei tapahtunut kertomusvuoden aikana henkilömuutoksia.

Järjestelyosaston toimintapiiriin kuuluivat johtosäännön mukaan laitoksen rationalisoimistutkimukset sekä yleistä järjestelyä ja kehittämistä koskevat selvittely-, suunnittelu- ja tutkimustehtävät.

Kertomusvuoden aikana lisättiin henkilökuntaa 4 henkilöllä, joten se vuoden vaihteessa käsitti osastopäällikön lisäksi 3 tutkijaa sekä lomakesuunnittelijan.

Toimintavuoden tärkeimpänä tehtävänä voitaneen pitää tutkimusta laitoksen tavoitteista ja toimintaperiaatteista. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää ne periaatteet ja politiikka, joita olisi noudatettava laitoksen perustarkoituksen toteuttamiseksi. Lautakunta hyväksyi tavoiteasetelman eräin muutoksin 26. 10.

Organisaatiotutkimukset koskivat ensisijaisesti laitoksen toimintojen edellyttämien henkilöiden ja näiden keskinäisten alistussuhteiden kartoittamista. Tämän lisäksi aloitettiin vuoden lopulla laitoksen uuden organisaation suunnittelu, nimenomaan autokorjaamon ja -huollon tulevaa toimintaa varten Ruskeasuolla ja Koskelassa.

Teknillisistä tutkimuksista mainittakoon Ruhan autokorjaamon ja -huollon suunniteltujen työmenetelmien tarkistustutkimukset. Lisäksi suoritettiin linjaorganisaation pyynnöstä lay-out suunnitelmia mainittua autokorjaamoa ja -huoltoa varten sekä autopuolen varaosa- ja tarveainevarastojen tarkistustutkimuksia. Nämä koskivat ensisijaisesti varastojen tilantarvetta, huomioon ottaen sekä nykyiset että lähivuosien tarpeet. Tilantarpeen määrittelemiseksi oli selvitettävä olisiko varaston markkamääräistä suuruutta ja nimikkeistöä lisättävä, jotta toimintayksiköiden tarpeet pystyttäisiin tyydyttämään vai oliko varasto arvoltaan liian suuri tai lajitelmassa parantamisen varaa. Tutkimuksessa pyrittiin saamaan lähinnä seuraavat tiedot: varaosien ja tarveaineiden luku ja keskivarasto v. 1957 ja 1958 sekä varaosien ja tarveaineiden arvo ja nimikkeiden lukumäärä kiertonopeuksilla < 1 ja < 2 ja $= 0$. Autopuolen tutkimus valmistui 15. 6. Varastotutkimus laajennettiin myöskin raitiovaunupuolelle, lähinnä käsityksen saamiseksi varastojen kokoonpanosta, kiertonopeuksista ja hankintojen suorituksen pääperiaatteista. Tämä tutkimus valmistui 10. 12.

Välittömästi autopuolen tutkimuksen valmistuttua asetettiin 5-miehinen varas-

tojen selvittelytoimikunta, jonka tehtävänä oli tutkia varastolajitelma nimikkeittäin ja selvittää, mitkä tarvikkeet voitaisiin ehdottaa poistettaviksi ja mitkä korvata toisella tarkoituksenmukaisemmalla nimikkeellä.

Lomakeyhdysmiehen tehtävänä oli o.t.o. hoitaa lomakerationalisointia. Tässä mielessä pantiin alulle laitoksessa käytettävien lomakkeiden inventointi.

Kertomusvuonna pantiin alulle linjaorganisaation suorittama tutkimustoiminta yhteistyössä järjestelyosaston kanssa. Tässä mielessä aloitettiin tutkimukset tarkoituksenmukaisen menetelmän löytämiseksi eri liikennelinjojen aikataulujen laadinnassa. Tätä työtä suoritti liikennesuunnitteluosasto. Peruskoulutuksen, jota tutkimustoiminnassa edellytetään, saivat liikennesuunnitteluosaston osastopäällikkö ja yksi työnjohtaja.

Rationalisoimistietoutta koskevia informaatiotilaisuuksia järjestettiin insinööri- ja työnjohtajakunnalle sekä työntekijöille. Luottamusmiehille pidettiin selostus- ja keskustelutilaisuus järjestelyosaston tehtävistä ja tulevasta toiminnasta.

Sosiaali- ja tiedotusosaston tehtävänä oli huolehtiminen virkamiesten ja työntekijäin sosiaalisista kysymyksistä ja liikennelaitoksen tiedotustoiminnasta.

Osaston toiminnan kehittämiseen ja organisointiin kiinnitettiin jatkuvaa huomiota. Henkilökuntaa lisättiin yhdellä toimistovirkailijalla.

S o s i a a l i t o i m i n t a. Laitoksen henkilökuntaa opastettiin sosiaalisten ja henkilösuhteisiin liittyvien kysymysten ratkaisuissa. Henkilökunnan asuntotilanteen helpottamiseksi oltiin yhteydessä kaupungin ja valtion ao. viranomaisiin.

Sosiaaliosaston päällikkö toimi laitoksen koulutusasiamiehenä huolehtien henkilökunnan koulutuksesta. Liikennehenkilöstön ammattikoulutus hoidettiin entiseen tapaan sosiaaliosaston ulkopuolella.

Osaston toimintaan kuului myös edullisten teatterinäytösten järjestäminen henkilökunnalle. Kun henkilökunnan keskuudessa oli ammattiosastojen alaisena erittäin monipuolista viihdytystoimintaa ja erilaisten kerhojen omatoimisuutta, ei varsinaista tarvetta muun viihdytystoiminnan järjestämiseksi esiintynyt.

Huomattavin juhla oli liikennelaitoksen ansiomerkkien jakotilaisuus 8. 12. Kaupunginkellarissa, jossa 140 veteraanille jaettiin ansiomerkit 20, 30 ja 40 vuoden palveluksesta. Vuoden huomattavin urheilutapahtuma oli pohjoismaisten liikennelaitosten mestaruuskilpailut 19. — 24. 7. Helsingissä.

Kesänviettopaikan saannista edelleen Lauttasaaren Länsiulapanniemestä sovittiin urheilu- ja retkeilytoimiston kanssa.

Tapaturmatorjuntaan osallistuttiin mm. suorittamalla tarkastuskäyntejä.

Työsuhdeasioissa osallistuttiin neuvotteluun työsuhteita koskevissa tilaisuuksissa.

T i e d o t u s t o i m i n t a kohdistui sekä henkilökuntaan että matkustavaan yleisöön ja lehdistöön. Henkilökunnan informointi tapahtui osittain kiertokirjeiden ja puhuttelujen muodossa. Erittäin tehokas tiedotusväline oli henkilökunnan tiedotuslehti »Liikennepeili-Trafikspegeln», jonka perustamisluvan kaupunginhallitus myönsi 5. 2., ja joka ilmestyi kertomusvuoden aikana neljänä numerona. Vastaavana toimittajana oli osaston päällikkö. Painatuskulut hankittiin ilmoitustuloilla.

Matkustajien tiedusteluihin ja huomautuksiin vastattiin sekä kirjeellisesti että suullisesti. Uutistapahtumat, samoin kuin lautakunnan päätökset tiedotettiin

lehdistölle. Yleisön lehdistön kautta esittämiin kysymyksiin, valituksiin ja toivomuksiin vastattiin välittömästi.

Informaatiotilaisuus kaupunginvaltuutetuille ja lehdistölle pidettiin kaupunginkellarissa 18. 3. Lisäksi vastattiin erinäisiin ulkomaisiin tiedusteluihin ja lähetettiin tiedotusmateriaalia sekä selostettiin laitoksen toimintaa myös lehdistössä, radiossa ja televisiossa.

Taloudelliset osastot

Laitoksen talouden parantamiseen kiinnitettiin jatkuvasti erityistä huomiota. Tässä mielessä suoritettiin eräitä toimenpiteitä menojen supistamiseksi ja tulojen lisäämiseksi. Tariffikorotuksia ei kertomusvuoden aikana tapahtunut. Tulojen ja menojen jakaantuminen käy ilmi laitoksen tilinpäätöksestä sekä taulukoista 2, 3, 4, 5, 6 ja 7.

Laskentaosaston tehtävänä oli huolehtiminen laitoksen kustannuslaskennasta ja tilinpidosta. Osaston toiminta jakaantui organisaation tässä vaiheessa eri osastoille.

Talousosaston tehtävänä oli laitoksen kassatehtävien hoitaminen, huoltokonttorin, lipputoimiston ja löytötavaratoimiston tehtävien hoitaminen sekä isännöitsijätehtävien suorittaminen.

Henkilökunnan huoltokonttorin jäsenmäärä oli vuoden päättyessä 3 059. Tilillepanoja oli yhteensä 363 917 603 mk, ottoja 281 428 177 mk, talletuksia 82 489 426 mk. Lainoja myönnettiin kaikkiaan 2 466, yhteismäärältään 61 872 500 mk.

Poliklinikalla kävi vuoden aikana kaikkiaan 19 959 potilasta, sairaanhoitajien kotikäyntejä suoritettiin 206 ja pienoisröntgenissä kuvattiin 3 272 henkilöä, jolloin uusia tuberkuloositapauksia todettiin 4. Muulla tavoin todettiin vuoden aikana 15 uutta tuberkuloositapausta. Maksuton syöpätarkastus rahastajille aloitettiin marraskuussa. Tarkastuskäyntejä suoritettiin halleilla ja tarkastusasemilla 68. Kenttäensiapua varten jaettiin 3 738 ea-pakkausta. Työstä poisjääneiden huippuluku todettiin huhtikuussa, jolloin 203 henkilöä oli samanaikaisesti sairaana äkillisten kuumetapausten takia.

Löytötavaratoimistoon talteenotettujen esineiden lukumäärä oli vuoden lopussa 10 305, joista voitiin toimittaa omistajilleen takaisin 2 942 esinettä.

Hankintaosaston tehtävänä oli hankintojen suorittaminen sille annettujen ohjeiden mukaisesti sekä laitoksen varastotoimen hoitaminen.

Osastossa suoritettiin edelleenkin varastokirjanpitoon kuuluvan tavarakortiston uudelleenjärjestelyä. Varastoissa suoritettiin eräitä laajennuksia ja järjestelyjä lisätilojen saamiseksi ja hankittiin lisää hyllyköitä. Varsinaisista laajennustöistä pidättäydyttiin, koska varastointikysymys tulisi muuttumaan Ruhan valmistuessa. Kuormaus- ja tavarankäsittelykoneita hankittiin. Koska uusien virkapukujen suunnittelu oli vireillä, ei entistä pukumallia hankittu, vaan suoritettiin välttämättömät korjaukset ja valmistettiin muutama puku omassa vaatehtimossa.

Vähennysten aikaansaamiseksi korkomenoissa pyrittiin mahdollisuuksien mukaan pienentämään varastomääriä ja vastaavasti varastoarvoa. Siinä tarkoituksessa sovittiin mm. eräiden linja-autojen hankkijoiden kanssa varaosien kaupintavarasto-

jen järjestämisestä liikennelaitokselle. Varastoarvo oli 31. 12. 520 433 990 mk (ed. v. 594 505 975 mk). Vähennys kertomusvuoden aikana oli siis 74 071 985 mk.

Hankintaosasto asetti yhdessä järjestelyosaston kanssa toimikunnan selvittämään varastossa olevan vähän tai ei ollenkaan käytettävän tavaran määriä, laatua ja käyttömahdollisuuksia. Myöskin tutkittiin eri tavaralaatujen kiertonopeutta.

Matkalippujen hinnat pysyivät muuttumatta, lukuun ottamatta vuosilippujen hintaa ja Korkeasaaren liikennemaksuja.

Henkilökohtaisia vuosilippuja saivat kaupungin virastot ja laitokset sekä posti- ja lennätinkonttori lunastaa 30 000 mk:n hinnasta. Samalla hinnalla myytiin poliisilaitokselle vuosilippuja, jotka eivät olleet henkilökohtaisia. Muut virastot, laitokset tai yhteisöt ja yksityiset henkilöt maksoivat puolen vuoden lipusta 18 000 mk.

Korkeasaaren lauttaliikenteessä maksoi aikuisten edestakainen lippu 100 mk ja yksinkertainen lippu 50 mk, 4—14 vuotiaitten lasten vastaavasti 30 ja 15 mk. Korkeasaaren, Palosaaren ja Hylkysaaren asukkaat maksoivat yksinkertaisesta matkasta 10 mk, lapset 5 mk. Retkeilyryhmiin osallistuneet lapset ja invalidit maksoivat edestakaisesta matkasta 25 mk.

Tulostase joulukuun 31 päivänä 1959

Menot:

Yhteiset kustannukset:	mk	mk	mk
Hallinto		45 784 239	
Kassa- ja tilivirasto		44 441 278	
Yhteiset sekalaismenot:			
Vuokrat	5 263 840		
Vakuutusmaksut	21 860 150		
Konttorikaluston hankinta	1 473 491		
Hallintorakennusten kunnossapito	3 783 071		
Eläkkeet	266 597 460		
Lapsilisä- ja kansaneläkemaksut	108 672 261		
Työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut	8 652 061		
Muita liikennemenoja	5 822 970	422 125 304	
Lautakunnan käyttövarat		969 798	513 320 619
Raitioliikennekustannukset:			
Palkkaus ym.		695 964 575	
Sähkövoima		150 398 816	
Raitiovaunuston kunnossapito		321 783 593	
Ratojen ja ilmajohtojen kunnossapito		144 782 715	
Puvut, liput, yhteiset palkat ym., osuus		43 813 559	
Käyttörakennusten kunnossapito		51 047 850	1 407 791 108

	mk	mk
Linja-autoliikennekustannukset:		
Palkkaus ym.	757 877 210	
Polttoaine, öljy	130 336 826	
Vaunusto, renkaat	52 402 708	
Vaunuston kunnossapito	411 753 491	
Autoverot ja -vakuutukset	145 741 061	
Puvut, liput, yhteiset palkat ym., osuus	96 389 830	
Käyttörakennusten kunnossapito	35 840 473	1 630 341 599
Johdinautoliikennekustannukset:		
Palkkaus ym.	61 702 232	
Sähkövoima	16 173 776	
Vaunusto, renkaat	2 369 424	
Vaunuston kunnossapito	22 795 478	
Ilmajohtojen kunnossapito	3 622 027	
Autoverot ja -vakuutukset	4 430 089	
Puvut, liput, yhteiset palkat ym., osuus	5 841 808	
Käyttörakennusten kunnossapito	2 276 184	119 211 018
Laivaliikennekustannukset		5 749 215
Asuntokiinteistökustannukset		8 170 975
Korot ja kuoletukset		
Laskennalliset korot	259 707 211	
Konttokurantti- ym. korot	56 063 506	
Kuoletukset	506 312 620	822 083 337
		4 506 667 871
Tulot:		
Liikennetulot:		
Raitioliikenteestä	1 616 516 174	
Linja-autoliikenteestä	2 034 967 989	
Johdinautoliikenteestä	203 550 892	
Laivaliikenteestä	15 893 966	3 870 929 021
Asuntokiinteistötulot		16 353 838
Sekalaisia tuloja		43 824 817
Tilivuoden tappio		575 560 195
		4 506 667 871

Omaisuustase joulukuun 31 päivänä 1959

Vastaavaa:		
Rahaa, saamisia:		
Kassat	5 794 657	
Tili- ym. saamiset	44 091 936	49 886 593
Tarveaineet ja valmisteet		532 577 840
Nostamattomat määrärahat		973 138 667

Laitoksen kantaomaisuus:	mk	mk
Liikennekiinteistöt	1 721 185 214	
Asuntokiinteistöt	144 560 505	
Radat	781 229 366	
Ilmajohdot	80 386 667	
Raitiovaunusto	2 770 093 464	
Linja-autovaunusto	1 081 396 067	
Johdinvaunusto	63 868 885	
Henkilö- ja pakettiautot	2 768 000	
Lautta	8 579 000	
Kalusto	112 862 373	
Puhelinosuudet	11 400 000	6 778 329 541
Tilivuoden tappio		575 560 195
		8 909 492 836

Vastattavaa:		
Tili- ym. velat		288 107 493
Konttokuranttivelka kaupungille		869 917 135
Siirtyvät määrärahat:		
Vapaat, siirtyvät määrärahat	376 841 761	
Sidotut, siirtyvät määrärahat	596 296 906	973 138 667
Pääomavelka kaupungille		6 778 329 541
		8 909 492 836

Raitioliikenteen matkustajapaikkakilometrien määrä oli 861 882 320, linja-autoliikenteen 1 056 448 650 ja johdinautoliikenteen 69 361 505, yhteensä 1 987 692 475. Jos yhteiset menot 611 332 986 mk, yhteisten käyttörakennusten ja laitteiden sekä yhteisen kaluston pääomavelan korot ja poistot sekä konttokuranttitilin ja sekalaiset korot mukaanluettuina jaetaan suhteessa paikkakilometrimäärään, tulee raitioliikenteen osalle 265 079 784 mk, linja-autoliikenteen osalle 324 920 437 mk ja johdinautoliikenteen osalle 21 332 765 mk. Raitioliikenteen kokonaismenot, pääomavelan korot ja poistot mukaanluettuina, nousivat 2 011 899 984 mk:aan, linja-autoliikenteen 2 305 567 403 mk:aan ja johdinautoliikenteen 163 993 413 mk:aan.

Raitioliikenteen vaunukilometrimäärä oli 9 910 085, linja-autoliikenteen 18 896 037 ja johdinautoliikenteen 1 126 919, yhteensä 29 933 041. Jos em. yhteiset menot, 611 332 986 mk, jaetaan näiden lukujen mukaan, on raitioliikenteen osuus 202 397 139 mk, linja-autoliikenteen 385 920 385 mk ja johdinautoliikenteen 23 015 462 mk, ja eri liikennemuotojen kokonaismenot ovat: raitioliikenne 1 949 217 339 mk, linja-autoliikenne 2 366 567 351 mk ja johdinautoliikenne 165 676 110 mk.

2. Menoerät laskettuna 100 paikkakilometriä sekä vaunukilometriä kohden

	Raitio-liikenne	Linja-auto-liikenne	Johdin-auto-liikenne	Raitio-liikenne	Linja-auto-liikenne	Johdin-auto-liikenne
	mk/100 paikkakm			mk/vaunukm		
Käyttörakennusten kunnossapito ..	5: 923	3: 393	3: 282	5: 151	1: 897	2: 020
Käyttövoima, polttoaine, öljy	17: 450	12: 337	23: 318	15: 176	6: 898	14: 352
Palkat, virkapuvut, liput ym.	82: 105	78: 034	93: 981	71: 407	43: 627	57: 846
Sairausapu	5: 807	3: 663	4: 079	5: 050	2: 048	2: 510
Radat ja johdot	16: 123	—	5: 222	14: 023	—	3: 214
Renkaat	—	4: 960	3: 416	—	2: 773	2: 103
Vaunusto, korjaukset ja huolto	35: 931	38: 141	32: 184	31: 249	21: 324	19: 809
Autoverot ja -vakuutukset	—	13: 795	6: 387	—	7: 713	3: 931
Pääomavelan korko	17: 652	7: 185	5: 128	15: 352	4: 017	3: 156
Käyttörakennusten, vaunuston, ratojen, johtojen ja kaluston poistot	21: 684	25: 974	28: 680	18: 859	14: 521	17: 653
	202: 675	187: 482	205: 677	176: 267	104: 818	126: 594
Yhteiset menot	30: 756	30: 756	30: 756	20: 423	20: 423	20: 423
Yhteensä mk	233: 431	218: 238	236: 433	196: 690	125: 241	147: 017

Yhteiset menot ilmaistuna markkoina 100 paikkakilometriä kohden jakaantuvat seuraavasti: hallinto 2: 303, kassa- ja tilivirasto 2: 236, eläkkeet 13: 413, lapsilisä- ja kansaneläkemaksu 5: 467, sekalaisia menoja 2: 406 sekä yhteiset korot ja poistot 4: 931.

3. Liikennelaitoksen kantaomaisuuden muutokset v. 1959

	Arvo 1. 1. 1959	Arvonlisäys uudishankinto-jen avulla	Kuoletukset	Arvo 31. 12. 1959
	mk			
Liikennekiinteistöt	1 533 109 458	233 043 059	45 147 803	[1] 1 721 185 214
Asuntokiinteistöt	146 784 155	1 517 505	3 741 155	144 560 505
Radat	787 053 128	44 171 366	49 995 128	781 229 366
Ilmajohdot	85 104 625	1 066 667	5 784 625	80 386 667
Raitiovaunusto	2 412 329 794	462 458 464	104 694 794	2 770 093 464
Linja-autovaunusto	1 308 100 409	23 855 067	250 559 409	1 081 396 067
Johdinvaunusto	64 728 290	17 255 885	18 115 290	63 868 885
Henkilö- ja pakettiautot	3 551 000	—	783 000	2 768 000
Lautta	9 859 000	—	1 280 000	8 579 000
Kalusto	130 660 416	8 413 373	26 211 416	112 862 373
Puhelinosuudet	11 400 000	—	—	11 400 000
Yhteensä	6 492 680 275	791 781 386	506 312 620	6 778 329 541

4. Raitio-, linja-auto ja johdinautoliikenne

	Laskettu vaunukilometrimäärä [2]	Matkustajia	Tuloja, mk		Menoja, mk	
			Kaikkiaan	Liikenteestä	Kaikkiaan	Liikenteestä [3]
V. 1958	28 094 800	139 322 164	3 689 345 807	3 639 416 849	4 311 493 439	3 091 178 617
V. 1959	28 655 693	144 589 275	3 915 213 710	3 855 035 055	4 500 918 656	3 157 343 725
Erotus	+ 560 893	+ 5 267 111	+225 867 903	+215 618 206	+189 425 217	+ 66 165 108
%	+ 2.0	+ 3.8	+ 6.1	+ 5.9	+ 4.4	+ 2.1

[1]) Summaan sisältyy kaupunginhallituksen 25. 6. tekemän päätöksen mukaisesti liikennelaitokselle siirretyn Punamäki 16:ssa olevan asuinrakennuksen ym. kiinteistöluetteloarvo, 180 500 mk. — [2]) Tähän sisältyy moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta. — [3]) Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

5. Raitioliikenne

	Laskettu vaunukilometrimäärä[1])	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk [2])		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1958 .	9 898 019	63 333 168	6.40	1 629 247 407	164: 60	1 447 337 109	146: 22	22: 85
V. 1959 .	8 632 737	60 506 168	7.01	1 616 516 174	187: 25	1 407 791 108	163: 08	23: 27
Erotus ...	— 1 265 282	— 2 827 000	+ 0.61	— 12 731 233	+ 22: 65	— 39 546 001	+ 16: 86	+ 0:42
%	— 12.8	— 4.5	+ 9.5	— 0.8	+ 13.8	— 2.7	+ 11.5	+ 1.8

6. Linja-autoliikenne

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk [2])		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1958 .	17 193 126	68 049 631	3.96	1 822 936 975	106: 03	1 530 162 745	89: 00	22: 49
V. 1959 .	18 896 037	75 877 884	4.02	2 034 967 989	107: 69	1 630 341 599	86: 28	21: 49
Erotus ...	+ 1 702 911	+ 7 828 253	+ 0.06	+212 031 014	+ 1: 66	+100 178 854	— 2: 72	— 1: 00
%	+ 9.9	+ 11.5	+ 1.5	+ 11.6	+ 1.6	+ 6.5	— 3.1	— 4.4

7. Johdinautoliikenne

	Vaunukilometrimäärä	Matkustajia		Liikennetuloja, mk		Liikennemenoja, mk [2])		
		Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Kaikkiaan	Vkm kohden	Matkustajaa kohden
V. 1958 .	1 003 655	7 939 365	7.91	187 232 467	186: 55	113 678 763	113: 26	14: 32
V. 1959 .	1 126 919	8 205 223	7.28	203 550 892	180: 63	119 211 018	105: 78	14: 53
Erotus ...	+ 123 264	+ 265 858	— 0.63	+ 16 318 425	— 5: 92	+ 5 532 255	— 7: 48	+ 0: 21
%	+ 12.3	+ 3.3	— 8.0	+ 8.7	— 3.2	+ 4.9	— 6.6	+ 1.5

Liikenneosastot

Liikenneosastoilla suoritettiin eräitä uudelleenjärjestelyjä, joista huomattavimpana mainittakoon eräiden raitiovaunureittien muuttaminen entistä tarkoituksenmukaisemmaksi sekä eräiden uusien alueiden saattaminen linja-autoliikenteen piiriin ja liikennetiheyden lisääminen. Lukuun ottamatta eräitä autonkuljettajien virkoja ei henkilökuntaa lisätty. Kertomusvuoden aikana saatiin käyttöön edellisenä vuotena tilatut 30 kpl 4-akselisia raitiovaunuja. Tungosaikaliikenteessä käytettiin osittain myös yksityisbusseja. Henkilökunnan perus- ja jatkokoulutusta suoritettiin aikaisempien vuosien tapaan.

Autoliikenneosaston tehtävänä oli linja- ja johdinauto- ja meriliikenteen käytännöllinen hoitaminen sekä koulutus- ja yleisöpalvelutehtävät.

Autoliikenteessä tehtiin vuoden aikana seuraavat linjamuutokset: 28. 1. jatkettiin autolinjaa 28, siten että se alkoi kiertää reittiä Vanhaistentie—Kanneltie—Vanhaistentie; linjalle 28 järjestettiin yöliikenne, siten että linjan 27 yöliikenne-

[1]) Tähän sisältyy moottorivaunukilometrimäärä ja puolet perävaunujen kulkemasta kilometrimatkasta. — [2]) Ilman yhteiskustannuksia, korkoja ja kuoletuksia.

vaunut alkoivat kiertää Etelä-Kaarelan kautta ja linjalle 34 yöliikenne, siten että linjan 32A:n reittiä jatkettiin linjatunnuksin 32N Eränkävijäntorilta Siilitielle linjan 34:n päätepysäkille sekä aloitettiin liikenne linjan 14 lyhennetyllä tungosaikalinjalla 14A Fredrikintori—Tukholmankatu;

15. 3. muutettiin linjojen 25 ja 26 reitit kulkemaan Pitäjänmäellä uutta Pitäjänmäentietä pitkin;

1. 6. kesäliikenteen alkaessa tapahtui raitioliikenteen muutosten vuoksi autoliikenteessä linjojen 20 ja 24 reittien muutos, siten että ne alkoivat ajaa Marian sairaalan kautta reittiä Mechelininkatu—Lapinlahdenkatu—Malminrinne; yhdistettiin linjojen 52 ja 54 yöliikenne yhteiseksi linjaksi 54N, joka kulki Maunulan kautta Länsi-Pakilaan;

10. 6. muutettiin linjan 17 reittiä eteläpäässä, siten että vaunut kiersivät reittiä Kapteeninkatu—Merikatu—Neitsytpolku—Pietarinkatu—Kapteeninkatu;

22. 6. jatkettiin linjaa 100 Invaliidisäätiön pihalle;

1. 7.—29. 8. välisenä aikana liikennöitiin Herttoniemestä Reposalmen uimarantaan kuljettamalla pääasiassa lapsia uimakouluun;

10. 8. jatkettiin autolinjaa 37 Santahaminaan;

19. 8. jatkettiin autolinjoja 54 ja 55 noin 650 m Pakilantietä;

31. 8. syysliikenteen alkaessa muutettiin autolinjan 26 reitti kiertämään Pajamäen kautta; aloitettiin liikenne tungosaikoina Herttoniemen linjoilla Sörnäisten rantatien kautta, jolloin tunnuksena oli lisäkirjain S; linjaa 51A jatkettiin Vanhaankaupunkiin asti, josta paluutie oli Hämeentien kautta. Tätä reittiä liikennöitiin iltapäivällä, mutta aamupäivällä ajettiin reitti päinvastaiseen suuntaan tunnuksin 51N; muutettiin linja 71 kulkemaan Sörnäisissä Vilhonvuorenkadun ja Sörnäisten rantatien kautta;

6. 11. tapahtui Kulosaaressa pieniä reittimuutoksia tierakennustöiden vuoksi;

7. 12. jatkettiin autolinjaa 16 Munkkisaareen. Sitä liikennöitiin tunnuksin 16A vain arkisin aamusta noin klo 19 saakka. Iltaisin ja sunnuntaisin liikennöitiin entistä reittiä;

21. 12. muutettiin linjan 21 reitti kulkemaan pitkin Arkadiankatua—Nervanderinkatua—Aurorankatua;

31. 12. jatkettiin autolinjaa 13 Hietaniemeen reittiä Caloniuksenkatu—Mechelininkatu—Hietaniemenkatu.

Vuoden alussa oli arkipäivisin tungosaikaliikenteessä 255 diesel- ja 18 johdinautoa, kesällä 214 diesel- ja 11 johdinautoa sekä vuoden lopulla 274 diesel- ja 17 johdinautoa.

Yksityistilausajoja suoritettiin turistiautolla 33, joista oli tuloja 181 150 mk sekä muilla linja-autoilla 185 tulojen ollessa 772 015 mk.

Autolinjat, niiden vaunumäärät ja vuorojen keskimääräiset ajotiheydet vuoden eri aikoina selviävät taulukoista 10 ja 11.

»Korkeasaari—Högholmen» moottorilautta suoritti purjehduskaudella 3 244 kaksoisvuoroa ja kuljetti kaikkiaan 313 273 Korkeasaaressa kävijää, joista 106 905 lastenlipuilla sekä 11 124 koululais- ja retkeilylipuilla.

Raitioliikenneosaston tehtävänä oli raitioliikenteen käytännöllinen hoitaminen sekä koulutus- ja yleisöpalvelutehtävät.

10. Kaupunkiautolinjat

N:o	Linja	Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
			Vakinaiset	Tungosaika-	Yö-	6.00—9.00 15.30—18.00	9.00—15.30 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
			vaunut						
13	Kauppatori—Apollonkatu	1. 1.—31. 5.	3	1	—	5.5	6.7	—	—
		1. 6.—30. 8.	2	1	—	6.7	10	—	—
		31. 8.—30.12.	3	1	—	5.5	6.7	—	—
	Kauppatori—Etu-Töölö (Hietaniemi)	31.12.	4	1	—	6	6.7	—	—
14	Eira—Tukholmankatu	1. 1.—27. 1.	12	7	—	2 (E)	3	4	—
		28. 1.—31. 5.	12	—	—	3	3	4	—
		1. 6.—30. 8.	7	—	—	3	5	6	—
		31. 8.— 8.11.	12	—	—	3	3	4	—
		9.11.—31.12.	9	—	—	4	4	4	—
14A	Fredrikinkatu—Tukholmankatu	28. 1.—31. 5.	—	6	—	6 (E)	—	—	—
		1. 6.—30. 8.	—	4	—	10 (E)	—	—	—
		31. 8.—31.12.	—	8	—	4	—	—	—
16	Eira—Kruununhaka	1. 1.— 8. 2.	6	—	—	6	6	10	—
		9. 2.—31. 5.	6	—	—	6	6	11	—
		1. 6.—30. 8.	4	—	—	7.5	7.5	10	—
		31. 8.— 6.12.	6	—	—	6	6	11	—
		7.12.—31.12.	3	—	—	—	—	10	—
16A	Munkkisaari—Kruununhaka	7.12.—31.12.	7	—	—	6	6	—	—
17	Merikatu—Aleksis Kiven katu	1. 1.—21. 1.	8	3	—	3 (E)	5.5	7	—
		22. 1.—31. 5.	8	3	—	4	5.5	7	—
		1. 6.—30. 8.	7	—	—	6	6	7	—
		31. 8.—18.11.	8	5	—	3.4(E)	5.5	6.7	—
		19.11.—31.12.	8	4	—	3.7	5.5	6.7	—
18	Kirkkokatu—Lastenlinna	1. 1.—21. 1.	8	3	—	3 (E)	6	7	—
		22. 1.—31. 5.	8	3	—	4.4	6	7	—
		1. 6.—30. 8.	7	—	—	6	6	7	—
		31. 8.—11.11.	8	4	—	4	6	6.7	—
		12.11.—31.12.	8	3	—	4.4	6	6.7	—
19	Eläintarha—Pasilantori	1. 1.—31.12.	1	—	—	10	10	15	—
20	Rautatientori — Lauttasaarentie	1. 1.—31. 5.	3	2	—	7.5(E)	12	20	—
	Rautatientori—(Maria) —Lauttasaarentie	1. 6.—31.12.	3	3	—	6	12	12	—
21	Erottaja—Seurasaari	1. 1.—31.12.	1	—	—	40	40	40	—
23	Erottaja—Isokaari	1. 1.—30. 8.	6	—	4	6	6	6	10
		31. 8.—31.12.	6	—	4	6	6	5.5	10
23A	Erottaja—Isokaari—(Sankarihaudat)	1. 1.—31. 5.	—	14	—	2(E) [1]	—	—	—
		1. 6.—30. 8.	—	6	—	6(E) [1]	—	—	—
		31. 8.—31.12.	—	14	—	2(E) [1]	—	—	—
24	Rautatientori—Etelä-Lauttasaari	1. 1.—31. 5.	3	3	—	2 (E)	12	20	—
	Rautatientori—(Maria) —Etelä-Lauttasaari	1. 6.—31.12.	3	4	—	6	12	12	—
24A	Rautatientori—Etelä-Lauttasaari [2]	1. 6.—31.12.	—	12	—	3 (E)	—	—	—
30	Rautatientori—Kulosaari	1. 1.—31.12.	2	—	—	20	20	20	—
31	Sörnäinen—Kivinokka	17. 5.—13. 9.	—	1	—	30	—	—	—
72	Kauppatori—Vihannestukkutori	1. 6.—10.10.	—	1	—	[1]	—	—	—
100	Kuusitie—Tenholantie	1. 1.—31. 5.	1	—	—	10	10	10	—
	Kuusitie—Invaliidisäätiö	1. 6.—31.12.	1	—	—	15	15	15	—

E-kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin. — [1]) Ajettu kaksi ajoa ap. — [2]) Ip. ajettu linjaa 23.

11. Esikaupunkiautolinjat

N:o	Linja	Aika	Lukumäärä vaunut: Vakinaiset	Tungosaika-	Yö-	Vuorotiheys minuuteissa n. klo: 6.00—9.00 15.30—18.00	9.00—15.30 18.00—19.30	19.30—23.00	23.00—1.30
22	Yrjönkatu—Etelä-Haaga	1. 1.—30. 8.	2	2	—	10 (E)	20	20	—
		31. 8.—31.12.	3	3	—	7.5	15	15	—
25	Yrjönkatu—Malminkartano	1. 1.—30. 8.	1	—	—	60	60	60	—
		31. 8.—31.12.	2	—	—	30	30	60	—
26	Yrjönkatu—Konala	1. 1.—30. 8.	3	4	—	10	20	60	—
	Yrjönkatu—Pajamäki—Konala	31. 8.—11.10.	2	6	—	7.5	30	30	—
		12.10.—29.11.	3	7	—	6.7 (E)	20	20	—
		30.11.—31.12.	4	9	—	5 (E)	15	15	—
27	Erottaja—Kaarela	1. 1.—27. 1.	3	4	2	10 (E)	20	20	30
		28. 1.—29.11.	2	5	2	10 (E)	30	30	30
		30.11.—31.12.	2	5	3	10 (E)	30	30	20
28	Erottaja—Etelä-Kaarela	1. 1.—27. 1.	—	6	—	10	—	—	—
		28. 1.—30. 8.	2	4	—	10	30	30	—
		31. 8.— 8.11.	2	5	—	10 (E)	30	30	—
		9.11.—29.11.	3	5	—	7.5	20	20	—
		30.11.—31.12.	4	9	—	4 (E)	15	15	—
29	Yrjönkatu—Laurinmäki	1. 1.— 8. 4.	1	—	—	60	60	60	—
		9. 4.—31. 5.	1	1	—	30 [1]	60	60	—
		1. 6.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—
32	Rautatientori—Eränkävijäntori	1. 1.—31. 5.	4	16	—	2 (E)	11	11	—
		1. 6.—30. 8.	3	10	—	3.5(E)	13.3	13.3	—
		31. 8.—31.12.	4	—	—	11	11	10	—
32S	Rautatientori—Eränkävijäntori	31. 8.—31.12.	—	10	—	4 (E)	—	—	—
32A	Rautatientori—Kulosaari—Eränkävijäntori	1. 1.—27. 1.	—	—	3	—	—	—	15
32N	Rautatientori—Kulosaarentie—Herttoniemi	28. 1.—31. 5.	—	—	3	—	—	—	17
		1. 6.—31.12.	—	—	3	—	—	—	15
33	Rautatientori—Marjaniemi	1. 1.—30. 8.	2	2	—	15 (E)	30	30	—
		31. 8.—31.12.	2	—	—	30	30	30	—
33S	Rautatientori—Marjaniemi	31. 8.—31.12.	—	2	—	30(E) [1]	—	—	—
34	Rautatientori—Pohjois-Herttoniemi	1. 1.—30. 8.	3	8	—	4 (E)	16	16	—
		31. 8.— 8.11.	4	—	—	12	12	11	—
		9.11.—31.12.	4	—	—	12	12	12	—
34S	Rautatientori—Pohjois-Herttoniemi	31. 8.—31.12.	—	11	—	4	—	—	—
35	Rautatientori—Roihuvuori	1. 1.—31. 5.	4	16	2	2 (E)	12	12	20
		1. 6.—30. 8.	3	10	2	3.5 (E)	15	15	20
		31. 8.—31.12.	4	—	2	12	12	11	20
35S	Rautatientori—Roihuvuori	31. 8.—31.12.	—	11	—	4	—	—	—
36	Rautatientori — Jollas	1. 1.—30. 8.	2	2	—	15	30	30	—
		31. 8.—31.12.	2	—	—	30	30	30	—
36S	Rautatientori—Jollas	31. 8.—31.12.	—	2	—	30	—	—	—
37	Rautatientori—Hevossalmi	1. 1.— 9. 8.	2	2	1	15	30	30	60
	Rautatientori—Santahamina	10. 8.—30. 8.	2	2	1	15	30	30	60
		31. 8.—31.12.	2	—	1	30	30	30	60

E-kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin. — [1]) Vain yksi ajo ap.

N:o	Linja	Aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
			Vakinaiset	Yö-	Tungos-aika-	6.00—9.00	9.00—15.30	19.30 — 23.00	23.00 — 1.30
			vaunut			15.30—18.00	18.00 — 19.30		
37S	Rautatientori—Santahamina	31. 8.—31.12.	—	2	—	30	—	—	—
38	Rautatientori—Hålvik	1. 1.— 9. 1.	1	—	—	60	60	60	—
		10. 1.—31. 5.	1	1	—	30	60	60	—
		1. 6.—31.12.	1	—	—	60	60	60	—
41	Rautatientori—Mellunkylä	1. 1.—31. 5.	4	—	3	16	16	16	20
		1. 6.—31.12.	4	—	3	15	15	15	20
41A	Rautatientori—Vartiokylä	1. 1.— 8. 4.	2	6	—	8 (E)	—	—	—
		9. 4.—31. 5.	2	7	—	8 (E)	—	—	—
		1. 6.—30. 8.	1	6	—	8 (E)	—	—	—
41S	Rautatientori—Mellunkylä	31. 8.—31.12.	—	8	—	7.5 [2]	—	—	—
50	Rautatientori—Koskela	1. 1.—31. 5.	2	3	—	10 (E)	20	20	—
		1. 6.—30. 8.	2	2	—	10	20	20	—
		31. 8.—31.12.	2	4	—	6.7	20	20	—
51	Rautatientori—Oulunkylä	1. 1.—27. 1.	8	—	—	5.7	5.7	7.5	—
		28. 1.—31. 5.	6	3	—	5	7.5	7.5	—
		1. 6.—30. 8.	6	—	—	7.5	7.5	7.5	—
		31. 8.—31.12.	6	3	—	5	7.5	7	—
51A	Rautatientori—Olympiakylä	1. 1.—27. 1.	—	9	—	7	—	—	—
		28. 1.—31. 5.	—	7	—	5	—	—	—
		1. 6.—30. 8.	—	5	—	7.5	—	—	—
51A/N	Rautatientori—Olympiakylä—Vanhakaupunki	31. 8.—31.12.	—	8	—	5	—	—	—
52	Rautatientori - Maunula	1. 1.—31. 5.	4	9	3	4 (E)	13.3	13.3	20
		1. 6.—30. 8.	4	6	—	6 (E)	12	12	—
		31. 8.—31.12.	4	8	—	4.3	12	12	—
53	Rautatientori—Itä-Pakila	1. 1.—31.12.	3	3	—	10	20	20	—
54	Rautatientori—Länsi-Pakila	1. 1.—31. 5.	5	13	4	3 (E)	11	11	15
		1. 6.—30. 8.	4	8	—	4.5(E)	13.3	12.5	—
		31. 8.—18.11.	5	9	—	3.5(E)	11	10	—
		19.11.—31.12.	5	10	—	3.5(E)	11	11	—
54N	Rautatientori—Maunula—Länsi-Pakila	1. 6.—31.12.	—	—	4	—	—	—	15
		31. 8.—31.12.	—	—	5	—	—	—	12
54A	Rautatientori—Itä-Maunula	1. 1.—31. 5.	—	1	—	[1]	—	—	—
55	Erottaja—Maunula—Länsi-Pakila	1. 1.—31. 5.	3	6	—	7.5(E)	20	20	—
		1. 6.—30. 8.	3	5	—	10 (E)	20	20	—
		31. 8.—31.12.	4	9	—	5 (E)	15	15	—
56	Rautatientori—Mestarintie	1. 1.—27. 1.	2	5	—	10 (E)	30	30	—
		28. 1.—31. 5.	2	5	—	8 (E)	24	24	—
		1. 6.—30. 8.	2	3	—	9 (E)	20	20	—
		31. 8.—8. 11.	2	4	—	7.5	20	20	—
		9.11.—31.12.	2	4	—	7.3	22	22	—
63	Rautatientori—Malmin lentoasema	1. 1.—31. 5.	3	2	—	10 (E)	20	30	—
		1. 6.—30. 8.	3	1	—	20 (E)	20	30	—
		31. 8.—31.12.	3	2	—	10 (E)	20	30	—
72	Sörnäinen—Pajamäki	1. 1.—30. 8.	—	5	—	10	—	—	—
	Sörnäinen—Pitäjänmäen teollisuusalue	31. 8.—31.12.	—	10	—	5 (E)	—	—	—
73	Eränkävijäntori—Roihuvuori—Reposalmen uimaranta	1. 7.—29. 8.	—	1	—	[3]	—	—	—

E-kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin. — [1]) Vain yksi ajo ap. — [2]) Ap. ajettu niso 41A. — [3]) Ajettu yksi ajo sekä ap. että ip.

11 a. Liikennelaitoksen linjoilla 31. 8. — 31. 12. välisenä aikana liikennöineet yksityiset liikennöitsijät

Liikennöitsijä	Linja n:o	Reitti	Lähtöaika klo
Leppävaaran Liikenne Oy.	22	Etelä-Haaga—Yrjönkatu	7.59
Sight-Seeing Buss O/Y. A/B.		Yrjönkatu—Etelä-Haaga	16.07
Lähilinjat Oy.	27	Kaarela—Erottaja	7.45
» »		Erottaja—Kaarela	16.04
» »		» »	16.13
Sight-Seeing Buss O/Y. A/B.	28	Etelä-Kaarela—Erottaja	7.52
E. Helminen		» » »	8.00
Sight-Seeing Buss O/Y. A/B.		Erottaja—Etelä-Kaarela	16.05
E. Helminen		» » »	16.21
Sight-Seeing Buss O/Y. A/B.	29	Laurinmäki—Yrjönkatu	7.40
» » » » »		» »	8.40
		Yrjönkatu—Laurinmäki	8.10
Liikenne Oy.	32 S	Eränkävijäntori—Rautatientori	7.45
» »		» »	7.56
» »	34 S	Pohjois-Herttoniemi—Rautatientori	7.50
» »	35 S	Roihuvuori—Rautatientori	7.58
		Rautatientori—Roihuvuori	16.00
Tammelundin Liikenne Oy.		» »	16.46
Liikenne Oy.		Roihuvuori—Rautatientori	16.24
Tammelundin Liikenne Oy.	36 S	Jollas—Rautatientori	7.58
Liikenne Oy.	38	Hålvik—Rautatientori	7.40
» »		» »	8.40
» »		Rautatientori—Hålvik	8.10
» »	41 S	Rautatientori—Mellunkylä	15.11
» »		» »	16.07
» »		» »	16.26
» »		Mellunkylä—Rautatientori	15.41

Linjamuutoksia suoritettiin seuraavasti: radan heikon kunnon vuoksi, ja kun uusilla 4-akselisilla vaunuilla ei ko. rataosaa voitu liikennöidä, lopetettiin 1. 6. noin 70 vuotta jatkunut raitioliikenne rataosalla Ylioppilastalo — Maria. Tämän johdosta muutettiin raitiolinjojen 4, 6, 10 ja 12 reitit. Linja 4 johdettiin Kirurgille, linja 6 Hietalahteen, linja 10 Diakonissalaitokselle (linjan nimi muutettiin syksyllä kaupunginosan nimen mukaiseksi »Linjat») ja linja 12 Hietalahteen. Linjoille 5 ja 6 asetettiin samalla uudet vaunut. Linjalla 6 liikennöitiin 1. 6. alkaen päivällä yksinäisin vaunuin ja tungosaikoina junin. Linjaa 12 liikennöitiin vain tungosaikoina. Yöliikenteessä yhdistettiin linjat 6 ja 10 yöliikennelinjaksi 10A reitille Arabia — Posti — Ruskeasuo. Liikennemuutoksen avulla voitiin vuoromäärää vähentää ja linjan 6 tungosaikavuorot muuttuivat tungosaikaperävaunuiksi.

Yleisen liikenteen kannalta saatiin raitioliikenteeseen merkittävä parannus kun 1. 10. otettiin raitiovaunuissa käyttöön tieliikenneasetuksen vaatimat suuntavilkut.

Vuoden alussa oli liikenteessä 128 moottorivaunua (mv) ja 80 perävaunua (pv), kesällä 101 mv ja 51 pv, joista 4-akselisia 64 mv ja 15 pv ja vuoden lopulla 122 mv ja 76 pv, joista 4-akselisia 78 mv ja 25 pv.

Yksityiskohtaiset tiedot linjoista, niiden vaunumääristä ja liikennetiheyksistä sekä niiden muutoksista vuoden kuluessa selviävät taulukosta 12.

12. Raitiolinjat

N:o	Linja	Liikennöimis-aika	Lukumäärä			Vuorotiheys minuuteissa n. klo			
	Päätepysäkit		Vakinaiset junat	Tung.-aika-junat	Yö-junat	6.00 - 9.00 15.30 - 18.00	9.00 — 15.30 18.00 - 19.30	19.30 - 23.00	23.00 - 1.30
1	Kauppatori—Käpylä ...	1. 1.—31. 5.	8	—	3	E	6.7	7.5	15.0
		1. 6.—30. 8.	7	—	3	E	7.5	7.5	15.0
		31. 8.—31.12.	8	—	3	E	6.7	7.5	15.0
1A	Eira—Käpylä	1. 1.—31. 5.	—	8	—	6.7 (E)	—	—	—
		1. 6.—30. 8.	—	4	—	7.5	—	—	—
		31. 8.—31.12.	—	8	—	6.7 (E)	—	—	—
3 B	Töölö—Kauppatori—Eira	1. 1.— 1. 2.	10	—	3	5.0	5.0	7.5	15.0
		2. 2.—31. 5.	10	1	3	5.0	5.0	7.5	15.0
		1. 6.—30. 8.	10	—	3	5.0	5.0	6.7	15.0
		31. 8.—31.12.	10	1	3	5.0	5.0	7.5	15.0
3 T	Kauppatori—Töölö—Kallio	1. 1.— 1. 2.	10	—	3	5.0	5.0	7.5	15.0
		2. 2.—31. 5.	10	1	3	5.0	5.0	7.5	15.0
		1. 6.—30. 8.	10	—	3	5.0	5.0	6.7	15.0
		31. 8.—31.12.	10	1	3	5.0	5.0	7.5	15.0
4	Hietalahti-Munkkiniemi -irurgi—Munkkiniemi ...	1. 1.—31. 5.	8	2	—	6.7 (E)	6.7	7.5	—
		1. 6.—30. 8.	7	—	—	7.5	7.5	7.5	—
		31. 8.—31.12.	8	—	—	6.7	6.7	7.5	—
4 A	Erottaja—Munkkiniemi	1. 1.—31.12.	—	—	3	—	—	—	15.0
4 S	Kauppatori—Munkkiniemi	1. 1.—31. 5.	—	8	—	6.7	—	—	—
		1. 6.—30. 8.	—	6	—	E	—	—	—
		31. 8.—15.11.	—	8	—	E	—	—	—
		16.11.—31.12.	—	7	—	E	—	—	—
4 V	Vallila—Munkkiniemi...	1. 1.—31. 5.	—	5	—	E	—	—	—
		1. 6.—30. 8.	—	3	—	E	—	—	—
		31. 8.—31.12.	—	4	—	E	—	—	—
5	Katajanokka—Töölöntori.....	1. 1.—31. 5.	7	—	—	5.0	5.0	6.7	—
		1. 6.—15.11.	7	—	—	5.0	5.0	7.5	—
		16.11.—31.12.	7	1	—	5.0	5.0	6.7	—
6	Maria—Arabia	1. 1.—31. 5.	9	5	4	6.7 (E)	6.7	7.5	15.0
	Hietalahti—Arabia	1. 6.—10. 6.	7	1	—	7.5	7.5	7.5	—
		11. 6.—30. 8.	8	—	—	7.5	7.5	7.5	—
		31. 8.—30. 9.	9	—	—	6.7	6.7	7.5	—
		1.10.—15.11.	9	1	—	6.7	6.7	7.5	—
		16.11.—31.12.	9	2	—	6.7 (E)	6.7	7.5	—
7A	Etu-Töölö—Sörnäinen .	1. 1.—31. 5.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—
		1. 6.—30. 8.	4	—	—	7.5	7.5	7.5	—
		31. 8.—31.12.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—
7 B	Etu-Töölö—Sörnäinen .	1. 1.—31. 5.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—
		1. 6.—30. 8.	4	—	—	7.5	7.5	7.5	—
		31. 8.—31.12.	5	—	—	6.7	6.7	7.5	—
8	Salmisaari—Vallila	1. 1.—31. 5.	8	—	—	6.7	6.7	7.5	—
		1. 6.—30. 8.	6	1	—	7.0	7.5	7.5	—
		31. 8.—31.12.	7	1	—	6.7	6.7	7.5	—
8K	Salmisaari—Käpylä	1. 1.—31.12.	—	2	—	E	—	—	—
9	Kauppatori—Vallila ...	1. 1.—31. 5.	6	—	—	6.7	6.7	—	—
		1. 6.—30. 8.	5	—	—	7.5	7.5	—	—
		31. 8.—31.12.	6	—	—	6.7	6.7	—	—
10	Kirurgi—Ruskeasuo ...	1. 1.—31. 5.	7	1	—	6.7	6.7	7.5	—
	Linjat [1])—Ruskeasuo ...	1. 6.—30. 8.	7	1	—	7.5	7.5	7.5	—
		31. 8.—31.12.	8	1	—	6.7	6.7	7.5	—
10A	Arabia—Ruskeasuo	1. 6.—31.12.	—	—	5	—	—	—	15.0
10 N	Erottaja—Ruskeasuo ...	1. 1.—31. 5.	—	—	3	—	—	—	15.0
10 S	Kauppatori - Ruskeasuo	1. 1.—31.12.	—	5	—	E	—	—	—
10 V	Ruskeasuo—Vallila	9.11.—31.12.	—	1	—	[2])	—	—	—
12	Diakonissalaitos[1])—Kuusitie	1. 1.—31. 5.	8	—	—	6.7	6.7	7.5	—
		1. 6.—30. 8.	—	6	—	7.5	—	—	—
	Hietalahti—Kuusitie	31. 8.—31.12.	—	7	—	6.7	—	—	—

[1]) Linjaa 12 liikennöitiin 6. 2. — 31. 5. ja linjaa 10 1. 6. — 30. 6. Hakaniemestä. Reittiä Diakonissalaitos — Hakaniemi liikennöitiin 6. 2. — 30. 6. linja-autolla. — [2]) Vain yksi ajo ip. — E-kirjain ilmaisee, että vaunut ajavat epätasaisin väliajoin.

Yksityisen käyttöön vuokrattiin yksi raitiojuna ja kaksi erillistä vaunua, tulojen ollessa 11 500 mk.

Liikenteenohjauskeskuksen toiminta muutettiin 26. 10. siten, että ohjauskeskus oli auki vain klo 24:ään. Siten saatiin tarkastajien työaika paremmin järjestetyksi. Liikenteenohjauskeskus suoritti partioautojen avulla valvontaa. Liikennehäiriöitä poistettiin autolinjoilla 277 tapauksessa ja raitiolinjoilla 530 tapauksessa. Partioautot suorittivat linja-autoissa 2 306 pikkukorjausta sekä lisäksi 111 potilaskuljetusta sekä lukuisasti erilaisia vikailmoituksia ja kuljetuksia.

Koulutus. Vuoden aikana koulutettiin 15 autonkuljettajaa ja annettiin lyhyt raitiokuljettajakurssi 14 henkilölle muilta osastoilta. Rahastajakoulutusta ei ollut, lukuun ottamatta neljää koulutusrahastajaa, joiden tehtäviin oli siirretty entisiä rahastajia. Täydennyskoulutusta järjestettiin kaikille raitiovaunun kuljettajille ja osalle rahastajia v. 1959:n mallisten moottori- ja perävaunujen ominaisuuksiin perehdyttämiseksi.

Liikennesuunnitteluosaston tehtävänä oli liikennetarpeen selvittäminen, liikenteen suunnittelu sekä valvonta- ja tarkkailutehtävät.

Osastossa suoritettiin julkista liikennettä koskevien liikennesuunnitelmien laatiminen sekä liikenteen valvonta- ja tarkkailutehtäviä. Erityisesti pyrittiin kehittämään keinoja, joilla olisi mahdollista saada käytettävä kalusto matkustajamääriä vastaavaksi.

Teknilliset osastot

Kertomusvuoden aikana kiinnitettiin teknillisellä sektorilla suurta huomiota organisaatiokysymyksiin, ja sen perusteella suoritettiin eräitä uusia työjärjestelyjä. Korjaamoiden kalustoa täydennettiin ja rataosaston välineistöä parannettiin. Uutta ajokalustoa saatiin käyttöön edellisen vuoden tilausten perusteella.

Työpajojen rationalisoimistoiminta saatiin alkuun ja teknillisen henkilökunnan työnjohdollista jatkokoulutusta suoritettiin.

Toiminnan taloudellistamiseen kiinnitettiin erityistä huomiota.

Kiinteistöjen vuosikorjaukset suoritettiin entiseen tapaan.

Liikkuva kalusto. Linja-autoja oli vuoden päättyessä 376, joista 258 suurta ja 117 keskikokoista sekä yksi turistiauto. Näistä oli vuoden päättyessä 363 rekisteröityinä.

Uusia linja-autoja ei liikennelaitokselle hankittu. Kertomusvuotena romutettiin 7 linja-autoa.

Johdinautoja oli vuoden päättyessä 25, jotka kaikki olivat liikennekelpoisia ja rekisteröityinä. Kaksi uutta autoa saatiin liikenteeseen ja yhden johdinvaunun toimitus siirtyi v:een 1960.

Moottoriraitiovaunuja oli vuoden päättyessä 217, joista uusia 4-akselisia 105 ja vanhoja 6. Loput olivat 2-akselisia. Lisäksi oli huolto-osaston käytössä 10 työmoottorivaunua, joista 2 hiomavaunua mainitaan myös muun kaluston yhteydessä. Vuoden aikana vastaanotettiin 30 kpl 4-akselisia telimoottorivaunuja. 17 moottorivaunua ja 15 perävaunua romutettiin. Vanhimmat moottori- ja perävaunut olivat kertomusvuonna olleet liikenteessä 35 vuotta.

Perävaunuja oli vuoden päättyessä 145, joista 4-akselisia 30. Vanhemmat perävaunut olivat kaikki 2-akselisia.

Muu liikkuva kalusto käsitti vuoden lopussa 4 henkilöautoa, 7 kuorma-autoa, 4 hinausautoa, 16 pakettiautoa, 6 korjausautoa, 4 perävaunua, 5 tiehöylää, 8 traktoria, joista kuudessa oli harjalaite ja kahdessa puskulevy, 4 sähkönosturia, 2 hiomavaunua, lumenkuljetusvaunun, 21 raitiotielumiauraa, uranpuhdistusauton, kaarteiden rasvausauton, kauhakuormaajan, tiejyrän ja täryjyrän.

Kertomusvuoden aikana hankittiin pakettiauto ja konenosturi. Kalustosta poistettiin 2 kuorma-autoa ja lumenkuljetusvaunu.

Autokorjaamo-osaston tehtävänä oli autokaluston korjaus- ja huoltotoiminnan hoitaminen.

Autokorjaamossa suoritettiin 3 073 alustakorjausta, 625 korikorjausta, 202 maalausta, 1 237 moottorien osakorjausta ja 68 täyskorjausta. Kolhiokorjauksia oli yhteensä 1 176. Yksityisen korjaamon apua jouduttiin käyttämään kolhiokorjausten ruuhkautuessa. Peruskorjauksia suoritettiin omassa korjaamossa 6.

Autohuollossa suoritettiin varsinaisen huoltamisen lisäksi 29 087 huoltokorjausta. Linjalla olevissa vaunuissa korjattiin 5 281 häiriötä, näistä 2 306 partioautojen toimesta.

Raitiovaunukorjaamo-osaston tehtävänä oli raitiovaunukaluston korjaus- ja huolto.

Osaston toimesta uudistettiin täydellisesti 6 moottorivaunua ja 2 perävaunua. Perusteellisesti korjattiin 60 moottori- ja 4 perävaunua ja osittain 263 moottori- ja 25 perävaunua. Ratamoottoreiden täyskorjauksia suoritettiin 33. Tähän lukuun sisältyi 3 johdinvaunumoottoria. Ratamoottoreissa esiintyi sähkövikoja 98 ja mekaanisia vikoja 40. Tarkastuskorjauksia oli 25. Ankkureita käämittiin 17. Pyöräkorjauksia tehtiin moottorivaunuissa 233 ja perävaunuissa 34. Akselikatkeamia ei kertomusvuoden aikana esiintynyt. Vaunujen kolhiokorjauksia suoritettiin 558. Sisä- ja ulkomaalaus suoritettiin 5 vaunussa, 21 vaunua maalattiin vain ulkopuolelta ja 2 vain sisäpuolelta.

Raitiovaunuhuollossa suoritettiin säännöllisen huollon lisäksi 12 512 huoltokorjausta. Linjalla olevissa vaunuissa korjattiin 6 933 häiriötä poistamatta vaunua liikenteestä.

Johdinautohuollossa suoritettiin varsinaisen huoltotyön lisäksi 714 korjausta sekä autoissa, niiden ollessa linjalla 597 korjausta.

Kaluston lisäys. Tilattujen uusien vaunujen rakentamista valvottiin hankkijatehtailla. Valmistuneiden vaunujen koeajo suoritettiin ennen vastaanottoa.

Työpaikkojen järjestelytyöt. Koskelan halleissa parannettiin valaistusta autojen säilytyshallissa. I-luokan tulenarkoja polttoaineita varten tehtiin varasto autohuollon alakertaan. Raitiovaunujen säilytyshallissa siirrettiin lämpöjohdot raiteiden väliin. Välttämättömät korjaukset suoritettiin.

Vallilan korjaamoissa ja halleissa uusittiin elementtityyppisistä lämmityskattiloista toinen ja suurennettiin toinen. Osa hallin kiskoja uusittiin, samoin korvattiin osa raitiovaunukorjaamon puulattiasta sementtilattialla.

Töölön korjaamoissa ja halleissa rakennettiin huoltohalliin toinen huoltosyvennys raitiovaunujen huoltamista varten. Halleissa ja korjaamoissa raitiovaunujen 600 V:n syöttöjohdot varustettiin katkaisijoilla ja merkkivalolla. Huoltohallien viemäriverkkoa parannettiin.

K o n e e t j a l a i t t e e t. Raitiovaunu- ja autokorjaamo-osastoille hankittiin uutta kalustoa vuoden kuluessa seuraavasti: moottorin puhallinlaite, huippuimuri, kulkunosturin pituuskuljetusmoottori, muuttajakone, Töölön huoltohallien kattilahuoneen ilmastointilaitteet, pölynimurijärjestelmä johdinvaunumoottoreiden puhdistusta varten, puominosturi, syöttöputkipuristin, polttomoottorin kokoonpanopukki, mutterinkiertokone, tyhjiövuorojen tarkastusvaunu, kuljetustrukki.

A l u k s e t. Moottorilautalla »Korkeasaari — Högholmen» suoritettiin tavanomainen vuosikorjaus ja tarkastus. Purjehduskauden aikana lautta suoritti 3 244 kaksoisvuoroa Korkeasaareen ja 352 kaksoisvuoroa Suomenlinnan linjalla. Kaasuöljyä käytettiin kaikkiaan 25 964 kg, josta apumoottorien ja lämmityksen osuus oli 3 639 kg. Käyttöhäiriöitä ei purjehduskauden aikana esiintynyt.

Teknillisen suunnitteluosaston tehtävänä oli liikennekaluston, vaunuhallien ja korjaamoiden sekä, ellei toisin määrätä, myös muiden rakennusten suunnittelu. Osaston tehtäviin kuului työpajojen järjestelytöitä, vaunujen korjausten ja uudistusten suunnittelu sekä niiden laitteiden jatkuva teknillisluontoinen valvonta, työpajoille tulevien uusien laitteiden suunnittelu, asennuksen, työkoneiden sekä työkalujen tehon ja laadun sekä varaosien valmistuksen valvonta. Lisäksi kuului osastolle myös tehtyjen aloitteiden käsittely ja soveltaminen käyttöön, uusien vaunujen suunnittelu, valmistuksen valvonta sekä vastaanottotarkastus.

Korkeasaaren moottorilautan tavanomaisen vuosikorjauksen valvonta ja tarkastus suoritettiin osaston toimesta.

Rataosaston tehtävänä oli ratojen ja ilmajohtojen rakentaminen ja niiden sekä rakennusten kunnossapito.

R a d a t. Vuoden päättyessä oli raiteiden yhteenlaskettu pituus 79 758 m yksinkertaista rataa sekä ratapiha- ja halliraiteita 15 197 m. Uusia ratoja ei vuoden aikana rakennettu. Vanhaa rataa purettiin tarpeettomana 12 172 m.

Kuluneita kiskoja vaihdettiin yhteensä 5 516 jm, josta uusiin 3 003 m ja käytettyihin, mutta hyväkuntoisiin 2 513 m. Raiteita nostettiin ja tuettiin uudelleen 5 525 m yksinkertaista rataa. Raide-etäisyyden levitystä vanhasta 2.5 m:stä 3 m:iin suoritettiin kiskojen vaihdon ja radan korjausnoston yhteydessä 536 m:n matkalla. V:sta 1950 lähtien kertomusvuoden loppuun oli kaksinkertaista rataa levitetty yhteensä 32.7 km.

Vaihteita oli kaikkiaan 309, joista linjalla 169. Uusia vaihteita asennettiin 10. Tarpeettomina poistettiin 15 vaihdetta. 2 raideristeystä ja 14 risteyskappaletta asennettiin ja 21 poistettiin. Vuoden päättyessä oli risteyskappaleita yhteensä 77. Rataosaston toimesta päällystettiin katua 10 732 m^2. Uusia pysäkkikorokkeita rakennettiin 27 ja suojakatoksia 2. Pysäkkikorokkeita poistettiin tarpeettomina 24 ja suojakatoksia 4.

Rataosaston konepajalla valmistettiin mm. erilaisia ratalaitteita, johdinpylväitä ja korokkeita sekä suoritettiin osaston työkoneiden huoltokorjauksia. Myös muille kaupungin laitoksille valmistettiin erilaisia tarvikkeita tilaustöinä.

Raitioteiden ja johdinautolinjojen sähkölaitteet. Ajojohtoverkoston kokonaispituus oli vuoden lopussa 106 735 m, josta raitioteiden osuus 94 955 m ja johdinautojen 11 780 m. Uudisrakennustöitä ei suoritettu. Ajojohtoa poistettiin yhteensä 8 878 m.

Kulunutta ajojohtoa uusittiin yhteensä 7 950 m. Vaihteiden lämmityslaitteita, jotka talviaikana huomattavasti helpottavat vaihteiden kunnossapitoa ja vähentävät niiden korjauksia, asennettiin 4 kpl. Kaksi sähköllä toimivaa vaihteenkääntökoneistoa uusittiin. Vaihdeautomaatteja oli vuoden lopussa yhteensä 40 kpl. Johdinautojen ilmajohtoihin asennettiin 2 uutta ristikkoa. Raitioteiden ja johdinautojen risteyskohdista purettiin Fredrikinkadun — Eerikinkadun ristikko raitioliikenteen lopettamisen vuoksi. Pylväitä pystytettiin 33 ja poistettiin 122.

Uudisrakennukset. Koskelan hallialueelle rakennettiin rataosaston tiloihin 1 320 m²:n suuruinen sähköpaja sekä siihen liittyvä 510 m³:n suuruinen 2-kerroksinen varasto.

Rakennusten korjaukset. Laitoksen asuntokiinteistöissä Mannerheimintie 76, Töölönkatu 49, Porvoonkatu 12, Hämeentie 54 ja Lauttasaaren huvilassa suoritettiin lukuisia korjauksia. Samoin suoritettiin korjaus- ja muutostöitä Ruskeasuon ratsastushalleilla ja liikennekioskeissa.

Töölön, Vallilan ja Koskelan halleissa suoritettiin työpaikkojen uudelleenjärjestelyistä aiheutuneita muutoksia ja muita korjauksia.

Ruskeasuon hallialue. »Ruhan» (Ruskeasuon hallit) rakentamiselle oli kertomusvuoden aikana ominaista suunnittelutyö ja varsinaisten rakennustöiden alkuunsaaminen.

Rakennustoimikunnan puheenjohtajana oli edelleen kaup.joht. Erik v. Frenckell ja jäseninä toim.joht. Kalle Alakari, tekn.joht. Eino Laakso, lautakunnan jäsenet toim.joht. Jorma Vuortama, dipl.ins. Juho Vakkuri ja tarkastaja Väinö Laine sekä laitoksen ulkopuolelta rakennusviraston talorakennusosaston työpäällikkö, dipl.ins. Esko Toivola. Rakennustoimikunnan asettaman työvaliokunnan puheenjohtajana toimi tekn.joht. Laakso ja sen jäseninä olivat dipl.ins. Vakkuri sekä tarkastaja Laine. Suunnittelutoimiston päällikkö dipl.ins. G. Nyström osallistui jokaiseen sekä rakennustoimikunnan että työvaliokunnan kokoukseen. Rakennustoimikunnan sihteerinä toimi arkkit. Solansuu ja työvaliokunnan sihteerinä dipl.ins. H. Hiirla. Kokouksissa oli em. henkilöiden lisäksi mukana sekä laitoksen että ulkopuolisia asiantuntijoita kulloinkin käsiteltävinä olleiden kysymysten saneleman tarpeen mukaan.

Suunnittelutoimiston henkilökuntaa lisättiin yhdellä piirtäjällä. Toimistossa laadittiin lopullisesti ensimmäisen rakennusvaiheen edellyttämät pääpiirustukset ja ryhdyttiin laatimaan työpiirustuksia.

Ensimmäistä rakennusvaihetta koskevat rakennussopimukset tehtiin Oy. A. Puolimatkan kanssa varsinaisen rakentamisen, Oy. Huber Ab:n kanssa vesi- ja lämpöjohtojen, Oy. Itsu Ab:n kanssa sähkötöiden ja Oy. Aerator Ab:n kanssa ilmastointilaitteiden osalta.

Vuoden aikana suoritetut rakennustyöt olivat pääasiallisesti perustustöitä ja niihin liittyvää raudoitusta ja betonivalua.

Työvoimaa oli alueella vuoden päättyessä n. 300 työntekijää, joista 95 % helsinkiläisiä.

Lämpökeskusta varten hankittiin kattilat. Muiden I rakennusvaihetta koskevista konehankinnoista tehtiin lopullisia valintaratkaisuja, mutta varsinaisiin hankintoihin ei vielä ryhdytty.

Kaksi viranhaltijaa kävi opintomatkalla Englannissa tutustumassa modernien bussikorjaamoiden toimintaan ja järjestelyihin.

34. Satamahallinto

Satamalautakunta ja sen alainen satamalaitos

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat v. 1959 kontra-amir. Svante Sundman puheenjohtajana, toimist.hoit. Urho Ilmanen varapuheenjohtajana sekä jäseninä: joht. Rote Hellström, dipl.ins. Ossian Kivelä, pääjoht. Jalmari Laakso, toimits. Olavi Laine, luottamusmies Yrjö Roth, varat. Tarmo Sivula ja rak.mest. Jaakko Tiilikainen.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli apul.kaup.joht. Hjalmar Krogius.

Lautakunnan kokoukset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 23 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 767, kanslian diaariin merkittyjen asiain luku 1 276 ja lähetettyjen kirjeiden luku 595; pöytäkirjanotteita annettiin 1 134. Satamajohtajan päätösluettelon pykäläluku oli 51 ja otteita annettiin 132.

Julkaisutoiminta. Kertomusvuoden aikana julkaistiin englanninkielinen satamakäsikirja sekä ruotsin- ja englanninkieliset vuosikertomukset.

Komiteoissa oli satamalaitos edustettuna seuraavasti: talviliikennetoimikunnassa satamakapt. Georg Häggström puheenjohtajana ja jäsenenä satamarak.pääll. Boris Backberg; tullihuoneistoneuvottelukunnassa satamajoht. Kristian Eiro; Ruoholahden siltakomiteassa ja raiteenpitojärjestelmän soveltamiskomiteassa puheenjohtajana satamarak.pääll. Backberg; työttömyystöiden suunnittelukomiteassa ja Lauttasaaren siltatoimikunnassa jäsenenä dipl.ins.Duncker sekä samoin tulenarkojen nesteiden varastojen paloturvallisuuskomiteassa satamajoht. Eiro.

Satamalautakunnan jaostot. Varastoalueiden vuokrausta yms. asioita käsittelevää jaostoa ei kertomusvuodeksi asetettu.

Satamatyöntekijäin huoltorakennukset. Sörnäisten uuden huoltorakennuksen pääpiirustukset päätettiin hyväksyä ja lähettää edelleen kaupunginhallitukselle hyväksymistä varten sekä esitettiin ko. rakennushanke annettavaksi kokonaisuudessaan rakennusviraston talorakennusosaston tehtäväksi (6. 4. 238 §). Lopullisten tarkistettujen pääpiirustusten valmistuttua lautakunta päätti puoltaa piirustusten hyväksymistä (14. 12. 767 §).

Länsisataman huoltorakennuksen vanhan osan I kerroksen huoltotila päätettiin vuokrata rakennusviraston puhtaanapito-osastolle 1. 10. lukien toistaiseksi 25 000 mk:n kuukausivuokrasta (21. 9. 545 §). Länsisataman satamatyöntekijäin huoltohuoneiston hoito luovutettiin Oy. Åkerman Ab:lle 1. 10. alkaen 230 000 mk:n suuruista kuukausikorvausta vastaan (5. 10. 594 §).

Saukon hiilisataman huoltorakennuksen korjaustyöt päätettiin antaa Suojarakenne Oy:lle (8. 6. 377 §).

Helsingin Satamaväen Osuusruokalan vuokraoikeutta Katajanokan huoltorakennuksen ruokalaan päätettiin pidentää 1. 7. 1959—31.7.1962 väliseksi ajaksi entisin vuokraehdoin 84 000 mk:n kuukausivuokrasta (4. 5. 306 §).

Uusi varastorakennus. Eteläsataman uuden varastorakennuksen pääpiirustukset päätettiin tilata Arkkitehtitoimisto Hytönen & Luukkoselta (8. 6. 341 §).

Sillat. Vantaan siltojen levennystöitä päätettiin jatkaa työllisyyskauden uudelleen alkaessa 28. 4. tehdyn urakkasopimuksen mukaisesti työttömyystöinä (10. 8. 466 §). Lautakunta päätti, että levennystöitä jatketaan 1. 12. lukien sekä että Oy. Yleinen Insinööritoimisto -yhtiölle suoritetaan työn seisonta-ajalta aiheutuneista kuluista korvausta 294 702 mk ja talvityökorvauksena lisäyksenä urakkasummaan 2 800 000 mk (30. 11. 712 §).

Satamarakennusosaston tehtäväksi annettiin pyytää urakkatarjouksia Lauttasaaren siltatoimikunnan laatiman Sörnäisten sillan urakkatarjousohjelman mukaisesti (10. 8. 467 §). Samalla lautakunta päätti merkitä v:n 1960 talousarvioehdotukseensa Sörnäisten sillan rakennustyön rahoittamiseksi yhteensä 445 mmk.

Hanasaaren voimalaitoksen satamalaiturin rakentaminen. Lautakunta päätti oikeuttaa satamalaitoksen tekemään urakkasopimuksen Hanasaaren voimalaitoksen laiturin rakentamisesta Insinöörityö Oy:n kanssa 107.65 mmk:n kokonaishinnasta (14. 12. 736 §).

Vuokra-asioita ym. Moottorivenehuolto Oy:n vuokrasopimusta Kellosaaren entisen lentosataman alueeseen rakennuksineen päätettiin pidentää entisin ehdoin 31. 5. 1962 saakka (10. 8. 455 §).

Oy. Union-Öljy Ab:n Hietalahden moottoriajoneuvohuoltoaseman vuokrasopimus päätettiin pidentää 1. 1. 1960—31. 12. 1969 väliseksi ajaksi 1.53 mmk:n perusvuosivuokrasta, indeksiehto lokakuu 1951 = 100, sekä muuten entisillä ehdoilla (10. 8. 463 §).

Satamalaitoksen vuokrasopimusten luettelosta päätettiin poistaa 1. 1. 1960 alkaen Oy. Rudus Ab:n kanssa tehdyt sopimukset n:o 310 ja 829, kiinteistöviraston talo-osaston kanssa tehty sopimus n:o 885 sekä Oy. Telakka Ab:n kanssa tehty sopimus n:o 585 sekä lähettää ne kiinteistövirastolle (5. 10. 584 §).

Vesi ja Lämpö Oy:lle päätettiin vuokrata Länsisataman korttelin n:o 245 varastoalue a, pinta-alaltaan 5 700 m², alueella sijaitsevine rakennuksineen indeksilukua 1951 = 100 vastaavasta 1 822 800 mk:n suuruisesta vuosivuokrasta, irtisanomisaikana 6 kk (2. 11. 647 §).

Moottorivenehuolto Oy:n ja Oy. Mercantile Ab:n vuokraoikeudet Ruoholahden varastoalueisiin n:o 71 ja 72 päätettiin merkitä päättyviksi 31. 12. sekä merkitä samasta päivästä lukien Oy. Mercantile Ab:n Ruoholahden varastoalueen n:o 55 suuruudeksi 27 740 m². Samalla päätettiin myydä kaupungin omistamat samalla

alueella sijaitsevat rakennukset Oy. Mercantile Ab:lle 3.5 mmk:n hinnasta (30. 11. 717 §).

Kertomusvuoden aikana lautakunta teki edellä mainittujen lisäksi seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Pinta-ala, m²	Vuokrakausi	Indeksilukua vastaava perusvuokra vuodessa m²:ltä	Päätös
Laiva- ja Konetarvike	Verkkosaaren varastoalue n:o 10 a	700	1. 1. 1959 alk. 3 kk irtis.	260 mk/1951=100	26. 1. 35 §
Autokenno Oy.	Ruoholahden varastoalue n:o 25a rakennuksineen	1 202	1. 1. 1959 alk. 6 kk irtis.	100 000 mk/kk koko alue ja rakennukset/1958=133	23. 2. 128 §
Oy. Huolintakeskus Ab.	Katajanokan varastoalue II b	1 750	1. 4. 1959 alk. 6 kk irtis.	260 mk/1951=100	20. 4. 265 §
Oy. Algol Ab.	Länsisataman kortt. n:o 265 varast.al. b	6 050	1. 7. 1959— 30.6. 1964	S:n	20. 4. 271 §
Oy. Telkoil Ab.	Länsisataman kortt. n:o 757 hiilivarastoalue d	1 924	1. 1. 1960 alk. 6 kk irtis.	400 mk/1951=100	7. 9. 516 §
Kenno-Keskus Oy.	Ruoholahden varastoalue n:o 25 a rakennuksineen	1 202	16. 7. 1959 alk. 6 kk irtis.	100 000 mk/kk koko alue ja rakennukset/1951=100	7. 9. 520 §
Oy. Merihuolto Ab.	Länsisataman alue n:o 262 a	147	1. 10. 1959 alk. 3 kk irtis.	260 mk/1951=100	7. 9. 529 §
Oy. Telkoil Ab.	Länsisataman varastoalue n:o 758 a	904	1. 1. 1960 alk. 6 kk irtis.	400 mk/1951=100	19. 10.608 §
Vaasan Höyrymylly Oy.	Munkkisaaren alue	3 351	1. 1. 1960 — 30. 6. 1985	269 mk/1951=100	19. 10.609 §

Kertomusvuoden aikana irtisanottiin tai purettiin seuraavat vuokrasopimukset:

Vuokraaja	Alue	Vuokraoikeus päättyy	Päätös
Yleinen Huolinta Oy.	Katajanokan satama-alue	31. 12. 1958	26. 1. 36 §
Oy. Merikiito Ab.	„ „ „	S:n	26. 1. 37 §
Oy. Aimo Lindgren Ab.	Ruoholahden varastoalue n:o 20 b	30. 4. 1959	16. 2. 104 §
Oy. Telko Ab.	Länsisataman varastoalueet n:o 245 b ja c	31. 8. 1959	16. 3. 194 §
Oy. Starckjohann & Co Ab.	Katajanokan varastoalue II b	31. 3. 1959	20. 4. 265 §
Valtionrautatiet	Länsisataman korttelin n:o 757 varastoalue a	31. 12. 1959	8. 6. 355 §
Autokenno Oy.	Ruoholahden varastoalue n:o 25 a	15. 7. 1959	22. 6. 393 §
Hiilentuonti Oy.	Länsisataman varastoalue n:o 264hg	31. 7. 1959	10. 8. 454 §
Polttoaine Osuuskunta	Länsisataman korttelin n:o 756 varastoalue b	31. 12. 1959	10. 8. 459 §
Kalervo Kallio	Ruoholahden varastoalue n:o 6	25. 3. 1960	5. 10. 583 §
Oy. Aimo Lindgren Ab.	Länsisataman varastoalue n:o 758 a	31. 12. 1959	19. 10. 608 §
Oy. Enroth Ab.	Länsisataman korttelin n:o 264 varastoalue f	31. 12. 1959	16. 11. 657 §
Valtameri Oy.	Ruoholahden varastoalue n:o 38	S:n	14. 12. 729 §

Rakennusten ja varastotilojen vuokraukset. Valio Meijerien Keskusosuusliikkeelle Länsisatamasta vuokratun varastorakennuksen vuokrasuhde merkittiin päättyväksi 30. 6. (26. 1. 82 §) sekä pidennettiin osuusliikkeen Ehrenströmin siltavarastosta vuokraaman varastotilan vuokrasopimus viideksi vuodeksi 1. 3. alkaen (16. 2. 105 §).

Centralandelslaget Laborille varastorakennus n:o 2:sta vuokratun varasto-osaston J.2.4. vuokrasuhde merkittiin päättyväksi 15. 9. (16. 3. 195 §).

Keskusosuusliike Hankkijalle päätettiin vuokrata 1. 7. lukien Länsisataman E

varastorakennus, pinta-ala 355 m², irtisanomisaika 6 kk, kuukausivuokra 75 mk/m² (10. 8. 452 §).

Kansainvälinen Kuljetus Oy:lle päätettiin vuokrata Katajanokan varastorakennuksesta n:o 2 varasto-osasto J.2.4., pinta-ala 170 m², 16. 9. lukien, irtisanomisaika 6 kk, kuukausivuokra 100 mk/m² (7. 9. 531 §).

Kansainvälinen Kuljetus Oy:lle Katajanokan huoltorakennuksesta vuokratun 50 m²:n suuruisen tilan vuokrasuhde merkittiin päättyväksi 30. 9. sekä vuokrattiin sama tila Oy. Huolintakeskus Ab:lle 1. 10. lukien, irtisanomisaika 6 kk, kuukausivuokra 450 mk/m² (7. 9. 531 §).

Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset. Laiturihuollon vastuulla olleista, puuttumään jääneistä tai vahingoittuneista tavaroista päätettiin suorittaa tavaranomistajille korvauksia 12 tapauksessa yhteensä 479 045 mk.

Hyväksytyt piirustukset. Lautakunta hyväksyi puolestaan kertomusvuoden aikana seuraavat rakennuspiirustukset: Oy. Ford Ab:n muutostöiden (26. 1. 32 §), Savustekalat Oy:n Verkkosaaren varastorakennuksen muutostöiden (26. 1. 33 §), Paraisten Kalkkivuori Oy:n Sörnäisten rantatien varrella olevan purkausaseman lisärakennuksen (26. 1. 38 §), Osuusliike Elannon Verkkosaaren varastoalueelle suunnitellun varastorakennuksen (26. 1. 45 §), Oy. Rudus Ab:n tihtaalin periaatepiirustuksen (6. 4. 246 §), Puukeskus Oy:n Ruoholahden varastoalueille n:o 8 ja 9 suunnitellun puutavarakatoksen (8. 6. 370 §) ja Oy. Merihuollon Länsisataman varastoalueelle n:o 262 a suunnitellun satamakonttorin piirustukset (16. 11. 658 §).

Taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset. Laiturihuoltotaksaa päätettiin korottaa 3 % 1. 4. lukien (16. 3. 207 §).

Yleisen talletusmakasiinin työmaksut päätettiin korottaa 1. 7. lukien (8. 6. 351 §).

Autovaakojen käytöstä kannettavat punnitusmaksut päätettiin vahvistaa vaakoja säännöllisesti käyttävien liikkeiden punnituksista 60 mk:ksi sekä yksittäisistä punnituksista 100 mk:ksi punnitukselta 1. 7. lukien (8. 6. 352 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle mm. seuraavista asioista, jotka koskivat: Oy. Koskilaiva Ab:n vuokravelan poistamista (26. 1. 77 §); lisäalueen varaamista Vaasan Höyrymylly Oy:lle Munkkisaaresta (16. 2. 112 §); Länsisataman huoltorakennuksen järjestysmiehen virkanimikkeen muuttamista (16. 2. 114 §); Mustikkamaan sillan suunnittelua ja rakentamista (23. 2. 125 §, 16. 3. 211 §); rautatieyhteyttä Pitäjänmäen teollisuusalueen pohjoisosaan (23. 2. 126 §); satamarakennuspäällikön viran haettavaksi julistamista (23. 2. 160 §); Eteläsataman uuden varastorakennuksen luonnospiirustusten hyväksymistä (9. 3. 178 §); Helsinki-mitalin ja Kaupunkiliiton ansiomerkkien myöntämistä viranhaltijoille (9. 3. 180 §); Helsingin Kunnantyöntekijäin Keskusjärjestön esitystä nosturihenkilökunnan töiden järjestelystä Hanasaaren laiturialueella (20. 4. 272 §); kysymystä yksityisten suunnittelu- ym. toimistojen pidosta virkatehtävien ohella (8. 6. 374 §); raiteenpitojärjestelmän soveltamista (8. 6. 379 §, 7. 9. 528 §, 30. 11. 718 §); tilojen varaamista kuorma-autojen kaukokuljetusasemia varten (10. 8. 465 §); olympiakisojen souturadalla olevien paalukkomastojen poistamista (10. 8. 482 §); väylän ruoppaamista Öljynpuristamo Oy:n tulevalle laiturille Herttoniemessä (24. 8. 498 §); Teollisuuden Polttoainekunnan Länsisataman vuokra-alueella olevien rakennusten myyntitarjousta (7. 9. 532 §); Oy. Mercantile Ab:n Hanasaaren varastoalueen raiteenpitoluvan irtisanomista (5. 10. 593 §); Sörnäisten siltaa varten suoritettavia ruoppaustöitä (5 .10.

599 §); Kellosaaressa sijaitsevien kaupungin rakennusten myyntiä (30. 11. 717 §); Matkustajalaiturilla sijaitsevan III vanhan tullivarastorakennuksen purkamista (14. 12. 735 §); ulkopuolisten asiantuntijain käyttämistä Lauttasaaren sillan uusimisessa paikallisliikenteen tarpeita silmällä pitäen (14. 12. 762 §).

Lausuntoja. Kaupunginhallitukselle annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: sähkölaitoksen 150 tonnin satamanosturin käyttötaksaa (26. 1. 65 §); tullihuoneistokysymystä (26. 1. 66 §); venelaitureiden rakentamista ja kunnossapitovelvollisuutta (26. 1. 69, 70 §, 9. 3. 174, 175 §); henkilökuljetusta linjalla Sörnäinen-Korkeasaari kertomusvuoden kesällä (26. 1. 71 §); Öljynpuristamo Oy:n tarvitsemia, tontin ulkopuolella sijaitsevia laitteita sekä yksityisraiteen ja laiturin rakentamista Herttoniemen teollisuusalueelle (26. 1. 83, 84 §, 16. 3. 204 §); Katajanokan tulli- ja passintarkastussuojia (16. 2. 108 §); Oy. Telakka Ab:lle vuokrattua Sirpalesaaren telakka-aluetta koskevan vuokrasopimuksen jatkamista (16. 2. 109 §); Sörnäisten sillan suunnitelmaa (16. 2. 110 §); moottoriajoneuvohuoltoasemakomitean mietintöä (16. 2. 111 §); Sörnäisten rantatien raiteiston länsiosan purkamisehtoja (16. 2. 113 §); Suomenlinnan talviliikenneyhteyksiä (23. 2. 124 §); raiteenpitojärjestelmän soveltamista (6. 4. 218 §, 2. 11. 642 §); pelastusristeilijä Harmajan sähkökulujen suorittamista kaupungin varoista (6. 4. 225 §); kaukopuhelinkaapelin vetämistä Herttoniemen vahvistinasemalle (6. 4. 231 §); irtaimen ja kiinteän omaisuuden tarkastajien sekä vuositilintarkastajien kertomuksia v:lta 1958 (20. 4. 266 §, 4. 5. 294 §, 10. 8. 460 §, 28. 9. 569 §); tilapäisen ponttoonisillan rakentamista Kulosaaresta Mustikamaalle (20. 4. 280 §); Pitäjänmäen pohjoisen raidekujan raiteistoa koskevaa sopimusta (4. 5. 295 §); öljyjohdon vetämistä Herttoniemen öljysataman varastoalueelle (4. 5. 298 §); lisätilojen hankkimista Vartiokylän pyykinpesupaikalle (4. 5. 305 §); Katajanokan raiteiston järjestelyä (4. 5. 311 §); Hanasaaren voimalaitoksen satamalaiturityötä (8. 6. 358 §, 7. 9. 526 §); satamarakennuspäällikön viran täyttämistä (8. 6. 374 §); Olympialaiturin uuden Matkustajapaviljongin rakennustöitä (22. 6. 395 §); vesijohdon rakentamista Kulosaaresta Pyysaareen (22. 6. 409 §); korttelin n:o 169 ja satamaradan välisen alueen tasoittamista (10. 8. 481 §); Oy. Shell Ab:n anomusta raiteenpitokorvauksen alentamisesta (24. 8. 496 §); eräiden näyttelyiden järjestämistä Matkustajapaviljonkiin (7. 9. 510 §, 30. 11. 702 §); yleisen talletusmakasiinirakennuksen rakentamista Länsisatamaan (21. 9. 541 §); Ruoholahden sillan suunnittelutoimikunnan mietintöä (21. 9. 542 §); eräiden valtuutettujen aloitetta satamarakennusmaksuun oikeuttavan lain valmistelun kiirehtimiseksi (21. 9. 546 §); kaupungin maksujen ja tariffien tarkistamista koskevaa aloitetta (21. 9. 551 §); Sörnäisten satamaratapihan ja Arabian radan valaistusta (5. 10. 580 §); Jalokala Oy:n vuokraoikeuden pidentämistä (19. 10. 610 §, 14. 12. 739 §); alueen vuokraamista Munkkisaaresta Kesko Oy:lle (19. 10. 619 §); valituksia eräiden satamalautakunnan antamien hylkäävien päätösten johdosta (19. 10. 625 §, 16. 11. 691 §); moottoriveneen luovuttamista kalastuksenvalvojan käyttöön (16. 11. 664 §); Vantaan yli Käskynhaltijan tien kohdalle johtavan sillan piirustusten hyväksymistä (16. 11. 665 §); urakoitsijain käyttämistä kaupungin töissä (16. 11. 682 §); v:lta 1953—1955 toimitettua jälkiverotusta koskevaa valitusta (30. 11. 705 §) sekä I tullikamarin tullilaboratorion kunnostamista (14. 12. 734 §).

Palkkalautakunnalle annettiin lausunto, joka koski työnjohtajien vuorotyölisää (20. 4. 270 §).

Satamalaitos

Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt. Satamalaitosta johti satamajohtaja Kristian Eiro ja osastopäällikköinä toimivat kansliaosastolla siht. Holger Quick, kassa- ja tiliosastolla satamakamr. Paavo Jäntti, satamakonttorissa satamakapt. Georg Häggström, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastoimistoimen joht. Tauno Teräs sekä satamarakennusosastolla satamarak. pääll. Boris Backberg eroonsa 16. 5. asti, 16. 5. — 30. 9. välisenä aikana vs.satamarak.pääll. Per Duncker sekä 1. 10. lukien satamarak.pääll. Veli Rahikainen.

Henkilökunta

Satamarakennusosasto. Kaupunginhallitus myönsi 5. 3. satamarak.pääll. Boris Backbergille eron virastaan 16. 5. lukien ja valitsi 10. 9. satamarakennuspäällikön virkaan tekn.lis. Veli Rahikaisen 1. 10. lukien. Dipl.ins. Vilho Rantapihla nimitettiin 33. palkkaluokan piiri-insinöörin virkaan 1. 12. lukien (16. 11. 683 §).

Sairauslomat. Viranhaltijoille ja työsuhteessa oleville myönnettiin virkasäännön mukaisia sairauslomia kertomusvuoden kuluessa 369 tapauksessa. Sairauslomapäivien lukumäärä oli 6 624, joista 4 408 päivää täysin palkkaeduin ja 2 216 päivää 2/3 palkkaeduin.

Henkilökunnan lukumäärä. Satamalaitoksen palveluksessa oli 31. 12. henkilökuntaa seuraavasti: virkasuhteessa olevia 584, työsuhteessa kuukausipalkkaisia 142 ja tuntipalkkaisia 536. Henkilökunta jakaantui satamalaitoksen eri osastoille seuraavasti:

	Virkasuhteessa	Työsuhteessa	
		Kuukausi-palkkaisia	Tunti-palkkaisia
Kansliaosasto [1]	7	—	—
Kassa- ja tiliosasto	44	—	—
Satamakonttori	36	21	—
Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto	437	73	9
Satamarakennusosasto	60	48	527
Yhteensä	584	142	536

Henkilökunnasta oli miespuolisia 1 154 ja naispuolisia 108 viranhaltijaa tai työntekijää.

Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattiapinta-ala oli kertomusvuoden päättyessä 79 610 m² ja Länsisataman varastorakennusten 42 760 m².

Kertomusvuoden aikana jatkuivat Katajanokan uudelle laiturille tulevan II varastorakennuksen rakennustyöt, jotka keskeytyivät 1. 6. — 5. 7. väliseksi ajaksi rakennustyöväen lakon vuoksi. Harjannostajaiset pidettiin 10. 11.

[1]) Satamajohtaja mukaan luettuna.

Kaupunginhallituksen 14. 9. myönnettyä tarkoitukseen määrärahan ostettiin toimintansa lopettaneelta Teollisuuden Polttoainekunnalta Länsisataman korttelin n:o 245 a varastoalueella sijaitsevat rakennukset 200 000 mk:n kauppahinnasta.

Kaupunginvaltuuston 17. 6. tekemällä päätöksellä vahvistettiin satamalautakunnan hallintoon kuuluvan alueen maanpuoleiset rajat siten, että useiden eri päätösten mukaisesti vahvistettuja rajoja tarkistettiin poistamalla mm. Hakaniemenranta ja Sirpalesaari satama-alueesta ja liittämällä siihen Hanasaaren laiturin takaiset alueet, sähkölaitokselle varattua aluetta lukuun ottamatta, sekä siirtämällä rajaa Munkki- ja Hernesaaren alueilla. Lisäksi satama-alueeseen liitettiin satamarakennusosaston telakkaa varten varattu Vattuniemen telakkakortteli n:o 31130. Samalla kaupunginvaltuusto päätti, ettei Lauttasaarenkadun pohjoispuolella Lapinniemessä ja Salmisaaressa olevia alueita enää lueta osittain satamaliikenteelle luovutettuihin alueisiin. Satama-alueen rajan tarkistamisen johdosta siirrettiin Hakaniemenrannasta ja Sirpalesaaresta vuokrattuja alueita ja rakennuksia koskevat vuokrasopimukset kiinteistölautakunnalle 1. 1. 1960 lukien.

Kaupungin omistamien, vähintään 2 m:n syvyisten, varsinaisten meriliikennelaiturien pituus oli kertomusvuoden päättyessä 5 866 m, johon määrään ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä purkauslaitureita, vaikka niiden syvyys olisi yli 2 m. Kertomusvuoden aikana valmistui Katajanokan laiturin jatke, pituudeltaan 51 m ja vedensyvyydeltään 10 m.

Vesialueita täytettiin yhteensä 80 510 m², josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 19 250 m².

Kone Oy:ltä v. 1956 tilatuista 20 kappaletavaranosturista vastaanotettiin hankintaan kuuluneet viimeiset kaksi 3/6 tonnin nosturia Katajanokan laiturille, toinen 24. 4. ja toinen 2. 6. Lisäksi mainitun yhtiön uudistamana otettiin 13. 5. jälleen käyttöön v. 1957 sattuneessa rautatieonnettomuudessa vaurioitunut nosturi.

Haarukkatrukkeja hankittiin neljä, joista kolme laiturikentillä ja yksi varastosuojissa käytettäviä.

Kertomusvuoden päättyessä satamalaitoksella oli 75 laiturinosturia, 13 autonosturia, 44 haarukkatrukkia ja 7 vaununsiirtotraktoria.

Satamaliikenne

Kertomusvuoden talvi oli harvinaisen leuto, joten satama oli avoinna koko talven. Vielä helmikuun alussa oli meri kokonaan vapaana jäistä Suomenlinnan, Särkän, Harakan ja Pihlajasaaren ulkopuolella. 28. 3. alkaen oli satama jälleen jäätön, mikä on erittäin harvinaista meidän vesillämme. Tästä syystä käytettiin jäänmurtaja Otsoa poikkeuksellisen vähän.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 6 384 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 990 206 rekisteritonnia, ja sieltä lähti 6 390 alusta, joiden nettovetomäärä oli 3 003 240 rekisteritonnia. Edellisenä vuonna saapui 6 216 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 698 029 rekisteritonnia ja lähti 6 227 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 707 418 rekisteritonnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä lisääntyi 168 aluksella ja vetomäärä 292 177 rekisteritonnilla eli 10.8 %, lähteneiden alusten lukumäärä lisääntyi 163 aluksella ja vetomäärä 295 822 rekisteritonnilla eli 10.9 %.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia
Saapuneet alukset:						
Tammikuu	198	175 346	22	9 678	220	185 024
Helmikuu	150	154 145	12	3 726	162	157 871
Maaliskuu	204	167 939	11	7 047	215	174 986
Huhtikuu	217	158 073	141	22 528	358	180 601
Toukokuu	310	230 115	381	37 550	691	267 665
Kesäkuu	357	292 382	363	38 335	720	330 717
Heinäkuu	328	309 524	476	47 882	804	357 406
Elokuu	311	244 080	402	45 537	713	289 617
Syyskuu	315	208 531	396	41 840	711	250 371
Lokakuu	302	230 667	464	47 271	766	277 938
Marraskuu	285	191 757	332	36 044	617	227 801
Joulukuu	294	268 121	113	22 088	407	290 209
Koko vuosi	3 271	2 630 680	3 113	359 526	6 384	2 990 206
Kotipaikka:						
Helsinki	891	924 317	674	159 309	1 565	1 083 626
Muualla kotimaassa	468	320 867	2 439	200 217	2 907	521 084
Ulkomailla	1 912	1 385 496	—	—	1 912	1 385 496
Lähteneet alukset:						
Tammikuu	207	183 026	22	9 678	229	192 704
Helmikuu	146	145 268	12	3 726	158	148 994
Maaliskuu	191	168 043	11	7 047	202	175 090
Huhtikuu	227	156 670	141	22 528	368	179 198
Toukokuu	301	224 132	381	37 550	682	261 682
Kesäkuu	371	310 570	363	38 335	734	348 905
Heinäkuu	331	315 922	476	47 882	807	363 804
Elokuu	315	242 666	402	45 537	717	288 203
Syyskuu	307	212 862	396	41 840	703	254 702
Lokakuu	302	219 520	464	47 271	766	266 791
Marraskuu	274	189 576	332	36 044	606	225 620
Joulukuu	305	275 459	113	22 088	418	297 547
Koko vuosi	3 277	2 643 714	3 113	359 526	6 390	3 003 240
Kotipaikka:						
Helsinki	888	927 229	674	159 309	1 562	1 086 538
Muualla kotimaassa	465	321 290	2 439	200 217	2 904	521 507
Ulkomailla	1 924	1 395 195	—	—	1 924	1 395 195

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 453 eli 16.1 % ja vetomäärä 279 614 nettorekisteritonnia eli 11.9 % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 448 eli 15.8 % ja vetomäärä 283 259 rekisteritonnia eli 12.0 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 1 359, yhteensä 1 245 184 nettorekisteritonnia eli 47.3 % ja ulkomaisia 1 912, yhteensä 1 385 496 rekisteritonnia eli 52.7 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä. Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 1 353, yhteensä 1 248 519 rekisteritonnia eli 47.2 % ja ulkomaisia 1 924, yhteensä 1 395 195 nettorekisteritonnia eli 52.8 % ulkomaisessa merenkulussa lähteneiden alusten koko vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Sekä saapuneiden että lähteneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 285 eli 8.4 % pienempi ja vetomäärä 12 563 nettorekisteritonnia eli 3.6 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse 1 951 392 painotonnia tavaraa ja lähti ulkomaille 595 227 painotonnia. Koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 2 546 619 (ed. v. 1 848 782, 446 102 ja 2 294 884). Tuonti lisääntyi kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten 102 610 painotonnia eli 5.6 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne lisääntyi 251 735 painotonnia eli 11.0 %, viennin lisääntyessä 149 125 painotonnia eli 33.4 %.

Tuonti ja vienti jakaantuivat kertomusvuoden aikana eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti painotonnia	Vienti painotonnia	Yhteensä painotonnia
Tammikuu	121 845	50 757	172 602
Helmikuu	108 252	54 064	162 316
Maaliskuu	144 225	63 605	207 830
Huhtikuu	90 930	42 240	133 170
Toukokuu	121 879	42 642	164 521
Kesäkuu	187 823	53 479	241 302
Heinäkuu	175 325	47 185	222 510
Elokuu	151 826	43 270	195 096
Syyskuu	145 928	48 397	194 325
Lokakuu	230 407	49 280	279 687
Marraskuu	199 565	40 160	239 725
Joulukuu	273 387	60 148	333 535
Koko vuosi	1 951 392	595 227	2 546 619

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 1 116 193 painotonnia eli 57.2 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 835 199 eli 42.8 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 204 503 painotonnia eli 34.4 % Helsingin viennistä ja ulkomaiset alukset 390 724 painotonnia eli 65.6 %. Koko Helsingin sataman tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 320 696 painotonnia eli 51.9 % ja ulkomaisten alusten osalle 1 225 923 painotonnia eli 48.1 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 62.9 % ja ulkomaisilla 37.1 % ja vietiin suomalaisilla aluksilla 41.3 % ja ulkomaisilla aluksilla 58.7 %, koko tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 58.7 % ja ulkomaisten alusten osalle 41.3 %.

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1959 ja 1958 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1959 Painotonnia	1958 Painotonnia
Kappaletavara	281 630	212 931
Metallit ja metallitavara	248 098	202 315
Vilja ja viljatuotteet	44 622	84 615
Kivihiili ja koksi	676 776	708 720
Öljyt	362 606	314 274
Lannoitusaineet	19 728	12 482
Muu tavara	317 932	313 445
Yhteensä	1 951 392	1 848 782

Vientitavarat jakaantuivat v. 1959 ja 1958 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1959 Painotonnia	1958 Painotonnia
Kappaletavara	28 991	25 634
Paperi	85 315	78 422
Pahvi ja kartonki	26 568	22 870
Puuhioke ja selluloosa	30 724	42 817
Vaneri	28 849	26 477
Sahattu puutavara	224 230	138 670
Sahaamaton puutavara	89 434	54 803
Muu tavara	81 116	56 409
Yhteensä	595 227	446 102

Sahattua puutavaraa vietiin kertomusvuonna 80 082 standarttia, edellisenä vuonna 49 525 standarttia. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 178 074 m³, edellisenä vuonna 115 908 m³. Nämä määrät sisältyvät painotonneina ilmaistuna ylläolevaan tilastoon.

Kotimainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta tavaraa 880 456 painotonnia ja lähti 4 918 painotonnia. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 885 374 painotonnia (ed. v. 790 432, 2 886 ja 793 318 painotonnia). Tavaraliikenne lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 92 056 painotonnia eli 11.6 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	1959 m³	1959 Painotonnia	1958 m³	1958 Painotonnia
Sahattu puutavara	—	—	192	115
Halot	14 059	6 326	16 726	7 527
Hiekka	356 468	534 702	391 298	586 947
Tiilet	.	—	.	—
Kalkki ja sementti	.	118 990	.	111 557
Öljyt	.	219 198	.	82 682
Kasvikset	.	44	.	47
Kalat	.	237	.	278
Muu tavara	.	959	.	1 279
Yhteensä	.	880 456	.	790 432

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavararyhmä	1959 m³	1959 Painotonnia	1958 m³	1958 Painotonnia
Kappaletavara	.	576	.	130
Öljyt	.	1 713	.	1 878
Sahattu puutavara	26	72	.	—
Muu sahaamaton puutavara	20	9	252	151
Hiekka	672	1 008	.	—
Muu tavara	.	1 540	.	727
Yhteensä	.	4 918	.	2 886

Ulkomaan matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 53 002 matkustajaa ja lähti 53 050 (ed. v. 49 063 ja 50 086).

Jäänmurtaja Otso oli kulussa kaikkiaan 75 t kulkien tänä aikana 426 meripeninkulmaa. Polttoöljyä kului 98 tn, koneöljyä 132 kg, hiiliä 2 350 kg ja halkoja 90 m³. Alus toimitti 31 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 746 000 mk. Alus oli telakalla vuosikorjausta varten 31. 3. — 25. 4. välisenä aikana.

Satamajäänmurtaja Turso oli kulussa 755 t kulkien tänä aikana 2 969 meripeninkulmaa. Se kulutti kaasuöljyä 139 tn ja erilaisia koneöljyjä 946 kg. Turso toimitti 364 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 11 279 500 mk. Turso antoi aluksille 396 m³ vettä, jonka kuljetuksesta veloitettiin 552 500 mk. Alus oli telakalla 13. 4. — 12. 5. välisenä aikana vuosikorjausta varten.

Satamavesipostit. Vesimittarien mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 82 439 m³, josta 66 789 m³ myytiin aluksille, 2 956 m³ annettiin maksutta valtion jäänmurtajille, jäänmurtaja Otso käytti 380 m³ ja Turso 326 m³. Loppuosa oli hukkavettä. Vesiproomuja HKS 1 (250 tn) ja HKR 21 (100 tn) ei käytetty varsinaiseen tarkoitukseensa, vaan satamarakennusosaston töihin.

Kompassien tarkistus. Kompassejaan tarkistuttamassa kävi kertomusvuonna kaikkiaan 66 alusta, joista 24 oli ollut kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 38 tarkistuspaalustoon. Alukset maksoivat poijun tai paaluston käytöstä yhteensä 80 500 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena hyväksyttiin satama-alueella liikennöimään 38 vuokramoottorivenettä.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 90 206 (ed. v. 82 810) ja tuntimäärä oli 7 396 eli 8.9 % suurempi kuin edellisenä vuonna. Eteläsataman (Katajanokka + Matkustajalaituri) nosturien käyttötunteja oli 4 347 eli 11.3 % enemmän kuin v. 1958 ja Länsisataman (Jätkäsaari + Hiilisatama) nosturien käyttötunteja oli 1 439 eli 3.4 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Eri kuukausien käyttötuntimäärät jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsatama		Länsisatama			Sörnäisten satama	Käyttötunteja yhteensä
	Matkustajalaituri	Katajanokka	Jätkäsaari		Saukko	Hanasaari	
	Kappaletavaranosturit 6 kpl	Kappaletavaranosturit 26 kpl	25-tonnin nosturi 1 kpl	Kappaletavaranosturit 26 kpl	Hiilinosturit 11 kpl (+ 3 takav.)	Kappaletavara- ja hiilinosturit 2 kpl	
1959							
Tammikuu	913	2 664	93	2 192	648	252	6 762
Helmikuu	635	2 928	81	2 448	588	363	7 043
Maaliskuu	923	2 532	71	2 719	187	319	6 751
Huhtikuu	974	2 483	88	3 036	340	174	7 095
Toukokuu	845	2 513	120	2 949	361	139	6 927
Kesäkuu	844	2 861	68	3 087	681	327	7 868
Heinäkuu	614	2 276	125	2 924	572	297	6 808
Elokuu	772	2 050	34	1 975	638	207	5 676
Syyskuu	754	2 511	86	2 799	523	274	6 947
Lokakuu	1 054	2 843	89	3 055	581	219	7 841
Marraskuu	1 090	2 808	122	3 227	1 460	362	9 069
Joulukuu	1 257	3 694	119	3 758	2 265	326	11 419
Koko vuosi	10 675	32 163	1 096	34 169	8 844	3 259	90 206
Näistä ylityötunteja	1 624	4 908	290	4 253	1 448	217	11 116
1958	9 380	29 111	755	27 786	14 129	1 649	82 810
Näistä ylityötunteja	1 228	3 404	207	3 467	1 955	168	10 429

Hiilinostureilla purettujen alusten lukumäärä oli kertomusvuoden aikana 357. Aluksista purettiin 390 321 tn hiiltä ja koksia. Hiilitarhoista kuormattiin hiiltä ja koksia 32 286 tn.

Kappaletavaranostureilla purettiin yhteensä 2 094 alusta, joista 872 Katajanokalla, 916 Länsisatamassa, 306 Matkustajalaiturilla ja 75 Hanasaaressa.

Autonostureiden (13 kpl) työtuntien lukumäärä oli 12 687.

Haarukkatrukkien (44 kpl) työtuntien lukumäärä oli 60 468 ja *vaununsiirtotraktoreiden* (7 kpl) työtuntien lukumäärä 5 110.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina v. 1957—1959 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	1959		1958		1957	
Vuosineljännes	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammi—maaliskuu	6 930	8 552	6 807	7 507	12 369	10 263
Huhti—kesäkuu	5 982	7 663	5 476	7 867	6 366	8 326
Heinä—syyskuu	5 048	6 454	7 407	8 059	8 161	9 680
Loka—joulukuu	11 476	7 732	11 141	8 661	12 979	9 007
Koko vuosi	29 436	30 401	30 831	32 094	39 875	37 276

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 12 108 tn, joten hallussa ollutta tavaraa oli yhteensä 41 544 tn. Varastosta annettiin 30 401 tn ja v:een 1959 jäi varastoon 11 143 tn. Tavaranvaihto nousi kertomusvuonna 59 837 tonniin, vastaten 62 925 tn v. 1958 ja 77 151 tn v. 1957.

Yleiseen varastoon otettujen tavaraerien lukumäärä oli kertomusvuonna 9 086, edellisenä vuonna 9 722 ja 11 057 v. 1957. Yleisestä varastosta annettujen tavaraerien lukumäärä oli vastaavasti 40 348, 34 425 ja 31 694.

Yleisen varaston tallettajille annettiin vastaanottokuitteja 9 086, edellisenä vuonna 9 722 ja 11 057 v. 1957. Talletustodistuksia warrantteineen annettiin vastaavasti 48, 85 ja 32.

Kertomusvuonna oli käytössä 6 autovaakaa. Punnitustodistuksia annettiin 95 578, edellisenä vuonna 112 843 ja 120 999 v. 1957.

Katajanokan satama-asemalle saapui maan muista satamista tullaamatonta tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1959 tn	1958 tn	1957 tn
Tammi—maaliskuu	360	1 043	2 338
Huhti—kesäkuu	345	809	227
Heinä—syyskuu	428	297	203
Loka—joulukuu	483	338	159
Koko vuosi	1 616	2 487	2 927

Laiturihuoltotoimintaa v. 1957—1959 valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralähetysten lukumäärä		Kokonaislasti tonnia	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1959					
Tammi-maaliskuu	368	43 098	42 084	179 982	130 816
Huhti-kesäkuu	505	51 191	49 723	207 552	146 238
Heinä-syyskuu	533	47 404	46 173	180 043	119 115
Loka-joulukuu	458	56 802	55 396	227 898	160 870
Koko vuosi	1 864	198 495	193 376	795 475	557 039
1958	1 633	156 003	152 446	706 929	471 051
1957	1 537	133 937	130 597	847 774	554 855

Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettuihin tavarain punnituksiin käytettiin yhteensä 6 917 t ja tavaraa punnittiin 43 783 tn. Toimituksista vaakamestarit kantoivat korvauksia kaikkiaan 2 007 985 mk, mistä määrästä tuli heidän omiksi palkoikseen 660 000 mk, heidän apulaistensa palkkoihin 1 085 415 mk ja muihin kustannuksiin 262 570 mk.

Satamarakennustoiminta

Toimintapiiri ja työvoima. Satamarakennusosaston varsinaisiin tehtäviin kuuluu satama-alueiden, laiturien ja väylien suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito, satamien rakennusten kunnossapito, satamiin kuuluvien, kaupungin huolehdittavien rautateiden sekä satama-alueilla olevien katujen ja liikenneväylien rakentaminen ja kunnossapito ja näiltä alueilta vuokrattavien tonttien merkitseminen. Satamarakennusosasto suorittaa myös satamaliikenteelle osittain luovutettuja alueita koskevia vastaavanlaisia tehtäviä sekä muuallakin kuin satama-alueilla niiden rautatieraiteiden kunnossapidon ja rakentamisen, joista huolehtiminen kuuluu kaupungille. Niinikään satamarakennusosasto suunnittelee ja rakentaa siltoja vesialueiden ja rautateiden poikki sekä suorittaa toimintapiiriinsä liittyviä töitä kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun sekä työttömyystöinä.

Satamarakennusosasto teki esityksen tai antoi lausunnon satamalautakunnalle 117 asiasta, joista 59 koski rakentamista tai suunnittelua, 18 vuokrausasioita tai rakennusten piirustuksia ja 40 hallinto-, henkilö- tai palkka-asioita. Lausuntoja annettiin myös muille kaupungin viranomaisille.

Henkilökuntaan kuului satamarakennuspäällikkö, yli-insinööri, kahdeksan insinööriä, arkkitehti, kolme mittausteknikkoa ja kuusi piirtäjää. Vuoden lopussa oli apulaissatamarakennuspäällikön virka sekä kolme insinöörin ja kaksi apulaisinsinöörin virkaa avoinna. Kirjanpidosta, työntekijäin kortistosta ja muista toimistotehtävistä huolehti osaston kamreeri, kuusi vakinaista toimistoapulaista ja yksi tilapäinen toimistoapulainen. Suoranaista työnjohtoa hoiti 32 vakinaista rakennusmestaria, ylikonemestari, konemestari ja keskimäärin 31 ylimääräistä rakennusmestaria. Vakinaisten työntekijäin määrä oli vuoden lopussa 527. Työntekijöistä 3 kuoli ja 23 siirtyi eläkkeelle. Vuosilomaa sai 513 työntekijää yhteensä 14 083 työ-

päivää. Työntekijäin sairaustapauksia oli 680 ja sairauslomapäiviä 12 041, joista 7 417 täydellä ja 4 624 2/3 palkalla.

Työttömyystöitä oli käynnissä 1. 1. — 4. 8. ja 1.—31. 12. Työntekijäin määrä oli vuoden alussa 354, helmi-maaliskuussa noin 315, kevätkaudella enimmillään huhtikuussa 342.

Satamien korjaus- ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 91.25 mmk. Kustannukset olivat 91 154 291 mk, säästöä jäi 95 709 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: rakennuksia varten oli määrärahoja 18 mmk, joka käytettiin kokonaan; tilillä Kiinteät laitteet oli määrärahoja 60 mmk, josta käytettiin 59 980 871 mk ja säästyi 19 129 mk; tilillä Irtonaiset laitteet oli määrärahoja 10 mmk, josta käytettiin 9 923 420 mk ja säästyi 76 580 mk; tilillä Yleiset laitteet oleva 3 mmk:n määräraha käytettiin kokonaan sekä samoin tavarain ja uponneiden veneiden poistamiseen varattu 250 000 mk:n määräraha.

Rakennusten kunnon säilyttämiseksi suoritettiin eräitä välttämättömiä toimenpiteitä sekä muutoksia. Länsisataman K-varaston riippukouru sekä syöksytorvet uusittiin ja tuulettajat korjattiin. H-varaston lämpökeskusta suurennettiin sekä asennettiin lisäkattila ja tehtiin sähköpäätauluhuone kellarikerrokseen. I-varaston kentälle rakennettiin uusi vartiokoppi. J-varaston kentän aita uusittiin 60 m:n pituudelta. Hiilisataman nosturimiesten talousrakennuksessa uusittiin vesi-, viemäri-, lämpö- ja sähköjohdot rakennuksen täyskorjauksen yhteydessä. Lisäksi suoritettiin lukuisia pienehköjä uusimis- ja korjaustöitä. Katajanokan öljy- ja vuotavaraston ulkoseinien korjauksen yhteydessä katettiin niiden päällysmuurit harjapelleillä ja vesikatto siveltiin bitumilla. Varastorakennus n:o 12:ssa kunnostettiin 2 kerrokseen tullia varten kirjurien huone. Vientivaraston seinä- ja kattolevyjä uusittiin. Varastorakennus n:o 1:n merenpuoleinen riippukouru uusittiin. Merisatamassa sijaitsevan siltavaraston katon liikuntasaumoja tiivistettiin bitumilla. Katajanokalla ja Merisatamassa suoritettiin lukuisia muita pienehköjä uusimis- ja korjaustöitä. Herttoniemen tavara-asemaa laajennettiin 31.5 m²:n suuruisella lämmitettävällä varastolla ja lastauslaituria suurennettiin 60 m²:llä. Toimisto ja henkilökunnan huoneet kunnostettiin perusteellisesti.

Viron altaan eteläsivu, 44 m, uusittiin kokonaan, samoin Halkolaiturin eteläisen haaran 85 m pitkä läntinen sivu. Sörnäisissä korjailtiin Läntistä laituria ja Hiilipistolaituria. Herttoniemen Öljypistolaiturin 520 m²:n suuruinen osa päällystettiin kulutuslankutuksella. Kapteeninkadun purkauslaiturin ylärakenne uusittiin. Saukonkadun päästä purettiin tarpeettomaksi käynyt maihinnousulaituri. Lauttasaaren kadulle tehtiin 90 m ja Säiliökadulle 190 m suojakaidetta. Jätkäsaaren Saukonlaiturilla tehtiin veden poisjohtamiseksi 10 kpl vesikouruja laiturin listakiven alitse. I- ja K-makasiinien välissä korjattiin perusteellisesti asfaltoimalla laivalaiturin päällystettä 2 500 m². Lönnrotinkadun sillan ajorataa päällystettiin osittain noppa-asfaltilla, osittain mastiksilla yhteensä 391 m². Sillan kaiteet maalattiin. Länsisataman, Sörnäisten ja Vallilan raiteet pidettiin kunnossa, ratapölkkyjä vaihdettiin yhteensä 4 100 kpl. Itämerenkadusta purettiin Alkon tontin edestä 207 m:n pituinen tarpeettomaksi käynyt raide. Herttoniemen rataa nostettiin n. 3.5 km:n matkalla ja ratapölkkyjä vaihdettiin 566 kpl. Ylikäytävä perunakellarin luona uusittiin kokonaan. Venepaikkoja oli 2 235, joista 1 522 paalullisia. Käytössä oli 2 077 paikkaa, joista paalullisia 1 512.

Ruoppuri ja 3 teräsproomua oli talvella korjattavana Oy. Kone ja Sillan telakalla. 2 proomua oli talvella ja 2 kesällä korjattavana Valmet Oy:n Suomenlinnan telakalla. Hinuri H1 oli keväällä ja H3 talvella Valmet Oy:n Katajanokan telakalla. Kourakaivuri R2 oli työssä koko talven ja R4 valmistumisestaan maaliskuusta alkaen.

Pelastusvälineiden kunnossapito ja railojen viereisten aitojen asettaminen suoritettiin tavanomaisesti. Hevossalmeen asetettiin 2 uutta pelastuspylvästä. Korkeasaaren railon silta ei ollut käytössä. Suomenlinnan laudakkopolku asetettiin 15. 1. ja poistettiin 8. 4. Kaupunginhallituksen käyttövaroilla rakennettiin Lauttasaaren ja Jätkäsaaren länsikärkeen väyläloistot Länsisataman tuloväylää varten sekä poistettiin Lauttasaaren selältä olympiakisojen soutustadionin jäljiltä vesiliikenteelle vaarallisiksi käyneet paalukot. Vanha laituri Laajasalon kanavan suulla purettiin.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa koneellisten laitteiden 35.3 mmk:n hankintamäärärahaa ja 5 mmk:n käyttövaroja lukuun ottamatta 520 mmk, v:lta 1958 siirtyi 310 402 321 mk. Käytettävistä olleista varoista, jotka olivat 830 402 321 mk, käytettiin 469 326 448 mk ja siirtyi 361 075 873 mk v:een 1960.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Laiturit, väylät, rautatiet ja kadut: määrärahat 385 mmk, siirto v:lta 1958 195 377 335 mk, menot 389 448 776 mk, v:een 1960 siirtyi 190 928 559 mk; Rakennukset: määrärahat 115 mmk, siirto v:lta 1958 115 024 986 mk, menot 72 047 722 mk, v:een 1960 siirtyi 157 977 264 mk; Työlaivasto: määrärahat 20 mmk, josta käytettiin 7 829 950 mk ja v:een 1960 siirtyi 12 170 050 mk.

Laiturien, väylien, rautateiden ja katujen kustannukset jakautuivat seuraavasti:

Länsisataman rakennustyöt 48 372 896 mk; Eteläsataman 255 185 803 mk, josta Matkustajalaituri 216 670 180 mk ja Katajanokan laituri, rautatiet ja kadut 38 515 623 mk; Sörnäisten sataman 74 936 196 mk, josta Hanasaaren laituri, väylä, rautatiet ja kadut 18 958 318 mk, Parrulaituri 48 057 329 mk, Parrukatu 1 621 511 mk sekä yhteiskustannukset 6 299 038 mk; Herttoniemen sataman 10 953 881 mk, josta Naurissalmen väylä 91 339 ja Herttoniemen länsiväylä 10 862 542 mk.

Kustannukset Hanasaaren voimalaitoksen laiturityön jatkamisesta olivat 4 849 089 mk.

Jätkäsaaren laiturin 200 m:n pituisella jatkeella aloitettiin työt 4.12. Taka-arkkujen alustaa varten tuotiin paikalle 1 165 m³ hiekkaa, jolla pohja tasattiin. Työmaan perustaminen alkoi 14. 12., mutta varsinaiset työt siirtyivät seuraavaan vuoteen. Jätkäsaaren kannaksen raiteiston muutostyöt suoritettiin melkein loppuun. Vanhaa raidetta purettiin 418 m, tavallisia vaihteita 4 kpl ja risteysvaihteita 1 kpl. Uutta raidetta naulattiin 465 m, tavallisia vaihteita 6 kpl ja risteysvaihteita 2 kpl, joista yksi 43 kg/m kiskoista. Ainoastaan kahden vanhan risteysvaihteen vaihtaminen 43 kg/m vaihteisiin jäi seuraavaan vuoteen. Raiteiden muutostöiden yhteydessä jouduttiin tekemään uutta katukiveystä 2 500 m². Tullikatuun laskettiin viemäriä 165 m ja Saukonkatuun 40 m. Ruoholahden rannan laiturin reunakiveä oikaistiin 98 m:n matkalla, kenttää päällystettiin 2 500 m² 6 cm:n paksuisella tiiviillä asfalttibetonilla ja kentän viemäriä jatkettiin 42 m. Jätkäsaaressa kivettiin varastokortteli n:o 269:n eteläpää (361 m²) ja kortteli n:o 268 kokonaan (2 437 m²), Tullikadun poh-

joispää asfaltoitiin 6 cm:n paksuisella tiiviillä asfalttibetonilla (1 262 m²) samoin Meklarinkadun pohjoispää (638 m²). I- ja K-makasiinien välinen kenttä korjattiin perusteellisesti osittain asfalttiemulsiolla ja päällystämällä 2 287 m² 6 cm:n asfalttibetonilla. Munkkisaaren laiturin pohjoinen yhdystie (863 m²) päällystettiin samoin asfalttibetonilla. Länsisatamassa otettiin edelleen täytettä Mittaajankadun länsipään varrelle.

Matkustajalaiturin v. 1958 aloitettuja rakennustöitä jatkettiin. Laiturin pohjan tasaus paikalle tuodulla hiekalla suoritettiin loppuun. Paalutusta jatkui koko vuoden, yhteensä juntattiin 6 857 puupaalua ja 8 teräsbetonipaalua. Etuarinan puuttuvat muotit veistettiin Vanhalla Matkustajalaiturilla, taka-arinan Sompasaaressa, josta ne kuljetettiin upotuspaikalle ennen vuoden loppua. Ensimmäinen muotti upotettiin 16. 3., vuoden aikana upotettiin niitä yhteensä 32. Muottien pohjan tiivistämiseen käytettiin vielä 7 600 m³ soraa. Vedenalainen arkun pohjien valu alkoi 11. 6., vuoden lopussa pohjaa oli valettu 255 m ja käytetty yhteensä betonia 7 200 m³. Kuivana valettua tukimuuria valettiin 180 m. Laiturin etumuurin pilarien valu alkoi 30. 9., yhteensä valettiin 157 m:n matkalla 49 pilaria. Pilarien varaan asennettavat reunapalkit valettiin Sompasaaressa, asennus alkoi 2. 11. ja vuoden loppuun mennessä siitä oli paikoillaan 90 m. Kansilaatan raudoitustyö alkoi 2.11., ennen vuoden loppua oli valettu kansilaattaa 50 m. Laiturin tukimuurin ja varastorakennuksen perusmuurin väliin ajettiin hiekkatäytettä n. 8 000 m³. Katajanokan laiturin kaakkoiskärjessä jatkettiin töitä 31 m pitkällä tukimuurin luoteisella laiturilla. Tammikuussa tiivistettiin arkkujen pohjat hiekalla ja 6. 2. oli vedenalainen valu valmis. Laiturin betonityöt valmistuivat huhtikuussa ja laituritason kiveys 19.6. Vientivaraston ja varastorakennus n:o 12:n välinen n. 5 000 m²:n suuruinen kenttä sekä varastorakennus n:o 10:n länsipuolella rautatieraiteeseen rajoittuva n. 2 300 m²:n suuruinen kenttä tasattiin ja päällystettiin 6 cm:n paksuisella asfalttibetonilla. Katajanokan laiturin edustan perkaamista ja syventämistä —9.5 m:iin jatkettiin, vuoden aikana louhittiin kalliota 80 m³ ja ruopattiin maata 2 700 m³. Työ oli valmistumaisillaan vuoden vaihteessa.

Sörnäisten satamassa jatkettiin Parrulaiturin rakentamista. Sen 73 m pitkä länsiosa takatäytteineen ja viemäreineen valmistui, 39 m:n pituisella itäosalla juntattiin paalut ja upotettiin arkut. Hanasaaren laiturin jatkamiseksi 115 m:llä aloitettiin pohjan tasaus ja louhinta 9. 11. kaupunginvaltuuston myöntämän määrärahan turvin. Tasaustyöt oli aloitettu työttömyystyönä ja keskeytetty 31. 7. Ketjuruoppurilla ruopattiin Hanasaaren väylältä yhteensä 102 000 m³ proomussa mitattua savea.

Herttoniemen läntinen väylä ruopattiin 60 m leveäksi ja 7 m syväksi; ruopattu määrä oli yhteensä 51 800 m³ irtosavea.

Rakennusten kustannukset jakautuivat seuraavasti: Länsisataman satamatyöntekijäin huoltorakennus 932 620 mk, Matkustajalaiturin varastorakennus 640 629 mk, Katajanokan II varastorakennus 67 152 274 mk sekä Sörnäisten satamatyöntekijäin huoltorakennus 3 322 199 mk.

Katajanokan II varastorakennuksen töitä jatkettiin. Perustuksen vedenpaineeristys, 3 200 m², valmistui Asfaltti Oy. Lemminkäisen tekemänä 21. 1. Painelaatan 3 400 m³ betonia saatiin valetuksi 26. 3. Arvonen Oy., jolle varsinaisen varaston rakentaminen oli annettu 191 mmk:n urakkasummasta, aloitti työt 1. 4. Teräsbeto-

ninen runkorakenne valmistui 15. 10., muuraustyö 10. 10., vesikatto 24. 10., harjannostajaiset pidettiin 10. 11. Vuoden vaihteessa rakennus oli sisustustyövaiheessa.

Yleiset työt: K o r j a u s j a k u n n o s s a p i t o. Määrärahoja oli talousarviossa 42.108 mmk. Kustannukset olivat 41 655 765 mk, säästöä jäi 452 235 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Lauttasaaren sillan käyttö ja korjaukset: määrärahat 10 mmk, menot 9 999 760 mk, säästö 240 mk; Muut sillat: määrärahat 3 mmk, menot 2 961 196 mk, säästö 38 804 mk; Varasto- ja teollisuusalueiden kadut ja rautatiet sekä rantaverhoukset: määrärahat 10 mmk, menot 9 655 589 mk, säästö 344 411 mk; Veneiden kiinnityspaikat: määrärahat 8 mmk, menot 7 953 011 mk, säästö 46 989 mk; Viemärien suistojen ruoppaaminen: määrärahat 2.7 mmk, joka käytettiin kokonaan; Varasto- ja teollisuusalueiden viemärit: määrärahat 300 000 mk, joka käytettiin kokonaan; Lumenkaatopaikkojen ruoppaaminen: määrärahat 1.1 mmk, menot 1 078 209 mk, säästö 21 791 mk; Pesulauttojen korjaus ja kunnossapito: määrärahat 1.2 mmk, joka käytettiin kokonaan; Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista: määräraha 5.808 mmk käytettiin samoin kokonaan.

Lauttasaaren sillan ajotien alamäkikaistat, yhteensä 908 m², päällystettiin noppa-asfaltilla, 1/6 alusvasoituksesta ja koko syrjälankutus vaihdettiin. Tarvon jalkakäytäväsillan ylärakenne uusittiin kokonaan. Katajanokan sillan puiset tukirakenteet tarkastettiin ja korjattiin. Toukolan venesilta joutui kivitäytteen eristämäksi ja purettiin pois, samasta syystä kahdesta pesulautasta toinen poistettiin ja toinen siirrettiin Kokkosaarenkadun päähän. Kyläsaaren venesillan kaksi läntistä haaraa purettiin, koska ne veden mataloiduttua olivat käyneet käyttökelvottomiksi.

Varasto- ja teollisuusalueen katujen ja rautateiden kunnossapito suoritettiin tavanomaisesti.

Viemärien suistoista ja lumenkaatopaikoilta ruopattiin 17 300 m³ liejua.

U u d i s r a k e n n u k s e t. Määrärahoja oli talousarviossa 92.8 mmk, v:lta 1958 siirtyi 180 943 238 mk. Lapinlahden siltatoimikunnan käyttöön siirrettiin Sörnäisten sillan suunnittelumäärärahan käyttämätön osa 6 119 724 mk. Käytettävistä olleista varoista, jotka olivat 273 743 238 mk, käytettiin 86 753 727 mk, palautui 56 123 924 mk ja siirtyi 130 865 591 mk v:een 1960.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Katuja ja rautateitä teollisuus- ja varastoalueille sekä rantojen järjestelyt: määrärahat 50 mmk, v:lta 1958 siirtyi 12 635 846 mk, menot 51 990 886 mk, v:een 1960 siirtyi 10 644 960 mk; Sillat: v:lta 1958 siirtyi 162 485 381 mk, menot 7 188 543 mk, 99 172 914 mk siirtyi v:een 1960 ja 56 123 924 mk palautettiin; Viemäreitä teollisuus- ja varastoalueille: määrärahat 30 mmk, v:lta 1958 siirtyi 5 822 011 mk, menot 14 774 294 mk, v:een 1960 siirtyi 21 047 717 mk; Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista: määräraha 12.8 mmk käytettiin kokonaan.

Teollisuusalueiden ja varastoalueiden katujen ja rautateiden osuus oli 49 952 389 mk, rantojen järjestelyn 2 038 497 mk.

Siltojen kustannuksista oli Kulosaaren sillan osuus 2 487 396 mk, Sörnäisten sillan 3 874 061 mk ja Ruoholahden sillan 827 086 mk.

Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueella jatkettiin täytteen ottoa penkereisiin. Kyläsaaresta kaakkoon suunnitellun Kyläsaarenkadun pengertäminen aloitettiin. Kortteleita n:o VK 681 ja VK 682 ympäröivä kivipenger valmistui, Vesto Oy.

täytti korttelit tasoon +0.9 penkereen ulkopuolelta pumputulla liejulla. Täyttö valmistui 26. 11., urakkasumma oli 10.8 mmk. Haukilahdenkadun tasoittamatta jäänyt länsipää, yhteensä 900 m², kunnostettiin ja sepelöitiin. Haukilahdenkadun pohjoisreunaan tehtiin suojakaidetta 280 m. Kyläsaarenkadun pohjoisosa, 1 500 m², sepelöitiin ja jyrättiin rautatieraiteeseen saakka. Herttoniemessä päällystettiin 6 cm:n tiiviillä asfalttibetonilla Pikkupurontie, 1 700 m², Kaivolahdenkadusta 4 250 m², Kirvesmiehenkadun pohjoispää, 1 800 m², ja Niittaajankadusta 1 050 m². Valurinkadun kivipenger tiivistettiin valuttamalla siihen soraa 500 m³, reunakiveä asetettiin 102 m ja pohjasepeliä jyrättiin 1 200 m². Muuntajankatuun asetettiin reunakiveä 287 m ja jyrättiin pohjasepeliä 1 400 m², Mekaanikonkadun korottamiseen käytettiin 3 500 m³ täytettä, reunakiveä kiinnitettiin 481 m ja ajorataa sepelöitiin 5 500 m². Pohjoisrannan leventämiseen tarvittava kivipengerrys valmistui, penkereelle tehtiin sadevesikaivo ja 30 m pitkä viemäri.

Sörnäisten sillan maatukia varten ruopattiin ketjuruoppurilla 35 800 m³ savea, kuoppiin tyhjennettiin yhteensä 5 712 m³ hiekkaa.

Sahaajankadun 1 400 mm:n läpimittaisen sadevesiviemärin viimeinen 247 m:n pituinen eteläosa valmistui. Herttoniemen alueella tehtiin yhteensä 15 uutta sadevesikaivoa johtoineen.

Työttömyystyöt. Kertomusvuonna suoritettiin työttömyystöitä seuraavissa kohteissa ja töiden kustannukset olivat: Lauttasaaren teollisuusalue 6 774 454 mk ja telakka-alue 1 347 796 mk, Lauttasaarenkadun vesijohto 229 898 mk, Länsisataman kenttien puhdistaminen 4 804 369 mk, Lauttasaaren jäteveden puhdistamon kokoojajohto 16 897 343 mk, Parrukadun vesijohto 11 571 742 mk, sähkölaitoksen Hanasaaren laituri 15 324 691 mk, Hanasaaren viemäri 11 976 928 mk, Kulosaaren vanhan sillan madaltaminen laituriksi 8 576 919 mk, kaasulaitoksen Parrukadun johdot 8 385 861 mk, Sompasaari 88 474 939 mk, Teurastamon tie 419 001 mk, Kyläsaaren vesijohdot 7 585 953 mk, Vanhankaupungin sillan levennys 1 594 702 mk, Vanhankaupungin lahden ranta 5 510 883 mk, Stansvikin laituri 1 681 144 mk, Kulosaaren kartanon ja Lammassaaren laiturit 744 884 mk, Herttoniemen vesijohdot 14 154 969 mk, Kaivolahdenkatu 11 642 695 mk, Laajasalon vesijohto 1 945 065 mk, Mekaanikonkatu ja Muuntajankatu 9 821 596 mk, Niittaajankatu 443 941 mk, Herttoniemen radan ojien ja alueen puhdistaminen 2 065 272 mk, Herttoniemen öljynpuristamon raiteen runko 17 272 107 mk, Otto Brandtintie 165 129 mk, yhteensä 249 412 281 mk.

Laskuun suoritetut työt. Satamalaitoksen muille osastoille suoritetuista töistä laskutettiin 543 175 mk, kaupungin muille viranomaisille suoritetuista töistä laskutettiin 20 257 930 mk, sekä yksityisille suoritetuista töistä 6 647 705 mk, yhteensä 27 448 810 mk.

Varastoimis- ja laiturihuolto-osaston laskuun tehtiin Jätkäsaaren laiturilla laiturivarastosuojien seiniin sähkökaapelien muutostöiden vaatimat kiinnikkeet, laiturin nosturiraiteen eteläpää ankkuroitiin ja 25 tonnin nosturin tukilaakerit betonoitiin. Satamakonttorin moottoriveneet huollettiin.

Rakennusviraston katurakennusosaston laskuun tehtiin Oulunkylän varastoalueen 640 m pitkä pistoraide ja Oulunkylän pääraiteen alitse kulkeva viemäritunneli valmiiksi. Puhtaanapito-osastoa avustettiin lumitöissä. Vesilaitoksen laskuun tehtiin Laajasalon vesijohdon Laajasalon salmen alittava osa, Haukilahdenkadun länsipäähän louhittiin 150 m vesijohtokanavaa. Laitosta avustettiin vedenalaisten

johtojen vikoja etsittäessä ja korjattaessa. Sähkölaitoksen laskuun rakennettiin Herttoniemen muuntoasemalle 240 m pitkä pistoraide. Hanasaaren voima-aseman raiteen ja hiilinosturiraiteen risteys valmistui. Urheilu- ja retkeilytoimiston laskuun korjattiin Korkeasaaren lauttalaituri, toimiston moottoriveneet ja ponttoonit huollettiin sekä järjestettiin vesikuljetuksia. Palolaitoksen moottoriveneet telakoitiin, samoin poliisilaitoksen veneitä. Teurastamon laskuun poistettiin sen alueella oleva rautatievaunujen pesuallas, raiteet kunnostettiin sekä asfaltoitiin kuormauskenttiä.

Laitureille, silloille, rautateille ja muulle omaisuudelle aiheutuneita vaurioita korjattiin 913 038 mk:n arvosta. Satama-alueilla liitettiin 11 tontin viemäriä katuviemäriin. Öljynpuristamo Oy:n pistoraiteen Kaivolahdenkadussa oleva osa naulattiin, Herttoniemen länsiväylää ruopattiin saman yhtiön laskuun 3 411 586 mk:n arvosta, Teräsbetoni Oy:n laskuun korjattiin Naurissalmen sillan pohjoispuoliskolla todettuja valuvikoja takuusopimuksen mukaan ja Valtion Viljavaraston nosturikisko Munkkisaaressa tehtiin valmiiksi.

Satamarakennusosaston hallintomenot sekä työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut. Hallintomenoihin oli talousarviossa määrärahoja 145 421 150 mk, ylitysoikeus oli 2 092 880 mk. Kustannukset olivat 137 469 597 mk, säästö 10 044 433 mk.

Hallintomenot jakautuivat seuraavasti: Vakinaiset viranhaltijat: määrärahat 65 011 770 mk, menot 58 487 515 mk, säästö 6 524 255 mk; Tilapäiset viranhaltijat: määrärahat 858 000 mk, ylitysoikeus 26 880 mk, menot 407 635 mk, säästö 477 245 mk; Viranhaltijain vuosilomakorvaukset: määrärahat 150 000 mk, ylitysoikeus 200 000 mk, menot 211 316 mk ja säästö 138 684 mk; Viranhaltijain ylityökorvaukset: määrärahat 1.225 mmk, menot 847 564 mk ja säästö 377 436 mk; Muut palkkamenot: määrärahat 76.134 mmk, ylitysoikeus 1.866 mmk, menot 75 577 292 mk, säästö 2 422 708 mk; Huoneistomenot: määrärahat 65 640 mk, joka käytettiin kokonaan; Kaluston hankinta: määrärahat 227 000 mk, menot 226 200 mk ja säästö 800 mk; Kaluston kunnossapito: määrärahat 70 000 mk, menot 69 151 mk ja säästö 849 mk; Tarverahat: määrärahat 1 635 500 mk, menot 1 533 044 mk, säästö 102 456 mk; Varastoalueiden tilitysvuokrat: määrärahat 44 240 mk, joka käytettiin kokonaan.

Satamarakennusosaston työntekijäin ja viranhaltijain osuus satamalaitoksen työntekijäin ja viranhaltijain erinäisistä eduista oli 24 598 881 mk ja vaatetusavusta 68 885 mk. Kurssimaksuihin käytettiin 8 000 mk satamien pääluokkaan kuuluvista satamalautakunnan ja 1 117 326 mk kaupunginhallituksen käyttövaroista.

Hallintomenot ja työntekijäin sekä viranhaltijain erinäiset edut olivat yhteensä 163 262 689 mk.

Satamarakennusosaston kokonaismenot ja tulot. Varojen käyttö jakautui seuraavasti:

	Vakinaiset työt mk	Työttömyystyöt mk	Kokonaismenot mk	Tilitysmaksujen osuus mk
Omien työntekijäin palkat ja edut	325 211 985	112 751 752	437 963 737	—
Viranhaltijain ja työnjohdon palkat	90 074 735	9 385 913	99 460 648	—
Rakennusaineet	226 302 200	41 923 662	268 225 862	204 720 782
Kuljetusvälineiden käyttö	42 747 446	32 659 789	75 407 235	13 945 072
Urakoitsijat ja palvelukset	124 892 920	26 538 687	151 431 607	29 789 976
Koneet, välineet ja erikoismenot	55 964 838	26 152 478	82 117 316	61 885 382
Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista	18 608 000	—	18 608 000	18 608 000
Yhteensä	883 802 124	249 412 281	1 133 214 405	328 949 212

Rakennuskustannusindeksin v:n 1951 perusarvon mukaan laskien vastaavat kokonaismenot ovat olleet:

Vuonna	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959
Mmk	596	789	1 596	1 562	1 296	859	1 180	1 041	1 276	960

Talousarvion mukaiset korvaukset satamarakennusosaston yleiskustannuksista olivat 18.608 mmk. Laskuun suoritetuista töistä kertyi lisäksi 4 142 044 mk, joten yleiskustannusten korvaukset olivat kaikkiaan 22 750 044 mk. Romun myynnistä saatiin 107 850 mk, veneiden talteenotosta 11 484 mk ja viemärien liittämistodistuksista 19 000 mk, joten sekalaiset tulot olivat 138 334 mk.

Satamalaitoksen tulot ja menot

T u l o t. *Toiminnan tulos.* Satamalaitoksen bruttoveloitus kertomusvuonna oli 2 313 263 800 mk. Tulotileiltä suoritettiin menoja 211 008 137 mk, mistä ahtauskustannuksia oli 194 871 081 mk. Nettoveloitus 2 102 255 663 mk oli siten 174 803 975 mk suurempi kuin edellisenä vuonna. Satamat-pääluokan menojen ollessa 1 643 849 831 mk muodostui kertomusvuoden ylijäämäksi 458 405 832 mk.

Kannanta. Kertomusvuonna kertyi maksuja kassaan 1 527 596 898 mk, postisiirtotilille 649 000 288 mk, shekkitilille 4 263 357 mk ja tilitysteitse 57 711 990 mk. Koko kannanta oli siten 2 238 572 533 mk.

Tulojäämät ja poistot. Jäämiä oli kertomusvuoden lopussa 64 447 858 mk. Määrästä oli 62 627 194 mk kertomusvuoden ja 1 820 664 mk aikaisempien vuosien veloituksia. Poistoja suoritettiin 123 214 mk.

Laskuja oli yhteensä 695 373 kpl, joten lisäys edellisen vuoden määrään nähden on 95 473 kpl eli 15.9 %. Tulli-ilmoituskirjoihin perustuvia veloituksia oli 369 091 kpl (v. 1958 305 637 kpl ja v. 1957 253 367 kpl) ja muita laskuja 326 282 kpl (v. 1958 294 263 kpl ja v. 1957 275 523 kpl).

Tulotilien yhdistelmä:

Tulolaji	1959 mk	1958 mk	1957 mk	1956 mk
Satamamaksut	98 535 896	80 404 515	75 294 329	61 547 851
Tuulaakimaksut	592 141 586	538 348 969	508 436 943	502 825 331
Liikennemaksut	625 091 963	544 417 171	558 472 235	514 485 808
Nosturimaksut	186 610 847	166 559 615	134 820 592	148 046 932
Varastosuojamaksut	72 625 970	77 969 983	96 588 693	108 628 662
Yleinen talletusvarasto	59 528 281	52 749 014	53 935 168	48 025 385
Laituri- ja aluevuokrat	201 649 742	201 934 481	190 117 227	191 244 790
Vesimaksut	8 077 383	8 300 785	6 383 122	7 279 843
Satamalaitoksen alusten tulot	11 998 500	14 361 850	9 500 108	9 749 922
Laiturihuoltotulot ...	125 522 493	125 717 495	145 280 295	155 427 865
Tulot suoritetuista töistä	30 177 357	24 709 544	28 220 337	26 084 604
Venelaituritulot	—	2 754 500	2 683 800	2 795 600
Vaakamaksut	6 027 035	6 160 280	6 684 140	8 027 205
Huoneistovuokrat ...	41 38[illegible] 534	43 891 118	39 696 787	38 170 719
Korvaus satamarakennusosaston yleiskuluista	22 750 044	23 405 797	58 080 141	70 512 344
Sekalaiset tulot	20 136 132	15 766 571	20 813 307	22 029 685
Yhteensä	2 102 255 663	1 927 451 688	1 935 007 224	1 914 882 546

Yleisten töiden osastoon kuuluvien venelaituritulojen määrä oli kertomusvuonna 2 880 300 mk.

Nettoveloitus jakautui v. 1956—1959 kuukausittain seuraavasti:

	1959 mk	1958 mk	1957 mk	1956 mk
Tammikuu	205 267 494	215 549 898	227 049 433	190 499 691
Helmikuu	140 585 532	124 305 039	130 578 886	102 627 517
Maaliskuu	143 897 403	134 385 105	160 308 949	59 138 148
Huhtikuu	211 054 541	181 330 287	172 980 012	144 757 610
Toukokuu	154 844 441	153 777 216	152 184 560	157 257 640
Kesäkuu	162 182 641	144 310 055	137 514 435	166 287 054
Heinäkuu	199 647 038	186 199 747	167 795 933	201 747 655
Elokuu	146 609 589	131 773 251	140 439 493	184 571 271
Syyskuu	154 591 858	155 176 783	151 923 518	158 471 458
Lokakuu	214 165 855	202 402 122	187 681 794	228 291 932
Marraskuu	184 675 142	152 846 364	154 273 808	169 178 475
Joulukuu	184 734 129	145 395 821	152 276 403	152 054 095
Koko vuosi	2 102 255 663	1 927 451 688	1 935 007 224	1 914 882 546

Satamamaksuja veloitettiin 98 535 896 mk, mistä ulkomaan liikenteessä olevia aluksia 93 831 462 mk ja kotimaan liikenteessä olevia aluksia 4 704 434 mk. Jäämaksuja oli 7 512 800 mk ja satamamaksupalautuksia myönnettiin 5 399 717 mk.

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksut jakaantuivat alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Helsinkiläiset alukset mk	Muut suomalaiset alukset mk	Ulkomaiset alukset mk	Yhteensä mk
30 474 804	10 174 566	46 156 350	86 805 720

Tuulaakituloutus oli kertomusvuonna 592 141 586 mk. Siitä oli tuontituulaakia 592 104 480 mk ja vientituulaakia 37 106 mk. Helsinkiin tuoduista tavaroista saatiin tuontituulaakia 577 063 709 mk ja sisämaan kaupunkien tilittämistä tavaroista, jotka Helsingin kautta tuotuina oli tullattu ko. kaupungeissa 15 040 771 mk. Tuulaakia palautettiin 786 775 mk.

Sisämaan kaupunkien tilittämät tuulaakimaksut jakaantuivat seuraavasti:

	mk		mk
Hämeenlinna	2 019 551	Lahti	5 259 905
Jyväskylä	663 447	Tampere	7 097 868
		Yhteensä	15 040 771

Liikennemaksuja oli kaikkiaan 625 091 963 mk, mistä tuontiliikennemaksua 540 708 752 mk, vientiliikennemaksua 61 387 626 mk ja liikennemaksua kotimaan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 22 995 585 mk. Tuontiliikennemaksuista oli 8 098 888 mk muiden kaupunkien Helsingille tilittämiä 30 %:n liikennemaksuja ja muille kaupungeille tilitettiin niille kuuluvia 30 %:n liikennemaksuja 496 266 mk. Liikennemaksuja palautettiin 1 118 745 mk.

Muiden kaupunkien Helsingille suorittamat liikennemaksumäärät jakaantuivat seuraavasti:

	mk		mk
Hanko	324 375	Pietarsaari	209 410
Hämeenlinna	1 158 396	Pori	71 877
Joensuu	8 415	Porvoo	175 604
Jyväskylä	424 893	Savonlinna	16 708
Kokkola	111 617	Tampere	2 203 662
Kotka	556 390	Turku	560 611
Lahti	1 844 167	Vaasa	400 320
Loviisa	32 443	Yhteensä	8 098 888

Nosturimaksuja veloitettiin 186 610 847 mk veloituksen jakaantuessa eri koneellisten laitteiden käytöstä seuraavasti: kappaletavaranosturit 87 636 350 mk, hiilinosturit 46 601 997 mk, autonosturit 16 768 570 mk, trukit 33 718 770 mk ja traktorit 1 835 160 mk.

Varastosuojamaksuja veloitettiin 72 625 970 mk, mistä sopimuksilla vuokrattujen varastotilojen vuokrat tekivät 19 559 922 mk ja paikanvuokrat 53 066 048 mk.

Yleisen talletusvaraston veloitus oli 59 528 281 mk, mistä 17 124 510 mk veloitettiin Länsisataman talletusvarastossa ja 42 403 771 mk Katajanokan talletusvarastossa.

Laituri- ja aluevuokria veloitettiin 201 649 742 mk, mistä määrästä 22 595 686 mk oli laitureille varastoitujen tavarain vuokria ja 179 054 056 mk varastoalueiden vuokria.

Laiturihuoltomaksujen bruttomäärä oli 328 535 287 mk. Kun ahtaajille menevät kustannukset 194 871 081 mk, tullivalvontakustannukset 7 947 760 mk, transitokorvaukset 82 266 mk ja palautukset 111 687 mk otetaan huomioon, jää nettoveloitukseksi 125 522 493 mk.

Tulot suoritetuista töistä olivat 30 177 357 mk, josta 11 733 880 mk veloitettiin Länsisatamassa ja 18 443 477 mk Katajanokalla.

Huoneistovuokria veloitettiin 41 381 534 mk, mistä määrästä 26 936 008 mk oli tullin ja omassa käytössä olevien huonetilojen tilitysvuokria. Rahallinen tulo oli siten 14 445 526 mk.

Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista oli 22 750 044 mk. Siitä oli tilitystuloja 18 608 000 mk ja korvauksia tilaustöistä 4 142 044 mk.

Sekalaisia tuloja oli 20 136 132 mk, mistä tilitystulot olivat 15 358 913 mk ja rahallinen tulo 4 777 219 mk. Tilitystuloista muodostivat tullaustoimistojen siivous 2 878 000 mk, korvaus tullauksessa käytettäväksi asetetusta kalustosta 5 439 300 mk ja konttokuranttikorko 7 041 613 mk. Rahatuloista oli korkoa 3 936 991 mk ja muita tuloja 840 228 mk.

Muut tulot. Yllämainittujen tulojen lisäksi tuloutettiin vesimaksuja 8 077 383 mk, satamalaitoksen alusten palveluksista 11 998 500 mk ja vaakamaksuja 6 027 935 mk.

M e n o t. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakaantuivat varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuului: 1) satamalaitoksen huolehdittavana olevat yleiset työt, joihin kuului eräiden siltojen, varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden, viemärien, veneiden kiinnityspaikkojen, lumenkaatopaikkojen ja pesulauttojen korjaus ja kunnossapito sekä viemärien suistojen ruoppaaminen ja 2) varsinaiset satamamenot, käsittäen koko satamien pääluokan, jonka pääasialliset menoerät olivat satamien hallinto, liikenne, korjaus ja kunnossapito sekä yhteiset sekalaiset menot. Pääomamenoihin kuuluivat: 1) satamien uudisrakennusten ja -töiden sekä hankintain aiheuttamat menot, käsittäen tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan II luvun, johon kuuluu satamien laiturit, väylät, rautatiet ja kadut, rakennukset, koneelliset laitteet sekä työlaivasto ja kalusto, ja 2) eräät yleisten uudisrakennusten ja -töiden menot, jotka kuuluvat tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan, käsittäen eräitä varasto- ja teollisuusalueille rakennettavia katuja, rautateitä ja viemäreitä sekä siltarakennustöitä.

Varsinaisia menoja varten oli talousarvion Satamat-pääluokassa määrärahoja yhteensä 1 678 651 985 mk ja lisämäärärahoja saatiin 4 686 066 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 1 683 338 051 mk. Tilivuoden menoja oli 1 643 849 831 mk (ed. v. 1 529 877 579 mk), joten säästöä syntyi 39 488 220 mk. Tämä säästö muodostui siten, että tilejä ylitettiin 41 678 202 mk menosäästöjen määrän ollessa 81 166 422 mk. Yleisten töiden pääluokkaan kuuluvia määrärahoja

oli yhteensä 42 108 000 mk, josta käytettiin 41 655 765 mk. Säästöä syntyi siten 452 235 mk.

Sataman uudisrakennuksia ja -töitä sekä -hankintoja varten myönnettyjä pääomamäärärahoja siirtyi 710 993 058 mk v:lta 1958 ja kertomusvuoden määrärahat olivat 560.3 mmk. Varoja oli siten käytettävissä yhteensä 1 271 293 058 mk. Menoja suoritettiin 806 721 201 mk. V. 1960 käytettäväksi siirtyi varoja 455 272 302 mk ja määrärahoja palautettiin 4 499 555 mk.

Yleisiä uudisrakennuksia ja -töitä varten myönnettyjä pääomamäärärahoja siirtyi 189 692 882 mk v:lta 1958 ja kertomusvuoden määrärahoja oli 92.8 mmk. Menoja suoritettiin 89 472 277 mk. V:een 1960 siirtyi 130 865 591 mk ja määrärahoja palautettiin 62 155 014 mk.

Käyttöomaisuus. Sataman käyttöomaisuuden arvo oli vuoden alussa 6 453 937 254 mk ja vuoden lopussa 7 103 462 156 mk. Pääoman lisäys oli siten 649 524 902 mk. Poistoja suoritettiin 214 864 525 mk ja käyttöomaisuudesta maksettiin korkoa 387 236 235 mk.

Satamalaitoksen käyttöomaisuus laaturyhmittäin:

	mk
Maa- ja vesiomaisuus	757 055 064
Laiturit, tihtaalit ja venepaikat	2 095 098 310
Kiinteät laitteet	1 282 546 766
Alukset ja veneet	75 579 529
Rakennukset	2 656 463 435
Irtaimisto	141 613 089
Autot, trukit ja autonosturit	89 025 963
Puhelinosuudet	6 080 000
Yhteensä	7 103 462 156

Palkat. Kertomusvuonna maksetut palkat, joiden yhteissumma oli 897 505 677 mk, jakaantuivat seuraavasti: vakinaiset viranhaltijat 211 504 479 mk, tilapäiset viranhaltijat 178 196 004 mk, viranhaltijain vuosilomakustannukset 4 102 066 mk, viranhaltijain sairauslomapalkat 1 282 800 mk, ylityökorvaukset 33 518 742 mk, työsuhteessa olevien kuukausipalkat 77 286 869 mk, työsuhteessa olevien tuntipalkat 330 056 560 mk sekä työsuhteessa olevien vuosiloma- ja sairausajan palkat 61 558 157 mk.

35. Teurastamo [1]

Teurastamolautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Kaupunginvaltuuston valitsemana puheenjohtajana oli v. 1959 isännöitsijä Juho Mehto sekä lautakunnan jäseninä eläinlääkintöneuvos Anders Backman, maat. ja metsät. kand. Göran Engström, varat. Erkki Hara, tarkastaja Severi Koskinen, agron. Jorma Koskivaara, teurastaja Yrjö Pajula, asent. Väinö Saarela sekä joht. Kaarlo Sorkio. Kaupunginhallituksen edustajana oli varat. Kaj Östenson. Kertomusvuoden aikana kuolleen eläinlääkintöneuvos Backmanin tilalle valitsi kaupunginvaltuusto 17.6. eläinlääket. tri Walter Ehrströmin. Lautakunnan varapuheenjohtajana toimi agron. Koskivaara sekä sihteerinä varat. Holger Øuick.

Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 17 kertaa; sen käsittelemien asioiden pykäläluku oli 285. Lähetettyjä kirjeitä oli 112.

Lautakunnan tärkeimmistä lopullisista päätöksistä mainittakoon mm.: säästäväisyysjaoston asettaminen sekä sen mietinnöstä aiheutuvien toimenpiteiden hyväksyminen (22. 1. 20 §, 22. 7. 177 §); sopimuksen tekeminen Ikas Oy:n kanssa teurastamon uuden jäähdytysputkiston eristystöistä (22. 1. 27 §); seuraavien vuokrien tarkistaminen: ent. kanateurastamorakennuksen, vihannestukkutorin myyntipaikkojen ja kahvikioskin sekä teurastamon uuden suoliosaston (13. 2. 41 §, 3. 4. 87, 89 §, 8. 5. 120 §); teurastamon talousarvioehdotuksen hyväksyminen v:ksi 1960 (12. 6. 144 §, 17. 7. 171 §); teurastamon hankintojen raha-arvon ylärajan määrääminen (17. 7. 151 §); laitoksen v:n 1958 toimintakertomuksen hyväksyminen (12. 8. 208 §) sekä jaoston asettaminen tutkimaan teurastamon kannattavuutta (13. 11. 264 §). Lisäksi päätettiin, ettei lautakunnan jäsenen Ehrströmin aloite teurastamon laboratorion ja maidontarkastamon sekä elintarvikkeiden takavarikoimisaseman laboratorioiden yhdistämisestä antanut aihetta toimenpiteisiin (22. 1p. 239 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemistä esityksistä mainittakoon mm. seuraavat, jotka koskivat: eräiden määrärahojen käyttöoikeutta sekä lisämäärärahojen myöntämistä (21. 1. 21 §, 6. 11. 252 §); teurastamon apulaiskassanhoitajan viran järjestelyä (13. 2. 48 §); Oy. Putkivarasto Ab:n sekä hra E. Lampisen korvausvaatimuksia näiden autoille teurastamon alueella koituneista vaurioista (6. 3. 62 §, 12. 6. 143 §); teurastamon maksu- ja tiliasioiden uudelleenjärjestelyä (14. 4. 102 §); lautakunnan edustajan valitsemista Suomen Kunnallisten Teurasta-

[1] Kertomukseen liittyvät tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja teurastamon kertomuksen eripainoksessa.

moiden Yhdistyksen vuosikokoukseen (14. 4. 99 §); Agroksen alueella olevien rakennusten siirtämistä teurastamolautakunnan hallintoon (17. 7. 167 §); vihannestukkutorin alueen laajentamista (12. 8. 204 §) sekä teurastamon, syväjäädyttämön, vihannestukkutorin ja kalasataman käyttöpääoman koron ja poistojen suuruuden vahvistamista (6. 11. 251 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin mm. seuraavat lausunnot, jotka koskivat: teurastamon käyttöomaisuuden siirtämistä teurastamolautakunnan hallintoon (22. 1. 24 §); teurastamon eräiden maksujen korottamista (22. 1. 26 §); puutarhatuotteiden tukkumyynnin järjestelyä Kauppatorilla (13. 2. 42 §); vähittäisliikkeenharjoittajien valitusta eräiden teurastamomaksujen korottamisen johdosta (13. 2. 47 §); ehdotuksia kiinteistölautakunnan ja teurastamolautakunnan johtosääntöjen sekä teurastamon ohjesäännön eräiden kohtien muuttamisesta (6. 3. 65 §, 16. 10. 230 §, 4. 12. 272 §); tonttien vuokraamista tai myyntiä Osuusliike Elannolle ja Kesko Oy:lle Agroksen alueelta (3. 4. 83 §); laitoksen jäähdyttämölaitteiden ja putkiston uusimista (14. 4. 103 §); maan muissa kunnallisissa teurastamoissa perittäviä navettamaksuja (8. 5. 119 §); vuositilintarkastajien v:n 1958 kertomusta (12. 8. 209 §); kaupungin laitosten sähkölaitteiden hoidon ja huollon järjestämistä (16. 10. 229 §); Jalokala Oy:n vuokraoikeuden pidentämistä (6. 11. 246 §); kaupungin noudattamien maksutariffiperusteiden tarkistamista (6. 11. 250 §); mietintöä laitoksen toiminnasta ja sen kannattavuudesta (4. 12. 273 §) sekä Agroksen alueen siirtämistä teurastamolautakunnan hallintoon (17. 12. 282 §).

Vihannestukkutori

Vihannestukkutorin neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi teurastamon toim. joht. Reijo Turunen sekä jäseninä kauppias Y. Rusila Helsingin Lihakauppiasyhdistyksen edustajana, agrologi Robert Juslen edustaen Tuotevälitys Oy:n tukkuostajia sekä kauppapuutarhurit Väinö Liemola ja Maini Rimpi myyntiasiakkaita ja varajäsenenä esimies Armas Aalto.

Teurastamon toiminta

Henkilökunta. Henkilökunnan lukumäärä kertomusvuoden lopussa oli 93. Näistä oli vakinaisia viranhaltijoita 56, tilapäisiä 7 sekä tuntipalkalla olevaa henkilökuntaa 30.

Teurastamon avoinna olleeseen 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan nimitettiin 1.7. lukien Anja Ilmonen (12. 6. 140 §). Teurastamon taloudenhoitajan virkaa määrättiin väliaikaisesti hoitamaan 22. 4. lukien kanslisti Viljo Hartikainen (8. 5. 121 §).

Eläkkeelle siirtyivät taloudenhoitaja Kosti Carlander 22. 4. sekä aputyöntekijä Lempi Tolvanen 1. 1. lukien.

Käyttöinsinööri Lauri Lindqvistille myönnettiin ero 1. 11. lukien.

Helsinki-mitali myönnettiin tarkastaja Severi Koskiselle.

Teurastamon alueita, rakennuksia ja laitteita koskevat asiat. Teurastamon alueella oleva väestönsuoja päätettiin korjauttaa vihannestukkuvarastoksi ja antaa

työ urakkana Oy. Contracta Ab:lle (6. 3. 67 §). Saman toiminimen kanssa tehtiin urakkasopimukset myös suoliosaston lattian korjaustyöstä (3. 4. 85 §) sekä teurastamon ullakolla sijaitsevien ilmastointikammioiden ja -kanavien muutostöistä (4. 12. 271 §). Vihannestukkutorin asemapiirustuksen luonnokset, jotka talorakennusosasto oli laatinut, päätettiin hyväksyä (12. 8. 211 §). Seuraavat vuokrat päätettiin vahvistaa: vihannestukkutorin automyyntipaikkojen päivävuokrat (6. 11. 247 §), vihannesten ja kukkien tukkumyyntipaikkojen vuokrat suurkarjanavetan 1. osassa (6. 11. 248 §), Agroksen alueella olevien varastojen vuokrat (13. 11. 262 §) sekä suurkarjanavetan 2. osan vuokra (13. 11. 263 §).

Teurastusosastot. Teurastusosastoissa teurastettiin ja tarkastettiin vuoden kuluessa seuraavat määrät eri eläimiä. Vertailun vuoksi julkaistaan myös v:n 1955—1958 luvut.

	1955	1956	1957	1958	1959
Sonneja ja härkiä	5 457	5 996	5 927	7 605	6 573
Lehmiä	15 943	17 068	17 732	12 760	9 671
Hiehoja ja isoja vasikoita	17 584	17 428	18 913	15 523	12 794
Pikkuvasikoita	6 044	5 767	5 471	4 094	4 486
Lampaita ja vuohia	5 822	4 353	4 749	3 507	2 700
Sikoja yli 50 kg	33 437	32 372	36 825	33 577	25 439
Sikoja alle 50 kg	1 711	1 896	1 919	2 402	1 940
Hevosia ja hirviä	1 083	1 022	1 325	705	376
Yhteensä	87 081	85 902	92 861	80 173	63 979

Edellä luetellut v:n 1959 ruhot vastasivat 5 468 187 kg lihaa, josta 53.8 % nautakarjan, 0.7 % lampaan, 43.5 % sian ja porsaan sekä 2.0 % hevosen lihaa.

Teurastusten jakautuminen eri kuukausille käy ilmi eripainoksen taulukosta n:o VII. Tarkastuksissa määrättiin erikoiskäsiteltäväksi lehmiä ja sonneja 5, nuorta karjaa 2 ja vasikoita 5, kun taas seuraava määrä hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja		Hylättyjä ruhonosia		Kaikkiaan
	kpl	kg	kpl	kg	kg
Lehmiä ja sonneja	44	7 108	95	975	8 083
Nuorta karjaa	6	633	7	30	663
Vasikoita	18	735	16	81	816
Pikkuvasikoita	23	329	3	4	333
Lampaita	4	40	5	8	48
Sikoja	91	7 718	440	2 964	10 682
Porsaita	3	101	—	—	101
Hevosia	7	1 724	1	2	1 726
Yhteensä	196	18 388	567	4 064	22 452

Sitä paitsi hylättiin kaikkiaan 49 726 kg elimiä, joten tällä osastolla hylätyn lihan kokonaismäärä oli 72 178 kg.

Teurastusosastoilla teurastetut eläimet oli tuotu kaupunkiin joko maanteitse tai rautateitse, kuten seuraavasta yhdistelmästä lähemmin selviää:

	Maanteitse	Rautateitse	Yhteensä
Raavaat	17 820	15 704	33 524
Lampaat ja vuohet	1 521	1 179	2 700
Siat	26 434	945	27 379
Hevoset	271	105	376
Yhteensä	46 046	17 933	63 979

Karjatallien käyttö. Kaikkiaan oli talleissa yötä 26 140 eläintä eli 40.8 % kaikista teuraseläimistä. Raavaita oli talleissa 13 731 kpl eli 40.9 %, lampaita 1 040 kpl, 38.5 %, hevosia 117 kpl, 31.1 % ja sikoja 11 252 kpl, 41.1 %.

Rehujen käyttö. Kaikkiaan käytettiin vuoden aikana 38 375 kg heiniä sekä 7 000 kg kaurajauhoja.

Suolipesimössä puhdistettiin suolia ja mahoja: raavasten 29 010 kpl, sikojen ja hevosten 27 339, pikkuvasikoiden ja lampaiden 7 185 kpl eli yhteensä 63 534 eläimen suolet ja mahat; 28 raavaan, 416 sian ja hevosen sekä 1 lampaan suolet hylättiin.

Vuotien tarkastus. Teurastamossa teurastettujen eläinten vuotia tarkastettiin eri kuukausina seuraavat määrät:

	Tarkastettu	Leimattu, kpl			Nylkyvikoja			Luonnonvikoja	
	kpl	I lk	II lk	III lk	kpl	%	kpl	kpl	%
Tammikuu	2 066	1 710	356	—	27	1.31	31	298	14.42
Helmikuu	1 203	1 025	178	—	15	1.25	34	129	10.72
Maaliskuu	1 727	1 542	185	—	36	2.08	40	109	6.31
Huhtikuu	2 104	1 947	157	—	26	1.24	41	90	4.28
Toukokuu	2 327	2 190	132	5	16	0.69	22	99	4.25
Kesäkuu	2 586	2 423	161	2	39	1.51	24	100	3.87
Heinäkuu	2 710	2 559	150	1	31	1.14	10	110	4.06
Elokuu	2 856	2 664	191	1	20	0.70	23	149	5.22
Syyskuu	3 431	3 062	369	—	44	1.28	38	287	8.36
Lokakuu	3 163	2 716	447	—	35	1.11	25	387	12.23
Marraskuu	2 669	2 216	452	1	15	0.56	23	415	15.55
Joulukuu	1 977	1 556	418	3	12	0.61	33	376	19.02
Yhteensä	28 819	25 610	3 196	13	316	1.10	344 [1]	2 549	8.84

Lisäksi tarkastettiin seuraava määrä maalaisvuotia:

	Tarkastettu	Leimattu, kpl		
	kpl	I lk	II lk	III lk
Tammikuu	134	104	27	3
Helmikuu	219	165	52	2
Maaliskuu	117	100	17	—
Huhtikuu	118	100	18	—
Toukokuu	135	111	19	5
Kesäkuu	106	81	20	5
Heinäkuu	60	46	11	3

[1]) Teurastustavasta johtuen 344 uskonnollisten menojen mukaan teurastetun eläimen vuotaa merk ttiin II luokkaan.

	Tarkastettu kpl	Leimattu, kpl I lk	II lk	III lk
Elokuu	56	37	18	1
Syyskuu	86	62	19	5
Lokakuu	101	80	11	10
Marraskuu	192	128	49	15
Joulukuu	72	50	15	7
Yhteensä	1 396	1 064	276	56

Lihantarkastamossa tarkastettiin vuoden aikana 2 956 745 kg lihaa keskipainojen mukaan lasketttuna. Tarkastukset kohdistuivat 84 477 kg:aan paloiteltua lihaa ja seuraavassa mainittuihin ruholajeihin; vertailun vuoksi julkaistaan myöskin v:n 1958 vastaavat luvut:

	1958 Ruhoja, kpl	1959 Ruhoja, kpl
Sonneja	297	291
Lehmiä	9 665	9 405
Hiehoja ja isoja vasikoita	13 401	14 122
Pikkuvasikoita	14 115	15 200
Lampaita ja vuohia	6 142	5 159
Sikoja ja porsaita	5 962	4 881
Hevosia	288	285
Yhteensä	49 870	49 343

Tarkastusten johdosta erikoiskäsiteltiin lehmiä ja sonneja 1, nuorta karjaa 1 ja vasikoita 1, kun taas seuraava määrä ruhoja ja ruhonosia hylättiin:

	Hylättyjä koko ruhoja kpl	kg	Hylättyjä ruhon osia kpl	kg	Kaikkiaan kg
Lehmiä ja sonneja	149	24 525	77	1 152	25 677
Nuorta karjaa	8	721	11	182	903
Vasikoita	60	3 167	38	608	3 775
Pikkuvasikoita	255	4 020	55	248	4 268
Lampaita	19	254	2	2	256
Sikoja yli 50 kg	44	3 314	90	503	3 817
Sikoja alle 50 kg	8	204	—	—	204
Hevosia	34	7 719	7	68	7 787
Yhteensä	577	43 924	280	2 763	46 687

Sitäpaitsi hylättiin paloiteltua lihaa 289 kg ja elimiä 28 633 kg, joten tässä osastossa hylätyn lihan kokonaismäärä oli 75 609 kg. Tarkastusten jakautuminen eri kuukausille ilmenee eripainoksen taulukosta n:o VII.

Tukkumyyntihallin, jäähdyttämöjen ja syväjäädyttämön sekä eri laitteiden käyttö

Tukkumyyntihallia, jäähdyttämöjä ja syväjäädyttämöä käytettiin eri kuukausina seuraavasti:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Tukkumyyntihallissa myytiin:												
Raavaita ..... kpl	4 925	4 121	4 574	4 264	3 769	3 333	3 252	3 115	4 185	5 145	5 193	4 127	50 003
Isoja vasikoita »	3 184	2 516	3 103	3 775	3 802	3 196	4 415	6 009	6 720	6 403	4 407	4 125	51 655
Pikkuvasikoita »	1 514	1 314	1 603	3 968	2 379	1 230	997	930	899	1 315	1 384	1 366	18 899
Lampaita ..... »	742	1 050	1 141	1 042	546	378	2 215	2 570	3 222	3 301	2 104	1 356	19 667
Sikoja ..... »	3 960	4 001	4 229	4 033	3 724	2 984	3 311	2 929	3 917	4 970	5 375	5 414	48 847
Hevosia ..... »	74	92	60	74	62	66	50	55	136	188	172	100	1 129
Hirviä ..... »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	7	—	22
Yhteensä, kpl	14 399	13 094	14 710	17 156	14 282	11 187	14 240	15 608	19 079	21 337	18 642	16 488	190 222
Muuta tavaraa, kg	77 517	63 247	78 964	65 685	65 258	67 145	50 306	46 970	76 699	67 175	70 790	59 649	789 405

Kiloiksi muunnettuina muuttuvat edellä olevat numerot seuraaviksi:

	kg		kg		kg
Tammikuu ...	1 263 285	Toukokuu ...	1 096 212	Syyskuu	1 359 745
Helmikuu	1 089 073	Kesäkuu	939 856	Lokakuu	1 559 527
Maaliskuu ...	1 199 805	Heinäkuu ...	1 004 542	Marraskuu ...	1 472 140
Huhtikuu	1 213 170	Elokuu	1 029 209	Joulukuu	1 243 181
				Koko vuosi	14 469 745

Teurastamossa säilytettiin kertomusvuonna seuraavat määrät:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
	Jäähdyttämön riippuvien ruhojen osastoilla säilytettiin: [1]												
Raavaita, kpl	10 901	9 506	7 556	6 478	6 863	6 384	6 923	4 604	7 109	8 620	7 485	10 344	92 773
Isoja vasikoita ... »	4 840	3 442	2 545	3 401	4 894	3 575	6 694	6 170	9 155	6 605	3 061	5 368	59 750
Pikkuvasikoita ... »	1 143	906	1 060	3 312	2 902	1 300	1 521	1 324	1 384	1 146	977	1 012	17 987
Lampaita »	337	552	585	863	342	307	2 178	1 738	2 457	2 375	1 387	1 080	14 201
Sikoja ... »	9 532	7 395	8 956	7 383	6 028	4 192	6 870	4 649	5 668	6 330	7 596	5 059	79 658
Hevosia .. »	106	98	116	42	93	127	56	141	313	219	208	160	1 679
Yhteensä, kpl	26 859	21 899	20 818	21 479	21 122	15 885	24 242	18 626	26 086	25 295	20 714	23 023	266 048
Muuta tavaraa, kg	20 640	12 891	35 995	29 093	34 545	28 985	16 600	16 840	31 368	36 580	25 425	19 430	308 392
	Syväjäädyttämöön tuotiin säilytettäväksi:												
Kalaa	22 252	114 371	8 479	64 614	285 719	255 748	18 849	25 018	86 753	59 412	42 394	27 669	1 011 278
Lihaa	64 116	80 718	56 043	104 833	71 137	124 635	128 917	102 358	157 373	189 719	156 770	110 397	1 347 016
Vihanneksia ja marjoja .	15 839	29 305	2 785	2 379	6 612	2 279	83 593	139 352	55 130	88 785	4 993	3 463	434 515
Voita	—	—	—	—	—	56 160	4 644	945	—	—	—	—	61 749
Juustoa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Muuta tavaraa: jäätelöä, munia ym.	—	16 211	15 395	16 484	10 633	18 662	34 189	17 334	1 585	383	569	1 151	132 596
Yhteensä, kg	102 207	240 605	82 702	188 310	374 101	457 484	270 192	285 007	300 841	338 299	204 726	142 680	2 987 154

[1]) Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua ruho- ja kilomäärää.

Teurastamon juoksuratoja, sähkövinttureja ym. laitteita käytettiin seuraavaa muualla tarkastettua lihamäärää varten:

	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Koko vuosi
Raavaita, kpl	1 799	1 810	1 884	2 050	1 650	1 361	1 703	1 321	1 771	2 549	2 582	2 222	22 702
Isoja vasikoita ..... »	1 315	1 185	1 256	1 765	1 790	1 335	2 366	3 420	3 779	3 603	1 785	1 953	25 552
Pikkuvasikoita ..... »	287	231	384	1 375	712	194	208	161	126	313	332	214	4 537
Lampaita . »	325	515	615	578	369	185	1 008	1 264	2 073	2 320	1 458	867	11 577
Sikoja ..... »	1 643	1 740	1 740	1 157	1 295	947	1 198	954	1 435	1 651	1 804	1 780	17 344
Hevosia .. »	21	30	19	37	18	32	24	25	75	100	91	46	518
Hirviä ..... »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	9	—	22
Yhteensä, kpl	5 390	5 511	5 898	6 962	5 834	4 054	6 507	7 145	9 259	10 549	8 061	7 082	82 252
Muuta tavaraa, kg	11 753	14 222	15 881	8 996	10 593	14 085	7 289	6 790	23 320	14 241	15 617	19 166	161 953

Edellämainittu lihamäärä oli kiloissa laskettuna eri kuukausina seuraava:

	kg		kg		kg
Tammikuu	437 090	Toukokuu	411 060	Syyskuu	578 721
Helmikuu	433 248	Kesäkuu	318 477	Lokakuu	700 015
Maaliskuu	444 146	Heinäkuu	441 379	Marraskuu ...	595 274
Huhtikuu	462 146	Elokuu	431 093	Joulukuu	546 311
				Koko vuosi	5 798 960

Lihantarkastamosta suoraan vietiin tukkumyyntihallia käyttämättä 311 raavaan, 4 797 pikkuvasikan, 38 lampaan, 697 sian ja 9 hevosen ruhoa. Lisäksi vietiin tarkastamosta suoraan 67 295 kg paloiteltua lihaa.

Lihanhinnoittelu. Hinnoitellun lihan korkein ja alin hinta eri hintaryhmissä kunakin kuukautena ilmenee eripainoksen taulukosta n:o IV.

Teurastamon kautta yleiseen kulutukseen toimitetut lihamäärät ilmenevät eripainoksen taulukosta n:o VI.

Laboratorio. Vuoden kuluessa suoritettiin 238 bakteriologista tutkimusta, 1 198 keittokoetta ja 1 186 pH-mittausta. Bakterioskopisia ja histologisia tutkimuksia tehtiin yhteensä 281 ja sekalaisia tutkimuksia 37. Lisäksi suoritettiin 19 erikoistutkimusta salmonellojen toteamiseksi sekä 210 utaretutkimusta.

Trikiinitutkimuksia suoritettiin 32 260 sianruhosta ja 1 142:sta palasta säilyväksi tehtyä sianlihaa.

Bakteriologisten tutkimusten tulokset:

Tutkimusten syyt	Lehmiä ja sonneja	Nuorta karjaa	Vasikoita	Pikkuvasikoita	Lampaita ja vuohia	Sikoja	Porsaita	Hevosia	Bakteeripitoisuus		
									Bakteerittomia	Vähän	Runsaasti
Contusiones — Ruhjevammat	1	—	1	—	—	3	—	2	3	3	1
Degen. hepatis — Maksarappeutuma	5	—	3	3	—	8	—	2	5	14	2
Enteritis — Suolitulehdus	1	2	4	4	—	14	—	1	16	9	1
Erysipelas — Sikaruusu	—	—	—	—	—	7	—	—	—	7	—
Mastitis — Utaretulehdus	23	—	—	—	—	1	—	—	6	15	3
Nephritis — Munuaistulehdus	4	—	—	3	—	5	1	2	6	8	1
Paresis puerp. — Poikimahalvaus	7	—	—	—	—	—	—	—	1	4	2
Peric. traum. — Traumaattinen sydänpussin tulehdus	5	—	—	—	—	1	—	—	1	4	1
Peritonitis — Vatsakalvontulehdus	6	—	—	—	—	—	—	2	4	3	1
Pneumonia — Keuhkokuume	1	2	1	1	—	3	—	1	2	5	2
Rhinitis — Aivastustauti	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
Yleisen verenmyrkytyksen merkkejä	10	1	10	22	—	16	—	2	26	28	7
Aliae causae — Muut syyt	16	2	6	1	1	13	—	7	22	21	3
Yhteensä	79	7	25	34	1	72	1	19	93	121	24

Bakteriologisesti tutkittiin 0.2 % tarkastetuista ruhoista. Näistä oli 113 ruhoa teurastusosastoilta ja 125 ruhoa lihantarkastamosta. Bakteriologisesti tutkituista ruhoista hylättiin 50.4 %.

Keittokoe suoritettiin 600:sta teurastusosastoissa ja 598 lihantarkastamossa tarkastetusta eli yhteensä 1 198 ruhosta. Tämä oli 1.1 % kaikista tarkastetuista ruhoista. pH-mittaus suoritettiin 1 186:sta ruhosta vastaten tämä 1.0 % tarkastetuista ruhoista. Keittokokeen ja pH-mittauksen perusteella hylättiin 15.1 % sekä patologis-anatomisista syistä 5.9 % vieraan hajun ja happamuuden suhteen tutkituista ruhoista.

Lihasrappeutumaa todettiin 111 naudassa, 3 siassa ja yhdessä hevosessa.

Aivastustautia todettiin 34:ssä siassa.

Pernaruttotutkimuksia suoritettiin 9, kaikki kielteisin tuloksin.

Tuberkuloositutkimuksia suoritettiin 261. Tuberkuloosi todettiin 215:ssa siassa. Positiivisia näytteitä oli 82.4 % tutkituista näytteistä.

Muita bakterioskopisia tutkimuksia suoritettiin 2.

Histologisia tutkimuksia suoritettiin 9.

Erikoistutkimuksia salmonellojen toteamiseksi suoritettiin 19 sian sekä suolilieveimusolmuke-, suolilima- että lantanäytteistä. Tutkimustulokset olivat kaikissa tapauksissa kielteisiä. Lisäksi suoritettiin 210 utaretutkimusta.

Trikiinitutkimukseen otettiin näytepalanen 31 084:stä kotimaiseen käyttöön jäävästä sianruhosta. Jokaisesta palasta tehtiin 7 trikinoskopista tutkimusta. 1 176:sta vientiin aiotusta sianruhosta otettiin kaksi näytepalasta kustakin ja tehtiin niistä 14 trikinoskopista tutkimusta. Säilyväksi tehdystä sianlihasta oli 1 142 näytepalasta, joista tehtiin kolme trikinoskopista tutkimusta kustakin. Tutkimuksissa ei todettu trikiinejä.

Vuoden aikana suoritti laboratoriossa, lihantarkastamossa ja teurastusosastoissa 3 eläinlääkäriä hygienikkokurssiin ja 9 eläinlääkäriä laillistamiskurssiin kuuluvan harjoittelun. Lisäksi laboratoriossa harjoitteli 17 laboratorioapulais- ja 24 trikiinitutkijakurssilaista. Kaikille harjoittelijoille luennoitiin. 15 teurastajaoppilasta osallistui teurastajien jatkokursseille, jotka käsittivät luentoja tutkintoineen. Kuudelle lääketieteenkandidaatti-, yhdelle eläinlääketieteenkandidaatti- ja yhdelle maatalousylioppilasryhmälle annettiin täydennysopetusta elintarvikehygieniassa. Tutustumiskäynnin suoritti kaksi diakonissakoulun oppilasryhmää sekä ryhmä eduskunnan talousvaliokunnan jäseniä.

Tarkastuseläinlääkärien toteamat taudit ja niistä aiheutuneet toimenpiteet ilmenevät eripainoksen taulukosta n:o I.

Sairasteurastamolla obdusoitiin 21 eläintä, näistä 3 lehmää, 1 hieho, 1 vasikka, 2 pikkuvasikkaa, 9 sikaa ja 5 hevosta. Näiden kuolema ei ollut tarttuvien tautien aiheuttama.

Käyttöosasto. *Konekeskuksen* konehallissa oli neljä turbojäähdytyskonetta tarpeellisine apukoneineen sekä kirkkaan jään valmistuslaitos. Jäähdytyskoneiden käyttöaika oli kertomusvuonna: I jäähdytyskoneen 2 565 t 5 min, II:n 442 t 30 min, III:n 2 963 t sekä IV:n 176 t 30 min, yhteensä 6 147 t 5 min.

Kalsiumkloridia käytettiin I jäähdytysosastossa 13 718 kg ja II jäähdytysosastossa 25 298 kg, yhteensä 39 016 kg.

Jäätä valmistettiin 1 061 600 kg.

Lämpökeskus. Kattilalaitos ei ollut kertomusvuonna käytössä, sillä teurastamo sai tarvitsemansa lämpöenergian kaukojohdon välityksellä Suvilahden voimalaitokselta.

Höyryn osto ja sen kulutuksen jakautuminen. Sähkölaitokselta ostettiin höyryä yhteensä 12 548.7 tn 12 862 524 mk:n hintaan. Eri osastot kuluttivat höyryä seuraavasti: teurastamo 10 602.07 tn, syväjäädyttämö 1 417.7 tn sekä maidontarkastamo 528.93 tn.

Vedenkulutus oli kaikkiaan 193 963 m³ ja jakautui seuraavasti: lämmin ves 21 630, jäähdytyskoneet 5 505, hallintorakennus 3 137, jäätehdas 6 174, tukkuhalli ja kellari 3 556, jäähdytyshuoneet 946, sikateurastamo ja laboratorio 6 961, suolipesimö 18 450, mahojen tyhjennys 24 481, suuren karjan teurastamo 11 841, lihantarkastamo 244, säniteettiteurastamo 1 936, suuren karjan talli 235, sikala 825, viemäriveden puhdistamo 19, karjavaunujen puhdistamo 496, lihavaunujen puhdistamo 6, kanateurastamo 5 893, pienen karjan talli 2 936, vuotavarasto 4 314, syväjäädyttämö 36 185, autopesimö 4 368 sekä maidontarkastamo 9 152. Jakelu- ja mittaushäviö oli 24 673 m³.

Rautatievaunupesimöt. Vuoden aikana puhdistettiin ja desinfioitiin 1 282 karjavaunua ja 92 lihavaunua. Tähän käytettiin lämmintä vettä 213 m³ ja kylmää vettä 283 m³.

Sähkönkulutus. Laitoksen tarvitsema sähkövirta saatiin kaupungin sähkölaitokselta 5 250 voltin suurjännitteisenä teurastamon omalle muunto-asemalle, jossa jännite alennettiin 500, 380/220 ja 220/127 voltin jännitteiseksi. 500 voltin jännitteistä virtaa käytettiin jäähdytyskoneiden moottoreissa ja 220/127 voltin jännitteistä pienissä moottoreissa, tuulettajissa ja valaistuksessa. Syväjäädyttämön käyttöjännite oli 380/220 volttia.

Sähkövirtaa ostettiin kertomusvuoden aikana 2 318 040 kWh, jonka kulutus jakautui seuraavasti: teurastamoon 500 voltin voimavirtaa 565 300 kWh, 220 voltin jännitteistä voimavirtaa 377 009 kWh sekä 127 voltin valaistusvirtaa 149 456 kWh, yhteensä 1 091 765 kWh; syväjäädyttämöön 380 voltin voimavirtaa 1 002 449 kWh sekä 220 voltin valaistusvirtaa 87 600 kWh, yhteensä 1 090 040 kWh. Muunto- ja jakeluhäviöt olivat teurastamossa 68 695 kWh ja syväjäädyttämössä 67 540 kWh.

Syväjäädyttämön jäähdytyskoneiden käyttöajat ja sähkönkulutus ilmenevät seuraavasta:

Kuukausi	Kone n:o															Yhteensä	Sähkön kulutus kWh
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	T 1	T 2	T 3	T 4		
	Käyntiaika, tuntia																
Tammikuu	7	344	342	127	218	—	—	—	—	3	63	—	—	—	—	1 104	40 000
Helmikuu	64	194	186	118	8	211	4	105	20	41	231	—	—	—	—	1 182	44 800
Maaliskuu	285	297	295	232	222	113	3	—	—	18	271	—	—	—	—	1 736	49 800
Huhtikuu	280	375	386	62	387	22	54	46	—	10	383	—	—	—	—	2 005	77 200
Toukokuu	489	562	589	217	489	171	305	324	14	106	324	—	—	—	—	3 590	88 000
Kesäkuu	354	507	505	141	401	113	283	318	114	198	471	—	—	—	—	3 405	115 200
Heinäkuu	135	444	351	164	306	284	188	243	71	170	374	—	—	—	—	2 730	118 000
Elokuu	—	478	335	73	241	490	249	341	24	164	387	—	—	—	—	2 782	121 400
Syyskuu	80	193	376	108	123	311	122	45	44	128	169	—	—	—	—	1 699	72 400
Lokakuu	—	7	321	—	—	365	147	239	96	98	63	—	—	—	—	1 336	75 800
Marraskuu	—	82	85	—	—	370	88	11	36	64	117	58	46	35	179	1 171	49 600
Joulukuu	—	81	—	—	—	389	—	3	96	18	169	—	20	169	116	1 061	44 800
Yhteensä	1694	3 564	3 771	1 242	2 395	2 839	1 443	1 675	515	1 018	3 022	58	66	204	295	23 801	897 000

Kalasatama. Kertomusvuoden aikana tuotiin Helsinkiin kalaa kaikkiaan 10 075 923 kg, josta suolattua kalaa oli 3 021 264 kg ja tuoretta silakkaa 4 112 833 kg. Yksityiskohtaiset tiedot kalan koko tuonnista lähetyspaikkakunnittain ilmenevät eripainoksen taulukosta n:o V.

Tuoretta ja jäädytettyä kalaa tuotiin kaupunkiin lentokoneilla 1 105 kg, sumpuilla 166 746 kg, moottoriveneillä 1 181 960 kg, laivoilla 388 418 kg, autoilla 4 893 034 kg sekä rautateitse 170 879 kg, yhteensä 6 802 142 kg; suolattua kalaa tuotiin laivoilla 2 752 755 kg, autoilla 236 706 kg sekä rautateitse 31 803 kg, yhteensä 3 021 264 kg; savustettua kalaa tuotiin vesitse 4 703 kg sekä autoilla 154 814 kg, yhteensä 159 517 kg ja kuivattua kalaa laivoilla 93 000 kg.

Kalasataman jäähdyttämössä säilytettiin kertomusvuoden aikana kalaa 3 589 350 kg ja muuta tavaraa 53 615 kg, yhteensä 3 642 965 kg. Nämä luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua kilomäärää.

Seuraavat luvut valaisevat kalasataman toimintaa:

Kuukausi	Säilytetty tavaraa jäähdyttämössä kg [1]	Jäähdytyskone käynyt t/m	Sähkövirtaa kulutettu			Polttoaineita		Vettä m³	Voiteluöljyä, kg	Ammoniakkia kg
			Valoa kWh	Voimaa kWh	Yhteensä kWh	Halkoja m³	Koksia tn			
Tammikuu	304 432	51.57	67	377	444	—	—	247	—	—
Helmikuu	341 624	61.42	44	438	482	—	—	382	5.0	—
Maaliskuu	226 480	73.13	20	479	499	—	—	264	—	—
Huhtikuu	199 098	110.46	25	986	1 011	—	—	420	—	80
Toukokuu	262 488	148.52	18	1 065	1 083	—	—	625	—	—
Kesäkuu	317 027	181.06	17	1 508	1 525	—	—	1 415	1.5	—
Heinäkuu	349 232	250.46	20	1 957	1 977	—	—	3 781	1.0	—
Elokuu	349 508	271.08	18	2 293	2 311	—	—	3 223	2.5	—
Syyskuu	319 985	203.00	26	1 616	1 642	—	—	1 867	4.0	—
Lokakuu	332 354	136.09	28	1 103	1 131	—	—	686	3.0	—
Marraskuu	384 822	77.10	62	598	660	2	5.05	561	—	—
Joulukuu	255 915	37.18	78	303	381	2	3.50	267	—	—
Yhteensä	3 642 965	1 603.07	423	12 723	13 146	2	8.55	13 738	17.0	80

Tulot ja menot. *Tuloja* oli kertomusvuonna talousarvion mukaan arvioitu kertyvän 194 255 000 mk, josta teurastamon tuloja 191 455 000 ja kalasataman tuloja 2 800 000 mk. Tilien mukaan nousivat tulot 187 247 270 mk:aan, josta teurastamon tuloja 184 357 354 mk ja kalasataman tuloja 2 889 916 mk. Tulot olivat siten teurastamon osalta 7 097 646 mk arvioituja pienemmät ja kalasataman osalta 89 916 mk arvioituja suuremmat. Kokonaisuudessaan olivat tulot 7 007 730 mk arvioituja pienemmät.

Eri tuloerät ilmenevät seuraavasta yhdistelmästä:

Tuloerä	Talousarvion mukaan mk	Tilien mukaan mk	Ylitulot (+) Vajaus (—) mk
Teurastusosasto	34 500 000	24 837 290	— 9 662 710
Lihantarkastamo	10 000 000	8 425 904	— 1 574 096
Tukkumyyntihalli	18 000 000	15 437 371	— 2 562 629
Kuljetusratojen ym. laitteiden käyttämisestä	11 000 000	10 209 856	— 790 144
Jäähdyttämöt	91 700 000	88 569 302	— 3 130 698
Muut tulot	28 500 000	39 205 667	+10 705 667
Luontoisedut	555 000	561 880	+ 6 880
Yhteensä	194 255 000	187 247 270	— 7 007 730

Seuraavassa prosenttilaskelma, josta ilmenee v:n 1955—1959 eri tuloryhmien osuus kokonaistulosta:

Tuloerä	1955	1956	1957	1958	1959
Teurastusosasto	20.2	17.2	18.5	15.9	13.3
Lihantarkastamo	6.0	5.2	4.7	4.3	4.5
Tukkumyyntihalli	9.2	8.1	9.5	8.5	8.2
Kuljetusradat	6.5	5.6	5.3	5.0	5.5
Jäähdyttämöt	43.9	50.1	48.3	50.4	47.3
Muut tulot	14.0	13.6	13.5	15.6	20.9
Luontoisedut	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3

[1] Luvut tarkoittavat säilytyspäivien yhteenlaskettua kilomäärää.

Menot. Kertomusvuoden talousarvioon oli merkitty teurastamoa varten määrärahoja yhteensä 188 034 670 mk, johon kertomusvuonna myönnettiin ylitysoikeuksia ja lisämäärärahoja yhteensä 5 393 161 mk. Määrärahoja käytettiin 165 129 495 mk sekä lisäksi v:n 1958 säästöä 7 562 558 mk eli yhteensä 172 692 053 mk.

Eri menoeriin jakautuivat määrärahat seuraavasti:

Menoerä	Talousarvion määräraha mk	Lisämäärärahat ja ylitysoikeudet mk	Käytetty tilien mukaan mk		Säästö (+) Ylitys (—) mk
Palkkiot	334 600	60 000	389 500	+	5 100
Vakinaiset viranhaltijat	42 328 370	32 475	40 097 636	+	2 263 209
Tilapäiset viranhaltijat	6 366 910	175 000	5 994 065	+	547 845
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	812 070	—	266 797	+	545 273
Viranhaltijain erinäiset korvaukset	7 400 000	—	3 181 188	+	4 218 812
Muut palkkamenot	11 000 000	—	10 964 347	+	35 653
Vartiointi	232 800	—	232 800		—
Vuokra	38 850 350	—	38 850 350		—
Lämpö	17 402 490	—	13 036 312	+	4 366 178
Valaistus	1 535 840	814 086	2 349 926		—
Hylkyliha	800 000	—	304 054	+	495 946
Vedenkulutus	4 688 400	1 611 600	4 953 107	+	1 346 893
Puhtaanapito- ja siivoustarvikkeet	575 000	—	339 310	+	235 690
Painatus- ja sidonta	1 600 000	200 000	1 613 890	+	186 110
Tarverahat	1 700 000	—	1 499 459	+	200 541
Vaatteiden pesu, uusiminen ja kunnossapito	1 000 000	—	896 700	+	103 300
Koneiden, työkalujen ja kaluston hankinta ja uusiminen	4 000 000	—	619 397	+	3 380 603
Yleisten laitteiden kunnossapito	10 687 000	—	7 477 472	+	3 209 528
Tapaturmavakuutusmaksut	500 000	—	490 480	+	9 520
Käyttövoima	15 070 840	2 500 000	13 568 231	+	4 002 609
Rehut ja kuivikkeet	1 000 000	—	746 955	+	253 045
Tarveaineet	2 650 000	—	2 353 819	+	296 181
Rakennusten, teiden ja ratojen korjaus ja kunnossapito	17 500 000	—	14 903 700	+	2 596 300
Yhteensä	188 034 670	5 393 161	165 129 495	+	28 298 336
Säästöjä v:lta 1958 käytettiin			7 562 558		

Selvemmän kuvan saamiseksi talousarvioon sisältyvät kokonaismenot on seuraavassa yhdistelmässä jaoiteltu pääryhmiinsä, minkä lisäksi menoerien osuudesta kokonaismenoihin on tehty prosenttilaskelma:

Menoerä	1958 Kokonaismäärä mk	1959 Kokonaismäärä mk	1957 %	1958 %	1959 %
Palkkausmenot	62 049 172	60 893 533	40.3	35.9	36.9
Palkkiot		389 500			
Vakinaiset viranhaltijat		40 097 636			
Tilapäiset viranhaltijat		5 994 065			
Viranhaltijain erinäiset korvaukset		3 181 188			
Viranhaltijain vuosilomakustannukset		266 797			
Muut palkkamenot		10 964 347			
Vuokra	38 850 350	38 850 350	18.6	22.5	23.5
Käyttökustannukset	37 308 501	36 261 395	24.8	21.6	21.9
Lämpö		10 036 312			
Valaistus		2 349 926			
Vedenkulutus		4 953 107			
Käyttövoima		13 568 231			
Tarveaineet		2 353 819			
Kunnossapitokustannukset	27 510 234	23 000 569	12.2	16.0	13.9
Koneiden, työkalujen ja kaluston hankinta		619 397			
Yleisten laitteiden kunnossapito		7 477 472			
Rakennusten, teiden ja ratojen korjaus ja kunnossapito		14 903 700			
Muut kustannukset	6 877 859	6 123 648	4.1	4.0	3.8
Hylkylihan korvaus		304 054			
Painatus ja sidonta		1 613 890			
Tarverahat		1 499 459			
Vaatteiden pesu, uusiminen ja kunnossapito		896 700			
Tapaturmavakuutusmaksut		490 480			
Rehut ja kuivikkeet		746 955			
Puhtaanapito- ja siivoustarvikkeet		339 310			
Vartiointi		232 800			
Menot yhteensä	172 596 116	165 129 495			
Tulot yhteensä	188 241 710	187 247 270			
Vajaus (—) Ylitys (+)	+ 15 645 594	+ 22 117 775			

Lisäksi myönnettiin teurastamolautakunnan käytettäväksi tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan luvun Teurastamo eri tileiltä teurastamon ja syväjäädyttämön eräisiin lisä- ja muutosrakennustileihin ym. yhteensä 35 320 302 mk, josta käytettiin 29 373 246 mk ja säästöä jäi 5 947 056 mk.

36. Elintarvikekeskus

Lautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. Elintarvikekeskuksen lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna puheenjohtajana fil.maist. Anni Voipio,varapuheenjohtajana apul.ylilääk. Uno Tötterman sekä jäseninä järjestösiht. Hertta Arvisto, varastonesimies Oskari Helenius, talousop. Alli Häggman, toiminnanjoht. Alarik Katra, keittiöapul. Aili Piironen, toimits. Martti Rauhamo ja prof. Paavo Roine. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli varat. Kaj Erik Östenson.

Lautakunta kokoontui vuoden aikana 11 kertaa. Sen käsittelemien asioiden pykäläluku oli 152. Saapuneita kirjeitä oli 27 ja lähetettyjä 34.

Päätökset. Lautakunnan päätöksistä mainittakoon mm. seuraavat: eräiden elintarvikehankintojen suorittaminen (22.1.13 §, 23. 9. 112—114 §, 10. 12. 141 §); ikälisiä vastaavan palkankorotuksen suorittaminen eräille laitoksessa työsopimussuhteessa kuukausipalkalla työskenteleville työntekijöille (10. 12. 144 §); kasvisvaraston vapaiden varastotilojen vuokralle antaminen ja vuokran suuruuden määrääminen (19. 3. 48 §, 23. 9. 121 §); poikkeuksellisen jäätelöannoksen jakaminen kansakoululaisille kevätlukukauden viimeisenä ruokailupäivänä (14. 5. 72 §); korvauksen periminen lautakunnan jäseniltä kokousten yhteydessä tapahtuvasta kahvitarjoilusta (22. 1. 21 §) sekä työnantajan edustajien valitseminen v:ksi 1960—1961 laitoksen tuotantokomiteaan (10. 12. 140 §).

Lautakunta päätti merkitä tiedoksi, että Uudenmaan lääninhallitus oli myöntänyt elintarvikekeskukselle oikeuden harjoittaa Kaupunginkellarissa, kutakin tilaisuutta varten erikseen poliisilaitokselle tehtävän ilmoituksen nojalla, tilapäistä I luokan ravintolaliikettä. Samalla oli hyväksytty liikkeen vastuunalaiseksi hoitajaksi talousop. Brita Söderström ja hänen sijaisekseen emäntä Aili Laiho (14. 5. 77 §).

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehdyt esitykset koskivat: ansiomerkkien myöntämistä laitoksen henkilökuntaan kuuluville (19. 2. 27 §); ikälisän myöntämistä eräälle laitoksen viranhaltijalle (19. 2. 30 §); uuden kasvisvaraston esittelyä kaupunginvaltuustolle ja eräille muille kaupungin johtoelimille sekä tiedotustilaisuuden järjestämistä Kaupunginkellarissa laitoksen 20-vuotistoiminnan johdosta (9. 4. 60 §); ruokalan avaamista Toukolassa sähkölaitoksen henkilökuntaa varten (14. 5. 70 §).

Palkkalautakunnalle esitettiin laitoksen henkilökunnan ruokailukorvauksen muuttamista (19. 3. 46 §), yleisten töiden lautakunnalle välttämättömien vuosikorjausten suorittamista laitoksen ruokatehtaassa (19. 2. 31 §) sekä sairaalaruokakomitealle yhteistyön aikaansaamista hankinta-asioissa elintarvikekeskuksen ja sairaaloiden välillä (15. 10. 129 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle esitettiin mm. laitoksen autonkuljettajan vapauttamista autovaurion korvaamisesta (3. 9. 98 §). Lisäksi annettiin lausuntoja eräiden viranhaltijain virkamatka-, ikälisä- ja palkkauskysymyksistä (22. 1. 18 §, 19. 2. 30 §, 19. 3. 44 §).

Uuden kasvisvaraston esittely ym. Herttoniemen uuden kasvisvaraston esittelytilaisuus järjestettiin 27.5. Lisäksi järjestettiin Kaupunginkellarissa tiedotustilaisuus kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen jäsenille, muille kaupungin johtaville virkamiehille ja sanomalehdistön edustajille. Tilaisuudessa tehtiin selkoa elintarvikekeskuksen kehitysvaiheista ja toiminnasta sekä jaettiin vieraille lautakunnan puheenjohtajan laatima katsaus yli 40 vuotta sitten toimintansa aloittaneen keskuskeittolan kehityksestä elintarvikekeskukseksi.

Elintarvikekeskuksen henkilökunta. Henkilökunnan lukumäärä oli 183, josta määrästä oli 167 ruokatehtaassa ja kunnallisissa ruokaloissa, 5 Herttoniemen kasvisvarastossa sekä 11 kassa- ja tiliosastossa. Vakinaisia viranhaltijoita oli 84, tilapäisiä 2 ja työsopimussuhteessa olevia 97 henkilöä. Vuoden aikana siirtyi eläkkeelle 6 henkilöä ja erosi 16.

Avoinna olevia virkoja täytettiin seuraavasti: 19. palkkaluokan varastonhoitajan virkaan nimitettiin Mikko Somervaara (1. 8. 118 §); 12. palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan Elna Attila (16. 11. 142 §); 11. palkkaluokan pääkeittäjän virkaan Aira Björkell (1. 8. 118 §) sekä kahteen 8. palkkaluokan keittiöapulaisen virkaan Elma Riikonen ja Aune Varis (1. 4. 52 §).

Laitoksen työskentelytilat ja teknillinen välineistö. Ruokatehdas. Koulukeittiössä suoritettiin kesällä ikkunakehysten ja seinien maalaus sekä höyrypatoihin liittyvän putkiston korjaus. Pikkukeittiön seinät ja katto maalattiin sekä kunnostettiin paistinuunit ja yleiskone. Lihahuoneen katto korjattiin, seinät maalattiin sekä jäähdytyskoneisto kunnostettiin. Kuorimossa uusittiin perunankuorintakoneiden kuorintalevyt.

Keskusvarastossa suoritettiin yleismaalaus.

Kasvisvarasto. Elevaattorit ja muut kuljetuslaitteet sekä varasto-osastojen ovet kunnostettiin. Jäähdytystiloihin valmistettiin alusristikot.

Laitoksen toiminta. Edelliseen vuoteen verrattuna laitoksen liikevaihto väheni 365 399 799 mk:sta 362 134 414 mk:aan.

Elintarvikkeita hankittiin ruoan valmistamiseen ruokatehtaassa kaupunginhallituksen tilaisuuksiin, 72 kaupungin kansakoululle, poikien ja tyttöjen ammattikoululle, 12 suomenkieliselle oppikoululle, 6 ruotsinkieliselle oppikoululle, 12 kunnalliselle ruokalalle, 18 leikkikentälle, Kumpulan ja Ärtin koulupuutarhoille, psykiatriselle vastaanotto-osastolle, molemmille Sedmigradskyn pientenlastenkouluille, Tabunovin koululle, Töölön valmistavalle koululle, Venäläiselle koululle ja lastentarhalle, hammasteknikkokoululle, kultaseppäkoululle, Suomen Teatterikoululle, Helsingin Meijeriliikkeelle, Helsingin Työväen Säästöpankille, Ab. P. G. Holm Oy:lle, Hoover Oy:lle ja Metalliteos Oy:lle.

Elintarvikkeita välitettiin Auroran, Kivelän, Laakson, Malmin, Marian ja Nikkilän sairaaloille, Kauniaisten ja Pukinmäen hoitokodeille, Koskelan sairaskodille, Kustaankartanon vanhainkodille, 12 opetuskeittiölle, 11 lastenkodille, 2 päivähuoltolalle, 65 lastentarhalle, 4 lastenseimelle, ruotsalaiselle sokeainkoululle ja psykiatriselle vastaanotto-osastolle.

Laitos toimi ruokatarvikkeiden hankintaelimenä yhteistoiminnassa sairaalalautakunnan alaisten sairaaloiden sekä huolto- ja lastensuojelulautakuntien alaisten laitosten kanssa. Hankintoja suunnittelevana asiantuntijaelimenä laitoksessa toimi hankintajaosto.

Tärkeimpiä ruokatarvikkeita hankittiin vuoden aikana seuraavat määrät:

ruokaleipää (kuiva paino)	56 739	kg	sipulia	5 687	kg
ruokaleipää	732 780	kpl	verta	3 490	»
kahvileipää	147 465	»	makkaraa	30 503	»
jauhoja	74 967	kg	raavasta	142 186	»
suurimoita ja hiutaleita	62 339	»	vasikkaa	59 823	»
makarooneja	4 824	»	sikaa	50 265	»
herneitä	57 978	»	lammasta	1 018	»
kidesokeria	16 585	»	maksaa	7 350	»
palasokeria	3 850	»	kieltä	772	»
siirappia	530	»	kanoja ja kalkkunoita	4 536	»
omenamarmelaadia	2 320	»	kalaa (tuor. ja savust.)	4 539	»
kahvia	2 363	»	silakoita (suolattuja)	444	»
teetä	99	»	silliä	1 106	»
kaakaota	136	»	puolukoita	22 719	»
kuivattuja hedelmiä	4 829	»	virvoitusjuomia	55 144	pulloa
maitoa	1 645 617	l	pilsneriä	35 016	»
piimää	43 224	»	talouskaljaa	419	»
voita	5 229	kg	savukkeita	102 901	rasiaa
margariinia	8 127	»	sikaareja	4 015	kpl
suolaa	20 091	»			

Herttoniemen kasvisvarastosta välitettiin:

	perunaa	porkkanaa	lanttua	punajuurta	kaalia	yhteensä
elintarvikekeskukselle	702 277	15 330	27 090	3 723	25 719	774 139
kaupungin laitoksille	422 911	32 326	21 426	14 444	17 559	508 666
muille	16 610	85	380	—	—	17 075
varastossa 31.12.	545 873	17 608	21 998	5 480	13 745	604 704
Yhteensä kg	1 687 671	65 349	70 894	23 647	57 023	1 904 584

Kertomusvuoden alussa oli laitoksen hankkimia kasviksia seuraavasti: perunaa 740 972 kg, porkkanaa 24 877 kg, lanttua 30 066 kg, punajuurta 10 494 kg ja kaalia 16 749 kg. Kasvikset ostettiin lajiteltuina. Touko-heinäkuussa hankittiin kasvikset kesäajan tarvetta varten.

Elintarvikekeskuksen, lastentarhain lautakunnan, lastenkotien johtokunnan ja kaupungin kesäsiirtoloiden käyttöön hankitut vilja- ja siirtomaatuotteet varastoitiin Helsinginkatu 24:ssä sijaitsevaan keskusvarastoon. Sairaaloille ja kunnallisille laitoksille hankittu liha varastoitiin teurastamon kylmään tilaan.

Herttoniemen kasvisvarastosta vuokrattiin vapaata tilaa kasvisten ja hedelmien varastoimiseen seuraaville toiminimille ym. jäljempänä mainituista vuokrista:

Oy. Gustaf Paulig Ab:lle 70 m², 42 000 mk; Kesko Oy:lle 139 ja 200 m² ,41 700 mk ja 200 000 mk; SOK:lle 155 m², 775 000 mk sekä 70 m², 14 000 mk; O. Backmanille 42 m², 100 800 mk sekä 24 m², 16 800 mk. Vuokratulot olivat yhteensä 1 190 300 mk.

Ruokatehtaassa valmistettiin ja myytiin annoksia seuraavasti: kansa-, oppi- ja ammattikouluille 4 097 758 annosta, kunnallisille ruokaloille 577 102, kunnallisille leikkikentille ja koulupuutarhoille 83 176, huoltolautakunnan työtuville 49 184, kaupunginhallituksen tilaisuuksiin 13 337 sekä yksityisille laitoksille ja liikkeille 57 556 eli yhteensä 4 878 113 annosta. Vähennys v:een 1958 verraten oli 88 784 annosta.

Liikevaihdon ryhmitys:

	1959 mk	1958 mk
Kansakoulut	179 138 336	174 341 996
Ruokalat	78 438 350	79 757 278
Sairaalat	34 633 974	44 053 224
Huoltotoimi	18 022 901	15 277 035
Erinäiset kaupungin laitokset	31 828 921	33 009 067
Muu liikevaihto	14 506 596	14 766 912
Luontoisedut	5 565 336	4 194 287
Yhteensä	362 134 414	365 399 799

Liikevaihdon jakautuminen ilmenee seuraavasta:

	Kaupungin laitokset		Muut ostajat	
	mk	%	mk	%
Raaka-aineita	61 697 471	17.0	1 024 621	0.3
Ruokaa	201 340 291	55.6	95 988 807	26.5
Sekalaista	447 666	0.1	1 635 558	0.5
Yhteensä	263 485 428	72.7	98 648 986	27.3

Tilinpäätös 31. 12. 1959

Tulot:

	mk
Elintarvikekeskuksen tulot	356 569 078
Luontoisedut	5 565 336
Yhteensä	362 134 414

Menot:

Elintarvikekeskus	
Palkkiot	264 300
Vakinaiset viranhaltijat	38 769 356
Tilapäiset viranhaltijat	830 400
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	71 594
Viranhaltijain ylityökorvaukset	441 138

	mk
Muut palkkamenot	33 470 680
Vuokra	7 646 460
Vedenkulutus	989 108
Lämpö	3 325 222
Valaistus ja käyttövoima	2 756 844
Kaluston hankinta	3 052 366
Kaluston kunnossapito	966 025
Tavaranostot	248 051 380
Tarverahat	6 904 300
Korjaukset	331 361
Kansaneläke- ja lapsilisämaksut	3 633 425
Konttokuranttitilin korko	2 569 056
	354 073 015

Kassa- ja tiliosasto

Vakinaiset viranhaltijat	6 018 252
Tilapäiset viranhaltijat	433 165
Viranhaltijain ylityökorvaukset	90 696
Muut palkkamenot	360 388
	6 902 501
Yhteensä	360 975 516

Tulos:

Tulot tilien mukaan	362 134 414
Menot » »	360 975 516
Ylijäämä	1 158 898

37. Puutavara- ja polttoainetoimisto

Puutavara- ja polttoainejaostoon kuuluivat v. 1959 kiinteistötointa johtava apul. kaup.joht. Juho Kivistö puheenjohtajana sekä jäseninä toimitsija Martti Jokinen, fil.maist. Veikko Loppi, kaup.joht. Arno Tuurna ja varat. Kaj Erik Östenson. Asiantuntijoina jaoston kokouksiin osallistuivat kaup.ins. Walter Starck ja hänen varamiehenään hankintapääll. Mikko Pulkkinen sekä kaup.metsänhoit. Paavo Harve. Jaoston sihteerinä toim. apul.kaup.siht. Pentti Lehto.

Jaosto kokoontui kertomusvuonna 5 kertaa ja sen pöytäkirjojen pykälien lukumäärä oli 36.

Jaoston käsittelemät asiat on selostettu I osan sivuilla 158—162.

Toimiston henkilökunta. Joht. Frans Kivistö siirtyi eläkkeelle 31.3. ja siten päättyi hänen pitkäaikainen, erittäin tarmokas ja tuloksellinen työskentelynsä toimiston johdossa. 1.4. lähtien toimi johtajana aikaisempi apul.joht. Erkki Mäkelä; apulaisjohtajan toimi lakkautettiin toistaiseksi.

Toim.apul. Pirkko Laakso erosi 30.4. Asiatytöksi otettiin palvelukseen 1.10. Silja Korhonen.

Huoneistosta linja-autoasemalla luovutettiin poliisilaitoksen käyttöön 30 m². Jäljelle jäänyt tila, 143 m², osoittautui toimistolle täysin riittäväksi.

Uudelleenjärjestelyt jakelu- ja hankintatoiminnassa

Toiminnan supistamisen ja vähentyneen halkojen käytön vuoksi lopetettiin 31.8. Oulunkylän varasto, joka myytiin Puutavaraliike Lauri Pitkänen Oy:lle. Varastonhoitaja Lauri Kaleva siirtyi samalla samaan tehtävään Verkkosaareen, josta varastonhoitaja John Forsman vuoden lopussa jäi eläkkeelle. Oulunkylän varaston lopettamisen yhteydessä joutui yksi toimistovirkailija sekä kolme lyhyimmän aikaa palveluksessa ollutta työntekijää eroamaan. Pääosa työntekijöistä saatiin sijoitetuksi joko Verkkosaaren varastolle (2) tai rakennusviraston työmaille.

Henkilöauton kuljettajan tehtävä lakkautettiin niinikään toimiston supistamisen yhteydessä ja autonkuljettaja siirtyi liikennelaitoksen palvelukseen.

Edelleen lakkautettiin Mikkelin hankintapiiri 30.9. Näin saatiin uudelleenjärjestelyohjelma kertomusvuoden aikana miltei kokonaan toteutetuksi. Heinolassa sijaitsevan telakan myyminen ja Helsingissä olevien autotallien järjestely siirtyivät seuraavaan vuoteen.

Yleistilanne

Kertomusvuosi oli puutalouden alalla toiveita herättävää nousun aikaa. Sahatavaran vientihinta, joka edellisen vuoden lopulla oli alentunut erittäin jyrkästi, alkoi lisääntyneen kysynnän vuoksi hiljalleen kohota jo vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Nousua jatkui sitten tasaisesti kertomusvuoden loppuun kysynnän säilyessä erinomaisen vilkkaana.

Kotimaan kaupassa nousu oli huomattavasti hitaampaa. Toimisto noudatti laskutuksessa koko vuoden ajan Suomen Sahat -nimisen yhdistyksen tukkuhinnastoa n:o 11 huolimatta siitä, että sanottu yhdistys kehotti jäseniään kiertokirjeellään lokakuussa korottamaan hintoja vähintään 5 %.

Halkojen markkinatilanne pysyi hiljaisena. Pienentyvä kulutus ja maan verrattain runsaat varastot aiheuttivat sen, että halkojen hinta vuoden alkupuoliskolla aleni jopa alle tuotantokustannusten. Helsinkiin tarjottiin Savosta ja Pohjois-Karjalasta ylivuotista koivuhalkoa alle 1 200 mk/m³ vapaasti rautatievaunussa.

Aivan kertomusvuoden lopulla hintataso kuitenkin hiukan kohosi ja vakiintui n. 1 300 mk:aan/m³.

Hankinta

Pinotavara. Kertomusvuoden alkaessa olivat pinotavaravarastot Helsingissä 22 204 m³ ja maaseudulla 38 960 m³. Tämän lisäksi oli keskeneräisiä hankintakauppoja 100 m³ ja metsänhakkuusopimuksia 1 029 m³. Kertomusvuoden aikana vastaanotettiin pinotavaraa käteis- ja hankintakaupoilla 26 031 m³, hakkuusopimuksilla 1 106 m³ ja valmistettiin tukki- ja erikoispuiden latvoista 4 717 m³, yhteensä 31 854 m³.

Ainespinotavaraa sisältyi eo. määrään kaikkiaan 4 744 m³, mikä kokonaan myytiin kotimaan paperitehtaille. Käteis- ja hankintasopimuksilla vastaanotetusta erästä muodostivat metsäosastolta vastaanotetut, kaupungin omista metsistä hakatut halot, yhteensä 18 522 m³, huomattavan osan.

Halkojen kulutus oli kertomusvuonna samaa suuruusluokkaa kuin v. 1958. Varsinaisten uunilämmityspaikkojen lisäksi käytettiin halkoja kivennäispolttoaineiden ohella mm. Marian ja Nikkilän sairaaloissa sekä eräissä kouluissa. Näin saatiin kulutetuksi mm. metsäosastolta vastaanotetut ja tukkien latvoista tehdyt havu- ja sekahalot, jotka laatunsa vuoksi eivät sovellu sirkkelipuina käytettäväksi.

Vuoden lopussa olivat pinotavaravarastot Helsingissä 13 830 m³ ja maaseudulla 10 965 m³.

Sahatukki- ja erikoispuuhankinta. Kaikkiaan toimitettiin kertomusvuoden aikana sahalle tukkeja 1 450 400 j³. Näiden keskihinta ilman korkoja, yleiskuluja ja poistoja oli 125: 60 mk/j³ sahalla puolipuhtaaksi kuorittuna.

Uuden hankintakauden alkaessa oli sahatukkien ostotoiminta erittäin vilkasta ja hintataso kohosi. Aulangolla syyskuun lopulla pidetyssä metsähallituksen tukkihuutokaupassa kohosivat hankintahinnat eri vesistöalueilla 15—30 mk/j³. Keskimääräinen korotus oli 24 mk/j³.

Erikoispuiden, erityisesti suurten junttapaalujen hankintaa jatkettiin käytännöllisesti katsoen keskeytyksittä koko vuoden.

Työvoimatilanne

Kertomusvuoden aikana oli työvoimatilanne metsätöissä hyvä. Palkkatasossa tapahtui tammikuun alussa n. 3 %:n korotus. Lakkoja tai muita työriitoja ei ollut.

Kuljetukset

Maantiekuljetusten osuus rautatiekuljetuksiin verrattuna lisääntyi edelleen. Mm. sahalta kaupungin laitoksille toimitettu sahatavara ajettiin miltei kokonaan autoilla. Samoin toimitettiin halkoja huomattavia määriä autoilla suoraan piireistä kulutuspaikkoihin. Erikoispuiden toimitukset rautateitse lopetettiin miltei kokonaan. Niinkin etäältä kuin Pieksämäen pohjoispuolelta tuli edullisimmaksi ajaa paalut suoraan autolla Helsinkiin.

Päijänteellä hinattiin ainoastaan sahatukkeja. Toimiston koko toiminta-aikana oli kertomusvuosi ensimmäinen, jolloin halkojen proomuilla kuljetusta Päijänteellä ei lainkaan toimitettu.

Saha

Kertomusvuosi alkoi leudon mutta lumisen talven merkeissä. Tukkien autokuljetukselle runsaslumisuus tuotti haittaa, mutta vanhan puun runsaiden varastojen johdosta ei tukeista esiintynyt sahauksessa puutetta.

Työvoiman saanti oli hyvä. Työntekijöitä oli sahalla keskimäärin 63. Kuljetuspuolella oli 5 autoa ja 6 miestä. Työtuntimäärä oli sahalla 135 983.

Palkkoihin tuli vuoden alusta 3 %:n nousu, muuten ne pysyivät muuttumattomina.

Saha oli kertomusvuonna käynnissä yhteensä 2 044 t ja keskimäärin sahattiin tunnissa 3 std. Koneiden korjausten ja vuosilomien takia oli seisonta-aikaa 182 t.

Käytettävissä ollut tukkien määrä oli yhteensä 1 720 400 j³, josta edellisenä vuonna hankittua 270 000 j³ ja kertomusvuonna hankittua 1 450 400 j³. Mittatappiota oli 78 606 j³.

Tukkeja sahattiin 1 301 794 j³ ja seuraavaan vuoteen siirtynyt varasto oli 340 000 j³.

Kertomusvuoden aikana sahattiin 5 953 std, josta höylättiin 669 std. Tukkeja käytettiin 219 j³/std. Uppo- ja mittahäviöitä ei tässä ole otettu huomioon.

Sahalta toimitettiin puutavaraa kaupungin laitoksille 3 305 std, ulosvientilaivauksiin 3 072 std ja myytiin kotimaassa 322 std, yhteensä 6 699 std.

Teollisuushaketta toimitettiin 34 764 m³ ja sahanpurua 8 744 m³.

Sähkövoimaa käytettiin 1 050 772 k Wh, josta maksettiin 9: 22 mk/kWh. Loistehosta jouduttiin maksamaan 60 840 mk.

Lautatarhalle hankittiin marraskuun alussa uusi, edellistä isompi trukki. Kuljetuspuolella pysyi autokanta muuttumattomana.

Tapaturmia sattui sahalla ja höyläämössä 4 tapausta, joissa menetettiin 40 työpäivää sekä lastaus- ja purkaustöissä 1 ja tukinajossa 1 tapaus.

Kustannukset sahalla olivat kertomusvuonna 8 315 mk/std, josta palkat, työnjohdon ja toimistohenkilökunnan palkat mukaan luettuna, olivat 4 765 mk/std.

Hake myytiin Lohja—Kotka Oy:lle 30.6. saakka, hinnan ollessa vapaasti vaunussa Heinolassa 885 mk/m³. Heinäkuun alusta hake lähetettiin Ensio-Gutzeit Oy:n kanssa tehdyn sopimuksen mukaan Kotkaan. Sen hinta oli v.v. Kotka 1 100 mk/m³. Hakkeen rahti Heinola—Kotka teki n. 160 mk/m³.

Vuosi oli sahalle edullinen. Suurempia häiriöitä ei esiintynyt ja sahaus- ja toimitusmäärissä saavutettiin uudet huippuarvot.

Myynti ja hinnat

Polttopuita toimitettiin kaupungin omille laitoksille 49 645 m³ ja yleisölle 16 456 m³ eli yhteensä 66 101 m³. Mainitusta määrästä toimitettiin pilkottuna 26 411 m³.

Koivuhalkojen hinta pienkuluttajille oli 1.1.—30.4. välisenä aikana 1 600 mk/m³ ja 1.5.—31.12. 1 500 mk/m³.

Myytäessä kaupungin laitoksille noudatettiin laskutuksessa samoja hintoja.

Ainespinotavaran myynti. Kotimaisille teollisuuslaitoksille myytiin kuusi- ja mäntypaperipuita 5 417 m³.

Erikoispuutavaraa toimitettiin kaupungin laitoksille seuraavasti: hirsiä 141 070 jm, paaluja 23 137 kpl, parruja 109 001 jm, pylväitä 2 758 kpl, ratapölkkyjä (270 cm) 4 965 kpl sekä erilaista sirkkelisahattua puutavaraa n. 176 std.

Tulot ja menot

Toimiston tulot tilinpäätöksen mukaan olivat 593 012 104 mk ja menot 588 654 229 mk, joten ylijäämää kertyi 4 347 875 mk.

HAKEMISTO

Sivu

Alkoholistihuolto ... 141, 156 159
Aloitetoiminta, järjestelytoimiston ... 93
Alppilan puhdistamo, kustannukset, toiminta ... 292, 293
Alueet, kiinteistölautakunnan ostamat, myymät, vuokraamat ym. ... 25—42, 46, 49
Alueiden, vuokra-, vuosikatselmuksen suorittaminen ... 42
Aluevaihdot, kiinteistölautakunnan suorittamat ... 26
Alukset, kaupungin omistamat ... 10, 230, 317, 325, 337
» satamaan saapuneet ja sieltä lähteneet ... 333
Ammatinvalinnanohjaus, työnvälitystoimiston suorittama ... 204, 209
Ammattikoulut, niitä varten luovutetut huoneistot ... 56, 57
Ammattiopintoja varten annetut lainat ja avustukset ... 162
Ammattioppilaslautakunta ... 250
Ansiotyöluvat, alaikäisille myönnetyt ... 184
Aravalainat, kiinteistölautakunnan käsittelemät ... 72, 81
Aravatalot, poikkeuksen myöntäminen asumisvelvollisuudesta ... 43
Arpojen myyntiin myönnetyt luvat ... 67
Asemakaavaehdotukset ja asemakaavan muutokset ... 50, 76
Asemakaavan toteuttamista varten ostetut ja myydyt alueet ... 26—28
Asemakaavaosasto, kiinteistöviraston ... 50, 76
Asuntoalueet, kertomusvuonna luovutettaviksi valmistuneet ... 71
Asuntoasiaintoimisto, kiinteistövirastoon perustettu ... 80
Asuntolainoja koskevat asiat ... 24, 72, 81
Asunto- ja väestönlaskenta, tilastotoimiston suorittama ... 99
Asuntorakennustoiminta, asuntotuotantokomitean ... 83
» asutuslautakunnan ... 237
Asuntotontit, niiden myynti ja vuokraus ... 27—33
» niitä koskevista anomuksista laadittu selvitys ... 29, 71
» uuden vuokrasopimuskaavakkeen vahvistaminen ... 29
Asuntotuotantokomitean toimintaohjeet, kokoonpano, kokoukset ym. ... 24, 81, 84
Asutuslautakunnan kokoonpano, kokoukset, menot ... 236
Asutustoimiston lakkauttaminen ... 236
Aula, Päivähuoltola, piirustusten vahvistaminen, viranhaltijat ym. ... 173
» Työkotien Kannatusyhdistyksen avustaminen ... 195
Autokatsastuskonttorin sijaintikysymys ... 60
Autoliikenne, liikennelaitoksen ... 313—321
Autonhuoltoasemat, niitä koskevat vuokrasopimukset ... 38—40, 328
Autosuojat, tilapäiset, niiden pystyttäminen omakotitonteille ... 43
Autotalli- ym. säilytystilojen vuokraukset ... 61
Autovaakojen punnitusmaksujen vahvistaminen ... 330
Avantouintipaikkojen vuokralleanto ... 42
Aviottomien lasten valvonta ... 178, 185
Avustukset, alkoholistihuollon tehostamiseksi myönnetyt ... 141
» ammattiopintoihin ja sotaorpojen työhuoltoon myönnetyt ... 162
» -koti, huoltolautakunnan jakamat ... 153
» lahjoitusrahastojen korkovaroista myönnetyt ... 163
» ns. maatalousmiljardista jaetut ... 74
» raittiustyön tukemiseen myönnetystä määrärahasta jaetut ... 238
» tuberkuloosi- ja reumatoipilaille jaetut ... 162
» urheiluseuroille jaetut ... 220
» vanhusten ja lasten kesävirkistys- ja lomanviettotoiminnan tukemiseksi myönnetyt ... 141, 169, 179
» vapaaehtoisille palokunnille jaetut ... 136
» yksityisille vanhainkodeille sekä lastensuojelu- ym. järjestöille myönnetyt 141, 195
» äitiysavustus- ja perhelisävaroista suoritetut ... 188

Bengtsår, metsästys sen alueella, leirialueen käyttö 50, 247

Campingalueet, ks. Leirintäalueet.

Diakonissalaitos, hoitopaikkojen varaaminen sen omistamista lastenhuoltolaitoksista 196

Elanto, Osuusliike, katualueen luovutus kaupungille, myymäläalueiden vuokrasopimukset 25, 32, 33
Elatusaputoimisto, lastensuojeluviraston 185
Elintarvikekeskus, entisen varaston vuokralleanto 61
» henkilökunta, uusi kasvisvarasto, työskentelytilat ym. 365
» lautakunnan kokoonpano, päätökset, esitykset ja lausunnot 364
» ruoan valmistus ja myynti, tulot ja menot 365, 367
Eläintarhanajot 44
Eläkkeet, leski- ja orpoeläkekassan myöntämät 113
» palkkalautakunnan myöntämät 20
Ensiapukoulutus, väestönsuojelutoimiston järjestämä 235
Enso-Gutzeit Oy., lentokoneen liikennöimispaikan vuokraaminen yhtiölle 42
Esikaupunkiautolinjat, liikennelaitoksen 316, 319
Esitykset, elintarvikekeskuksen lautakunnan tekemät 364
» huoltolautakunnan tekemät 142
» kaupunginarkiston tekemät 103
» kiinteistölautakunnan tekemät 24, 44, 48, 50, 51, 53, 68
» kirjastolautakunnan tekemät 255
» lastensuojelulautakunnan tekemät 169
» liikennelaitoksen lautakunnan tekemät 307
» museolautakunnan tekemät 272
» musiikkilautakunnan tekemät 278
» nuorisotyölautakunnan tekemät 242
» palkkalautakunnan tekemät 22
» palolautakunnan tekemät 126
» raittiuslautakunnan tekemät 239
» satamalautakunnan tekemät 330
» teurastamolautakunnan tekemät 351
» urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät 223
» väestönsuojelulautakunnan tekemät 232
» yleisten töiden lautakunnan tekemät 282, 283, 284, 286
Esplanaadikappeli, eräiden korjaustöiden suorittamisesitys ym. 62
Esso, Oy., huoltoasemien ja jakelulaitteiden vuokrasopimukset ..... 38—40
Eteläinen sivukirjasto, huoneisto, korjaustyöt ym. 58, 258, 259
Etelä-Kaarela, eräiden katualueiden hankkiminen kaupungille, asuntotonttien myynti ja vuokraus 27, 28, 30
Eteläsatama, varastorakennukset 328, 332

Filmiteollisuus, Suomen, Oy., filmaamiseen Herttoniemessä myönnetty lupa 48
Fylgia Koloniträdgårdsförening, yhdistyksen siirtolapuutarha-alueen järjestely 40

Golfklubi, Helsingin, Talin kartanon huonetiloja koskeva vuokrasopimus 47

Haagan eräiden katumaaksi merkittyjen määräalojen vastaanottaminen, asuntotonttien myynti ja vuokraus 25, 27, 28, 30, 32
» erään suon täyttämistä ja järjestelyä koskevien piirustusten hyväksyminen 51
Haka-kerho, nuorisotyölautakunnan 246
Hakaniemen kauppahalli, myymälöiden vuokraus 64, 80
Hakaniementori, myyntipaikkojen vuokralleanto 65, 80
Halkojen myynti ja hinnat 75, 370, 372
Hallikauppaa koskevien järjestyssääntöjen tarkistaminen 64
Haltiavuori, eräiden määräalojen vaihto 28
Hanasaaren voimalaitoksen satamalaiturin rakentaminen 328, 341
Hankintaneuvottelukunnan perustaminen, kokoonpano ja kokoukset 85
Hankintaosasto, rakennusviraston 303
Hankintatoimiston henkilökunta, huoneistot, hankintojen valmistelu ym. ..... 85—88
Hautausavustukset, palkkalautakunnan myöntämät 20
Heinolan sahan toiminta 371
Helsingin Puhelinyhdistys, ks. Puhelinyhdistys, sekä vastaavasti muut sanalla Helsingin alkavat.
Henkikirjoitusilmoitusten vastaanottohuoneistojen vuokraaminen 62
Herttoniemen eräiden alueiden sekä huviloiden vuokralleanto 32, 46, 60
» puhdistamo ..... 292—294

Herttoniemen uuden kasvisvaraston valmistuminen ... 365
» varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokralleanto, rakennus- ja kunnostustyöt ... 35—37, 344
» vastaanottokoti, viranhaltijat ym. ... 171
Hesperian tenniskenttien käyttömaksut ... 42
Hiekan ja mullan myynti ... 49, 73
Hietalahden kauppahalli, myymälöiden vuokraukset ... 64, 80
Hietaranta, kioskien ja pukusuojarakennuksen vuokralleanto ... 221
» kävijämäärät, ulkoilmajuhlat ym. ... 227, 228
Hirvihaaran viljelysalueiden vuokralleanto ... 46
Hoitopaikkasopimukset, yksityisten huoltolaitosten ja -järjestöjen kanssa tehdyt ... 196
Holhouslautakunta ... 122
Humallahti, kahvila-alueen vuokraoikeuden siirto, uimalan sulkeminen ... 33, 227
Huoltoapu, annetusta huollosta perityt korvaukset ... 144, 165
Huoltokassa ... 97
Huoltolaitosten johtokunnat, kokoonpano, kokoukset ... 139—141
Huoltolautakunnan ja sen jaostojen kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot ... 139—142
» työtuvat ... 162
Huoltorakennukset, satamatyöntekijöiden ... 327
Huoltotoimen yleiskatsaus, tulot ja menot ... 138, 163
Huoltotoimenpiteet, alkoholisteihin ja irtolaisiin sovelletut ... 141, 154, 156, 159
» avunsaajat, laitoshoito ... 145—153, 155
» yksityishoitoon sijoitetut henkilöt ... 153
Huoltovirasto, henkilökunta, huoneistot, toimistotyö ... 58, 59, 143, 149, 151, 159
Huoneenvuokralaskenta, tilastotoimiston suorittama ... 100
Huoneenvuokralautakunnat ... 123
Huoneenvuokrasopimuslomakkeiden, talo-osaston käyttämien, uusiminen ... 61
Huoneenvuokratoimisto, henkilökunta, menot ja tulot ym. ... 124
Huoneistot ja rakennukset, kiinteistölautakunnan vuokralle antamat ja ottamat 47, 48, 53—63
» niiden irtisanomista ja vuokria koskevat asiat, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät ... 123
Huostaanotetut turvattomat lapset ... 175, 192
Huutokaupalla myydyt tontit ... 28, 71
Hyvösen lastenkoti, lisätilojen vuokraaminen, viranhaltijat ym. ... 55, 172
Hälytykset, tulipaloista johtuneet ... 131

Ikälisät, niiden myöntäminen viranhaltijoille ... 20
Invalidihuolto ... 162
Invalidijärjestöjen tukeminen ... 141
Irtolaishuolto ... 154
Istutus- ja kunnostustyöt, metsäosaston suorittamat ... 49, 74
» » » puisto-osaston suorittamat ... 301
Isännöitsijäalueet, kiinteistöviraston talo-osaston ... 80

Johdinautoliikenne, liikennelaitoksen ... 313—318
Joulukoristelu, katujen ... 68
Joulukuusien myyntipaikat ja -luvat ... 67, 80
Julkaisut, järjestelytoimiston toimittamat ... 93
» raittiuslautakunnan toimesta jaetut ... 239, 240
» satamalaitoksen toimittamat ... 327
» tilastotoimiston toimittamat ... 98
» urheilu- ja retkeilytoimiston toimittamat ... 227
Julkisivujen katselmusmiehet ... 121
Juopumuksesta pidätetyt henkilöt ... 160, 185
Järjestelytoimisto, henkilökunta, tutkimuksen suorittaminen ... 89—92
» työturvallisuus- ja aloitetoiminta, menot ... 92—94
Jätkäsaari, siellä suoritetut korjaus- ja rakennustyöt ... 341
Jääkenttäsäätiön kanssa tehdyn sopimuksen jatkaminen ... 222
Jään myynti ... 48
Jäänmurtajat, henkilökunnan palkkaus- ja työehtoja koskevat sopimukset ... 10
» Otso ja Turso, alusten toiminta ym. ... 337
Jäätelönmyyntipaikkojen vuokralleanto ... 65, 80

Kaapelirakennuksen pitämiseen kaupungin maalla myönnetty lupa ... 41
Kaarelan, Etelä-, eräiden katualueiden hankkiminen kaupungille, asuntotonttien myynti ja vuokraus ... 27, 28, 30
» nuorisokoti, sen perustaminen ym. ... 172
Kaasulaitos, kaasupaineen säätäjäaseman sijaintipiirustukset ... 51

Kaasulaitos, myymälä- ym. huonetilojen vuokraaminen Tennistalosta 59
Kaasuliesien asentamisehdon soveltaminen tonttien myynneissä ja vuokrauksissa 29
Kadun- ja paikannimiehdotukset 51
Kaivohuoneen palovakuutusarvon määrääminen ym. 61
Kalasataman toiminta 360
Kalastus kaupungin omistamilla vesialueilla, kalastusluvat ym. 222, 229
Kallion nuorisokoti, viranhaltijat ym. 172
» sivukirjasto, korjaustyöt, kerhotoiminta ym. 258, 259, 269
Kalliosuojat, ks. Väestönsuojat.
Kansakoulut, kanslian sekä kalustonhoitajien ym. henkilökunnan tehtäviä koskeva tutkimus 90, 92
» lastensuojelulautakunnan alaisissa laitoksissa toimivat 169, 173
» niiden käyttöön luovutetut huoneistot ..... 56—59
» niissä suoritetut uudis-, muutos- ja lisärakennustyöt 284, 299
» viranhaltijain palkkakysymykset 6, 14
Kansanhuoltoasiat, kiinteistöviraston maatalousosaston hoitamat 74
Kansanpuistot 228
Karttojen, kaupungin toimesta painettujen, valmistusta ja myyntiä koskevat asiat 53, 78
Kasvattilapset, lastensuojelulautakunnan valvonnan alaiset 178
Kasvihuoneet ja -lavat, kaupunginpuutarhan 301
Kasvisvarasto, uusi, elintarvikekeskuksen 365
Katajanokka, varastoalueiden ja -rakennusten vuokraus, rakennus- ja korjaustyöt 329, 330, 332, 340, 342
Katariinankatu 3, talon myymälähuoneistojen irtisanominen 60
Katselmukset, kaupungin vuokralle antamien alueiden 42
» rakennustarkastustoimiston suorittamat 120
Katu- ja puistoalueet, korvauksetta vastaanotetut tai ostetut ..... 25—28, 43, 71
Katujen ja teiden päällystys- ja korjaustyöt 290, 295
» joulukoristeluun myönnetyt luvat 68
» puhtaanapito 297
Katukahvilat 41
Katurakennusosasto, rakennusviraston ..... 288—296
Katuvalaistuksen kustannukset 291
Kaunissaari, Sipoon, kalastusmääräykset ym. 222, 229
Kauppahallit, järjestyssääntöjen tarkistamiskysymys, myymälöiden vuokralleanto 64, 80
Kauppatori, myyntipaikkojen vuokralleanto ym. 80
Kaupungin laitosten laskentatehtävien koneellistamista koskeva tutkimus 91
Kaupunginarkisto, henkilökunta, arkistotilat, asiakirjasiirrot ym. ..... 103—106
Kaupunginkirjasto, aukioloajat, kirjojen lainaus, kerhotyö, tulot ja menot ..... 261—271
» henkilökunta, huoneistot, korjaustyöt 256
» järjestelytoimiston tutkimus 91
» kirjallisuusesittelyt, kirjavarasto, kirjalahjoitukset 258, 261
» opinto- ja lukusalit 265
Kaupunginmuseo, henkilökunta, kokoelmat, valokuvaukset, tulot ja menot ..... 272—276
» varastotilan luovutus sen käyttöön 61
Kaupunginorkesteri 278
Kaupunginpuutarha 301
Kaupunginvoudit, ks. Ulosottovirasto.
Kaupunkiautolinjat, liikennelaitoksen 318
Kaupunkimittausosasto, kiinteistöviraston 53, 76
Kellosaari, Moottorivenehuolto Oy:n vuokrasopimuksen jatkaminen 328
Kengänkiilloituspaikat 67, 68
Kerhotoiminta ja -huoneistot, nuorisotyölautakunnan ..... 56, 58, 59, 243—247
» kirjastolautakunnan järjestämä 267
» kotitalouslautakunnan järjestämä 254
Kerrostalorakennustoiminta, asuntotuotantokomitean hoitama 83
» asutuslautakunnan hoitama 237
Kesähuviloiden vuokralleanto 60
Kesämökkien pitämisestä kaupungin maalla perittävät korvaukset 33
Kesävirkistystoiminta, urheilu- ja retkeilytoimiston järjestämä 228
» yhdistyksille jaetut avustukset 141, 169, 179
Kiinteistöjen puhtaanapito 297
Kiinteistölautakunnan hallintoon määrätyt tontit, alueet ja rakennukset 42, 48, 50, 63, 80
» kokoonpano, jaostot ja kokoukset 23
» käyttövarat 24, 48, 53, 68
Kiinteistöluettelon täydentäminen 79
Kiinteistöt, asuntotuotantokomitean rakennusohjelmaan sisältyvät 83
» kiinteistölautakunnan hallintoon määrätyt 42, 48, 50, 63, 80
» niissä suoritetut korjaus- ja kunnostustyöt 63, 80, 258, 324, 326, 352, 365

Kiinteistöt, niitä koskevien kaupunginvaltuuston päätösten toimeenpano 25, 28, 30
Kiinteistöviraston asemakaavaosaston toimialaan kuuluvat asiat ..... 50—53, 76
» asuntoasiaintoimisto 80
» asuntotuotantotoimisto, toimintaohjeiden vahvistamisesitys, henkilökunta ym. 24, 81
» henkilökunta, huoneistot, menot ja tulot ..... 57, 70—76, 79—81
» kaupunkimittausosaston toimialaan kuuluvat asiat ..... 53, 76—79
» maatalousosaston toimialaan kuuluvat asiat 45, 73
» metsäosaston toimialaan kuuluvat asiat 49, 74
» päällikön ja kansliaosaston toimialaan kuuluvat asiat 23, 71
» talo-osaston toimialaan kuuluvat asiat ..... 53—69, 79
» tonttiosaston toimialaan kuuluvat asiat ..... 25—45, 71
Kioskit, niiden vuokralleanto ..... 65—67, 80, 221
Kirjalahjat, kaupunginkirjaston saamat 261
Kirjallisuusesittelyt, -näyttelyt, kaupunginkirjaston 258
Kirjastolautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot 255
Kirjavarasto, kaupunginkirjaston 259
Kivelän sairaala, henkilökunnan palkkauskysymykset 5
Kodinhoidonopetus, kotitalouslautakunnan järjestämä 253
Kodinhoitotoiminta, kunnallinen 161
Kodinperustamislainat 160
Kompasseja tarkistuttaneet alukset 337
Konekirjoitus- ja konekirjanpitolisät 14
Konekirjoituskokeiden järjestäminen 96
Konevarikko, rakennusviraston 303
Konsertit, kaupunginorkesterin 279
Korjaus- ja kunnostamistyöt, virastojen ja laitosten rakennusten, huoneistojen ym. 63, 80, 258, 281, 294, 299, 324, 326, 340, 352, 365
Korkeasaaren eläintarha, liikenne 230, 312, 313, 317, 325
» ravintolan ja kioskien vuokralleanto 221
Kortteleiden korkeussuhteiden vahvistaminen, kiinteistölautakunnan lausunnot 51
Koskelan sairaskotia koskevat asiat 90, 148, 149, 283
Kotiapulaiset, nuoret, lastensuojelulautakunnan valvonnassa olevat 179
Kotiavustukset, huoltolautakunnan jakamat 153
Kotimaan tavaraliikenne Helsingin satamassa 336
Kotiseututyö 228
Kotitalouslautakunnan kokoonpano, kokoukset, toimihenkilöt, menot ja tulot 252, 254
Koulumatkailutoimisto Oy., rakennusta koskevan vuokrasopimuksen jatkaminen 60
Koulutustoimikunnan kokoonpano, toiminta ym. 95
Koulutustoiminta, väestönsuojelulautakunnan järjestämä 235
Kovaosaisten Ystävät, rakennuksen vuokraaminen yhdistykselle, lupa varojen keräykseen 59, 67
Kukanmyyntipaikkojen vuokralleanto 65, 80
Kullatorpan lastenkoti, viranhaltijat ym. 172
Kulosaari, asuntotonttien myynti, pundistamon rakennustyöt 28, 294
Kumpulan uimala, kahvilakioskin vuokralleanto 221, 227
Kunnalliskoti, ks. Vanhainkodit.
Kunnallisten veroviranomaisten toiminnan lopettaminen 111
Kurssitoiminta, kaupungin laitosten toimesta järjestetty 72, 86, 95, 129, 227, 235, 239, 247, 252
Kustaankartanon vanhainkotia koskevat asiat 148, 150
Kuusisaarentien rakentamista varten hankitut määräalat 26
Kyläsaaren puhdistuslaitoksen toiminta 292, 293
» varasto- ja pienteollisuusalueen sekä jätteidenpolttolaitoksen rakennus- ja kunnostustyöt 283, 343
» varastotonttien vuokralleanto ..... 35—37
Kyntökilpailujen pitämiseen myönnetty lupa 48
Käpylän kerhokeskuksen toiminta 246
» ravirata, katsomorakennusten piirustusten hyväksyminen ym. 222
Käsityönopetus, kotitalouslautakunnan järjestämä 253

Laajalahti, määräalan luovuttaminen tiemaaksi Espoon kunnalle 49
Laajasalo, Rönnholmen-nimisen huvila-alueen vuokrasopimuksen jatkaminen 32
Lahjoitusrahastojen, huoltolautakunnan käytettävissä olevien, korkovarojen käyttö 163
Lainat, asuntorakennustarkoitukseen myönnetyt 24, 72, 81
Laitoshoito, huoltolautakunnan järjestämä ..... 147—153, 155
» lastensuojelulautakunnan järjestämä ..... 171—174, 176, 179—183
Laiturihuoltotaksan korottaminen 330
Laiturihuoltotoiminta, satamalaitoksen 330, 338, 349

Laivaliikenne kaupungin satamissa ... 333
» liikennelaitoksen ... 312, 313, 317, 325
Lapsilisät, huoltolautakunnan maksamat ... 161
Laskentajaosto, kaupungin laskentatoimen kehittämistä varten asetettu ... 89, 91
Lasten lomanvietto- ja kesävirkistystoiminnan tukeminen ... 169, 179
Lastenhuoltotoimisto, entisten hoidokkien jälkivalvonta ... 179
» lapsia koskevat ilmoitukset ja virka-avun pyynnöt ... 174
Lastenkodit, huonetilojen vuokraaminen niiden käyttöön ... 55
» kaupungin ... 171—174
» yksityiset ... 177
Lastensuojelulautakunnan ja sen jaostojen ym. kokoonpano ... 168
» kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot ... 168
Lastensuojelulautakunta, korvausten periminen sen antamasta huollosta ... 165
» lasten sijoitus laitos-, yksityis- ym. hoitoon ... 171—183
» vajaamielishuollon täytäntöönpanon määrääminen sen tehtäväksi ... 167, 169
Lastensuojelun yleiskatsaus, eräitä yhdistelmätietoja ... 167, 192
Lastensuojelurahastot ... 195
Lastensuojelutoiminnan, yksityisen, tukeminen ... 195
Lastensuojelutyön rahoitus ... 193
Lastensuojeluvirasto, huonetilojen vuokraaminen sen käyttöön ... 55
» ja lastenhuoltolaitokset, niitä koskevat järjestelytoimiston tutkimus 90
» toimistot, henkilökunta ... 170
Lastentarhat ja -seimet, huoneistojen vuokraaminen niitä varten ... 54, 55, 57, 59
Lausunnot, elintarvikekeskuksen lautakunnan antamat ... 365
» hankintatoimiston antamat ... 86
» huoltolautakunnan antamat ... 142
» järjestelytoimiston antamat ... 92
» kaupunginarkiston antamat ... 104
» kiinteistölautakunnan antamat ... 25, 45, 48, 50, 51, 53, 69, 76
» kirjastolautakunnan antamat ... 256
» kotitalouslautakunnan antamat ... 252
» lastensuojelulautakunnan antamat ... 169
» liikennelaitoksen lautakunnan antamat ... 307
» museolautakunnan antamat ... 272
» musiikkilautakunnan antamat ... 278
» nuorisotyölautakunnan antamat ... 243
» palkkalautakunnan antamat ... 22
» palolautakunnan antamat ... 126
» raittiuslautakunnan antamat ... 239
» rakennustarkastustoimiston antamat ... 121
» satamalautakunnan antamat ... 331
» teurastamolautakunnan antamat ... 352
» tilastotoimiston antamat ... 102
» urheilu- ja retkeilylautakunnan antamat ... 223
» väestönsuojelulautakunnan antamat ... 233
» yleisten töiden lautakunnan antamat ... 282, 283, 285, 286
Lauttasaaren katu- ja puistoalueiden rasituksia koskeva selvitys ... 43, 71
» kesänvietto- ja leirintäalueet ... 221, 222, 228
» sillan korjaustyöt ... 343
» varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokralleanto ... 34, 36
Leikkikenttien rakennus- ja kunnostustyöt ... 301
Leiri- ja telttailualueet ... 222, 228, 247
Lemmilä, Vastaanottokoti, viranhaltijat ym. ... 171
Lentokoneen liikennöimistä varten vuokralle annettu ranta-alue ... 42
Leski- ja orpoeläkekassa, hallituksen kokoonpano, menot ja tulot ... 112, 113
Lihantarkastamon, teurastamon, toiminta ... 355
Liikennelaitoksen henkilökunnan huoltokonttori, poliklinikka ... 311
» kalusto, korjaamot, koneet ja laitteet, radat ... 323
» lautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot 306
» matkalippujen hinnat eri liikennelinjoilla, menot ja tulot ... 312—316
» organisaatio, henkilökunta, liikenneosastot, taloudelliset ja teknilliset osastot ... 308—326
» Ruskeasuon vaunuhallialueen suunnittelu- ja rakennustyöt ... 326
Liikennelaitos, mainosten kiinnittäminen odotuskatoksiin sekä kulkuneuvojen ulkopuolelle ... 68, 306
» uuden liikennehenkilökunnan ottamista työsopimussuhteeseen koskeva esitys ... 8
» yksityisten bussien käyttö laitoksen linjoilla ... 321

Liikennemainos Oy., mainontaa koskevat sopimukset 68, 306
Liikennöitsijät, yksityiset, liikennelaitoksen linjoilla liikennöineet 321
Linja-autoasema, eräiden huonetilojen järjestely 62
» ja johdinautoliikenne, liikennelaitoksen ..... 313—321
Loma- ja vapaa-ajan vietto, urheilu- ja retkeilytoimiston järjestämä 228
Lomakesuunnittelutoiminta 93
Louhimiseen myönnetty lupa 49
Luistinradat 223, 225
Luistinseurojen avustaminen 220
Luonnonsuojelutehtävät, kiinteistöviraston metsäosaston hoitamat 75
Luontoisetukorvauksia koskevat kysymykset ..... 14—16
Länsisataman huoltorakennus, sataman korjaus- ja kunnossapitotyöt ..... 328, 340—344
» varastoalueiden ja -rakennusten vuokraus ja rakennustyöt 328, 329, 340
Länsiulapanniemi, kesänviettoalueita koskevat sopimukset 222
Lääkäreiden palkkauskysymykset 2, 101
Löytötavaratoimisto, liikennelaitoksen 311

Maanhankintalain mukainen rakennustoiminta 237
Maanmittaus- ja maanjakotoimitukset 77
Maaperätutkimusjaos, kaupunkimittausosaston 61, 77, 79
Maatalousosasto, kiinteistöviraston 45, 73
Maataloustyöntekijät, tapaturmat, eräistä eduista perittävät korvaukset ym 48
Maatilat, kaupungin, viljelyssuunnitelma, satotulokset ym. 45, 73, 153
Mainontaa koskevat asiat 51, 68, 80, 228
Makeis- ja savukeautomaatit, niiden pitämisestä perittävä korvaus 67
Makkaranmyyntipaikkojen vuokralleanto 66, 80
Maksuajan, tontin kauppahinnan yms., pidentämistä koskevat asiat 29, 72
Malmi, puisto- ja katualueen hankkiminen kaupungille 26, 27
» varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokralleanto 35, 36, 37
Malmin lastenkoti, viranhaltijat ym. 172
» sairaalan puhdistuslaitos 292, 293
» sivukirjasto 269
» Sähkölaitos Oy., muuntamoa ja suurjännitejohtoa varten vuokrattu määräala 41
Mannerheimin Lastensuojeluliitto, hoitopaikkojen varaaminen sen lastenhuoltolaitoksista 196
» » makeis- ja savukeautomaattien pitolupa 67
Marttila, eräiden vuokratonttien viemärien liittäminen kaupungin verkostoon 43
Matkailutoiminta, urheilu- ja retkeilytoimiston hoitama 227
Matkustajalaiturin rakennustöiden jatkaminen 342
Matkustajaliikenne liikennelaitoksen linjoilla, satamissa 315, 337
Maunulanmäki, Asunto Oy., yhtiön rakennussuunnitelmaa koskevien jatkotoimenpiteiden siirtyminen asutushallitukselle 237
Messukentän ym. vuokraaminen näyttelytarkoituksiin 41
Metsäkummun hoitokodin toiminta, viranhaltijat ym. 172
Metsänhoito- ja istutustyöt ym., kiinteistöviraston metsäosaston suorittamat 49, 74
Metsäosasto, kiinteistöviraston 49, 74
Metsästyslupien myöntäminen 49, 222
Metsästysyhdistys, Suomen, sen kanssa tehty sopimus Huopalahden eräiden rakennusten käytöstä 221
Mielisairaalat, niissä hoidetut huoltoapua saavat henkilöt 148
Moottoriajoneuvojen huoltoasemat ..... 38—40, 328
Moottorimieskerho, Helsingin, sille kilpailujen ym. järjestämiseen myönnetty lupa 44
Munkkiniemen aukion pumppaamon rakennustyöt 281
Munkkiniemi, tonttien myynti ja vuokraus 28, 33
Museo, ks. Kaupunginmuseo.
Museolautakunnan kokoonpano, kokoukset, esitykset ja lausunnot 272
Musiikkilautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset ,tulot ja menot 277, 280
Mustasaaren ravintolarakennuksen ym. vuokralleanto 221
Mustikkamaan eräiden alueiden vuokralleanto, kansanpuisto 38, 221, 228
Muuntoasemia ym. varten luovutetut määräalat 41
Mäkelän kerhokeskuksen toiminta 247

Neuvottelupalkkiot, palkkalautakunnan viranhaltijoille maksettavat, maksuperusteiden vahvistaminen 1
Nikkilän puhdistamo 292, 293
» sairaalakirjaston kirjastokerho 269
Nosturit, satamalaitoksen 337, 348
Nukarin lastenkoti, viranhaltijat ym 173
Nuohous 134
Nuorisojärjestöt, tutkimus väkijuomien käytöstä niiden jäsenten keskuudessa 240
Nuorisokahvilat 246

Nuorisokodit, huonetilojen vuokraaminen niiden käyttöön, viranhaltijat 55, 57, 172
Nuorison, kaupunkiin muuttavan, opastustoiminta 248
» työnvälitys ja ammatinvalinnanohjaus ..... 203—209
Nuorisorikollisuus Heslingissä 184
Nuorisotoimiston lainavarasto, huoneistot, menot ja tulot ..... 243—247, 249
Nuorisotyölautakunnan kerhokeskukset, kurssitoiminta ..... 243—247
» kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot 242
» käyttöön luovutetut huoneistot 56, 58, 59

Oikeusapulautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. 217
Oikeusaputoimisto, käsitellyt asiat, asiakkaat, menot ..... 217—219
Omakotialueet, tilapäisten autosuojien pystyttämisluvat 43
Omakotitalojen tyyppipiirustusten laadinta ja myynti 72
» vuokralle antamiseen myönnetyt luvat 43
Opaskurssit, urheilu- ja retkeilytoimiston järjestämät 227
Oppisopimukset, eri ammattialojen 250
Osuustukkukauppa, sen tontin osan käyttö yleisenä jalkakäytävänä 33
Otso, jäänmurtaja, sitä koskevat asiat 10, 337
Ottolapset, lastenvalvojan luettelossa olleet 188
Oulunkylän eräiden katu- ja puistoalueiden hankkiminen kaupungille, huvila-alueiden vuokraoikeuksien järjestely 27, 32
» sivukirjasto 258
» varaston, puutavara- ja polttoainetoimiston, toiminnan lopettaminen 369

Painatus-, sidonta- ja ilmoituskustannukset 88
Pajamäki, asuntotonttien myynti ja vuokralleanto sieltä 28, 30
Pakilan Siirtolapuutarhayhdistys, kioskin pitämiseen sille myönnetty lupa 40
» varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokralleanto 34
Pakkohuutokaupat, ulosottoviraston pitämät 117, 119
Palkat ja palkkiot, korotus-, järjestely- ym. kysymykset ..... 1—12, 14, 48
Palkkalautakunnan kokoonpano, kokoukset, toimisto 1, 2
Paloasemat, henkilökunta, kiinteistöjen korjaustyöt, kalusto ym. ..... 128—131
Paloilmoituslaitteet, palokaivot, palopostit ym. 130, 131, 295
Palokunnat, vapaaehtoiset 136
Palolaitos, henkilökunta, kiinteistöt ja kalusto, menot ja tulot ym. ..... 3, 127—136
» tulipalojen sammutuksissa ym. sattuneet tapaturmat 128
Palolautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset ym. 125
Palotarkastukset, palovartiointi teattereissa ym. 134
Paraisten Kalkkivuori Oy., alueen vuokraaminen yhtiölle betoniasemaa varten 35
Pelastakaa Lapset -nimisen yhdistyksen avustaminen 195
Pelastusarmeijan joulukeräyksen järjestämislupa 67
Perhelisät, lastensuojeluviraston jakamat 189
Perintöverolautakunta 109
Pesulatoiminta, kotitalouslautakunnan 254
Pienoisgolfkenttien vuokralleanto 41, 223
Pienteollisuusalueiden vuokralleanto ..... 34—38
Pihlajasaari, Tunnelialue-nimistä määräalaa koskeva aluevaihto 28
Pikakirjoituslisät 14
Pirkkolan urheilupuiston suunnittelukilpailu 224
Pirttimäen retkeilymajan ja -alueen käyttö 228, 229
Pitäjänmäki, teollisuustontin myynti, varasto- ja pienteollisuusalueiden vuokralleanto 34, 35, 37
» urheilualueen hankkiminen kaupungille 27
Poliisilaitos, sen käyttöön luovutetut huonetilat 54, 58, 62
Polttopuiden myynti ja hinnat 75, 370, 372
Posti- ja lennätinlaitos, määräalan vuokraaminen Mustikkamaalta välivahvistinasemaa varten 221
Postinkuljetuksen, kaupungin sisäisen, järjestämistä koskeva tutkimus 92
Puhdistamot, viemäriveden 281, 291
Puhelimet, -virka, niitä koskevat kysymykset 16
Puhelinluettelon, kaupungin laitokset käsittävän, painattaminen 88
Puhelinosuuksien hankinta ym. 87
Puhelinyhdistys, Helsingin, puhelinkioskien sijoitusluvat ja vuokrat 63
Puhtaanapito-osasto, rakennusviraston 296
Puisto-osasto, rakennusviraston 301
Pumppuasemat, viemäriveden 281, 291
Puolustusministeriön kanssa tehty aluevaihtosopimus 28
Puotila, asuntotonttien vuokralleanto 30
Puotinkylän kartanon päärakennuksen vuokralleanto 59, 60
Purjehtijankujan jäteveden pumppaamon rakennustyöt ym. 281

Puutarhakurssit ym. neuvonta, siirtolapuutarhatoimiston järjestämä 72
Puutavara- ja polttoainejaoston kokoonpano, kokoukset ym. 369
» » polttoainetoimisto, henkilökunta, huoneisto, tulot ja menot 369, 372
» » » puutavaran jakelu, hankinta, kuljetukset ja myynti 369—372
Puutavaran luovutus ja myynti 49, 75, 372
» vienti satamasta 336
Päivystyskorvaukset, eräiden viranhaltijoiden 3, 4
Päivähuoltolat, vajaamielisten 173, 180
Päivölän lastenkoti, huonetilojen vuokraaminen, viranhaltijat ym. 55, 173
Pääkirjasto, kaupunginkirjaston, huoneistojärjestelyt, kerhot 257, 267

Rahatoimisto, sen käyttöön luovutetut huonetilat, sitä koskevat työntutkimus 54, 91
Raiteen, yksityisen, pitoa koskevat sopimukset 38
Raitiotieliikenne ..... 312—316, 321
Raittiushuolto 158
Raittiuslautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot 238
» toimisto, järjestely- ja neuvontatyö, menot 239, 241
Raittiusviikon vietto 240
Rajasaaren puhdistamon laajentaminen, hankinnat, toiminta ..... 281, 291—294
Rakennus- ja muutospiirustusten hyväksyminen 43, 51, 72, 330
Rakennuskatselmusmiehet 120
Rakennuslain, uuden, aiheuttamia toimenpiteitä koskeva esitys 51
Rakennuslaina-asiat, kiinteistölautakunnan käsittelemät 24, 72, 81
Rakennustarkastustoimisto, henkilökunta, valvonta-alueet, tulot ja menot 120, 121
Rakennusten, eräiden vuokra-alueilla olevien, ostamista kaupungille koskevat esitykset 32, 71
» kaupungin maalla pitämiseen myönnetyt luvat 41
» » omistamien, hallintoa ja hoitoa koskeva tutkimus 90
» » » muutos- ja korjaustyöt 63, 80, 258, 281, 294, 299, 324, 326, 340, 352, 365
» » » purkaminen 63
» sivistyshistoriallisesti arvokkaiden, luettelointi 274
Rakennustoiminta, asuntotuotantokomitean hoitama 83
» asutustoimiston valvoma 237
» rakennustarkastustoimiston tarkastama 120
Rakennusvirasto, sitä koskevat järjestelytoimiston tutkimukset 90, 91
Rakennusviraston hankintaosasto 303
» katurakennusosasto ..... 281, 288—296
» koneinsinöörin ylivalvontaan kuuluvat laitokset 300
» käyttöön luovutetut alueet, autotallitilat 35, 61
» puhtaanapito-osasto, polttoainesäiliöiden pitolupa, osaston toiminta 40, 296
» puisto-osasto 301
» talorakennusosasto 299
» tarveaineiden valmistus, konevarikko 295, 303
» tiliosasto 304
» uuden toimitalon rakennustyöt 283
» viranhaltijat ja työntekijät 5, 9, 286, 288, 296, 297, 299, 301, 303, 304
Rakentamisvelvollisuuden täyttämistä koskevat asiat 29, 71
Rannikkoliikenne 335
Rasitteet, eräitä kaupungin taloja ja puistoalueita koskevat 43, 63, 71
Rastilan retkeilymajan ja -alueen käyttö 228, 229
Ratsastushalli, huone- ym. tilojen vuokraus 222, 225
Reijolan nuorisokoti, viranhaltijat ym. 172
Reimarla, eräiden vuokratonttien viemäreiden liittäminen kaupungin verkostoon 43
Reumatoipilaiden jälkihuolto 162
Retkeilytoiminta 228
Ruoanlaiton opetus, kotitalouslautakunnan järjestämä 253
Ruoholahden varastoalueiden vuokraus 328, 329
Ruskeasuon hallit, liikennelaitoksen, suunnittelu- ja rakennustyöt 326
» jousiammuntakenttä, määräalan vuokralleanto 220
» ratsastushalli, huone- ym. tilojen vuokraus ja käyttö 222, 225
» siirtolapuutarhan vuokra-alueen järjestely 41
Ryttylän vastaanottokoti, viranhaltijat ym. 171
» viljelysalueiden vuokralleanto 46

Sahatavaran toimitus, puutavara- ja polttoainetoimiston 370, 372
Sairaalakirjastotoiminta ..... 257—266, 269
Sairaalat, henkilökunnan asuntolahuoneistojen vuokraaminen 55, 58
» » palkkaus- ja eläkekysymykset 2, 5, 17, 21, 101

Sairaalat, niissä hoidetut huoltoapua saavat ja lastensuojelulautakunnan huostassa olevat potilaat 148, 176, 183
» niitä koskevat järjestelytoimiston tutkimukset 90, 92
» tarvikehankintojen järjestely, hankintatoimiston suorittama 87
» uudis-, muutos- ja lisärakennustyöt 284, 299
Sairaankuljetustoiminta, palokunnan 133
Sairauslomasijaisten palkkaamiseen käytetyt määrärahat 19
Salaojitustyöt kaupungin maatiloilla 73, 82
Sanoma- ja aikakauslehdet, ilmoitus- ja tilausmaksut 88
Sanomalehtien myyntipaikkojen luovuttaminen NMKY:lle 67
Satamalaitoksen henkilökunta 332, 339
» taksojen ja maksujen muutokset 330
» tulot ja menot ..... 345—350
Satamalautakunnan hallintoon kuuluvan alueen rajojen vahvistaminen 333
» kokoonpano, kokoukset ja päätökset ..... 327—330
Satamaliikenne 333
Satamamaksut 348
Satamarakennustoiminta ..... 339—346
Satamat, alueiden ja rakennusten vuokralleanto 328, 348
» korjaus- ja kunnossapitotyöt, uudisrakennukset ..... 340—345
» laiturihuollon vastuulla olleiden tavaroiden korvaaminen 330
» varastorakennukset, laiturit, nosturit 328, 329, 332, 333
Satamatyöntekijät, huoltorakennukset 327
Satamavesipostit 337
Savilan pumppuasema, muutostyöt, toiminta 281, 292
Seurasaari, kansantanssi- ja leikkitilaisuuksien järjestäminen 226
Shell, Oy., sen huoltoasemia ja jakelulaitteita koskevat vuokrasopimukset 39, 40
Siirtolapuutarhat 40
Siltojen rakennus- ja korjaustyöt 281, 328, 343
Sivukirjastot, huoneistot, kerhotyöt ym. 258, 269
Sivutoimen hoitamiseen viranhaltijoille myönnetyt oikeudet 13
Sofianlehdon vastaanottokoti, viranhaltijat ym. 171, 174
Sosiaalilääkärin, lastensuojeluviraston, toimisto 190
Sosiaalivirastotalo, sen suunnitteluun liittyvät järjestelytoimiston tutkimukset 91
Sotainvalidien Veljesliitto, kioskien vuokraaminen sille, sen kesämökkialueen käyttö 221, 222, 227
Sotaorpojen työhuolto 162
Sotilasavustukset, huoltolautakunnan maksamat 161
Stadion, kunnallisten harjoitussalien käyttö 223, 226
Suojelukasvatustoimisto, saapuneet ilmoitukset, lasten sijoittaminen ym. 182
Suojeluvalvonnassa olleet lapset 178
Suurkirkon kipsimallin ym. siirtäminen kaupunginmuseon hoitoon 61
Svenska Finlands vårdanstalt för sinnesslöä -nimisen kuntainliiton avustaminen, hoitopaikkasopimus 195, 196
Syväjäädyttämö, teurastamon 355, 360
Sähkölaitoksen käyttöön luovutetut alueet, muuntamoiden ym. rakennustyöt 36, 41, 299
Sävellyskilpailun, musiikkilautakunnan toimeenpaneman, tulokset 279
Sörnäisten sataman rakennustyöt 342
» » uuden huoltorakennuksen piirustukset ja rakennussuunnitelma 327
» sillan rakennustyöt 328, 344

Taksat ja maksut, satamalaitoksen, niiden muutokset 330
Taksoituslautakunta 107
Talin kartanon huonetilojen vuokraus 47
» roskien lahottamon valmistuminen 294
» viemäriveden puhdistamo 292, 293
Talletusvarasto, yleinen, työmaksujen korotus, veloitus 330, 349
Talo-osasto, kiinteistöviraston ..... 53—69, 79
Talorakennusosasto, rakennusviraston 299
Tapanila, eräiden katu- ym. alueiden hankkiminen kaupungille 26, 27
Tapaturmantorjunta-yhdistys, liikenneturvallisuuden mainonta 51
Tapaturmat, kaupungin työpaikoissa sattuneet 48, 92, 288, 289, 371
» tulipalojen sammutuksissa sattuneet 128
Tavaraliikenne Helsingin satamassa 335
Tekojääradan käyttöä koskeva sopimus 222
Telakka-alueiden vuokrasopimukset 37, 328
Telegrafselskab, Det Store Nordiske, kaapelirakennuksen pitäminen kaupungin maalla ... 41
Tenniskenttien käyttömaksut 42
Tennistalosta vuokralle annetut huonetilat 59

Teollisuus- ja varastotonttien vuokraus ..... 34—38
Teollisuuslaitokset, insinöörien päivystyskorvauksen vahvistaminen 4
» kassa- ja tiliosaston organisaatiotutkimuksen valmistuminen 91
Tervalammen työlaitos 148, 152
Terveydenhoitoviraston käyttöön luovutetut huoneistot 54, 55, 57
Teurastamolautakunta, eräiden vuokrasopimusten siirtäminen sille 24
» kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot 351
Teurastamon henkilökunta, alueita, rakennuksia ja laitteita koskevat asiat, tulot ja menot 352, 361
» laboratorion toiminta, käyttöosasto ..... 357—360
» töiden järjestelyä ym. koskevat tutkimukset 90, 91
Tiet ja kadut, korjaus- ja päällystystyöt, puhtaanapito 290, 295, 297
Tietojenkäsittelykoneen hankkimisesitys 91
Tilastoneuvottelukunnan kokoonpano ja kokoukset 98
Tilastotoimisto, henkilökunta, julkaisutoiminta 98
» tietojen ja selvitysten antaminen, menot ja tulot ..... 99—103
Tinanvalantapaikkojen vuokralleanto 67, 80
Toimistokoneiden hankinta ja huolto 87
Toivolan, Oppilaskoti, puhdistuslaitos 292, 293
» » viranhaltijat, päivähuoltola ym. 172, 173
Toivoniemen tila, viljelysmaiden vuokralleanto 46
Tontit ja alueet, kiinteistölautakunnan hallintoon määrätyt 42, 48, 50, 63
» » » » ostamat, myymät, vuokraamat ..... 25—42
» » » » tekemät luovutusesitykset 71
» » » niiden kauppahintaa ym. koskevien velkakirjojen tarkastus 23
» » » » myynnistä ja vuokrauksesta kertyneet tulot 72, 81, 82
» » » » varaaminen eri tarkoituksiin 71
Tonttien, eräiden osittain rakennettujen, käytön tehostamiskysymys 43, 71
Tonttijakokarttojen hyväksyminen, kiinteistölautakunnan antamat lausunnot 53
Tonttiosaston, kiinteistöviraston, päällikön päätösluettelo 72
Torikaupan järjestyssääntöjen tarkistamiskysymys, myyntipaikkojen vuokraus 64
Toukolan sivukirjasto, huoneisto 58
Tuberkuloottisten jälkihuolto 162
Tulipalot ..... 131—133
Tullisaari, Bergvik-nimisen huvila-alueen vuokrasopimuksen jatkaminen, leirintäalue 32, 228
Tulo- ja omaisuusverotus v:lta 1958 108
Tuomarinkylä, kyntökilpailujen pitäminen 48
Turistiauto Oy., Suomen, liikennekioskin ja karttatelineen pystyttämislupa 41, 67
Turso, satamajäänmurtaja, sitä koskevat asiat 10, 337
Turvavartiointi teattereissa ym. 134
Tutkijalautakunta 108
Tuulaakimaksut 348
Työehtosopimukset ..... 8, 9—12
Työntekijät, ks myös Viranhaltijat.
» palkkausta, erikois- ja ylityökorvauksia koskevat asiat ..... 9—13, 92
» työehtosopimukset ..... 8, 9—12
» työsuhteeseen sidottujen asuntojen vuokrat 48, 62
» vuosilomakysymykset 8
Työnvälityslautakunnan kokoonpano, kokoukset ym. 197
Työnvälitystoimisto, henkisen työn osasto 201
» huoneistot, henkilökunta, kustannukset 56, 198, 201
» maatalousosasto 211
» merimiesosasto 209
» nuoriso-osasto 203
» ravintolaosasto 213
» työnhakemukset ja -hakijat, työpaikat ja työnvälitykset ..... 199—216
» ylioppilasvälitys 202
Työtehoneuvottelukunnan kokoonpano, kokoukset ym. 89
Työttömille naisille järjestetyt kurssit 162, 253
Työttömyystyöt 13, 295, 302, 344
Työturvallisuustoiminta 92
Työtuvat, huoltolautakunnan 162
Tähtikaukoputken jalustan pystyttämiseen myönnetty lupa 42
Töölön nuorisokoti, sen perustaminen ym. 172
Töölönkatu 55, koulutaloa koskevan vuokrasopimuksen päättyminen 59
Töölöntorin myyntipaikkojen järjestely ja vuokralleanto 65, 80

Uimakoulutoiminta 226
Uimarannat ja uimalat 227

Uimaseurojen avustaminen ... 220
Uimastadion, kahvilan ja kioskin vuokralleanto, kävijämäärät ym. ... 221, 227
Ulkoilmajuhlat, -kokoukset ja -konsertit, niiden pitäminen kaupungin alueella ... 44, 72, 228
Ulkomainen merenkulku, tavara- ja matkustajaliikenne ... 334—337
Ulkomainos Oy., mainontaa koskevat sopimukset ... 68
Ulkomyyntipaikat, talo-osaston vuokralle antamat ... 64—67, 80
Ulkonäyttelyalueet ... 41
Ulosottovirasto, henkilökunta, toimistotöiden järjestely ym. ... 90, 114—119
» sen käyttöön osoitettu huoneisto ... 54
Union-Öljy, Oy., huoltoasemia koskevat asiat ... 40, 328
Urheilu- ja retkeilylautakunnan kokoonpano, jaostot, kokoukset, menot ja tulot ... 220, 231
» » retkeilytoiminnan organisaatiota koskeva tutkimus ... 90
» » retkeilytoimisto, henkilökunta ... 224
Urheilukilpailut, niiden pitämiseen kaupungin alueella myönnetyt luvat ... 44, 72
Urheilulaitteiden rakennus- ja kunnossapitotyöt ... 295
Urheiluseurojen avustaminen ... 220
Urheilutoiminta ... 225
Uudenmaan tie- ja vesirakennuspiiri, hiekan varastointipaikan luovuttaminen sen käyttöön 38
Uudisrakennukset ja -rakennustyöt ... 121, 134, 281, 283, 294, 299, 326, 341

Vaakamestarit, tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat ... 339
Vajaamielishuollon täytäntöönpanon siirtäminen lastensuojelulautakunnalle ... 167, 169
Vajaamielisten huoltolaitokset ja lastenkodit, vajaamielishuolto ... 172, 179
Vakuusasiakirjojen tarkastus, kiinteistölautakunnan suorittama ... 23
Valio, teollisuustontin myynti osuusliikkeelle ... 34
Vallilan eräiden asuntotonttien vuokra-ajan pidentäminen ... 31
» kerhokeskuksen toiminta ... 247
» puutaloalueen asumisoloja koskeva tutkimus ... 100
Valokuvauspaikan vuokralleanto Kaisaniemen puistosta ... 67, 80
Valtaojien, ns. isännättömien, kunnossapitotyöt ... 73
Vanhainkodit, yksityiset sekä kaupungin ... 141, 148—152
Vanhainkotikomitean kokoonpano ... 143
Vanhusten lomanvietto- ja kesävirkistystoiminnan tukeminen ... 141
Vankeusyhdistyksen avustaminen ... 195
Vantaalan Päivähuoltola, piirustusten hyväksyminen, hoitopaikat ym. ... 173
Vantaan siltojen levennystöiden jatkaminen ... 328
Varapalokunnat ... 136
Varastoalueiden vuokralleanto ... 34—38, 328, 329
Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta, satamalaitoksen ... 338
Varastorakennukset, satamien ... 328—330, 332, 340, 348
Vartiokylän, erään puistoalueen hankkiminen kaupungille ... 28
» sivukirjasto ... 258
Vattuniemen kesäkoti, nuorisotyölautakunnan ... 246
Veden kuljetus esikaupunkialueille ... 297
Verkkosaari, varastoalueiden vuokraus ... 329
Verojen ym. maksujen pakkoperintä ... 114—119
Verolautakunta ... 108
Verosäännösten rikkomisesta aiheutuneet syytteet ym. ... 110
Veroviranomaisten, kunnallisten, toiminnan lakkaaminen ... 111
Verovirasto, henkilökunta, toimipaikat, menot ja tulot ... 109—111
» huonetilojen varaaminen sen käyttöön ... 54
Vesipostit ja suihkukaivot, niiden kustannukset ... 291
Viemäreitä koskevat asiat ... 43, 294, 344
Viemäriveden puhdistamot ... 281, 291
Vihannestukkutorin neuvottelukunnan kokoonpano ... 352
Viljelys- ja laidunmaiden vuokralleanto ... 33, 46, 72
Viljelyssuunnitelma, kaupungin maatilojen ... 45
Viranhaltijat, eläkkeiden, ikälisien ja hautausavustusten myöntäminen ... 20
» eroamisiän saavuttaneiden oikeus virkansa hoitamiseen ... 13
» kaupungin palveluksesta ilman omaa syytään vapautuneiden sijoittaminen 93
» » ulkopuolella asumiseen myönnetyt oikeudet ... 14
» konekirjoitus-, pikakirjoitus- ja konekirjanpitolisät ... 14
» luontoisetukorvauskysymykset ... 14—16
» palkkojen korotus-, järjestely- ym. kysymykset, palkkiot, ylityö-, päivystys- ym. korvaukset ... 1—8, 14, 16
» työsopimussuhteiset, työehtosopimusneuvottelujen jatkaminen ym. . 8, 11, 48
» virka-ajoja koskeva tutkimus sekä tutkimus viranhaltijakunnan kokoonpanosta ... 91, 101
» virka-asuntokysymykset ... 16, 62

Viranhaltijat, virkavapaudet ja sairauslomat ... 18—20
» virkojen perustaminen, täyttäminen, järjestely ym., sivutoimen hoitamiseen myönnetyt oikeudet ... 13
» vuosi- ja äitiyslomien myöntämistä, palkkaetuja ym. koskevat asiat ... 16—18
Viransijaisuuspalkkioiden myöntäminen virastoille ym. ... 19
Virastot ja laitokset, eräiden virastotapojen yhdenmukaistamisesitys ... 9
» » » henkilöautojen käytöstä virantoimituksessa laadittu tilasto ... 100
» » » huoneistojen vuokraukset niitä varten ... 53—62
Virat, niiden perustaminen, täyttäminen haettaviksi julistamatta ym. ... 13
Virka-asuntoja koskevat kysymykset ... 16, 62
Virkapuhelimet, niitä koskevat asiat ... 16
Virkavapaudet, viranhaltijoille myönnetyt ... 18
Virvoitusjuomakioskien vuokralleanto ... 65, 80, 221
Vuokra-alueiden vuosikatselmukset ... 42
Vuokralle annetut asuntotontit ja -alueet ... 29—33
» » ja otetut huoneistot ... 53—63, 80
» » katukahvila-alueet, pienoisgolfkentät, ulkonäyttelyalueet ... 41
» » kesähuvilat, määräalat urheilu- tai telttailutarkoituksiin ... 60, 221
» » kioskit, erilaiset ulkomyyntipaikat, kansanpuistojen ravintolarakennukset ym. ... 65—67, 80, 221
» » moottoriajoneuvojen huoltoasema-alueet ... 38—40, 328
» » myyntipaikat toreilla ja halleissa ... 64, 80
» » varasto- ja pienteollisuusalueet, varastotilat ... 34—38, 328, 366
» » viljelysmaat ... 33, 46, 72
Vuokrasopimukset, eräät teurastamolautakunnalle siirretyt ... 24
» kiinteistölautakunnan tekemät, niiden jatkaminen, muutokset, irtisanominen ym. ... 31—41, 46—48, 53—68
» satamalautakunnan tekemät ... 328
» urheilu- ja retkeilylautakunnan tekemät ... 220—223
Vuokrasopimusten irtisanomisasiat, huoneenvuokralautakuntien käsittelemät ... 123
Vuokraveneiden, satama-alueella liikennöivien, luvat ... 337
Vuokrien korotukset, kaupungin omien huoneistojen ym. ... 62
Vuosi- ja äitiyslomien palkkaetuja ym. koskevat asiat ... 16—18
Väestönlaskennan, v. 1960 suoritettavan, valmistelu ... 99
Väestönsuojelulautakunnan kokoonpano, päätökset, esitykset ja lausunnot ... 232
Väestönsuojat ... 234
Väestönsuojelutoimiston henkilökunta, koulutustoiminta, menot ja tulot ... 233—235

Yksityisen lastensuojelutoiminnan tukeminen ... 195
Yksityishoitoon sijoitetut huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan hoidokit 153, 177, 183
Yksityisraiteita koskevien sopimusten järjestely ... 38
Yleinen talletusvarasto ... 349
Yleisradio Oy., kaupunginorkesterin konserttien radiointia koskeva sopimus ... 277
Yleisten töiden lautakunnan kokoonpano, kokoukset, päätökset, esitykset ja lausunnot 281—286
Yliopistollinen keskussairaalaliitto, Helsingin, lastenneuvolahuoneiston vuokraaminen ... 54

Äiti- ja lapsikotien avustaminen ... 141
Äitiys- ja lastenneuvolat, huoneistojen luovutus niiden käyttöön ... 54, 59
Äitiysavustus- ja perhelisätoimisto ... 188

Öljynpuristamo Oy., kuljetus- ja putkisillan piirustusten hyväksyminen, huvilan vuokraaminen Herttoniemestä ... 43, 60

Viimeksi ilmestyneet julkaisut

(Muut paitsi A IV ja V julkaisee Helsingin kaupungin tilastotoimisto)

A. **Helsingin kaupungin tilasto.**

I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Suomenkielinen teksti, taulukot myös ruotsiksi ja englanniksi.
Edellinen osa (vuosikertomukset).
46. 1961.
Jälkimmäinen osa (tilastollinen katsaus).
42—44. 1957—59.

II—III. **Ulkomaan kauppa ja merenkulku.** Suomenkielinen teksti, taulukot ja tavaranimikkeistö myös ruotsiksi ja englanniksi.
22. 1960.

IV. **Helsingin kaupungin teollisuuslaitosten toimintakertomus.** Helsingin kaupungin teollisuuslaitosten lautakunnan julkaisema. Suomenkielinen teksti, taulukot myös ruotsiksi
45. 1960.

V. **Kaupungin tilinpäätöskertomus** (vuoteen 1956 Kaupungin tilit ja tilinpäätös). Helsingin kaupungin rahatoimiston julkaisema. Suomen- ja ruotsinkielinen, englanninkielinen katsaus.

VI. **Opetuslaitokset.** Suomenkielinen ja ruotsinkielinen laitos, taulukot myös englanniksi.
28. 1960.

B. **Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja.** Suomen- ja ruotsinkielinen. englanninkielinen sisällysluettelo.
50. 1961.

C. **Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta.** Suomenkielinen.
72. 1959.

D. **Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri.** Suomenkielinen ja ruotsinkielinen laitos.
34. 1962.

E. **Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma.** Suomenkielinen ja ruotsinkielinen laitos.
39. 1961.

F. **Helsingin kaupungin säädöskokoelma.** Suomenkielinen ja ruotsinkielinen laitos.
Ajankohtainen, irtolehtijärjestelmää kyättäen.

G. **Tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä.** Suomen- ja ruotsinkielinen teksti.
13. 1962, 1—10.